

Rocznik Statystyczny Województwa Śląskiego

URZĄD STATYSTYCZNY
W KATOWICACH
STATISTICAL OFFICE
IN KATOWICE

Statistical Yearbook Śląskie Voivodship

2013

**KOMITET REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO**

**EDITORIAL BOARD
OF THE STATISTICAL OFFICE**

PRZEWODNICZĄCY *PRESIDENT*

Aurelia Hetmańska

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO *VICE-PRESIDENT*

Grażyna Witkowska

CZŁONKOWIE *MEMBERS*

Ilona Żurek
Małgorzata Góralczyk
Waldemar Szubert
Dorota Gwóźdź
Andrzej Marks
Katarzyna Mynarek
Jolanta Sota
Dorota Doniec
Miroslaw Draszczyk
Małgorzata Widuch
Elżbieta Knoska
Joanna Wieczorek

SEKRETARZ *SECRETARY*

Anna Owczarek

Tłumaczenie na język angielski *Translation into English*

Alicja Pawłowska-Pal

Redakcja merytoryczna i techniczna *Editors and technical supervision*
Zespół pracowników Urzędu Statystycznego *Team of the Statistical Office*
w Katowicach *in Katowice*

Projekt okładki *Covern design*

Lidia Motrenko-Makuch

Redakcja techniczna, *Technical supervision,*
skład i grafika komputerowa *typesetting and computer graphics*
Daniela Ziętek

ISSN 1640-0097

**Prosimy o podanie źródła
przy publikowaniu danych US**

***When publishing SO data
please indicate the source***

Publikacja dostępna na CD
oraz w Internecie
www.stat.gov.pl/katow

*Publication available on CD-ROM
and on the website
www.stat.gv.pl/katow*

PRZEDMOWA

Przekazuję Państwu kolejną edycję publikacji „**Rocznik Statystyczny Województwa Śląskiego 2013**” zawierającej bogaty zestaw danych statystycznych charakteryzujących poziom życia mieszkańców i stan gospodarki województwa.

Tablice ujęte w 23 blokach tematycznych poprzedzone zostały tablicami przeglądowymi prezentującymi ważniejsze dane o województwie w latach 2000-2012 i województwo na tle kraju oraz uwagami ogólnymi zawierającymi wyjaśnienia metodologiczne oraz ważniejsze definicje i opisy stosowanych pojęć. Całość opracowania wzbogacono ilustracją graficzną w postaci map i wykresów. Dane opracowano na podstawie wyników badań statystycznych statystyki publicznej, jak również korzystając ze źródeł pozastatystycznych.

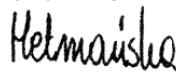
Tegoroczne wydanie wzbogacone zostało o dodatkowe informacje dotyczące opieki nad dzieckiem, wspomagania rodziny oraz rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Ponadto, na podstawie wyników NSP 2011, uzupełniono zakres dotychczas publikowanych danych o ludności o informacje dotyczące gospodarstw domowych oraz osób niepełnosprawnych. W porównaniu z poprzednią edycją w nowym ujęciu zaprezentowano informacje na temat: pracowników medycznych oraz ambulatoryjnej i stacjonarnej opieki zdrowotnej (tj. łącznie z danymi resortów obrony narodowej i spraw wewnętrznych) oraz liczby gospodarstw rolnych i powierzchni użytków rolnych (tj. według definicji gospodarstwa rolnego wprowadzonej w 2012 r.).

Ujednolicony charakter opracowania, wydawanego przez wszystkie urzędy statystyczne, umożliwia dokonywanie porównań międzywojewódzkich.

Publikacja w wersji polsko-angielskiej dostępna jest w sprzedaży, w wersji książkowej i na płycie CD. Niezależnie, udostępniona jest także na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Katowicach.

Wyrażam nadzieję, że opracowanie spełni oczekiwania odbiorców, dostarczając potrzebnych informacji oraz okaże się użyteczne w procesie podejmowania decyzji oraz monitorowaniu kierunków rozwoju regionu. Polecam także uwadze Państwa wydawnictwo będące uzupełnieniem Rocznika – „Województwo Śląskie 2013 – podregiony, powiaty, gminy”, zawierające dane dla poszczególnych jednostek podziału administracyjnego województwa.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Katowicach

Aurelia HETMAŃSKA

PREFACE

I would like to present the following edition of the publication "Statistical Yearbook of the Śląskie Voivodship 2013" containing a rich set of statistical data characterizing living conditions and economy of the voivodship.

Tables in 23 thematic chapters were preceded by review tables presenting major data on the voivodship in years 2000-2012 and voivodship on the background of the country as well as general notes containing methodological explanations and more important definitions and concepts. The publication has been enriched with a graphic illustration in the form of maps and diagrams. Data have been elaborated not only on the basis of results of statistical surveys of official statistics, but non-statistical sources as well.

This year's edition has been enriched with additional information concerning child care, family support and foster care. Moreover, basing on the results of the 2011 Census, previously published data on population have been supplemented with information on households and disabled persons. Comparing with previous edition, information on: medical personnel as well as out-patient and in-patient health care (i.e. including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior) and the number of farms and area of agricultural land (i.e. according to the definition of the farm introduced in 2012) have been presented in a new approach.

Standardized character of the elaboration, edited by all statistical offices, enables to make comparisons among voivodships.

The publication in Polish-English version is available on sale, in the form of a book and on CD-ROM. It is also available on the website of the Statistical Office in Katowice.

I hope the publication will meet the expectations of customers, providing the necessary information and shall be useful in the process of decision-making and in monitoring directions of development of the region. I would like to recommend the edition "Śląskie Voivodship 2013 – Subregions, Powiats, Gminas", being a supplement to the Yearbook, containing data on separate units of administrative division of the voivodship.

*Director
of the Statistical Office in Katowice*

AURELIA HETMAŃSKA

SPIS TREŚCI

Przedmowa
Spis tablic i wykresów
Objaśnienia znaków umownych. Skróty
Uwagi ogólne

TABLICE PRZEGLĄDOWE

I. Województwo na tle kraju w 2012 r.
II. Ważniejsze dane o województwie (2000, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012)

DZIAŁY

I. Geografia
II. Stan i ochrona środowiska
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości
V. Ludność. Wyznania religijne
VI. Rynek pracy
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych
VIII. Budżety gospodarstw domowych
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania
X. Edukacja i wychowanie
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
XII. Kultura. Turystyka. Sport
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne
XIV. Ceny
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo
XVI. Przemysł i budownictwo
XVII. Transport i łączność
XVIII. Handel i gastronomia
XIX. Finanse przedsiębiorstw
XX. Finanse publiczne
XXI. Inwestycje. Środki trwałe
XXII. Rachunki regionalne
XXIII. Prywatyzacja. Podmioty gospodarki narodowej

CONTENTS

	Strona Page
Preface	3 – 4
List of tables and graphs	6 – 22
Symbols. Abbreviations	23 – 24
General notes	25 – 31

REVIEW TABLES

<i>Voivodship on the background of the country in 2012</i>	32 – 37
<i>Major data on the voivodship (2000, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012)</i>	38 – 55

CHAPTERS

<i>Geography</i>	56 – 60
<i>Environmental protection</i>	61 – 82
<i>Administrative division and local self-government</i>	83 – 88
<i>Public safety. Justice</i>	89 – 100
<i>Population. Religious denominations</i>	101 – 137
<i>Labour market</i>	138 – 180
<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	181 – 194
<i>Household budgets</i>	195 – 204
<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i>	205 – 220
<i>Education</i>	221 – 260
<i>Health care and social welfare</i>	261 – 279
<i>Culture. Tourism. Sport</i>	280 – 295
<i>Science and technology. Information society</i>	296 – 312
<i>Prices</i>	313 – 317
<i>Agriculture, hunting and forestry</i>	318 – 350
<i>Industry and construction</i>	351 – 367
<i>Transport and communications</i>	368 – 376
<i>Trade and catering</i>	377 – 382
<i>Finances of enterprises</i>	383 – 400
<i>Public finance</i>	401 – 409
<i>Investments. Fixed assets</i>	410 – 418
<i>Regional accounts</i>	419 – 423
<i>Privatization. Entities of the national economy</i>	424 – 435

SPIS TABLIC
LIST OF TABLES

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA	CHAPTER I. GEOGRAPHY	
Położenie geograficzne	<i>Geographic location</i>	1 56
Powierzchnia i granice w 2012 r.	<i>Area and borders in 2012</i>	2 56
Układ pionowy powierzchni	<i>Elevations</i>	3 57
Najwyższe szczyty górskie	<i>The highest mountain peaks</i>	4 57
Najdłuższe jaskinie w regionie Wyżyny Krakow- sko-Częstochowskiej	<i>The longest caves in the Polish Jura chain region</i>	5 57
Ważniejsze przełęcze i kulminacje na drogach ...	<i>Major passes and culminations on the roads</i>	6 58
Większe sztuczne zbiorniki i stopnie wodne	<i>Major artificial reservoirs and falls</i>	7 58
Większe rzeki	<i>Principal rivers</i>	8 59
Temperatury powietrza	<i>Air temperatures</i>	9 60
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usło- necznienie i zachmurzenie	<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insola- tion and cloudiness</i>	10 60
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 61
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzy- staniu powierzchni województwa (2005, 2010, 2013)	<i>Geodesic status, directions and changes of voivodship land use (2005, 2010, 2013)</i>	1 (11) 68
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non- -forest purposes (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	2 (12) 69
Grunty zdewastowane i zdegradowane wyma- gające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	3 (13) 69
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	4 (14) 70
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Water consumption for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	5 (15) 70
Powierzchnia i pobór wody do napełniania sta- wów rybnych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Area and water withdrawal for filling fish ponds (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6 (16) 71
Jakość wody z wodociągów dostarczanej lud- ności do spożycia w 2012 r.	<i>Quality of water supplied to the population for consumption from waterworks in 2012</i>	7 (17) 71
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowa- dzone do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	8 (18) 72
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	9 (19) 72
Oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Wastewater treatment plants (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	10 (20) 73
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czy- stości powietrza (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	11 (21) 74
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powie- trza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Air pollution reduction systems in plants of sig- nificant nuisance to air quality (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	12 (22) 75

	Tablica Table	Strona Page
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania [2005, 2010, 2011, 2012]	<i>Waste generated and landfilled up to now (accumulated) as well as their storage yards areas [2005, 2010, 2011, 2012]</i>	13 (23) 76
Odpady według rodzajów w 2012 r.	<i>Waste by type in 2012</i>	14 (24) 77
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Legally protected areas possessing unique environmental value (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	15 (25) 77
Rezerwy przyrody (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Nature reserves (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	16 (26) 78
Parki krajobrazowe (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Landscape parks (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	17 (27) 78
Pomniki przyrody (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Monuments of nature (2005, 2010, 2011, 2012)...</i>	18 (28) 79
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarcę wodnej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]</i>	19 (29) 79
Efekte rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Tangible effects of investments in environmental protection and water management (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	20 (30) 80
Kierunki finansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Financing directions of the Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	21 (31) 82
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Receipts from fees and fines for environmental protection and water management funds (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	22 (32) 82
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY		
CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL SELF-GOVERNMENT		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 83
Jednostki administracyjne województwa (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Administrative units of the voivodship (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	1 (33) 85
Gminy w 2012 r.	<i>Gminas in 2012</i>	2 (34) 85
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2012 r.	<i>Powiats and cities with powiat status in 2012</i>	3 (35) 86
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2012 r.	<i>Councillors of organs of local self-government entities in 2012</i>	4 (36) 86
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Paid employment, wages and salaries in the public administration (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	5 (37) 88
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI		
CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 89
Przestępstwa stwierdzone przez policję i prokuraturę w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Ascertained crimes by the police and prosecutor's office in completed preparatory proceedings (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	1 (38) 92
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję i prokuraturę (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by police and prosecutor's office (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	2 (39) 94
Wpływ spraw do sądów powszechnych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Incoming cases in the common courts (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	3 (40) 94
Wpływ spraw do sądów powszechnych w 2012 r.	<i>Incoming cases in the common courts in 2012 ...</i>	3A (41) 95
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Adults validly sentenced by common courts for crimes prosecuted by public accusation (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	4 (42) 96
Załatwione sprawy rodzinne (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Resolved family cases (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	5 (43) 97
Sprawy rodzinne załatwione w 2012 r.	<i>Family cases resolved in 2012</i>	5A (44) 98
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Entities in the National Court Register (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6 (45) 98

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ. WYZNANIA RELIGIJNE	CHAPTER V. POPULATION. RELIGIOUS DENOMINATIONS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	101
Ludność (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Population (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	1 (46)	106
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Working and non-working age population (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	2 (47)	106
Ludność według płci i wieku (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Population by sex and age (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	3 (48)	108
Miasta i ludność w miastach (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Towns and urban population (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	4 (49)	108
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Gminas and rural population (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	5 (50)	109
Mediana wieku według płci (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Median age by sex (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6 (51)	109
Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego faktycznego (2002, 2011)	<i>Population aged 15 and more by de facto marital status (2002, 2011)</i>	7 (52)	110
Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia (2002, 2011)	<i>Population aged 13 and more by educational level (2002, 2011)</i>	8 (53)	112
Ludność według struktury identyfikacji narodo-wo-etnicznej w 2011 r.	<i>Population by the structure of the national-ethnic identities in 2011</i>	9 (54)	112
Ludność według głównego źródła utrzymania (2002, 2011)	<i>Population by main source of maintenance (2002, 2011)</i>	10 (55)	113
Gospodarstwa domowe według liczby osób (2002, 2011)	<i>Households by number of persons (2002, 2011)</i>	11 (56)	113
Gospodarstwa domowe według składu rodzinnego (2002, 2011)	<i>Households by family composition (2002, 2011)</i>	12 (57)	114
Osoby niepełnosprawne (2002, 2011)	<i>Disabled persons (2002, 2011)</i>	13 (58)	114
Ruch naturalny ludności (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Vital statistics (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	14 (59)	114
Małżeństwa zawarte i rozwiązane (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Marriages contracted and dissolved (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	15 (60)	116
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców w 2012 r.	<i>Marriages contracted by age of bridegrooms and brides in 2012</i>	16 (61)	116
Małżeństwa zawarte według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców w 2012 r.	<i>Marriages contracted by previous marital status of bridegrooms and brides in 2012</i>	17 (62)	119
Małżeństwa wyznaniowe (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Church or religious marriages (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	18 (63)	120
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2012 r.	<i>Divorces by age of spouses at the moment of filing petition for divorce in 2012</i>	19 (64)	120
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Divorces by the number of underage children in the marriage (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	20 (65)	122
Urodzenia (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Births (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	21 (66)	123
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Live births by birth order and age of mother (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	22 (67)	123
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Female fertility and reproduction rates of population (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	23 (68)	124
Zgony według płci i wieku zmarłych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Deaths by sex and age of deceased (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	24 (69)	125
Zgony według wybranych przyczyn (2005, 2010, 2011)	<i>Deaths by selected causes (2005, 2010, 2011)</i>	25 (70)	127
Zgony niemowląt według płci i wieku (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Infant deaths by sex and age (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	26 (71)	128
Zgony niemowląt według wybranych przyczyn (2005, 2010, 2011)	<i>Infant deaths by selected causes (2005, 2010, 2011)</i>	27 (72)	130
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez policję (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Suicides registered by the police (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	28 (73)	131
Przeciętne dalsze trwanie życia (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Life expectancy (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	29 (74)	131

	Tablica Table	Strona Page
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Internal and international migration of population for permanent residence (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	30 (75) 132
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Internal migration of population for permanent residence by direction (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	31 (76) 133
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów	<i>Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	32 (77) 134
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	33 (78) 135
Niektóre wyznania religijne (2005, 2010, 2011, 2012).....	<i>Selected religious denominations (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	34 (79) 136
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY	CHAPTER VI. LABOUR MARKET	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 138
Aktywność ekonomiczna ludności	Economic activity of the population	
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku na podstawie spisu w 2011 r.	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age on the basis of the census in 2011.....</i>	1 (80) 147
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia na podstawie spisu w 2011 r.	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by educational level on the basis of the census in 2011</i>	2 (81) 149
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej – na podstawie BAEL (2010, 2011, 2012)	<i>Economic activity of the population aged 15 and more – on the LFS basis (2010, 2011, 2012)</i>	3 (82) 151
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2012 r. – na podstawie BAEL	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2012 – on the LFS basis</i>	4 (83) 152
Pracujący	Employment	
Pracujący (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Employed persons (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	5 (84) 153
Pracujący według statusu zatrudnienia (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Employed persons by employment status (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6 (85) 154
Przeciętne zatrudnienie (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Average paid employment (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	7 (86) 155
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Full- and part-time paid employment (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	8 (87) 156
Przyjęcia do pracy (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Hires (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	9 (88) 157
Zwolnienia z pracy (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Terminations (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	10 (89) 158
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>The graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time (2005, 2010, 2011, 2012).....</i>	11 (90) 160
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2012 r.	<i>Job vacancies, newly created and liquidated jobs in 2012</i>	12 (91) 161

	Tablica Table	Strona Page
Bezrobocie		
Unemployment		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2005, 2010, 2011, 2012)	Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers (2005, 2010, 2011, 2012)	13 (92) 163
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (2005, 2010, 2011, 2012)	Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls (2005, 2010, 2011, 2012)	14 (93) 164
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy (2005, 2010, 2011, 2012)	Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority (2005, 2010, 2011, 2012)	15 (94) 164
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy (2005, 2010, 2011, 2012)	Registered unemployed persons benefitting from labour market programme as well as job offers (2005, 2010, 2011, 2012)	16 (95) 166
Wydatki Funduszu Pracy (2005, 2010, 2011, 2012)	Expenditures of the Labour Fund (2005, 2010, 2011, 2012)	17 (96) 166
Warunki pracy	Work conditions	
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2011, 2012]	Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2011, 2012]	18 (97) 167
Wypadki i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2011, 2012]	Contact-mode of injury and causes of accidents at work and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2011, 2012]	19 (98) 171
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (2005, 2010, 2011, 2012)	Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture (2005, 2010, 2011, 2012) ..	20 (99) 173
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia (2005, 2010, 2011, 2012)	Persons working in hazardous conditions (2005, 2010, 2011, 2012)	21 (100) 173
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2012 r.	Paid employees on position for which evaluation of occupational risk was done in 2012	22 (101) 176
Choroby zawodowe (2005, 2010, 2011, 2012)	Occupational diseases (2005, 2010, 2011, 2012)	23 (102) 177
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych (2005, 2010, 2011, 2012)	Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions (2005, 2010, 2011, 2012)	24 (103) 178
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (2005, 2010, 2011, 2012)	Occupational accidents and occupational diseases benefits (2005, 2010, 2011, 2012)	25 (104) 180
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	CHAPTER VII. WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS	
Uwagi ogólne	General notes	x 181
Wynagrodzenia	Wages and salaries	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (2005, 2010, 2011, 2012)	Average monthly gross wages and salaries (2005, 2010, 2011, 2012)	1 (105) 184
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2012	2 (106) 185
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2012	2A (107) 186
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2012	3 (108) 187

	Tablica Table	Strona Page
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	<i>Average gross wages and salaries for October 2012</i>	4 (109) 190
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	<i>Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment) by great occupational groups for October 2012</i>	5 (110) 192
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych		
Social security benefits		
Emeryci i renciści (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Retirees and pensioners (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6 (111) 193
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Gross retirement pay and pension benefits (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	7 (112) 193
DZIAŁ VIII. BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH		
CHAPTER VIII. HOUSEHOLD BUDGETS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 195
Gospodarstwa domowe (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Households (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	1 (113) 201
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Average monthly per capita available income of households (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	2 (114) 201
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Average monthly per capita expenditures of households (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	3 (115) 202
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs in households (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	4 (116) 202
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Households furnished with selected durable goods (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	5 (117) 203
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2011, 2012) ...	<i>At-risk of poverty rates in households (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6 (118) 204
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA		
CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 205
Infrastruktura komunalna		
Municipal infrastructure		
Wodociągi i kanalizacja (2010, 2011, 2012)	<i>Water supply and sewerage systems (2010, 2011, 2012)</i>	1 (119) 211
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Consumers and consumption of electricity in households (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	2 (120) 211
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	3 (121) 212
Ogrzewnictwo (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>House-heating (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	4 (122) 212
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Population using water supply, sewerage and gas supply systems (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	5 (123) 213
Odpady komunalne (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Municipal waste (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6 (124) 213
Nieczystości ciekłe (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Liquid waste (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	7 (125) 214
Składowiska odpadów komunalnych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Landfill sites with municipal waste (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	8 (126) 214
Komunikacja miejska (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Urban transport (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	9 (127) 215
Tereny zielone ogólnodostępnej i osiedlowej (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Generally accessible and estate area green belts (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	10 (128) 215

	Tablica Table	Strona Page
Mieszkania		
Zasoby mieszkaniowe (2005, 2010, 2011, 2012)	Dwelling stocks (2005, 2010, 2011, 2012)	11 (129) 216
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Dwellings in dwelling stocks fitted with installations</i> (2005, 2010, 2011, 2012)	12 (130) 217
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2012 r.	<i>Housing allowances paid out in 2012</i>	13 (131) 217
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Administration of grounds for dwelling construction</i> (2005, 2010, 2011, 2012)	14 (132) 218
Mieszkania, których budowę rozpoczęto (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Dwellings in which construction has begun</i> (2005, 2010, 2011, 2012)	15 (133) 218
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Dwellings completed (2005, 2010, 2011, 2012) ...</i>	16 (134) 218
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Dwellings completed by number of rooms</i> (2005, 2010, 2011, 2012)	17 (135) 220
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE	CHAPTER X. EDUCATION	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 221
Edukacja według szczebli kształcenia (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Education by level (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)</i>	1 (136) 226
Szkoły według organów prowadzących (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Schools by school governing authority</i> (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	2 (137) 229
Uczniowie według grup wieku (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Pupils and students by age groups</i> (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	3 (138) 233
Współczynnik skolaryzacji (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Enrolment rate</i> (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	4 (139) 234
Komputery w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Computers in schools for children and youth and in post-secondary schools (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)</i>	5 (140) 235
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post- secondary schools</i> (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	6 (141) 236
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Pupils and students studying foreign languages in schools for adults</i> (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	7 (142) 238
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Education for people with special educational needs (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13) ...</i>	8 (143) 239
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres</i> (2005, 2010, 2011, 2012)	9 (144) 240
Wychowanie pozaszkolne (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Extracurricular education</i> (2005, 2010, 2011, 2012)	10 (145) 241
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	<i>Boarding-schools and dormitories for children and youth (excluding special schools)</i> [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	11 (146) 242
Domy i stołówki studenckie (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Student dormitories and canteens</i> (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	12 (147) 242
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Students of tertiary education institutions receiving scholarships (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)</i>	13 (148) 243
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	<i>Primary schools for children and youth (excluding special schools)</i> [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	14 (149) 244
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	<i>Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools)</i> [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	15 (150) 246

	Tablica Table	Strona Page
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	<i>Basic vocational schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]</i>	16 (151) 247
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	<i>Students and graduates of basic vocational schools for youth (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]</i>	17 (152) 248
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	<i>General secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]</i>	18 (153) 248
Licea profilowane dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	<i>Specialized secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]</i>	19 (154) 249
Technika dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	<i>Technical secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]</i>	20 (155) 249
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	<i>Students and graduates of technical secondary schools for youth (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]</i>	21 (156) 249
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Art schools for children and youth (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)</i>	22 (157) 250
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	<i>Post-secondary schools (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]</i>	23 (158) 251
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]	<i>Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13]</i>	24 (159) 251
Szkoły wyższe (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Tertiary education institutions (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)</i>	25 (160) 252
Filie, zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne oraz zamiejscowe ośrodki dydaktyczne szkół wyższych według lokalizacji w roku akademickim 2012/13	<i>Branches sections, basic organizational units in another location as well teaching centres in another location of tertiary education institutions in 2012/13 academic year by place of residence</i>	26 (161) 253
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Students of tertiary education institutions by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)</i>	27 (162) 254
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2011/12)	<i>Graduates of tertiary education institutions by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2011/12)</i>	28 (163) 254
Nauczyciele akademicy w szkołach wyższych (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Academic teachers in tertiary education institutions (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)</i>	29 (164) 255
Cudzoziemcy – studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Foreigners – students and graduates by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)</i>	30 (165) 256
Studia podyplomowe i doktorantki (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Postgraduate and doctoral studies (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)</i>	31 (166) 257
Studia podyplomowe według grup kierunków studiów (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Postgraduate studies by fields of education (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)</i>	32 (167) 258
Szkoły dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Schools for adults (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)</i>	33 (168) 259
Wychowanie przedszkolne (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Pre-primary education (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)</i>	34 (169) 259

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE	
Uwagi ogólne	x	261
Pracownicy medyczni w 2012 r.	1 (170)	268
Lekarze specjaliści w 2012 r.	2 (171)	268
Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2012 r.	3 (172)	270
Stacjonarna opieka zdrowotna w 2012 r.	4 (173)	270
Szpitala ogólne w 2012 r.	5 (174)	272
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna (2005, 2010, 2011, 2012).....	6 (175)	273
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne (2005, 2010, 2011, 2012)	7 (176)	273
Krwiodawstwo (2005, 2010, 2011, 2012)	8 (177)	274
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2005, 2010, 2011, 2012)	9 (178)	274
Żłobki i kluby dziecięce (2005, 2010, 2011, 2012)	10 (179)	275
Placówki wsparcia dziennego (2005, 2010, 2011, 2012)	11 (180)	276
Rodzinna piecza zastępcza (2005, 2010, 2011, 2012)	12 (181)	277
Instytucjonalna piecza zastępcza (2005, 2010, 2011, 2012)	13 (182)	277
Pomoc społeczna stacjonarna (2005, 2010, 2011, 2012)	14 (183)	278
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców (2005, 2010, 2011, 2012)	15 (184)	278
Świadczenia pomocy społecznej (2005, 2010, 2011, 2012)	16 (185)	279
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM. SPORT	
Uwagi ogólne	x	280
Kultura	Culture	
Książki i broszury wydane (2005, 2010, 2011, 2012)	1 (186)	283
Gazety i czasopisma wydane (2005, 2010, 2011, 2012)	2 (187)	283
Biblioteki publiczne (z filiami) [2005, 2010, 2011, 2012]	3 (188)	284
Muzea (2005, 2010, 2011, 2012)	4 (189)	284
Instytucje paramuzealne (2005, 2010, 2011, 2012)	5 (190)	284
Galerie sztuki (2005, 2010, 2011, 2012)	6 (191)	285
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe (2005, 2010, 2011, 2012)	7 (192)	285
Domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice (2005, 2009, 2011, 2012).....	8 (193)	286
Kina stałe (2005, 2010, 2011, 2012)	9 (194)	287
Abonenci telewizji kablowej (2005, 2010, 2011, 2012)	10 (195)	287
Abonenci radiowi i telewizyjni (2005, 2010, 2011, 2012)	11 (196)	287

	Tablica Table	Strona Page
Turystyka		
Baza noclegowa turystyki (2005, 2010, 2011, 2012)	12 (197)	288
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2011, 2012)	13 (198)	290
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2011, 2012)	14 (199)	291
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki (2005, 2010, 2011, 2012)	15 (200)	291
Hotele według kategorii (2005, 2010, 2011, 2012)	16 (201)	292
Sport		
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe (2006, 2010, 2012)	17 (202)	293
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2012 r.	18 (203)	294
Wybrane obiekty sportowe w 2010 r.	19 (204)	295
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZENSTWO INFORMACYJNE		
Uwagi ogólne	x	296
Nauka i technika		
Jednostki oraz zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2011, 2012)	1 (205)	300
Zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia (2005, 2010, 2011, 2012)	2 (206)	301
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	3 (207)	302
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin nauk (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012]	4 (208)	303
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012]	5 (209)	303
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	6 (210)	304
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2011, 2012)	7 (211)	304
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2012 r.	8 (212)	305
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2010-2012	9 (213)	306
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	10 (214)	307
Tourism		
<i>Tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	<i>12 (197)</i>	<i>288</i>
<i>Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	<i>13 (198)</i>	<i>290</i>
<i>Occupancy in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	<i>14 (199)</i>	<i>291</i>
<i>Catering establishments in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2011, 2012)...</i>	<i>15 (200)</i>	<i>291</i>
<i>Hotels by category (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	<i>16 (201)</i>	<i>292</i>
Sport		
<i>Physical education organizations and sports clubs (2006, 2010, 2012)</i>	<i>17 (202)</i>	<i>293</i>
<i>Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2012</i>	<i>18 (203)</i>	<i>294</i>
<i>Selected sports facilities in 2010</i>	<i>19 (204)</i>	<i>295</i>
CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY		
<i>General notes</i>	<i>x</i>	<i>296</i>
Science and technology		
<i>Units and employment in research and development activity (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	<i>1 (205)</i>	<i>300</i>
<i>Employment in research and development activity by educational level (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	<i>2 (206)</i>	<i>301</i>
<i>Gross domestic expenditures on research and development activity (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]</i>	<i>3 (207)</i>	<i>302</i>
<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by field of science (current prices) [2010, 2011, 2012]</i>	<i>4 (208)</i>	<i>303</i>
<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by source of funds (current prices) [2010, 2011, 2012]</i>	<i>5 (209)</i>	<i>303</i>
<i>Current expenditures on research and development activity by type of activity (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]</i>	<i>6 (210)</i>	<i>304</i>
<i>Degree of consumption of research equipment in research and development activity (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	<i>7 (211)</i>	<i>304</i>
<i>Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net revenues from sales in industry in 2012</i>	<i>8 (212)</i>	<i>305</i>
<i>Innovative enterprises in industry by type of introduced innovation during 2010-2012</i>	<i>9 (213)</i>	<i>306</i>
<i>Expenditures on innovation activity in industry (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]</i>	<i>10 (214)</i>	<i>307</i>

	Tablica Table	Strona Page
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	11 (215)	310
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe (2005, 2010, 2011, 2012)	12 (216)	311
Spółeczeństwo informacyjne	Information society	
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne (2005, 2010, 2011, 2012)	13 (217)	312
Cele wykorzystania Internetu w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2011, 2012)	14 (218)	312
DZIAŁ XIV. CENY	CHAPTER XIV. PRICES	
Uwagi ogólne	x	313
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (2005, 2010, 2011, 2012)	1 (219)	314
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2005, 2010, 2011, 2012)	2 (220)	314
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2011, 2012)	3 (221)	317
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2005, 2010, 2011, 2012)	4 (222)	317
DZIAŁ XV. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO	CHAPTER XV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY	
Uwagi ogólne	x	318
Rolnictwo	Agriculture	
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie (2006-2010, 2010, 2011, 2012)	1 (223)	326
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków (2010, 2011, 2012)	2 (224)	328
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych (2010, 2012)	3 (225)	328
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2009, 2010, 2011]	4 (226)	329
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2009, 2010, 2011]	5 (227)	329
Powierzchnia zasiewów (2005, 2010, 2011, 2012)	6 (228)	331
Zbiory i plony wybranych ziemiopłodów (2006-2010, 2010, 2011, 2012)	7 (229)	332
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw gruntowych (2006-2010, 2010, 2011, 2012)	8 (230)	333
Powierzchnia, zbiory i plony owoców z drzew (2006-2010, 2010, 2011, 2012)	9 (231)	334
Powierzchnia, zbiory i plony z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (2006-2010, 2010, 2011, 2012)	10 (232)	335
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie (2005, 2010, 2011, 2012)	11 (233)	336
Drób (2005, 2010, 2011, 2012)	12 (234)	337
Produkcja żywca rzeźnego (2005, 2010, 2011, 2012)	13 (235)	337
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów (2005, 2010, 2011, 2012)	14 (236)	338

	Tablica Table	Strona Page
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Production of cows' milk and hens' eggs (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	15 (237) 339
Ciągniki rolnicze (2005, 2010)	<i>Agricultural tractors (2005, 2010)</i>	16 (238) 339
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik (2004/05, 2009/10, 2010/11, 2011/12)	<i>Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient (2004/05, 2009/10, 2010/11, 2011/12)</i>	17 (239) 340
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	<i>Value of agricultural products procurement (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]</i>	18 (240) 340
Skup ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Procurement of major agricultural products (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	19 (241) 342
Ekologiczne gospodarstwa rolne (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Organic farms (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	20 (242) 343
Łowiectwo	Hunting	
Ważniejsze zwierzęta łowne (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Major game species (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	21 (243) 343
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Shoot of main game species (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)</i>	22 (244) 344
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Clubs and members of the Polish Hunting Association and hunting districts (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	23 (245) 344
Leśnictwo	Forestry	
Powierzchnia gruntów leśnych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Forest land area (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	24 (246) 345
Powierzchnia lasów	<i>Forest areas</i>	25 (247) 346
Zasoby drzewne na pniu	<i>Growing stock of standing wood</i>	26 (248) 347
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Renewals, afforestations and other forest breeding work (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	27 (249) 348
Pozyskanie drewna (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Removals (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	28 (250) 349
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Trees and shrubs outside the forest and removals (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	29 (251) 350
Pożary w lasach (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Forest fires (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	30 (252) 350
DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XVI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 351
Przemysł	Industry	
Produkcja sprzedana przemysłu (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Sold production of industry (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	1 (253) 354
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	<i>Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]</i>	2 (254) 356
Produkcja wybranych wyrobów (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Production of selected products (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	3 (255) 357
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Average paid employment in industry (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	4 (256) 358
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Average monthly gross wages and salaries in industry (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	5 (257) 359
Budownictwo	Construction	
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	<i>Construction and assembly production (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]</i>	6 (258) 362
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	<i>Construction and assembly production by types of construction (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]</i>	7 (259) 362

		Tablica Table	Strona Page
Budynki oddane do użytkowania (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Buildings completed (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	8 (260)	364
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Buildings completed by type of buildings (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	9 (261)	365
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Average paid employment and average month- ly gross wages and salaries in construction (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	10 (262)	367
DZIAŁ XVII. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	CHAPTER XVII. TRANSPORT AND COMMUNICATIONS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	368
Transport	Transport		
Linie kolejowe eksploatowane (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Railway lines operated (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	1 (263)	371
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Hard surface public roads (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	2 (264)	371
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Registered road vehicles and tractors (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	3 (265)	372
Linie regularnej komunikacji autobusowej (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Regular bus communication lines (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	4 (266)	372
Transport samochodowy zarobkowy (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Hire or reward road transport (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	5 (267)	373
Ruch pasażerów w portach lotniczych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Passenger traffic at airports (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6 (268)	373
Przeładunek ładunków w portach lotniczych (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Freight loaded and unloaded at airports (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	7 (269)	374
Wypadki drogowe i ich ofiary (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Road traffic accidents and their casualties (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	8 (270)	374
Wypadki drogowe według sprawców, ważniej- szych przyczyn i rodzajów pojazdów (2011, 2012)	<i>Road accidents by culprits, major causes and types of vehicles (2011, 2012)</i>	9 (271)	374
Łączność	Communications		
Podstawowe usługi pocztowe (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Basic postal services (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	10 (272)	376
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Telephone subscribers and telephone sets (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	11 (273)	376
DZIAŁ XVIII. HANDEL I GASTRONOMIA	CHAPTER XVIII. TRADE AND CATERING		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	377
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	<i>Retail sales of goods (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]</i>	1 (274)	380
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	<i>Retail sales by groups (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]</i>	2 (275)	380
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębior- stwach handlowych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2011, 2012]	<i>Wholesale of goods in trade enterprises (current prices) [2005, 2010, 2011, 2012]</i>	3 (276)	380
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Shops by organizational form and petrol sta- tions (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	4 (277)	381
Gastronomia (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Catering (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	5 (278)	381
Magazyny handlowe (2005, 2009, 2012)	<i>Trade warehouses (2005, 2009, 2012)</i>	6 (279)	382
Targowiska (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Marketplaces (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	7 (280)	382

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XIX. FINANCES OF ENTERPRISES	
Uwagi ogólne	x	383
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności (2005, 2010, 2011, 2012).....	1 (281)	388
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji (2005, 2010, 2011, 2012)	2 (282)	390
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych (2005, 2010, 2011, 2012)	3 (283)	391
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2011, 2012)	4 (284)	393
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw (2005, 2010, 2011, 2012)	5 (285)	394
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw (2005, 2010, 2011, 2012)	6 (286)	396
Kapitał zakładowy spółek (2005, 2010, 2011, 2012)	7 (287)	397
Zobowiązania przedsiębiorstw (2005, 2010, 2011, 2012)	8 (288)	399
DZIAŁ XX. FINANSE PUBLICZNE	CHAPTER XX. PUBLIC FINANCE	
Uwagi ogólne	x	401
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2011, 2012).....	1 (289)	404
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2012 r.	2 (290)	406
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2011, 2012)	3 (291)	407
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2012 r.	4 (292)	408
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych (2011, 2012)	5 (293)	409
DZIAŁ XXI. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS	
Uwagi ogólne	x	410
Inwestycje	Investments	
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012]	1 (294)	413
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012]	2 (295)	414
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012]	3 (296)	415
Środki trwałe	Fixed assets	
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2011, 2012]	4 (297)	416
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2011, 2012]	5 (298)	417

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XXII. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XXII. REGIONAL ACCOUNTS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	419
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) [2009, 2010, 2011]	<i>Gross domestic product (current prices) [2009, 2010, 2011]</i>	1 (299)	422
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) [2009, 2010, 2011]	<i>Basic elements of production account and generation of income account (current prices) [2009, 2010, 2011]</i>	2 (300)	423
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych [2009, 2010, 2011]	<i>Nominal income in the households sector [2009, 2010, 2011]</i>	3 (301)	423
DZIAŁ XXIII. PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXIII. PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	424
Prywatyzacja	Privatization		
Przedsiębiorstwa państwowe objęte procesem prywatyzacji w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.	<i>State owned enterprises included in the privatization process from 1 VIII 1990 to 31 XII 2012</i>	1 (302)	426
Przedsiębiorstwa państwowe sprywatyzowane metodą bezpośrednią i zlikwidowane w okre- sie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.	<i>State owned enterprises privatized by the direct method and liquidated from 1 VIII 1990 to 31 XII 2012</i>	2 (303)	426
Spółki powstałe w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych i ich prywaty- zacja w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.	<i>Companies established as a result of the com- mercialization of state owned enterprises and their privatization from 1 VIII 1990 to 31 XII 2012</i>	3 (304)	427
Spółki powstałe na bazie majątku sprywatyzo- wanych bezpośrednio i zlikwidowanych przedsiębiorstw państwowych w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.	<i>Companies established on the basis of the as- sets of directly privatized and liquidated state owned enterprises from 1 VIII 1990 to 31 XII 2012</i>	4 (305)	427
Przedsiębiorstwa państwowe według stanu prawno-organizacyjnego w 2012 r.	<i>State owned enterprises by legal and organiza- tional status in 2012</i>	5 (306)	428
Podmioty gospodarki narodowej	Entities of the national economy		
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Entities of the national economy in the REGON register (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	6 (307)	428
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Entities of the national economy in the REGON register by legal forms and sections (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	7 (308)	429
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Commercial companies by legal status and sections (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	8 (309)	431
Podmioty gospodarki narodowej nowo zareje- strowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Entities of the national economy newly regis- tered by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	9 (310)	432
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowa- ne według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	10 (311)	434

SPIS WYKRESÓW LIST OF GRAPHS

		Strona Page
Podział administracyjny województwa śląskiego w 2012 r.	<i>Administrative division of the Śląskie Voivodship in 2012</i>	60 – 61
Podział województwa śląskiego według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)	<i>Division of the Śląskie Voivodship according to the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS)</i>	60 – 61
Ludność według płci i wieku w 2012 r.	<i>Population by sex and age in 2012</i>	60 – 61
Ruch naturalny ludności (2000-2012)	<i>Vital statistics (2000-2012)</i>	60 – 61
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat (2000-2012)	<i>Life expectancy at 0 age (2000-2012)</i>	60 – 61
Struktura pracujących według sekcji (2005, 2010, 2012)	<i>Structure of employed persons by sections (2005, 2010, 2012)</i>	60 – 61
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według wieku i poziomu wykształcenia (2005, 2010, 2012)	<i>Structure of registered unemployed persons by age and educational level (2005, 2010, 2012)</i>	60 – 61
Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (2005, 2010, 2012)	<i>Relative deviations of average wages and salaries in selected sections from the average wages and salaries in the voivodship (2005, 2010, 2012)</i>	60 – 61
Udział mieszkań wyposażonych w instalacje w mieszkaniach ogółem w 2012 r.	<i>Share of dwellings fitted with installations in total dwellings in 2012</i>	60 – 61
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2012)	<i>Dwellings completed (2005, 2010, 2012)</i>	60 – 61
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2012/13	<i>Education by educational level in the 2012/13 school year</i>	60 – 61
Lekarze specjaliści w 2012 r.	<i>Doctors specialists in 2012</i>	60 – 61
Struktura mieszkańców placówek stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców (2005, 2012)	<i>Structure of residents of stationary social welfare facilities by groups of residents (2005, 2012)</i>	60 – 61
Struktura czytelników bibliotek publicznych według wieku oraz zajęcia w 2012 r.	<i>Structure of borrowers of public libraries by age and occupation in 2012</i>	60 – 61
Turyści zagraniczni korzystający z noclegów według kraju stałego zamieszkania w 2012 r.	<i>Foreign tourists using tourist accommodation establishments by country of their permanent residence in 2012</i>	60 – 61

		Strona <u>Page</u>
Użytkowanie gruntów ogółem w gospodarstwach rolnych w 2012 r.	<i>Land use in agricultural farms in 2012</i>	60 – 61
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2011 r. (ceny stałe 2010)	<i>Structure of market agricultural output in 2011 (constant prices 2010)</i>	60 – 61
Struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012]	<i>Structure of construction and assembly production (current prices) [2005, 2010, 2012]</i>	60 – 61
Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca (2005, 2010, 2012)	<i>Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita (2005, 2010, 2012)</i>	60 – 61
Udział w tworzeniu produktu krajowego brutto (ceny bieżące) [2005-2011]	<i>Share in the generation of gross domestic product (current prices) [2005-2011]</i>	60 – 61
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) [2009, 2010, 2011]	<i>Gross domestic product per capita (current prices) [2009, 2010, 2011]</i>	60 – 61
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca (2009, 2010, 2011)	<i>Gross nominal disposable income in the households sector per capita (2009, 2010, 2011)</i>	60 – 61
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące) [2005, 2011]	<i>Structure of gross value added by kind of activity (current prices) [2005, 2011]</i>	60 – 61
Podmioty gospodarki narodowej w 2012 r.	<i>Entities of the national economy in 2012</i>	60 – 61
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2012 r.	<i>Structure of entities of the national economy in 2012</i>	60 – 61

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

Kreska (-)	– zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero: (0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka (*)	– zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak x	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak Δ	– oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych na str. 30. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes on page 30.</i>
Znak *	– oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych. <i>data revised.</i>
Znak #	– oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics.</i>
„W tym”	– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
„Of which”	– indicates that not all elements of the sum are given.
Przecinek (,)	– oznacza liczby prezentujące liczby dziesiętne.
Comma	– used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY ABBREVIATIONS

tys. <i>thous.</i>	= tysiąc = <i>thousand</i>	mm	= milimetr <i>millimetre</i>
mln	= milion <i>million</i>	cm	= centymetr <i>centimetre</i>
zł <i>zł</i>	= złoty = <i>zloty</i>	m	= metr <i>metre</i>
szt. <i>pcs</i>	= sztuka = <i>piece</i>	km	= kilometr <i>kilometre</i>
egz.	= egzemplarz	m ²	= metr kwadratowy <i>square metre</i>
kpl.	= komplet	ha	= hektar <i>hectare</i>
wol. <i>vol.</i>	= wolumin = <i>volume</i>	km ²	= kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
μg	= mikrogram <i>microgram</i>	l	= litr <i>litre</i>
g	= gram <i>gram</i>	hl	= hektolitr <i>hectolitre</i>
kg	= kilogram <i>kilogram</i>	m ³	= metr sześcienny <i>cubic metre</i>
dt	= decytona <i>deciton</i>	dam ³	= dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>
t	= tona <i>tonne</i>	ust.	= ustęp

hm ³	= hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>	tabl.	= tablica <i>table</i>
kWh	= kilowatogodzina <i>kilowatt-hour</i>	Dz. U.	= Dziennik Ustaw
GWh	= gigawatogodzina <i>gigawatt-hour</i>	i in.	= i inni
TJ	= teradžul <i>terajoule</i>	itp. <i>etc.</i>	= i tym podobne = <i>and the like</i>
°C	= stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	m.in. <i>i.a.</i>	= między innymi = <i>among others</i>
h	= godzina <i>hour</i>	np. <i>e.g.</i>	= na przykład = <i>for example</i>
d 24h	= doba = <i>24 hours</i>	tj. <i>i.e.</i>	= to jest = <i>that is</i>
r.	= rok	tzn. <i>i.e.</i>	= to znaczy = <i>that is</i>
t/r t/y	= ton rocznie = <i>tonnes per year</i>	twz.	= tak zwany
art.	= artykuł <i>article</i>	ww.	= wyżej wymieniony
cd. <i>cont.</i>	= ciąg dalszy = <i>continued</i>	PKP	= Polskie Koleje Państwowe
dok. <i>cont.</i>	= dokończenie = <i>continued</i>	S.A.	= Spółka Akcyjna <i>Joint stock company</i>
Lp. No.	= liczba porządkowa = <i>number</i>	NTS	= Nomenklatura Jednostek Teryto- rialnych do Celów Statystycznych <i>Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes</i>
kk	= Kodeks karny	EKG <i>ECE</i>	= Europejska Komisja Gospodarcza = <i>Economic Commission for Europe</i>
kks	= Kodeks karny skarbowy	EUROSTAT	= Urząd Statystyczny Unii Europejskich <i>Statistical Office of the European Union</i>
kl.	= klasa	ONZ	= Organizacja Narodów Zjednoczo- nych
nr (Nr) No.	= numer = <i>number</i>	UN	= <i>United Nations</i>
poz.	= pozycja		
pkt	= punkt		

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007)**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885), zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności (PKD 2004).

PKD 2007, w stosunku do klasyfikacji PKD 2004, wprowadziła zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności, a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi. Zmiany te spowodowały brak porównywalności danych również przy niezmienionych nazwach niektórych poziomów klasyfikacyjnych.

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowych grupowań:

„**Przemysł**”, który obejmuje następujące sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”,

sekcje G, H, I, J – „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi”, „Informacja i komunikacja”,

sekcje K, L – „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”, „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

Pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

1) according to the **Polish Classification of Activities (PKD 2007)**, compiled on the basis of the *Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007*, introduced on 1 January 2008 by the decree of the Council of Ministers dated 24 XII 2007 (*Journal of Laws No. 251, item 1885*) replaced the formerly applied Polish Classification of Activities (PKD 2004).

The changes introduced to the PKD 2007, in relation to the PKD 2004, resulted mainly from the modifications concerning the scope, consisting in the new groupings of types of activity and also in shifts of types of activity between particular classification levels. These changes resulted in the lack of comparability of data, although the name of classification levels have remained unchanged.

In the PKD 2007 additional groupings were introduced:

„**Industry**” – including sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”,

sections G, H, I, J – “Wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles”, “Transportation and storage”, “Accommodation and food service activities”, “Information and communication”,

sections K, L – “Financial and insurance activities”, “Real estate activities”.

The item “Other services” was introduced including sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation”, “Activities of households as employers; undifferentiated goods-and-services-producing

usługowa”, „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby” oraz „Organizacje i zespoły eksterytorialne”.

- 2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;
- 3) według **sektorów własności**:
 - sektor publiczny – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
 - sektor prywatny – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Dane prezentowane dla województwa, podregionów, powiatów i gmin odpowiadają poziomowi 2, 3, 4 i 5 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), opracowanej na podstawie Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS), obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r. (Dz. Urz. UE. L 154 z 21 VI 2003 r., z późniejszymi zmianami). NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573, z późniejszymi zmianami) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2007 r.

4. Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu prowadzonych badań, obejmujących podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- powyżej 49 osób.

5. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

activities of households for own use” and “Activities of extraterritorial organizations and bodies”.

2) according to **institutional sectors** – exclusively within the scope of regional accounts;

3) according to **ownership sectors**:

- public sector – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), local self-government entity ownership as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entities,
- private sector – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in the capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. Data presented for the voivodship, subregions, powiats and gminas correspond to levels 2, 3, 4 and 5 of the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS), compiled on the basis of the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS), obligatory in countries of the European Union according to the Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and Council dated 26 V 2003 (OJL 154 dated 21 VI 2003, with later amendments). NTS, obligatory from 1 I 2008, was introduced by the decree of the Council of Ministers dated 14 XI 2007 (Journal of Laws No. 214, item 1573, with later amendments) replacing the obligatory one till 31 XII 2007.

4. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, including entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and (unless otherwise indicated) include entities employing:

- not more than 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- more than 49 persons.

5. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with **the respective organizational status of units of the national economy**.

6. Data according to PKD 2007 sections and divisions as well as by territorial breakdown are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

7. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku – obok PKD 2007 – należy wymienić:

- 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego oraz zatrudnionych i ich wynagrodzeń; klasyfikacja opracowana na podstawie Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08) wprowadzona została z dniem 1 VII 2010 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (Dz. U. Nr 82, poz. 537, z późniejszymi zmianami), w miejsce obowiązującej do 30 VI 2010 r.,
- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług PKWiU 2008**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2008, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2009 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. (Dz. U. Nr 207, poz. 1293, z późniejszymi zmianami), w miejsce PKWiU stosowanej do 31 XII 2008 r.,
- 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen),
- 4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania obiektów budowlanych; PKOB, opracowana na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316, z późniejszymi zmianami),
- 5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1622), w miejsce stosowanej do 31 XII 2010 r.

*In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.*

*7. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

*The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own-account in order to earn a profit.*

8. Other than PKD 2007, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:

- 1) the **Occupations and Specializations Classification**, on the basis of which councillors of organs of local self-government entities are grouped; the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 VII 2010 by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 IV 2010 (Journal of Laws No. 82, item 537, with later amendments), replacing the classification valid until 30 VI 2010,*
- 2) the **Polish Classification of Products and Services PKWiU 2008**, on the basis of which products and goods are grouped; PKWiU 2008, compiled on the basis of international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 I 2009 by a decree of the Council of Ministers, dated 29 X 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293, with later amendments) in place of the PKWiU classification used until 31 XII 2008,*
- 3) the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped,*
- 4) the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which products of construction are grouped; PKOB, compiled on the basis of the European Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by a decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316, with later amendments),*
- 5) the **Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2011 by a decree of the Council of Ministers, dated 10 XII 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622), in place of the classification used until 31 XII 2010.*

9. Informacje o województwie oraz w podziale na **miasta i wieś** – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „miasta” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek, przez „wieś” – pozostałe terytorium województwa.

10. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach i wykresach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji i wartości dodanej brutto – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto kategorię **ceny bazowej**.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych oraz do 2010 r. zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

11. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006-2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.;
- 3) produktu krajowego brutto – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

12. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

9. Information on the voivodship as well as by **urban areas and rural areas** – unless otherwise indicated – is presented according to administrative division in a given period. The term “urban areas” is understood as areas located within the administrative borders of these units, while “rural areas” is understood as the remaining territory of the voivodship.

10. Data in **current prices** correspond to obtained revenues, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables and graphs in which prices are not defined, data are expressed in current prices.

In order to evaluate production and gross value added, unless otherwise indicated, the **basic price** category was implemented.

Basic price is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products comprise: VAT on goods and services (on domestic and imported products), taxes and customs duties on imports (including excise tax) as well as other taxes on products, such as excise tax on domestic products and taxes on certain services (e.g. on games of chance and mutual betting and until 2010 lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

11. **Constant prices** were adopted in the case of:

- 1) agricultural output – average national current prices from the year preceding the reference year (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, in the case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;
- 2) sold production of industry:
 - 2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006-2010,
 - 2010 constant prices (2010 average current prices) from 2011;
- 3) gross domestic product – current prices from the year preceding the reference year.

12. **Relative numbers (indices, percentages)** are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych. Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

13. Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach) przyjęto liczbę ludności faktycznie zamieszkałej według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja) – według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej – za 2000 r. i lata 2005-2009 na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla 2000 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r.); od 2010 r. na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.).

14. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

15. Niektóre dane liczbowe zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

18. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

Indices – in the case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods are calculated in comparable conditions. Single base indices are calculated using the chain-base index method.

13. When computing per capita data (1000 population, etc.) as of the end of a year (e.g., beds in hospitals), the population by actual place of residence as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g. revenue and expenditure of local self-government entities budgets, production, consumption) – as of 30 VI.

For calculations, it was assumed to use – unless otherwise indicated – the number of population for 2000 and 2005-2009 on the basis of results of the National Population and Housing Census 2002 – for 2000 according to the administrative division obligatory as of 31 XII 2002; from 2010 on the basis of results of the National Population and Housing Census 2011 – for 2010 according to the administrative division obligatory as of 31 XII 2011.

14. Data, unless otherwise indicated, do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

15. Some data are given on the basis of preliminary data and may be revised in subsequent publications of the Statistical Office.

16. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total".

17. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information presented in the table for the last year given as the source.

18. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

MIEDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA
CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja)
INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION
OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)

Choroby krwi i narządów krwiotwórczych <i>Diseases of blood and blood-forming organs</i>	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych <i>Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism</i>
Wady rozwojowe wrodzone <i>Congenital anomalies</i>	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe <i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>
Objawy i stany niedokładnie określone <i>Symptoms and ill-defined conditions</i>	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych, gdzie indziej niesklasyfikowane <i>Symptoms, sign and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified</i>

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI (PKD 2007)
POLISH CLASSIFICATION OF ACTIVITIES (PKD 2007)

sekcje sections

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI (PKD 2007) [dok.]
POLISH CLASSIFICATION OF ACTIVITIES (PKD 2007) [cont.]

działy divisions

Produkcja skór i wyrobów skórzanych	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej
Produkcja wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of pharmaceutical products</i>	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

*

* *

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are presented in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series “Methodological Papers and Classifications”.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R.
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY – stan w dniu 31 XII AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION – as of 31 XII				
Powierzchnia w km ²	312679	12333	3,9	<i>Area in km²</i>
Powiaty	314	17	5,4	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	65	19	28,8	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	2479	167	6,7	<i>Gminas</i>
Miasta	908	71	7,8	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie	52577	1289	2,5	<i>Rural localities</i>
Sołectwa	40571	1065	2,6	<i>Village administrator's offices</i>
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION				
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				<i>Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:</i>
pyłowych	52,4	10,6	20,2	<i>particulates</i>
gazowych	216513,7	40845,9	18,9	<i>gases</i>
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	3191	208	6,5	<i>Municipal wastewater treatment plants^a (as of 31 XII)</i>
w tym: biologiczne	2316	114	4,9	<i>of which: biological</i>
z podwyższonym usuwaniem biogenów	820	90	11,0	<i>with increased biogene removal</i>
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	123123,5	37067,7	30,1	<i>Generated waste (during the year; excluding municipal waste) in thous. t</i>
Odpady komunalne zebrane ^b (w ciągu roku) w tys. t	9580,9	1351,4	14,1	<i>Municipal waste collected^b (during the year) in thous. t</i>
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				<i>Outlays on fixed assets (current prices):</i>
służące ochronie środowiska:				<i>in environmental protection:</i>
w milionach złotych	10127,8	1463,3	14,4	<i>in million zlotys</i>
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	4,3	5,3	x	<i>in % of total investment outlays</i>
służące gospodarce wodnej:				<i>in water management:</i>
w milionach złotych	2787,9	301,5	10,8	<i>in million zlotys</i>
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	1,2	1,1	x	<i>in % of total investment outlays</i>
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE PUBLIC SAFETY				
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				<i>Ascertained crimes in completed preparatory proceedings:</i>
w liczbach bezwzględnych	1119803	167573	15,0	<i>in absolute numbers</i>
na 10 tys. ludności	291	363	x	<i>per 10 thous. population</i>
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w % ...	67,8	66,3	x	<i>Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes in %</i>

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. **b** Dane szacunkowe.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewerage network. **b** Estimated data.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>			
LUDNOŚĆ POPULATION				
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	38533,3	4615,9	12,0	<i>Population (as of 31 XII) in thous.</i>
miasta	23336,4	3580,0	15,3	<i>urban areas</i>
wieś	15196,9	1035,9	6,8	<i>rural areas</i>
w tym kobiety	19884,0	2387,7	12,0	<i>of which females</i>
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	374	x	<i>Population per 1 km² of total area (as of 31 XII)</i>
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	57	55	x	<i>Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 XII)</i>
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,0	-1,0	x	<i>Natural increase per 1000 population</i>
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,2	-1,3	x	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population</i>
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES				
Pracujący ^{ab} (stan w dniu 31 XII) w tys.	13850,5	1642,4	11,9	<i>Employed persons^{ab} (as of 31 XII) in thous.</i>
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł	3530,47	3629,57	102,8	<i>Average monthly gross wages and salaries in zł</i>
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	2136,8	205,5	9,6	<i>Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.</i>
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 XII) w %	13,4	11,1	x	<i>Registered unemployment rate^b (as of 31 XII) in %</i>
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				<i>Length of distribution network (as of 31 XII) in km:</i>
wodociągowej rozdzielczej	283101,5	20300,7	7,2	<i>water supply distribution</i>
kanalizacyjnej rozdzielczej ^c	125580,6	12813,1	10,2	<i>sewerage distribution^c</i>
gazowej	137371,4	16349,6	11,9	<i>gas supply</i>
Zasoby mieszkaniowe ^d (stan w dniu 31 XII):				<i>Dwelling stocks^d (as of 31 XII):</i>
mieszkania: w tysiącach	13722,8	1713,1	12,5	<i>dwellings: in thousands</i>
na 1000 ludności	356,1	371,1	x	<i>per 1000 population</i>
izby: w tysiącach	52332,4	6397,2	12,2	<i>rooms: in thousands</i>
na 1000 ludności	1358,1	1385,9	x	<i>per 1000 population</i>
powierzchnia użytkowa mieszkań: w tysiącach m ²	999659,5	119237,0	11,9	<i>useful floor area of dwellings: in thousands m²</i>
na 1000 ludności w m ²	25942,7	25832,0	x	<i>per 1000 population in m²</i>

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. **b** Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. **c** Łącznie z kolektorami. **d** Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

a By actual workplace and kind of activity. **b** Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. **c** Including collectors. **d** Based on balance of dwelling stocks.

I. **WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU w 2012 R. (cd.)**
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>		
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.) MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)				
Mieszkania oddane do użytkowania:				<i>Dwellings completed:</i>
w tysiącach	152,9	9,7	6,4	<i>in thousands</i>
na 1000 ludności:				<i>per 1000 population:</i>
mieszkania	4,0	2,1	x	<i>dwellings</i>
izby	16,6	10,5	x	<i>rooms</i>
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	406,2	265,6	x	<i>useful floor area of dwellings in m²</i>
EDUKACJA^a I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnego EDUCATION^a – as of beginning of the school year				
Uczniowie w szkołach ^b w tys.:				<i>Pupils and students in schools^b in thous.:</i>
podstawowych	2160,8	236,5	10,9	<i>primary</i>
gimnazjach	1161,7	126,5	10,9	<i>lower secondary</i>
zasadniczych zawodowych ^c	207,9	22,9	11,0	<i>basic vocational^f</i>
liceach ogólnokształcących ^d	579,7	60,2	10,4	<i>general secondary^d</i>
liceach profilowanych	14,7	1,1	7,6	<i>specialized secondary</i>
technikach ^e	522,5	62,6	12,0	<i>technical secondary^e</i>
artystycznych ogólnokształcących ^f	12,8	2,4	18,4	<i>general art^f</i>
policealnych	334,3	50,6	15,1	<i>post-secondary</i>
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^g :				<i>Children attending pre-primary education establishments^g:</i>
w tysiącach	1216,5	143,4	11,8	<i>in thousands</i>
na 1000 dzieci w wieku 3 – 6 lat	716	761	x	<i>per 1000 children aged 3 – 6</i>
OCHRONA ZDROWIA^h I POMOC SPOŁECZNA – stan w dniu 31 XII HEALTH CARE^h AND SOCIAL WELFARE – as of 31 XII				
Pracownicy medyczni ⁱ :				<i>Medical personnelⁱ:</i>
lekarze	85025	10788	12,7	<i>doctors</i>
lekarze dentyści	12491	1370	11,0	<i>dentists</i>
pielęgniarki ^k	211628	25927	12,3	<i>nurses^k</i>
Przychodnie	19412	2737	14,1	<i>Out-patient departments</i>
Szpitala ogólne	913	134	14,7	<i>General hospitals</i>
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys. .	188,8	26,0	13,8	<i>Beds in general hospitals in thous.</i>
Apteki ogólnodostępne ^l	11999	1395	11,6	<i>Generally available pharmacies^l</i>

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 221. **b** Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. **c-e** Łącznie z uczniami: **c** – szkół specjalnych przysposabiających do pracy, **d** – uzupełniających liceów ogólnokształcących, **e** – techników uzupełniających. **f** Dających uprawnienia zawodowe. **g** Bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą. **h** Dane podaje się łącznie z MON, MSW i ABW. **i** Łącznie z odbywającymi staż; łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest indywidualna praktyka lekarska i pielęgniarska zarejestrowana w Izbach Lekarskich, pielęgniarskich, która realizuje świadczenia zdrowotne w ramach środków publicznych; bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji publicznej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. **k** Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. **l** Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, ust. 10 na str. 263.

a See general notes to the chapter “Education”, items 1 and 2 on page 221. **b** Excluding schools for adults, excluding post-secondary schools. **c-e** Including students: **c** – special job-training schools, **d** – supplementary general secondary schools, **e** – supplementary technical secondary schools. **f** Leading to professional certification. **g** Excluding pre-primary education in units performing health care activities. **h** Data include health care: of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior, the Internal Security Agency. **i** Including interns; including persons for whom the primary workplace is an individual medical and nurse practice registered at Chamber of Physicians and Chamber of Nurses providing publicly funded medical services; excluding persons for whom the main workplace are university, social welfare, public administration or territorial self-government unit or National Health Fund. **k** Including master nurses. **l** See general notes to the chapter “Health care and social welfare”, item 10 on page 263.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>			
KULTURA. TURYSTYKA CULTURE. TOURISM				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	8182	804	9,8	<i>Public libraries (including branches; as of 31 XII)</i>
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	131616,5	16616,8	12,6	<i>Public library collections (as of 31 XII) in thous. vol.</i>
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	768	56	7,3	<i>Museums with branches (as of 31 XII)</i>
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	26709,5	1159,9	4,3	<i>Museum and exhibition visitors in thous.</i>
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	447	51	11,4	<i>Fixed cinemas (as of 31 XII)</i>
Widzowie w kinach stałych w tys.	37474,3	5338,7	14,2	<i>Audience in fixed cinemas in thous.</i>
Baza noclegowa turystyki ^a w tys.:				<i>Tourist accommodation establishments^a in thous.:</i>
miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	675,4	44,2	6,5	<i>number of beds (as of 31 VII)</i>
korzystający z noclegów	22635,4	1852,8	8,2	<i>tourists accommodated</i>
ROLNICTWO I LEŚNICTWO AGRICULTURE AND FORESTRY				
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	14529,4	364,4	2,5	<i>Agricultural land in good agricultural condition (as of June)^b in thous. ha</i>
pod zasiewami ^c	10431,6	254,6	2,4	<i>sown area^c</i>
grunty ugorowane	439,9	21,0	4,8	<i>fallow land</i>
uprawy trwale	398,0	2,8	0,7	<i>permanent crops</i>
w tym sady	368,4	2,0	0,5	<i>of which orchards</i>
ogrody przydomowe	53,5	1,5	2,7	<i>kitchen gardens</i>
łąki i pastwiska	3206,5	84,5	2,6	<i>meadows and pastures</i>
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^c w tys. ha:				<i>Sown area (as of June)^c in thous. ha:</i>
zboża	7704,3	203,3	2,6	<i>cereals</i>
ziemniaki	358,8	8,1	2,2	<i>potatoes</i>
warzywa gruntowe ^d	175,5	2,7	1,5	<i>ground vegetables^d</i>
Zbiory w tys. t:				<i>Production in thous. t:</i>
zboża	28543,8	783,9	2,7	<i>cereals</i>
ziemniaki	8740,4	176,7	2,0	<i>potatoes</i>
warzywa gruntowe ^d	4553,2	87,0	1,9	<i>field vegetables^d</i>
Plony z 1 ha w dt:				<i>Yields per 1 ha in dt:</i>
zboża	37,0	38,6	104,3	<i>cereals</i>
ziemniaki	244	219	89,8	<i>potatoes</i>
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9163,8	392,2	4,3	<i>Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha</i>
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO INDUSTRY AND CONSTRUCTION				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				<i>Sold production of industry (current prices):</i>
w milionach złotych	1178303,6	200841,5	17,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	30578	43466	142,1	<i>per capita in zł</i>
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^e (ceny bieżące):				<i>Sales of construction and assembly production^e (current prices):</i>
w milionach złotych	170643,8	21175,5	12,4	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	4428	4583	103,5	<i>per capita in zł</i>

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. **b** Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. **c** Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). **d** Łącznie z ogrodami przydomowymi. **e** Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. **b** Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. **c** Excluding permanent crops, kitchen gardens and crops area intended for ploughing (green fertilizers). **d** Including kitchen gardens. **e** Realized by construction units – by place of performing works.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ – stan w dniu 31 XII TRANSPORT AND COMMUNICATIONS – as of 31 XII				
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km	280719	21362	7,6	<i>Hard surface public roads (urban and non-urban) in km</i>
w tym o nawierzchni ulepszonej w %	91,9	92,6	x	<i>of which improved in %</i>
Samochody zarejestrowane ^a w tys. szt:				<i>Registered cars^a in thous. units:</i>
osobowe	18744,4	2206,9	11,8	<i>passenger cars</i>
ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	3178,0	322,4	10,1	<i>lorries and road tractors^b</i>
Placówki dla usług pocztowych ^c	14382	1829	12,7	<i>Postal service offices^c</i>
Telefoniczne łącza główne ^d : w tysiącach	6177,0	686,7	11,1	<i>Fixed main line^d: in thousands</i>
w tym standardowe łącza główne	5182,0	575,0	11,1	<i>of which standard main line</i>
na 1000 ludności	160,3	148,8	x	<i>per 1000 population</i>
HANDEL – stan w dniu 31 XII TRADE – as of 31 XII				
Sklepy	357289	41832	11,7	<i>Shops</i>
Liczba ludności na 1 sklep	108	110	x	<i>Population per 1 shop</i>
Targowiska stałe	2215	186	8,4	<i>Permanent marketplaces</i>
FINANSE PUBLICZNE PUBLIC FINANCE				
Budżety gmin^e				Gminas budgets^e
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	78407,5	5739,1	7,3	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	3022	2878	95,2	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	78491,4	5792,0	7,4	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	3025	2905	96,0	<i>per capita in zł</i>
Budżety miast na prawach powiatu				Cities with powiat status budgets
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	61247,0	10653,2	17,4	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	4865	4056	83,4	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	63730,8	10809,9	17,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	5062	4116	81,3	<i>per capita in zł</i>
Budżety powiatów				Powiats budgets
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	22522,9	1623,5	7,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	868	814	93,8	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	22476,5	1604,1	7,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	866	804	92,9	<i>per capita in zł</i>
Budżety województw				Voivodships budgets
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	15236,1	1398,3	9,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	395	303	76,5	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	15760,5	1469,3	9,3	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	409	318	77,7	<i>per capita in zł</i>

a Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. **b** Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. **c** Dane dotyczą poczty publicznej i operatorów niepublicznych. **d** Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. **e** Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Including cars having temporary permissions given at the end of the year. **b** Including vans. **c** Data concern operators of the public post office and non-public operators. **d** Data concern operators of the public telecommunication network. **e** Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2012 R. (dok.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE INVESTMENTS. FIXED ASSETS				
Nakłady inwestycyjne ^a (ceny bieżące):				<i>Investment outlays^a</i> (<i>current prices</i>):
w milionach złotych	237627,3	27667,4	11,6	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	6167	5988	97,1	<i>per capita in zł</i>
Wartość brutto środków trwałych ^b (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				<i>Gross value of fixed assets^b</i> (<i>as of 31 XII; current book-keeping</i> <i>prices</i>):
w milionach złotych	2877957,5	355427,5	12,3	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	74688	77001	103,1	<i>per capita in zł</i>
RACHUNKI REGIONALNE W 2011 R. REGIONAL ACCOUNTS IN 2011				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				<i>Gross domestic product</i> (<i>current prices</i>):
w milionach złotych	1528127	198301	13,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca ^c w zł	39665	42830	108,0	<i>per capita^c in zł</i>
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				<i>Gross value added</i> (<i>current prices</i>):
w milionach złotych	1342386	174198	13,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 pracującego w zł	96262	104701	108,8	<i>per 1 employed person in zł</i>
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				<i>Gross nominal disposable income</i> <i>in the households sector:</i>
w milionach złotych	934354	127965	13,7	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca ^c w zł	24253	27638	114,0	<i>per capita^c in zł</i>
PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY				
Przedsiębiorstwa państwowe objęte procesem prywatyzacji ^d	5901	824	14,0	<i>State owned enterprises included</i> <i>in the privatization process^d</i>
skomercjalizowane	1761	361	20,5	<i>commercialized</i>
objęte prywatyzacją bezpośrednią w tym sprywatyzowane	2196	193	8,8	<i>included in direct privatization</i> <i>of which privatized</i>
2118	184	8,7		
poddane likwidacji	1944	270	13,9	<i>subject to liquidation</i>
w tym zlikwidowane	1127	195	17,3	<i>of which liquidated</i>
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^e (stan w dniu 31 XII)	3975334	453496	11,4	<i>Entities of the national economy</i> <i>in the REGON register^e</i> (<i>as of 31 XII</i>)
sektor publiczny	123506	16359	13,2	<i>public sector</i>
sektor prywatny	3851828	437137	11,3	<i>private sector</i>

a Według lokalizacji inwestycji. **b** Według siedziby jednostki lokalnej. **c** Patrz uwagi ogólne do działu „Rachunki regionalne” ust. 13 na str. 421. **d** W okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2012 r.; bez państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej włączonych do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. **e** Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a According to investment location. **b** According to the seat of the local unit. **c** See general notes to the chapter “Regional accounts”, item 13 on page 421. **d** From 1 VIII 1990 to 31 XII 2012; excluding state farms incorporated into the Agricultural Property Stock of the State Treasury. **e** Excluding persons tending private farms in agriculture.

U w a g a. Przeliczeń danych na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) za 2000 r. oraz 2005-2009 dokonano przy przyjęciu skorygowanej liczby ludności uwzględniającej wyniki *N o t e. Calculations of data per capita (1000 population, etc.) for 2000 as well as 2005-2009 are based on the revised number of population, which considers the results*

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
POWIERZ AR						
1	Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII)	12294	12331	12334	12334	12334
STAN I OCHRONA ENVIRONMENTAL						
2	Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele: produkcyjne ^a (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	26,2	22,6	23,6	23,6	22,8
3	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	61,1	61,7	60,7	61,4	62,6
4	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	43,5	34,9	35,8	35,2	33,3
5	w tym do produkcji przemysłowej	15,0	10,9	12,0	12,0	10,9
6	Ścieki przemysłowe i komunalne ^c odprowadzone do wód lub do ziemi: oczyszczane w % wymagających oczyszczania nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	88,2	87,8	86,0	88,4	85,0
7	4,2	3,5	4,1	3,5	4,4
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^d	62,9	67,5	68,3	69,2	70,0
9	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powie- trza w tys. t: pyłowych	38,5	22,4	20,1	21,8	14,1
10	gazowych (bez dwutlenku węgla)	610,6	713,8	742,8	754,1	695,2
11	Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości po- wietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych: pyłowych	99,0	99,4	99,5	99,5	99,6
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	31,3	28,6	28,8	28,3	31,8
13	Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłącze- niem odpadów komunalnych) ^e na 1 km ² w t	3810,4	3428,2	3379,1	3357,2	2862,1
14	Odpady komunalne zebrane ^f (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg	334,2	278,4	295,1	297,8	292,1
15	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów inwestycyjnych ogółem: służące ochronie środowiska	5,2	5,7	5,9	6,0	6,0
16	służące gospodarce wodnej	1,5	1,5	1,0	0,7	0,7
17	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodni- czych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII): w % powierzchni ogólnej	22,1	22,0	22,0	22,1	22,1
18	na 1 mieszkańca w m ²	570	579	581	585	587
BEZPIECZEŃSTWO PUBLIC						
19	Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych: w liczbach bezwzględnych	165766	193415	183620	164685	153214
20	na 10 tys. ludności	347	412	393	353	330
21	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w %	46,2	52,6	56,0	58,4	60,0

^a Z ujęć własnych. ^b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. ^c Od 2010 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ludność ogółem – na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne do działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 5 na str. 62 oraz uwagi ogólne do nie jako odpady stałe wywiezione; od 2003 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę katalogu odpadów.

^a From own intakes. ^b Water withdrawal by intakes before entering the water network. ^c Since 2010 data are not comparable with data for on estimates, total population – based on balances; see general notes to the chapter “Environmental protection”, item 5 on page 62 and general defined as solid waste removed; since 2003 data are not comparable with data for previous years due to a change in the catalogue of waste.

Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.
of the National Population and Housing Census 2002.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
CHNIA					
EA					
12333	12333	12333	12333	Area in km ² (as of 31 XII)	1
ŚRODOWISKA					
PROTECTION					
21,6	22,7	24,3	23,3	Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of:	2
62,5	61,8	60,1	59,9	production ^a (excluding agriculture, forestry and fishing)	3
32,2	32,5	32,5	31,8	exploitation of water supply network ^b	4
10,3	11,1	11,2	10,4	Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³	5
86,5	86,4	82,0	82,4	of which for industrial production	6
4,0	4,3	5,6	5,3	Industrial and municipal ^c wastewater discharged into waters or into the ground: treated in % of requiring treatment	7
70,5	72,0	72,8	76,2	untreated per 1 km ² in dam ³	8
11,7	13,4	12,7	10,6	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^d	9
644,9	689,8	656,0	671,9	Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:	10
99,6	99,6	99,7	99,7	particulates	11
30,3	29,6	30,5	30,0	gases (excluding carbon dioxide)	12
2615,5	2879,1	2852,6	3005,6	Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:	13
300,2	297,6	293,8	292,5	particulates	14
8,5	5,6	5,0	5,3	gases (excluding carbon dioxide)	15
0,9	0,8	0,9	1,1	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) ^e per 1 km ² in t	16
22,1	22,1	22,1	22,2	Municipal waste collected ^f (during the year) per capita in kg	17
588	589	590	593	Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays:	18
PUBLICZNE					
SAFETY					
157522	169024	172073	167573	Ascertained crimes in completed preparatory proceedings:	19
339	364	372	363	in absolute numbers	20
60,6	63,6	64,4	66,3	per 10 thous. population	21
				Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes in %	

ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych. ^d Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, Rocznika, ust. 13 na str. 29. ^e Patrz uwagi ogólne do działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 7 na str. 64. ^f Dane szacunkowe; w 2000 r. określa-

previous years due to change in the methodology of municipal wastewater. ^d Population connected to wastewater treatment plants – based notes to Yearbook, item 13 on page 29. ^e See general notes to the chapter “Environmental protection”, item 7 on page 64. ^f Estimated data; in 2000

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
						LUD POPU
1	Ludność (stan w dniu 31 XII)	4765657	4685775	4669137	4654115	4645665
2	miasta	3776228	3685324	3666080	3647193	3635059
3	wieś	989429	1000451	1003057	1006922	1010606
4	w tym kobiety	2456488	2421969	2415280	2409171	2405766
5	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	106,4	107,0	107,2	107,3	107,4
	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej					
6	(stan w dniu 31 XII)	386	380	379	377	377
	Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):					
7	przedprodukcyjnym	1082720	885181	858774	835711	819083
8	produkcyjnym	3007552	3063102	3058286	3051575	3043430
9	poprodukcyjnym	675385	737492	752077	766829	783152
10	Małżeństwa na 1000 ludności	5,3	5,4	6,0	6,4	6,7
11	Rozwody na 1000 ludności	1,1	2,0	2,3	2,0	2,1
12	Urodzenia żywe na 1000 ludności	8,9	8,7	9,1	9,4	10,1
13	Zgony ^b na 1000 ludności	9,7	9,9	9,9	10,2	10,3
14	Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,8	-1,2	-0,8	-0,8	-0,2
15	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	10,2	7,4	7,3	6,7	6,8
	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych					
16	na pobyt stały na 1000 ludności	-2,6	-1,9	-2,6	-2,1	-1,5
	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia					
	w momencie urodzenia:					
17	mężczyźni	69,55	70,52	70,50	70,66	70,89
18	kobiety	77,18	78,45	78,77	78,77	78,91
						RYNEK LABOUR
	Pracujący ^{cd} (stan w dniu 31 XII):					
19	w tysiącach	1750,8	1504,9	1543,3	1603,1	1633,0
20	w tym kobiety	793,2	671,2	687,3	708,1	717,7
21	na 1000 ludności	368	321	331	344	352
22	w sektorze prywatnym w %	64,9	66,3	67,8	69,7	70,2
	według rodzajów działalności w %:					
23	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	.	4,7	4,6	4,4	4,3
24	przemysł i budownictwo	38,0	38,4	38,4	38,8
25	sekcje G, H, I, J	26,7	26,6	26,8	26,8
26	sekcje K, L	3,7	3,7	3,6	3,7
27	pozostałe usługi	26,8	26,7	26,7	26,4

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Ludność. Wyznania religijne”, ust. 2 na str. 101. ^b Łącznie ze zgonami niemowląt. ^c Według faktycznego miejsca pracy wanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005-2009 – Narodowego Spisu Powszechnego

^a See general notes to the chapter “Population. Religious denominations”, item 2 on page 101. ^b Including infant deaths. ^c By actual workplace in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005-2009 – of the National Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
NOŚĆ^a					
LATION^a					
4640725	4634935	4626357	4615870	Population (as of 31 XII)	1
3624410	3607496	3594242	3579983	urban areas	2
1016315	1027439	1032115	1035887	rural areas	3
2403596	2396344	2392413	2387729	of which females	4
107,4	107,0	107,1	107,2	Females per 100 males (as of 31 XII)	5
				Population per 1 km ² of total area	
376	376	375	374	(as of 31 XII)	6
				Population of age (as of 31 XII):	
806093	799933	790680	782781	pre-working	7
3034503	3021163	2998142	2970023	working	8
800129	813839	837535	863066	post-working	9
6,7	6,1	5,5	5,4	Marriages per 1000 population	10
1,9	1,8	1,8	1,8	Divorces per 1000 population	11
10,3	10,3	9,7	9,6	Live births per 1000 population	12
10,5	10,3	10,3	10,6	Deaths ^b per 1000 population	13
-0,2	0,0	-0,6	-1,0	Natural increase per 1000 population	14
7,2	5,7	6,0	4,8	Infant deaths per 1000 live births	15
				Internal and international net migration for	
-1,0	-1,1	-1,2	-1,3	permanent residence per 1000 population	16
				Life expectancy at the moment	
				of birth:	
71,03	71,62	71,89	71,97	males	17
79,08	79,71	79,81	80,00	females	18
PRACY					
MARKET					
				Employed persons ^{cd} (as of 31 XII):	
1592,7	1637,3	1648,1	1642,4	in thousands	19
707,4	728,6	735,0	739,2	of which women	20
343	353	356	356	per 1000 population	21
69,8	71,5	72,5	72,7	in private sector in %	22
				by kind of activities in %:	
4,3	6,3	6,2	6,2	agriculture, forestry and fishing	23
37,9	36,7	36,9	36,7	industry and construction	24
26,3	25,7	25,6	25,6	sections G, H, I, J	25
3,9	3,8	3,8	3,9	sections K, L	26
27,6	27,5	27,4	27,6	other services	27

i rodzaju działalności (od 2004 r.). ^d Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszaczo-
Ludności i Mieszkańców 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

and kind of activity (since 2004). ^d Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results:
Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
RYNEK LABOUR						
	Przeciętne zatrudnienie:					
	w przemyśle:					
1	w tysiącach	449,6	457,3	474,5	488,9
2	na 1000 ludności	x	96	98	102	105
	w budownictwie:					
3	w tysiącach	76,6	79,5	85,8	90,0
4	na 1000 ludności	x	16	17	18	19
	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII):					
5	w tys.	259,8	281,3	229,8	166,0	122,7
6	2000 = 100	100,0	108,3	88,5	63,9	47,2
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):					
7	kobiety	57,9	56,7	59,8	61,2	59,5
8	w wieku 24 lata i mniej	32,2	21,2	18,8	16,3	18,0
9	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	39,2	49,3	48,7	44,3	30,0
	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	309	104	45	15	16
11	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (stan w dniu 31 XII) w %	12,9	15,5	12,7	9,2	6,9

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA
WAGES AND SALARIES.

12	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	1954,41	2433,95	2560,33	2735,28	3020,68
13	2000 = 100	100,0	124,5	131,0	140,0	154,6
14	w tym w: przemyśle	2885,54	3041,12	3233,17	3577,54
15	budownictwie	1899,32	2018,07	2213,09	2492,12
16	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	1140,2	1150,2	1154,7	1168,0	1180,4
17	pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	1066,6	1089,7	1096,9	1112,9	1127,7
18	rolników indywidualnych	73,7	60,5	57,8	55,1	52,7
	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:					
19	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	1072,00	1426,73	1534,59	1576,40	1722,98
20	rolników indywidualnych ^b	761,00	954,89	1016,66	1030,94	1088,35

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA.
MUNICIPAL INFRASTRUCTURE.

	Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:					
21	wodociągowej	17268,2	18344,1	18628,5	18840,7	19291,7
22	kanalizacyjnej ^c	5944,6	8231,9	8767,6	9382,4	9763,3
	Zużycie w gospodarstwach domowych: wody z wodociągów:					
23	w hektometrach sześciennych	185,4	147,3	145,3	142,7	142,9
24	na 1 mieszkańca w m ³	38,9	31,4	31,1	30,6	30,7
	energii elektrycznej w miastach ^d :					
25	w gigawatogodzinach	2567,2	2645,8	2794,9	2689,9	2760,4
26	na 1 mieszkańca w kWh	679,5	716,2	760,4	735,4	758,3

^a Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych Ludności i Mieszkań oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^b Łącznie z wypłatami czeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego. ^c Łącznie z kolektorami. ^d W 2000 r. bez gospodarstw domowych, których głównym źródłem

^a The number of employed persons, including estimated data on employed persons on private farms in agriculture was used for calculation the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. ^b Including payments from non-agricultural social security system, households, whose main source of maintenance was income from a private farm in agriculture.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
PRACY (dok.)					
MARKET (cont.)					
				<i>Average paid employment :</i>	
472,0	466,1	472,7	470,5	<i>in industry:</i>	1
102	101	102	102	<i>in thousands</i>	2
				<i>per 1000 population</i>	
92,2	88,8	92,8	90,9	<i>in construction:</i>	3
20	19	20	20	<i>in thousands</i>	4
				<i>per 1000 population</i>	
168,4	181,2	186,2	205,5	<i>Registered unemployed persons (as of 31 XII):</i>	5
64,8	69,7	71,7	79,1	<i>in thous.</i>	6
				<i>2000 = 100</i>	
				<i>In % of registered unemployed</i>	
				<i>(as of 31 XII):</i>	
53,4	54,2	56,1	54,7	<i>women</i>	7
20,9	19,8	18,5	17,4	<i>aged 24 and less</i>	8
20,0	23,6	29,8	31,3	<i>out of work for longer than 1 year</i>	9
				<i>Registered unemployed persons</i>	
43	44	40	43	<i>(as of 31 XII) per a job offer</i>	10
				<i>Registered unemployment rate^a</i>	
9,4	10,0	10,2	11,1	<i>(as of 31 XII) in %</i>	11
Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH					
SOCIAL SECURITY BENEFITS					
				<i>Average monthly gross wages and salaries</i>	
3185,54	3306,69	3553,67	3629,57	<i>in zł</i>	12
163,0	169,2	181,8	185,7	<i>2000 = 100</i>	13
3755,15	3910,15	4319,24	4307,29	<i>of which: in industry</i>	14
2560,44	2602,45	2749,87	2891,11	<i>in construction</i>	15
				<i>Average number of retirees and pensioners</i>	
1192,5	1186,5	1172,2	1160,9	<i>in thous.</i>	16
				<i>receiving retirement pay and pensions paid by</i>	
1142,3	1138,7	1126,6	1117,5	<i>the Social Insurance Institution</i>	17
50,2	47,8	45,5	43,3	<i>farmers</i>	18
				<i>Average monthly gross retirement pay and</i>	
				<i>pension in zł:</i>	
1863,60	1978,16	2077,25	2173,90	<i>paid by the Social Insurance</i>	19
1152,26	1204,18	1239,40	1307,80	<i>Institution</i>	20
				<i>farmers^b</i>	
MIESZKANIA					
DWELLINGS					
				<i>Length of distribution network (as of 31 XII)</i>	
				<i>in km:</i>	
19867,9	19786,6	20085,1	20300,7	<i>water supply</i>	21
10300,3	11403,3	12241,8	12813,1	<i>sewerage^c</i>	22
				<i>Consumption in households:</i>	
				<i>water from water supply systems:</i>	
141,8	140,7	138,1	137,9	<i>in cubic hectometres</i>	23
30,5	30,3	29,8	29,8	<i>per capita in m³</i>	24
				<i>electricity in urban areas^d:</i>	
2807,2	2861,8	2818,0	2750,2	<i>in gigawatt hour</i>	25
773,4	792,1	782,7	766,8	<i>per capita in kWh</i>	26

przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005-2009 – Narodowego Spisu Powszechnego z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń utrzymania był dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

basing on the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005-2009 – of the National Population and Housing Census 2002 as well as in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund. c Including collectors. d In 2000 excluding

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE.						
	Zasoby mieszkaniowe ^a (w 2000 r. – zamieszka- kane; stan w dniu 31 XII):					
	mieszkania:					
1	w tysiącach	1594,2	1673,7	1679,9	1688,9	1700,0
2	na 1000 ludności	335,0	357,2	359,8	362,9	365,9
3	izby na 1000 ludności	1150,4	1287,8	1299,4	1313,4	1327,5
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :					
4	na 1000 ludności	20318,2	23650,0	23915,4	24246,3	24596,1
5	przeciętna 1 mieszkania	60,7	66,2	66,5	66,8	67,2
	Mieszkania oddane do użytkowania:					
	mieszkania:					
6	w tysiącach	5,6	8,5	8,3	10,5	12,2
7	na 1000 ludności	1,2	1,8	1,8	2,2	2,6
8	izby na 1000 ludności	5,7	9,2	8,9	11,2	12,8
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :					
9	na 1000 ludności	136,4	233,3	228,4	285,2	330,6
10	przeciętna 1 mieszkania	115,2	128,3	128,3	127,1	125,7
EDUKACJA ^b EDUCA						
	Uczniowie w szkołach ^c (stan na początku roku szkolnego) w tys.:					
11	podstawowych ^d	369,1	287,9	274,3	261,4	251,8
12	gimnazjach	140,0	180,7	170,9	161,4	152,6
13	zasadniczych zawodowych ^e	62,7	27,1	26,5	26,4	26,2
14	liceach ogólnokształcących ^f	101,3	81,2	80,0	77,9	74,3
15	liceach profilowanych	x	24,6	18,9	12,9	8,0
16	technikach ^f	131,4	67,5	68,8	70,5	70,3
17	artystycznych ogólnokształcących ^g	2,2	2,4	2,4	2,5	2,5
18	policealnych	29,1	44,4	45,2	42,8	48,5
	Absolwenci szkół ^c w tys.:					
19	podstawowych	142,8 ^h	55,8	52,8	51,4	47,2
20	gimnazjów	x	61,6	59,4	57,2	52,8
21	zasadniczych zawodowych ^e	19,8	8,1	8,2	7,7	7,7
22	liceów ogólnokształcących ^f	20,0	27,7	26,3	25,7	25,5
23	liceów profilowanych	x	9,0	8,3	7,1	5,5
24	techników ^f	26,8	20,3	14,2	13,6	14,1
25	artystycznych ogólnokształcących ^g	0,3	0,5	0,4	0,4	0,4
26	policealnych	11,0	14,0	15,4	13,2	11,8
27	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^k (bez szkół dla doro- stych) na 1000 ludności	14	12	12	12	11

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych. **b** Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 na str. 221. **c** Bez szkół szkolnego 2004/05 łącznie: **e** – ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, **f** – z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi ogólnokształcącymi od roku szkolnego 2005/06 i technikami od roku szkolnego 2006/07. **k** Od roku szkolnego 2004/05 łącznie z liceami profilowanymi

a Based on balances of dwelling stocks. **b** See general notes to the chapter “Education”, item 1 on page 221. **c** Excluding schools for adults, including: **e** – special job-training schools, **f** – supplementary schools: general secondary and technical secondary respectively. **g** Leading to the 2005/06 school year and technical secondary since the 2006/07 school year respectively. **k** Since the 2004/05 school year including specialized sec

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
MIESZKANIA (dok.) DWELLINGS (cont.)					
				<i>Dwelling stocks^a (in 2000 – inhabited; as of 31 XII):</i>	
				<i>dwellings:</i>	
1709,8	1696,6	1704,8	1713,1	<i>in thousands</i>	1
368,4	366,0	368,5	371,1	<i>per 1000 population</i>	2
1339,1	1362,2	1373,7	1385,9	<i>rooms per 1000 population</i>	3
24878,5	25267,0	25542,0	25832,0	<i>useful floor area of dwellings in m²: per 1000 population</i>	4
67,5	69,0	69,3	69,6	<i>average per dwelling</i>	5
				<i>Dwellings completed:</i>	
				<i>dwellings:</i>	
10,6	10,2	9,5	9,7	<i>in thousands</i>	6
2,3	2,2	2,1	2,1	<i>per 1000 population</i>	7
10,9	10,8	10,2	10,5	<i>rooms per 1000 population</i>	8
275,7	279,5	257,4	265,6	<i>useful floor area of dwellings in m²: per 1000 population</i>	9
120,4	127,1	125,5	126,0	<i>average per 1 dwelling</i>	10

I WYCHOWANIE
TION^b

				<i>Pupils and students in schools^c (as of beginning of the school year) in thous.:</i>	
245,1	240,4	240,4	236,5	<i>primary^d</i>	11
145,4	137,9	132,4	126,5	<i>lower secondary</i>	12
25,8	25,1	24,1	22,9	<i>basic vocational^e</i>	13
69,8	67,0	63,5	60,2	<i>general secondary^f</i>	14
4,9	3,3	2,2	1,1	<i>specialized secondary</i>	15
69,4	67,4	64,5	62,6	<i>technical secondary^f</i>	16
2,5	2,3	2,4	2,4	<i>general art^g</i>	17
39,3	42,9	48,8	50,6	<i>post-secondary</i>	18
				<i>Graduates in schools^c in thous.:</i>	
45,1	42,8	41,7	40,2	<i>primary</i>	19
49,5	47,9	44,7	42,5	<i>lower secondary</i>	20
7,6	7,8	7,5	7,5	<i>basic vocational^e</i>	21
25,3	23,8	22,0	20,9	<i>general secondaryⁱ</i>	22
3,7	1,9	1,3	0,9	<i>specialized secondary</i>	23
148	15,2	15,5	15,0	<i>technical secondaryⁱ</i>	24
0,4	0,5	0,4	0,4	<i>general art^g</i>	25
11,0	11,1	11,5	12,8	<i>post-secondary</i>	26
				<i>Graduates of schools: basic vocational, general and technical secondary as well as general art leading to professional certification^h (excluding schools for adults) per 1000 population</i>	27
11	11	10	10		

dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. **d** Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego. **e, f** Od roku cymi i technikami. **g** Dające uprawnienia zawodowe. **h** Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. **i** Łącznie z uzupełniającymi odpowiednio: liceami mi i szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

except post-secondary schools. **d** Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. **e, f** Since the 2004/05 school year professional certification. **h** Data include graduates of 8th and 6th grade. **i** Including supplementary general schools: general secondary since onday schools as well as special job-training schools.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
EDUKACJA^a EDUCA						
1	Studenci szkół wyższych ^b (stan w dniu 30 XI) w tys.	178,8	207,7	203,2	197,8	192,2
2	Absolwenci szkół wyższych ^{b,c} w tys.	29,4	44,9	43,1	44,8	44,7
3	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	36,3	35,8	31,5	30,6	35,3
4	Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	9,3	11,5	11,9	7,3	7,2
5	Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):					
6	miejsca w przedszkolach w tys.	109,8	104,1	104,6	105,4	107,6
7	dzieci ^d w tys.	111,6	107,2	109,5	110,7	115,5
8	w przedszkolach w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	103,7	98,6	100,9	102,2	105,9
9	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3 – 6 lat ...	7,8	8,6	8,6	8,5	9,4
		525	588	614	630	654
OCHRONA ZDROWIA^e HEALTH CARE^e						
10	Pracownicy medyczni ^f (stan w dniu 31 XII):					
11	lekarze	11848	9753*	10257*	10471*	10180*
12	lekarze dentyści	1560*	1560*	1452*	1551*	1591*
13	pielęgniarki ^g	25442	25140*	25117*	25353*	25275*
14	Łóżka w szpitalach ogólnych ^h (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	61,0	57,1*	57,0	55,8*	58,0*
15	Leczeni w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	1508,1	1804,9*	1820,2*	1823,5*	1931,1
16	Przychodnie ⁱ (stan w dniu 31 XII)	1692	1819	1927	1957	2140
17	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	1044	1148*	1155	1164	1148
18	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę	4558	4082*	4043	3998	4047
19	Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:					
20	lekarские	6,5	6,8	6,8	7,0	7,5
21	stomatologiczne	0,9	0,8	0,7	0,7	0,8
22	Dzieci w żłobkach ^k i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku do lat 3	19	17	19	21	22
KULTURA. CULTURE.						
23	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	858	840	839	835	821
24	Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	3536	3616	3647	3673	3673
25	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	220,3	224,6	214,9	205,6	197,6
26	Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych w wol.: ...					
27	na 1000 ludności	4573	4599	4357	4109	3936
28	na 1 czytelnika	20,8	20,5	20,3	20,0	19,9
29	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	1,8	2,1	2,2	2,1	1,9
30	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^l na 1000 ludności	258,3	273,1	269,9	287,5	328,3
31	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	38	47	57	60	60
32	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	150,8	153,8	180,3	250,1	277,0

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 na str. 221. **b** Łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami bez cudzoziemców. **c** Z poprzedniego roku akademickiego, a w 2000 r. – z roku kalendarzowego. **d** Od 2008 r. łącznie z – nieuwzględnionymi szkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do 2011 r. określanych jako zakłady opieki zdrowotnej). **e** W 2012 r. dane podaje się jest praktyka lekarska i pielęgniarska. **g** Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. **h** Bez miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych; od 2008 r. z oddziałami żłobkowymi. **i** Do 2010 r. bez klubów dziecięcych. **m** Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie

a See general notes to the chapter “Education”, item 1 on page 221. **b** Including branch sections, basic organizational units in another Affairs; excluding foreigners. **c** From the previous academic year, and in 2000 – the calendar year. **d** Since 2008 including – entities excluded in the health care activities (unit the 2011 defined as health care institutions). **e** In 2012 data include health care: of the Ministry of National Defence, the workplace is a medical and nurse practice. **g** Including master nurses. **h** Excluding day places in hospital wards; since 2008 including beds and Until 2010 excluding children’s clubs. **m** Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
I WYCHOWANIE (dok.)					
<i>TION^a (cont.)</i>					
187,2	181,3	170,2	158,8	Students of tertiary education institutions ^b (as of 30 XI) in thous.	1
43,6	48,8	51,5	48,7	Graduates of tertiary education institutions ^{bc} in thous.	2
34,6	38,3	37,8	37,8	Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thous.	3
6,4	7,3	8,2	8,6	Graduates of schools for adults in thous.	4
				Pre-primary education (as of beginning of the school year):	
113,0	117,7	123,3	129,3	places in nursery schools in thous.	5
122,1	128,3	136,1	143,4	children ^d in thous.:	6
110,9	115,8	121,4	128,0	in nursery schools	7
				in pre-primary sections in primary schools	8
10,9	12,0	13,7	14,4	Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3 – 6	9
674	673	671	680		
I POMOC SPOŁECZNA AND SOCIAL WELFARE					
10405	10345	10691	10788	Medical personnel ^f (as of 31 XII):	10
1471	1499	1412	1370	doctors	11
25974*	25740	25978	25927	dentists	12
				nurses ^g	
57,4	56,1	55,3	56,3	Beds in general hospitals ^h (as of 31 XII) per 10 thous. population	13
1911,9	1969,8	1940,2	2034,2	In-patients in general hospitals per 10 thous. population	14
2419	2437	2716	2737	Out-patient departments ⁱ (as of 31 XII)	15
1176	1294	1344	1395	Generally available pharmacies (as of 31 XII)	16
3946	3582	3442	3309	Population (as of 31 XII) per 1 generally available pharmacy	17
				Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:	
7,3	7,2	7,4	7,3	medical	18
0,9	0,8	0,8	0,9	dental	19
22	23	25	34	Children in nurseries ^{kl} and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children up to age 3	20
TURYSTYKA TOURISM					
816	814	815	804	Public libraries (including branches; as of 31 XII)	21
3641	3610	3615	3600	Public library collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.	22
194,7	190,2	189,5	187,8	Public library borrowers per 1000 population	23
3855	3744	3745	3697	Public library loans in vol.:	24
19,8	19,7	19,8	19,7	per 1000 population	25
1,9	1,9	1,9	2,0	per borrower	
				Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population	26
357,5	305,3	299,5	289,0	Audience in theatres and music institutions ^m per 1000 population	27
60	55	57	56	Museums with branches (as of 31 XII)	28
234,9	239,1	249,0	251,0	Museum and exhibition visitors per 1000 population	29

organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi, bez szkół resortu ochrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych; w podziale według rodzaju placówek – zespołami wychowania przedszkolnego i punktami przedszkolnymi; od 2007 r. bez wychowania przed-łącznie z MON, MSW i ABW. ^f Od 2005 r. pracujący bezpośrednio z pacjentem; od 2006 r. łącznie z osobami dla których głównym miejscem pracy łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ⁱ Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, ust 2 na str. 261. ^k Łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

location as well as teaching centres in another location, excluding academies of the Ministry of National Defence and the Ministry of Internal division according to type – pre-primary education groups and pre-primary points; since 2007 excluding pre-primary education in the units performing Ministry of Interior, the Internal Security Agency. ^f Since 2005 working directly with a patient; since 2006 including persons for whom the primary incubators for newborns. ⁱ See general notes to the chapter “Health care and social welfare” item 2 on page 261. ^k Including nursery wards.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
KULTURA. CULTURE.						
1	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	70	61	57	61	56
2	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	5,5	7,0	7,5	8,2	8,1
3	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	481,8	664,9	932,0	1012,0	1094,3
4	Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:					
5	radiowi	267	255	240	237	227
5	telewizyjni	260	248	234	231	221
6	Baza noclegowa turystyki ^a (stan w dniu 31 VII)	518	441	426	394	423
7	w tym hotele	111	112	112	101	117
8	Miejsca noclegowe ^a (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	88,5	75,3	75,2	71,4	76,4
9	Korzystający z noclegów ^a na 1000 ludności	270,7	326,2	337,6	340,8	354,4
ROLNICTWO ^b AGRICULTURE ^b						
10	Użytki rolne (stan w czerwcu) ^{cd} w tys. ha	550,8	485,9	469,4	457,9	445,8
11	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	x	92,7	95,7
12	Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^{de} w tys. ha	330,4	309,1	291,6	291,2	291,3
	w tym w %:					
13	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	66,5	69,1	69,1	70,6	71,2
14	w tym: pszenica	21,7	20,4	20,2	20,0	21,5
15	żyto	12,4	9,7	8,4	9,5	11,6
16	ziemniaki	12,6	7,7	6,2	5,8	5,1
17	buraki cukrowe	1,0	1,0	0,7	0,7	0,5
	Zbiory w tys. t:					
18	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	630,9	704,4	500,4	673,0	723,6
19	w tym: pszenica	235,6	232,8	174,9	225,7	259,0
20	żyto	95,4	86,1	44,7	73,9	95,6
21	ziemniaki ^f	818,6	483,7	273,0	358,6	305,7
22	buraki cukrowe	157,6	117,7	106,8	110,8	87,2
	Plony z 1 ha w dt:					
23	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	28,7	33,0	24,8	32,7	34,9
24	w tym: pszenica	32,9	37,0	29,6	38,7	41,3
25	żyto	23,2	28,8	18,2	26,6	28,3
26	ziemniaki ^f	197	204	151	212	205
27	buraki cukrowe	496	390	498	558	594
	Zwierzęta gospodarskie ^e :					
28	bydło (stan w czerwcu): w tysiącach sztuk	169	130	133	132	142
29	na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	30,6	26,7	28,4	28,9	31,9
30	trzoda chlewna (stan w końcu lipca): w tysiącach sztuk	370	423	394	387	357
31	na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	67,2	87,1	83,9	84,6	80,1
32	Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^c żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^g w kg	180,6	234,5	256,6	282,9	.
33	mleka krowiego w l	609,8	552,0	537,5	574,6	589,4

a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. c Od 2010 r. cych działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 3 na str. 318. d W 2010 r. dane Po f Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. g Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego.

a Since 2011 concern establishments with 10 and more bed places. b Data are presented according to the official residence of land user. land who conduct agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 3 on page ploughing (green fertilizers). f Since 2010 excluding kitchen gardens. g Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
TURYSTYKA (dok.)					
TOURISM (cont.)					
52	56	53	51	Fixed cinemas (as of 31 XII)	1
8,0	8,5	8,3	8,5	Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000 population	2
1231,2	1177,5	1219,1	1155,4	Audience in fixed cinemas per 1000 population	3
219	217	216	218	Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:	
213	210	210	211	radio	4
				television	5
473	511	624	617	Tourist accommodation establishments ^a (as of 31 VII)	6
146	156	172	169	of which hotels	7
84,6	88,4	96,8	95,6	Number of beds ^b (as of 31 VII) per 10 thous. population	8
364,7	381,5	405,5	401,0	Tourists accommodated ^a per 1000 population	9
I LEŚNICTWO					
AND FORESTRY					
454,5	391,2	408,4	377,4	Agricultural land (as of June) ^{cd} in thous. ha	10
96,4	98,7	98,6	96,6	of which in good agricultural condition in %	11
295,0	272,3	279,7	254,6	Sown area (as of June) ^{de} in thous. ha	12
				of which in %:	
71,8	72,8	74,8	72,6	basic cereals (including cereal mixed)	13
22,7	24,3	25,0	23,5	of which: wheat	14
11,0	11,1	10,1	9,5	rye	15
4,7	4,4	4,5	3,2	potatoes	16
0,5	0,6	0,8	0,7	sugar beets	17
				Crop production in thous. t:	
690,2	599,3	744,7	653,5	basic cereals (including cereal mixed)	18
254,3	236,2	294,3	241,9	of which: wheat	19
86,2	70,6	76,1	67,8	rye	20
288,6	207,5	283,6	176,7	potatoes ^f	21
85,7	76,3	115,7	97,8	sugar beets	22
				Yields per 1 ha in dt:	
32,6	30,2	35,6	34,5	basic cereals (including cereal mixed)	23
38,0	35,7	42,2	40,4	of which: wheat	24
26,5	23,5	26,9	28,2	rye	25
209	172	226	219	potatoes ^f	26
627	452	535	588	sugar beets	27
				Livestock ^g :	
125	129	120	122	cattle (as of June): in thousand heads	28
27,5	32,9	29,4	32,2	per 100 ha of agricultural land ^h in heads	29
313	350	294	275	pigs (end of July): in thousand heads	30
68,9	89,6	72,0	72,8	per 100 ha of agricultural land ^h in heads	31
305,5	341,8	365,7	388,2	Production per 1 ha of agricultural land ^f : of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^g in kg	32
556,6	584,1	518,0	640,2	cows' milk in l	33

bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzą-
wszechnego Spisu Rolnego. e Od 2010 r. bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone),
króliczego i dzicyzny; w wadze poubojowej ciepłej.

c Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural
318. d In 2010 data of the Agricultural Census. e Since 2010 excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for
and game; in post-slaughter warm weight.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
ROLNICTWO^a AGRICULTURE^a						
	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych ^b :					
1	ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszkankami zbożowymi) w kg	119	241	232	231	226
2	ziemniaki w kg	3	2	2	3	6
3	buraki cukrowe w kg	286	242	227	242	196
4	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w kg	112	177	194	210	205
5	mleko krowie w l	283	388	386	401	447
	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^{bde} w kg:					
6	mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	73,4	101,5	110,5	111,4	117,3
7	wapniowych	164,4	80,5	86,8	31,0	36,5
8	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. – stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych ^{de} w szt.	9,7	11,5	.	.	.
9	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	398,8	400,3	400,8	401,6	401,1
	Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII):					
10	w tysiącach hektarów	390,1	391,1	391,4	391,9	391,4
11	na 1 mieszkańca w ha	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
12	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	31,7	31,7	31,7	31,8	31,7
13	Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m ³	298,7	392,4	457,4	587,6	576,6
PRZE INDU						
	Produkcja sprzedana przemysłu:					
14	w milionach złotych (ceny bieżące)	125579,6	139673,4	157966,1	170862,3
15	rok poprzedni = 100 (ceny stałe) ^f	x	x	113,4	112,7	108,3
16	2005 = 100 (ceny stałe) ^f	x	100,0	113,4	127,8	138,4
17	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	x	279318	305408	332927	349513
18	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	x	26756	29864	33882	36753
BUDOW CONSTRU						
	Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^g (ceny bieżące):					
19	w milionach złotych	11343,2	12990,6	16973,7	17186,7
20	w tym sektor prywatny w %	2417	2778	3641	3697
21	na 1 mieszkańca w zł	x	97,9	98,0	98,5	98,1
TRANSPORT I TRANSPORT AND						
	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^h					
22	w kilometrach	1918	2127	2145	2148	2141
23	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	15,6	17,2	17,4	17,4	17,4
	Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):					
24	w kilometrach	19630	20183	20216	20220	20286
25	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	159,7	163,7	163,9	163,9	164,5
	Samochody osobowe zarejestrowane ^j					
26	w tysiącach sztuk	1273,8	1511,4	1617,3	1740,7	1899,0
27	na 1000 ludności	267,3	322,6	346,4	374,0	408,8

a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. **b** Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 3 na str. 318. **c** Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowe ust. 11 na str. 28. **d** Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. **e** Dane dotyczą sieci kolejowej Polskich Jądami pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

a Data are presented according to the official residence of land user. **b** Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 3 on page 318. **c** Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh and page 28. **d** Realized by construction units – by place of performing works. **e** Data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP), given at the end of the year.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
I LEŚNICTWO (dok.)					
AND FORESTRY (cont.)					
				<i>Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land^d:</i>	
320	300	329	335	<i>basic cereal grains (including cereal mixed) in kg</i>	1
5	4	11	18	<i>potatoes in kg</i>	2
189	195	238	252	<i>sugar beets in kg</i>	3
238	286	301	292	<i>animals for slaughter in terms of meat (including fats)^e in kg</i>	4
412	458	444	513	<i>cows' milk in l</i>	5
				<i>Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land^{d,e} in kg:</i>	
105,9	113,7	130,0	125,7	<i>mineral or chemical (including mixed fertilizers)</i>	6
24,2	42,1	92,0	37,5	<i>lime</i>	7
	13,2			<i>Agricultural tractors (as of June; in 2000 – as of 31 XII) per 100 ha of agricultural land^{d,e} in units</i>	8
400,9	401,9	402,0	402,2	<i>Forest land (as of 31 XII) in thous. ha</i>	9
391,2	392,1	392,1	392,2	<i>Forest areas (as of 31 XII):</i>	
0,1	0,1	0,1	0,1	<i>in thousand hectares</i>	10
31,7	31,8	31,8	31,8	<i>per capita in ha</i>	11
				<i>Forest cover (as of 31 XII) in %</i>	12
533,2	519,0	480,1	430,2	<i>Removals (timber) per 100 ha of forest area in m³</i>	13
MYSŁ					
STRY					
164732,8	182501,4	207013,5	200841,5	<i>Sold production of industry: in million zlotys (current prices)</i>	14
93,1	113,5	104,9	95,8	<i>previous year = 100 (constant prices)^f</i>	15
128,9	146,3	153,5	147,1	<i>2005 = 100 (constant prices)^f</i>	16
349036	391516	437983	426883	<i>per 1 employee in zl (current prices)</i>	17
35480	39353	44711	43466	<i>per capita in zl (current prices)</i>	18
NICTWO					
CTION					
18488,8	16459,1	24594,6	21175,5	<i>Sales of construction and assembly production^g (current prices):</i>	
3982	3549	5312	4583	<i>in million zlotys</i>	19
98,7	98,4	98,9	98,6	<i>of which private sector in %</i>	20
				<i>per capita in zl</i>	21
ŁĄCZNOŚĆ – stan w dniu 31 XII					
COMMUNICATIONS – as of 31 XII					
2164	2155	2140	2076	<i>Railway lines operated – standard gauge^h:</i>	
17,5	17,5	17,4	16,8	<i>in kilometres</i>	22
				<i>per 100 km² of total area in km</i>	23
20974	21264	22147	21362	<i>Hard surface public roads (urban and non-urban):</i>	
170,1	172,4	179,6	173,2	<i>in kilometres</i>	24
				<i>per 100 km² of total area in km</i>	25
1950,6	2041,6	2144,9	2206,9	<i>Registered passenger carsⁱ:</i>	
420,3	440,5	463,6	478,1	<i>in thousand units</i>	26
				<i>per 1000 population</i>	27

rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do Rocznika, w wadze poubojowej ciepłej. *d* W roku gospodarczym. *e* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *f* Patrz uwagi ogólne do Rocznika, Kolei Państwowych (PKP), od 2005 r. również innych podmiotów, będących zarządcami infrastruktury kolejowej. *i* Od 2011 r. łącznie z posiadaczami

conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see general poultry; in post-slaughter warm weight. *d* In farming year. *e* In 2010 data of the Agricultural Census. *f* See general notes to the Yearbook, item 11 on as well as since 2005 of other entities which are administrators of railway infrastructure. *i* Since 2011 including having temporary permission

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
TRANSPORT I						
TRANSPORT AND						
	Placówki dla usług pocztowych ^a :					
1	w liczbach bezwzględnych	790	839	832	837	813
2	na 100 tys. ludności	16,6	17,9	17,8	18,0	17,5
	Telefoniczne łącza główne ^b :					
3	w tysiącach	1363,3	1479,3	1390,7	1219,4	1094,8
4	na 1000 ludności	286,1	315,7	297,8	262,0	235,5
HAN						
TRA						
	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):					
5	w milionach złotych	44180,8	40097,5	37255,3	36665,8	43053,5
6	na 1 mieszkańca w zł	9264	8543	7966	7864	9261
7	Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	52,4 ^c	48,3	45,5	40,4	43,8
8	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	90,9 ^c	97,0	102,6	115,2	106,0
FINANSE						
PUBLIC						
	Budżety gmin^d					
	Dochody:					
9	w milionach złotych	2296,7	3526,6	3857,6	4272,6	4693,9
10	na 1 mieszkańca w zł	1174	1800	1970	2181	2393
	Wydatki:					
11	w milionach złotych	2354,4	3499,9	3986,1	4265,8	4658,8
12	na 1 mieszkańca w zł	1203	1787	2036	2177	2375
	Budżety miast na prawach powiatu					
	Dochody:					
13	w milionach złotych	5160,6	6756,7	7430,5	8442,3	9011,2
14	na 1 mieszkańca w zł	1835	2471	2733	3123	3353
	Wydatki:					
15	w milionach złotych	5344,2	6743,3	7639,3	8193,4	9008,7
16	na 1 mieszkańca w zł	1900	2466	2809	3031	3352
	Budżety powiatów					
	Dochody:					
17	w milionach złotych	833,3	961,5	1051,6	1129,8	1288,7
18	na 1 mieszkańca w zł	426	491	537	577	657
	Wydatki:					
19	w milionach złotych	827,7	951,9	1111,0	1117,7	1264,9
20	na 1 mieszkańca w zł	423	486	567	570	645
	Budżet województwa					
	Dochody:					
21	w milionach złotych	603,5	920,8	1124,0	1126,4	1143,0
22	na 1 mieszkańca w zł	127	196	240	242	246
	Wydatki:					
23	w milionach złotych	608,9	931,4	1040,0	992,7	1263,2
24	na 1 mieszkańca w zł	128	198	222	213	272

^a Dane dotyczą poczty publicznej; w 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych. ^b Dane dotyczą operatorów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Data concern public post; in 2000 post offices and telecommunication service offices. ^b Data concern operators of the public telecommunication also cities with powiat status.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
ŁĄCZNOŚĆ – stan w dniu 31 XII (dok.)					
COMMUNICATIONS – as of 31 XII (cont.)					
786	794	827	837	Postal service offices ^a :	1
16,9	17,1	17,9	18,1	in absolute numbers	2
976,7	929,3	765,3	686,7	per 100 thous. population	3
210,5	200,5	165,4	148,8	Fixed main line ^b :	4
				in thousands	
				per 1000 population	
DEL					
DE					
49670,2	45333,3	46431,1	45502,6	Retail sales (current prices):	5
10698	9775	10028	9848	in million zlotys	6
44,6	43,1	40,8	41,8	per capita in zł	7
103,9	107,6	113,5	110,0	Shops (as of 31 XII) in thous.	8
				Population (as of 31 XII) per 1 shop	
PUBLICZNE					
FINANCE					
4783,4	5382,3	5650,9	5739,1	Gminas budgets^d	
2434	2709	2839	2878	Revenue:	9
5220,9	5769,1	5846,8	5792,0	in million zlotys	10
2656	2904	2937	2905	per capita in zł	11
				Expenditure:	12
				in million zlotys	
				per capita in zł	
Cities with powiat status budgets					
				Revenue:	13
9178,8	9827,4	10187,1	10653,2	in million zlotys	14
3428	3707	3860	4056	per capita in zł	15
				Expenditure:	16
10113,6	10148,0	10392,1	10809,9	in million zlotys	17
3777	3828	3938	4116	per capita in zł	18
Powiat budgets					
				Revenue:	19
1318,0	1524,5	1659,4	1623,5	in million zlotys	20
671	767	834	814	per capita in zł	
				Expenditure:	
1429,2	1620,0	1644,5	1604,1	in million zlotys	
727	815	826	804	per capita in zł	
Voivodship budget					
				Revenue:	21
1533,3	1339,0	1345,3	1398,3	in million zlotys	22
330	289	291	303	per capita in zł	
				Expenditure:	
1729,4	1410,0	1456,3	1469,3	in million zlotys	23
372	304	315	318	per capita in zł	24

telekomunikacyjnych sieci publicznej. c Dane nieporównywalne w związku ze zmianą w 2004 r. metody badania sklepów. d Bez dochodów

network. c Data are not comparable due to change in 2004 the method of shop survey. d Excluding revenue and expenditure of gminas which are

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008
INWESTYCJE. INVESTMENTS.						
1	Nakłady inwestycyjne ^b (ceny bieżące):					
	w milionach złotych	15343,4	15474,5	19580,6	24639,3	27349,8
2	na 1 mieszkańca w zł	3217	3297	4187	5285	5883
3	Wartość brutto środków trwałych ^c (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):					
	w milionach złotych	190764,0	217221,9	232837,3	248425,3	268711,0
4	na 1 mieszkańca w zł	40085	46358	49867	53378	57841
RACHUNKI REGIONAL						
5	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):					
	w milionach złotych	99957	130849	138168	153066	167817
6	na 1 mieszkańca ^e w zł	20930	27879	29542	32831	36098
7	Produkt krajowy brutto (ceny stałe) rok poprzedni = 100	100,5	109,5	109,0	106,7
8	Wartość dodana brutto (ceny bieżące):					
	w milionach złotych	88925	115283	121373	133906	146904
9	na 1 mieszkańca ^e w zł	18620	24563	25951	28721	31599
10	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:					
	w milionach złotych	73434	89576	94266	100685	109157
11	na 1 mieszkańca ^e w zł	15376	19085	20155	21595	23480
12	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych rok poprzedni = 100	102,7	104,4	104,5	104,3
PODMIOTY GOSPODARKI ENTITIES OF THE NATIONAL						
13	Ogółem: w tysiącach	385,4	426,3	425,5	427,4	428,9
14	na 10 tys. ludności	809,9	909,7	911,3	918,4	923,3
15	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:					
	w tysiącach	84,4	99,4	102,0	104,6	105,4
16	1999 = 100	108,1	127,2	130,6	133,8	135,0
	w tym:					
17	spółdzielnie	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2
18	spółki handlowe	17,6	25,7	26,8	28,2	29,3
	w tym z udziałem kapitału zagranicznego	3,7	4,5	4,7	5,0	5,2
19	spółki cywilne	43,1	38,7	38,6	38,8	37,7
20	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:					
	w tysiącach	301,0	326,9	323,5	322,9	323,5
21	1999 = 100	102,7	111,5	110,3	110,1	110,4
22	na 10 tys. ludności	632,4	697,6	692,8	693,7	696,3
23						

^a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. ^b Według lokalizacji inwestycji. ^c Według prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Act of Accounting. ^b According to investment location. ^c According to the seat of private farms in agriculture.

2009	2010	2011	2012	SPECIFICATION	No.
ŚRODKI TRWAŁE^a					
FIXED ASSETS^a					
28402,8	26304,5	30122,6	27667,4	Investment outlays ^b (current prices):	1
6117	5672	6506	5988	in million zlotys	2
				per capita in zł	
288895,7	304668,1	329793,0	355427,5	Gross value of fixed assets ^c (as of 31 XII; current book-keeping prices):	3
62252	65733	71286	77001	in million zlotys	4
				per capita in zł	
REGIONALNE^d					
ACCOUNTS^d					
175442	183973	198301	.	Gross domestic product (current prices):	5
37789	39671	42830	.	in million zlotys	6
			.	per capita ^e in zł	
100,3	104,4	104,7	.	Gross domestic product (constant prices) previous year = 100	7
155911	162034	174198	.	Gross value added (current prices):	8
33582	34940	37624	.	in million zlotys	9
			.	per capita ^e in zł	
116826	121723	127965	.	Gross nominal disposable income in the households sector:	10
25163	26248	27638	.	in million zlotys	11
			.	per capita ^e in zł	
103,1	101,8	101,4	.	Gross real disposable income in the households sector previous year = 100	12
NARODOWEJ^f – stan w dniu 31 XII					
ECONOMY^f – as of 31 XII					
430,6	451,6	443,4	453,5	Total: in thousands	13
927,8	974,4	958,5	982,5	per 1000 population	14
104,6	108,7	111,7	117,8	Legal persons and organizational entities without legal personality:	15
133,9	139,1	142,8	150,5	in thousands	16
				1999 = 100	
				of which:	
1,2	1,2	1,1	1,1	co-operatives	17
30,8	32,8	34,7	37,5	commercial companies	18
				of which with foreign capital participation	19
5,4	5,6	5,9	6,2	civil law partnerships	20
34,8	35,2	35,8	36,2	Natural persons conducting economic activity:	21
326,0	342,9	331,7	335,7	in thousands	22
111,2	117,0	113,2	114,5	1999 = 100	23
702,5	739,9	717,0	727,3	per 10 thous. population	

siedziby jednostki lokalnej. **d, e** Patrz uwagi ogólne do działu „Rachunki regionalne”: **d** – ust. 12 na str. 421, **e** – ust. 13 na str. 421. **f** Bez osób

the local unit. **d, e** See general notes to the chapter “Regional accounts”: **d** – item 12 on page 421, **e** – item 13 on page 421. **f** Excluding persons tending

DZIAŁ I
GEOGRAFIA

CHAPTER I
GEOGRAPHY

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE
GEOGRAPHIC LOCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	W stopniach, minutach i sekundach <i>In degrees, minutes and seconds</i>	W km <i>In km</i>	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				<i>Extreme points of the voivodship border:</i>
na północ (szerokość geograficzna północna)	Popów	51° 05' 58"	x	<i>in the north (northern geographic latitude)</i>
na południe (szerokość geograficzna północna)	Rajcza	49° 23' 38"	x	<i>in the south (northern geographic latitude)</i>
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	Pietrowice Wielkie	18° 02' 05"	x	<i>in the west (eastern geographic longitude)</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Żarnowiec	19° 58' 26"	x	<i>in the east (eastern geographic longitude)</i>
Rozciągłość: z południa na północ	x	1° 42' 20"	190	<i>Extent: from south to north</i>
z zachodu na wschód	x	1° 56' 21"	138	<i>from west to east</i>

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.
Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2012 R.
Stan w dniu 31 XII
AREA AND BORDERS IN 2012
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	12333	x	<i>Area in km²</i>
Długość granicy w km	1029	100,0	<i>Length of borders in km</i>
z województwami:			<i>with voivodships:</i>
łódzkim	144	14,0	<i>Łódzkie</i>
małopolskim	291	28,3	<i>Małopolskie</i>
opolskim	240	23,3	<i>Opolskie</i>
świętokrzyskim	117	11,4	<i>Świętokrzyskie</i>
z Republiką Czeską	150	14,6	<i>with Czech Republic</i>
ze Słowacją	87	8,5	<i>with Slovakia</i>

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz Komendy Głównej Straży Granicznej.
Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography as well as the Headquarters of the Border Guard.

TABL. 3. **UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI**
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above the sea level in m</i>	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt – zbocza Piłska ..	Jeleśnia	1534,1	<i>Highest point – Piłsko (mountain-side)</i>
Najniżej położony punkt – Ruda	Kuźnia Raciborska	173,6	<i>Lowest point – Ruda</i>
Najwyżej położona miejscowość – Koniaków	Istebna	760,0	<i>Highest locality – Koniaków</i>
Najniżej położona miejscowość – Turze	Kuźnia Raciborska	178,0	<i>Lowest locality – Turze</i>

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 4. **NAJWYŻSZE SZCZYTY GÓRSKIE**
THE HIGHEST MOUNTAIN PEAKS

SZCZYTY GÓRSKIE <i>MOUNTAIN PEAKS</i>	Pasma górskie <i>Mountain range</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above the sea level in m</i>
Romanka	Beskid Żywiecki	1366
Skrzyczne	Beskid Śląski	1257
Mędralowa (Beskidek)	Beskid Makowski	1169
Czupel	Beskid Mały	930

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 5. **NAJDŁUŻSZE JASKINIE W REGIONIE WYŻYNY KRAKOWSKO-CZĘSTOCHOWSKIEJ**
THE LONGEST CAVES IN THE POLISH JURA CHAIN REGION

JASKINIE CAVES	Długość <i>Lenght</i>	Głębokość <i>Depth</i>
	w metrach	<i>in metres</i>
Jaskinia Wierna	1027	30
Jaskinia Wierzchowska Górna	975	25
Jaskinia Szachownica I	690	13
Jaskinia Brzozowa	645	18
Jaskinia Twardowskiego	500	17
Jaskinia pod Skipirzepą	450	9
Piętrowa Szczelina	400	45
Jaskinia Korolowa	375	35
Jaskinia Studnisko	337	77
Jaskinia Nietoperzowa	326	23

U w a g a. Zastosowano podział na regiony występowania jaskiń ze względu na ich genezę.

Źródło: dane Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk o Ziemi.

Note. Regional division of occurrences of caves was applied by their genesis.

Source: data of the Polish Society of Friends of Earth Sciences.

TABL. 6. **WAŻNIEJSZE PRZEŁĘCZE I KULMINACJE NA DROGACH**
MAJOR PASSES AND CULMINATIONS ON THE ROADS

PRZEŁĘCZ KULMINACJA PASS CULMINATION	Miejsce położenia Locality	Wzniesienie nad poziom morza w m Elevation above the sea level in m	Droga Road
Salmopolska	Beskid Śląski	934	Wisła – Szczyrk
Koniakowska	Beskid Śląski	846	Istebna – Żywiec
Kubalonka	Beskid Śląski	761	Wisła – Istebna
Kocierska	Beskid Mały	718	Andrychów – Żywiec

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 7. **WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE**
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS AND FALLS

ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE RESERVOIRS AND FALLS	Rzeka River	Rok urucho- mienia Year opened	Całkowita pojemność przy maksy- malnym piętrzeniu w hm ³ Total capaci- ty at maxi- mum accu- mulation in hm ³	Powierzchnia przy maksy- malnym piętrzeniu w km ² Area at maximum accumulation in km ²	Maksymalna wysokość piętrzenia lub spadu w m Maximum height of accumulation or fall in m
Goczałkowice	Mała Wisła	1956	165,6	32,0	13,0
Tresna	Soła	1967	96,1	9,6	23,8
Dzierżno Duże ^a	Kłodnica	1964	94,0	6,2	11,2
Dzieńkowice ^a	woda z Soły	1976	52,5	7,1	14,5
Kuźnica Warężyńska ^a	Przemsza	2005	46,3	4,8	2,3
Pławniowice ^a	Potok Toszecki	1975	29,1	2,4	2,2
Porąbka	Soła	1936	27,2	3,3	21,2
Rybnik	Ruda	1972	23,5	4,6	11,8
Poraj	Warta	1978	21,8	5,1	12,0
Przeczyce	Przemsza	1963	20,7	4,7	12,5
Kozłowa Góra	Brynica	1939	15,2	5,8	6,5
Dzierżno Małe ^a	Drama	1938	12,6	1,7	13,1
Pogoria III ^a	Pogoria	1974	12,0	2,0	1,0

^a Zbiornik w wyrobisku.

^a Excavation reservoir.

TABL. 7. **WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE (dok.)**
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS AND FALLS (cont.)

ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE RESERVOIRS AND FALLS	Rzeka River	Rok urucho- mienia Year opened	Całkowita pojemność przy maksy- malnym piętrzeniu w hm ³ Total capaci- ty at maxi- mum accu- mulation in hm ³	Powierzchnia przy maksy- malnym piętrzeniu w km ² Area at maximum accumulation in km ²	Maksymalna wysokość piętrzenia lub spadu w m Maximum height of accumulation or fall in m
Łąka	Pszczynka	1986	12,0	3,5	6,9
Wisła-Czarne	Mała Wisła	1973	4,9	0,4	34,0
Pogoria I ^a	Pogoria	1943	3,4	0,7	8,0
Paprocany	Gostynka	1870	2,4	1,2	4,0

a Zbiornik w wyrobisku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Środowiska oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

a Excavation reservoir.

S o u r c e: data of the Ministry of the Environment and the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL.8. **WIĘKSZE RZEKI^a**
PRINCIPAL RIVERS^a

RZEKI ^b RIVERS ^b	Długość w km Length in km		Odbiornik ^c Recipient ^c	Powierzchnia zlewni w km ² Drainage basin area in km ²	
	ogółem total	w tym w wojewódz- twie of which in the voi- vodship		ogółem total	w tym w wojewódz- twie ^d of which in the voi- vodship ^d
Odra	840	51	Morze Bałtyckie Baltic Sea	119074	1497
Mała Panew	129	59	Odra	2115	655
Warta	795	133	Odra	54520	4026
Wisła	1022	102	Morze Bałtyckie Baltic Sea	193960	3912
Przemsza	87	87	Wisła	2125	2122
Pilica	333	47	Wisła	9258	1164

a O powierzchni zlewni w województwie śląskim powyżej 500 km². **b** Uszeregowane w porządku hydrograficznym. **c** Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ. **d** Powierzchnię zlewni w województwie śląskim obliczono według mapy w skali 1: 500000 „Podział hydrograficzny Polski”.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Of drainage basin area in the Śląskie Voivodship bigger than 500 km². **b** Listed according to hydrographic order. **c** River or reservoir into which the water flows. **d** Drainage basin area in the Śląskie Voivodship was calculated according to 1:500000 of scale map “Hydrographic division of Poland”.

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 9. TEMPERATURY POWIETRZA
AIR TEMPERATURES

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Temperatury w °C Temperatures in °C						
		średnie ^a average ^a				skrajne extreme		amplitudy temperatur skrajnych amplitudes of extreme temperatures
		1971 – 2000	1991 – 2000	2001 – 2010	2012	maksimum maximum	minimum minimum	
		1971 – 2012						
Bielsko-Biała	398	8,1	8,4	8,8	9,1	34,2	-27,4	61,6
Częstochowa	293	8,0	8,2	8,7	8,7	35,6	-26,6	62,2
Katowice	284	8,2	8,6	8,8	8,8	36,0	-27,4	63,4

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.
Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.
Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 10. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm				Średnia prędkość wiatru w m/s Average wind velocity in m/s	Usłonecznienie w h Insolation in h	Średnie zachmurzenie w oktantach ^a Average cloudiness in octants ^a
		1971 – 2000	1991 – 2000	2001 – 2010	2012			
		średnie ^b average ^b						
		Bielsko-Biała ^c	398	942	879			
Częstochowa	293	617	660	673	636	2,7	5,5	
Katowice	284	729	728	770	698	2,6	5,3	

^a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). ^b Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów. ^c Stacja nie prowadzi pomiarów usłonecznienia.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). ^b Data for multi-year periods include annual averages from these periods. ^c Station does not measure insolation.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

DZIAŁ II

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

Dział prezentuje statystyczną charakterystykę problemów zagrożenia i ochrony środowiska oraz gospodarki wodnej.

1. Informacje o **stanie i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

Ewidencja ta wprowadziła od 2002 r. zmiany polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (poprzednio ujmowanych w pozycji grunty zabudowane i zurbanizowane), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji wody śródlądowe stojące) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity, Dz. U. 2013, poz. 1205), która chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I-III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV-VI wytworzone z gleb organicznych, nie uwzględnia natomiast gruntów klas V-VI wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych stanowiących użytki rolne położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI – najniższą. Grunty przeznaczone pod zalesienia oznaczono symbolami: orne – RZ; pastwiska – PsZ.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

CHAPTER II

ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

Chapter presents statistical characteristics of threats to environment, environment protection and water management.

1. Information regarding the **status and use of voivodship land** is classified according to ownership and register groups, according to a new land register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454).

From 2002 the land register introduced differences primarily consisting in the inclusion of built-up agricultural land (which to date was included in the item "built-up and urbanized land"), land under ponds (included in the item "standing inland water") as well as ditches (which accounted for a separate item) in agricultural land.

Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text Journal of Laws 2013, item 1205), which protects all agricultural land included in quality classes I-III, as well as agricultural land included in quality classes IV-VI, comprised of organic soils. It does not, however, include land of V-VI quality classes, originating from mineral-derived soils. From 2009 legislation is not applied to agricultural land within the territory of urban areas.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest. Land designated for afforestation is given the following symbols: RZ – for arable land and PsZ – for pastures.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

3. Informacje o poborze wody dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne – poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem” – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania,
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha,
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

4. Informacje o ocenie jakości wody dostarczanej przez wodociągi opracowywane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 III 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417, z późniejszymi zmianami). Dane opracowano na podstawie wyników badań terenowo-laboratoryjnych wykonanych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne. Na podstawie wyników analiz fizyczno-chemicznych i badań bakteriologicznych wyróżnia się dwie kategorie urządzeń – dostarczające wodę dobrą (tj. odpowiadającą wymaganiom sanitarnym) i dostarczające wodę złą (tj. nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym).

5. Dane o ściekach dotyczą ścieków odprowadzonych do wód (do 2002 r. – do wód powierzchniowych) lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków.

U w a g a. Począwszy od danych za rok 2010 zmieniła się metodologia badania ilości ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną, dlatego dane dotyczące ścieków komunalnych nie są w pełni porównywalne z latami ubiegłymi.

Jako ścieki wymagające oczyszczania przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi, lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami chłodniczymi; jak również łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

3. Information regarding water withdrawal concerns:

- 1) in the item “for production purposes – excluding agriculture, (excluding factory farms for animal breeding), forestry and fishing” – organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually. Data regarding water withdrawal for needs of the national economy and population do not include water coming from irrigation of mines and construction objects, which is discharged to reservoir without further use,
- 2) in the item “irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fishponds” – agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fishponds of 10 ha or more in area,
- 3) in the item “exploitation of water supply network system” – all entities responsible for the management of the water supply network system (including housing cooperatives, water companies, waterworks, workplaces, etc.).

4. Information concerning the the quality of water drawn from waterworks is compiled in accordance with the decree of the Minister of Health dated 29 III 2007 on the Quality of Drinking Water Intended for Consumption (Journal of Laws No. 61, item 417, with later amendments). Data were compiled on the basis of field and laboratory test results conducted by sanitary-epidemiological stations. On the basis of results of physical-chemical analyses and bacteriological tests, two categories of facilities supplying good water (i.e. meeting sanitary requirements) and supplying bad water (i.e. not meeting sanitary requirements) are distinguished.

5. Data regarding wastewater concern wastewater discharged into waters (until 2002 – surface waters) or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3). Data regarding equipment of wastewater treatment plants concern the same entities.

N o t e. Starting from data for 2010, the methodology of calculating the amount of wastewater discharged by sewerage network has changed, therefore data on urban (municipal) wastewater are not fully comparable with data from previous years.

Wastewater requiring treatment is understood as wastewater discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground, or sewerage network of entities engaged in production (including contaminated cooling water and drainage water from mines), other entities as well as households.

Cooling water comprises wastewater with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczenia** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich dopływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolniczym wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiającą zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczne i chemiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni niepracujących na sieci kanalizacyjnej).

U w a g a. Od 2003 r. komunalne oczyszczalnie chemiczne zakwalifikowano albo do oczyszczalni o podwyższonym stopniu usuwania biogenów albo do oczyszczalni mechanicznych.

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged into waters by a separate sewerage system,
- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C and to other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated wastewater** concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fishponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Increased biogene removal from sewage occurs in wastewater treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment mechanical and biological or mechanical and chemical of discharging wastewater was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

Data on **municipal wastewater treatment plants** concern those of them, which are used to treat wastewater drained off to treatment plants by sewerage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewerage network. Data do not include household wastewater treatment plants or treatment plants processing only transported wastewater (i.e., wastewater treatment plants not working within sewerage network).

Note. Since 2003 municipal chemical wastewater treatment plants were classified as treatment plants with increased biogene removal from sewage or mechanical treatment plants.

Data concerning the population using wastewater treatment plants is based on estimates of the number of population using wastewater treatment plants treating urban and rural wastewater (including population using industrial wastewater treatment plants treating municipal waste).

6. Informacje o źródłach i wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych oraz o stanie wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarce korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40, z późniejszymi zmianami).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana jest corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o emisji pyłów dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o emisji gazów dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, dwutlenku węgla, tlenku azotu (w przeliczeniu na dwutlenek azotu – NO₂), węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 X 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 196, poz. 1217). Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i grzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Ze względu na to, że wielkość emisji dwutlenku węgla charakteryzuje się dużymi bezwzględными wartościami, wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych został wyliczony i przedstawiony bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii określonych w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. 2010 r. Nr 185, poz. 1243, z późniejszymi zmianami), których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany.

Informacje o odpadach za 2000 r. opracowane zostały na podstawie klasyfikacji odpadów zgodnej z Europejskim Katalogiem Odpadów, a od 2002 r. zgodnie z katalogiem odpadów opartym o Listę Odpadów wprowadzoną do prawodawstwa Unii Europejskiej z dniem 1 I 2002 r. rozporządzeniem Ministra Środowiska (Dz. U. 2001, Nr 112, poz. 1206).

Informacje o ilości i rodzajach odpadów dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne, z wyłączeniem odpadów komunalnych, lub posiadających 1 mln t i więcej odpadów nagromadzonych.

6. Information regarding the sources and amounts of air pollutant emissions in plants of significant environmental nuisance as well as the equipment reducing such pollutants and the effects of their utilization concerns organizational entities determined by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding Payments for Economic Use of the Environment and Modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40, with later amendments).

The established group of surveyed entities is maintained annually which, in principle, assures comparability; it may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding particulate emissions concern: particulates from the combustion of fuel, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding gas emissions concern: sulphur dioxide, carbon monoxide, carbon dioxide, nitrogen oxides (expressed in nitrogen dioxide – NO₂), hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants, defined in the decree of the Council of Ministers, dated 14 X 2008, regarding Payments for Use of the Environment (Journal of Laws No. 196, item 1217). Data regarding particulate and gas emissions include organized emissions (from technological and heating facilities) and disorganized emissions (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls, etc.)

Due to the high absolute values which characterise the emission of carbon dioxide the indicator of reduction of gaseous pollutants was calculated and presented excluding carbon dioxide emission.

The emission volumes of different pollutant types from various sources were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

7. Waste shall mean any substance or object in one of the categories listed in Annex I to the Act of 27 IV 2001 on Waste (uniform text Journal of Laws 2010, No. 185 item 1243, with later amendments), which the holder thereof discards or intends or is required to discard.

Information regarding waste for 2000 was compiled on the basis of a classification of waste in accordance with the European Waste Catalogue, and from 2002 on the basis of a catalogue of waste, based on the List of Waste introduced into legislation of the European Union 1 I 2002 by the decree of the Minister of the Environment (Journal of Laws from 2001, No. 112, item 1206).

Information regarding the quantity and type of waste concerns plants which generated over 1 thous. t of hazardous waste or other than hazardous waste (excluding municipal waste) in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more.

Przez **odzysk odpadów** rozumie się wszelkie działania, niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska.

Magazynowanie odpadów to czasowe przetwarzanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub unieszkodliwianiem.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska (hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub obce.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrehabilitowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych poprzez między innymi właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

8. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów; zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; siedlisk przyrodniczych). Formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwy przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Dane dotyczące powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000.

Rezerwy przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełniącą funkcję korytarzy ekologicznych.

Recovery of waste shall mean any operations which do not endanger human life and health or the environment, consisting in the use of waste in whole or in part, or leading to extraction and use of substances, materials or energy.

Treatment of waste shall mean the submission of waste to the processes of biological, physical or chemical treatment as a result of which the nature of waste does not pose risks to human life and health or the environment.

Waste storage shall mean temporary waste storage or collection prior to its transport, recovery or treatment.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas (waste dumps, sludge tanks) of the plant generating it or to other areas.

Data regarding **waste landfilled up to now (accumulated)** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.

Reclaimed waste disposal sites are territories where exploitation had been finished and where works connected with restoration or assigning utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics or regulating waterways were carried out.

8. Nature protection consists maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and its elements (e.g. wild species of protected plants, animals and fungi, wandering and migratory animals, natural habitats). National parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, Natura 2000 areas, documentation sites, ecological arable lands, natural and landscape complexes, monuments of nature and plants, animals and fungi subject to species protection are forms of nature protection.

Data on legally protected areas possessing unique environmental value do not include information on Natura 2000 Network.

Nature reserves include areas maintained in natural or insignificantly altered state, ecosystems, refuges and natural sites, as well as habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature, having a significant natural, scientific, cultural or landscape value.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features, in order to preserve, popularize and disseminate these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas subject to protection due to the distinguishing landscape characterized by various ecosystem types, valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Sieć obszarów Natura 2000 to spójna funkcjonalnie europejska sieć ekologiczna, tworzona w celu zachowania siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Wspólnoty Europejskiej. Zadaniem sieci jest utrzymanie różnorodności biologicznej przez ochronę nie tylko najcenniejszych i najrzadszych elementów przyrody, ale też najbardziej typowych, wciąż jeszcze powszechnych układów przyrodniczych charakterystycznych dla regionów biogeograficznych (np. alpejskiego, atlantyckiego, kontynentalnego). Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO), specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO). Obszar Natura 2000 może obejmować swym zasięgiem część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami ochrony przyrody.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia ważne pod względem naukowym i dydaktycznym miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, itp.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady i wywierzyśka, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

9. Fundusze ekologiczne – fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowy i wojewódzkie, a także do 2009 r. powiatowe i gminne) – są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 XI 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektóry-

***Natura 2000 Network** is a consistent European ecological network created in order to preserve natural habitats and important species within the European Community. The network is intended to preserve biological diversity through the protection of not only the most valuable and rare elements of nature but also the most typical and still widely common ecosystems characteristic for biogeographical regions (e.g. the Alpine, Atlantic or the Continental region). Natura 2000 Network encompasses: Special Protection Areas of Birds (SPA) and Special Areas of Conservation of Habitats (SAC). Natura 2000 may comprise part or entirety of areas and objects covered by other forms of nature protection.*

***Documentation sites** are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves as well as fragments of exploited and discarded opencast and underground workings.*

***Landscape–nature complexes** are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features.*

***Ecological arable lands** are worth protecting fragments of ecosystems having a significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old riverbeds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species of plants, animals and fungi, etc.*

***Monuments of nature** are single objects of animate and inanimate nature or their clusters of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien shrubs, springs, waterfalls, rocks, ravines, erratic blocks and caves.*

9. Ecological funds – environmental protection and water management funds (National and voivodship as well as, until 2009, powiat and gmina) – are funds created from income originating i.a. from: payments for use of natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: releasing air pollutants, landfilling waste as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground) the fines for violating environmental protection requirements the repayments of loans granted for investors.

According to the Law on Amending the Environmental Protection Law and some other laws,

rych innych ustaw (Dz. U. Nr 215, poz. 1664) z dnia 1 I 2010 r. powiatowe oraz gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej uległy likwidacji, a ich przychody z tytułu opłat i kar środowiskowych oraz środki pieniężne i zobowiązania przejęły budżety powiatów i gmin. Do zadań powiatów i gmin należy finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar środowiskowych, stanowiących dochody budżetów powiatów i gmin, pomniejszona o nadwyżkę z tytułu tych dochodów przekazaną do wojewódzkich funduszy.

10. Dane o nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych (według lokalizacji inwestycji) prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ Dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych Dotyczących Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską – EUROSTAT.

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (w latach 2003-2005 określone jako wydatki inwestycyjne) uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.

dated 20 XI 2009 (Journal of Laws No. 215, item 1664) as of 1 I 2010, the powiat and gmina environmental protection and water management funds were liquidated and their revenues from environmental payments and fines as well as cash and liabilities are assumed by the powiats and gminas budgets. The objective of powiat and gmina is to finance environmental protection and water management in the amount at least equal to the amount of income from environmental payments and fines, consisting powiat and gmina budgets incomes and reduced by surplus of these incomes that is transferred to voivodship funds.

10. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management (according to the investment location) are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union – EUROSTAT.

Outlays on fixed assets serving environmental protection and water management (in years 2003-2005 defined as investment outlays) are also included in investment outlays of adequate sections of the national economy.

TABL. 1 (11). **STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA**
Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013		2005	2013	SPECIFICATION
	w ha in ha		pryrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosun- ku do 2012 r. increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2012	na 1000 mieszkań- ców ^a w ha per 1000 population ^a in ha			
Powierzchnia ogólna^b	1233064	1233309	1233309	-	262,3	267,2	Total area^b
Użytki rolne	659047	646076	633074	-3069	140,2	137,2	Agricultural land
grunty orne	468604	463371	456977	-2356	99,7	99,0	arable land
sady	11176	8535	7307	-282	2,4	1,6	orchards
łąki trwałe	93147	91079	89738	-329	19,8	19,4	permanent meadows
pastwiska trwałe	55542	52805	48961	-330	11,8	10,6	permanent pastures
grunty rolne zabudo- wane	20961	19260	19415	+154	4,5	4,2	agricultural built-up areas
grunty pod stawami ...	5535	7737	7622	+107	1,2	1,7	lands under ponds
grunty pod rowami	4082	3290	3055	-33	0,9	0,7	lands under ditches
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrze- wione	404679	410114	412199	+965	86,1	89,3	Forest land as well as woody and bushy land
las	397397	399592	402364	+617	84,5	87,2	forests
grunty zadrzewione i zakrzewione	7282	10522	9835	+348	1,5	2,1	woody and bushy land
Grunty pod wodami	18661	15133	18364	-98	4,0	4,0	Lands under waters
powierzchniowymi płynącymi	10614	9210	12400	-44	2,3	2,7	surface flowing
powierzchniowymi stojącymi	8047	5922	5963	-56	1,7	1,3	surface standing
Grunty zabudowane i zurbanizowane	127323	141196	150162	+2558	27,1	32,5	Built-up and urbanized areas
tereny mieszkaniowe	36624	43544	47094	+920	7,8	10,2	residential areas
tereny przemysłowe ...	19747	21238	21362	+201	4,2	4,6	industrial areas
tereny inne zabudo- wane	8301	12465	14530	+1033	1,8	3,1	other built-up areas
tereny zurbanizowane niezabudowane	4234	3413	6361	+46	0,9	1,4	urbanized non-built- -up areas
tereny rekreacji i wypoczynku	7009	7948	7766	-85	1,5	1,7	recreational areas
tereny komunikacyjne drogi	50092	51525	52172	+551	10,7	11,3	transport areas
kolejowe	39268	39884	40798	+615	8,4	8,8	roads
inne ^c	9664	9936	9864	-88	2,1	2,1	railway
użytki kopalne	1160	1705	1510	+24	0,2	0,3	others ^c
minerały	1316	1063	878	-107	0,3	0,2	minerals
Użytki ekologiczne	349	440	461	-32	0,1	0,1	Ecological arable lands
Nie użyty	16118	14940	14404	-262	3,4	3,1	Wasteland
Tereny różne ^d	6887	5410	4645	-61	1,5	1,0	Miscellaneous land ^d

a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2012. **b** Obszar łądowy (łącznie z wodami śródlądowymi). **c** Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp., patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 61. **d** Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zredukowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Population as of 31 XII for 2004 and 2012, respectively. **b** Land area (including inland waters). **c** Airports, airport devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. see general notes, item 1 on page 61. **d** Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (12). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a**
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w ha		in ha		
OGÓŁEM	361	297	271	223	TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne	246	168	169	128	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
mineralne: I – II	12	1	3	5	mineral: I – II
III	77	51	69	52	III
IV	152	111	86	69	IV
organiczne: IV	–	–	1	2	organic: IV
V-VI	5	5	10	–	V-VI
Inne grunty rolne	108	87	58	78	Other agricultural land
Grunty leśne	7	42	44	17	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	204	183	157	110	Residential areas
Na tereny przemysłowe	56	30	23	15	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne	11	8	3	9	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	10	16	41	45	Minerals
Pod zbiorniki wodne	–	–	–	–	Water reservoirs
Na inne cele	80	60	47	43	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ź r ó ł o: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land.

S o u r c e: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land — data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land — data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 (13). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w ha		in ha		
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	4602	4372	4921	4819	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdewastowane	3835	3668	3715	3676	devastated
zdegradowane	767	704	1206	1143	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	114	89	275	288	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	23	28	68	16	agricultural
leśne	35	17	72	57	forest
zagospodarowane	55	39	42	76	managed

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

S o u r c e: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (14). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY
AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	519,3	479,1	473,5	463,9	100,0	T O T A L
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) z ujęć własnych	117,1	108,8	115,2	108,2	23,3	Production (excluding agriculture, forestry and fishing) – from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	55,8	55,7	59,0	54,3	11,7	surface
podziemne	19,8	23,0	22,7	22,8	4,9	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	82,0	74,4	73,9	77,7	16,8	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	320,2	295,9	284,3	278,0	59,9	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	203,1	188,0	177,9	172,1	37,1	waters: surface
podziemne	117,1	107,9	106,4	105,9	22,8	underground

^a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

^a Water withdrawal by intakes before entering the water network.

TABL. 5 (15). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY
AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	430,4	400,7	400,3	392,7	100,0	T O T A L
Przemysł	134,9	137,3	138,5	128,5	32,7	Industry
w tym na cele produkcyjne	114,7	122,5	122,8	113,2	28,8	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	82,0	74,4	73,9	77,7	19,8	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	213,6	188,9	187,9	186,5	47,5	Exploitation of water supply network ^b

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych.
^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

^a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds.
^b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (16). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych ^a w ha	4214	4390	4341	4550	Area of filled fish ponds ^a in ha
Pobór wody w dam ³ do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	81962,0	74388,0	73881,0	77741,0	Water withdrawal in dam ³ for filling and completing fish ponds
na 1 ha	19,4	16,9	17,0	17,1	per 1 ha

a O powierzchni co najmniej 10 ha.

a Area of 10 ha and more.

TABL. 7 (17). **JAKOŚĆ WODY Z WODOCIĄGÓW DOSTARCZANEJ LUDNOŚCI DO SPOŻYCIA^a**
W 2012 R.

QUALITY OF WATER SUPPLIED TO THE POPULATION FOR CONSUMPTION FROM WATERWORKS^a IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność ^b – w % ludności korzystającej z wodociągów – zaopatrywana w wodę Population ^b – in % of population using waterworks – supplied with water		SPECIFICATION
	odpowiadającą wymaganiom sanitarnym meeting sanitary requirements	nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym not meeting sanitary requirements	
Wodociągi ^c o wydajności w m ³ /d:			Waterworks ^c with a capacity of m ³ /24h:
poniżej 100		100,0	– below 100
100 – 1000		100,0	– 100 – 1000
1001 – 10000		100,0	– 1001 – 10000
10001 – 100000		100,0	– 10001 – 100000
powyżej 100000		100,0	– over 100000

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 62. **b** Według szacunków. **c** Prowadzące zbiorowe zaopatrzenie ludności w wodę.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia.

a See general notes, item 4 on page 62. **b** Estimated data. **c** Providing collective water supply of the population.

S o u r c e: data of the Ministry of Health.

TABL. 8 (18). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE^a ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL^a WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	362,2	393,9	385,1	375,5	100,0	T O T A L
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^p	203,7	243,6	238,2	226,5	60,3	discharged directly by plants ^b
w tym wody chłodnicze	3,5	2,7	2,5	3,0	0,8	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	158,4	150,3	146,9	149,0	39,7	discharged by sewerage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	358,6	391,2	382,6	372,4	99,2	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	314,9	338,1	313,6	306,7	81,7	treated
mechanicznie	136,5	155,8	138,5	134,5	35,8	mechanically
chemicznie ^c	22,9	27,3	22,3	16,7	4,5	chemically ^c
biologicznie	51,3	30,6	20,8	20,3	5,4	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów ...	104,2	124,4	132,0	135,2	36,0	with increased biogene removal
nieoczyszczane	43,7	53,1	69,0	65,7	17,5	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	32,1	49,1	66,9	64,1	17,1	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	11,6	4,0	2,1	1,6	0,4	discharged by sewerage network

a Od 2010 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych. **b** Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. **c** Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Since 2010 data are not comparable with data for previous years due to change in the methodology of municipal wastewater. **b** Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water. **c** Data concern only industrial wastewater.

TABL. 9 (19). **ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	200	207	212	204	T O T A L
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	156	142	142	135	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnię ścieków	136	115	117	108	possessing wastewater treatment plants
o wystarczającej przepustowości	114	89	95	90	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości	22	26	22	18	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	20	27	25	27	not possessing wastewater treatment plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	44	65	70	69	Discharging wastewater into sewerage network (not possessing wastewater treatment plants)

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

a Excluding enterprises and water-sewerage treatment plants.

TABL. 10 (20). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Mecha- niczne <i>Me- chanical</i>	Che- miczne <i>Chem- ical</i>	Bio- logiczne <i>Biologi- cal</i>	Z podwyż- szonym usuwa- niem biogenów <i>With increased biogene removal</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych						Industrial wastewater treatment plants
Liczba 2005	181	77	34	68	2	<i>Number</i>
..... 2010	188	88	30	68	2	
..... 2011	184	84	29	69	2	
2012	178	87	25	64	2	
Przepustowość w dam ³ /d 2005	883,0	613,3	187,2	81,7	0,9	<i>Capacity in dam³/24h</i>
..... 2010	1113,3	839,9	163,4	109,3	0,8	
..... 2011	987,8	769,9	110,8	106,3	0,8	
2012	967,3	795,8	106,3	64,4	0,8	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a						Municipal wastewater treatment plants^a
Liczba 2005	226	8	x	141	77	<i>Number</i>
..... 2010	212	7	x	122	83	
..... 2011	207	4	x	117	86	
2012	208	4	x	114	90	
Przepustowość w dam ³ /d 2005	1483,8	15,4	x	383,6 ^b	1084,8	<i>Capacity in dam³/24h</i>
..... 2010	1346,0	2,1	x	239,4 ^b	1104,6	
..... 2011	1268,7	1,8	x	108,0	1158,9	
2012	1195,6	1,8	x	103,5	1090,3	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^{cd} 2005	67,5	0,6	x	19,1	47,7	<i>Population connected to wastewater treatment plants in % of total population^{cd}</i>
..... 2010	72,0	0,2	x	12,4	59,4	
..... 2011	72,8	0,2	x	7,2	65,4	
2012	76,2	0,2	x	7,4	68,6	

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. **b** Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania; począwszy od danych za rok 2011 nie wydziela się w komunalnych oczyszczalniach biologicznych części mechanicznej oczyszczalni. **c** Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów. **d** Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 62 oraz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 13 na str. 29.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewerage network. **b** Refers to equipment for biological treatment; starting from data for 2011 the chemical part of the wastewater treatment plant is not separated from municipal biological wastewater treatment plant. **c** Population connected to wastewater treatment plants – based on estimates, total population – based on balances. **d** See general notes, item 5 on page 62 and general notes to Yearbook, item 13 on page 29.

TABL. 11 (21). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	345	343	335	328	<i>Plants of significant nuisance to air quality^a (as of 31 XII)</i>
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					<i>of which possessing systems to reduce the emission of:</i>
pyłowych	228	237	239	233	<i>particulates</i>
gazowych	45	49	49	52	<i>gases</i>
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					<i>of which without the results of measurements of:</i>
emisji:					<i>emission:</i>
pyłów	98	94	82	83	<i>particulates</i>
gazów	92	76	71	70	<i>gases</i>
emisji	335	309	307	303	<i>emission</i>
Emisja zanieczyszczeń w tys. ton:					<i>Emission of pollutants in thous. t:</i>
pyłowych	22,4	13,4	12,7	10,6	<i>particulates</i>
w tym pyły ze spalania paliw	16,9	8,3	7,7	6,7	<i>of which particulates from the combustion of fuels</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	713,8	689,8	656,0	671,9	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym: dwutlenek siarki	146,5	92,5	89,0	80,2	<i>of which: sulphur dioxide</i>
tlenek węgla	116,6	137,6	118,7	135,1	<i>carbon oxide</i>
tlenki azotu	72,2	67,9	65,0	62,2	<i>nitrogen oxides</i>
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems:</i>
w tys. ton:					<i>in thous. tonnes:</i>
pyłowe.....	3530,7	3541,4	3650,4	3188,1	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla)	286,2	290,1	287,5	288,2	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					<i>in % of pollutants produced:</i>
pyłowych	99,4	99,6	99,7	99,7	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	28,6	29,6	30,5	30,0	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

^a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

TABL. 12 (22). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Cyklony Cyclones	Multicyklony Multi- cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofil- ters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others
URZĄDZENIA – stan w dniu 31 XII EQUIPMENT – as of 31 XII							
OGÓŁEM	2005	564	112	540	171	349	123
TOTAL	2010	437	123	768	176	285	195
	2011	418	127	784	177	280	183
	2012	392	126	839	161	276	206
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2005	81	13	94	7	157	x
low	2010	68	12	130	8	123	x
	2011	71	15	126	10	122	x
	2012	68	15	123	10	120	x
średnia	2005	177	50	161	30	103	x
moderate	2010	116	40	243	29	90	x
	2011	97	51	236	23	90	x
	2012	95	45	231	21	85	x
wysoka	2005	306	49	285	134	89	x
high	2010	253	71	395	139	72	x
	2011	250	61	422	144	68	x
	2012	229	66	485	130	71	x
PRZEPIY W GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h WASTE GAS FLOW in dam ³ /h							
OGÓŁEM	2005	11225	3818	16118	45510	9203	3869
TOTAL	2010	8768	4624	19853	43691	8649	8730
	2011	8215	4402	22444	43532	8773	8321
	2012	7344	4506	20407	42572	7856	9407
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2005	1015	265	557	2662	3049	x
low	2010	680	214	2464	3459	3174	x
	2011	814	342	2157	3495	3271	x
	2012	833	368	2197	2760	3185	x
średnia	2005	3285	1907	7256	5066	1840	x
moderate	2010	2604	1747	4511	4274	2296	x
	2011	1713	1642	4892	2532	2844	x
	2012	1405	1678	4192	3224	2177	x
wysoka	2005	6925	1646	8305	37782	4314	x
high	2010	5484	2663	12878	35958	3179	x
	2011	5688	2418	15395	37505	2658	x
	2012	5106	2460	14018	36588	2494	x

TABL. 13 (23). **ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
WASTE^b GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	250	247	272	286	Plants generating waste (as of 31 XII)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	42273,0	35507,9	35181,1	37067,7	Waste generated (during the year) in thous. t
poddane odzyskowi	39499,9	33292,3	30798,5	33830,9	recovered
unieszkodliwione	2193,9	1694,9	3793,2	2933,4	treated
w tym składowane ^b	1760,8	232,5	3782,0	2907,2	of which landfilled ^b
magazynowane czasowo	579,2	520,7	589,4	303,4	temporarily stored
W % wytworzonych:					In % of generated:
poddane odzyskowi	93,4	93,8	87,5	91,3	recovered
unieszkodliwione	5,2	4,8	10,8	7,9	treated
w tym składowane ^b	4,2	0,7	10,8	7,8	of which landfilled ^b
magazynowane czasowo	1,4	1,5	1,7	0,8	temporarily stored
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) w tys. t	690493,3	621213,4	550755,6	548774,3	Waste landfilled up to now (accumulated ^c ; end of year) in thous. t
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t .	6677,3	3837,0	2769,8	4061,0	Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t
Tereny składowania odpadów w ha:					Area of storage yards in ha:
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	2450,6	2082,3	1736,6	1688,9	non-reclaimed (end of year)
zrekultywowane (w ciągu roku)	26,6	69,0	65,7	22,3	reclaimed (during the year)

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 64. **b** Na terenach własnych zakładów i na terenach obcych. **c** Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 64. **b** On own plant grounds and other land. **c** On own plant grounds.

TABL. 14 (24). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2012 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku <i>Waste generated during the year</i>		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) <i>Waste landfilled up to now (accumulated^b end of year)</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	w tym poddane odzyskowi <i>of which recovered</i>		
	w tys. t <i>in thous. t</i>			
OGÓŁEM	37067,7	33830,9	548774,3	TOTAL <i>of which:</i>
w tym:				
Mieszanki popiołowo-żużłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	202,8	187,1	21604,3	<i>Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste</i>
Mieszanki popiołów lotnych i odpadów stałych z wapienno-gazowych metod odsiarczania	1248,2	1248,2	–	<i>Mixtures of fly ash and solid waste originating from limestone methods of desulphurization of waste gases</i>
Popioły lotne z węgla	1405,9	1405,7	9755,6	<i>Coal fly ash</i>
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	838,5	818,2	5845,7	<i>Slag, furnace ash and particulates from boilers</i>

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 64. **b** Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 64. **b** On own plant grounds.

TABL. 15 (25). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a**
Stan w dniu 31 XII
LEGALLY PROTECTED AREAS POSSESSING UNIQUE ENVIRONMENTAL VALUE^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION	
	w ha <i>in ha</i>				w % powierzchni ogólnej województwa <i>in % of total area of the voivodship</i>		na 1 mieszkańca w m ² <i>per capita in m²</i>
OGÓŁEM	271243,1	273172,2	273175,7	273574,8	22,2	593	TOTAL
Rezerwy przyrody	3831,9	4076,7	4157,6	4251,9	0,3	9	<i>Nature reserves</i>
Parki krajobrazowe ^b	226967,0	227005,5	227005,8	227005,8	18,4	492	<i>Landscape parks^b</i>
Obszary chronionego krajobrazu ^b	36132,0	36987,3	36987,3	36987,3	3,0	80	<i>Protected landscape areas^b</i>
Stanowiska dokumentacyjne	6,5	15,2	15,2	15,2	0,0	0	<i>Documentation sites</i>
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	3812,3	4251,2	4213,1	4518,7	0,4	10	<i>Landscape-nature complexes</i>
Użytki ekologiczne	493,4	836,3	796,7	795,9	0,1	2	<i>Ecological arable lands</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 65. **b** Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a See general notes, item 8 on page 65. **b** Excluding the area of nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 16 (26). **REZERWATY PRZYRODY**

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES

As of 31 XII

LATA REZERWATY	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		YEARS RESERVES	
		ogółem total	w tym pod ochroną ścisłą ^a of which strictly protected ^a		
OGÓŁEM	2005	61	3831,9	82,0	TOTAL
	2010	64	4076,7	202,3	
	2011	64	4157,6	202,3	
	2012	64	4251,9	202,3	
Faunistyczne	2	2	787,2	–	Fauna
Krajobrazowe	2	2	164,2	–	Landscape
Leśne	51	51	3065,0	119,6	Forest
Torfowiskowe	1	1	40,6	–	Peat-bog
Florystyczne	4	4	82,7	82,7	Flora
Wodne	1	1	48,0	–	Water
Przyrody nieożywionej	3	3	64,2	–	Inanimate nature

a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 17 (27). **PARKI KRAJOBRAZOWE**

Stan w dniu 31 XII

LANDSCAPE PARKS

As of 31 XII

LATA YEARS ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE ^a SETS AND LANDSCAPE PARKS ^a	Powierzchnia ^b Area ^b				
	ogółem total	w tym of which			
		lasów forest	użytków rolnych agricultural land	wód water	
w ha in ha					
OGÓŁEM	2005	229325,1	150769,5	66790,5	1357,0
TOTAL	2010	229669,0	128631,5	55558,5	893,0
	2011	229669,0	128631,5	55558,5	893,0
	2012	229669,0	128631,5	55558,5	893,0
ZESPÓŁ PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO COMPLEX OF LANDSCAPE PARKS OF THE ŚLĄSKIE VOIVODSHIP					
Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich		49387,0	28840,0	16806,0	659,0
Orlich Gniazd ^c		47965,0	20403,0	25684,0	–
Lasy nad Górną Liswartą		38731,0	–	–	–
Beskidu Śląskiego		38620,0	33771,0	4800,0	49,0
Żywiecki		35870,0	29415,0	5375,0	185,0
Beskidu Małego ^c		16540,0	13926,7	2613,3	–
Stawki		1732,0	1732,0	–	–
Zależański ^c		824,0	543,8	280,2	–

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. **b** Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków. **c** Powierzchnia parków w granicach województwa.

a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. **b** Including the area of nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks. **c** Area of parks within the area of the voivodship.

TABL. 18 (28). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1402	1518	1521	1532	T O T A L
w tym:					<i>of which:</i>
Pojedyncze drzewa	1126	1272	1272	1278	<i>Individual trees</i>
Grupy drzew	177	146	146	150	<i>Tree clusters</i>
Aleje	29	33	32	32	<i>Alleys</i>
Głazy narzutowe	25	23	23	25	<i>Erratic boulders</i>

TABL. 19 (29). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
Ochrona środowiska	874662,7	1481987,9	1508419,0	1463250,8	Environmental protection
w tym:					<i>of which:</i>
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	187354,3	159878,0	357492,3	395495,2	<i>Protection of air and climate</i>
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	88785,0	71718,5	207636,1	254362,0	<i>of which outlays on new fuel combustion technologies and techniques as well as the modernization of boiler and thermal energy plants</i>
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	538117,4	1019544,3	831651,6	759447,3	<i>Wastewater management and protection of waters</i>
w tym nakłady na:					<i>of which outlays on:</i>
oczyszczanie ścieków komunalnych	116246,7	106743,5	137674,4	91253,8	<i>municipal wastewater treatment</i>
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	354992,1	887991,2	673201,1	641896,4	<i>sewage network discharging wastewater and precipitation water</i>
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	98747,2	139281,3	148737,2	75899,6	<i>Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water</i>
w tym nakłady na:					<i>of which outlays on:</i>
zbieranie odpadów ^b i ich transport	11195,7	29571,3	21593,7	15925,6	<i>waste collection^b and transportation</i>
w tym selektywne zbieranie odpadów	2898,7	7515,9	3721,4	4359,3	<i>including selective waste collection</i>
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^a	19050,3	34372,0	63614,7	30004,6	<i>removal and treatment of waste^a</i>
rekułtywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	8606,5	16133,6	3603,9	2229,6	<i>reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as of other devastated and degraded areas</i>
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	124,8	3098,3	1021,3	972,8	<i>Protection of biodiversity and landscape</i>
Zmniejszanie hałasu i wibracji	19327,9	21958,6	52001,1	66865,8	<i>Noise and vibration reduction</i>

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. ^b Przemysłowych i komunalnych.

^a According to investment location; these outlays were also included in investment outlays in appropriate sections of the national economy. ^b Industrial and municipal.

TABL. 19 (29). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ (dok.)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Gospodarka wodna	237346,6	218407,9	269500,7	301465,2	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	154955,8	157985,5	160962,0	164376,6	Water intakes and pipe systems
Stacje uzdatniania wody	15075,8	11717,4	10692,0	31195,2	Water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	49937,9	25362,3	52291,4	67077,2	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków.....	10377,4	9828,5	28871,0	18300,5	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	6999,7	13514,2	16684,3	20515,7	Flood embankments and pump stations

TABL. 20 (30). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/y:
pyłowych	255	53	1546	1506	particulates
gazowych	18	66	13414	1688	gases
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km discharging:
ścieki	555,7	1433,4	780,2	475,5	wastewater
wody opadowe	25,6	213,4	174,6	142,2	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	14	5	9	6	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne	13	4	8	4	of which municipal
mechaniczne	2	2	3	1	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	10	3	6	4	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	2	-	-	1	with increased biogene removal ^a

^a W tym chemiczne.

^a Of which chemical.

TABL. 20 (30). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód (dok.)					Wastewater management and protection of waters (cont.)
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	22394	24682	8236	4090	capacity of treatment plants in m ³ /24h
w tym oczyszczalni komunalnych	22076	24323	7768	3982	of which municipal
mechanicznych	730	20799	6928	561	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	12802	3883	1308	2844	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	8862	–	–	685	with increased biogene removal ^a
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przydomowe):					Farmstead treatment facilities (homestead):
obiekty	2	–	758	20	facilities
przepustowość w m ³ /d	2	–	4469	93	capacity in m ³ /24h
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial wastewater pre-treatment plants:
obiekty	–	7	1	1	facilities
przepustowość w m ³ /d	–	4596	80	300	capacity in m ³ /24h
Gospodarka odpadami					Wastes management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					Waste treatment plants:
obiekty	1	2	–	1	facilities
wydajność w t/r	13300	250000	–	10800	capacity in t/y
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	–	–	–	–	facilities
powierzchnia w ha	0,8	2,2	3,4	–	area in ha
wydajność w t/r	50000	6033	55	–	capacity in t/y
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^b w t/r	202123	3305244	460227	–	Capacity of waste utilization systems ^b in t/y
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^c w m ³ /d ...	3854	13369	1668	14548	Capacity of water intakes ^c in m ³ /24h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	3838	1308	–	4136	Water treatment in m ³ /24h
Sieć wodociągowa w km	440,0	625,3	353,7	321,6	Water supply network in km
Pojemność zbiorników wodnych w hm ³	51,2	–	–	–	Capacity of water reservoirs in hm ³
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	23,2	2,9	6,7	25,7	Regulation and management of rivers and streams in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	6,5	0,1	6,0	7,9	Flood embankments in km

a W tym chemiczne. **b** Z wyłączeniem odpadów komunalnych. **c** Bez ujęć w energetyce zawodowej.

a Of which chemical. **b** Excluding municipal waste. **c** Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 21 (31). **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	w odsetkach in percent	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł					
O G Ó Ł E M	315942,0	465113,7	342969,8	374756,2	100,0	T O T A L
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	130100,9	207593,4	205171,0	182570,0	48,7	Protection of air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	121849,1	175985,8	113754,8	147053,2	39,2	Wastewater management and protection of water
Gospodarka odpadami	28176,3	38355,2	23439,0	17472,8	4,7	Waste management
Pozostałe	35815,6	43179,2	605,0	27660,3	7,4	Others

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 22 (32). **WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	250297,6	378052,8	308961,5	301882,3	Payments for use of natural environment
w tym:					of which:
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	70374,6	106785,0	108454,9	108280,8	Wastewater management and protection of water
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	131392,8	164406,5	134535,2	126422,9	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	15030,6	83411,1	67103,3	56970,4	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	1033,6	756,1	742,9	1085,5	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	473,9	419,2	333,9	245,9	Norms of discharging wastewater into water or into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	157,9	110,9	13,3	320,7	Permissible emission of air pollutants

Źródło: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

Source: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Inspectorate for Environmental Protection.

DZIAŁ III

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2012 aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 21 XI 2010 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności dla potrzeb rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (Dz. U. Nr 82, poz. 537).

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych.

Do **administracji państwowej** zalicza się:

- 1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
 - a) instytucje naczelne i centralne (np. Kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
 - b) terenowe organy administracji rządowej niezespolonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);

CHAPTER III

ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL SELF-GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 (on the basis of the Law dated 24 VII 1998, Journal of Laws No. 96, item 603) a new fundamental three-tier territorial division of the country was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.

Gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.

3. The demographic and occupational characteristics of councillors in local self-government entities is based on reporting results for 2012, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 21 XI 2010 self-government elections.

The grouping of councillors of organs of local self-government entities by groups of occupations is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs introduced by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 IV 2010 (Journal of Laws No. 82, item 537).

4. Presented information concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local self-government administration and self-government appeal councils.

State administration comprises:

- 1) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
 - a) principle and central institutions (e.g., Chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),
 - b) territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary entities);

- 2) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);
- 3) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu:
 - a) urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
 - b) urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
- 2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
- 3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urządzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

5. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

2) territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);

3) some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.

Local self-government administration comprises:

- 1) *gminas and cities with powiat status:*
 - a) *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),*
 - b) *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);*
- 2) *powiats, i.e., powiat starosta offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);*
- 3) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship self-government organizational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).*

Self-government appeal councils are bodies competent for examining, inter alia, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of entities of territorial self-government.

5. *Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in entities abroad.*

TABL. 1 (33). **JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA**

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE UNITS OF THE VOIVODSHIP

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Powiaty	17	17	17	17	<i>Powiaty</i>
Miasta na prawach powiatu	19	19	19	19	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	167	167	167	167	<i>Gminas</i>
miejskie	49	49	49	49	<i>urban</i>
wiejskie	96	96	96	96	<i>rural</i>
miejsko-wiejskie	22	22	22	22	<i>urban-rural</i>
Miasta	71	71	71	71	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie	1310	1326	1298	1289	<i>Rural localities</i>
Sołectwa	1062	1065	1065	1065	<i>Village administrator's offices</i>

TABL. 2 (34). **GMINY W 2012 R.**

Stan w dniu 31 XII

GMINAS IN 2012

As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI <i>GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni ^a <i>Area^a</i>							300,0 km ² i więcej <i>and more</i>
		5,0 – – 19,9	20,0 – – 49,9	50,0 – – 99,9	100,0 – – 149,9	150,0 – – 199,9	200,0 – – 249,9	250,0 – – 299,9	
OGÓŁEM TOTAL	167^b	10	50	63	36	8	–	–	–
Poniżej 2500	1	–	1	–	–	–	–	–	–
<i>Below</i>									
2500 – 4999	13	1	5	4	3	–	–	–	–
5000 – 7499	36	2	14	13	7	–	–	–	–
7500 – 9999	23	1	7	4	11	–	–	–	–
10000 – 14999	39	1	13	15	7	3	–	–	–
15000 – 19999	15	2	3	7	3	–	–	–	–
20000 – 39999	13	2	3	7	1	–	–	–	–
40000 – 99999	15	1	3	8	1	2	–	–	–
100000 – 199999	9	–	1	4	3	1	–	–	–
200000 i więcej	3	–	–	1	–	2	–	–	–
<i>and more</i>									

^a Nie wystąpiły gminy o powierzchni poniżej 5,0 km². ^b W tym 19 gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Gminas with area below 5,0 km² did not appear. ^b Of which 19 gminas that are also cities with powiat status.

TABL. 3 (35). **POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2012 R.**

Stan w dniu 31 XII

POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2012

As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI <i>GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>							
		poniżej <i>below</i> 50,0 km ²	50,0 – – 99,9	100,0 – – 299,9	300,0 – – 499,9	500,0 – – 999,9	1000,0 – – 1499,9	1500,0 – – 1999,9	2000,0 km ² i więcej <i>and more</i>
OGÓŁEM TOTAL	36	4	8	11	4	6	2	1	–
Poniżej 50000 <i>Below</i>	–	–	–	–	–	–	–	–	–
50000 – 74999	6	3	1	1	1	–	–	–	–
75000 – 99999	7	–	2	3	–	2	–	–	–
100000 – 149999	11	1	2	2	1	3	1	1	–
150000 – 199999	9	–	2	3	2	1	1	–	–
200000 i więcej <i>and more</i>	3	–	1	2	–	–	–	–	–

TABL. 4 (36). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2012 R.**

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN 2012

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni <i>Councillors of</i>				SPECIFICATION
	rad gmin ^a <i>gmina councils^a</i>	rad miast w miastach na prawach powiatu <i>city coun- cils in cities with powiat status</i>	rad powiatów <i>powiat councils</i>	sejmiku wojewódz- kiego <i>voivodship regional council</i>	

OGÓŁEM
TOTAL

OGÓŁEM	2352	470	396	47	TOTAL
W tym kobiety	626	117	84	15	<i>Of which women</i>

WEDŁUG WIEKU
BY AGE

18 – 29 lat	77	29	8	–	<i>18 – 29 years</i>
30 – 39	336	90	50	5	<i>30 – 39</i>
40 – 49	600	103	86	15	<i>40 – 49</i>
50 – 59	816	136	158	11	<i>50 – 59</i>
60 lat i więcej	523	112	94	16	<i>60 and more</i>

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.^a *Excluding councillors of city councils in cities with powiat status.*

TABL. 4 (36). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2012 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN 2012 (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city coun- cils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódz- kiego voivodship regional council	
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL					
Wyższe	976	340	316	43	Tertiary
Policealne i średnie	962	113	76	3	Post-secondary and second- ary
Zasadnicze zawodowe	396	16	4	1	Basic vocational
Gimnazjalne i podstawowe	18	1	–	–	Lower secondary and primary
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW^b BY OCCUPATIONAL GROUPS^b					
Przedstawiciele władz publicz- nych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	214	81	161	4	Representatives of public authorities, senior officials and managers
Specjaliści	712	253	152	40	Professionals
Technicy i inny średni personel ...	453	67	33	2	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurowi	146	17	17	–	Clerical support workers
Pracownicy usług i sprzedawcy ..	186	23	9	–	Service and sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	179	1	14	–	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	254	2	3	1	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	111	11	1	–	Plant and machine operators and assemblers
Pracownicy przy pracach prostych	20	1	1	–	Elementary occupations
Siły zbrojne	11	–	1	–	Armed forces occupations

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. **b** Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 3 na str. 83; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status. **b** See general notes, item 3 on page 83; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5 (37). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**
PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC
ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	przeciętne zatrudnienie <i>average employment</i>				przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^a w zł <i>average monthly gross wages and salaries^a in zł</i>				
O G Ó Ł E M	34050	38907	38860	38880	3037,56	3903,44	4035,75	4134,79	T O T A L
w tym:									<i>of which:</i>
Administracja państwowa	13704	13497	13354	13261	3345,58	4314,57	4407,76	4451,77	<i>State administration</i>
Administracja samorządu terytorialnego	20265	25290	25399	25512	2820,61	3673,18	3831,58	3962,53	<i>Local self-government administration</i>
gminy i miasta na prawach powiatu	15793	18675	18637	18799	2979,80	3784,17	3932,09	4056,18	<i>gminas and cities with powiat status</i>
powiaty	3812	5081	5102	4927	2086,88	3098,17	3276,63	3364,92	<i>powiats</i>
województwo	660	1534	1660	1786	3249,23	4226,60	4408,80	4627,65	<i>voivodship</i>

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych” ust. 3 na str. 181.
^a See general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 181.

DZIAŁ IV

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. Prezentowane dane statystyczne dotyczą:

- przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, na podstawie systemu statystyki kryminalnej Komendy Głównej Policji prowadzonego w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości,
- orzeczeń sądów powszechnych, na podstawie statystyki Ministerstwa Sprawiedliwości.

2. Pojęcie „wymiar sprawiedliwości” w odniesieniu do źródeł prezentowania informacji statystycznych obejmuje dane dotyczące Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, sądów powszechnych (apelacyjnych, okręgowych i rejonowych, przy których działały kolegia do spraw wykroczeń), sądów wojskowych, jednostek organizacyjnych prokuratury, więziennictwa i notariatu.

3. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. obowiązującym od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późniejszymi zmianami) – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym, obowiązującym od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., tekst jednolity Dz. U. 2007 Nr 111, poz. 765, z późniejszymi zmianami) – jest to przestępstwo skarbowe.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego, jest to przestępstwo wykryte.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

4. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw

CHAPTER IV

PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. *Statistical data are presented:*

- *concerning ascertained crimes in completed preparatory proceedings, on the basis of the criminal statistics system of the National Police Headquarters conducted in cooperation with the Ministry of Justice,*
- *concerning adjudications of common courts, on the basis of statistics of the Ministry of Justice.*

2. *In regard to presenting statistical information, the term “Justice” refers to data concerning the Supreme Court, Supreme Administrative Court, common courts (appeal, regional and district courts, in which misdemeanour boards functioned), military courts, organizational entities of public prosecutors’ offices, the prison system and notarial services.*

3. *An ascertained crime is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997 coming into force on 1 IX 1998 (the Law dated 6 VI 1997, Journal of Laws No. 88, item 553, with later amendments) crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, uniform text Journal of Laws 2007 No. 111, item 765, with later amendments) – is a fiscal offence.*

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which least one suspect was found is a detected crime.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes is derived from police information systems.

4. *The rate of detectability of delinquents is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total*

stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

5. Wpływ spraw do sądów oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

6. Sądy apelacyjne rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 2 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

7. Sądy okręgowe rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

Nie wszystkie sądy okręgowe rozpoznają sprawy gospodarcze. Z tego względu znak „x” w tablicy oznacza, że dany sąd okręgowy nie jest właściwy do rozpatrywania tego rodzaju spraw, mimo ich występowania; przedmiotowe sprawy rozpatruje sąd okręgowy określony w przepisach rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości.

8. Sprawy załatwioną w sądownictwie powszechnym jest sprawa, w której: wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu.

W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Zgodnie ze zmianami w zasadach rejestracji spraw w sądach, wprowadzonymi zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 XII 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz. Urz. Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 31 XII 2003 r., z późniejszymi zmianami) sprawy zawieszono od dnia 1 I 2004 r. nie są już traktowane jako załatwione w sposób formalny.

Liczba spraw do załatwienia jest sumą spraw niezakończonych w latach poprzednich i spraw, które wpłynęły w danym roku.

9. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;

number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

5. Incoming cases are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings.

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

6. Appeal courts consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 2 to 6) within its jurisdiction.

7. Regional courts consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.

Not all regional courts try commercial cases. Therefore, the “x” indicates that the given regional court does not hear this type of cases, despite the appearance of such cases; objective cases are heard by the regional court defined in the regulations of the Minister of Justice.

8. A resolved case in common jurisdiction is a case with regard to which: a sentence or order has been issued or which has been transferred to a different kind of court or authority.

A case which involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons pleading a case.

According to changes to the rules of registering cases in courts, introduced by the directive of the Minister of Justice of 12 XII 2003 on organization and scope of activities of court secretariats and other departments of court administration (Official Gazette of the Ministry of Justice dated 31 XII 2003, with later amendments) cases suspended since 1 I 2004 are no longer treated as formally finished.

The number of pending cases is the sum of all unresolved cases from the previous years and the cases which were brought in the given year.

9. Family cases include the following proceedings:

- 1) family and guardianship law,
- 2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;

- 3) wobec nieletnich w zakresie:
- a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
 - b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
 - c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity, Dz. U. 2010 Nr 33, poz. 178, z późniejszymi zmianami).

10. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

11. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu.

Sprawy rejestrowe prowadzone są w wydziałach gospodarczych sądów rejonowych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

- 3) *with respect to juveniles concerning:*
- a) *prevention and counteraction demoralization of persons under the age of 18,*
 - b) *proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons between the age of 13-16,*
 - c) *execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;*
- 4) *compulsory treatment of drug addicts;*
- 5) *supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.*

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law dated 26 X 1982 on Proceedings Involving Juveniles (uniform text, Journal of Laws 2010 No. 33, item 178, with later amendments).

10. Adult convicts are persons who were over 17 years of age at the time of committing the crime.

11. Court registers are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day.

Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Judicial Register (registration courts).

TABL. 1 (38). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ
W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH**
*ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S
OFFICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	193415	169024	172073	167573	T O T A L
w tym w miastach	175320	154153	156120	153135	of which urban areas
w tym:					of which:
Przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148–162 kk	4635	4742	5728	5285	Against life and health – Art. 148– 162 Criminal Code
w tym:					of which:
Zabójstwo art. 148 kk	107	90	86	78	Homicide – Art. 148 Criminal Code
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	2339	2411	2998	2769	Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code
Udział w bóje lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	1955	1832	2255	2122	Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu po- wszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk ...	19991	14800	14824	13526	Against public safety and safety in transport – Art. 163–180 Crimi- nal Code
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a § 1 i 2 kk	17326	12885	13043	11689	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a § 1 and 2 Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189– 196 kk	6155	5958	6397	8371	Against freedom, freedom of con- science and religion – Art. 189– 196 Criminal Code
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk	757	605	601	488	Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code
W tym zgwałcenie – art. 197 kk	305	179	157	157	Of which rape – Art. 197 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	5052	6893	6911	5031	Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	3032	2838	2594	2308	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless per- son – Art. 207 Criminal Code
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej – art. 212–217 kk	570	1435	2150	1369	Against good name and personal integrity – Art. 212–217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk^a...	2899	4650	5195	5177	Against the activities of state insti- tutions and local self-government – Art. 222–231 Criminal Code^a
w tym:					of which:
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	498	614	599	630	Battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code
Wywieranie wpływu na funkcyjnariu- sza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, sam- orządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerb- ku na zdrowiu funkcjonariusza pu- blicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	621	527	572	565	Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local self-government or State ad- ministration, or causing severe harm to the health of a public official dur- ing the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code

^a Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”.

^a Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity”.

TABL. 1 (38). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ
W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH (dok.)**
*ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S
OFFICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk^a (dok.)					Against the activities of state institutions and local self-government – Art. 222–231 Criminal Code^a (cont.)
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważenie lub poniżenie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk	1013	1753	1634	1787	<i>Insulting a public official or belittling or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code</i>
Przestępstwa korupcyjne – art. 228–231, 250a, 296a i 296b kk	735	1714	2346	2509	<i>Corruption – Art. 228–231, 250a, 296a i 296b Criminal Code</i>
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	3063	3109	3463	2957	Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	715	795	777	2187	Against public order – Art. 252–264 Criminal Code
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk	9204	10074	8700	8813	Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk w tym:	126215	98361	99884	93454	Against property – Art. 278–295 Criminal Code of which:
Kradzież rzeczy – art. 278 kk	53662	35030	37514	33484	<i>Property theft – Art. 278 Criminal Code</i>
w tym kradzież samochodu	6324	2569	2898	2586	<i>of which automobile theft</i>
Krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	1164	940	902	705	<i>Willful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code</i>
Kradzież z włamaniem – art. 279 kk	32943	24305	22539	19497	<i>Burglary – Art. 279 Criminal Code</i>
Rozbój – art. 280 kk	5333	3597	3496	3567	<i>Robbery – Art. 280 Criminal Code</i>
Kradzież rozbójnicza art. 281kk	306	221	220	232	<i>Theft with assault – Art. 281 Criminal Code</i>
Wymuszenie rozbójnicze art. 282 kk ...	643	608	877	1366	<i>Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code</i>
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	14479	13628	14049	12242	<i>Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code</i>
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk^b	1727	2472	2224	1563	Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Code^b
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	669	504	336	371	Against money and securities trading – Art. 310–315 Criminal Code
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					Crimes by specific laws:
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. 2012 r. Nr 1356)	466	162	127	129	<i>On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012, item 1356)</i>
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jednolity Dz. U. 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późniejszymi zmianami)	302	2207	2261	4204	<i>On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631 with later amendments)</i>
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (tekst jednolity Dz. U. 2003 r. Nr 24, poz. 198, z późniejszymi zmianami) i z dnia 29 VII 2005 r. (tekst jednolity Dz. U. 2012 r., poz. 124)	7635	8628	8372	8791	<i>On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 IV 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws No. 2012, item 124)</i>
Przestępstwa skarbowe – kks	574	349	452	389	Treasury crimes – Penal Fiscal Code
W tym akcyza	66	91	140	224	<i>Of which excise</i>

a Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”. **b** Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity”. **b** Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 2 (39). **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ**
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w %		in %		
O G Ó Ł E M	52,6	63,6	64,4	66,3	T O T A L
w tym przestępstw ^a :					<i>of which of crimes^a:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	80,8	83,5	86,6	86,8	<i>Against life and health</i>
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeń- stwu w komunikacji	97,0	98,7	98,4	98,4	<i>Against public safety and safety in transport</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	92,3	94,8	95,1	95,8	<i>Against freedom, freedom of conscience and religion</i>
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	85,3	88,0	82,7	88,5	<i>Against sexual freedom and morals</i>
Przeciwko rodzinie i opiece	100,0	100,0	100,0	100,0	<i>Against the family and guardian- ship</i>
Przeciwko czci i nieetykalności cielesnej	98,6	98,7	99,1	98,5	<i>Against good name and person- al integrity</i>
Przeciwko mieniu	32,6	41,8	43,4	47,5	<i>Against property</i>

^a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 92.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

^a See Criminal Code articles table 1 on page 92.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3 (40). **WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW Powszechnych**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji <i>REGIONAL COURTS – courts of the first instance</i>					
O G Ó Ł E M	1118102	1484876	1392366	1407714	T O T A L
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	} 239094	74685	57524	56287	<i>Criminal with bills of indictment</i>
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie		70151	54870	51981	<i>Concerning offences with mo- tions for punishment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		156278	159584	174643	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne	556219	845667	771452	761212	<i>Civil</i>
w tym wieczysto-księgow ^b	248164	338994	338082	340409	<i>of which involving real estate registry^b</i>
Rodzinne	156440	198158	205442	209094	<i>Family</i>
Z zakresu prawa pracy	38475	15598	14342	18208	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecz- nych	3450	2787	2729	3129	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze ^c	57166	55482	57059	58322	<i>Commercial law^c</i>

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases.

TABL. 3 (40). **WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH (dok.)**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze <i>REGIONAL COURTS – courts of the first instance and appeal</i>					
O G Ó Ł E M	107518	104767	102669	111832	T O T A L
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	} 38642	1510	1501	1461	<i>Criminal with bills of indictment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		43701	43069	46068	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne ^{cd}	37326	33313	35150	35241	<i>Civil^{cd}</i>
Z zakresu prawa pracy	6772	2033	1960	2369	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	16522	17225	14561	18038	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze	7883	6374	6428	7951	<i>Commercial law</i>

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i.a., divorce).

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 3A (41). **WPŁYW SPRAW^a DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2012 R.**
INCOMING CASES^a IN THE COMMON COURTS IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okęgi <i>Districts</i>				SPECIFICATION
		bielski	często- chowski	gliwicki	katowicki	
O G Ó Ł E M	1407714	180352	202551	418806	606005	T O T A L
w tym sprawy:						<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	56287	6495	8860	19225	21707	<i>Criminal with bills of indictment</i>
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	51981	5655	10406	18295	17625	<i>Concerning offences with motions for punishment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	174643	17874	34408	45931	76430	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne	761212	108580	103807	232725	316100	<i>Civil</i>
w tym wieczysto-księgowo ^b	340409	55877	60878	104964	118690	<i>of which involving real estate registry^b</i>
Rodzinne	209094	22835	27005	69471	89783	<i>Family</i>
Z zakresu prawa pracy	18208	1361	2962	4022	9863	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	3129	351	567	946	1265	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze ^c	58322	8160	6374	12302	31486	<i>Commercial law^c</i>

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases.

TABL. 3A (41). **WPLYW SPRAW^a DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2012 R. (dok.)**
INCOMING CASES^a IN THE COMMON COURTS IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okręgi <i>Districts</i>				SPECIFICATION
		bielski	często- chowski	gliwicki	katowicki	
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze <i>REGIONAL COURTS – courts of the first instance and appeal</i>						
O G Ó Ł E M	111832	12886	16566	34314	48066	T O T A L
w tym sprawy:						<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	1461	158	193	350	760	<i>Criminal with bills of indictment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	46068	5905	7339	15499	17325	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne ^{cd}	35241	4337	5257	10129	15518	<i>Civil^{cd}</i>
Z zakresu prawa pracy	2369	213	341	691	1124	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	18038	2223	2425	5632	7758	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze	7951	x	980	1950	5021	<i>Commercial law</i>

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

^z Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i. a., divorce).

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 4 (42). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO**
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	62945	53581	52384	49254	T O T A L
w tym mężczyźni	56809	47819	46650	43976	<i>of which men</i>
w tym za przestępstwa ^a :					<i>of which for crimes^a:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	5386	4905	5045	4971	Against life and health
w tym:					<i>of which:</i>
Zabójstwo	102	67	67	68	<i>Homicide</i>
Uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu.....	2854	2603	2558	2498	<i>Damage to health, participation in violence or assault</i>
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	16668	12892	12761	11972	Against safety in transport
W tym za prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego.....	15043	11721	11739	10030	<i>Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	2052	1801	1692	1612	Against freedom, freedom of conscience and religion, sexual freedom and morals
W tym zgwałcenie.....	163	103	93	76	<i>Of which rape</i>

^a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 92.

^a See Criminal Code articles table 1 on page 92.

TABL. 4 (42). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO (dok.)**
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Przeciwko rodzinie i opiece	4068	5745	4998	4072	Against the family and guardianship
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	1907	1992	1786	1552	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person
Przeciwko mieniu	25411	19188	19566	18572	Against property
w tym:					of which:
Kradzież rzeczy	8761	6407	7044	7082	Property theft
Kradzież z włamaniem	3748	2266	2511	2241	Burglary
Rozbój	1845	1252	1138	1022	Robbery

a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 92.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a See Criminal Code articles table 1 on page 92.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 (43). **ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	58043	64442	62383	58252	T O T A L
O rozwód	10598	12678	12426	12204	By divorce
O separację	2029	1135	1121	996	By separation
O alimenty	17091	19541	18976	18639	By alimony
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:					Concerning juveniles ^a in investigation proceedings:
w związku z demoralizacją	7095	9338	8700	8589	involving demoralization
w związku z czynami karnymi	11077	11095	10294	9341	involving punishable acts
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie ^b :					Concerning juveniles ^a at session or hearing ^b :
w związku z demoralizacją	4182	4708	4974	4974	involving demoralization
w związku z czynami karnymi	5971	5947	5892	3509	involving punishable acts

a Dane dotyczą osób. **b** Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Data relate to persons. **b** Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5A (44). **SPRAWY RODZINNE ZAŁATWIONE W 2012 R.**
FAMILY CASES RESOLVED IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okręgi sądów okręgowych <i>Districts of regional courts</i>				SPECIFICATION
		bielski	często- chowski	gliwicki	katowicki	
O G Ó Ł E M	58252	5338	7012	21211	24691	T O T A L
O rozwód	12204	1351	1797	3918	5138	<i>By divorce</i>
O separację	996	109	118	396	373	<i>By separation</i>
O alimenty	18639	1922	2205	6269	8243	<i>By alimony</i>
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:						<i>Concerning juveniles^a in investigation proceedings:</i>
w związku z demoralizacją	8589	521	1072	3734	3262	<i>involving demoralization</i>
w związku z czynami karal- nymi	9341	767	1068	3306	4200	<i>involving punishable acts</i>
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie ^b :						<i>Concerning juveniles^a at session or hearing^b:</i>
w związku z demoralizacją	4974	299	382	2175	2118	<i>involving demoralization</i>
w związku z czynami karal- nymi	3509	369	370	1413	1357	<i>involving punishable acts</i>

a Dane dotyczą osób. **b** Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.

Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Data relate to persons. **b** Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 (45). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM^a**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES IN THE NATIONAL COURT REGISTER^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
BIELSKO-BIAŁA					
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	16	-	-	-	<i>State owned enterprises</i>
Przedsiębiorstwa zagraniczne	-	-	-	-	<i>Foreign enterprises</i>
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	22	28	27	27	<i>Professional organizations of farmers^b</i>
Spółdzielnie	139	143	140	138	<i>Cooperatives</i>
Spółki jawne	466	628	645	655	<i>Unlimited partnerships</i>
Spółki z ograniczoną odpowiedzial- nością	1746	2518	2728	3019	<i>Limited liability companies</i>
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawo- dowych, Fundacji i Samodziel- nych Publicznych Zakładów Opie- ki Zdrowotnej^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organiza- tions, Foundations and Independ- ent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	652	849	881	906	<i>Associations^d</i>
Związki zawodowe	100	104	104	107	<i>Trade unions</i>
Izby gospodarcze	5	4	4	4	<i>Economic chambers</i>
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	2003	9517	11808	14003	<i>Total debtors</i>

a Sądami rejestrowymi prowadzącymi Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa śląskiego są sądy rejonowe w Bielsku-Białej, Częstochowie, Gliwicach i Katowicach. **b** Prowadzące działalność gospodarczą. **c** Do 2011 r. – "Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej". **d** Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

a Courts conducting the National Court Register on the territory of the Śląskie Voivodship are courts of registration in Bielsko-Biala, Częstochowa, Gliwice and Katowice. **b** Conducting economic activity. **c** Until 2011 – "Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities". **d** Excluding physical education associations and sports associations.

TABL. 6 (45). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM^a (cd.)**

Stan w dniu 31 XII

*ENTITIES IN THE NATIONAL COURT REGISTER^a (cont.)**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
CZĘSTOCHOWA					
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	5	1	-	-	State owned enterprises
Przedsiębiorstwa zagraniczne	-	-	-	-	Foreign enterprises
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	-	4	3	3	Professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie	142	169	170	168	Cooperatives
Spółki jawne	241	627	640	649	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	943	1803	1996	2259	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	144	810	939	995	Associations ^d
Związki zawodowe	34	98	101	105	Trade unions
Izby gospodarcze	-	2	2	2	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	717	7020	8635	10608	Total debtors
GLIWICE					
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	38	10	6	6	State owned enterprises
Przedsiębiorstwa zagraniczne	-	-	-	-	Foreign enterprises
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	13	12	12	12	Professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie	226	217	218	214	Cooperatives
Spółki jawne	861	1098	1121	1135	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	3378	4885	5313	5835	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	1097	1399	1450	1497	Associations ^d
Związki zawodowe	351	246	258	254	Trade unions
Izby gospodarcze	9	9	9	9	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	4317	15553	17712	19745	Total debtors

^a Sądami rejestrowymi prowadzącymi Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa śląskiego są sądy rejonowe w Bielsku-Białej, Częstochowie, Gliwicach i Katowicach. ^b Prowadzące działalność gospodarczą. ^c Do 2011 r. – "Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej". ^d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

^a Courts conducting the National Court Register on the territory of the Śląskie Voivodship are courts of registration in Bielsko-Biala, Częstochowa, Gliwice and Katowice. ^b Conducting economic activity. ^c Until 2011 – "Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities". ^d Excluding physical education associations and sports associations.

TABL. 6 (45). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM^a (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES IN THE NATIONAL COURT REGISTER^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
KATOWICE					
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	60	6	4	3	State owned enterprises
Przedsiębiorstwa zagraniczne	1	2	2	2	Foreign enterprises
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	14	12	11	11	Professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie	341	299	296	297	Cooperatives
Spółki jawne	1544	1641	1666	1702	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	6618	9271	10115	11264	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	1699	1756	1837	1894	Associations ^d
Związki zawodowe	496	486	492	498	Trade unions
Izby gospodarcze	16	16	16	17	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	4364	21505	24927	28233	Total debtors

a Sądami rejestrowymi prowadzącymi Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa śląskiego są sądy rejonowe w Bielsku-Białej, Częstochowie, Gliwicach i Katowicach. **b** Prowadzące działalność gospodarczą. **c** Do 2011 r. – "Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej". **d** Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Courts conducting the National Court Register on the territory of the Śląskie Voivodship are courts of registration in Bielsko-Biala, Częstochowa, Gliwice and Katowice. **b** Conducting economic activity. **c** Until 2011 – "Register of Associations, Other Social and Professional Organizations Foundations and Public Health Care Facilities". **d** Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. The Register also includes other entities.
S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

DZIAŁ V

LUDNOŚĆ. WYZNANIA RELIGIJNE

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
 - 1) wyników Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań z 20 V 2002 r. i 31 III 2011 r.;
 - 2) bilansów stanu i struktury ludności **faktycznie zamieszkałej** na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisywanych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
 - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych uzyskiwanej z cyklicznie przeprowadzanych badań, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie gminy;
 - 3) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (do 17 XI 2011 r. – Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji) – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały;
 - 4) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - 5) sprawozdawczości sądów okręgowych – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.
2. Dane o ludności, współczynniki demograficzne oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej:
 - dla lat 2000, 2005-2009 – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, z tym, że dla 2000 r. według podziału administracyjnego z dnia 31 XII 2002 r.,
 - od 2010 r. – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. według podziału administracyjnego z dnia 31 XII 2011 r.
3. Ludność na 1 km² w przekroju jednostek podziału terytorialnego w celu uzyskania dokładniejszego wyniku, obliczono na podstawie danych o powierzchni wyrażonej w hektarach.

CHAPTER V

POPULATION. RELIGIOUS DENOMINATIONS

General notes

1. Chapter's tables were compiled on the basis of:
 - 1) results of the National Population and Housing Censuses as of 20 V 2002 and 31 III 2011;
 - 2) balances of the size and structure of the **population actually residing** in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census taking into account:
 - a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
 - b) difference between the number of people registered for temporary stay for a period of more than 3 months (till 2005 – more than 2 months) in a gmina and the number of people temporary absent there collected on the basis of surveys conducted periodically, which simultaneously makes the difference between the number of people registered for permanent residence in a gmina and the number of people actually living in the gmina;
 - 3) registers of the Ministry of Interior (till 17 XI 2011 the Ministry of Interior and Administration) – on internal and international migration of population for permanent residence;
 - 4) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
 - 5) documentation of regional courts – regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.
2. Data on population as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 of population etc.) was prepared assuming the number of population balanced:
 - for 2000 and 2005-2009 – on the basis of results of the National Population and Housing Census 2002, however for 2000 the administrative division obligatory as of 31 XII 2002 was applied,
 - since 2010 – on the basis of results of the National Population and Housing Census 2011, and for 2010 according to the administrative division obligatory as of 31 XII 2011.
3. Population per 1 km² by territorial division units – in order to obtain more accurate result – was calculated basing on data on area in hectares.

4. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku mobilnym, tj. w wieku 18–44 lata i niemobilnym, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

5. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła,

6. Stan cywilny faktyczny został określony wtórnie na podstawie: stanu cywilnego prawnego, charakteru związku, w jakim żyje dana osoba, tj. w oparciu o informacje dotyczące relacji z reprezentantem gospodarstwa domowego oraz wzajemnych powiązań między osobami spisanymi.

Ustalono następujące kategorie faktycznego stanu cywilnego:

- kawaler/panna,
- żonaty/zamężna – w świetle prawa świeckiego lub kanonicznego i pozostający w faktycznym małżeństwie,
- partner/partnerka (prowadzący wspólne gospodarstwo domowe – bez względu na ich stan cywilny prawny),
- wdowiec/wdowa,
- rozwiedziony/rozwiedziona,
- separowany/separowana – dotyczy osób:
 - pozostających w separacji prawnej i nietworzących związków partnerskich z innymi osobami,
 - o stanie cywilnym prawnym żonaty/zamężna – niepozostających w związku małżeńskim i nietworzących związków partnerskich z innymi osobami.

7. Poziom wykształcenia ludności określa najwyższy ukończony poziom kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie i formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa. Podstawą zaliczania wykształcenia do określonego poziomu było uzyskanie świadectwo (dyplom) ukończenia odpowiedniej szkoły.

Badaniem poziomu wykształcenia objęto osoby w wieku 13 lat i więcej.

W 2011 r. zastosowano następującą klasyfikację poziomów wykształcenia: wyższe, policealne, średnie (zawodowe i ogólnokształcące), zasadnicze zawodowe, gimnazjalne, podstawowe ukończone, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego.

8. Narodowość – przynależność narodowa lub etniczna – jest deklaratywną, opartą na subiektywnym odczuciu, indywidualną cechą każdego człowieka, wyrażającą jego związek emocjonalny, kulturowy lub wynikający z pochodzenia rodziców, z określonym narodem lub wspólnotą etniczną. W spisie ludności w 2011 r. umożliwiono mieszkańcom Polski wyrażanie złożonych tożsamości narodowo-etnicznych.

4. The working age population refers to males aged 18–64, and females aged 18–59. In this category the age groups of mobility (i.e. 18–44) and non-mobility (i.e., 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The non-working age population is defined as the pre-working age population, i.e., up to the age of 17 and the post-working age population, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

5. Median age of population is a parameter determining border of age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.

6. De facto marital status of persons has been defined as derivative, based on the: legal marital status, relationships character the given person lives in, i.e. based on information in the relations with the head of the household and mutual connection between the surveyed persons.

The following categories of de facto marital status have been defined:

- single,
- married – in the light of secular or canon law and in actual status of marriage,
- cohabitant (partner) (living in the same household – irrespective of their legal marital status),
- widowed,
- divorced,
- separated – it is related to persons:
 - remaining in a legal separation and not creating relationships (cohabitations) with other persons,
 - legally married but not creating a marriage and not creating relationships (cohabitations) with other persons.

7. Education level of population is defined by the highest level of education completed at school or trainings in other course or form, recognized in accordance with the education system in force. The basis for recognizing education level was a certificate (diploma) obtained upon graduation of the appropriate school.

The survey of educational level encompassed persons at the age of 13 and more.

In 2011 the following classification of educational level has been used: tertiary, post-secondary, secondary (vocational and general), basic vocational, lower secondary, completed primary, incomplete primary and without school education.

8. Nationality – national or ethnic identity – is a declared (based on a subjective impression) individual feature of each person expressing his/her emotional or cultural relationship, or the one following from his/her parents' origin, to a specific nation or ethnic community. In the National Population and Housing Census 2011 citizens of Poland were enabled to express their national and ethnic identities.

9. Podziału ludności według głównego źródła utrzymania dokonano na podstawie kryterium wyłącznego lub głównego źródła dochodów – uzyskiwanego w ciągu roku (12 miesięcy) poprzedzającego moment spisu (tj. dla 2002 r. – 20 V, a dla 2011 r. – 31 III) i było ono ustalane niezależnie od stanu aktywności ekonomicznej tych osób w momencie spisów.

Ze względu na posiadane źródła utrzymania ludność dzieli się na dwie kategorie:

– **posiadających własne źródła utrzymania**, tj. osoby utrzymujące się z dochodów uzyskiwanych z pracy osobiście wykonywanej, z niezarobkowych źródeł, a także z własności lub wynajmu oraz pozostałych źródeł dochodów osobno nie wymienionych,

– **utrzymywanych**, tj. osoby pozostające na utrzymaniu osób posiadających własne źródło dochodów.

Do **ludności utrzymującej się z dochodów z pracy** zaliczono pracujących najemnie i pracujących na własny rachunek.

Do utrzymujących się z dochodów z pracy najemnej zaliczono zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowy o pracę, umowy-zlecenia, o dzieło, powołania, wyboru lub mianowania), osoby wykonujące pracę nakładczą oraz duchownych.

Do utrzymujących się z dochodów z pracy na rachunek własny zaliczono osoby (łącznie z pomagającymi członkami rodzin) prowadzące działalność gospodarczą, w tym prowadzące gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz osoby wykonujące wolne zawody (np. twórcy, adwokaci, lekarze), a także osoby utrzymujące się z dochodów z wynajmu.

Do **ludności utrzymującej się z dochodu z wynajmu** zalicza się osoby uzyskujące dochody z wynajmu mieszkania, pokoi, budynków mieszkalnych i niemieszkalnych (np. garażu).

Do **ludności utrzymującej się z niezarobkowych źródeł** zaliczono osoby otrzymujące: emeryturę łącznie z rentą strukturalną dla rolników indywidualnych w 2011 r., rentę (z tytułu niezdolności do pracy, rodzinną i socjalną) łącznie ze świadczeniem rehabilitacyjnym, zasiłek dla bezrobotnych, świadczenie i zasiłek przedemerytalny, zasiłek pomocy społecznej dla osób, które nie mają żadnych dochodów lub mają dochody niewystarczające.

Do **ludności utrzymującej się z dochodów z własności** zaliczono osoby utrzymujące się z dochodów z tytułu oddanych w dzierżawę gruntów rolnych, z lokat kapitałowych (z obrotu akcjami, obligacjami, zysków kapitałowych itp.), z odsetek od oszczędności, z udziału w zyskach przedsiębiorstw (dywidendy).

Do **ludności utrzymującej się z pozostałych źródeł dochodów osobno niewymienionych** w 2011 r. zaliczono osoby otrzymujące m.in. świadczenia rodzinne (w tym zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego, zasiłek pielęgnacyjny), alimenty oraz stypendia.

10. Przez gospodarstwo domowe rozumie się zespół osób spokrewnionych i niespokrewnionych zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się. Osoby utrzymujące się samodzielnie tworzą

9. Division of population according to the main source of maintenance was made on the basis of criteria of the exclusive or the main source of incomes – obtained within one year (12 months) before the moment of census (i.e. for 2002 – 20 V and for 2011 – 31 III) and was settled irrespective of economic activity of these people in the moment of the national censuses.

In respect of the possessed source of maintenance population is divided into two categories:

– **persons having own sources of maintenance**, i.e. people earning their living from incomes obtained from work performed personally, from non-earned sources, and also from property or from rent and the other sources of income not elsewhere specified,

– **persons maintained (dependents)**, i.e. people, who remain maintained by other persons with own source of income.

Population having incomes from work includes employees in paid employment and own-account workers.

Employees hired on the basis of an employment contract (a labour contract, commission contracts, postings, appointments), outworkers, clergy were considered as persons having incomes from paid employment.

Own-account workers (together with contributing family members) including persons conducting economic activity, of which persons managing private agriculture holdings and plots as well as professionals (eg. authors, lawyers, doctors) are considered as persons maintained from self-employed incomes; including also rent incomes.

Population which earns its living from rent income includes persons, who receive their income from rent of an apartment, rooms, residential and non-residential buildings (e.g. a garage).

Population, which earns its living from non-earned sources of maintenance includes those who receive: retirement pay including structural pension for farmers in 2011, pension (resulting from an inability to work, family and social pensions) including rehabilitation benefit, unemployment benefit, pre-retirement benefits, social assistance benefits for people, who do not have any incomes or have insufficient incomes.

Population, which earns its living from incomes from property includes persons, who live from the following incomes: leased agricultural lands, capital investments (on trade of shares, bonds, capital gains etc.), interest rate on savings, share in profits of a company (dividends).

Population, which earns its living from other sources of income not elsewhere specified in 2011 includes persons who receive: i.a. family allowances (including family benefit and supplements to the family benefit, nursing benefit), alimonies and scholarships.

10. The household is understood as a group of related or unrelated persons, living together and earning their living collectively. Persons who maintain themselves individually, constitute a one

jednoosobowe gospodarstwa domowe. Ze względu na liczbę oraz stosunek pokrewieństwa osób wyróżnia się następujące typy gospodarstw domowych:

- rodzinne (jednorodzinne, dwurodzinne, trzyrodzinne i większe),
- nierodzinne (jednoosobowe, wieloosobowe).

11. Osobą niepełnosprawną jest osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony (**osoba niepełnosprawna prawnie**) lub osoba, która takiego orzeczenia nie posiad, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku (**osoba niepełnosprawna tylko biologicznie**).

Kryterium do zakwalifikowania danej osoby do zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie było posiadanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydanego przez odpowiedni organ – w przypadku osób w wieku 16 lat i więcej lub orzeczenia o niepełnosprawności wydawanego osobom do 16 roku życia – bez orzekania o stopniu. W 2011 r. osobom w wieku 16 lat i więcej ustalono trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany, lekki.

12. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem),
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża),
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka),
- urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka,
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

persons households. On the basis of the number of persons and their relationship the following types households are distinguished:

- *family (one-family, two-family, three-family and more),*
- *non-family (one person, multipersonal).*

11. Disabled person is a person, who has appropriate judgment issued by a body, authorized to this (**a person legally disabled**) or a person, who does not have such a judgement but feels constrained in the ability of performing basic activities for his/her age (**a person only biologically disabled**). A criterion for qualifying a given person to the group of disabled people lawfully was to have a decision on the degree of disability issued by an appropriate adjudicating body – in case of people at the age of 16 and more or certificate of disability issued to person under 16 years of age – without deciding the degree. In 2011, three levels of disability were established for persons at the age of 16 and above: substantial, moderate, light.

12. Data regarding vital statistics according to territorial division were compiled as follows:

- *marriages – according to the husband's place of permanent residence before the marriage (in cases when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used),*
- *separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition resides abroad, place of residence of a spouse has been taken; in cases of unanimous petition of both of persons – residence of husband is used),*
- *divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition resides abroad, place of residence of a spouse has been taken),*
- *births – according to the mother's place of permanent residence,*
- *deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.*

Data on **marriages** refer to marriages contracted according to lawful rules at the Civil Status Offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws No. 117, item 757) all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations are registered in the local Civil Status Offices. Marriages contracted on the basis of canon law marriages are subordinated to the civil Polish laws and have the same civil and law consequences as marriages contracted in the local Civil Status Offices.

Religious marriages may be contracted only in the following ten Churches and one Religious Association: the Catholic Church, the Polish Autocephalous Orthodox Church, the Evangelical Church of the Augsburg Confession, the Evangelical-Reformed Church, the United Methodist Church, the Baptist Union of Poland, the Seventh-day Adventist Church, the Polish Catholic Church, the Union of Jewish Denominational Gminas, the Mariavite Old Catholic Church, the Pentecostal Church of Poland.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (częstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzic z częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

13. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

14. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

15. Dane o migracjach zagranicznych opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

16. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI:

- do 2009 r. – zameldowanej na pobyt stały,
- od 2010 r. – faktycznie zamieszkałej.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15–49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers in the age under 15 are included in the group 15–19 and from the mothers in the age 50 and over – in the group 45–49.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the average number of children which would be born to the woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming age-specific fertility rates for this period to be constant,
- **gross reproduction rate** refers to the average number of daughters which would be born to the woman assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization.

13. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

14. Data on internal migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

15. Data on international migration were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding the removal from registration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

16. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 VI:

- till 2009 – registered for permanent residence,
- since 2010 – de facto population (population actually residing).

TABL. 1 (46). **LUDNOŚĆ**
POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a		2011	2012	SPECIFICATION
		A	B			
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 VI						
O G Ó Ł E M	4693453	4638462	4637515	4629989	4620624	T O T A L
mężczyźni	2268067	2235830	2240247	2235883	2230726	males
kobiety	2425386	2402632	2397268	2394106	2389898	females
Miasta	3694114	3619158	3612970	3600489	3586600	Urban areas
Wieś	999339	1019304	1024545	1029500	1034024	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 XII						
O G Ó Ł E M	4685775	4635882	4634935	4626357	4615870	T O T A L
na 1 km ²	380	376	376	375	374	per 1 km ²
mężczyźni	2263806	2234174	2238591	2233944	2228141	males
kobiety	2421969	2401708	2396344	2392413	2387729	females
na 100 mężczyzn	107,0	107,5	107,0	107,1	107,2	per 100 males
Miasta	3685324	3613684	3607496	3594242	3579983	Urban areas
w % ogółu ludności	78,6	78,0	77,8	77,7	77,6	in % of total population
Wieś	1000451	1022198	1027439	1032115	1035887	Rural areas
w % ogółu ludności	21,4	22,0	22,2	22,3	22,4	in % of total population

^a Bilans ludności dla 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. opracowany w oparciu o wyniki spisu: A – NSP'2002 – podobnie jak w 2005; B – NSP'2011 – jak dla lat 2011 i 2012.

^a Balance of population for 2010 is given in two approaches, ie. considering results of national censuses: A – 2002 census – as for the year 2005, B – 2011 census – as for the years 2011 and 2012.

TABL. 2 (47). **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**

Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a		2011	2012	SPECIFICATION
		A	B			
O G Ó Ł E M	4685775	4635882	4634935	4626357	4615870	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	885181	797021	799933	790680	782781	Pre-working age
mężczyźni	453525	408184	409077	404715	400770	males
kobiety	431656	388837	390856	385965	382011	females
Miasta	669234	600556	598684	591052	584849	Urban areas
mężczyźni	342637	307394	306128	302507	299296	males
kobiety	326597	293162	292556	288545	285553	females
Wieś	215947	196465	201249	199628	197932	Rural areas
mężczyźni	110888	100790	102949	102208	101474	males
kobiety	105059	95675	98300	97420	96458	females

^a Bilans ludności dla 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. opracowany w oparciu o wyniki spisu: A – NSP'2002 – podobnie jak w 2005; B – NSP'2011 – jak dla lat 2011 i 2012.

^a Balance of population for 2010 is given in two approaches, ie. considering results of national censuses: A – 2002 census – as for the year 2005, B – 2011 census – as for the years 2011 and 2012.

TABL. 2 (47). **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a		2011	2012	SPECIFICATION
		A	B			
W wieku produkcyjnym	3063102	3020585	3021163	2998142	2970023	Working age
w tym w wieku mobilnym	1882366	1840683	1830546	1819462	1807460	<i>of which of mobility age</i>
mężczyźni	1570460	1568152	1573209	1567330	1556859	<i>males</i>
w tym w wieku mobilnym	949338	930540	925946	920823	915092	<i>of which of mobility age</i>
kobiety	1492642	1452433	1447954	1430812	1413164	<i>females</i>
w tym w wieku mobilnym	933028	910143	904600	898639	892368	<i>of which of mobility age</i>
Miasta	2437405	2363766	2362366	2336653	2306966	<i>Urban areas</i>
mężczyźni	1243380	1222827	1225973	1217642	1205884	<i>males</i>
kobiety	1194025	1140939	1136393	1119011	1101082	<i>females</i>
Wieś	625697	656819	658797	661489	663057	<i>Rural areas</i>
mężczyźni	327080	345325	347236	349688	350975	<i>males</i>
kobiety	298617	311494	311561	311801	312082	<i>females</i>
W wieku poprodukcyjnym ..	737492	818276	813839	837535	863066	Post-working age
mężczyźni	239821	257838	256305	261899	270512	<i>males</i>
kobiety	497671	560438	557534	575636	592554	<i>females</i>
Miasta	578685	649362	646446	666537	688168	<i>Urban areas</i>
mężczyźni	186379	202438	201769	206613	213958	<i>males</i>
kobiety	392306	446924	444677	459924	474210	<i>females</i>
Wieś	158807	168914	167393	170998	174898	<i>Rural areas</i>
mężczyźni	53442	55400	54536	55286	56554	<i>males</i>
kobiety	105365	113514	112857	115712	118344	<i>females</i>
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIE- KU PRODUKCYJNYM	53,0	53,5	53,4	54,3	55,4	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	44,1	42,5	42,3	42,5	43,1	<i>Males</i>
Kobiety	62,3	65,4	65,5	67,2	69,0	<i>Females</i>

^a Bilans ludności dla 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. opracowany w oparciu o wyniki spisu: A – NSP'2002 – podobnie jak w 2005; B – NSP'2011 – jak dla lat 2011 i 2012.

^a Balance of population for 2010 is given in two approaches, ie. considering results of national censuses: A – 2002 census – as for the year 2005, B – 2011 census – as for the years 2011 and 2012.

TABL. 3 (48). **LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY SEX AND AGE
As of 31 XII

WIEK AGE	2005	2010	2011	2012					
				ogółem grand total	z liczby ogółem of grand total number				
					męż- czyźni males	miasta urban areas		wieś rural areas	
				razem total		w tym męż- czyźni of which males	razem total	w tym męż- czyźni of which males	
OGÓŁEM TOTAL	4685775	4634935	4626357	4615870	2228141	3579983	1719138	1035887	509003
0 – 2 lata	119406	144143	140732	136569	70176	103946	53376	32623	16800
3 – 6 years	163244	168129	176569	184503	94192	139770	71426	44733	22766
7 – 12	289802	243457	239994	238878	122156	177353	90695	61525	31461
13 – 15	179972	139189	133977	128485	65972	94250	48254	34235	17718
16 – 18	202098	161109	152688	145825	74558	107708	55056	38117	19502
19 – 24	471538	391575	375531	359951	183564	271872	138329	88079	45235
25 – 29	381282	386730	381546	371117	187932	288318	146107	82799	41825
30 – 34	334770	373249	375152	378610	191748	297879	150700	80731	41048
35 – 39	301089	327517	338146	347319	175680	269011	136039	78308	39641
40 – 44	324346	295381	295807	298984	149884	228299	114367	70685	35517
45 – 49	390199	315972	307750	300221	149552	228874	113130	71347	36422
50 – 54	383584	377095	363532	347883	169965	271099	130822	76784	39143
55 – 59	308923	364368	365567	367269	175060	295666	139109	71603	35951
60 – 64	214659	287918	307149	319132	147190	258102	117770	61030	29420
65 – 69	212776	193732	194453	205794	90654	166969	72865	38825	17789
70 – 74	170702	184277	186190	184095	76951	146547	60912	37548	16039
75 – 79	123278	137857	139862	142406	54735	111718	42923	30688	11812
80 lat i więcej and more	114107	143237	151712	158829	48172	122602	37258	36227	10914

TABL. 4 (49). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**
Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 XII

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION		Miasta Towns	Ludność w miastach Urban population	
			w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM TOTAL	2005	71	3685324	78,6
	2010	71	3607496	77,8
	2011	71	3594242	77,7
	2012	71	3579983	77,6
Poniżej 2000 Below		2	3824	0,1
2000 – 4999		10	36600	0,8
5000 – 9999		12	89726	1,9
10000 – 19999		11	179913	3,9
20000 – 49999		13	421523	9,1
50000 – 99999		11	730307	15,8
100000 – 199999		9	1362872	29,5
200000 i więcej and more		3	755218	16,4

TABL. 5 (50). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS AND RURAL POPULATION
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION		Gminy ^a Gminas ^a	Ludność na wsi Rural population	
			w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM	2005	118	1000451	21,4
TOTAL	2010	118	1027439	22,2
	2011	118	1032115	22,3
	2012	118	1035887	22,4
Poniżej 2000 Below		–	–	–
2000 – 4999		20	77638	1,7
5000 – 6999		34	205939	4,5
7000 – 9999		19	155680	3,4
10000 i więcej and more		45	596630	12,9

a Wiejskie i miejsko-wiejskie.

a Rural and urban-rural gminas.

TABL. 6 (51). **MEDIANA WIEKU WEDŁUG PŁCI**
MEDIAN AGE BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	38,3	39,6	40,0	40,3	TOTAL
mężczyźni	36,4	37,7	38,1	38,4	males
kobiety	40,3	41,6	41,9	42,2	females
Miasta	38,8	40,1	40,6	40,8	Urban areas
mężczyźni	36,7	38,0	38,5	38,8	males
kobiety	40,9	42,3	42,7	43,0	females
Wieś	36,6	38,0	38,2	38,5	Rural areas
mężczyźni	35,3	36,6	36,9	37,3	males
kobiety	38,0	39,3	39,5	39,8	females

TABL. 7 (52). LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO FAKTYCZNEGO^aPOPULATION AGED 15 AND MORE BY DE FACTO MARITAL STATUS^a

PŁEĆ STAN CYWILNY FAKTYCZNY	2002			2011			SEX DE FACTO MARITAL STATUS
	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
W TYSIĄCACH IN THOUSANDS							
OGÓŁEM	3955,1	3154,6	800,5	3986,3	3118,9	867,4	TOTAL
Kawalerowie, Panny ..	1034,8	823,9	210,8	1036,2	804,7	231,6	<i>Single</i>
Żonaci, Zamężne	2289,9	1803,3	486,6	2262,9	1744,1	518,8	<i>Married</i>
Partnerzy, Partnerki ...	50,7	45,8	5,0	81,0	74,2	6,7	<i>Cohabitants</i>
Wdowcy, Wdowy	353,9	278,5	75,4	384,4	303,8	80,7	<i>Widowed</i>
Rozwiedzeni, Rozwiedzione	123,2	112,2	11,0	179,7	158,9	20,7	<i>Divorced</i>
Separowani, Seperowane	42,3	36,1	6,2	25,0	21,0	4,0	<i>Separated</i>
Nieustalony	60,4	54,9	5,5	17,0	12,1	4,9	<i>Unknown</i>
Mężczyźni	1892,7	1502,9	389,9	1906,6	1483,8	422,8	Males
Kawalerowie	572,2	449,2	123,0	580,4	444,9	135,5	<i>Single</i>
Żonaci	1143,0	900,4	242,6	1134,0	875,5	258,6	<i>Married</i>
Partnerzy	25,4	22,9	2,5	41,0	37,7	3,4	<i>Cohabitants</i>
Wdowcy	53,7	42,4	11,3	61,3	48,8	12,5	<i>Widowed</i>
Rozwiedzeni	48,8	43,9	5,0	71,1	62,1	9,0	<i>Divorced</i>
Separowani	18,4	15,6	2,8	10,7	8,9	1,8	<i>Separated</i>
Nieustalony	31,2	28,5	2,7	8,0	5,9	2,1	<i>Unknown</i>
Kobiety	2062,3	1651,7	410,6	2079,7	1635,1	444,6	Females
Panny	462,6	374,7	87,8	455,9	359,8	96,1	<i>Single</i>
Zamężne	1146,8	902,9	243,9	1128,9	868,7	260,2	<i>Married</i>
Partnerki	25,4	22,9	2,5	39,9	36,6	3,3	<i>Cohabitants</i>
Wdowy	300,2	236,0	64,1	323,1	255,0	68,2	<i>Widowed</i>
Rozwiedzione	74,4	68,3	6,1	108,6	96,8	11,8	<i>Divorced</i>
Seperowane	23,9	20,5	3,4	14,3	12,1	2,2	<i>Separated</i>
Nieustalony	29,2	26,4	2,8	9,0	6,2	2,8	<i>Unknown</i>

^a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.^a Results of the National Population and Housing Censuses.

TABL. 7 (52). **LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STANU CYWILNEGO FAKTYCZNEGO^a (dok.)**
POPULATION AGED 15 AND MORE BY DE FACTO MARITAL STATUS^a (cont.)

PŁEĆ STAN CYWILNY FAKTYCZNY	2002			2011			SEX DE FACTO MARITAL STATUS
	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
W ODSETKACH IN PERCENT							
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Kawalerowie, Panny ..	26,2	26,1	26,3	26,0	25,8	26,7	<i>Single</i>
Żonaci, Zamężne	57,9	57,2	60,8	56,8	55,9	59,8	<i>Married</i>
Partnerzy, Partnerki ...	1,3	1,5	0,6	2,0	2,4	0,8	<i>Cohabitants</i>
Wdowcy, Wdowy	8,9	8,8	9,4	9,6	9,7	9,3	<i>Widowed</i>
Rozwiedzeni, Rozwiedzione	3,1	3,6	1,4	4,5	5,1	2,4	<i>Divorced</i>
Separowani, Seperowane	1,1	1,1	0,8	0,6	0,7	0,5	<i>Separated</i>
Nieustalony	1,5	1,7	0,7	0,4	0,4	0,6	<i>Unknown</i>
Mężczyźni	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Males
Kawalerowie	30,2	29,9	31,6	30,4	30,0	32,0	<i>Single</i>
Żonaci	60,4	59,9	62,2	59,5	59,0	61,2	<i>Married</i>
Partnerzy	1,3	1,5	0,6	2,2	2,5	0,8	<i>Cohabitants</i>
Wdowcy	2,8	2,8	2,9	3,2	3,3	3,0	<i>Widowed</i>
Rozwiedzeni	2,6	2,9	1,3	3,7	4,2	2,1	<i>Divorced</i>
Separowani	1,0	1,0	0,7	0,6	0,6	0,4	<i>Separated</i>
Nieustalony	1,6	1,9	0,7	0,4	0,4	0,5	<i>Unknown</i>
Kobiety	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Females
Panny	22,4	22,7	21,4	21,9	22,0	21,6	<i>Single</i>
Zamężne	55,6	54,7	59,4	54,3	53,1	58,5	<i>Married</i>
Partnerki	1,2	1,4	0,6	1,9	2,2	0,8	<i>Cohabitants</i>
Wdowy	14,6	14,3	15,6	15,5	15,6	15,3	<i>Widowed</i>
Rozwiedzione	3,6	4,1	1,5	5,2	5,9	2,7	<i>Divorced</i>
Seperowane	1,2	1,2	0,8	0,7	0,7	0,5	<i>Separated</i>
Nieustalony	1,4	1,6	0,7	0,4	0,4	0,6	<i>Unknown</i>

^a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.

^a Results of the National Population and Housing Censuses.

TABL. 8 (53). **LUDNOŚĆ W WIEKU 13 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA^a**
POPULATION AGED 13 AND MORE BY EDUCATIONAL LEVEL^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym poziom wykształcenia <i>Of which education level</i>				
		wyższe tertiary	policealne ^b i średnie post-second- ary and secondary	zasadnicze zawodowe basic vocational	gimnazjalne lower secondary	podstawowe primary
W TYSIĄCACH IN THOUSANDS						
OGÓŁEM 2002	4091,5	364,7	1295,4	1096,4	x	1081,2
TOTAL 2011	4076,7	649,6	1322,3	1028,0	189,1	644,0
W ODSETKACH IN PERCENT						
OGÓŁEM 2002	100,0	8,9	31,7	26,8	x	26,4
TOTAL 2011	100,0	15,9	32,4	25,2	4,6	15,8
mężczyźni <i>males</i>	100,0	14,2	30,3	31,9	5,2	12,6
kobiety <i>females</i>	100,0	17,5	34,4	19,1	4,1	18,7
Miasta <i>Urban areas</i>	100,0	17,1	33,7	23,9	4,4	14,9
mężczyźni <i>males</i>	100,0	15,5	31,6	30,3	5,0	11,8
kobiety <i>females</i>	100,0	18,6	35,6	18,2	3,9	17,6
Wieś <i>Rural areas</i>	100,0	11,6	27,9	29,8	5,4	19,1
mężczyźni <i>males</i>	100,0	9,6	25,9	37,7	5,8	15,5
kobiety <i>females</i>	100,0	13,6	29,9	22,4	4,9	22,6

a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań. b W 2011 r. łącznie z kolegami.
a Results of the National Population and Housing Censuses. b In 2011 including colleges.

TABL. 9 (54). **LUDNOŚĆ WEDŁUG STRUKTURY IDENTYFIKACJI NARODOWO-ETNICZNEJ
W 2011 R.^a**
**POPULATION BY THE STRUCTURE OF THE NATIONAL-ETHNIC IDENTITIES
IN 2011^a**

IDENTYFIKACJA NARODOWO-ETNICZNA	W tysiącach In thousands	W odsetkach In percent	THE NATIONAL-ETHNIC IDENTITY
OGÓŁEM	4630,4	100,00	TOTAL
Wyłącznie polska	3793,8	81,93	<i>Polish only</i>
Polska i niepolska	403,6	8,72	<i>Polish and non-Polish</i>
Wyłącznie niepolska	360,0	7,78	<i>Non-Polish only</i>
Nieustalona ^b	72,9	1,57	<i>Unknown^b</i>

a Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. b Lub bez przynależności narodowo-etnicznej.
a Results of the National Population and Housing Census 2011. b With or without national or ethnic identity.

TABL. 10 (55). **ŁUDNOŚĆ WEDŁUG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA UTRZYMANIA^a**
POPULATION BY MAIN SOURCE OF MAINTENANCE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem ^b Grand total ^b	Praca Work			Niezarobkowe źródła Non-earned source				Pozostałe dochody osobno niewymienione ^f Others sources of income not elsewhere specified ^f	Na utrzymaniu Maintained persons	Nieustalone źródło utrzymania Unknown source of maintenance
		razem total	najemna hired	na własny rachunek ^c own-account workers ^c	razem total	w tym of which					
						emerytura ^d retirement pay ^d	renta ^e pension ^e	zasiłki i świadczenia ^e benefits			
W TYSIĄCACH IN THOUSANDS											
OGÓŁEM 2002	4742,9	1477,6	1295,1	182,5	1336,4	700,2	421,2	79,0	.	1791,0	135,8
TOTAL 2011	4630,4	1732,4	1538,0	194,4	1250,7	910,0	262,6	78,1	80,5	1356,2	207,0
Mężczyźni 2002	2296,2	815,0	700,3	114,7	611,8	349,3	157,4	43,2	.	803,3	64,8
<i>Males</i> 2011	2236,2	957,0	831,5	125,5	554,4	419,7	99,3	35,4	37,8	586,9	97,9
Kobiety 2002	2446,7	662,6	594,9	67,8	724,7	350,8	263,9	35,8	.	987,7	70,9
<i>Females</i> 2011	2394,1	775,4	706,5	68,9	696,4	490,4	163,3	42,7	42,7	769,3	109,1
Miasta 2002	3751,4	1172,6	1049,3	123,3	1059,9	548,0	332,2	65,8	.	1401,2	116,0
<i>Urban areas</i> 2011	3601,6	1353,9	1217,9	136,0	992,5	720,8	208,3	63,4	66,7	1021,7	164,3
Wieś 2002	991,5	305,0	245,8	59,2	276,5	152,1	89,0	13,1	.	389,9	19,8
<i>Rural areas</i> 2011	1028,8	378,6	320,1	58,5	258,3	189,2	54,4	14,7	13,8	334,5	42,7
W ODSETKACH IN PERCENT											
OGÓŁEM 2002	100,0	31,2	27,3	3,8	28,2	14,8	8,9	1,7	x	37,8	2,9
TOTAL 2011	100,0	37,4	33,2	4,2	27,0	19,7	5,7	1,7	1,7	29,3	4,5

^a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań. ^b Dochody z własności tylko w pozycji Ogółem. ^{c-e} Łącznie: ^c – z dochodami z wynajmu, ^d – z rentą strukturalną dla rolników indywidualnych, ^e – ze świadczeniem rehabilitacyjnym. ^f W 2002 roku zaliczone do niezarobkowych źródeł.

^a Results of the National Population and Housing Censuses. ^b Incomes from owning only in the position of Grand total. ^{c-e} Including: ^c – incomes from rent ^d – structural pension for farmers, ^e – rehabilitation benefit. ^f In 2002 included into the non-earned sources.

TABL. 11 (56). **GOSPODARSTWA DOMOWE^a WEDŁUG LICZBY OSÓB**
HOUSEHOLDS^a BY NUMBER OF PERSONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gospodarstwa domowe Households						Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym Average number of persons in household
		o liczbie osób by number of persons						
		1	2	3	4	5 i więcej 5 and more		
w tys. in thous.								
OGÓŁEM 2002	1778,0	469,8	437,5	379,8	321,7	169,3	2,65	
TOTAL 2011	1727,6	422,6	477,7	375,9	275,4	176,0	2,67	
Miasta 2002	1457,4	407,3	367,6	315,8	254,2	112,4	2,55	
<i>Urban areas</i> 2011	1412,8	370,7	408,0	312,8	212,4	108,9	2,54	
Wieś 2002	320,6	62,5	69,9	63,9	67,5	56,9	3,08	
<i>Rural areas</i> 2011	314,8	51,9	69,7	63,0	63,1	67,1	3,26	

^a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.

^a Results of the National Population and Housing Censuses.

TABL. 12 (57). **GOSPODARSTWA DOMOWE^a WEDŁUG SKŁADU RODZINNEGO**
HOUSEHOLDS^a BY FAMILY COMPOSITION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2002			2011			SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
	w tys. <i>in thous.</i>						
OGÓŁEM	1778,0	1457,4	320,6	1727,6	1412,8	314,8	TOTAL
Jednorodzinne	1230,3	993,5	236,7	1161,7	944,5	217,2	<i>One-family</i>
Dwurodzinne	47,2	30,4	16,8	88,4	53,9	34,5	<i>Two-family</i>
Trzyrodzinne i większe	1,5	0,8	0,8	5,8	2,9	2,9	<i>Three-family and more</i>
Nierodzinne	499,0	432,7	66,3	471,7	411,5	60,1	<i>Non-family</i>
jednoosobowe	469,8	407,3	62,5	422,6	370,7	51,9	<i>one person</i>
wieloosobowe	29,3	25,4	3,9	49,1	40,9	8,2	<i>multipersonal</i>

a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.

a Results of the National Population and Housing Censuses.

TABL. 13 (58). **OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE^a**
DISABLED PERSONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2002	2011	2002	2011	SPECIFICATION
	w tys. <i>in thous.</i>		na 1000 ludności <i>per 1000 population</i>		
OGÓŁEM	560,7	552,1	118	119	TOTAL
mężczyźni	271,8	256,7	118	115	<i>males</i>
kobiety	288,9	295,4	118	123	<i>females</i>
Miasta	443,1	450,9	118	125	<i>Urban areas</i>
Wieś	117,6	102,2	119	99	<i>Rural areas</i>

a Wyniki Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań.

a Results of the National Population and Housing Censuses.

TABL. 14 (59). **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI**
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Małżeństwa <i>Marriages</i>		Separa- cje <i>Separations</i>	Rozwo- dy <i>Divorces</i>	Urodze- nia żywe <i>Live births</i>	Zgony <i>Deaths</i>		Przyrost natural- ny <i>Natural increase</i>
	ogółem <i>total</i>	w tym wyzna- niowe ^a <i>of which reli- gious^a</i>				ogółem <i>total</i>	w tym niemow- lą <i>of which infants</i>	

W LICZBACH BEZWZGLEDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	25411	16918	1615	9168	40763	46315	303	-5552
TOTAL	2010	28462	18447	514	8522	47814	47719	274	95
	2011	25495	15665	518	8329	44803	47709	270	-2906
	2012	24925	15118	436	8493	44565	49028	214	-4463

a Ze skutkami cywilnymi.

a With civil law consequences.

TABL. 14 (59). **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI (dok.)**
VITAL STATISTICS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mażeństwa Marriages		Separa- cje Separations	Rozwo- dy Divorces	Urodze- nia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost natural- ny Natural increase
	ogółem total	w tym wyzna- niowe ^a of which reli- gious ^a				ogółem total	w tym niemow- ląt of which infants	

W LICZBACH BEZWZGLEDNYCH (dok.)
 IN ABSOLUTE NUMBERS (cont.)

Miasta Urban areas	2005	20129	12916	1295	8106	31740	36745	244	-5005
	2010	22083	13636	415	7421	36739	37556	213	-817
	2011	19712	11456	431	7208	34077	37723	212	-3646
	2012	19066	10896	359	7197	33962	38664	171	-4702
Wieś Rural areas	2005	5282	4002	320	1062	9023	9570	59	-547
	2010	6379	4811	99	1101	11075	10163	61	912
	2011	5783	4209	87	1121	10726	9986	58	740
	2012	5859	4222	77	1296	10603	10364	43	239

NA 1000 LUDNOŚCI^b
 PER 1000 POPULATION^b

OGÓŁEM TOTAL	2005	5,4	3,6	34,4	2,0	8,7	9,9	7,4	-1,2
	2010	6,1	4,0	11,1	1,8	10,3	10,3	5,7	0,0
	2011	5,5	3,4	11,2	1,8	9,7	10,3	6,0	-0,6
	2012	5,4	3,3	9,4	1,8	9,6	10,6	4,8	-1,0
Miasta Urban areas	2005	5,5	3,5	35,1	2,2	8,6	10,0	7,7	-1,4
	2010	6,1	3,8	11,5	2,1	10,2	10,4	5,8	-0,2
	2011	5,5	3,2	12,0	2,0	9,5	10,5	6,2	-1,0
	2012	5,3	3,0	10,0	2,0	9,5	10,8	5,0	-1,3
Wieś Rural areas	2005	5,3	4,0	32,0	1,1	9,0	9,6	6,5	-0,6
	2010	6,2	4,7	9,7	1,1	10,8	9,9	5,5	0,9
	2011	5,6	4,1	8,5	1,1	10,4	9,7	5,4	0,7
	2012	5,7	4,1	7,4	1,3	10,3	10,0	4,1	0,2

a Ze skutkami cywilnymi. **b** W przypadku: separacji – na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.

a With civil law consequences. **b** In case of: separations – data are presented per 100 thous. population; infant deaths – per 1000 live births.

TABL. 16 (61). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2012 R. (cd.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES
IN 2012 (cont.)

MĘZCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej under 20 years	20 – 24	25 – 29	30 – 34	35 – 39	40 – 49	50 – 59	60 lat i więcej and more
OGÓLEM (dok.) GRAND TOTAL (cont.)									
W tym małżeństwa wyznaniowe^a	15118	343	5533	6827	1684	388	146	109	88
Of which church or religious marriages^a									
19 lat i mniej Under 20	46	28	18	–	–	–	–	–	–
20 – 24	2921	224	2237	438	18	3	1	–	–
25 – 29	7821	78	2834	4485	395	27	2	–	–
30 – 34	3081	11	397	1665	890	109	9	–	–
35 – 39	744	2	42	207	303	158	29	3	–
40 – 49	266	–	5	29	68	82	70	9	3
50 – 59	102	–	–	3	6	8	30	50	5
60 lat i więcej and more	137	–	–	–	4	1	5	47	80
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM TOTAL	19066	482	5438	7616	2744	1022	864	607	293
19 lat i mniej Under 20	61	31	28	1	–	–	1	–	–
20 – 24	3002	309	2149	488	44	6	5	1	–
25 – 29	8032	121	2663	4627	549	58	13	1	–
30 – 34	4063	16	484	1989	1288	243	43	–	–
35 – 39	1522	5	85	391	592	328	117	4	–
40 – 49	1172	–	26	105	228	333	415	58	7
50 – 59	672	–	3	15	30	49	226	312	37
60 lat i więcej and more	542	–	–	–	13	5	44	231	249
W tym małżeństwa wyznaniowe^a	10896	178	3593	5178	1371	297	117	89	73
Of which church or religious marriages^a									
19 lat i mniej Under 20	22	11	11	–	–	–	–	–	–
20 – 24	1838	117	1404	302	12	2	1	–	–
25 – 29	5634	42	1862	3394	311	24	1	–	–
30 – 34	2426	7	280	1302	741	91	5	–	–
35 – 39	572	1	31	154	247	111	25	3	–
40 – 49	206	–	5	24	51	63	54	6	3
50 – 59	87	–	–	2	5	6	26	43	5
60 lat i więcej and more	111	–	–	–	4	–	5	37	65

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 16 (61). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2012 R. (dok.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES
IN 2012 (cont.)

MĘŻCZYŻNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej under 20 years	20 – 24	25 – 29	30 – 34	35 – 39	40 – 49	50 – 59	60 lat i więcej and more
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM TOTAL	5859	296	2443	2072	542	222	142	102	40
19 lat i mniej Under 20	47	32	14	1	–	–	–	–	–
20 – 24	1433	192	1049	178	11	3	–	–	–
25 – 29	2718	62	1195	1316	132	11	2	–	–
30 – 34	952	6	162	478	246	48	10	2	–
35 – 39	324	4	20	81	111	88	20	–	–
40 – 49	199	–	3	15	36	60	70	14	1
50 – 59	96	–	–	2	6	11	32	44	1
60 lat i więcej and more	90	–	–	1	–	1	8	42	38
W tym małżeństwa wyznaniowe^a Of which church or religious marriages^a	4222	165	1940	1649	313	91	29	20	15
19 lat i mniej Under 20	24	17	7	–	–	–	–	–	–
20 – 24	1083	107	833	136	6	1	–	–	–
25 – 29	2187	36	972	1091	84	3	1	–	–
30 – 34	655	4	117	363	149	18	4	–	–
35 – 39	172	1	11	53	56	47	4	–	–
40 – 49	60	–	–	5	17	19	16	3	–
50 – 59	15	–	–	1	1	2	4	7	–
60 lat i więcej and more	26	–	–	–	–	1	–	10	15

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 17 (62). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2012 R.***MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2012*

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŃ <i>PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES</i>	Ogółem <i>Total</i>	Poprzedni stan cywilny kobiet <i>Previous marital status of females</i>		
		panny <i>single</i>	wdowy <i>widows</i>	rozwidzione <i>divorced</i>
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM GRAND TOTAL	24925	21476	578	2871
Kawalerowie	21417	20043	146	1228
<i>Single</i>				
Wdowcy	524	81	221	222
<i>Widowers</i>				
Rozwiedzeni	2984	1352	211	1421
<i>Divorced</i>				
MIASTA URBAN AREAS				
RAZEM TOTAL	19066	16131	488	2447
Kawalerowie	16042	14923	117	1002
<i>Single</i>				
Wdowcy	446	66	188	192
<i>Widowers</i>				
Rozwiedzeni	2578	1142	183	1253
<i>Divorced</i>				
WIEŚ RURAL AREAS				
RAZEM TOTAL	5859	5345	90	424
Kawalerowie	5375	5120	29	226
<i>Single</i>				
Wdowcy	78	15	33	30
<i>Widowers</i>				
Rozwiedzeni	406	210	28	168
<i>Divorced</i>				

TABL. 18 (63). **MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE^a**
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES^a

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS		Ogółem <i>Total</i>	Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>
OGÓŁEM	2005	16918	12916	4002
TOTAL	2010	18447	13636	4811
	2011	15665	11456	4209
	2012	15118	10896	4222
w tym: <i>of which:</i>				
Kościół Katolicki		14847	10709	4138
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny		17	15	2
Kościół Ewangelicko-Augsburski		212	139	73
Kościół Chrześcijan Baptystów		4	3	1
Kościół Starokatolicki Mariawitów		3	1	2
Kościół Zielonoświątkowy		26	21	5

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a *With civil law consequences.*

TABL. 19 (64). **ROZWOODY WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE WNIESIENIA
 POWÓDZTWA W 2012 R.**
**DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILING PETITION
 FOR DIVORCE IN 2012**

MĘŻCZYŻNI W WIEKU <i>MALES AT AGE</i>	Ogółem <i>Total</i>	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							60 lat i więcej <i>and more</i>
		19 lat i mniej <i>under 20</i>	20 – 24	25 – 29	30 – 34	35 – 39	40 – 49	50 – 59	
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM	8493	23	594	1545	1812	1522	1849	915	233
GRAND TOTAL									
19 lat i mniej <i>Under 20</i>	1	–	–	1	–	–	–	–	–
20 – 24	216	15	155	40	4	2	–	–	–
25 – 29	1185	8	334	688	141	14	–	–	–
30 – 34	1754	–	84	636	878	140	16	–	–
35 – 39	1564	–	17	137	625	704	80	1	–
40 – 49	2197	–	3	35	148	616	1316	74	5
50 – 59	1244	–	–	8	15	42	422	711	46
60 lat i więcej <i>and more</i>	332	–	1	–	1	4	15	129	182

TABL. 20 (65). **ROZWODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNICH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	9168	8522	8329	8493	T O T A L
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	3044	3494	3445	3550	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	6124	5028	4884	4943	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	3774	3425	3332	3316	1
2	1824	1337	1328	1374	2
3	399	211	182	214	3
4 i więcej	127	55	42	39	4 and more
Miasta	8106	7421	7208	7197	Urban areas
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	2741	3066	3048	3070	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	5365	4355	4160	4127	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	3345	2997	2883	2792	1
2	1578	1136	1093	1130	2
3	331	176	150	171	3
4 i więcej	111	46	34	34	4 and more
Wieś	1062	1101	1121	1296	Rural areas
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	303	428	397	480	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	759	673	724	816	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	429	428	449	524	1
2	246	201	235	244	2
3	68	35	32	43	3
4 i więcej	16	9	8	5	4 and more

^a Poniżej 18 lat.

^a Below the age of 18.

TABL. 21 (66). **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Urodzenia żywe	40763	47814	44803	44565	33962	10603	Live births
chłopcy	20951	24507	23308	22838	17381	5457	males
dziewczęta	19812	23307	21495	21727	16581	5146	females
Małżeńskie	33738	38547	35860	35060	25640	9420	Legitimate
chłopcy	17270	19868	18743	17985	13133	4852	males
dziewczęta	16468	18679	17117	17075	12507	4568	females
Pozamałżeńskie	7025	9267	8943	9505	8322	1183	Illegitimate
chłopcy	3681	4639	4565	4853	4248	605	males
dziewczęta	3344	4628	4378	4652	4074	578	females
Urodzenia martwe	217	198	185	194	147	47	Still births
chłopcy	116	105	101	109	80	29	males
dziewczęta	101	93	84	85	67	18	females

TABL. 22 (67). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a**
ORAZ WIEKU MATKI
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER

WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order					
		1	2	3	4	5	6 i dalsze and over

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	40763	21765	13149	3739	1216	457	436
TOTAL	2010	47814	24776	16888	4219	1175	425	328
	2011	44803	22594	16359	4040	1114	390	305
	2012	44565	22251	16416	4137	1091	376	293
19 lat i mniej		1839	1655	172	12	–	–	–
Under 20								
20 – 24		7555	5455	1726	295	60	17	2
25 – 29		16531	9721	5526	954	223	69	37
30 – 34		12985	4298	6617	1513	352	120	85
35 – 39		4845	988	2146	1133	346	122	110
40 – 44		785	133	226	223	103	45	55
45 lat i więcej		25	1	3	7	7	3	4
and more								

^a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o niestalonej kolejności urodzenia.^a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 22 (67). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a ORAZ WIEKU MATKI (dok.)**
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER (cont.)

WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order						
		1	2	3	4	5	6 i dalsze and over	
W ODSETKACH IN PERCENT								
OGÓŁEM	2005	100,0	53,4	32,3	9,2	3,0	1,1	1,1
TOTAL	2010	100,0	51,8	35,3	8,8	2,5	0,9	0,7
	2011	100,0	50,4	36,5	9,0	2,5	0,9	0,7
	2012	100,0	49,9	36,8	9,3	2,4	0,8	0,7
19 lat i mniej		100,0	90,0	9,4	0,7	–	–	–
<i>Under 20 years</i>								
20 – 24		100,0	72,2	22,8	3,9	0,8	0,2	0,0
25 – 29		100,0	58,8	33,4	5,8	1,3	0,4	0,2
30 – 34		100,0	33,1	51,0	11,7	2,7	0,9	0,7
35 – 39		100,0	20,4	44,3	23,4	7,1	2,5	2,3
40 – 44		100,0	16,9	28,8	28,4	13,1	5,7	7,0
45 lat i więcej		100,0	4,0	12,0	28,0	28,0	12,0	16,0
<i>and more</i>								

^a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia.

^a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 23 (68). **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKUCJI LUDNOŚCI**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku: Fertility – live births per 1000 women aged:						
15 – 49 ^{ab} lat	33,0	41,7	39,6	39,9	39,5	41,2
15 – 19 ^a	12,8	16,2	14,2	15,1	16,7	10,5
20 – 24	54,0	53,9	50,1	49,2	47,4	55,0
25 – 29	83,7	94,3	87,9	89,0	85,4	101,5
30 – 34	53,5	72,2	69,6	69,7	69,7	70,0
35 – 39	19,2	28,7	28,3	28,6	28,4	29,3
40 – 44	3,7	4,9	5,0	5,3	5,2	5,6
45 – 49 ^b lat	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Współczynniki: Rates:						
Dzietności ogólnej	1,130	1,341	1,265	1,274	1,252	1,354
<i>Total fertility</i>						
Reprodukcji brutto	0,589	0,654	0,607	0,621	0,611	0,657
<i>Gross reproduction</i>						
Dynamiki demograficznej	0,843	1,002	0,939	0,909	0,878	1,023
<i>Demographic dynamics</i>						

^{a-b} Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: ^a – poniżej 15 lat, ^b – 50 lat i więcej.

^{a-b} Including births from mothers aged: ^a – below 15, ^b – 50 and more.

TABL. 24 (69). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH**
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Męż- czyźni Males	Kobiety Fe- males	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas			
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM	2005	46315	24571	21744	36745	19489	17256	9570	5082	4488
TOTAL	2010	47719	25334	22385	37556	19874	17682	10163	5460	4703
	2011	47709	25355	22354	37723	20063	17660	9986	5292	4694
	2012	49028	26017	23011	38664	20525	18139	10364	5492	4872
0 lat		214	126	88	171	105	66	43	21	22
1 – 4 lata		24	18	6	19	14	5	5	4	1
5 – 9		19	14	5	14	9	5	5	5	–
10 – 14		25	14	11	20	11	9	5	3	2
15 – 19		100	74	26	79	57	22	21	17	4
20 – 24		183	146	37	138	111	27	45	35	10
25 – 29		321	268	53	252	208	44	69	60	9
30 – 34		380	290	90	317	240	77	63	50	13
35 – 39		537	395	142	446	323	123	91	72	19
40 – 44		832	599	233	679	482	197	153	117	36
45 – 49		1249	914	335	997	726	271	252	188	64
50 – 54		2540	1765	775	2078	1431	647	462	334	128
55 – 59		3943	2711	1232	3266	2197	1069	677	514	163
60 – 64		5023	3323	1700	4128	2692	1436	895	631	264
65 – 69		4359	2703	1656	3577	2175	1402	782	528	254
70 – 74		5836	3495	2341	4664	2746	1918	1172	749	423
75 – 79		6812	3549	3263	5358	2782	2576	1454	767	687
80 – 84		7385	3094	4291	5581	2335	3246	1804	759	1045
85 lat i więcej and more		9246	2519	6727	6880	1881	4999	2366	638	1728

TABL. 24 (69). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH (dok.)**
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED (cont.)

WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Męż- czyźni Males	Kobiety Fe- males	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas			
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females	
NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP										
OGÓŁEM	2005	987	1083	897	995	1097	901	957	1035	882
TOTAL	2010	1029	1131	934	1039	1144	943	992	1085	902
	2011	1030	1134	934	1048	1160	944	970	1046	896
	2012	1061	1166	963	1078	1191	973	1002	1081	926
0 lat ^a		480	552	405	504	604	398	406	385	428
1 – 4 lata		13	19	6	13	19	7	11	17	5
5 – 9		9	13	5	9	12	7	10	19	–
10 – 14		12	13	11	13	14	12	9	11	8
15 – 19		40	58	21	43	61	24	32	51	13
20 – 24		58	92	24	58	92	23	60	91	27
25 – 29		85	141	29	86	140	30	83	143	22
30 – 34		101	152	48	107	160	52	79	123	33
35 – 39		157	228	84	168	241	94	118	184	50
40 – 44		280	402	157	299	424	174	218	331	103
45 – 49		411	603	220	429	633	231	351	512	182
50 – 54		714	1017	426	746	1066	448	599	849	339
55 – 59		1076	1553	642	1106	1581	683	954	1443	461
60 – 64		1604	2300	1008	1628	2325	1042	1504	2199	857
65 – 69		2179	3079	1475	2208	3088	1531	2054	3043	1226
70 – 74		3155	4508	2178	3171	4482	2235	3091	4607	1953
75 – 79		4834	6565	3757	4849	6557	3785	4779	6592	3657
80 – 84		7753	9675	6781	7598	9434	6665	8274	10502	7169
85 lat i więcej		15406	17131	14846	14903	16710	14320	17082	18509	16609
and more										

^a Na 100 tys. urodzeń żywych.

^a Per 100 thous. live births.

TABL. 25 (70). **ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN^a**
DEATHS BY SELECTED CAUSES^a

PRZYCZYNY ZGONÓW	Ogółem	Męż-	Kobiety	Miasta	Wieś	CAUSES OF DEATHS
	Total	czyźni	Females	Urban	Rural	
na 100 tys. ludności						
per 100 thous. population						
O G Ó Ł E M 2005	987	1083	897	995	957	TOTAL
..... 2010	1029	1131	934	1039	992	
..... 2011	1030	1134	934	1048	970	
w tym:						<i>of which:</i>
Choroby zakaźne i pasożytni-						<i>Infectious and parasitic</i>
cze	9	12	6	9	7	<i>diseases</i>
w tym gruźlica i następstwa						<i>of which tuberculosis and</i>
gruźlicy	3	6	1	3	2	<i>sequelae of tuberculosis</i>
Nowotwory	271	311	233	282	233	<i>Neoplasms</i>
w tym nowotwory złośliwe	252	290	216	261	218	<i>of which malignant neoplasms</i>
w tym:						<i>of which:</i>
nowotwór złośliwy żołądka	16	22	11	17	16	<i>malignant neoplasm of</i>
						<i>stomach</i>
nowotwór złośliwy trzustki ..	12	12	13	13	11	<i>malignant neoplasm of</i>
						<i>pancreas</i>
nowotwór złośliwy tchawicy,						<i>malignant neoplasm of</i>
oskrzela i płuca	58	87	32	62	46	<i>trachea, bronchus and</i>
						<i>lung</i>
nowotwór złośliwy sutka						<i>malignant neoplasm of</i>
u kobiet	31	x	31	33	26	<i>female breast</i>
nowotwór złośliwy szyjki						<i>malignant neoplasm of</i>
macicy	10	x	10	11	6	<i>cervix uteri</i>
nowotwór złośliwy gruczołu						<i>malignant neoplasm of</i>
kroowego	21	21	x	22	18	<i>prostate</i>
białaczka	7	7	7	7	6	<i>leukemia</i>
Zaburzenia wydzielania we-						<i>Endocrine, nutritional and</i>
wnętrznego, stanu odżywia-	26	22	30	26	27	<i>metabolic diseases</i>
nia i przemiany metabolicznej						<i>of which diabetes mellitus</i>
w tym cukrzyca	25	22	29	25	26	
Zaburzenia psychiczne.....	10	15	4	11	4	<i>Mental and behavioural</i>
						<i>disorders</i>
Choroby układu nerwowego						<i>Diseases of the nervous system</i>
i narządów zmysłów	18	16	19	18	18	<i>and sense organs</i>
Choroby układu krążenia	469	459	479	466	479	<i>Diseases of the circulatory</i>
						<i>system</i>
w tym:						<i>of which:</i>
choroba nadciśnieniowa	16	14	18	17	13	<i>hypertensive disease</i>
choroba niedokrwienna serca	176	181	171	187	137	<i>ischemic heart disease</i>
w tym ostry zawał serca	57	74	42	59	52	<i>of which acute myocardial</i>
						<i>infarction</i>
choroby naczyń mózgowych	106	95	116	105	110	<i>diseases of cerebrovascular</i>
miażdżycy	22	18	26	19	34	<i>arteriosclerosis</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 25 (70). ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ^a (dok.)
DEATHS BY SELECTED CAUSES^a (cont.)

PRZYCZYNY ZGONÓW	Ogółem Total	Męż- czyźni Males	Kobiety Females	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	CAUSES OF DEATHS
	na 100 tys. ludności per 100 thous. population					
Choroby układu oddechowego	43	54	33	43	42	Diseases of the respiratory system
Choroby układu trawiennego ...	52	62	42	55	41	Diseases of the digestive system
w tym zwłóknienie i marskość wątroby	15	20	11	16	11	of which fibrosis and cirrhosis of liver
Choroby układu kostno- stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej	2	1	2	2	2	Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue
Choroby układu moczowo- płciowego	12	13	12	13	11	Diseases of the genitourinary system
Ciąża, poród i połóg	0	x	0	0	–	Pregnancy, childbirth and the puerperium
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym ...	3	4	3	3	2	Conditions originating in the perinatal period
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ ...	2	2	2	2	3	Congenital anomalies ^Δ
Objawy i stany niedokładnie określone ^Δ	49	64	35	53	36	Symptoms and ill-defined conditions ^Δ
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny	63	97	32	63	64	Injuries and poisonings by external cause
w tym:						of which:
wypadki komunikacyjne	10	16	4	9	14	transport accidents
samobójstwa	10	18	3	9	14	intentional self-harm

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 26 (71). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU
INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Total	Chłopcy Males	Dziew- częta Fe- males	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
				razem total	chłopcy males	dziew- częta females	razem total	chłopcy males	dziew- częta females

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	303	176	127	244	146	98	59	30	29
TOTAL	2010	274	165	109	213	131	82	61	34	27
	2011	270	145	125	212	114	98	58	31	27
	2012	214	126	88	171	105	66	43	21	22
0 – 27 dni 0 – 27 days		147	86	61	114	69	45	33	17	16
0 – 6		97	57	40	78	50	28	19	7	12
w tym 0 of which 0 ...		64	39	25	52	33	19	12	6	6

TABL. 26 (71). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU (dok.)
 INFANT DEATHS BY SEX AND AGE (cont.)

WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Total	Chłopcy Males	Dziew- częta Fe- males	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
				razem total	chłopcy males	dziew- częta females	razem total	chłopcy males	dziew- częta females
W LICZBACH BEZWZGLEDNYCH (dok.) IN ABSOLUTE NUMBERS (cont.)									
7 – 13	25	17	8	16	10	6	9	7	2
14 – 20	16	9	7	13	7	6	3	2	1
21 – 27	9	3	6	7	2	5	2	1	1
28 – 29 dni 28 – 29 days	2	1	1	2	1	1	–	–	–
1 miesiąc 1 month	22	10	12	18	10	8	4	–	4
2	14	10	4	11	8	3	3	2	1
3	3	2	1	3	2	1	–	–	–
4	5	4	1	5	4	1	–	–	–
5	7	5	2	7	5	2	–	–	–
6	4	1	3	4	1	3	–	–	–
7	4	3	1	2	2	–	2	1	1
8	2	1	1	1	–	1	1	1	–
9	3	2	1	3	2	1	–	–	–
10	–	–	–	–	–	–	–	–	–
11 miesięcy 11 months	1	1	–	1	1	–	–	–	–
NA 100 TYS. URODZEŃ ŻYWYCH PER 100 THOUS. LIVE BIRTHS									
OGÓŁEM	743	840	641	769	891	638	654	657	651
TOTAL 2010	573	673	468	580	698	456	551	592	506
2011	603	622	582	622	642	600	541	558	522
2012	480	552	405	504	604	398	406	385	428
0 – 27 dni 0 – 27 days	330	377	281	336	397	271	311	312	311
0 – 6	218	250	184	230	288	169	179	128	233
w tym 0 of which 0 ..	144	171	115	153	190	115	113	110	117
7 – 13	56	74	37	47	58	36	85	128	39
14 – 20	36	39	32	38	40	36	28	37	19
21 – 27	20	13	28	21	12	30	19	18	19
28 – 29 dni 28 – 29 days	4	4	5	6	6	6	–	–	–
1 miesiąc 1 month	49	44	55	53	58	48	38	–	78
2	31	44	18	32	46	18	28	37	19
3	7	9	5	9	12	6	–	–	–
4	11	18	5	15	23	6	–	–	–
5	16	22	9	21	29	12	–	–	–
6	9	4	14	12	6	18	–	–	–
7	9	13	5	6	12	–	19	18	19
8	4	4	5	3	–	6	9	18	–
9	7	9	5	9	12	6	–	–	–
10	–	–	–	–	–	–	–	–	–
11 miesięcy 11 months	2	4	–	3	6	–	–	–	–

TABL. 27 (72). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ^a
INFANT DEATHS BY SELECTED CAUSES^a

PRZYCZYNY ZGONÓW		Ogółem <i>Total</i>		Chłopc <i>Males</i>	Dzie- wczę- ta <i>Fe- males</i>	Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>	CAUSES OF DEATHS
		w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	na 100 tys. urodzeń żywych <i>per 100 thous. live births</i>					
OGÓŁEM	2005	303	743	840	641	769	654	TOTAL
	2010	274	573	673	468	580	551	
	2011	270	603	622	582	622	541	
w tym:								<i>of which:</i>
Choroby zakaźne i pasożytnicze		7	16	9	23	15	19	<i>Infectious and parasitic diseases</i>
w tym posocznica		7	16	9	23	15	19	<i>of which septicaemia</i>
Choroby układu nerwowego, narządów zmysłów i układu krążenia		4	9	9	9	9	9	<i>Diseases of the nervous system, sense organs and the circulatory system</i>
Choroby układu oddechowego		18	40	43	37	44	28	<i>Diseases of the respiratory system</i>
w tym zapalenie płuc		13	29	26	33	32	19	<i>of which pneumonia</i>
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ		74	165	150	181	141	242	<i>Congenital anomalies^Δ</i>
w tym:								<i>of which:</i>
wrodzone wady rozwojowe układu nerwowego		7	16	17	14	18	9	<i>congenital malformations of the nervous system</i>
wrodzone wady serca		27	60	60	60	53	84	<i>congenital malformations of heart</i>
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym		145	324	365	279	364	196	<i>Conditions originating in the perinatal period</i>
w tym:								<i>of which:</i>
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu		92	205	249	158	241	93	<i>disorders related to length of gestation and fetal growth</i>
zespół zaburzeń oddychania noworodka i inne stany układu oddechowego		17	38	39	37	35	47	<i>respiratory disorders specific to the perinatal period</i>
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny		6	13	9	19	12	19	<i>Injuries and poisonings by external cause</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 28 (73). **ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**
SUICIDES^a REGISTERED BY THE POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym mężczyźni of which males	
OGÓŁEM	664	698	695	612	480	TOTAL
w tym dokonane	505	468	435	379	318	of which committed
Miasta	536	530	539	466	361	Urban areas
Wieś	125	162	153	143	116	Rural areas
Wiek samobójców:						Age of suicidal persons:
14 lat i mniej	7	8	4	6	2	14 and less
15 – 19	44	29	45	41	28	15 – 19
20 – 29	132	127	129	119	98	20 – 29
30 – 49	225	273	284	206	172	30 – 49
50 – 69	221	216	190	182	138	50 – 69
70 lat i więcej	34	38	41	58	42	70 and more

^a Usiłowane i dokonane; w podziale według wieku nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku oraz – w podziale na miasta i wieś – również przypadków o nieustalonym miejscu zdarzenia.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach.

^a Attempted and committed; data by age of suicidal persons exclude cases for which age is unknown as well as – data by urban and rural areas – cases, in which the place of incident is unknown.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Katowice.

TABL. 29 (74). **PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA**
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat Life expectancy at age specified					
	0	15	30	45	60	
MĘŻCZYŹNI MALES						
OGÓŁEM	2005	70,52	56,26	41,90	28,31	17,16
TOTAL	2010	71,62	57,24	42,87	29,25	18,02
	2011	71,89	57,48	43,12	29,51	18,15
	2012	71,97	57,50	43,20	29,58	18,14
Miasta		71,77	57,34	43,04	29,48	18,17
Urban areas						
Wieś		72,64	58,07	43,75	29,92	18,04
Rural areas						
KOBIETY FEMALES						
OGÓŁEM	2005	78,45	64,16	49,35	35,01	22,03
TOTAL	2010	79,71	65,18	50,38	35,92	22,83
	2011	79,81	65,41	50,66	36,24	23,11
	2012	80,00	65,39	50,60	36,19	23,01
Miasta		79,74	65,14	50,36	36,00	22,91
Urban areas						
Wieś		80,96	66,36	51,53	36,93	23,37
Rural areas						

TABL. 30 (75). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
*INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR
 PERMANENT RESIDENCE*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a				Odptyw ^b Outflow ^b				Saldo migracji Net migration	
	ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za granicę to abroad		
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM ... TOTAL	2005	45546	33564	10744	1238	54244	30587	16796	6861	-8698
	2010	46399	33716	10469	2214	51337	29873	17506	3958	-4938
	2011	45898	33038	10695	2165	51570	30243	17142	4185	-5672
	2012	44117	31736	10313	2068	50019	28915	16432	4672	-5902
Miasta Urban areas	2005	32484	24009	7544	931	44446	25231	13595	5620	-11962
	2010	32206	23198	7195	1813	42097	24575	14312	3210	-9891
	2011	32097	22921	7376	1800	41705	24570	13784	3351	-9608
	2012	30772	22012	7060	1700	40481	23504	13146	3831	-9709
Wieś Rural areas	2005	13062	9555	3200	307	9798	5356	3201	1241	3264
	2010	14193	10518	3274	401	9240	5298	3194	748	4953
	2011	13801	10117	3319	365	9865	5673	3358	834	3936
	2012	13345	9724	3253	368	9538	5411	3286	841	3807
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION										
OGÓŁEM ... TOTAL	2005	9,7	7,2	2,3	0,3	11,6	6,5	3,6	1,5	-1,9
	2010	10,0	7,3	2,3	0,5	11,1	6,4	3,8	0,9	-1,1
	2011	9,9	7,1	2,3	0,5	11,1	6,5	3,7	0,9	-1,2
	2012	9,5	6,9	2,2	0,4	10,8	6,3	3,6	1,0	-1,3
Miasta Urban areas	2005	8,8	6,5	2,0	0,3	12,0	6,8	3,7	1,5	-3,2
	2010	8,9	6,4	2,0	0,5	11,7	6,8	4,0	0,9	-2,7
	2011	8,9	6,4	2,0	0,5	11,6	6,8	3,8	0,9	-2,7
	2012	8,6	6,1	2,0	0,5	11,3	6,6	3,7	1,1	-2,7
Wieś Rural areas	2005	13,1	10,0	3,2	0,3	9,8	5,4	3,2	1,2	3,3
	2010	13,9	10,3	3,2	0,4	9,0	5,2	3,1	0,7	4,8
	2011	13,4	9,8	3,2	0,4	9,6	5,5	3,3	0,8	3,8
	2012	12,9	9,4	3,1	0,4	9,2	5,2	3,2	0,8	3,7

a Zameldowania. **b** Wymeldowania.
a Registrations. **b** Deregistrations.

TABL. 31 (76). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY
WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE
BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b		
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innych województw to other voivodships
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS						
OGÓŁEM 2005	44308	35267	9041	47383	35267	12116
TOTAL						
2010	44185	35961	8224	47379	35961	11418
2011	43733	35989	7744	47385	35989	11396
2012	42049	34529	7520	45347	34529	10818
Miasta 2005	31553	23997	7556	38826	28414	10412
Urban areas						
2010	30393	23758	6635	38887	28996	9891
2011	30297	24023	6274	38354	28581	9773
2012	29072	22996	6076	36650	27513	9137
Wieś 2005	12755	11270	1485	8557	6853	1704
Rural areas						
2010	13792	12203	1589	8492	6965	1527
2011	13436	11966	1470	9031	7408	1623
2012	12977	11533	1444	8697	7016	1681
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION						
OGÓŁEM 2005	9,4	7,5	1,9	10,1	7,5	2,6
TOTAL						
2010	9,5	7,8	1,8	10,2	7,8	2,5
2011	9,4	7,8	1,7	10,2	7,8	2,5
2012	9,1	7,5	1,6	9,8	7,5	2,3
Miasta 2005	8,5	6,5	2,0	10,5	7,7	2,8
Urban areas						
2010	8,4	6,6	1,8	10,7	8,0	2,7
2011	8,4	6,7	1,7	10,7	7,9	2,7
2012	8,1	6,4	1,7	10,2	7,7	2,5
Wieś 2005	12,8	11,3	1,5	8,6	6,9	1,7
Rural areas						
2010	13,5	11,9	1,6	8,3	6,8	1,5
2011	13,1	11,6	1,4	8,8	7,2	1,6
2012	12,5	11,2	1,4	8,4	6,8	1,6

a Zameldowania. **b** Wymeldowania.
a Registrations. **b** Deregistrations.

TABL. 32 (77). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Napływ ^a Inflow ^a			Odływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration		
	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
OGÓŁEM 2005	44308	20943	23365	47383	22347	25036	-3075	-1404	-1671
TOTAL 2010	44185	20795	23390	47379	22460	24919	-3194	-1665	-1529
2011	43733	20562	23171	47385	22489	24896	-3652	-1927	-1725
2012	42049	19830	22219	45347	21572	23775	-3298	-1742	-1556
0 – 4 lata	4217	2141	2076	4397	2231	2166	-180	-90	-90
5 – 9	2560	1317	1243	2707	1414	1293	-147	-97	-50
10 – 14	1529	752	777	1601	804	797	-72	-52	-20
15 – 19	1574	713	861	1700	779	921	-126	-66	-60
20 – 24	4134	1308	2826	4220	1377	2843	-86	-69	-17
25 – 29	8256	3661	4595	8613	3814	4799	-357	-153	-204
30 – 34	6240	3074	3166	6660	3250	3410	-420	-176	-244
35 – 39	3915	2077	1838	4164	2186	1978	-249	-109	-140
40 – 44	2133	1215	918	2335	1293	1042	-202	-78	-124
45 – 49	1515	831	684	1759	968	791	-244	-137	-107
50 – 54	1530	787	743	1915	1009	906	-385	-222	-163
55 – 59	1412	705	707	1742	861	881	-330	-156	-174
60 – 64	1168	582	586	1509	771	738	-341	-189	-152
65 lat i więcej	1866	667	1199	2025	815	1210	-159	-148	-11
<i>and more</i>									

a Zameldowania. **b** Wymeldowania.
a Registrations. **b** Deregistrations.

TABL. 34 (79). **NIEKTÓRE WYZNANIA RELIGIJNE**
 Stan w dniu 31 XII
SELECTED RELIGIOUS DENOMINATIONS
 As of 31 XII

Lp.	KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE	2005	2010	2011	2012	2005	2010
		jednostki kościelne ^a <i>church units^a</i>				ducho <i>cler</i>	
	Kościół Katolicki Catholic Church						
1	Kościół Rzymskokatolicki ^b	1139	1151	1152	1156	3597	3731
	Starokatolickie Old Catholic						
2	Kościół Polskokatolicki	5	5	5	5	6	5
3	Kościół Starokatolicki Mariawitów	4	3	3	3	2	2
	Protestanckie i tradycji protestanckiej Protestant and Protestant-tradition						
4	Kościół Ewangelicko-Augsburski ^c	53	63 ^d	63	63	95	86 ^d
5	Kościół Zielonoświątkowy	22	24	26	26	36	39
6	Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	27	28	25	24	11	10
7	Kościół Wolnych Chrześcijan	35	36	23	23	43	47
8	Kościół Boży w Chrystusie	6	9	9	8	14	21
9	Nowoapostolski Kościół w Polsce	5	5	5	5	8	8
10	Kościół Chrześcijan Baptystów	5	8	9	.	6	7
11	Kościół Chrystusowy w RP ^e	4	5 ^f	5	5	10	13 ^f
12	Kościół Ewangelicko-Methodystyczny Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	5	5	5	5	2	2
13	Świętego	15	14	14	14	61	53
14	Stowarzyszenie Zborów Chrześcijan	1	–	2	2	–	–
15	Kościół Ewangelicznych Chrześcijan	6	5	5	5	7	10
16	Kościół Chrześcijan Dnia Sobotniego	7	7	7	7	22	22
17	Świecki Ruch Misyjny "Epifania" Kościół Chrześcijański w Duchu Prawdy i Pokoju	8	10	10	10	58	60
18	1	1	1	1	1	11	11
19	Zbór Stanowczych Chrześcijan	1	1	1	1	7	7
20	Zbór w Wodzisławiu Śląskim	1	1	1	1	3	3
21	Kościół Ewangelicko-Reformowany	1	1	1	1	–	–
22	Misja „Centrum Służby Życia”	1	1	1	1	4	4
23	Zbory Boże Chrześcijan Dnia Siódmego ...	6	2	4	4	6	.
24	Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej	1	3	3	3	1	3
25	Ewangeliczny Związek Braterski	2	2	2	2	3	2
26	Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego	3	3	3	3	5	6
27	Kościół Pentakostalny w RP	2	4	3	3	8	6
28	Zbór Ewangelii Łaski	1	1	1	1	1	1
	Dalekiego Wschodu Far Eastern Religions						
29	Związek Buddyjski Bencien Karma Kamtsang ^g	–	1	1	1	–	–
30	Szkoła Zen Kwan Um w Polsce	1	1	1	1	1	1
31	Związek Buddyjski "Kanzeon"	–	–	–	–	–	–
	Inne Others						
32	Związek Wyznania Świadków Jehowy	302	299	.	.	–	–
33	Instytut Wiedzy o Tożsamości "Misja Czaitanii"	–	–	–	–	13	13
34	Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich (Mormoni)	1	1	1	.	12	28
35	Chrześcijański Kościół „Marantha” w Wiśle Lectorium Rosicrucianum Międzynarodowa Szkoła Złotego Różokrzyża	1	1	1	1	6	4
36	1	1	1	1	1	–	–

a Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. **b** Dane dotyczą diecezji: bielsko-żywieckiej, częstochowskiej, **e** Do 2010 r. Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. **f** Dane za 2008 r. **g** Do 2011 r. Związek Buddyjski Tradycji Karma

a Including, among others, parishes, congregations, religions communities, centres. **b** Data concern dioceses: cieszyńska. **d** Data for 2009. **e** Till 2010 Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. **f** Data for 2008. **g** Till 2011 Związek

2011	2012	2005	2010	2011	2012	Lp.
wni			wierni, wyznawcy			
gy			adherents, faithful			
3764	3817	4558877	4230522	4249939	4225190	1
5	5	1785	2072	1529	1579	2
2	2	576	550	543	540	3
100	95	60000	60175 ^d	49492	49408	4
43	42	4400	4132	4259	4363	5
10	13	2402	2411	2323	2310	6
50	50	2025	2042	2080	2049	7
26	26	273	568	587	635	8
9	9	568	559	571	587	9
7	.	418	518	514	.	10
14	14	950	800 ^f	473	505	11
2	2	454	463	463	463	12
52	51	469	422	410	401	13
-	-	325	360	364	364	14
10	10	260	231	238	246	15
22	22	204	241	240	240	16
60	57	190	208	204	198	17
11	12	148	157	159	159	18
7	7	247	126	126	119	19
3	3	93	105	110	115	20
-	-	80	80	78	77	21
4	4	86	70	70	70	22
.	.	88	71	62	53	23
3	3	13	48	48	48	24
2	2	100	40	40	40	25
6	6	47	37	38	36	26
6	8	51	30	30	35	27
1	1	55	29	22	24	28
-	-	98	120	120	120	29
1	1	15	19	20	12	30
1	1	-	4	4	4	31
-	-	127729 ^h	21388	.	.	32
13	13	188	202	125	210	33
29	.	210	194	196	.	34
5	5	30	35	40	40	35
-	-	30	20	21	23	36

sosnowieckiej, gliwickiej i katowickiej. **c** Dane dotyczą diecezji katowickiej i cieszyńskiej. **d** Dane za 2009 r. Kamtzang. **h** Dane dotyczą całego kraju.

bielsko-żywiecka, częstochowska, sosnowiecka, gliwicka and katowicka. c Data concern dioceses: katowicka and Buddyjski Tradycji Karma Kamtzang. h Data concern Poland.

DZIAŁ VI RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane o **aktywności ekonomicznej ludności** dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej i obejmują osoby w **wieku 15 lat i więcej** będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Badanie nie obejmuje osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych. Prezentowane dane opracowano na podstawie:

- 1) Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań według stanu w dniu 31 III 2011 r. (tabl. 1 i 2);
- 2) reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – BAEL** (tabl. 3 i 4) przeprowadzanego w cyklu kwartalnym; badaniem nie są objęte osoby nieobecne w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Badanie prowadzi się metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału.

Dane prezentowane według grup wieku obliczane są w oparciu o dokładną datę urodzenia. Dane od 2010 r. uogólniono na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo w NSP 2011 i BAEL stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

- 1) do **pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu (w NSP 2011 dotyczy okresu 25 III – 31 III):
 - wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
 - formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerw w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa

CHAPTER VI LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. **Data on economic activity of the population** concern the actually living population and cover persons **aged 15 and more**, who are members of households in the dwellings selected on a random basis. The survey does not cover persons living in collective accommodation establishments and homeless. Presented data were compiled on the basis of:

- 1) the National Population and Housing Census as of 31 III 2011 (tables 1 and 2);
- 2) the representative **Labour Force Survey – LFS** (tables 3 and 4), the sample survey conducted on a quarterly basis. The survey does not cover persons absent in households for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. The survey is conducted by the continuous observation method, i.e. economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter.

Data presented by age groups have been calculated on the basis of the exact date of birth. Since 2010 the data have been generalized on the basis of population balances compiled with the use of the National Population and Housing Census 2011.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive in the 2011 Census and in the LFS is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

- 1) **employed persons** are persons who during the reference week (in the 2011 Census concerns period from 25 III to 31 III):
 - performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or conducting a family-owned business outside agriculture,
 - formally had work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather) if the break in work did not exceed 3 months; moreover, if the break in work exceeded 3 months the additional

w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia. W NSP 2011 do pracujących nie zaliczono pomagających członków rodzin, którzy nie wykonywali pracy w badanym tygodniu.

2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15-74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
- były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdańczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

Prezentowane dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy),
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:

critera in the LFS in case of employment as paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and out-workers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration. In the 2011 Census contributing family workers who did not perform work during the reference week were not counted among the employed.

2) **unemployed persons** are persons aged 15-74, who simultaneously fulfilled three conditions:

- within the reference week were not employed,
- within a 4-week period (the last week being the reference week) actively sought work,
- were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed.

3. The activity rate is calculated as the share of the economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The employment rate is calculated as the share of employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The unemployment rate is calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in economically active population (total or in a given group).

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.e., in regard to private farms in agriculture).

Presented data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

2. Data regarding **employed persons** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, call-up, appointment, election or service relation),
- 2) employers and own-account workers, i.e.:

- a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w gospodarstwach indywidualnych (o powierzchni użytków rolnych do 1 ha i powyżej 1 ha) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych; z pewnymi wyłączeniami w latach 2002–2009, patrz ust. 5,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą,
 - 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
 - 5) członków spółdzielni produkcji rolnej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
 - 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane o pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII – do 2001 r. wyznaczano na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 1996 r.; w latach 2002–2009 na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002; od 2010 r. na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2002–2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby;
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1,0 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;

- a) *owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), i.e., working on private farms (with area up to 1 ha and more than 1 ha of agricultural land) as well as individual owners of livestock who do not possess agricultural land; with certain exclusions in years 2002–2009, see item 5,*
 - b) *owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity other than that related to private farms in agriculture,*
 - c) *other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;*
- 3) *outworkers;*
 - 4) *agents (including contributing family workers and persons employed by agents);*
 - 5) *members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);*
 - 6) *clergy fulfilling priestly obligations.*

3. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning employed persons as of 31 XII are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the main job.

5. Data on persons employed on private farms in agriculture as of 31 XII – till 2001 were estimated with the use of the Agricultural Census 1996, and in years 2002–2009 on the basis of the results of the National Population and Housing Census 2002 and the Agricultural Census 2002; since 2010 on the basis of the results of the Agricultural Census 2010.

Persons employed on private farms include persons conducting agricultural activity, and:

- 1) in years 2002–2009 excluding persons working:
 - a) on private farms with area over 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for own needs,
 - b) on private farms with area up to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for own needs;

2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych,
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

7. Do **osób wykonujących pracę nakładczą** zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

8. Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

Agenci pracujący na podstawie umów agencyjnych otrzymują wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne w formie prowizji od obrotów (wynagrodzenie tych osób jest uzależnione od wartości dokonywanych transakcji lub wartości wykonywanych usług).

Agenci prowadzący placówki na podstawie umowy na warunkach zlecenia przejmują pełne wpływy uzyskane z działalności placówek i zobowiązani są uiszczać na rzecz zlecającego zryczałtowaną odpłatność ustaloną w kwocie lub wskaźnikiem procentowym od obrotu.

9. W tabl. 5 dane prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika i rodzaju działalności, natomiast w pozostałych tablicach – według siedziby przedsiębiorstwa (jednostki).

10. Dane w tabl. 6 – 11 nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji społecznych, partii politycznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych, duchownych.

11. Informacje o **ruchu zatrudnionych** dotyczą pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. również sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy

2) since 2010 including persons working on private farms independently of the area of the farm and designation of agricultural production (including those producing **exclusively** or **mainly** for own needs).

6. Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:

- 1) **employment, as of 31 XII** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees,
- 2) **average paid employment** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

7. **Outworkers** are persons who are bound by a contract defining the scope of activity to be performed for the entity providing the work and which is performed outside its facilities.

8. **Agents** are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.

Agents employed on the basis of agency agreements receive agency and commission wages and salaries in the form of sales commissions (wages and salaries of these persons are dependent on the value of transactions conducted or on the value of services rendered).

Agents maintaining entities on the basis of order agreements receive all income obtained from entity activity and are obligated to pay the contractor a lump-sum payment established either as a defined sum or as a percentage of turnover.

9. In table 5 data are presented by actual (permanent) workplace of employed person and kind of activity, however in other tables – by seat of management of the enterprise (unit).

10. Data presented in tables 6 – 11 do not include: foundations, associations and other social organizations, employers organizations, economic and professional self-government, private farms, clergy.

11. Information regarding **labour turnover** concerns full-time paid employees, and since 2009 seasonal and temporary employees as well. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been

(łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r. z urlopów bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. urlopy bezpłatne) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedniego.

12. Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nie obsadzone,
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

13. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Bezrobocie

1. Dane o liczbie **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat, a nie ukończyła 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn, jest osobą niezatrudnioną i niewykonywującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as, for record-keeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires (terminations) decreased by the number of persons returning to work from child-care leave, and till 2008 from leave without pay, or the number of persons granted child-care leave, and till 2008 from leave without pay in the surveyed period to the number of full-time paid employees (excluding seasonal and temporary employees) as of 31 XII the previous year.

12. Job vacancies are workplaces formed as a result of labour turnover, or places newly created in relationship to which the following three conditions were fulfilled:

- 1) jobs as of the reporting day were in fact not filled,
- 2) the employer made efforts to find persons willing to undertake the job,
- 3) in case of finding appropriate candidates, the employer would be ready to hire these persons immediately.

13. Newly created jobs are workplaces formed as a result of e.g. organizational changes, enwidening or change of the profile of activity. In newly created units all workplaces are at the same time newly created jobs.

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (Journal of Laws No. 99, item 1001, with later amendments) are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and is less than 60, in case of women and less than 65 in case of men, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych do 2001 r. – na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2002-2009 – wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

3. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późniejszymi zmianami.).

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby, poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak i zbiorowym.

Za **wypadek przy pracy** uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia,

2. The registered unemployment rate is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. Registered unemployment rate is presented including employed on private farms in agriculture, which is a component of civil population economically active, estimated till 2001 on the basis of the results of the Agricultural Census 1996, in years 2002-2009 results of the National Population and Housing Census 2002 and the Agricultural Census 2002, since 2010 – results of the Agricultural Census 2010.

3. Information concerning Labour Fund expenditures are given according to the Law dated 20 IV 2004, on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (Journal of Laws No. 99, item 1001, with later amendments).

Work conditions

1. Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

An accident at work is a sudden event resulting in the injury of a person, caused by an outside factor, which leads to injury or death, which happened in connection with work:

1) during or in connection with an employee performing normal tasks, orders of superiors, tasks in the interest of the company (including employee initiated),

- 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej,
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za wypadek przy pracy uważa się również nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe,
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania,
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie,
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej,
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium,
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni,
- 7) wykonywanie lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług,
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej,
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi,
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej,

- 2) *while an employee is at the disposal of the employer or while travelling between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is the result of work relations.*

Accidents considered equal to accidents at work include accidents, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employed had such accident:

- 1) *during a business trip,*
- 2) *during a training within the scope of common self-defence,*
- 3) *at performing tasks ordered by trade union organizations, functioning at the employer.*

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance from a given title during:

- 1) *practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship,*
- 2) *performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions,*
- 3) *carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries,*
- 4) *servicing the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland,*
- 5) *undergoing – on the basis of appointment issued by the powiat labour office or other supervising entity – a training, or internship connected with a scholarship received by school-leavers;*
- 6) *performance of work by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives,*
- 7) *performance of work or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services,*
- 8) *performance of ordinary activities connected with conducting or cooperation at conducting non-agricultural economic activities,*
- 9) *performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen,*
- 10) *servicing supplementary forms of military service,*

11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

2. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zespечение lub zniekształcenie ciała.

3. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

4. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy od 2005 r. są grupowane zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

5. Wskaźnik wypadkowości jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

6. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; przy czym dane:

1) obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych

11) *education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.*

2. A serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

3. A fatal accident at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of accident.

4. Accidents at work are classified, i.e., according to the **events** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 is grouped according to the EUROSTAT recommendations.

5. The accident ratio is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

6. Information regarding **persons working in hazardous conditions** i.e., with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports. Data concern persons:

1) *employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope scientific re-*

nych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane oraz pozostałego sprzętania); edukacja (w zakresie szkół wyższych), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

- 2) dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwiłkniające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.
- 3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

7. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

8. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe od 2010 r. podaje się zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (Dz. U. Nr 105, poz. 869).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

9. Szczegółowe objaśnienia i informacje z zakresu warunków pracy zawierają publikacje GUS z serii „Informacje i opracowania statystyczne” – „Wypadki przy pracy” oraz „Warunki pracy”.

search and development as well as veterinary activities); administrative and support service activities (in the scope rental and leasing activities, travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope human health activities); other service activities (in the scope repair of computers and personal and household goods);

- 2) *exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climates, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.*
- 3) *the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.*

7. Evaluation of occupational risk is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence or health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.

8. A disease is deemed an **occupational disease** if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.

Occupational diseases since 2010 are presented in concordance with the regulation of the Council of Ministers dated 30 VI 2009 (Journal of Laws No. 105, item 869).

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 100 thous. paid employees.

9. Detailed explanations and information concerning work conditions are presented in the CSO's publications "Accidents at Work" and "Working Conditions" from series "Information and statistical papers".

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 1 (80). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU NA PODSTAWIE SPISU^a W 2011 R.**

Stan w dniu 31 III

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE ON THE BASIS OF THE CENSUS^a IN 2011

As of 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawodowo <i>Economically inactive persons</i>	Nieustalony status na rynku pracy <i>Unknown status on the labour market</i>	Współczynnik aktywności zawodowej ^b <i>Activity rate^b</i>	Wskaźnik zatrudnienia ^b <i>Employment rate^b</i>	Stopa bezrobocia <i>Unemployment rate</i>
		razem <i>total</i>	pracujący <i>employed</i>	bezrobotni ^c <i>unemployed^c</i>					
		w tys. <i>in thous.</i>							
OGÓŁEM TOTAL	3986,3	2014,2	1786,0	228,2	1773,1	199,1	53,2	47,2	11,3
miasta <i>urban areas</i>	3118,9	1561,3	1376,7	184,6	1400,1	157,5	52,7	46,5	11,8
wieś <i>rural areas</i>	867,4	452,9	409,3	43,6	373,0	41,6	54,8	49,6	9,6
w tym w wieku produkcyjnym ^d <i>of which of working age^d</i>	3015,4	1970,2	1744,0	226,2	870,9	174,2	69,3	61,4	11,5
15 – 24 lata	594,1	219,4	164,5	54,9	349,2	25,5	38,6	28,9	25,0
25 – 34	759,1	588,6	525,2	63,3	104,0	66,5	85,0	75,8	10,8
35 – 44	625,6	502,2	460,4	41,8	85,9	37,5	85,4	78,3	8,3
45 – 54	687,1	465,0	418,5	46,5	188,0	34,0	71,2	64,1	10,0
55 – 64	658,1	214,6	193,6	21,0	425,7	17,8	33,5	30,2	9,8
65 lat i więcej <i>and more</i>	662,3	24,4	23,7	0,7	620,2	17,7	3,8	3,7	2,7
Mężczyźni Men	1906,6	1100,2	985,9	114,4	712,6	93,8	60,7	54,4	10,4
w tym w wieku produkcyjnym ^d <i>of which of working age^d</i>	1571,6	1082,9	969,2	113,7	403,9	84,8	72,8	65,2	10,5
15 – 24 lata	303,0	124,8	95,7	29,1	167,3	10,9	42,7	32,8	23,3
25 – 34	383,8	323,2	292,4	30,8	30,9	29,7	91,3	82,6	9,5
35 – 44	315,0	268,9	250,1	18,8	27,3	18,8	90,8	84,5	7,0
45 – 54	338,2	234,0	212,2	21,8	86,3	17,9	73,1	66,3	9,3
55 – 64	308,9	133,7	120,3	13,4	165,3	9,9	44,7	40,2	10,0
65 lat i więcej <i>and more</i>	257,8	15,5	15,1	0,4	235,6	6,7	6,2	6,0	2,7

a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań; dane zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. **b** Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. **c** Osoby w wieku 15–74 lata. **d** Mężczyźni w wieku 18–64 lata, kobiety w wieku 18–59 lat.

a Data of the National Population and Housing Census; data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook. **b** Persons of unknown status on the labour market were not included at calculating the activity rate and the employment rate. **c** Persons aged 15–74. **d** Men aged 18–64, women aged 18–59.

TABL. 1 (80). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU NA PODSTAWIE SPISU^a W 2011 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 III
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE ON THE BASIS OF THE CENSUS^a IN 2011 (cont.)
As of 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawodowo <i>Economically inactive persons</i>	Nieustalony status na rynku pracy <i>Unknown status on the labour market</i>	Współczynnik aktywności zawodowej ^b <i>Activity rate^b</i>	Wskaźnik zatrudnienia ^b <i>Employment rate^b</i>	Stopa bezrobocia <i>Unemployment rate</i>
		razem <i>total</i>	pracujący <i>employed</i>	bezrobotni ^c <i>unemployed^c</i>					
		w tys. <i>in thous.</i>				w % <i>in %</i>			
Kobiety	2079,7	913,9	800,1	113,8	1060,5	105,3	46,3	40,5	12,5
Women									
w tym w wieku produkcyjnym ^d	1443,7	887,3	774,8	112,5	467,0	89,4	65,5	57,2	12,7
<i>of which of working age^d</i>									
15 – 24 lata	291,2	94,6	68,8	25,9	181,9	14,6	34,2	24,9	27,3
25 – 34	375,3	265,3	232,9	32,5	73,1	36,8	78,4	68,8	12,2
35 – 44	310,6	233,3	210,3	23,0	58,6	18,8	79,9	72,0	9,9
45 – 54	348,9	231,0	206,3	24,7	101,8	16,2	69,4	62,0	10,7
55 – 64	349,2	80,9	73,3	7,6	260,4	7,9	23,7	21,5	9,3
65 lat i więcej	404,5	8,9	8,6	0,2	384,6	11,1	2,3	2,2	2,8
<i>and more</i>									

a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań; dane zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. **b** Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. **c** Osoby w wieku 15–74 lata. **d** Mężczyźni w wieku 18–64 lata, kobiety w wieku 18–59 lat.

a Data of the National Population and Housing Census; data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook. **b** Persons of unknown status on the labour market were not included at calculating the activity rate and the employment rate. **c** Persons aged 15–74. **d** Men aged 18–64, women aged 18–59.

TABL. 2 (81). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA NA PODSTAWIE SPISU^a W 2011 R.**

Stan w dniu 31 III

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY EDUCATIONAL LEVEL ON THE BASIS OF THE CENSUS^a IN 2011

As of 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawodowo <i>Economically inactive persons</i>	Nieustalony status na rynku pracy <i>Unknown status on the labour market</i>	Współczynnik aktywności zawodowej ^b <i>Activity rate^b</i>	Wskaźnik zatrudnienia ^b <i>Employment rate^b</i>	Stopa bezrobocia <i>Unemployment rate</i>
		razem <i>total</i>	pracujący <i>employed</i>	bezrobotni ^c <i>unemployed^c</i>					
		w tys. <i>in thous.</i>		w % <i>in %</i>					
OGÓŁEM TOTAL	3986,3	2014,2	1786,0	228,2	1773,1	199,1	53,2	47,2	11,3
Wyższe <i>Tertiary</i>	649,6	515,2	485,8	29,4	134,3	0,0	79,3	74,8	5,7
Policealne i średnie zawodowe <i>Post-secondary and vocational secondary</i>	885,9	568,3	513,7	54,6	317,6	0,0	64,2	58,0	9,6
Średnie ogólnokształcące <i>General secondary</i>	436,4	223,5	191,3	32,2	212,8	0,0	51,2	43,9	14,4
Zasadnicze zawodowe <i>Basic vocational</i>	1028,0	571,1	497,1	74,0	456,8	0,0	55,6	48,4	13,0
Gimnazjalne i podstawowe <i>Lower secondary and primary</i>	757,7	130,7	93,5	37,2	626,9	0,0	17,3	12,3	28,4
Podstawowe nieukończone ^d <i>Primary not completed^d</i>	24,3	1,1	0,7	0,4	23,2	0,0	4,6	2,8	39,9
Nieustalone <i>Unknown</i>	204,4	4,1	3,8	0,3	1,4	198,9	x	x	x
Mężczyźni Men	1906,6	1100,2	985,9	114,4	712,6	93,8	60,7	54,4	10,4
Wyższe <i>Tertiary</i>	277,8	223,6	212,2	11,4	54,1	0,0	80,5	76,4	5,1
Policealne i średnie zawodowe <i>Post-secondary and vocational secondary</i>	446,3	318,2	292,4	25,8	128,1	0,0	71,3	65,5	8,1
Średnie ogólnokształcące <i>General secondary</i>	145,3	89,9	78,6	11,3	55,4	0,0	61,9	54,1	12,6
Zasadnicze zawodowe <i>Basic vocational</i>	623,2	387,7	343,5	44,1	235,5	0,0	62,2	55,1	11,4

a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań; dane zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. **b** Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. **c** Osoby w wieku 15–74 lata. **d** Łącznie z osobami bez wykształcenia szkolnego.

a Data of the National Population and Housing Census; data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook. **b** Persons of unknown status on the labour market were not included at calculating the activity rate and the employment rate. **c** Persons aged 15–74. **d** Including persons without school education.

TABL. 2 (81). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA NA PODSTAWIE SPISU^a W 2011 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 III

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY EDUCATIONAL LEVEL ON THE BASIS OF THE CENSUS^a IN 2011 (cont.)

As of 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawodowo <i>Economically inactive persons</i>	Nieustalony status na rynku pracy <i>Unknown status on the labour market</i>	Współczynnik aktywności zawodowej ^b <i>Activity rate^b</i>	Wskaźnik zatrudnienia ^b <i>Employment rate^b</i>	Stopa bezrobocia <i>Unemployment rate</i>
		razem <i>total</i>	pracujący <i>employed</i>	bezrobotni ^c <i>unemployed^c</i>					
		w tys. <i>in thous.</i>		w % <i>in %</i>					
Mężczyźni (dok.) Men (cont.)									
Gimnazjalne i podstawowe	309,9	78,0	56,7	21,3	231,8	0,0	25,2	18,3	27,3
<i>Lower secondary and primary</i>									
Podstawowe nieukończone ^d	7,7	0,6	0,4	0,3	7,0	0,0	8,3	4,9	40,9
<i>Primary not completed^d</i>									
Nieustalone	96,5	2,2	2,0	0,2	0,7	93,7	x	x	x
<i>Unknown</i>									
Kobiety	2079,7	913,9	800,1	113,8	1060,5	105,3	46,3	40,5	12,5
Women									
Wyższe	371,8	291,6	273,6	18,0	80,2	0,0	78,4	73,6	6,2
<i>Tertiary</i>									
Policealne i średnie zawodowe	439,6	250,1	221,3	28,8	189,5	0,0	56,9	50,3	11,5
<i>Post-secondary and vocational secondary</i>									
Średnie ogólnokształcące	291,1	133,6	112,7	20,9	157,4	0,0	45,9	38,7	15,6
<i>General secondary</i>									
Zasadnicze zawodowe	404,8	183,5	153,6	29,9	221,3	0,0	45,3	37,9	16,3
<i>Basic vocational</i>									
Gimnazjalne i podstawowe	447,8	52,7	36,8	15,9	395,1	–	11,8	8,2	30,2
<i>Lower secondary and primary</i>									
Podstawowe nieukończone ^d	16,7	0,5	0,3	0,2	16,2	–	2,9	1,8	38,4
<i>Primary not completed^d</i>									
Nieustalone	107,9	1,9	1,8	0,2	0,7	105,3	x	x	x
<i>Unknown</i>									

a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań; dane zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. **b** Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. **c** Osoby w wieku 15–74 lata. **d** Łącznie z osobami bez wykształcenia szkolnego.

a Data of the National Population and Housing Census; data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook. **b** Persons of unknown status on the labour market were not included at calculating the activity rate and the employment rate. **c** Persons aged 15–74. **d** Including persons without school education.

TABL. 3 (82). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ – na podstawie BAEL**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012				SPECIFICATION	
	przeciętne w roku annual averages		kwartały quarters					
			I	II	III	IV		
LUDNOŚĆ w tys.	3785	3934	3940	3941	3943	3905	3970	POPULATION in thous.
Mężczyźni	1799	1896	1905	1914	1920	1884	1901	Men
Kobiety	1986	2038	2035	2027	2024	2020	2069	Women
Aktywni zawodowo	1980	2095	2106	2093	2090	2116	2124	Economically active persons
mężczyźni	1081	1164	1164	1163	1167	1171	1157	men
kobiety	899	931	942	930	923	946	968	women
Pracujący	1799	1903	1908	1900	1902	1915	1913	Employed persons
mężczyźni	994	1073	1067	1067	1074	1072	1055	men
kobiety	805	829	841	834	828	843	859	women
Bezrobotni ^a	181	193	198	193	187	201	211	Unemployed persons ^a
mężczyźni	87	91	97	96	93	98	102	men
kobiety	95	102	101	96	95	103	109	women
Bierni zawodowo	1804	1838	1834	1848	1854	1788	1846	Economically inactive persons
Mężczyźni	718	732	740	751	753	714	744	Men
Kobiety	1087	1107	1094	1097	1101	1075	1101	Women
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWO- DOWEJ w %	52,3	53,3	53,5	53,1	53,0	54,2	53,5	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni	60,1	61,4	61,1	60,8	60,8	62,2	60,9	men
kobiety	45,3	45,7	46,3	45,9	45,6	46,8	46,8	women
Miasta	53,0	53,7	53,6	53,8	53,5	53,9	53,3	Urban areas
Wieś	49,8	51,8	52,9	50,5	51,1	55,5	54,4	Rural areas
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w % ..	47,5	48,4	48,4	48,2	48,2	49,0	48,2	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	55,3	56,6	56,0	55,7	55,9	56,9	55,5	men
kobiety	40,5	40,7	41,3	41,1	40,9	41,7	41,5	women
Miasta	48,1	48,6	48,6	49,0	48,8	48,7	47,9	Urban areas
Wieś	45,6	47,4	47,8	45,4	46,4	50,3	49,3	Rural areas
STOPA BEZROBOCIA w %	9,1	9,2	9,4	9,2	8,9	9,5	9,9	UNEMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	8,0	7,8	8,3	8,3	8,0	8,4	8,8	men
kobiety	10,6	11,0	10,7	10,3	10,3	10,9	11,3	women
Miasta	9,4	9,4	9,4	8,9	8,9	9,6	10,1	Urban areas
Wieś	8,3	8,4	9,5	10,2	9,3	9,1	9,4	Rural areas

^a Osoby w wieku 15-74 lata.

^a Persons aged 15-74.

TABL. 4 (83). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2012 R. – na podstawie BAEL**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2012 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność Population	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawodowo Economically inactive persons	Współczynnik aktywności zawodowej Activity rate	Wskaźnik zatrudnienia Employment rate	Stopa bezrobocia Unemployment rate
		ogółem total	pracujący employed	bezrobotni ^a unemployed ^a				
		w tys. in thous.		w % in %				
OGÓŁEM	3970	2124	1913	211	1846	53,5	48,2	9,9
TOTAL								
Według wieku: By age:								
w tym w wieku produkcyjnym ^b of which of working age ^b	2968	2078	1870	208	891	70,0	63,0	10,0
15 – 24 lata	511	182	133	49	329	35,6	26,0	26,9
25 – 34	721	626	565	61	95	86,8	78,4	9,7
35 – 44	659	572	527	45	87	86,8	80,0	7,9
45 – 54	633	449	421	28	184	70,9	66,5	6,2
55 lat i więcej and more	1446	295	267	28	1151	20,4	18,5	9,5
Według poziomu wykształcenia: By educational level:								
Wyższe Tertiary	797	643	611	32	154	80,7	76,7	5,0
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	995	620	567	53	375	62,3	57,0	8,5
Średnie ogólnokształcące General secondary	376	182	153	29	194	48,4	40,7	15,9
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	1113	579	506	73	533	52,0	45,5	12,6
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe Lower secondary, primary and incomplete primary	689	100	76	23	590	14,5	11,0	23,0

a Osoby w wieku 15-74 lata. **b** Mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat.

a Persons aged 15-74. **b** Men aged 18-64, women aged 18-59.

Pracujący Employment

TABL. 5 (84). **PRACUJĄCY^a**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012	
				ogółem total	z liczby ogółem – kobiety of total num- ber – women
OGÓŁEM	1504944	1637275	1648115	1642427	739231
TOTAL					
sektor publiczny	506955	466283	453522	447888	241130
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	997989	1170992	1194593	1194539	498101
<i>private sector</i>					
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	71004	102514	102537	102104	51726
<i>Agriculture^b, forestry and fishing</i>					
Przemysł	482120	488654	491298	488692	128592
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe	315625	330204	333419	331212	106521
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo	90136	112127	117207	113490	12239
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	268175	275436	272647	268727	145157
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	86453	93009	95895	95214	24270
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	28242	28623	28168	29689	19599
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	19624	24080	25147	26572	8855
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	30813	37140	37507	38175	25809
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	24961	25842	25840	25648	14665
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	49522	56419	60116	60667	30090
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	42938	63589	60915	60119	26353
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	56146	62590	62178	62548	41843
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>					
Edukacja	122344	125392	124939	125029	100252
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	90628	96637	96988	99659	81402
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	19298	21032	21270	20325	12505
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	22540	24191	25463	25769	15874
<i>Other service activities</i>					

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 140.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 5 on page 140.

TABL. 6 (85). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	agenci agents	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin owners, co-owners including gratuitously contributing family workers	
O G Ó Ł E M	2005	1031396	1018370	1255	9873
T O T A L	2010	1078500	1065404	1159	10514
	2011	1082093	1069627	1206	9885
	2012	1080937	1068157	1153	10253
sektor publiczny		423266	423266	–	–
<i>public sector</i>					
sektor prywatny		657671	644891	1153	10253
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		4523	3495	–	60
Przemysł		453645	450311	10	3203
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe		297661	294428	10	3102
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo		70872	69203	–	1636
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		101645	98747	1	2875
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa		40017	39416	–	601
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		11704	11260	–	426
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja		12249	12129	–	119
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>		23526	22332	1138	56
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		19369	19311	–	58
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		27129	26741	–	387
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		34976	34480	4	282
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ... <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>		62179	62174	–	5
Edukacja		119401	119293	–	108
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		81671	81327	–	344
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		16221	16196	–	25
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa		1810	1742	–	68
<i>Other service activities</i>					

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 7 (86). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób ^a of which entities employ- ing more than 9 persons ^a	
O G Ó Ł E M	1147408	1219187	1225549	1217090	1049896	T O T A L
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6785	6755	6723	6580	2958	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	449594	466140	472652	470484	446244	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	284413	307544	314990	312699	289701	of which manufacturing
Budownictwo	76643	88824	92800	90949	68279	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	147454	157449	153677	151920	96503	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	51132	50918	50688	50027	38884	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	14841	17318	17675	17612	10417	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	13052	12574	13237	13702	10965	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	21885	23367	23923	24574	21810	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	21212	20755	20600	20620	17814	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	29564	37975	38413	38354	26837	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	33616	41405	39674	37320	32706	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	54727	61515	61353	61209	61185	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	120538	119272	119302	119336	117812	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	80799	85201	85050	85562	80690	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	15214	18523	18566	17721	15255	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	10352	11196	11216	11120	1537	Other service activities

^a Bez zatrudnionych za granicą.

^a Excluding persons employed abroad.

TABL. 8 (87). **PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI^a**
Stan w dniu 31 XII
FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pełnozatrudnieni ^b Full-time paid employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time paid employees	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM 2005	934076	394973	84294	49048
TOTAL 2010	986410	419640	78994	47291
..... 2011	993757	419224	75870	45981
2012	991599	421532	76558	48353
sektor publiczny public sector	390050	203862	33216	23323
sektor prywatny private sector	601549	217670	43342	25030
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	2812	704	683	475
Przemysł Industry	437042	111291	13269	6496
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	282520	91115	11908	5826
Budownictwo Construction	65452	6623	3751	1002
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	90444	44722	8303	5904
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	38450	6935	966	396
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	8751	5876	2509	1782
Informacja i komunikacja Information and communication	10847	4102	1282	547
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	20206	15095	2126	1552
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	16793	9601	2518	1831
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	25162	11478	1579	872
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	29595	11344	4885	2492
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	59661	40094	2513	1479
Edukacja Education	97589	80938	21704	15752
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	74112	63038	7215	5430
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	13341	8897	2855	2029
Pozostała działalność usługowa Other service activities	1342	794	400	314

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b Od 2009 łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 9 (88). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %	
		kobiety women	podejmują- cy pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powraca- jący z ur- lopow wychowaw- czych ^b persons returning from child- -care lea- ves ^c		
OGÓŁEM	2005	192570	66878	25725	108575	3501	20,8
TOTAL	2010	194626	72666	21657	155960	3366	19,5
	2011	246849	89735	22969	181571	3402	24,7
	2012	184985	66756	22410	142289	3147	18,2
sektor publiczny		32437	15289	4754	24147	902	8,0
public sector							
sektor prywatny		152548	51467	17656	118142	2245	24,8
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		440	149	57	320	3	15,2
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		69476	19870	8678	54946	1084	15,7
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		54544	18269	6846	43362	968	19,1
Budownictwo		22573	1239	1932	18600	68	33,0
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		22411	10955	2581	17082	447	23,9
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		9922	1257	679	8350	41	26,7
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		3046	1778	356	2234	53	34,1
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		2769	1006	609	1848	29	27,1
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa		4064	2691	505	2478	202	18,6
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		1824	880	155	1497	39	10,5
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		4212	1797	666	3084	79	16,1
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ		22406	9018	3037	15876	180	70,1
Administrative and support service activities							
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpiecze- nia społeczne		4933	3029	936	3413	287	7,8
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja		6373	4949	723	4524	271	6,1
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activi- ties		8324	6758	1162	6393	301	10,5
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją		1888	1190	318	1378	59	13,8
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		324	190	16	266	4	22,0
Other service activities							

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodar-
czyczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopow bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding eco-
nomic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 10 (89). ZWOLNIENIA Z PRACY^a
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tację retired or granted pension due to an ina- bility to work or due to rehabili- tation	korzysta- jący z urlo- pów wy- chowaw- czych ^b taking child- -care leaves ^b	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
OGÓŁEM	2005 170575	61628	28237	23046	14635	5373	18,2
TOTAL	2010 192695	71674	37284	17320	12771	4035	19,2
	2011 237183	87868	40890	19535	16372	3613	23,7
	2012 186965	64213	34095	18021	15126	3067	18,4
sektor publiczny	35428	15748	5817	1562	10410	1042	8,7
public sector							
sektor prywatny	151537	48465	28278	16459	4716	2025	24,7
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	514	166	71	27	33	6	17,7
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł	66161	17739	9572	5603	10163	869	15,0
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	50427	16086	8547	4966	2256	808	17,7
Budownictwo	24749	1125	4158	2659	878	181	36,0
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	22226	10853	5052	2869	284	473	23,7
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	8106	912	1394	947	577	61	21,7
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3016	1861	447	420	30	65	33,6
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja	1939	731	366	390	21	21	19,0
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa	4544	2620	1573	527	40	189	20,9
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1937	852	366	157	207	43	11,2
Real estate activities							

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospo-
darczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding eco-
nomic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 10 (89). **ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)**
TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tację retired or granted pension due to an ina- bility to work or due to rehabili- tation	korzysta- jący z urlo- pów wy- chowaw- czych ^b taking child- -care leaves ^b	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	4516	1850	1030	639	134	103	17,2
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	24522	9454	3995	2120	343	56	77,2
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	4574	2680	290	329	744	332	7,1
Edukacja <i>Education</i>	7961	5519	1732	347	1018	302	7,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activi- ties</i>	10025	6481	3656	704	568	303	12,8
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	1810	1181	291	225	84	60	13,2
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	365	189	102	58	2	3	24,9

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospo-
darczych o liczbie pracujących do 9 osób. **b** W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding eco-
nomic entities employing up to 9 persons. **b** In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 11 (90). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a**
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem – absolwenci szkół Of total number – school leavers				
			wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawodo- wych post- -secondary and se- condary vocational	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasadni- czych zawodo- wych basic vocational	
OGÓŁEM	2005	22644	9120	7258	7508	2564	5314
TOTAL	2010	17254	7227	6080	4604	2585	3985
	2011	17270	7064	6179	4698	2287	4106
	2012	17767	7298	5917	4804	2561	4485
sektor publiczny		3939	1763	2135	1015	282	507
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		13828	5535	3782	3789	2279	3978
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		41	18	28	7	2	4
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		7036	2162	1445	2363	1299	1929
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe		5546	2058	1171	1694	1229	1452
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo		1064	99	250	344	84	386
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		1843	916	552	468	364	459
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		464	101	119	147	86	112
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		218	137	24	111	42	41
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		505	202	413	40	41	11
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>		455	291	253	46	149	7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		122	64	57	32	16	17
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		551	263	399	95	37	20
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activi- ties</i>		2833	1172	420	811	179	1423
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia spo- łeczne		738	472	533	106	89	10
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja		562	442	477	40	25	20
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		1040	775	814	138	56	32
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		282	178	131	53	87	11
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa		13	6	2	3	5	3
<i>Other service activities</i>							

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 12 (91). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2012 R.**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies — newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utwo- rzone of which vacan- cies – newly created jobs	z liczby ogółem w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total number in enti- ties em- ploying more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in enti- ties em- ploying more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in enti- ties em- ploying more than 9 persons
OGÓŁEM	4112	658	3063	58741	36906	41804	27415
TOTAL							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7	–	7	268	185	217	166
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł	1313	180	1188	12983	8688	7425	5275
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie	90	44	90	466	444	109	87
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe	1142	130	1021	12052	7906	6867	4822
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	4	3	4	114	96	138	133
<i>electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	77	3	73	351	242	311	233
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation ac- tivities</i>							
Budownictwo	495	59	262	7788	4037	6558	4084
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	616	58	380	10738	4621	9714	5063
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	360	63	220	3563	2337	2498	1522
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	160	31	59	2256	689	1552	637
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							

^a W ciągu roku.

^a During the year.

TABL. 12 (91). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKwidOWANE
W 2012 R. (dok.)**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies — newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utwo- rzone of which vacan- cies — newly created jobs	z liczby ogółem w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total number in enti- ties em- ploying more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in enti- ties em- ploying more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in enti- ties em- ploying more than 9 persons
Informacja i komunikacja	154	64	107	1702	951	625	231
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa	126	3	126	907	510	608	422
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	64	–	44	565	246	577	329
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	151	44	90	2357	1009	1484	762
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ	159	44	132	9303	8507	5359	4843
<i>Administrative and support service activities</i>							
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne	183	59	182	787	760	331	320
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	107	23	107	2162	1818	1915	1598
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activi- ties</i>	130	27	98	2287	1973	1934	1787
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją	59	2	51	474	390	334	256
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	28	1	10	601	185	673	120
<i>Other service activities</i>							

^a W ciągu roku.

^a During the year.

Bezrobocie

Unemployment

TABL. 13 (92). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL
AS JOB OFFERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani					Total registered unemployed persons
ogółem	281280	181198	186187	205459	persons
w tym kobiety	159383	98169	104370	112316	of which women
Z liczby ogółem - bezrobotni:					Of total number - unemployed persons:
dotychczas niepracujący	73450	35806	34485	35189	Previously not employed
w tym absolwenci ^a	13843	10831	10637	11113	of which school-leavers ^a
w tym w szkole wyższej ^b	3304	3625	3267	3119	of which in tertiary education ^b
bez kwalifikacji zawodowych	76351	47059	54233	59280	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	13563	6517	5776	9320	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^c	182131	72162	84291	93933	long-term unemployed ^c
posiadający prawo do zasiłku ...	31864	27762	27391	32115	possessing benefit rights
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko w wieku 18 lat i mniej	10796 ^d	15897	18510	20424	bringing up single-handed at least one child aged 18 and less
niepełnosprawni	9388	11064	11511	12475	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego^e w %	15,5	10,0	10,2	11,1	Registered unemployment rate^e in %
Oferty pracy	2695	4147	4644	4745	Job offers

a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. **b** Dotyczy osób, które nie ukończyły 27 lat. **c** Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego. **d** Dane dotyczą osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku 7 lat i mniej. **e** Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 143.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. **b** Concerns persons who have not reached their 27th birthday. **c** Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training. **d** Data concern persons who bring up single-handed at least one child aged 7 and less. **e** See general notes, item 2 on page 143.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 15 (94). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2011		2012	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe Tertiary	15907	10372	20778	13594	22193	15163	25246	17187
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	61244	39316	41781	25114	42818	26791	47137	28701
Średnie ogólnokształcące General secondary	19126	14770	17205	12187	17301	12415	19063	13345
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	91568	45448	50889	22573	51885	24083	57469	25863
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe Lower secondary, primary and incomplete primary	93435	49477	50545	24701	51990	25918	56544	27220
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^{ab} BY DURATION OF UNEMPLOYMENT^{ab}								
3 miesiące i mniej 3 months and less	62202	28930	67086	33189	59001	29266	64892	31417
3 – 6	38180	20963	36764	20778	35360	20617	38361	21562
6 – 12	42194	22965	34618	19386	36311	21441	37797	21024
12 – 24	44535	25753	27543	15715	33907	20331	34364	20260
Powyżej 24 miesięcy More than 24 months	94169	60772	15187	9101	21608	12715	30045	18053
WEDŁUG STAŻU PRACY^b BY WORK SENIORITY^b								
Bez stażu pracy No work seniority	73450	45491	35806	22113	34485	21633	35189	21411
Ze stażem pracy: With work seniority:								
1 rok i mniej 1 year and less	39090	22420	29139	16910	31811	19127	35039	20692
1 – 5	45324	24548	37464	20159	39072	22101	43834	24341
5 – 10	36735	21442	22799	12438	23883	13553	27854	15399
10 – 20	47339	27692	27045	14109	27457	14888	30346	16153
20 – 30	34068	16714	21434	9814	21803	10251	23780	10803
powyżej 30 lat more than 30 years	5274	1076	7511	2626	7676	2817	9417	3517

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. **b** Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2012 r. wśród bezrobotnych było 49956 osób (w tym 21884 kobiet) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. **b** Intervals were shifted upwards, e.g., in the interval 3–6, persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31 XII 2012 among the unemployed were 49956 persons (of which 21884 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 16 (95). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	3728	1889	1107	1239	Undertook employment in inter-vention works
w tym kobiety	2004	1100	654	779	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	4614	4116	1228	1570	Undertook employment in public works
w tym kobiety	2519	1707	568	762	of which women
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	38785	46729	17564	25022	Started training or internship with the employer
w tym kobiety	23125	29422	11231	16297	of which women
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	–	6267	4521	4654	Started social useful works
w tym kobiety	–	3344	2441	2580	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy	110087	115238	91982	97573	Number of submitted job offers

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 17 (96). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a**
EXPENDITURES OF THE LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w od- setkach in per- cent	
O G Ó Ł E M	478,0	827,2	512,1	599,1	100,0	TOTAL
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	266,9	296,7	269,1	305,1	50,9	Unemployment benefits
Koszty szkoleń	23,3	32,7	8,5	11,7	2,0	Training costs
Środki na podjęcie działalności gospodarczej oraz refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy	36,2	223,2	55,8	99,7	16,6	Means for starting of economic activity as well as reimbursement of the costs of equipment and refitting of the workseat
Roboty publiczne	22,5	28,3	8,5	9,8	1,6	Public works
Prace interwencyjne	10,3	9,5	6,9	5,5	0,9	Interventional works
Stypendia za okres stażu	62,7	167,4	79,2	74,7	12,5	Scholarships for internship period

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 143.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 3 on page 143.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 18 (97). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents re- sulting in an inability to work		
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lżejszych light	1–3 dni days	4 – 20	21 dni i więcej days and more
OGÓŁEM TOTAL							
OGÓŁEM 2005	12404	71	159	12174	64	3248	8440
TOTAL 2010	13802	64	108	13630	135	3999	8845
..... 2011	13987	67	112	13808	157	4166	8820
..... 2012	12901	50	88	12763	186	4301	8152
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	72	–	–	72	–	17	55
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł	6358	22	38	6298	80	1888	4303
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie	1667	16	6	1645	4	139	1505
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe	4160	3	26	4131	69	1559	2470
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	148	1	2	145	2	44	99
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	383	2	4	377	5	146	229
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>							
Budownictwo	1366	14	26	1326	4	325	1015
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1378	1	9	1368	26	607	727
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>							

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 18 (97). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (cd.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents re- sulting in an inability to work		
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lżejszych light	1–3 dni days	4 – 20	21 dni i więcej days and more
OGÓŁEM (dok.) TOTAL (cont.)							
Transport i gospodarka magazynowa	851	9	7	835	10	293	531
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	148	–	1	147	3	70	73
Informacja i komunikacja	42	–	1	41	3	14	22
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	90	–	–	90	4	41	38
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	131	–	1	130	1	48	79
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	153	1	–	152	2	63	86
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	403	2	1	400	14	153	227
<i>Administrative and support service activities</i>							
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	369	–	–	369	11	145	196
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	623	–	1	622	17	248	319
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	727	1	–	726	11	313	371
<i>Human health and social work activ- ities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	130	–	3	127	–	47	79
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	60	–	–	60	–	29	31
<i>Other service activities</i>							

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 18 (97). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (cd.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents re- sulting in an inability to work			
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lżejszych light	1–3 dni days	4 – 20	21 dni i więcej days and more	
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)								
OGÓŁEM	2005	8,64	0,05	0,11	8,48	0,04	2,26	5,88
TOTAL	2010	9,31	0,04	0,07	9,20	0,09	2,70	5,96
	2011	9,05	0,04	0,07	8,94	0,10	2,69	5,70
	2012	8,33	0,03	0,06	8,24	0,12	2,78	5,26
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	12,31	–	–	12,31	–	2,91	9,40	
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł	12,98	0,04	0,08	12,85	0,16	3,85	8,78	
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie	14,61	0,14	0,05	14,42	0,04	1,22	13,19	
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe	12,52	0,01	0,08	12,43	0,21	4,69	7,43	
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	7,08	0,05	0,10	6,94	0,10	2,11	4,74	
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	16,86	0,09	0,18	16,59	0,22	6,43	10,08	
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>								
Budownictwo	11,84	0,12	0,23	11,50	0,03	2,82	8,80	
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	5,09	0,00	0,03	5,05	0,10	2,24	2,69	
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa	8,91	0,09	0,07	8,74	0,10	3,07	5,56	
<i>Transportation and storage</i>								

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 18 (97). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents re- sulting in an inability to work		
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lżejszych light	1–3 dni days	4 – 20	21 dni i więcej days and more
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) (dok.) PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate) (cont.)							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	5,12	–	0,03	5,08	0,10	2,42	2,52
Informacja i komunikacja	1,62	–	0,04	1,59	0,12	0,54	0,85
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2,38	–	–	2,38	0,11	1,08	1,00
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5,09	–	0,04	5,05	0,04	1,86	3,07
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2,53	0,02	–	2,52	0,03	1,04	1,42
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	6,66	0,03	0,02	6,61	0,23	2,53	3,75
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5,92	–	–	5,92	0,18	2,33	3,14
Edukacja	4,98	–	0,01	4,98	0,14	1,98	2,55
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7,39	0,01	–	7,38	0,11	3,18	3,77
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6,25	–	0,14	6,11	–	2,26	3,80
Pozostała działalność usługowa	2,34	–	–	2,34	–	1,13	1,21

^a Zgłoszone w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 19 (98). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)****CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a**
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budownictwo construction	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospodarka magazynowa transportation and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work activities
			razem total	w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing				
OGÓŁEM 2005	12404	118	6358	4318	1265	1043	764	831
TOTAL 2010	13802	58	6852	4313	1534	1445	818	863
..... 2011	13987	81	7027	4698	1441	1441	972	782
..... 2012	12901	72	6358	4160	1366	1378	851	727
w tym: of which:								
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi Contact with electrical voltage, temperature, hazardous substances and chemicals	450	1	252	199	42	37	14	23
w tym z preparatami chemicznymi of which chemicals	106	1	56	43	13	8	6	5
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie Drowned, buried, enveloped	24	-	14	4	6	-	1	1
Zderzenie z/lub uderzenie w: Horizontal or vertical impact with or against:								
nieruchomy obiekt a stationary object	3164	27	1297	849	339	313	273	207
obiekt w ruchu object in motion	3559	14	2123	1178	448	356	200	85
w tym przez: of which by:								
spadający obiekt falling object	1751	5	1134	521	245	167	58	20
poruszający się lub transportowany obiekt moving or transported object	623	4	338	233	55	90	50	15
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym Contact with sharp, rough, coarse material agent	1898	13	1054	902	165	282	51	103
w tym kontakt z przedmiotem ostrym of which contact with sharp material agent	1339	10	719	654	102	242	25	84
Uwięzienie, zmiżdżenie Trapped, crushed	916	3	578	416	109	102	48	11
Obciążenie psychiczne lub fizyczne Physical or mental stress	1327	3	531	318	141	165	132	107
w tym obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego of which physical stress on the muscular-skeletal system	1180	1	485	290	123	148	113	96

^a Zgłoszone w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 19 (98). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		rolnic- two, leś- nictwo, łowiectwo i rybactwo agri- culture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo con- struc- tion	handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	trans- port i gospo- darka maga- zynowa trans- porta- tion and storage	opieka zdrow- otna i pomoc spo- łeczna human health and social work	
			razem total	w tym prze- twór- stwo przemy- słowe of which manu- factur- ing					
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.) CONTACT-MODE OF INJURY (cont.)									
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia	249	–	22	8	3	16	56	58	
<i>Agression of human or animal</i>									
Inne wydarzenia	1279	11	476	280	106	106	75	131	
<i>Others events</i>									
PRZYCZYNY WYPADKÓW CAUSES OF ACCIDENTS									
OGÓŁEM	2005	24296	216	13184	8738	2765	1988	1467	1259
TOTAL	2010	28149	88	14962	9031	3333	2805	1781	1300
	2011	28862	151	15549	10030	3229	2852	1960	1221
	2012	26536	142	14078	8915	2999	2773	1713	1101
Niewłaściwy stan czynnika material- nego	2231	12	1312	882	230	163	164	76	
<i>Inappropriate condition of material objects/agents</i>									
Niewłaściwa organizacja: <i>Inappropriate organization of:</i>									
pracy	1464	9	907	527	214	115	71	45	
<i>work</i>									
stanowiska pracy	1576	7	906	566	218	159	71	52	
<i>work post</i>									
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym	2045	16	1225	859	217	245	114	47	
<i>Absence or inappropriate use of material objects/agents</i>									
Nieużywanie sprzętu ochronnego	446	1	273	208	40	64	14	3	
<i>Not using protective equipment</i>									
Niewłaściwe samowolne zachowa- nie się pracownika	1933	6	1192	715	212	213	125	29	
<i>Inappropriate wilful employee action</i>									
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b	342	4	139	109	41	26	39	14	
<i>Inappropriate mental-physical condi- tion of employee^b</i>									
Nieprawidłowe zachowanie się pra- cownika	14573	75	7503	4705	1655	1599	931	653	
<i>Incorrect employee action</i>									
Inne	1926	12	621	344	172	189	184	182	
<i>Others</i>									

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year. ^b Caused by i.a.: sudden action, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 20 (99). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE^a**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	432	371	350	348	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne	4	1	1	1	of which fatal accidents
Wydarzenia powodujące urazy:					Events causing injury:
upadek osób	233	169	167	194	persons falling
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty	20	22	36	21	persons hit or crushed by falling objects
przejechanie, uderzenie, pochwylenie przez środki transportu w ruchu	8	8	6	2	persons run over, hit or caught by moving means of transport
pochwylenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	44	62	49	40	persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	44	42	25	32	persons hit, crushed or bitten by animals
działania skrajnych temperatur	2	-	4	3	influence of extreme temperatures
działania materiałów szkodliwych	1	2	-	-	influence of hazardous materials
inne wydarzenia	80	66	63	56	other events

^a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.
 Źródło: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Who received one-off accident compensations.
 Source: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 21 (100). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**
 Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Zagrożenie Hazard								
	Ogółem Grand total		związane connected with		ze środowiskiem work environment		z uciążliwością strenuous conditions		czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
OGÓŁEM	2005	197,7	103,2	110,5	60,6	65,9	31,8	21,2	10,8
TOTAL	2010	183,7	126,6	100,2	63,0	59,0	47,2	24,5	16,4
	2011	182,6	123,9	100,9	60,0	58,9	48,5	22,7	15,5
	2012	183,0	126,3	103,9	63,3	56,8	46,0	22,3	17,0
sektor publiczny		283,3	183,0	167,1	94,3	89,4	70,5	26,8	18,2
public sector									
sektor prywatny		136,3	100,0	74,4	48,8	41,6	34,6	20,3	16,5
private sector									

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 145.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 145.

TABL. 21 (100). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (cd.)

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with		z uciążliwością pracy strenuous conditions		czynnikami me- chanicznymi związanymi z maszynami szczególnie nie- bezpiecznymi connected with mechanical factors related to particu- larly dangerous machinery	
			ze środowiskiem pracy work environment		razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	117,6	93,6	56,6	44,9	44,2	38,4	16,8	10,3
Przemysł <i>Industry</i>	242,4	166,7	141,8	89,3	68,2	52,5	32,4	24,9
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	462,3	259,2	317,6	171,1	96,8	57,2	48,0	30,9
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	168,0	135,7	84,9	64,1	54,9	47,5	28,2	24,1
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air con- ditioning supply</i>	140,2	130,0	30,2	30,2	91,6	91,6	18,4	8,2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywa- cja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	148,7	118,0	58,4	40,0	71,8	60,6	18,4	17,4
Budownictwo <i>Construction</i>	223,2	114,2	159,0	68,6	47,6	33,7	16,6	11,9
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	30,8	23,3	16,1	10,7	8,6	7,2	6,1	5,4

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 145.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 145.

TABL. 21 (100). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with		z uciążliwością pracy strenuous conditions		czynnikami me- chanicznymi związanymi z maszynami szczególnie nie- bezpiecznymi connected with mechanical factors related to particu- larly dangerous machinery	
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors
Transport i gospodarka magazyno- wa Transportation and storage	164,5	154,9	13,9	9,5	139,7	137,8	10,9	7,7
Informacja i komunikacja Information and communication	21,1	17,2	2,2	0,6	17,8	16,6	1,2	x
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	47,2	46,0	6,2	5,0	34,5	34,5	6,5	6,5
Administrowanie i działalność wspierająca Administrative and support service activities	72,5	58,9	44,1	35,2	11,5	11,5	16,9	12,2
Edukacja Education	49,8	49,7	49,6	49,4	0,1	0,1	0,2	0,2
Opieka zdrowotna i pomoc społecz- na Human health and social work activ- ities	38,3	28,0	22,7	13,5	14,7	14,3	1,0	0,1

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 145.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 145.

TABL. 22 (101). ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a W 2012 R.PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowa- dzenie oce- ny ryzyka- zawodowego <i>Evaluation of occupational risk</i>	Wyeliminowa- nie lub ograniczenie ryzyka za- wodowego <i>Elimination or limitation of occupa- tional risk</i>	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego <i>Appliance of means to elimination or limita- tion of occupational risk</i>		
			techniczne <i>technical</i>	organi- zacyjne <i>organiza- tional</i>	ochrony indywidual- nej <i>individuality protection</i>
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>					
OGÓŁEM	553,5	488,3	436,9	468,8	453,5
TOTAL					
sektor publiczny	382,3	319,0	290,1	280,1	297,4
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	656,7	658,4	690,6	714,6	638,7
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	838,7	912,0	1000,0	974,6	952,4
Przemysł	447,5	179,3	388,3	404,7	385,4
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie	247,2	244,4	274,9	232,5	234,5
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe	613,5	636,1	641,2	674,5	619,7
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	655,2	737,2	833,2	922,3	717,0
<i>electricity, gas, steam and air condition- ing supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	774,2	740,8	595,5	731,1	646,8
<i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>					
Budownictwo	702,2	649,4	637,0	633,2	653,6
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	764,6	712,4	704,9	690,0	658,0
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	683,1	669,6	712,7	905,8	684,7
<i>Transportation and storage</i>					
Informacja i komunikacja	869,5	947,4	952,9	984,8	914,1
<i>Information and communication</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	733,0	369,5	944,4	862,7	269,6
<i>Professional, scientific and technical activi- ties</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activi- ties</i>	793,0	933,6	892,5	931,2	928,5
Edukacja	724,9	974,0	1000,0	951,2	863,6
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	694,1	751,6	628,6	727,4	764,5
<i>Human health and social work activities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 145.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 145.

TABL. 23 (102). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przypadków Number of cases		SPECIFICATION	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	na 100 tys. zatrudnionych per 100 thous. paid employees		
O G Ó Ł E M	2005	787	66,3	T O T A L
	2010	1005	79,7	
	2011	870	69,3	
	2012	715	56,7	
w tym:				of which:
Pylice płuc	339	31,7		<i>Pneumoconioses</i>
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu	5	0,4		<i>Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust</i>
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, z trwałym upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc	7	0,6		<i>Chronic obstructive bronchitis which causes airflow limitation</i>
Astma oskrzelowa	5	0,4		<i>Bronchial asthma</i>
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	–	–		<i>Extrinsic allergic alveolitis</i>
Alergiczny nieżyt nosa	4	0,3		<i>Allergic rhinitis</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	15	1,2		<i>Chronic voice disorders due to excessive vocal effort</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	13	1,0		<i>Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment</i>
Choroby skóry	8	0,6		<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy ...	30	2,4		<i>Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	54	4,3		<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed</i>
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem ...	64	5,1		<i>Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensorineural type</i>
Zespół wibracyjny	55	4,4		<i>Vibration syndrome</i>
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi	3	0,2		<i>Diseases of visual system induced by physical, chemical or biological agents</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	47	3,7		<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 24 (103). KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatkowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b <i>Entitlements arising from work in particular conditions^b</i>
OGÓŁEM	2005	182804	234812	91982	193899	12443	96709	173889
TOTAL	2010	163794	178379	47790	142359	12380	71849	3491
	2011	164690	177829	42539	136927	12141	63711	4957
	2012	159405	170888	40997	135015	14598	57368	3321
sektor publiczny		112422	78657	32065	113252	11826	53752	2500
<i>public sector</i>								
sektor prywatny		46983	92231	8932	21763	2772	3616	821
<i>private sector</i>								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		807	774	—	41	1	3	10
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		131022	135920	40147	116351	10865	50449	2583
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie		98649	59573	30836	92958	9943	47448	2207
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe		22457	62047	6217	13047	754	2632	263
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		5511	9050	2668	8072	—	317	77
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		4405	5250	426	2274	168	52	36
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>								
Budownictwo		18971	20420	459	4890	1600	1809	451
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1218	3814	115	949	233	26	35
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 145. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 145. ^b Or particular character.

TABL. 24 (103). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a (dok.)**

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatkowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b <i>Entitlements arising from work in particular conditions^b</i>
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	6519	6163	118	10841	31	4883	71
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	54	323	158	351	—	—	—
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	35	109	—	398	327	13	4
Administrowanie i działalność wspierająca ^a <i>Administrative and support service activities</i>	509	548	—	41	—	—	—
Edukacja <i>Education</i>	22	18	—	705	40	—	—
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	248	2799	—	448	1501	185	167

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 145. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a *Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 145. ^b Or particular character.*

TABL. 25 (104). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHORÓB ZAWODOWYCH^a
 OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of benefits in zł per 1 benefit		
	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occu- pational acci- dents compen- sations	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occu- pational acci- dents compen- sations	
OGÓŁEM	2005	3740	3267	3081,7	2653,2
TOTAL	2010	3363	2999	4477,9	3804,4
	2011	3527	3115	4714,9	4023,6
	2012	3118	2631	4929,6	3975,5
sektor publiczny		1306	941	6475,2	4712,1
<i>public sector</i>					
sektor prywatny		1812	1690	3815,7	3565,3
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		21	12	6504,8	4350,0
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł		2197	1771	5365,1	4174,1
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie		924	598	7602,3	5828,4
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe		1151	1056	3745,6	3307,2
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę		39	38	5692,3	5305,3
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja		83	79	2763,9	2694,9
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
Budownictwo		321	302	5281,0	4837,1
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych		159	150	2988,1	2946,7
<i>Trade; repair of motor vehicles</i>					
Transport i gospodarka magazynowa		172	163	3120,3	2963,8
<i>Transportation and storage</i>					
Informacja i komunikacja		8	8	2262,5	2262,5
<i>Information and communication</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		8	8	2500,0	2500,0
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca		13	13	3200,0	3200,0
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja		23	20	4039,1	3160,0
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		196	184	2894,4	2642,4
<i>Human health and social work activities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 145.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 145.

DZIAŁ VII

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Prezentowane dane nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, a ponadto w tabl. 1 (w części dotyczącej podmiotów z liczbą pracujących powyżej 9) nie obejmują wynagrodzeń zatrudnionych w organizacjach społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencji-prowizyjne, honoraria.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto przypadających na 1 zatrudnionego obejmują zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 I 1999 r. zgodnie z ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późniejszymi zmianami).

CHAPTER VII

WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. Wages and salaries include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

The data do not include wages and salaries of employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety, and moreover in table 1 (in part concerning economic entities employing up to 9 persons) do not include wages and salaries of employees in social and political organizations, trade unions and others.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

2. Average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in cooperatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television program producers.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees converted into full-time paid employees.

3. Data on average monthly gross wages and salaries per paid employee include deductions for personal income tax and employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by the insured employee, introduced from 1 I 1999 according to the Law dated 13 X 1998 on the System of Social Security (Journal of Laws No. 137, item 887, with later amendments).

4. Dane w tabl. 2-5 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2012 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

Jeżeli badaną zbiorowość pracowników uporządkowaną pod względem wysokości wynagrodzenia miesięcznego od wielkości najmniejszej do największej, podzielimy na 10 równych części, to otrzymamy 9 wielkości oddzielających te części, które nazywamy decylami. Uporządkowaną zbiorowość podzielimy na 4 równe części, to otrzymamy trzy wielkości oddzielające te części – zwane kwartylami. Podział zbiorowości na 2 równe części – wyznacza jedną wartość zwaną medianą lub wynagrodzeniem środkowym. Z powyższego wynika, że piąty decyl oraz drugi kwartyl równe są medianie oraz, że decyle określają najwyższe wynagrodzenia (w złotych) w grupach decylo- wych, a kwartyle – w grupach kwartylo- wych.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

4. Data in tables 2-5 were elaborated basing on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2012. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12 of: annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).

If the surveyed population of employees is ordered by their growing monthly earning, and divided into 10 equal parts, then we will arrive at 9 values marking the boundary between those parts, which we call decile earnings. If the ordered population is divided into 4 equal parts, then we will get 3 values separating those intervals, which will be called quartile earnings. The divisions of the population into 2 equal parts defines a value called a median. This implies that the fifth decile and second quartile of earnings are each equal to the median: and that decile of earnings and quartile of earnings determine the highest earning (in zlotys) in decile groups and quartile groups respectively.

Social security benefits

1. Information on **retirement pay and pension benefits** (excluding those for farmers) concern benefits paid by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund and the state budget (within the scope of appropriated allocation and from 2007 from a separate division of the state budget expenditure) and since 2009 from the sources gathered in the open pension funds – OFE.

Information regarding retirement pay and pension benefits for farmers concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of allocation and from 2007 from a separate division of the state budget expenditure) as well as from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) rolnicy indywidualni;
- 8) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatanci oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

3. Świadczenia emerytalne i rentowe (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury,
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy,
- 3) renty rodzinne.

4. Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

5. Dane dotyczące przeciętnej miesięcznej emerytury i renty obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

6. Dane o świadczeniach podaje się w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

2. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement pay and pensions:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;
- 3) members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
- 6) clergy;
- 7) farmers;
- 8) war and military invalids, combatants and since 1991 persons repressed.

3. Retirement pay and pension benefits (also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:

- 1) retirement pay,
- 2) pensions resulting from an inability to work,
- 3) family pensions.

4. Retirement pay and pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory) taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

5. Data regarding the average monthly retirement pay and pension are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

6. Data regarding benefits are given in gross terms, i.e., including deductions for personal income taxes.

Wynagrodzenia

Wages and salaries

TABL. 1 (105). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which entities employing more than 9 persons	
w zł in zł						
O G Ó Ł E M	2433,95	3306,69	3553,67	3629,57	3855,26	T O T A L
sektor publiczny	2988,33	4143,18	4545,77	4521,65	4521,65	<i>public sector</i>
sektor prywatny	2029,34	2840,86	3024,65	3157,76	3414,29	<i>private sector</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2604,99	3374,87	3704,27	4101,70	4622,34	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	2885,54	3910,15	4319,24	4307,29	4418,83	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemysłowe	2224,90	3131,30	3336,95	3477,07	3582,97	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	1899,32	2602,45	2749,87	2891,11	3194,22	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1672,47	2350,99	2474,41	2608,06	2917,18	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa	2178,57	2616,16	2762,56	2813,67	3076,15	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1230,89	1724,93	1791,77	1883,48	2019,24	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja	3019,83	3962,17	4199,29	4320,08	4661,37	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3669,02	4599,32	4892,11	4990,16	5302,50	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2411,99	3135,39	3238,31	3445,91	3537,94	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2569,60	3661,62	3740,07	3820,77	4356,43	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1467,49	1916,25	2057,00	2184,18	2145,61	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3077,41	4079,28	4194,33	4301,69	4302,15	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja	2365,31	3245,03	3433,07	3614,34	3629,95	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1895,10	3125,45	3208,96	3257,14	3307,39	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2038,62	2629,16	2706,63	2812,57	2862,67	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa ..	2079,87	2273,50	2334,10	2417,50	2290,82	<i>Other service activities</i>

TABL. 2 (106). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.²PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012²

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
		ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	
a – w tys. osób in thous. persons											
b – w odsetkach in percent											
OGÓŁEM		1013,4	540,3	473,1	416,4	176,0	240,4	597,0	364,3	232,7	
TOTAL		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
z tego według przedziałów wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW = 3895,72 zł) w kraju:											
out of by were determined on the basis of multiplication of average gross wages and salaries (PW = 3895,72 zł) in Poland:											
Do 1500,00 złotych zł and less	Do 1500,00 zł	a	58,9	31,5	27,4	1,2	0,3	0,9	57,7	31,2	26,5
		b	5,8	5,8	5,8	0,3	0,2	0,4	9,7	8,5	11,4
1500,01 – 1947,86	1500,01 zł – 50% PW	a	102,9	38,5	64,4	27,3	4,6	22,7	75,6	33,9	41,7
		b	10,2	7,1	13,6	6,6	2,6	9,4	12,7	9,3	17,9
1947,87 – 2610,13	50 – 67% PW	a	154,8	62,7	92,1	54,2	12,9	41,3	100,6	49,8	50,8
		b	15,2	11,6	19,5	13,0	7,3	17,2	16,8	13,7	21,9
2610,14 – 2921,79	67 – 75% PW	a	78,8	34,6	44,2	32,3	7,5	24,8	46,5	27,1	19,4
		b	7,8	6,4	9,3	7,8	4,2	10,3	7,8	7,4	8,3
2921,80 – 3895,72	75 – 100% PW	a	222,6	111,5	111,1	92,6	27,8	64,8	130,0	83,7	46,3
		b	21,9	20,6	23,6	22,1	15,7	26,9	21,9	23,1	19,9
3895,73 – 4869,65	100 – 125% PW	a	149,0	82,6	66,4	69,0	25,2	43,8	80,0	57,4	22,6
		b	14,7	15,3	14,0	16,6	14,3	18,1	13,4	15,8	9,7
4869,66 – 5843,58	125 – 150% PW	a	88,0	55,1	32,9	46,2	23,7	22,5	41,8	31,4	10,4
		b	8,7	10,2	6,9	11,1	13,5	9,4	7,0	8,6	4,5
5843,59 – 6817,51	150 – 175% PW	a	51,8	38,3	13,5	29,4	20,6	8,8	22,4	17,7	4,7
		b	5,1	7,1	2,9	7,1	11,7	3,7	3,7	4,8	2,0
6817,52 – 7791,44	175 – 200% PW	a	35,8	28,4	7,4	22,4	18,3	4,1	13,4	10,1	3,3
		b	3,5	5,3	1,6	5,4	10,4	1,7	2,2	2,8	1,4
7791,45 – 8765,37	200 – 225% PW	a	24,9	21,0	3,9	17,3	15,0	2,3	7,6	6,0	1,6
		b	2,5	3,9	0,8	4,1	8,5	1,0	1,3	1,6	0,7
8765,38 – 9739,30	225 – 250% PW	a	15,0	12,4	2,6	10,3	8,9	1,4	4,7	3,5	1,2
		b	1,5	2,3	0,5	2,5	5,1	0,6	0,8	1,0	0,5
9739,31 – 10713,23	250 – 275% PW	a	9,7	8,0	1,7	5,9	4,9	1,0	3,8	3,1	0,7
		b	1,0	1,5	0,4	1,4	2,8	0,4	0,6	0,8	0,3
10713,24 – 11687,16	275 – 300% PW	a	5,7	4,2	1,5	3,1	2,4	0,7	2,6	1,8	0,8
		b	0,6	0,8	0,3	0,7	1,4	0,3	0,4	0,5	0,4
11687,17 – 20000,00	300% PW – 20000,00 zł	a	12,5	9,1	3,4	4,8	3,6	1,2	7,7	5,5	2,2
		b	1,2	1,7	0,7	1,2	2,1	0,5	1,3	1,5	0,9
Od 20000,01 złotych zł and more	Od 20000,01 zł	a	3,0	2,4	0,6	0,4	0,3	0,1	2,6	2,1	0,5
		b	0,3	0,4	0,1	0,1	0,2	0,1	0,4	0,6	0,2

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 182.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 See general notes, item 4 on page 182.

TABL. 2A (107). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
		ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
OGÓŁEM		1013,4	540,3	473,1	416,4	176,0	240,4	597,0	364,3	232,7
TOTAL		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
przedziały wynagrodzeń ² : ranges of wages and salaries ² :										
Do 1500,00 zł zl and less	Do 1500,00 zł	58,9	31,5	27,4	1,2	0,3	0,9	57,7	31,2	26,5
		5,8	5,8	5,8	0,3	0,2	0,4	9,7	8,5	11,4
1500,01 – 2003,62	1500,01 zł – 50% PW	118,8	45,0	73,8	32,2	5,6	26,6	86,6	39,4	47,2
		11,7	8,3	15,6	7,7	3,2	11,0	14,5	10,8	20,3
2003,63 – 2684,84	50 – 67% PW	157,2	63,9	93,3	57,1	13,7	43,4	100,1	50,2	49,9
		15,5	11,8	19,7	13,7	7,8	18,1	16,8	13,8	21,5
2684,85 – 3005,42	67 – 75% PW	84,2	37,3	46,9	34,6	8,1	26,5	49,6	29,2	20,4
		8,3	6,9	9,9	8,3	4,6	11,1	8,3	8,0	8,7
3005,43 – 4007,23	75 – 100% PW	219,4	112,5	106,9	91,0	28,7	62,3	128,4	83,8	44,6
		21,6	20,9	22,6	21,8	16,2	25,9	21,6	22,9	19,2
4007,24 – 5009,04	100 – 125% PW	144,8	80,7	64,1	68,8	25,4	43,4	76,0	55,3	20,7
		14,3	15,0	13,6	16,5	14,4	18,0	12,7	15,2	8,9
5009,05 – 6010,85	125 – 150% PW	83,4	53,9	29,5	44,0	24,0	20,0	39,4	29,9	9,5
		8,2	10,0	6,2	10,6	13,6	8,3	6,6	8,2	4,1
6010,86 – 7012,65	150 – 175% PW	48,4	36,3	12,1	28,1	20,3	7,8	20,3	16,0	4,3
		4,8	6,7	2,6	6,8	11,5	3,3	3,4	4,4	1,8
7012,66 – 8014,46	175 – 200% PW	34,3	28,0	6,3	22,1	18,6	3,5	12,2	9,4	2,8
		3,4	5,2	1,3	5,3	10,6	1,4	2,0	2,6	1,2
8014,47 – 9016,27	200 – 225% PW	23,3	19,5	3,8	16,4	14,2	2,2	6,9	5,3	1,6
		2,3	3,6	0,8	3,9	8,1	0,9	1,2	1,5	0,7
9016,28 – 10018,08	225 – 250% PW	13,1	10,7	2,4	8,7	7,4	1,3	4,4	3,3	1,1
		1,3	2,0	0,5	2,1	4,2	0,5	0,7	0,9	0,5
10018,09 – 11019,88	250 – 275% PW	8,7	7,0	1,7	5,0	4,2	0,8	3,7	2,8	0,9
		0,9	1,3	0,4	1,2	2,4	0,3	0,6	0,8	0,4
11019,89 – 12021,69	275 – 300% PW	4,8	3,5	1,3	2,7	2,1	0,6	2,1	1,4	0,7
		0,5	0,6	0,3	0,7	1,2	0,3	0,3	0,4	0,3
12021,70 – 20000,00	300% PW –	11,1	8,1	3,0	4,1	3,1	1,0	7,0	5,0	2,0
	20000,00 zł	1,1	1,5	0,6	1,0	1,8	0,4	1,2	1,4	0,8
Od 20000,01 zł zl and more	Od 20000,01 zł	3,0	2,4	0,6	0,4	0,3	0,1	2,6	2,1	0,5
		0,3	0,4	0,1	0,1	0,2	0,1	0,4	0,6	0,2

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Ustalane na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (4007,23 zł) w województwie śląskim; w nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 2003,63 – 2684,84 zł stanowi 50–67% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 Established on the basis of product of gross wages and salaries (4007,23 zł) in the Śląskie Voivodship; the percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 2003,63 – 2684,84 zł range accounts for 50–67% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 67,00% of the average wage and salary).

TABL. 3 (108). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.****PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012**

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	4007,23	4530,30	3409,95	TOTAL
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy ...	6,9	7,5	6,3	7275,36	8148,55	6086,59	<i>Public government representatives, senior officials and managers</i>
Specjaliści	25,7	15,6	37,2	4510,49	5479,40	4047,13	<i>Professionals</i>
specjaliści nauk fizycz- nych, matematycznych i technicznych	3,2	4,7	1,5	5515,98	5922,25	4095,14	<i>science and engineer- ing professionals</i>
specjaliści do spraw zdrowia	7,6	1,9	13,9	4039,88	5973,58	3741,58	<i>health professionals</i>
specjaliści nauczania i wychowania	7,2	2,9	12,2	4226,94	4482,71	4158,49	<i>teaching professionals</i>
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	5,7	3,9	7,7	4579,90	5307,41	4153,05	<i>business and admini- stration professionals</i>
specjaliści do spraw technologii informacyj- no-komunikacyjnych....	0,9	1,5	0,3	5591,25	5694,49	4999,03	<i>information and com- munications techno- logy professionals</i>
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin spo- łecznych i kultury	1,1	0,7	1,6	5336,22	5739,53	5143,20	<i>legal, social and cultur- al professionals</i>
Technicy i inny średni personel	12,1	10,4	13,9	3981,61	4810,57	3274,93	<i>Technicians and asso- ciate professionals</i>
średni personel nauk fizycznych, chemicz- nych i technicznych ...	4,1	6,3	1,6	4955,12	5301,60	3423,87	<i>science and engineer- ing associate pro- fessionals</i>
średni personel do spraw zdrowia	1,6	0,6	2,8	2802,73	3241,99	2704,92	<i>health associate pro- fessionals</i>
średni personel do spraw biznesu i administracji	5,4	2,9	8,1	3738,90	4312,03	3507,00	<i>business and admini- stration associate professionals</i>
średni personel z dzie- dziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	0,7	0,2	1,3	2881,36	2940,65	2868,89	<i>legal, social, cultural and related associa- te professionals</i>

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. **b** Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 182.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. **b** See general notes, item 4 on page 182.

TABL. 3 (108). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (cd.)**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	
technicy informatycy	0,3	0,4	0,1	3904,99	3921,42	3797,89	<i>information and communications technicians</i>
Pracownicy biurowi	8,5	4,9	12,7	3196,75	3309,90	3147,03	<i>Clerks</i>
sekretarki, operatorzy urzędzeń biurowych i pokrewni	3,0	0,9	5,3	3219,04	3676,99	3131,25	<i>general and keyboard clerks</i>
pracownicy obsługi klienta	1,2	0,4	2,2	3095,95	4640,50	2784,43	<i>customer services clerks</i>
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	3,1	3,2	3,1	3083,34	2967,77	3221,69	<i>numerical and material recording clerks</i>
pozostali pracownicy obsługi biura	1,2	0,4	2,1	3542,98	4023,41	3444,98	<i>other clerical support workers</i>
Pracownicy usług i sprzedawcy	7,6	4,6	10,9	2144,61	2310,18	2064,08	<i>Service and sales workers</i>
pracownicy usług osobistych	1,7	1,1	2,4	2018,15	2046,36	2002,86	<i>personal service workers</i>
sprzedawcy i pokrewni	4,1	1,3	7,2	2239,05	2936,98	2094,73	<i>sales workers</i>
pracownicy opieki osobistej i pokrewni	0,4	0,1	0,7	2056,35	2341,99	2001,07	<i>personal care workers</i>
pracownicy usług ochrony	1,4	2,1	0,6	2049,66	2059,69	2011,28	<i>protective services workers</i>
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,1	0,1	0,1	2890,42	3086,20	2648,76	<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	16,1	26,8	4,0	3862,35	4064,47	2315,23	<i>Craft and related trades workers</i>
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	2,8	5,1	0,2	3049,56	3059,43	2699,77	<i>building and related trades workers, excluding electricians</i>
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	7,2	13,1	0,6	4263,68	4318,82	2884,36	<i>metal, machinery and related trades workers</i>

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. **b** Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 182.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. **b** See general notes, item 4 on page 182.

TABL. 3 (108). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)***PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)*

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	męż- czyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	0,5	0,6	0,5	2614,43	2993,86	2074,71	<i>handicraft and printing workers</i>
elektrycy i elektrycy	3,5	6,4	0,2	4813,80	4859,38	3048,13	<i>electrical and electronic trades workers</i>
robotnicy w przetwórstwie spożywcym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewnych	2,1	1,6	2,5	2270,48	2437,58	2148,91	<i>food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers</i>
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	14,9	23,6	4,9	4057,57	4263,04	2931,59	<i>Plant and machine operators and assemblers</i>
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	8,1	13,3	2,2	4825,46	5070,93	3088,88	<i>stationary plant and machine operators</i>
monterzy	2,1	2,1	2,1	3166,85	3609,11	2680,93	<i>assemblers</i>
kierowcy i operatorzy pojazdów	4,7	8,2	0,6	3122,58	3114,48	3242,90	<i>drivers and mobile plant operators</i>
Pracownicy przy pracach prostych	8,1	6,5	10,0	2457,75	3041,81	2024,12	<i>Elementary occupations</i>
w tym:							<i>of which:</i>
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	0,0	0,0	0,1	2093,33	2501,79	1850,69	<i>agricultural, forestry and fishery labourers</i>
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	3,1	4,6	1,4	3141,78	3351,23	2381,58	<i>labourers in mining, construction, manu- facturing and transport</i>

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. **b** Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 182.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. **b** See general notes, item 4 on page 182.

TABL.4 (109). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.¹
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w zł in zł b – ogółem = 100 total= 100	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	
OGÓŁEM TOTAL										
OGÓŁEM	a	4007,23	4530,30	3409,95	4512,96	5647,54	3682,33	3654,57	3990,59	3128,67
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATION LEVEL										
Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytu- łem magistra, lekarza lub równorzędnym	a	5135,45	6171,84	4498,30	4924,56	6027,30	4462,59	5429,73	6290,93	4568,54
<i>Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physician degree or equivalent</i>	b	128,2	136,2	131,9	109,1	106,7	121,2	148,6	157,6	146,0
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym	a	4606,97	5577,90	3600,31	4431,66	6091,28	3530,56	4703,61	5410,72	3661,93
<i>Tertiary with engineer degree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent</i>	b	115,0	123,1	105,6	98,2	107,9	95,9	128,7	135,6	117,0
Policealne	a	3317,67	3972,05	3011,03	3451,74	4391,15	3187,38	3220,24	3801,15	2846,71
<i>Post-secondary</i>	b	82,8	87,7	88,3	76,5	77,8	86,6	88,1	95,3	91,0
Średnie zawodowe	a	3689,51	4232,47	2974,64	4193,80	5507,24	3170,62	3394,86	3726,45	2793,56
<i>Vocational secondary</i>	b	92,1	93,4	87,2	92,9	97,5	86,1	92,9	93,4	89,3
Średnie ogólnokształcące	a	3207,70	3774,95	2794,30	3621,81	4664,50	3114,78	3032,47	3508,09	2624,85
<i>General secondary</i>	b	80,0	83,3	81,9	80,3	82,6	84,6	83,0	87,9	83,9
Zasadnicze zawodowe	a	3449,04	3920,88	2239,54	4737,47	5660,77	2394,44	2838,94	3100,43	2165,40
<i>Basic vocational</i>	b	86,1	86,5	65,7	105,0	100,2	65,0	77,7	77,7	69,2
Gimnazjalne	a	3031,35	3202,93	1785,58	4650,56	4733,70	2051,02	2610,46	2752,25	1770,77
<i>Lower secondary</i>	b	75,6	70,7	52,4	103,0	83,8	55,7	71,4	69,0	56,6
Podstawowe i niepełne pod- stawowe	a	3217,81	3755,25	2255,84	4028,09	5283,57	2297,74	2677,32	2890,19	2218,77
<i>Primary and incomplete primary</i>	b	80,3	82,9	66,2	89,3	93,6	62,4	73,3	72,4	70,9
WEDŁUG WIEKU BY AGE										
24 lata i mniej	a	2879,41	3191,51	2228,45	4187,15	5000,62	2345,08	2465,60	2599,11	2194,15
<i>and less</i>	b	71,9	70,4	65,4	92,8	88,5	63,7	67,5	65,1	70,1
25 – 34	a	3605,45	4014,33	3033,63	4143,26	5150,52	3189,10	3362,07	3615,28	2936,83
.....	b	90,0	88,6	89,0	91,8	91,2	86,6	92,0	90,6	93,9

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL.4 (109). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.¹ (dok.)
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w zł in zł b – ogółem = 100 total = 100	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	
WEDŁUG WIEKU (dok.) BY AGE (cont.)										
35 – 44	a	4381,74	5156,01	3566,33	4843,30	6215,13	3819,29	4012,50	4533,10	3289,55
	b	109,3	113,8	104,6	107,3	110,1	103,7	109,8	113,6	105,1
45 – 54	a	4131,22	4830,05	3557,81	4482,78	5767,83	3801,11	3787,88	4255,37	3210,97
	b	103,1	106,6	104,3	99,3	102,1	103,2	103,6	106,6	102,6
55 – 59	a	3968,94	4269,52	3633,01	4205,17	4968,04	3758,18	3780,35	3954,57	3450,85
	b	99,0	94,2	106,5	93,2	88,0	102,1	103,4	99,1	110,3
60 – 64	a	4920,92	4893,65	5119,90	5423,25	5476,86	5220,03	4619,72	4596,87	4934,59
	b	122,8	108,0	150,1	120,2	97,0	141,8	126,4	115,2	157,7
65 lat i więcej	a	5302,67	5245,20	5478,18	6645,35	6814,90	5767,53	4655,21	4354,76	5399,63
and more	b	132,3	115,8	160,7	147,3	120,7	156,6	127,4	109,1	172,6
WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY										
do 1,9 roku	a	2749,42	2974,55	2426,88	3278,42	4022,79	2581,11	2573,98	2705,01	2356,67
and less	b	68,6	65,7	71,2	72,6	71,2	70,1	70,4	67,8	75,3
2,0 – 4,9	a	3233,97	3612,96	2707,32	3781,08	4763,12	2875,07	3029,71	3280,33	2621,72
	b	80,7	79,8	79,4	83,8	84,3	78,1	82,9	82,2	83,8
5,0 – 9,9	a	3703,93	4158,28	3080,07	4187,64	5177,90	3278,13	3482,87	3800,91	2954,51
	b	92,4	91,8	90,3	92,8	91,7	89,0	95,3	95,2	94,4
10,0 – 14,9	a	4016,22	4553,77	3448,70	4452,87	5534,97	3769,64	3793,37	4218,54	3210,71
	b	100,2	100,5	101,1	98,7	98,0	102,4	103,8	105,7	102,6
15,0 – 19,9	a	4270,98	4953,55	3609,10	4722,79	6019,95	3912,83	3973,88	4474,99	3327,56
	b	106,6	109,3	105,8	104,6	106,6	106,3	108,7	112,1	106,4
20,0 lat i więcej	a	4354,13	4991,57	3671,83	4702,01	5932,79	3826,79	3979,71	4319,21	3411,12
and more	b	108,7	110,2	107,7	104,2	105,1	103,9	108,9	108,2	109,0

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL.5 (110). **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment¹) BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej <i>Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile)</i>								
		pierwszej <i>first</i>	drugiej <i>second</i>	trzeciej <i>third</i>	czwartej <i>fourth</i>	piątej (media- na) <i>fitth (median)</i>	szóstej <i>sixth</i>	siódmej <i>seventh</i>	ósmej <i>eight</i>	dziwiąt- tej <i>ninth</i>
		<i>w zł in zł</i>								
OGÓŁEM TOTAL	a	1687,44	2114,20	2554,90	2958,27	3357,81	3839,16	4432,05	5287,44	6945,61
	b	1749,01	2378,55	2870,86	3329,07	3805,19	4374,25	5123,25	6195,57	7905,10
	c	1651,47	1966,51	2286,57	2643,27	2974,71	3329,66	3793,40	4404,04	5371,24
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy <i>Public government representatives, senior officials and managers</i>	a	2543,64	3554,23	4294,10	5035,00	5801,57	6630,71	7605,23	9445,92	13177,98
	b	2697,34	3821,55	4706,17	5518,18	6397,10	7306,89	8669,59	10817,53	14821,20
	c	2461,29	3384,44	3963,16	4530,87	5177,84	5828,09	6594,87	7598,19	10379,53
Specjaliści <i>Professionals</i>	a	2477,16	2862,67	3159,07	3534,55	3955,07	4369,34	4872,33	5610,90	7217,56
	b	2636,66	3282,24	3779,24	4234,95	4742,63	5354,92	6176,42	7273,44	9111,14
	c	2429,59	2773,86	3022,09	3273,21	3637,45	4048,40	4440,79	4953,44	5862,71
Technicy i inny średni personel <i>Technicians and associate professionals</i>	a	2011,76	2422,27	2771,16	3115,69	3474,65	3878,40	4403,46	5155,07	6566,47
	b	2347,61	2881,86	3353,17	3804,99	4269,06	4836,49	5481,65	6450,76	8125,04
	c	1907,24	2203,69	2481,51	2760,97	3022,94	3330,88	3658,70	4090,63	4833,04
Pracownicy biurowi <i>Clerks</i>	a	1704,88	2118,40	2427,93	2718,23	2970,49	3243,78	3559,66	4019,73	4763,47
	b	1597,70	2109,45	2469,39	2762,56	3007,61	3303,97	3601,82	4114,56	4994,60
	c	1751,29	2120,69	2405,40	2694,56	2955,09	3216,27	3538,56	3982,88	4663,04
Pracownicy usług i sprzedawcy <i>Service and sales workers</i>	a	1489,01	1498,53	1588,10	1679,43	1814,85	1989,90	2198,62	2508,72	3131,61
	b	1489,62	1499,82	1586,29	1656,12	1806,99	2016,38	2296,34	2841,54	3725,49
	c	1488,74	1497,96	1590,14	1689,45	1819,67	1984,84	2168,61	2413,80	2868,98
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy <i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>	a	2064,18	2192,58	2435,01	2605,87	2707,51	2986,23	3183,22	3470,01	3881,55
	b	2178,71	2406,56	2552,23	2686,01	3005,01	3198,94	3378,01	3730,84	4368,58
	c	1967,60	2120,37	2275,46	2530,01	2624,05	2685,64	2961,16	3100,57	3398,19
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy <i>Craft and related trades workers</i>	a	1597,53	2154,94	2625,54	3049,91	3471,54	3924,35	4501,88	5326,96	6686,37
	b	1779,25	2404,75	2855,32	3274,44	3666,16	4146,48	4747,43	5555,72	6944,84
	c	1488,68	1498,01	1654,21	1856,78	2057,82	2244,22	2552,77	2922,97	3579,67
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń <i>Plant and machine operators and assemblers</i>	a	1830,88	2315,47	2727,96	3116,15	3447,56	3901,02	4518,84	5614,27	7407,69
	b	1821,47	2408,32	2876,52	3262,30	3644,72	4172,13	4855,70	6094,33	7726,91
	c	1854,39	2093,42	2328,54	2539,71	2792,33	3058,77	3340,98	3596,38	4203,04
Pracownicy przy pracach prostych <i>Elementary occupations</i>	a	1496,17	1625,81	1743,30	1857,99	1981,60	2158,08	2466,09	2977,09	4216,02
	b	1492,91	1645,21	1923,40	2192,30	2523,88	2902,12	3400,60	4361,35	5502,91
	c	1499,86	1621,73	1707,17	1783,29	1863,05	1951,44	2067,97	2245,43	2663,06

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 182.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 See general notes, item 4 on page 182.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

Social security benefits

TABL. 6 (111). **EMERYCI I RENCIŚCI^a**
RETIREEES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1150212	1186494	1172156	1160856	T O T A L
Pobierający emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	1089734	1138690	1126620	1117536	<i>Persons receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution</i>
emerytury	617535	753129	747792	744284	<i>retirement pay</i>
renty z tytułu niezdolności do pracy	254392	165998	158842	152523	<i>pensions resulting from an inability to work</i>
renty rodzinne	217807	219563	219986	220729	<i>family pensions</i>
Rolnicy indywidualni	60478	47804	45536	43320	<i>Farmers</i>

^a Przeciętne w roku.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Annual averages.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7 (112). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**
GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M GRAND TOTAL					
Świadczenia w mln zł	19350,1	27720,9	28760,5	29832,7	<i>Benefits in mln zł</i>
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION					
Razem <i>Total</i>					
Świadczenia w mln zł	18657,1	27030,1	28083,3	29152,9	<i>Benefits in mln zł</i>
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1426,73	1978,16	2077,25	2173,90	<i>Average monthly retirement pay and pension in zł</i>
Emerytury <i>Retirement pay</i>					
Świadczenia w mln zł	11532,4	18695,1	19505,0	20291,5	<i>Benefits in mln zł</i>
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1556,24	2068,60	2173,62	2271,93	<i>Average monthly retirement pay in zł</i>

TABL. 7 (112). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO (dok.)**
GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH (dok.) PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION (cont.)					
Renty z tytułu niezdolności do pracy Pensions resulting from an inability to work					
Świadczenia w mln zł	3496,2	3324,5	3340,0	3367,1	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	1145,27	1668,96	1752,26	1839,65	Average monthly pension in zł
Renty rodzinne Family pensions					
Świadczenia w mln zł	3628,6	5010,5	5238,3	5494,4	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	1388,30	1901,71	1984,34	2074,32	Average monthly pension in zł
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH ^a FARMERS ^a					
Świadczenia w mln zł	693,0	690,8	677,2	679,8	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	954,89	1204,18	1239,40	1307,80	Average monthly retirement pay and pension in zł

^a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 182.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 182.

Source: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII

BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania oraz zagrożeniu ubóstwem jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących w obiektach zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstwa członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych. W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej dane uzyskane z badania budżetów gospodarstw domowych za rok 2005 zostały przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2002 r., natomiast za lata 2010–2012 są przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011 r.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodar-

CHAPTER VIII

HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures and consumption, furnishing of households with durable goods, as well as risk of poverty is a sample survey of **household budgets**. Included in the survey are all households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. Households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person** household is understood as an individual independently maintaining himself, i.e., income is not combined with the income of others regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person** household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets. In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data for 2005 obtained from the household budget survey were weighted with data on the structure of households by the number of persons and place of residence on the basis of the National Population and Housing Census 2002, while data for 2010–2012 were weighted with the structure of households by the number of persons and place of residence on the basis of the National Population and Housing Census 2011.

2. The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that each month different households participate in the survey, and

stwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralka, lodówka itp.), na opłatę za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące podstawowe grupy społeczno-ekonomiczne ludności ustalone na podstawie kryterium wyłącznego lub głównego (przeważającego) źródła utrzymania, a mianowicie gospodarstwa: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura i renta).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

1) do osób pracujących zalicza się:

- a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej; umowa z agentem, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.);
- b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
- c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie), w tym wynajem nieruchomości związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej.

2) osoby utrzymujące się ze świadczeń społecznych, których głównym źródłem utrzymania jest m.in. emerytura, renta, zasiłek dla bezrobotnych i inne świadczenia z Funduszu Pracy, świadczenia rodzinne, renta socjalna, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia;

after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.

The survey included all households with randomly selected dwellings representing basic socio-economic groups of the population established on the basis of exclusive or main (predominate) source of maintenance, i.e. households of employees, farmers, self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement pay and pension).

3. Categories of persons comprising households were established on the basis of their primary source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:

1) employed persons include:

- a) hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, contract with agent, commission contracts, verbal contracts, etc.);*
- b) employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work,*
- c) self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is conducting economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture), including rental of real estate connected with conducting economic activity and practicing a learned profession as well as members of agricultural production cooperatives since 2005.*

2) persons maintained from social benefits, for whom the main source of maintenance is, i.e., retirement pay, pension, unemployment benefit and other benefits from the Labour Fund, family allowances, social pension, monetary and non-monetary compensations granted on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships.

- 3) osoby utrzymujące się z niezarobkowych źródeł innych niż emerytura lub renta, których głównym źródłem utrzymania są: zasiłki z ubezpieczeń społecznych, pozostałe świadczenia społeczne (m.in. zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, świadczenia i zasiłki pielęgnacyjne, renta socjalna, zasiłki stałe, okresowe oraz pozostała pomoc pieniężna, materialna i w formie usług, stypendia, świadczenia dla bezrobotnych), dochody z tytułu własności, dochody z wynajmu nieruchomości-budynków, gruntów – nie związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, pozostałe dochody oraz inne przychody (podjęte lokaty i sprzedane papiery wartościowe, sprzedaż majątku, zaciągnięte pożyczki i kredyty),
- 4) osoby pozostające na utrzymaniu (bez własnego źródła utrzymania) utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.
- 4. Dochód rozporządzalny** obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płatnych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych – z ubezpieczeń społecznych, pozostałych świadczeń społecznych) bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płatnych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę – który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę),
- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakupem produktów i usług, wynagrodzeniami i składkami na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony

3) *persons maintained from non-earned sources other than retirement pay and pension for whom the main source of maintenance are: social security benefits or other social benefits (i.a. family benefits, supplements to family benefits, nursing benefits and nursing allowances, disability welfare pension, fixed or periodic allowances and other aid, whether monetary, material or in the form of services, scholarships, unemployment benefits), income from property and rental of real estate not connected with conducting economic activity, other income as well as other revenue (deposits withdrawn and securities sold, the sale of assets, extended loans and credits),*

4) *dependents (without their own source of maintenance) are maintained by other persons being members of the same household*

4. Available income includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., value of consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid (with income from hired labour, from social benefits – from social security benefits and from other social benefits), excluding contributions to compulsory social security paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

- 1) *income from hired work – obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes: all income obtained from hired work, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and nursing benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer),*
- 2) *income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes con-*

o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz od 2004 r. powiększony o dopłaty dla rolnictwa,

- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) i wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego),
- 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach przedsiębiorstw, w tym dywidendy) oraz dochody z wynajmu nieruchomości (dochód netto, czyli przychody minus nakłady i ewentualnie podatki, pochodzący z wynajmu lokali mieszkalnych, garaży i innych budynków niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz ziemi),
- 5) dochód ze świadczeń społecznych, który obejmuje m.in. emerytury i renty, zasiłki z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznym (m.in. zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, rentę socjalną, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia oraz pomoc od instytucji niekomercyjnych, w tym dary),
- 6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory). Do wydatków nie zalicza się funduszu remontowego.

nected with tending a private farm in agriculture and since 2004 increased by subsidies for agriculture,

- 3) *income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practising a learned profession, which was spent on consumer goods and services for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house),*
- 4) *income from property (interests, shares in profits from economic activity, including dividends, balance surplus in cooperatives) and income from the rental of real estate (revenues minus investments) not connected with conducted economic activity,*
- 5) *income from social security benefits, which includes i.e., retirement pay, pensions, social security benefits and other social benefits (i.a. unemployment benefits, pre-retirement benefits and allowances, family allowances, social pensions, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships and assistance from non-commercial institutions, of which gifts),*
- 6) *other income, which includes, i.a.: gifts from private persons (of which private alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.*

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

5. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of a credit card and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television set). Expenditures do not include renovation fund.

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty dla osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości oraz straty pieniężne.

6. Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie z Klasyfikacją Spożycia Indywidualnego według Celu do Badania Budżetów Gospodarstw Domowych (COICOP/HBS).

7. **Spożycie** artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

8. Dane o **liczbie jednostek konsumpcyjnych** w gospodarstwie domowym ustalono na podstawie wag, określających zapotrzebowanie osoby fizycznej na wartości kaloryczne spożywanych pokarmów w zależności od wieku i płci. Wagi te wynoszą: dla dzieci w wieku poniżej 1 roku – 0,25, 1 roku – 0,30, 2 lat – 0,40, 3-7 lat – 0,50, 8-11 lat – 0,60, 12-13 lat – 0,70, dla dziewcząt w wieku 14-17 lat – 0,75, dla chłopców w wieku 14-17 lat – 0,85, dla kobiet w wieku 18 lat i więcej – 0,85 i dla mężczyzn w wieku 18 lat i więcej – 1,00.

9. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według grup gospodarstw domowych** obrazują dynamikę cen towarów i usług konsumpcyjnych nabywanych przez poszczególne grupy społeczno-ekonomiczne ludności.

10. **Zagrożenie ubóstwem** – gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujący także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD**. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 – każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 – każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to, np. że granica ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwójki dzieci jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; private alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate and monetary losses.

6. Expenditures on consumer goods and services were aggregated in accordance with the Classification of Individual Consumption by Purpose for the Household Budget Survey (COICOP/HBS).

7. **Consumption** of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash, with the use of a credit card and on credit, received free of charge as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

8. Data regarding the number of consumer units in a household were established on the basis of weights, defining the needs of a natural person in caloric value of consumed nourishment depending on age and sex. These weights amount to: for children below the age of 1 – 0,25, 1 year – 0,30, 2 years – 0,40, 3-7 years – 0,50, 8-11 years – 0,60, 12-13 years – 0,70, for girls aged 14-17 years – 0,75, for boys aged 14-17 years – 0,85, for women aged 18 and over – 0,85 and for men aged 18 and over – 1,00.

9. **Price indices by household groups** illustrate changes in prices of consumer goods and services purchased by particular socio-economic groups of the population.

10. **Risk of poverty** – a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called **original OECD equivalence scale** has been used for the calculation of the households expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum). According to this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0,7 – to any other person at that age and weight 0,5 – to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty threshold for a 4-person household consisting of two adult persons and two children is 2,7 times as high as that for 1-person household.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. relatywna granica ubóstwa wyniosła dla gospodarstw 1-osobowych 668 zł, a 4-osobowych (2 osoby dorosłe + 2 dzieci poniżej 14 lat) – 1802 zł, w IV kwartale 2011 r. było to 692 zł dla gospodarstw jednoosobowych oraz 1868 zł dla gospodarstw wieloosobowych, natomiast w IV kwartale 2012 r. progi te wyniosły odpowiednio: 693 zł oraz 1871 zł.

„**Ustawowa granica ubóstwa**” to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 115 poz. 728, z późniejszymi zmianami) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej. Od 2010 r., do III kwartału 2012 r. obowiązywały takie same kwoty progowe – 477 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 351 zł na 1 osobę dla gospodarstw wieloosobowych. Natomiast od IV kwartału 2012 r. kwoty te zostały ustalone na poziomie odpowiednio: 542 zł oraz 456 zł.

Minimum egzystencji, uznane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. granica ubóstwa skrajnego wyniosła dla gospodarstw 1-osobowych 466 zł, 4-osobowych (2 osoby dorosłe + 2 dzieci poniżej 14 lat) – 1257 zł, w IV kwartale 2011 r. było to 495 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 1336 zł dla gospodarstw wieloosobowych, natomiast w IV kwartale 2012 r. progi te wyniosły odpowiednio: 519 zł oraz 1401 zł.

***Relative poverty threshold** is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of the so-called original OECD equivalence scale. The poverty lines are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the relative poverty threshold was 668 zł for 1-person households and 1802 zł for 4-person households (2 adults + 2 children under 14), in the fourth quarter of 2011 the threshold was 692 zł for 1-person household and 1868 zł for multi-person household, while in the fourth quarter of 2012: 693 zł and 1871 zł, respectively.*

*“**Legal poverty threshold**” is the amount which, according to the Law on Social Assistance (uniform text in Journal of Laws 2008 No. 115, item 728, with later amendments), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance. Since 2010 till the third quarter of 2012 the line remained at the same level of 477 zł for 1-person households and 351 zł per 1 person for multi-person households. Since the fourth quarter of 2012, the line was changed to: 542 zł and 456 zł, respectively.*

***The subsistence minimum**, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which the biological existence or psychophysical human development. The starting point adopted for determination of the extreme threshold is subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for the 1-person employees household. Poverty thresholds are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the extreme poverty threshold was 466 zł for 1-person households and 1257 zł for 4-person households (2 adults + 2 children under 14), in the fourth quarter of 2011 the threshold was 495 zł for 1-person household and 1336 zł for multi-person household, while in the fourth quarter of 2012: 519 zł and 1401 zł, respectively.*

TABL. 1 (113). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	4479	4504	4468	4444	<i>Households included in the survey</i>
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	2,89	2,76	2,71	2,66	<i>Average number of persons in a household</i>
w tym:					<i>of which:</i>
pracujących	0,95	1,03	1,01	1,01	<i>employed</i>
pobierających świadczenia społeczne ^a	0,82	0,76	0,77	0,75	<i>receiving social benefits^a</i>
w tym emeryturę lub rentę ...	0,68	0,68	0,69	0,65	<i>of which retirement pay and pension</i>
pozostających na utrzymaniu	1,08	0,91	0,86	0,83	<i>dependents</i>

a W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.

U w a g a do tablic 2 – 5

Dane za 2010 i 2011 r. skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 195.

N o t e to tables 2 – 5

Data for 2010 and 2011 were revised comparing to published in the previous edition of the Yearbook; see general notes, item 1 on page 195.

TABL. 2 (114). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBĘ**
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Dochód rozporządzalny	792,82	1183,88	1231,65	1278,87	Available income
w tym dochód do dyspozycji	759,97	1133,26	1180,73	1228,38	<i>of which disposable income</i>
w tym:					<i>of which:</i>
z pracy najemnej	374,02	655,25	659,01	710,68	<i>from hired work</i>
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	4,63	4,97	4,73	4,28	<i>from a private farm in agriculture</i>
z pracy na własny rachunek ...	57,36	78,44	85,90	98,33	<i>from self-employment</i>
ze świadczeń społecznych ^a	318,79	404,72	438,81	421,91	<i>from social benefits^a</i>

a W 2005 r. – ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a In 2005 – from social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 3 (115). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Wydatki ogółem	708,04	1018,35	1053,15	1101,52	Total expenditures
W tym towary i usługi konsumpcyjne ^a	675,19	967,73	1002,23	1051,03	<i>Of which consumer goods and services^a</i>
w tym:					<i>of which:</i>
żywność i napoje bezalkoholowe	197,11	251,85	262,09	269,54	<i>food and non-alcoholic beverages</i>
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	19,87	28,55	29,31	30,86	<i>alcoholic beverages and tobacco</i>
odzież i obuwie	32,72	48,67	48,74	49,23	<i>clothing and footwear</i>
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	153,28	224,85	243,47	257,08	<i>housing, water, electricity, gas and other fuels</i>
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	33,97	50,70	48,85	54,78	<i>furnishings, household equipment and routine maintenance of the house</i>
zdrowie	33,48	45,64	50,11	52,56	<i>health</i>
w tym artykuły farmaceutyczne	x	29,37	32,40	33,15	<i>of which pharmaceutical products</i>
transport	60,34	89,31	90,09	99,48	<i>transport</i>
łącznie	38,00	43,76	44,02	44,16	<i>communication</i>
rekreacja i kultura	47,24	84,19	87,10	90,97	<i>recreation and culture</i>
edukacja ^b	8,19	10,91	10,14	11,39	<i>education^b</i>
restauracje i hotele	11,49	19,32	22,99	26,55	<i>restaurants and hotels</i>
inne towary i usługi	32,61	50,14	47,64	49,50	<i>miscellaneous goods and services</i>
w tym higiena osobista	x	28,14	27,60	29,13	<i>of which personal care</i>

^a Łącznie z kieszonkowym niewzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. ^b Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.

^a Including pocket money not considered in terms by types of expenditures. ^b Including pre-school education.

TABL. 4 (116). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	7,96	7,14	6,81	6,57	<i>Bread and cereals in kg</i>
w tym pieczywo	5,73	4,98	4,74	4,54	<i>of which bread</i>
Mięso w kg	5,32	5,55	5,48	5,36	<i>Meat in kg</i>
w tym wędliny i pozostałe przetwory mięsne	x	2,36	2,31	2,29	<i>of which processed meat and other meat preparations</i>
Ryby ^a w kg	0,47	0,55	0,53	0,50	<i>Fish^a in kg</i>

^a Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmazeryjnych i panierowanych.

^a Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products.

TABL. 4 (116). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH (dok.)**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS IN HOUSEHOLDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Mleko ^b w l	3,44	2,79	2,84	2,73	Milk ^b in l
Jogurty i napoje mleczne w kg	0,65	0,82	0,84	0,83	Yoghurt and milk-based beverages in kg
Sery kg	0,86	0,95	0,96	0,98	Cheese in kg
Jaja w szt.	14,86	12,98	12,76	12,50	Eggs in units
Oleje i pozostałe tłuszcze w kg ...	1,51	1,40	1,37	1,32	Oils and fats in kg
w tym masło	x	0,36	0,34	0,32	of which butter
Owoce ^c w kg	3,45	3,31	3,21	3,22	Fruit ^c in kg
Warzywa w kg	11,08	9,19	9,55	8,69	Vegetables in kg
w tym ziemniaki	x	4,50	4,71	3,96	of which potatoes
Cukier w kg	1,39	1,16	1,07	1,00	Sugar in kg
Napoje bezalkoholowe w l	x	8,14	8,55	8,88	Non-alcoholic beverages in l

b Bez zagęszczonego i w proszku. **c** Łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

b Excluding condensed and powdered milk. **c** Including seeds and edible kernel.

TABL. 5 (117). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a**
HOUSEHOLDS FURNISHED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka	97,4	98,7	98,1	98,4	Refrigerator
Zamrażarka	28,5	34,6	32,8	28,6	Freezer
Automat pralniczy	88,5	94,7	95,1	95,6	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń	5,2	17,1	18,7	20,0	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa	31,1	50,0	48,6	52,0	Microwave oven
Samochód osobowy	47,3	58,4	59,4	59,7	Passenger car
Odtwarzacz płyt kompaktowych ..	x	14,1	10,3	8,4	Compact disc player
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)	46,5	44,8	38,8	36,0	Hi-fi stereo music system
Odbiornik telewizyjny	98,3	99,4	99,3	98,6	Television set
Odtwarzacz DVD	x	59,9	56,7	52,2	DVD player
Telefon komórkowy	66,9	90,5	91,8	93,8	Mobile phone
Magnetowid, odtwarzacz video	51,8	29,4	23,1	x	Videorecorder, video player
Zestaw kina domowego	x	22,9	20,4	19,6	Home theatre system

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

TABL. 5 (117). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a (dok.)**
HOUSEHOLDS FURNISHED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	50,7	66,6	67,5	68,4	Satellite or cable television equipment
Aparat fotograficzny cyfrowy	x	52,0	51,8	51,1	Digital camera
Komputer osobisty	41,7	66,5	67,2	69,6	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu	27,3	63,4	64,4	67,9	of which with access to the Internet
w tym z dostępem szerokopasmowym	x	x	45,1	49,7	of which broadband access
Drukarka	x	42,9	39,5	38,6	Printer

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

^a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

TABL. 6 (118). **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a**
AT-RISK OF POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach – o wydatkach poniżej:					Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:
relatywnej granicy ubóstwa	14,6	14,0	12,3	11,3	relative poverty threshold
„ustawowej” granicy ubóstwa ..	14,2	5,8	4,8	4,8	“legal” poverty threshold
minimum egzystencji	9,9	4,5	4,8	4,5	subsistence minimum

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 199.

^a See general notes, item 10 on page 199.

DZIAŁ IX

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw.

Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 6.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą przewodów ulicznych, bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów. Informacje o sieci gazowej uwzględniają dane o sieci przesyłowej (magistralnej) oraz sieci rozdzielczej.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy pomocy społecznej) oraz **przyłącza gazowe** prowadzące do budynków (łącznie z budynkami niemieszkalnymi) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

3. **Źródło uliczne** jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągu poprzez źródła podwórzowe i uliczne (urządzenia zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego), a w przypadku kanalizacji – wpusty kanalizacyjne.

CHAPTER IX

MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind-of-activity method**, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method.

The definition of the **enterprise method** is given in general notes to the Yearbook, item 6.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the **length of water supply system and gas supply system** concerns street conduits excluding connections leading to residential buildings and other constructions. Information regarding gas supply system includes data on the transmission (main) and the distribution network.

Data regarding the **length of sewerage system**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewerage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water supply and sewerage connections leading to residential buildings (including collective accommodation facilities, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) as well as **gas supply connections** leading to buildings (including non-residential buildings) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in the case of the sewerage system, with the main drainage system.

3. A **street outlet** is a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in households include quantity of water collected from water supply system by facilities installed in the building.

4. Data regarding **users of water supply systems and sewerage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system as well as the population using a water supply system through a common courtyard or street outlet (equipment connected to the street water supply conduit), and in the case of sewerage – sewerage inlets.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

5. Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

6. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służących do przesyłania i dystrybucji czynnika grzewczego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348, z późniejszymi zmianami).

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z urządzeniami w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

7. Informacje o **komunikacji miejskiej naziemnej** dotyczą **komunikacji autobusowej, tramwajowej i trolejbusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej obsługujących niektóre miasta oraz linii i tras komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych, trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

Długość tras jest to długość odcinków ulic (dróg, torowisk), po których kursują autobusy, tramwaje lub trolejbusy.

8. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

9. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych (budynków mieszkalnych), budynków

Data regarding number of consumers using gas concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.

Data regarding population using water supply system, sewerage system and gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

5. The consumption of electricity and gas from gas supply in households is established on the basis of an estimated system of payments.

6. Information within the range of **heating** regards dwellings as well as offices and institutions centrally heated by heat transmission network, which is considered as a system of connected conduits cooperating with one another and serving the purpose of transmission and distribution of heating medium to the consumers in accordance with the Energy Law dated 10 IV 1997 (Journal of Laws No. 54, item 348, with later amendments).

Data in table 4 concern buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing co-operatives or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

Boiler-house is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.

7. Information regarding **urban ground transport** concerns **bus, tram and trolley-bus communication** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. In the data regarding bus service, express buses and minibuses as well as suburban and inter-city service have also been included; data do not include the activity of the Państwowa Komunikacja Samochodowa enterprises servicing some urban areas as well as transport lines and routes exclusively servicing workplaces.

Transport line is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles designated with the same number or letter. The length of transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley-bus lines over which vehicles designated with separate numbers or letters travel.

The **length of routes** is the length of the sections of streets (roads, tracks) over which buses, trams or trolley-buses travel.

8. Data on **municipal waste** concern the waste produced in households, and also at other waste producers (excluding hazardous waste), which on the account of their character or composition is similar to the waste produced in households.

Information on municipal waste is issued in accordance with the regulation of the Minister of the Environment of 27 IX 2001 concerning catalogue of waste (Journal of Laws No. 112, item 1206).

9. Data on **liquid waste** concern waste which comes from households (buildings with dwellings), public buildings and buildings of units

użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku, gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

10. Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place, aleje spacerowe, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hoteli pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów pomocy społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby użytkowane stale i wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

conducting economic activity – in case they are not discharged by sewerage system.

10. Strolling and recreational parks are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches, etc.

Lawns include areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Estate green belts are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

Dwellings

1. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

A **dwelling** is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes for a single family, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A **room** is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used regularly and exclusively to conduct economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from street, courtyard or from a common space in the building.

The **useful floor area** of a dwelling is the total usable floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms and all other spaces comprising the dwelling.

2. Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

3. W Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2002 i 2011 do zasobów mieszkaniowych zaliczono mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe, które w przyszłości mogą stać się mieszkaniami zamieszkanymi, tj. mieszkania przeznaczone do stałego, czasowego lub sezonowego zamieszkania (tzw. drugie mieszkanie) oraz mieszkania wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej i o nieustalonym przeznaczeniu.

4. **Bilanse zasobów mieszkaniowych** sporządza się dla okresów międzyspisywanych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002-2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 r. – wyniki spisu 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych. Dane za 2010 r. zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika.

5. Pod względem rodzaju podmiotów władających sklasyfikowano mieszkania na stanowiące własność:

- 1) **spółdzielni mieszkaniowych** – mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu);
- 2) **gmin** (komunalne) – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury;
- 3) **zakładów pracy** (sektora publicznego i prywatnego);
- 4) **Skarbu Państwa** – mieszkania pozostające w zasobie Agencji Nieruchomości Rolnych, Wojskowej Agencji Mieszkaniowej oraz organów administracji państwowej, np. ministerstw;
- 5) **towarzystw budownictwa społecznego**;
- 6) **osób fizycznych** – mieszkania, do których prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej), przy czym osoba ta:
 - może być właścicielem całej nieruchomości, np. indywidualny dom jednorodzinny,
 - może posiadać udział w nieruchomości wspólnej, jako właściciel lokalu mieszkalnego, np. znajdującego się w budynku wielomieszkaniowym objętym wspólnotą mieszkaniową. Zaliczono tu również miesz-

2. *Data regarding dwelling stocks have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 XII, in each administrative division.*

3. *In the National Population and Housing Censuses 2002 and 2011 dwelling stocks include inhabited and uninhabited dwellings, which in the future can become inhabited dwellings, i.e. dwellings for permanent, temporary or seasonal residence (so called second dwelling) as well as dwellings used for conducting economic activity and without established purpose.*

4. *The balances of dwelling stocks are estimated for the periods between censuses on the basis of results from last census (for the years 2002-2009 the basis assumed were the results of 2002 census, since 2010 – the results of 2011 census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks. Data for 2010 published in previous editions of the Yearbook have been changed.*

5. *As regards the type of ownership, dwellings were classified as owned by:*

- 1) **housing cooperatives** – member-owned dwellings (occupied on the basis of the cooperative ownership right to a residential premise), and condominiums (occupied on the basis of a contract of tenancy);
- 2) **gminas** (municipal) – dwellings owned by a gmina or a powiat (local self-government community), and also dwellings transferred to a gmina, but remaining at the disposal of public utilities such as: health care establishments, social aid centres, units of education system, cultural institutions;
- 3) **workplaces** (of public and private sector);
- 4) **State Treasury** – dwellings remaining in the stock of the Agricultural Property Agency, the Military Housing Agency and organs of state administration, e.g. ministries;
- 5) **public building society**;
- 6) **natural persons** – dwellings, which are owned by a natural person (one or more), while this person:
 - can be an owner of a whole real estate for example an individual detached house,
 - can have a share in the common real estate, as the owner of dwelling for example located in a block of flats included in a condominium. There are also included dwellings in building of housing cooperatives for which a separate

kania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, dla których zostało ustanowione odrębne prawo własności na rzecz osoby fizycznej (osób fizycznych) ujawnione w księdze wieczystej.

Pojęcie wspólnoty mieszkaniowej odnosi się do budynku wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnioną własność, potwierdzoną wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych) w danym budynku;

- 7) **innych podmiotów** – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku – przeznaczone na sprzedaż (ale jeszcze niesprzedane osobom fizycznym) lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, fundacji, partii, związków zawodowych itp.

6. Informacje o **mieszkania, powierzchni użytkowej mieszkań** oraz o **izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez wszystkie typy spółdzielni mieszkaniowych, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni, łącznie z jednorodinnym budownictwem spółdzielczym;
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. – z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego);

ownership right benefit of a natural person (natural persons) exposed in a real estate register, was established.

The notion of condominium refers to a block of flats, in which a part or all dwellings constitute separate ownerships, confirmed by an entry in the land and mortgage register. Condominium is created by all owners of dwellings (residential and business premises) in a given building;

- 7) **other entities** – dwellings owned by institutions, constructing for profit – for sale (but not yet sold to natural persons) or for rental, dwellings owned by religious institutions, associations, foundations, political parties, labour unions etc.

6. Information regarding **dwellings, useful floor area of dwellings** as well as **rooms completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Information regarding the results of:

- **cooperative construction** concerns dwellings completed by all types of housing cooperatives, designated for persons being members of these cooperatives, including single-family cooperative construction;
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);
- **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designated for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to obtain a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **public building society construction** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non-profit basis) utilizing credit granted by the Bank Gospodarstwa Krajowego (till 31 V 2009 – from the National Housing Fund);

- **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

7. Dane o **ludności w mieszkaniach**, przyjęte również za podstawę obliczenia przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie i na 1 izbę, obejmują:

- 1) na podstawie spisów powszechnych – ludność faktycznie zamieszkałą, nie obejmują natomiast ludności:
 - zamieszkałej w gospodarstwach zbiorowych, np. w hotelach pracowniczych, domach studenckich, internatach, domach pomocy społecznej,
 - zamieszkałej w pomieszczeniach nieprzeznaczonych na cele mieszkalne;
- 2) na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych – od 2002 r. ogólną liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII.

- **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designated for own use of the investor or for sale and rent.

7. Data regarding the **population in dwellings**, which also constitute the basis for calculating the average number of persons per dwelling and per room, include:

- 1) on the basis of the national censuses – population actually residing, however do not include the population:
 - living in group institutional households e.g., in employee hostels, student dormitories, boarding schools, social welfare homes,
 - living in premises not designed for residential purposes;
- 2) based on balances of dwelling stocks – since 2002 the total number of population as of 31 XII.

Infrastruktura komunalna Municipal infrastructure

TABL. 1 (119). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWERAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km				Distribution network in km
Wodociągowa	19786,6	20085,1	20300,7	Water supply
miasta	10560,1	10698,5	10759,0	urban areas
wieś	9226,5	9386,6	9541,7	rural areas
Kanalizacyjna ^a	11403,3	12241,8	12813,1	Sewerage ^a
miasta	8181,1	8598,8	8874,2	urban areas
wieś	3222,2	3643,0	3938,9	rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.				Connections leading to residential buildings in pcs
Wodociągowe	563896	576031	584038	Water supply system
miasta	336690	344445	347671	urban areas
wieś	227206	231586	236367	rural areas
Kanalizacyjne	266800	288860	306473	Sewerage system
miasta	198426	211408	220226	urban areas
wieś	68374	77452	86247	rural areas
Zdroje uliczne	499	496	493	Street outlets
Miasta	339	334	331	Urban areas
Wieś	160	162	162	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	140,7	138,1	137,9	Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm³
Miasta:				Urban areas:
w hm ³	117,3	114,5	113,4	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	32,5	31,8	31,6	per capita in m ³
Wieś w hm ³	23,3	23,6	24,4	Rural areas in hm ³
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm³	150,3	146,9	149,0	Wastewater discharged by sewerage system (during the year) in hm³
W tym oczyszczane	146,3	144,8	147,4	Of which treated

^a Łącznie z kolektorami.

^a Including collectors.

TABL. 2 (120). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	1798,1	1843,3	1846,0	1843,9	Consumers (as of 31 XII) in thous.
Miasta	1429,4	1464,5	1464,8	1462,4	Urban areas
Wieś	368,7	378,8	381,2	381,5	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku)					Consumption (during the year)
W GWh	3382,8	3719,3	3674,2	3612,7	In GWh
miasta	2645,8	2861,8	2818,0	2750,2	urban areas
wieś	737,0	857,5	856,2	862,4	rural areas
W kWh:					In kWh:
miasta: na 1 mieszkańca	716,2	792,1	782,7	766,8	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^a	1851,0	1954,1	1923,8	1880,7	per consumer ^a
wieś – na 1 odbiorcę ^a	1999,2	2263,8	2246,3	2260,5	rural areas – per consumer ^b

^a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Źródło: dane Ministerstwa Gospodarki.

^a The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Economy.

TABL. 3 (121). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**

Stan w dniu 31 XII

GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	15501,5	16082,3	16211,6	16349,6	Distribution and transmission network in km
w tym przesyłowa	1447,2	1518,8	1593,3	1533,3	of which transmission
miasta	783,9	821,7	832,6	814,0	urban areas
wieś	663,3	697,2	760,7	719,3	rural areas
Miasta	9271,5	9667,6	9688,6	9809,3	Urban areas
Wieś	6230,0	6414,7	6523,0	6540,4	Rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt.	309518	329600	334135	339314	Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs
Miasta	215593	229637	232620	236201	Urban areas
Wieś	93925	99963	101515	103113	Rural areas
Odbiorcy gazu z sieci^a w tys.	1042,9	1048,9	1052,9	1055,5	Consumers of gas from gas supply system^a in thous.
Miasta	960,6	961,0	963,0	963,4	Urban areas
Wieś	82,3	87,9	89,9	92,0	Rural areas
Zużycie gazu z sieci^b (w ciągu roku):					Consumption of gas from gas supply system^b (during the year)
W hm ³	462,3	473,9	436,1	443,6	In hm ³
miasta	402,5	408,5	374,9	381,1	urban areas
wieś	59,8	65,4	61,2	62,5	rural areas
Na 1 mieszkańca w m ³	98,5	102,2	94,2	96,0	Per capita in m ³
miasta	109,0	113,1	104,1	106,3	urban areas
wieś	59,8	63,8	59,4	60,5	rural areas

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. **b** W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

a Including consumers using collective gas-meter. **b** Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 4 (122). **OGRZEWNICTWO**

Stan w dniu 31 XII

HOUSE-HEATING

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Sieć ciepła w km	3471,0	3658,7	3651,6	3682,6	3509,6	173,0
Heating network in km						
w tym przesyłowa	2534,6	2563,6	2634,4	2675,9	2573,2	102,7
of which transmission						
Kotłownie	1171	1456	1025*	1069	923	146
Boiler rooms						
Sprzedaż energii ciepłej (w ciągu roku) w TJ	39111,2	35068,5	27169,2*	32089,7	31782,1	307,5
Sale of heating energy (during the year) in TJ						
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w dam ³	257780	285413	266853*	281750	279071	2679
Cubature of buildings with central heating in dam ³						
w tym budynków mieszkalnych	173014	183488	170127*	173766	172501	1265
of which residential buildings						

TABL. 5 (123). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ**
POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWERAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Ludność w tys. – korzystająca ^a z:					<i>Population in thous. – using^a:</i>
wodociągu	4357,7	4326,7	4322,0	4318,5	<i>water supply system</i>
miasta	3573,5	3501,9	3490,0	3477,3	<i>urban areas</i>
wieś	784,2	824,8	832,0	841,2	<i>rural areas</i>
kanalizacji	3151,3	3196,2	3244,5	3270,8	<i>sewerage system</i>
miasta	2947,7	2935,0	2949,2	2952,7	<i>urban areas</i>
wieś	203,6	261,2	295,4	318,1	<i>rural areas</i>
gazu	2887,5	2844,0	2838,2	2889,9	<i>gas supply system</i>
miasta	2608,6	2544,6	2534,1	2566,2	<i>urban areas</i>
wieś	278,9	299,3	304,0	323,7	<i>rural areas</i>
Ludność – w % ogółu ludności ^b – korzystająca ^a z:					<i>Population – in % of total population^b – using^a:</i>
wodociągu	93,0	93,3	93,4	93,6	<i>water supply system</i>
miasta	97,0	97,1	97,1	97,1	<i>urban areas</i>
wieś	78,4	80,3	80,6	81,2	<i>rural areas</i>
kanalizacji	67,3	69,0	70,1	70,9	<i>sewerage system</i>
miasta	80,0	81,4	82,1	82,5	<i>urban areas</i>
wieś	20,3	25,4	28,6	30,7	<i>rural areas</i>
gazu	61,6	61,4	61,3	62,6	<i>gas supply system</i>
miasta	70,8	70,5	70,5	71,7	<i>urban areas</i>
wieś	27,9	29,1	29,5	31,3	<i>rural areas</i>

a Dane szacunkowe. **b** Na podstawie bilansów.

a Estimated data. **b** Based on balances.

TABL. 6 (124). **ODPADY KOMUNALNE^a**
MUNICIPAL WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym z gospodarstw domowych <i>of which from households</i>	
Odpady komunalne zebrane ^b						<i>Municipal waste collected^b</i>
w tys. t	1306,6	1380,2	1360,5	1351,4	1001,5	<i>in thous. t</i>
zmieszane	1260,2	1260,1	1221,4	1214,0	898,5	<i>mixed</i>
w tym wysegregowane	21,4	305,6	54,4	37,4	.	<i>of which segregated</i>
miasta	1157,5	1126,8	1082,1	1070,7	786,3	<i>urban areas</i>
wieś	102,7	133,3	139,3	143,3	112,2	<i>rural areas</i>
zebrane selektywnie	46,4	120,1	139,1	137,5	103,0	<i>collected separately</i>
w tym:						<i>of which:</i>
papier i tektura	13,7	14,1	22,0	21,6	13,0	<i>paper and cardboard</i>
szkło	12,8	28,3	30,3	35,3	31,0	<i>glass</i>
tworzywa sztuczne	5,0	15,1	19,6	25,0	20,1	<i>plastic</i>
metale	0,9	1,2	1,9	1,5	1,1	<i>metals</i>
wielkogabarytowe	11,4	21,4	24,9	20,0	18,5	<i>large size</i>
biodegradowalne	34,8	34,8	28,5	13,7	<i>biodegradable</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 206. **b** Dane szacunkowe.

a See general notes, items 8 on page 206. **b** Estimated data.

TABL.7 (125). **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE^a**
LIQUID WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione w dam ³	1138,0	1567,4	1661,6	1589,3	<i>Liquid waste^b removed in dam³</i>
miasta	727,2	919,3	998,6	885,8	<i>urban areas</i>
wieś	410,8	648,1	663,0	703,5	<i>rural areas</i>
w tym z gospodarstw domowych	593,0	969,6	1019,0	1038,5	<i>of which from households</i>
miasta	401,6	574,3	601,4	576,8	<i>urban areas</i>
wieś	191,4	395,3	417,6	461,7	<i>rural areas</i>
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	268,1	267,5	258,2	250,6	<i>Septic tanks in thous. (as of 31 XII)</i>
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	2,8	6,2	7,0	8,4	<i>Household wastewater treatment systems in thous. (as of 31 XII)</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 206. **b** Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

a See general notes, item 9 on page 206. **b** Sewage stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8 (126). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII): <i>Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):</i>						
liczba	39	27	27	26	20	6
powierzchnia w ha	166,9	141,7	140,8	142,2	113,1	29,1
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha	1,3	6,6	4,1	1,9	1,9	–
<i>Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha</i>						
czynnych	1,3	6,6	4,1	1,9	1,9	–
<i>in operation</i>						
o zakończonej eksploatacji (zamknięte)	–	–	–	–	–	–
<i>exploitation completed</i>						

TABL. 9 (127). **KOMUNIKACJA MIEJSKA^a**

Stan w dniu 31 XII

URBAN TRANSPORT^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna - linie w km	11758	11257	10634	12683	Transport network - lines in km
autobusowe	11251	10839	10204	12236	bus
tramwajowe	435	346	358	375	tram
trolejbusowe	72	72	72	72	trolleybus
Tabor:					Fleet of:
autobusy: w sztukach	1845	1983	1910	1989	buses: in units
liczba miejsc w tys.	208574	221992	214619	235248	number of seats in thous.
tramwaje: w sztukach	427	394	395	391	trams: in units
liczba miejsc w tys.	56001	51666	52194	53173	number of seats in thous.
trolejbusy: w sztukach	22	21	22	22	trolley-buses: in units
liczba miejsc w tys.	2442	2331	2442	2331	number of seats in thous.
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku) w mln:					Transport of passengers ^b (during the year) in mln:
komunikacja naziemna	630	461	570	586	ground transport

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
b Dane szacunkowe.

a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. **b** Estimated data.

TABL. 10 (128). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**

Stan w dniu 31 XII

GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE AREA GREEN BELTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2011		2012	
	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas
OGÓŁEM w ha	9395,9	9043,8	9319,1	8799,2	9618,7	9047,7	9685,3	9109,6
TOTAL in ha								
w % powierzchni ogólnej wo- jewództwa ^a	0,8	2,4	0,8	2,3	0,8	2,4	0,8	2,4
in % of total area space of the voivodship ^a								
na 1 mieszkańca ^b w m ²	20,1	24,5	20,1	24,4	20,8	25,2	21,0	25,4
per capita ^b in m ²								
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej: Generally accessible urban area green belts:								
parki spacerowo- wypoczynkowe	3587,0	3296,9	3875,8	3528,7	3881,9	3483,2	3913,2	3514,5
strolling-recreational parks								
zieleńce	1498,1	1439,8	1410,7	1300,7	1376,5	1265,2	1394,6	1278,9
lawns								
Tereny zieleni osiedlowej	4310,8	4307,1	4032,6	3969,8	4360,3	4299,3	4377,5	4316,2
Estate green belts								

a, b W przypadku miast obliczono: **a** – w % ogólnej powierzchni miast, **b** – na 1 mieszkańca miast.

a, b For urban areas calculated: **a** – in % total urban areas space, **b** – per capita in urban areas.

Mieszkania

Dwellings

TABL. 11 (129). ZASOBY MIESZKANIOWE^a

Stan w dniu 31 XII

DWELLING STOCKS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010		2011	2012		
		A	B		ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Mieszkania w tys. <i>Dwellings in thous.</i>	1673,7	1719,1	1696,6	1704,8	1713,1	1402,2	310,9
Izby w mieszkaniach w tys. <i>Rooms in dwellings in thous.</i>	6034,6	6260,1	6313,7	6355,0	6397,2	4946,9	1450,3
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ² <i>Useful floor area of dwellings in thous. m²</i>	110818,7	116654,9	117110,9	118166,5	119237,0	88942,7	30294,3
Przeciętna w zasobach: <i>Dwelling stocks, average:</i>							
liczba izb w mieszkaniu <i>number of rooms in a dwelling</i>	3,61	3,64	3,72	3,73	3,73	3,53	4,66
powierzchnia użytkowa w m ² : <i>useful floor area in m²:</i>							
1 mieszkania <i>per dwelling</i>	66,2	67,9	69,0	69,3	69,6	63,4	97,4
na 1 osobę <i>per person</i>	23,7	25,2	25,3	25,5	25,8	24,8	29,2
liczba osób ^b na: <i>number of persons^b:</i>							
1 mieszkanie <i>per dwelling</i>	2,80	2,70	2,73	2,71	2,69	2,55	3,33
1 izbę <i>per room</i>	0,78	0,74	0,73	0,73	0,72	0,72	0,71

^a Na podstawie bilansów; dane za 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. z uwzględnieniem wyników spisów powszechnych z 2002 r. (porównywalnie z danymi za 2005 r. – wariant A) i z 2011 r. (porównywalnie z danymi za lata 2011 i 2012 – wariant B). ^b Patrz uwagi ogólne do Rocznika ust. 13 str. 29.

^a Based on balances; data for 2010 are given in two approaches, i.e. considering results of national censuses 2002 (comparable with the data for 2005 – variant A) and 2011 (comparable with the data for 2011 i 2012 – variant B). ^b See general notes to the Yearbook, item 13 on page 29.

TABL. 12 (130). **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE**
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS^a FITTED WITH INSTALLATIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mieszkania – w % – wyposażone w Dwellings – in % – fitted with				
	wodociąg water supply system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from gas supply system	centralne ogrzewanie central heating
OGÓŁEM 2005	98,2	91,6	90,4	63,3	78,9
TOTAL 2010	98,7	95,2	93,5	64,8	80,8
..... 2011	98,7	95,2	93,6	64,8	81,0
..... 2012	98,7	95,3	93,6	64,7	81,1
Miasta 2005	99,1	93,1	91,3	71,2	79,2
Urban areas 2010	99,3	95,8	94,5	72,5	80,9
..... 2011	99,3	95,8	94,5	72,4	81,0
..... 2012	99,3	95,8	94,5	72,4	81,1
Wieś 2005	94,4	84,9	86,3	27,9	77,5
Rural areas 2010	95,9	92,5	89,4	30,1	80,6
..... 2011	96,0	92,6	89,5	30,2	80,8
..... 2012	96,0	92,7	89,6	30,3	80,9

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

a Based on balances of dwelling stocks.

TABL. 13 (131). **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2012 R.**
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Housing allowances paid out to users of dwellings					innych others
		gminnych gminas	spółdziel- czych coopera- tives	wspólnot mieszka- niowych housing commu- nity	prywat- nych private	towa- rzystw budow- nictwa społecz- nego public building society	
a – liczba wypłaconych dodatków number of allowances							
b – kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł							
c – przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowances in zł							

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM a	750817	359121	211726	45374	62370	8236	63990
TOTAL b	158575,1	78280,7	42253,9	8163,0	14377,4	1981,3	13518,7
..... c	211,2	218,0	199,6	179,9	230,5	240,6	211,3
Miasta a	735677	352631	209124	41911	61458	8236	62317
Urban areas b	155873,2	77190,1	41756,2	7552,3	14212,0	1981,3	13181,4
..... c	211,9	218,9	199,7	180,2	231,2	240,6	211,5
Wieś a	15140	6490	2602	3463	912	–	1673
Rural areas b	2701,9	1090,7	497,7	610,7	165,4	–	337,4
..... c	178,5	168,1	191,3	176,4	181,4	–	201,7

W % OGÓŁEM
IN % OF TOTAL

OGÓŁEM a	100,0	47,8	28,2	6,0	8,3	1,1	8,5
TOTAL b	100,0	49,4	26,6	5,1	9,1	1,2	8,5
Miasta a	100,0	47,9	28,4	5,7	8,4	1,1	8,5
Urban areas b	100,0	49,5	26,8	4,8	9,1	1,3	8,5
Wieś a	100,0	42,9	17,2	22,9	6,0	–	11,1
Rural areas b	100,0	40,4	18,4	22,6	6,1	–	12,5

TABL. 14 (132). **GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE**
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo <i>Area of grounds transferred to investor for dwelling construction</i>			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe <i>Area of grounds in gminas stock for dwelling construction</i>			
	ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>		wielorodzinne <i>multi-family</i>		jednorodzinne <i>single-family</i>	
		spółdzielcze <i>co-operatives</i>	osób fizycznych <i>of natural persons</i>	razem <i>total</i>	w tym uzbrojone <i>of which developed</i>	razem <i>total</i>	w tym uzbrojone <i>of which developed</i>
w ha <i>in ha</i>							
OGÓŁEM 2005	91,9	4,3	52,5	836,9	277,5	1822,5	751,5
TOTAL 2010	77,1	0,7	60,5	704,1	296,8	2087,4	784,2
2011	48,7	0,7	35,7	850,2	349,8	2375,0	815,0
2012	72,1	-	43,0	1040,5	616,9	2484,1	1132,2
Miasta 2005	67,2	4,3	27,8	816,2	266,5	1267,7	378,9
<i>Urban areas</i> 2010	59,5	0,7	44,9	688,2	291,8	1459,7	369,6
2011	34,0	0,7	22,4	834,3	344,8	1742,7	401,6
2012	53,4	-	28,2	997,9	610,8	1862,2	734,0
Wieś 2005	24,7	-	24,7	20,7	11,0	554,8	372,6
<i>Rural areas</i> 2010	17,6	-	15,6	15,9	5,0	627,7	414,6
2011	14,7	-	13,3	15,9	5,0	632,3	413,4
2012	18,7	-	14,8	42,6	6,1	621,9	398,2

TABL. 15 (133). **MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	7200	11932	11748	10126	TOTAL
Spółdzielcze	127	174	-	-	<i>Cooperatives</i>
Komunalne (gminne)	97	90	119	113	<i>Municipal (gminas)</i>
Zakładowe	2	2	-	-	<i>Company</i>
Indywidualne	5994	8393	8741	7915	<i>Private</i>
Spółeczne czynszowe	228	280	-	16	<i>Public building society</i>
Na sprzedaż lub wynajem	752	2993	2888	2082	<i>For sale or rent</i>

TABL. 16 (134). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Mieszkania	8534	10202	9500	9744	Dwellings
miasta	5567	6899	6220	6441	<i>urban areas</i>
wieś	2967	3303	3280	3303	<i>rural areas</i>
Spółdzielcze	224	75	13	68	<i>Cooperative</i>
Komunalne (gminne)	437	213	211	323	<i>Municipal (gmina)</i>
Zakładowe	1	-	7	1	<i>Company</i>
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1042	2453	1796	1743	<i>For sale or rent</i>
Spółeczne czynszowe	226	259	369	191	<i>Public building society</i>
Indywidualne	6604	7202	7104	7418	<i>Private</i>
miasta	3699	3943	3848	4134	<i>urban areas</i>
wieś	2905	3259	3256	3284	<i>rural areas</i>

TABL. 16 (134). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)**
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	335,8	358,4	372,6	390,9	Dwellings per 1000 marriages contracted
Miasta	276,6	312,4	315,5	337,8	Urban areas
Wieś	561,7	517,8	567,2	563,7	Rural areas
Izby	43017	49959	47091	48497	Rooms
miasta	26358	30875	28347	29970	urban areas
wieś	16659	19084	18744	18527	rural areas
Spółdzielcze	664	282	53	220	Cooperative
Komunalne (gminne)	1128	381	417	825	Municipal (gmina)
Zakładowe	5	–	27	4	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	3516	7683	6185	5991	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	547	839	1237	599	Public building society
Indywidualne	37157	40774	39172	40858	Private
miasta	20694	21895	20551	22385	urban areas
wieś	16463	18879	18621	18473	rural areas
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	1095146	1296290	1191821	1227285	Useful floor area of dwellings in m²
miasta	673172	807425	706601	753879	urban areas
wieś	421974	488865	485220	473406	rural areas
Spółdzielcze	14976	6264	1055	4407	Cooperative
Komunalne (gminne)	21977	7771	8808	16556	Municipal (gmina)
Zakładowe	69	–	536	119	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	76515	190592	129924	131561	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	11196	12150	19266	11169	Public building society
Indywidualne	970413	1079513	1032232	1063473	Private
miasta	552598	594425	549930	591242	urban areas
wieś	417815	485088	482302	472231	rural areas
Przeciętna powierzchnia użyt- kowa 1 mieszkania w m²	128,3	127,1	125,5	126,0	Average useful floor area per dwelling in m²
miasta	120,9	117,0	113,6	117,0	urban areas
wieś	142,2	148,0	147,9	143,3	rural areas
Spółdzielcze	66,9	83,5	81,2	64,8	Cooperative
Komunalne (gminne)	50,3	36,5	41,7	51,3	Municipal (gmina)
Zakładowe	69,0	–	76,6	119,0	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	73,4	77,7	72,3	75,5	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	49,5	46,9	52,2	58,5	Public building society
Indywidualne	146,9	149,9	145,3	143,4	Private
miasta	149,4	150,8	142,9	143,0	urban areas
wieś	143,8	148,8	148,1	143,8	rural areas

TABL. 17 (135). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB**
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych In private buildings						W budynkach poza indywidualnymi In non-private buildings				
		razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms				razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms				
			1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more	
OGÓŁEM ...	2005	8534	6604	0,5	2,3	5,8	91,5	1930	8,8	26,3	33,4	31,6
TOTAL	2010	10202	7202	0,2	2,0	4,6	93,2	3000	8,7	24,1	37,6	29,6
	2011	9500	7104	1,7	1,9	5,9	90,5	2396	5,3	21,1	34,2	39,4
	2012	9744	7418	0,4	2,9	5,5	91,2	2326	3,6	19,7	42,9	33,9
Miasta	2005	5567	3699	0,6	2,3	6,0	91,1	1868	9,1	26,2	33,4	31,4
Urban areas	2010	6899	3943	0,3	2,8	5,9	91,1	2956	8,9	24,5	38,1	28,5
	2011	6220	3848	3,0	2,8	7,5	86,7	2372	5,4	21,2	34,5	38,9
	2012	6441	4134	0,6	4,3	6,8	88,3	2307	3,3	19,6	43,2	33,9
Wieś	2005	2967	2905	0,3	2,2	5,5	92,0	62	0,0	29,0	33,9	37,1
Rural areas	2010	3303	3259	0,1	1,1	3,0	95,8	44	–	–	–	100,0
	2011	3280	3256	0,0	1,0	4,0	95,0	24	–	12,5	–	87,5
	2012	3303	3284	0,2	1,1	3,9	94,8	19	31,6	36,8	–	31,6

DZIAŁ X

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późniejszymi zmianami).

2. Z dniem 1 IX 1999 r. rozpoczęto wprowadzanie reformy ustroju szkolnego, której zasady reguluje ustawa z dnia 8 I 1999 r. – Przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego (Dz. U. Nr 12, poz. 96, z późniejszymi zmianami).

W wyniku wdrażania nowego systemu edukacji:

- od roku szkolnego 1999/2000 w miejsce 8-letnich szkół podstawowych powstały 6-letnie szkoły podstawowe i 3-letnie gimnazja, w których nauka jest obowiązkowa;
- od roku szkolnego 2002/03 zaczął funkcjonować system szkół ponadgimnazjalnych, obejmujący: 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące, 3-letnie licea profilowane i 4-letnie technika oraz w roku szkolnym 2004/05 – dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające oraz 3-letnie szkoły przysposabiające do pracy, ponadto do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne.

3. Ponadto od 1 IX 2011 r. wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 5 lat, a w latach 2004/05 – 2010/11 w wieku 6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego, tj. w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

Od roku szkolnego 2009/10 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej.

4. Prezentowane w dziale dane dotyczą: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży (podstawowych, gimnazjów, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych), policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych (podstawowych, gimnazjów, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych). Od roku 2010/11 przestał funkcjonować system szkół ponadpodstawowych.

5. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

CHAPTER X

EDUCATION

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Education System Act dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws from 2004 No. 256, item 2572, with later amendments) and the Higher Education Act dated 27 VII 2005 (Journal of Laws No. 164, item 1365, with later amendments).

2. On 1 IX 1999 the introduction of school system's reform was initiated, the rules of which were regulated by the Law of 8 I 1999 – Regulations introducing the reform of school system (Journal of Laws No. 12, item 96, with later amendments).

As a result of introduction of new education system:

- till the 1999/2000 school year instead of 8-year primary schools, 6-year primary schools and 3-year lower secondary schools were established, education in which is compulsory;
- since the 2002/03 school year a system of upper secondary schools, including: 2–3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools, 3-year specialized secondary schools, and 4-year technical secondary schools has functioned and in the 2004/05 school year – for graduates of basic vocational schools – 2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools; moreover, upper secondary schools cover art schools leading to professional certification and post-secondary schools.

3. Moreover, since 1 XI 2011 an obligatory 1-year pre-primary education has been introduced for children at the age of 5 and in 2004/05 – 2010/11 school years children at the age of 6 in pre-primary education establishments i.e. in pre-primary sections of primary schools and nursery schools (including special schools and special nursery schools) as well as since the 2008/09 school year in pre-primary education groups and pre-primary points.

Since the 2009/10 school year, upon the request of parents, children at the age of 6 can start education in the first grade of primary schools.

4. Data presented in the chapter refer to: pre-primary education, schools for children and youth, i.e. primary, lower secondary, upper secondary (post-primary) schools and upper secondary schools, as well as post-secondary schools, tertiary education and schools for adults, i.e. primary, lower secondary, upper secondary (post-primary) schools and upper secondary schools. From the 2010/11 school year the system of upper secondary (post-primary) schools has ceased to function.

5 Data include schools and establishments managed by central (government) entities and local self-government entities (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and natural persons.

6. Szkoły i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz (z wyjątkiem szkół wyższych) niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

7. Szkoły dla dzieci i młodzieży obejmują:

- 1) szkoły podstawowe, spośród których wyróżnia się:
 - a) szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych),
 - b) szkoły filialne (bez szkół specjalnych),
 - c) „małe szkoły” (bez szkół specjalnych), organizowane od roku szkolnego 2001/02, prowadzące klasy I–III dla uczniów, którzy mają utrudniony dostęp do szkół (głównie ze względu na znaczną odległość od miejsca zamieszkania),
 - d) szkoły artystyczne (bez szkół specjalnych), niedające uprawnień zawodowych realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej,
 - e) szkoły specjalne.
- 2) gimnazja, spośród których wyróżnia się:
 - a) gimnazja sportowe i mistrzostwa sportowe (bez szkół specjalnych),
 - b) gimnazja przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej (od roku szkolnego 2003/04 gimnazja z oddziałami przysposabiającymi do pracy),
 - c) gimnazja specjalne,
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe,
- 4) licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego,
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 6) licea profilowane – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 7) technika,
- 8) technika uzupełniająca na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 9) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe;
- 10) szkoły specjalne przysposabiające do pracy.

6. Schools and establishments can be public, non-public and (with the exception of tertiary education institutions) non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the programme minimum as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Minister of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central government entities and local self-government entities can only administer public schools. Primary schools and lower secondary schools can be either public schools, or non-public schools with the competence of a public school.

Tertiary education institutions can be either public or non-public. Non-public tertiary education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

7. Schools for children and youth include:

- 1) primary schools of which:
 - a) sports schools and athletic schools (excluding special schools),
 - b) branch schools (excluding special schools),
 - c) "small schools" (excluding special schools) organized since the 2001/02 school year, comprising grades 1–3 for children who have limited access to schools (primarily due to distance from place of residence),
 - d) art schools (excluding special schools) not leading to professional certification, simultaneously conducting a primary school programme,
 - e) special schools.
- 2) lower secondary schools, of which:
 - a) sports schools and athletic schools (excluding special schools),
 - b) lower secondary schools leading to professional certification based on the programme of 6th grade of primary schools (since the 2003/2004 school year lower secondary schools with job-training sections),
 - c) special lower secondary schools,
- 3) basic vocational schools,
- 4) general secondary schools, of which sports schools and athletic schools,
- 5) supplementary general secondary schools based on the programme of basic vocational school – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 6) specialized secondary schools – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 7) technical secondary schools,
- 8) supplementary technical secondary schools based on the programme of basic vocational school – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 9) general art schools leading to professional certification;
- 10) special job training schools.

8. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej, zaocznej, stacjonarnej i na odległość – obejmują:

- 1) policealne szkoły (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi,
- 2) nauczycielskie kolegia języków obcych oraz kolegia nauczycielskie (w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata) prowadzone przez wydziały edukacji wojewódzkich urzędów marszałkowskich,
- 3) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) w roku szkolnym 2005/06.

Z dniem 1 września 2005 r. organy prowadzące dotychczasowe szkoły policealne i szkoły pomaturalne przekształciły w szkoły policealne (ustawa o systemie oświaty).

9. Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata,
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce,
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą – zamiejscowy ośrodek dydaktyczny w Wiedniu),
- 4) nie obejmują szkół resortu obrony narodowej i resortu spraw wewnętrznych.

Studentów i absolwentów wykazano bez filii, zamiejscowych podstawowych jednostek organizacyjnych, zamiejscowych ośrodków dydaktycznych i punktów konsultacyjnych uczelni mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem śląskim z wyjątkiem tablicy „Ważniejsze dane o województwie”.

Ustawa z 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym przekształciła studia prowadzone w systemie dziennym w studia stacjonarne, a studia wieczorowe, zaoczne i eksternistyczne w studia niestacjonarne.

10. Szkoły dla dorosłych kształcące w formie stacjonarnej (diennej, wieczorowej), zaocznej oraz na odległość obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych,
- 2) gimnazja dla dorosłych,
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 4) licea ogólnokształcące dla dorosłych,
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 6) licea profilowane dla dorosłych – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 7) technika dla dorosłych – stopniowo likwidowana; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 8) technika uzupełniająca dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej.

8. Post-secondary schools – educating in day, evening, weekend, full-time and distance form – include:

- 1) post-secondary schools (1-, 2- or 3-year), including special schools,
- 2) foreign language teacher training colleges as well as teacher training colleges (in which graduates do not receive title of licentiate) conducted by education departments of voivodship marshals' offices,
- 3) colleges of social work (3-year) in the 2005/06 school year.

9. Data regarding tertiary education:

- 1) include foreign language teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate,
- 2) include foreigners studying in Poland,
- 3) do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at organizational units of Polish tertiary education institutions operating abroad – teaching centre in Vienna),
- 4) do not include academies of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior.

Students and graduates are presented not taking into account branches sections, basic organizational units in another location as well as teaching centres and consultation points in another location of tertiary education institutions than the Śląskie Voivodship excluding the table "Major data on the Voivodship".

The Higher Education Act of 2005 transformed studies conducted in day system into intramural studies as well as the studies conducted in evening, weekend and extramural systems into non-intramural studies.

10. Schools for adults educating in full-time (day, evening), weekend and distance form include:

- 1) primary schools for adults,
- 2) lower secondary schools for adults ,
- 3) basic vocational schools for adults – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 4) general secondary schools for adults;
- 5) supplementary general secondary schools for adults based on the programme of basic vocational school – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 6) specialized secondary schools for adults – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 7) technical secondary schools for adults – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 8) supplementary technical secondary schools for adults based on the programme of basic vocational school.

11. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych, w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne, ogólnodostępne, terapeutyczne i wyrównawcze) oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub placówkach wykonujących działalność leczniczą (do roku szkolnego 2011/12 określanych jako zakłady opieki zdrowotnej; łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

12. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

13. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

14. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

15. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

16. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o **nauczycielach akademickich** dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

17. Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki opiekuńczo-wychowawcze, przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole.

Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczono:

- przedszkola,
- oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych,

11. Special schools are organized for disabled children and youth with special educational needs, of which for handicapped youth. Education may be conducted within the school system or individually. Special education occurs in mainstream schools (in which special or integrational, and mainstream sections are established) in special schools operating independently as well as in special educational centres, other educational institutions or the unit performing health care activities (until the 2011/12 school year defined as health care institutions; including health resorts treatment).

12. Special education care centres are facilities for disabled children and youth, aged 3 and more who, for reasons of their disability, are not able to attend regular nursery schools or schools.

13. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life, compliant with legal and social norms.

14. Youth social therapy centres are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

15. Rehabilitation-education centres are facilities making it possible for children and youth with a mental retardation-profound to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.

16. Data regarding teachers excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.

Data regarding **academic teachers** concern the positions of: professor, assistant professor tutor and assistant as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector, instructor and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Data regarding teachers concern full-time employees and part-time employees calculated as full-time employees.

17. Pre-primary education establishments are care and educational centres designated for children from the age 3 until beginning education in primary school, providing children with care and aiming at preparation to education in school.

Pre-primary education establishments include:

- nurse schools,
- pre-primary sections of primary schools,

- od roku szkolnego 2008/09 zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 I 2008 r. (Dz. U. Nr 7, poz. 38).

18. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego oraz szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;

- 2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI, studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych. Absolwenci wykazani są z poprzedniego roku akademickiego.

19. Absolwenci eksterni występują wyłącznie w szkołach policealnych i w szkołach dla dorosłych.

20. Pomieszczenia szkolne nie obejmują pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i w szkołach specjalnych.

21. Współczynnik skolaryzacji:

- **brutto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania;
- **netto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

22. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

23. Do placówek **wychowania pozaszkolnego** zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe i inne placówki publiczne i niepubliczne.

24. Prezentowane informacje z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie Systemu Informacji Oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

- *since the 2008/09 school year pre-primary education groups and points, in accordance with the decree of the Minister of National Education dated 10 I 2008 (Journal of Laws No. 7, item 38).*

18. Data regarding:

- 1) *pre-primary education and schools (excluding tertiary education institutions) as well as since the 2008/09 school year – special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres as well as boarding-schools and dormitories concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;*

- 2) *tertiary education is presented as of 30 XI; students are indicated correspondingly on the number of fields of education which they study, data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies. Graduates are shown from the previous academic year.*

19. Extramural graduates occur only in post-secondary schools and schools for adults;

20. *Classrooms do not include classrooms in schools for adults and in special schools.*

21. Enrolment rate:

- **gross** – *is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level;*
- **net** – *is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.*

22. A boarding school is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. A **dormitory** is an inter-school facility serving as a boarding school.

23. Extracurricular education establishments include: youth centres, youth community centres, extracurricular interest groups, inter-school sports centres and other public and non-public establishments.

24. *The presented information, excluding data on tertiary education, since the 2007/08 school year (and in the case of graduates – since the 2006/07 school year) was elaborated on the basis of the System of Educational Information administered by the Ministry of National Education.*

TABL. 1 (136). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	1271	1246	1248	1244	primary
gimnazja	748	757	762	759	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	23	39	42	42	special job-training
zasadnicze zawodowe	198	192	193	192	basic vocational
licea ogólnokształcące	289	259	253	260	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	1	10	9	8	supplementary general secondary
licea profilowane	176	51	35	27	specialized secondary
technika	254	230	223	215	technical secondary
technika uzupełniająca	22	10	7	5	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	14	18	21	21 ^b	general art ^a
policealne	465	396	389	382	post-secondary
wyższe	43	45	45	45	tertiary
dla dorosłych	396	443	460	466	for adults
podstawowe	3	2	1	1	primary
gimnazja	18	24	28	36	lower secondary
zasadnicze zawodowe	23	21	20	18	basic vocational
licea ogólnokształcące	85	145	153	176	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	71	144	150	130	supplementary general secondary
licea profilowane	3	6	5	5	specialized secondary
technika	124	26	28	25	technical secondary
technika uzupełniająca	69	75	75	75	supplementary technical secondary
POMIESZCZENIA SZKOLNE ^c CLASSROOMS ^c					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	15397	16979	16996	16978	primary
gimnazja	8568	9280	9275	9041	lower secondary
zasadnicze zawodowe	555	751	761	736	basic vocational
licea ogólnokształcące	4172	4040	3922	3983	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	–	3	–	–	supplementary general secondary
licea profilowane	651	171	118	96	specialized secondary
technika	3756	4603	4551	4437	technical secondary
technika uzupełniająca	–	–	4	–	supplementary general secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	252	448	453	443	general art ^a
policealne	711	359	370	325	post-secondary

a Dające uprawnienia zawodowe. **b** Ponadto 21 szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. **c** Bez pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i specjalnych.

a Leading to professional certification. **b** Moreover, 21 art schools giving only artistic education. **c** Excluding classrooms in schools for adults and in special schools.

TABL. 1 (136). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (cd.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
NAUCZYCIELE^a TEACHERS^a					
Szkoły:					Schools:
podstawowe ^b	20026	18385	18166	18046	primary ^b
gimnazja ^b	13243	12185	11794	11426	lower secondary ^b
zasadnicze zawodowe ^{bc}	1464	1846	1841	1830	basic vocational ^{bc}
licea ogólnokształcące ^{bd}	4996	5296	5043	4741	general secondary ^{bd}
licea profilowane ^b	1465	288	188	102	specialized secondary ^b
technika ^{bde}	4428	5964	5503	5327	technical secondary ^{bde}
policealne	1592	1428	1496	1495	post-secondary
wyższe ^f	9275	9287	9242	8994	tertiary ^f
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^g	40724	34900	31594	34826	Pre-primary education ^g
Szkoły:					Schools:
podstawowe	287907	240382	240419	236519	primary
gimnazja	180716	137949	132361	126498	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	475	1059	1126	1160	special job-training
zasadnicze zawodowe	26648	24013	22967	21736	basic vocational
licea ogólnokształcące	81214	66774	63304	60133	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	16	216	209	102	supplementary general secondary
licea profilowane	24622	3263	2227	1124	specialized secondary
technika	66506	67039	64190	62472	technical secondary
technika uzupełniająca	996	323	269	96	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^h	2373	2317	2358	2352 ⁱ	general art ^h
policealne	44354	42891	48819	50608	post-secondary
wyższe	197260	172084	161547	150414	tertiary

a W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 224.

b – e Łącznie ze szkołami: **b** – dla dorosłych, **c** – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, **d** – uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami, **e** – ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. **f** Nauczyciele akademicy. **g** Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 34 na str. 259. **h** Dające uprawnienia zawodowe. **i** Ponadto 1322 uczniów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

a In the 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 16 on page 224. **b – e** Including: **b** – schools for adults, **c** – special job-training schools, **d** – supplementary schools respectively: general secondary schools and technical secondary schools, **e** – general art schools leading to professional certification. **f** Academic teachers. **g** Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments also described in table 34 on page 259. **h** Leading to professional certification. **i** Moreover, 1322 students of art schools giving only artistic education.

TABL. 1 (136). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.) <i>PUPILS AND STUDENTS (cont.)</i>					
Szkoły (dok.):					<i>Schools (cont.):</i>
dla dorosłych	35833	38258	37788	37750	<i>for adults</i>
podstawowe	55	22	10	17	<i>primary</i>
gimnazja	2662	2957	2747	2913	<i>lower secondary</i>
zasadnicze zawodowe	1655	983	840	543	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	11392	15830	15930	23051	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	5045	11900	11855	5178	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	579	487	337	186	<i>specialized secondary</i>
technika	9399	1261	1716	1224	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniająca	5046	4818	4353	4638	<i>supplementary technical secondary</i>
ABSOLWENCI <i>GRADUATES</i>					
Szkoły:					<i>Schools:</i>
podstawowe	52759	41733	40161	.	<i>primary</i>
gimnazja	59384	44718	42538	.	<i>lower secondary</i>
specjalne przysposabiające do pracy	36	170	209	.	<i>special job-training</i>
zasadnicze zawodowe	8167	7327	7304	.	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	26272	21869	20833	.	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	42	81	81	.	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	8321	1325	916	.	<i>specialized secondary</i>
technika	14245	15413	14954	.	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniająca	36	114	61	.	<i>supplementary technical secondary</i>
artystyczne ogólnokształcące ^a	437	418	399 ^b	.	<i>general art^a</i>
policealne	15350	11525	12789	.	<i>post-secondary</i>
wyższe	40596	48809	46353	.	<i>tertiary</i>
dla dorosłych	11858	8178	8616	.	<i>for adults</i>
podstawowe	13	10	5	.	<i>primary</i>
gimnazja	557	806	783	.	<i>lower secondary</i>
zasadnicze zawodowe	399	228	174	.	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	3903	2420	3006	.	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	1265	3372	3472	.	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	62	99	86	.	<i>specialized secondary</i>
technika	5120	192	135	.	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniająca	539	1051	955	.	<i>supplementary technical secondary</i>

a Dające uprawnienia zawodowe. **b** Ponadto 189 absolwentów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Leading to professional certification. **b** Moreover, 189 graduates of art schools giving only artistic education.

Source: data – excluding tertiary education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (137). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły podstawowe	1271	1246	1248	1244	Primary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	5	3	5	7	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	1198	1168	1161	1136	Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	44	46	47	60	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	4	4	5	5	Religious organizations
Pozostałe	20	25	30	36	Others
Gimnazja	748	757	762	759	Lower secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	–	3	3	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	673	680	680	673	Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	42	43	44	47	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	9	10	10	10	Religious organizations
Pozostałe	21	24	25	26	Others
Zasadnicze szkoły zawodowe^a	221	231	235	234	Basic vocational schools^a
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	4	1	4	4	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	209	215	214	213	Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	6	10	11	10	Social organizations and associations
Organizacje wyznaniowe	1	1	1	1	Religious organizations
Pozostałe	1	4	5	6	Others
Licea ogólnokształcące^b	290	269	262	268	General secondary schools^b
Jednostki samorządu terytorialnego	229	211	204	205	Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	33	31	30	31	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	8	7	7	7	Religious organizations
Pozostałe	20	20	21	25	Others
Licea profilowane	176	51	35	27	Specialized secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	2	–	–	–	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	170	47	32	24	Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	2	1	1	1	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	1	–	–	–	Religious organizations
Pozostałe	1	3	2	2	Others
Technika^c	290	258	251	241	Technical secondary schools^c
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	11	12	12	12	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	270	228	223	208	Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	5	11	12	15	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	3	1	1	1	Religious organizations
Pozostałe	1	6	3	5	Others

a – c Łącznie ze szkołami: **a** – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, **b** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, **c** – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a – c Including: **a** – special job-training schools, **b** – supplementary general secondary schools, **c** – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

TABL. 2 (137). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
SZKOŁY (dok.) SCHOOLS (cont.)					
Policealne	465	396	389	382	Post-secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	1	3	2	3	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	168	78	73	66	Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	36	32	31	29	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	1	–	–	–	Religious organizations
Pozostałe	259	283	283	284	Others
Wyższe	43	45	45	45	Tertiary education
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	11	11	11	11	Central (government) administration entities
Pozostałe	32	34	34	34	Others
Szkoły dla dorosłych	396	443	460	466	Schools for adults
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	2	2	3	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	250	137	126	119	Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	39	40	39	37	Associations and other social organizations
Pozostałe	104	264	293	307	Others
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Szkoły podstawowe	287907	240382	240419	236519	Primary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	455	706	743	797	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	282774	233746	233094	228460	Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	3135	3507	3697	4162	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	358	513	656	704	Religious organizations
Pozostałe	1185	1910	2229	2396	Others
Gimnazja	180716	137949	132361	126498	Lower secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	118	–	111	101	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	176460	132709	127019	120732	Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	2079	2578	2717	2876	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	1184	1521	1526	1533	Religious organizations
Pozostałe	875	1141	988	1256	Others
Zasadnicze szkoły zawodowe^a	27123	25072	24093	22896	Basic vocational schools^a
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	126	51	121	124	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	25903	24185	22978	21547	Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	214	496	493	526	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	55	28	25	24	Religious organizations
Pozostałe	825	312	476	675	Others

^a Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

^a Including special job-training schools.

TABL. 2 (137). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.) PUPILS AND STUDENTS (cont.)					
Licea ogólnokształcące^b	81230	66990	63513	60235	General secondary schools^b
Jednostki samorządu terytorialnego	77316	63233	60098	56617	Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	1767	1897	1774	1763	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	1274	799	747	671	Religious organizations
Pozostałe	873	1061	894	1184	Others
Licea profilowane	24622	3263	2227	1124	Specialized secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	156	–	–	–	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	24266	3061	2024	982	Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	30	9	13	12	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	19	–	–	–	Religious organizations
Pozostałe	151	193	190	130	Others
Technika^c	69875	69679	66817	64920	Technical secondary schools^c
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	2095	2000	1910	1942	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	67501	66367	64031	62078	Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	156	729	649	649	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	105	32	31	26	Religious organizations
Pozostałe	18	551	196	225	Others
Szkoły policealne	44354	42891	48819	50608	Post-secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	48	435	509	417	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	21047	9690	9020	7830	Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	2808	2073	1881	1467	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	12	–	–	–	Religious organizations
Pozostałe	20439	30693	37409	40894	Others
Szkoły wyższe	197260	172084	161547	150414	Tertiary education
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	146883	120657	117629	113507	Central (government) administration entities
Pozostałe	50377	51427	43918	36907	Others
Szkoły dla dorosłych	35833	38258	37788	37750	Schools for adults
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	254	113	103	69	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	25465	10948	9090	8090	Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	2133	2561	2256	1845	Associations and other social organizations
Pozostałe	7981	24636	26339	27746	Others

b – c Łącznie ze szkołami: **b** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, **c** – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

b – c Including: **b** – supplementary general secondary schools, **c** – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

TABL. 2 (137). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
ABSOLWENCI GRADUATES					
Szkoły podstawowe	52759	41733	40161		Primary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	89	122	121		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	51871	40721	39059		Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	554	577	606		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	68	58	74		Religious organizations
Pozostałe	177	255	301		Others
Gimnazja	59384	44718	42538		Lower secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	59	48	61		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	58048	43047	40699		Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	626	859	921		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	411	486	489		Religious organizations
Pozostałe	240	278	368		Others
Zasadnicze szkoły zawodowe^a	8203	7497	7513		Basic vocational schools^a
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	39	39	47		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	7861	7227	7213		Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	48	149	132		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	12	12	8		Religious organizations
Pozostałe	243	70	113		Others
Licea ogólnokształcące^b	26314	21950	20914		General secondary schools^b
Jednostki samorządu terytorialnego	25180	20771	19731		Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	517	622	561		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	372	279	247		Religious organizations
Pozostałe	245	278	375		Others
Licea profilowane	8321	1325	916		Specialized secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	71	–	–		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	8182	1282	872		Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	5	5	–		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	19	–	–		Religious organizations
Pozostałe	44	38	44		Others
Technika^c	14718	15945	15414		Technical secondary schools^c
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	439	397	359		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	14244	15390	14824		Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	15	154	174		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	15	–	19		Religious organizations
Pozostałe	5	4	38		Others

a – c Łącznie ze szkołami: **a** – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, **b** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, **c** – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a – c Including: **a** special job-training schools, **b** – supplementary general secondary schools, **c** – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

TABL. 2 (137). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
ABSOLWENCI (dok.) GRADUATES (cont.)					
Szkoły policealne	15350	11525	12789		Post-secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	277	195	220		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	7454	3100	2838		Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	886	649	805		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	11	–	–		Religious organizations
Pozostałe	6722	7581	8926		Others
Szkoły wyższe	40596	48809	46353		Tertiary education
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	27009	24950	31646		Central (government) administration entities
Pozostałe	13587	23859	14707		Others
Szkoły dla dorosłych	11858	8178	8616		Schools for adults
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	123	44	37		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	9049	2447	2202		Local self-government entities
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	626	694	610		Associations and other social organizations
Pozostałe	2060	4993	5767		Others

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data – excluding tertiary education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 3 (138). **UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU**
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13
	w % ludności danej grupy wieku in % of population of given age group			
7 – 12 lat	97,7	95,8	95,6	95,2
13 – 15	97,4	96,3	96,0	95,7
16 – 18	94,8	92,3	92,2	92,0
19 – 21 lat.....	30,6	29,1	30,4	30,2

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (139). WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI
ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Grupy wieku Age groups	2005/06			2010/11			2011/12			2012/13		
		ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
		w % in %											
BRUTTO GROSS													
Szkoły: Schools:													
podstawowe ... primary	7 – 12	99,4	99,9	98,8	98,7	99,0	98,5	100,2	100,1	100,6	99,0	99,0	99,0
gimnazja lower secondary	13 – 15	101,8	103,8	99,9	101,2	111,5	99,1	100,8	102,8	98,8	100,7	102,6	98,7
zasadnicze zawodowe ^a ... basic vocational ^a	16 – 18	14,2	19,1	9,1	16,2	21,0	11,2	16,3	21,0	11,4	16,1	20,4	10,8
licea ogólnokształcące i profilowane ^b general and specialized secondary ^b	16 – 18	60,8	49,6	72,5	61,1	49,5	73,2	61,5	49,9	73,6	61,6	50,2	73,5
technika ^c technical secondary ^c	16 – 18	41,7	54,3	28,5	47,0	56,2	37,4	47,7	56,9	38,2	48,5	57,5	39,2
policealne post-secondary	19 – 21	19,2	14,8	23,7	23,2	16,6	30,0	27,6	19,6	35,9	30,0	19,7	40,8
NETTO NET													
Wychowanie przedszkolne ^d Pre-primary education ^d	6	81,5	82,0	81,0	88,0	89,3	86,5	77,7	80,6	74,6	81,6	83,7	79,4
Szkoły: Schools:													
podstawowe ... primary	7 – 12	97,6	97,8	97,4	95,7	95,7	95,7	95,5	95,4	95,5	95,1	95,1	95,1
gimnazja lower secondary	13 – 15	95,0	94,7	95,3	93,1	92,7	93,4	92,7	92,4	93,1	92,4	92,0	92,7
zasadnicze zawodowe ^a ... basic vocational ^a	16 – 18	11,6	15,1	7,8	13,1	16,8	9,3	13,2	16,8	9,4	13,1	16,8	9,1
licea ogólnokształcące i profilowane ^b general and specialized secondary ^b	16 – 18	51,5	40,0	63,5	42,5	31,3	54,4	42,0	31,1	53,4	41,1	30,4	52,2
technika ^c technical secondary ^c	16 – 18	26,0	22,4	29,7	31,5	28,5	34,6	31,8	37,0	26,4	32,6	37,6	27,2
policealne post-secondary	19 – 21	12,3	10,4	14,1	8,5	5,1	12,1	9,4	5,7	13,3	9,2	5,0	13,6

a – c Łącznie ze szkołami: **a** – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, **b** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, **c** – technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. **d** Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a – c Including: **a** – special job-training schools, **b** – supplementary general secondary schools, **c** – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. **d** Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 5 (140). **KOMPUTERY W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH**
COMPUTERS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH
AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS

LATA YEARS SZKOŁY SCHOOLS		Szkoły posiadające komputery w % danej grupy szkół <i>Schools equipped with computers in % of a given group of schools</i>	Pracownie komputerowe <i>Computer laboratories</i>	Komputery ^a w szkołach <i>Computers^a in schools</i>			
				ogółem <i>grand total</i>	w tym przeznaczone do użytku uczniów <i>of which used by pupils and students</i>		
					razem <i>total</i>	w tym z dostępem do Internetu <i>of which with Internet access</i>	
						razem <i>total</i>	w tym szero-kopasowego <i>of which broadband connection</i>
Podstawowe <i>Primary</i>	2005/06	91,5	1123	16086	12254	9515	5593
	2010/11	95,7	1300	27742	19594	17594	10764
	2011/12	96,2	1313	28099	20368	18492	11239
	2012/13	96,1	1314	30041	21411	19794	11909
Gimnazja <i>Lower secondary</i>	2005/06	83,6	747	11422	8837	8226	5311
	2010/11	85,1	788	16501	12104	11581	8210
	2011/12	85,4	783	16868	12107	11675	8320
	2012/13	85,1	755	17203	12089	11677	8388
Zasadnicze szkoły zawodowe <i>Basic vocational</i>	2005/06	20,7	63	1190	876	782	592
	2010/11	36,5	103	2228	1739	1707	1213
	2011/12	36,3	105	2411	1930	1879	1237
	2012/13	35,4	100	2171	1738	1696	1205
Licea ogólnokształcące ^b <i>General secondary^b</i>	2005/06	75,9	334	6232	4860	4607	3766
	2010/11	78,8	311	8285	6084	5894	4718
	2011/12	79,4	309	8076	5866	5803	4534
	2012/13	82,2	298	8410	5881	5808	4505
Licea profilowane <i>Specialized secondary</i>	2005/06	17,6	69	1406	1017	958	760
	2010/11	37,3	26	510	417	395	267
	2011/12	37,1	15	268	210	191	171
	2012/13	44,4	11	226	179	165	144
Technika ^c <i>Technical secondary^c</i>	2005/06	61,3	337	6469	4868	4351	3652
	2010/11	80,8	535	12638	10056	9709	7140
	2011/12	83,9	535	13456	10323	9950	7466
	2012/13	84,5	548	13964	10458	10014	7880
Policealne <i>Post-secondary</i>	2005/06	30,1	57	1066	735	675	376
	2010/11	50,0	25	537	384	351	184
	2011/12	50,8	25	616	426	388	312
	2012/13	55,4	24	618	461	424	337

a W przypadku wspólnego użytkowania komputerów przez kilka szkół – wykazane tylko raz. **b–c** Łącznie ze szkołami:
b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, **c** – technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In case of commonly used computers by a few schools – presented only once. **b–c** Including: **b** – supplementary general secondary schools, **c** – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

U w a g a do tablic 6 i 7

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

N o t e to tables 6 and 7

In the division by languages one person may be presented more than once.

TABL. 6 (141). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogół- tem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of total pupils and students in schools							
		podstawowych primary			gimna- zjach lower sec- ondary	zasa- dni- czych zawodo- wych ^b basic vocatj- onal ^b	liceach ogólno- kształ- cących ^c general sec- ondary ^c	liceach profilo- wanych specjali- zed sec- ondary	techni- kach ^d technical sec- ondary ^d	policeal- nych ^e post-se- condary ^e		
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas								
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE OBLIGATORY EDUCATION												
Angielski	2005/06	514119	62,0	62,2	61,5	82,0	45,8	98,7	96,3	95,8	38,0	
English	2010/11	513415	96,6	96,8	96,0	92,9	64,4	98,7	98,3	97,7	3,4	
	2011/12	507502	97,5	97,5	97,4	96,4	66,9	98,4	97,9	98,0	2,0	
	2012/13	495156	98,3	98,3	98,3	97,1	70,2	98,6	97,7	97,0	24,2	
Francuski	2005/06	37938	1,2	1,5	0,1	2,3	6,2	18,5	16,0	12,0	6,2	
French	2010/11	26466	0,2	0,3	–	5,3	3,7	16,5	9,4	8,1	1,3	
	2011/12	26964	0,3	0,3	0,2	7,3	2,8	16,3	3,9	7,2	0,9	
	2012/13	23906	0,1	0,2	0,1	7,0	1,5	15,0	4,4	8,2	0,9	
Niemiecki	2005/06	199599	10,0	9,4	11,9	20,6	24,0	71,0	70,9	76,2	10,3	
German	2010/11	182090	3,2	2,9	3,9	53,2	22,1	61,3	69,9	76,7	1,6	
	2011/12	194884	2,6	2,4	3,2	73,2	20,1	58,6	67,7	73,7	0,5	
	2012/13	185979	2,1	1,9	2,8	71,8	19,3	61,1	65,6	74,5	1,6	
Rosyjski	2005/06	23607	0,2	0,1	0,5	0,7	20,0	6,2	14,2	11,3	0,9	
Russian	2010/11	11203	–	–	–	1,9	5,6	4,6	8,5	5,4	–	
	2011/12	11186	0,1	0,1	0,0	2,7	5,3	4,7	5,3	4,2	–	
	2012/13	11097	0,2	0,2	0,1	2,8	3,9	4,9	6,8	5,1	–	
Hiszpański	2005/06	1306	0,0	0,0	0,0	0,1	–	1,2	0,1	0,1	0,0	
Spanish	2010/11	3318	0,1	0,1	–	0,3	–	3,4	0,1	0,7	–	
	2011/12	4456	0,1	0,1	–	0,6	–	4,5	–	0,8	–	
	2012/13	5423	0,1	0,1	–	0,9	–	5,8	–	0,9	–	
Włoski	2005/06	2418	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,5	0,5	0,1	1,4	
Italian	2010/11	3784	–	–	–	0,6	0,0	4,2	–	0,1	0,8	
	2011/12	3725	–	–	–	0,9	0,0	3,9	0,3	0,0	0,8	
	2012/13	4408	0,0	0,0	–	1,1	–	4,5	0,5	0,3	0,8	
Inne	2005/06	751	0,2	0,2	0,1	0,1	–	3,0	0,6	0,1	0,4	
Others	2010/11	247	–	–	–	0,1	–	–	–	0,2	0,4	
	2011/12	90	–	–	–	–	–	–	–	0,1	–	
	2012/13	463	0,1	–	0,2	0,1	–	–	4,2	0,2	2,5	

^a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b–d} Łącznie ze szkołami: ^b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^d – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych.

^a In the 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b–d} Including: ^b – special job-training schools in the 2005/06 school year, ^c – supplementary general secondary schools, ^d – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. ^e Since the 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work.

TABL. 6 (141). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a (dok.)PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a (cont.)

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total students in schools									
		podstawowych primary			gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych ^b basic vocational ^b	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	liceach profilowanych specialized secondary ^d	technikach ^d technical secondary ^d	policealnych ^e post-secondary ^e	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas							
NAUCZANIE DODATKOWE^f ADDITIONAL EDUCATION^f											
Angielski <i>English</i>	2005/06	82960	22,4	22,5	21,8	9,2	–	0,2	1,6	0,5	5,5
	2010/11	8884	1,1	1,0	1,5	3,9	–	0,7	1,0	0,5	–
	2011/12	5566	0,8	0,6	1,3	2,2	–	0,8	0,1	0,6	–
	2012/13	3718	0,4	0,3	0,9	1,4	0,1	0,8	2,3	0,6	0,4
Francuski <i>French</i>	2005/06	12714	1,5	1,7	0,8	4,3	–	0,4	0,1	0,3	0,8
	2010/11	6975	1,0	1,0	0,9	2,2	–	1,6	0,8	0,7	–
	2011/12	5590	0,7	0,8	0,4	1,3	–	2,3	1,6	1,0	–
	2012/13	5336	0,7	0,9	0,3	1,4	–	2,1	1,8	0,8	–
Niemiecki <i>German</i>	2005/06	77949	5,7	4,6	8,9	33,5	–	0,3	0,7	0,6	1,3
	2010/11	41753	5,2	4,3	7,7	17,2	–	4,0	5,5	4,1	–
	2011/12	33972	5,5	4,9	7,2	9,1	–	6,4	8,2	7,0	–
	2012/13	30834	5,1	4,5	6,7	10,0	0,6	4,6	6,2	5,0	–
Inne <i>Others</i>	2005/06	11008	0,7	0,8	0,5	2,8	–	4,1	0,6	0,1	1,6
	2010/11	6138	0,4	0,3	0,6	1,2	–	4,1	1,3	1,0	1,9
	2011/12	6126	0,3	0,2	0,5	1,0	–	4,6	3,5	1,6	0,6
	2012/13	4522	0,2	0,2	0,3	0,9	–	3,4	2,6	1,3	1,1

a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. **b–d** Łącznie ze szkołami: **b** – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, **c** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, **d** – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. **e** Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegów nauczycielskich, nauczycielskich kolegów języków obcych i kolegów pracowników służb społecznych. **f** Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2005/06 school year as of 31 XII. **b–d** Including: **b** – special job-training schools in the 2005/06 school year, **c** – supplementary general secondary schools, **d** – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. **e** Since the 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. **f** Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7 (142). **UCZĄCY SIĘ JEZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a**
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS
FOR ADULTS

LATA YEARS JEZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of all students in schools						
		gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational	liceach ogólnokształcących ^b general secondary ^b	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^c technical secondary ^c	policealnych post-secondary	
Angielski English	2005/06	34174	40,6	17,7	67,8	91,7	47,3	53,9
	2010/11	46794	80,9	61,7	91,9	100,0	64,8	40,1
	2011/12	48059	82,3	73,8	92,9	100,0	72,3	36,0
	2012/13	55564	89,9	77,9	92,2	100,0	76,3	50,8
Francuski French	2005/06	1484	6,9	3,9	3,8	x	1,6	1,5
	2010/11	116	0,2	2,4	0,1	x	0,9	–
	2011/12	54	–	1,3	0,1	x	0,5	–
	2012/13	104	–	–	0,2	x	1,1	–
Niemiecki German	2005/06	9900	7,9	27,1	15,4	8,3	31,2	9,4
	2010/11	4315	5,8	17,5	3,7	x	25,2	4,1
	2011/12	3976	1,2	11,6	2,7	x	18,5	4,9
	2012/13	2648	1,6	6,8	1,7	x	17,8	2,5
Rosyjski Russian	2005/06	7407	43,8	38,6	14,2	x	20,6	2,5
	2010/11	2039	12,8	3,3	4,3	x	6,1	0,2
	2011/12	1491	12,0	2,5	3,0	x	3,7	0,2
	2012/13	992	8,5	–	1,9	x	1,0	0,3
Inne Others	2005/06	735	14,1	0,1	0,6	x	0,2	0,9
	2010/11	48	–	–	–	x	0,1	0,1
	2011/12	92	0,7	0,6	–	x	–	0,2
	2012/13	45	–	–	–	x	–	0,1

^a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b-c} Łącznie ze szkołami: ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c – technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Data concern obligatory education; in the 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b-c} Including: ^b – supplementary general secondary schools, ^c – supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 (143). **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI^a**
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12
	uczniowie <i>pupils and students</i>				absolwenci <i>graduates</i>		
Szkoły podstawowe <i>Primary schools</i>	9228	7542	7154	7293	1576	1402	1408
w tym specjalne <i>of which special</i>	4702	3368	3259	3168	994	683	635
Gimnazja <i>Lower secondary schools</i>	7505	5643	5500	5319	2020	1567	1627
w tym specjalne <i>of which special</i>	4786	3629	3467	3220	1367	938	949
Szkoły specjalne przyspo- sabiające do pracy <i>Special job-training schools</i>	475	1059	1126	1160	36	170	209
Zasadnicze szkoły zawo- dowe <i>Basic vocational schools</i>	2984	2051	2007	1952	882	552	522
w tym specjalne <i>of which special</i>	2859	1896	1822	1701	854	522	497
Licea ogólnokształcące ^b <i>General secondary schools^b</i>	562	555	559	522	190	159	190
w tym specjalne <i>of which special</i>	56	218	235	152	5	64	90
Licea profilowane <i>Specialized secondary schools</i>	275	152	120	74	98	42	47
w tym specjalne <i>of which special</i>	123	110	96	59	46	26	36
Technika ^c <i>Technical secondary schools^c</i>	329	314	370	377	30	42	62
w tym specjalne <i>of which special</i>	135	148	167	149	–	17	42
Szkoły policealne <i>Post-secondary schools</i>	82	44	37	44	15	65	12
w tym specjalne <i>of which special</i>	33	31	30	34	–	16	10

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 224. **b–c** Łącznie ze szkołami: **b** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, **c** – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a See general notes, item 11 on page 224. **b–c** Including: **b** – supplementary general secondary schools, **c** – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (144). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE***SPECIAL EDUCATION CARE CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2011	2012	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE^b <i>SPECIAL EDUCATION CARE CENTRES^b</i>					
Ośrodki	30	27	26	25	<i>Centres</i>
Miejsca	2311	1812	1800	1571	<i>Places</i>
Wychowankowie	1814	1310	1268	1194	<i>Residents</i>
w tym:					<i>of which:</i>
niewidomi i słabo widzący	102	81	78	86	<i>blind and visually impaired</i>
niesłyszący i słabo słyszący	217	152	141	131	<i>deaf and hearing impaired</i>
przewlekłe choroby	6	1	3	3	<i>chronically ill</i>
z niepełnosprawnością ruchową ^c ...	31	34	32	29	<i>physically impaired^f</i>
z upośledzeniem umysłowym	890	709	620	573	<i>mentally disabled</i>
zagrożeni niedostosowaniem społecznym	233	206	262	229	<i>socially maladjusted</i>
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE <i>YOUTH EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	5	8	8	8	<i>Centres</i>
Miejsca	353	485	501	503	<i>Places</i>
Wychowankowie	353	484	499	512	<i>Residents</i>
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII <i>YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES</i>					
Ośrodki	1	3	3	3	<i>Centres</i>
Miejsca	5	144	146	150	<i>Places</i>
Wychowankowie	38	119	94	144	<i>Residents</i>
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE^c <i>REHABILITATION-EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	21	21	21	24	<i>Centres</i>
Miejsca	1113	1150	1194	1328	<i>Places</i>
Wychowankowie	989	845	848	861	<i>Residents</i>
w tym:					<i>of which:</i>
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	140	406	401	431	<i>mental retardation-profound</i>
z zaburzeniami sprzężonymi	610	439	447	430	<i>associated with defects</i>

^a Stan w dniu 31 X. ^b Łącznie ze specjalnymi ośrodkami wychowawczymi (w 2012 r. 9 ośrodków z 551 wychowankami). ^c W latach 2011 i 2012 dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową i afazją.
Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a As of 31 X. ^b Including special educational centres (in 2012 there were 9 centres with 551 residents). ^c In 2011 and 2012 concerns motor-skill impaired residents and residents with aphasia.
Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 (145). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
EXTRACURRICULAR EDUCATION

RODZAJE PLACÓWEK TYPES OF INSTITUTIONS	Placówki Institutions	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a Participants of permanent and temporary forms of pursuits ^a							
		ogółem total	informacyjnych computing	technicznych technical	przedmiotowych subjects	artystycznych arts	sportowych sports	turystyczno-krajoznawczych tourism	innych others
OGÓŁEM 2005 ^b	60	186260	–	3601	–	39489	26324	–	116846
TOTAL 2010	86	292702	1564	2317	7508	74185	14951	858	191319
2011	113	128611	1508	1290	8464	66072	27767	1589	21921
2012	113	278397	1364	1090	8129	68388	14632	902	183892
Palace młodzieży Youth centres	1	11081	136	60	1905	1439	2219	–	5322
Młodzieżowe domy kultury Youth community centres	22	74986	718	673	2370	54096	4229	359	12541
Ogniska pracy poza- szkolnej Extracurricular interest groups	22	10832	499	329	1320	6326	1071	476	811
Międzyszkolne ośrodki sportowe Inter-school sports centres	5	7496	–	–	–	–	6344	–	1152
Pozostałe placówki Other institutions	63	174002	11	28	2534	6527	769	67	164066

^a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X (w 2005 r. – od 1 XI) roku poprzedzającego rok badany do 30 IX (w 2005 r. – do 31 X) roku badanego. ^b Stan w dniu 31 X.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X (in 2005 – from 1 XI) of the year preceding the surveyed year to 30 IX (in 2005 – to 31 X) of the surveyed year. ^b As of 31 X.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 (146). **INTERNATY I BURSY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012/13		2005/06 ^a	2010/11	2011/12	2012/13		
	placówki estab- lish- ments	miejsca beds	korzystający boarders					
			ogółem total			w tym uczni- wie of which pupils and students	na 100 miejsc per 100 beds	
OGÓŁEM TOTAL	32	2943	3012	2138	2153	1993	1975	68
Internaty	27	2006	2757	1871	1851	1258	1241	63
Boarding schools								
szkoły podstawowe i gimnazja	1	48	9	48	8	9	9	19
primary and lower sec- ondary schools								
zasadnicze szkoły zawo- dowe i technika ^b	16	1551	2278	1333	1302	956	941	62
basic vocational and tech- nical secondary ^b schools								
licea ogólnokształcące ^c ...	10	407	470	490	541	293	291	72
general secondary ^c schools								
Bursy	5	937	255	267	302	735	734	78
Dormitories								

a Stan w dniu 31 X. **b-c** Łącznie ze szkołami: **b** – technikami uzupełniającymi, ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, policealnymi, kolegiami nauczycielskimi, nauczycielskimi kolegiami języków obcych, kolegiami pracowników służb społecznych, **c** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 X. **b-c** Including: **b** – supplementary technical secondary schools, general art schools leading to professional certification, post-secondary schools, teacher training colleges, foreign language teacher training colleges, colleges of social work, **c** – supplementary general secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 12 (147). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE STUDENT DORMITORIES					
Domy	44	46	45	43	Dormitories
Miejsca	12096	11820	11253	11146	Beds
Korzystający:					Boarders:
studenci	10103	8683	9142	9157	students
w % ogółu studentów	10,5	10,2	10,6	10,6	in % of total students
uczestnicy studiów dokto- ranckich	117	113	104	students of doctoral studies
w % ogółu uczestników	3,7	3,3	3,0	in % of total students of doc- toral studies

TABL. 12 (147). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE (dok.)**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
STOŁÓWKI STUDENCKIE STUDENT CANTEENS					
Stołówki	19	12	14	12	Canteens
Miejsca	3404	1635	1629	1113	Places

TABL. 13 (148). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a**
STUDENTS OF TERTIARY EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING
SCHOLARSHIPS^a

SZKOŁY	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13				SCHOOLS
				ogółem ^b total ^b	w tym otrzymujący stypendia of which scholar- ships recipients		otrzymu- jący stypen- dia w % ogółu studen- tów danej grupy szkół scholar- ship re- cipients in % of total students of a given group of schools	
					socjalne social	rektora dla najlep- szych studen- tów vice- -chancel- lor to the best students		
OGÓŁEM	53562	31233	24106	23718	11308	10347	15,8	TOTAL
Uniwersytety	10047	5915	4391	4115	2072	1539	14,1	Universities
Wyższe szkoły tech- niczne	15617	8736	7101	7399	4037	2876	15,2	Technical universi- ties
Wyższe szkoły ekonomiczne	15166	8492	6159	5824	2041	3227	16,5	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne	5398	2696	1977	1778	1199	474	23,7	Teacher education schools
Uniwersytety me- dyczne	2563	2024	1496	1688	821	766	18,9	Medical universi- ties
Akademie wychowania fizycznego	873	595	869	876	317	485	18,0	Physical acade- mies
Wyższe szkoły artystyczne	445	350	249	255	97	137	16,6	Fine arts acade- mies
Pozostałe szkoły wyższe	3453	2425	1864	1783	724	838	12,5	Other

^a Łącznie z cudzoziemcami; w latach akademickich 2010/11 i 2011/12 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. ^b W podziale według rodzajów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

^a Including foreigners; in the 2010/11 and the 2011/12 academic years excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from the Union funds. ^b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

TABL. 14 (149). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
 PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECYFIKACJA TION	2005/06			2010/11			2011/12			2012/13		
	ogółem ^b total ^b	miasta urban areas	wieś ^b rural areas ^b	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Szkoły	1181	658	523	1157	652	505	1158	655	503	1157	659	498
<i>Schools</i>												
w tym: <i>of which:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego <i>sports and athletic</i>	10	10	–	11	10	1	10	10	–	13	12	1
filialne	31	4	27	19	3	16	19	2	17	16	1	15
<i>branch</i>												
artystyczne ^a <i>art^a</i>	5	5	–	5	5	–	6	6	–	6	6	–
Pomieszczenia szkolne <i>Classrooms</i>	15397	10722	4675	16979	11646	5333	16996	11664	5332	16978	11693	5285
Oddziały	13255	9440	3815	11973	8345	3628	11986	8387	3599	11876	8346	3530
<i>Sections</i>												
Uczniowie	283205	213418	69787	237014	177430	59584	237160	177821	59339	233351	175364	57987
<i>Pupils</i>												
w tym kobiety <i>of which females</i>	137825	103886	33939	115736	86643	29093	116366	87201	29165	114477	85899	28578
w tym I klasa	42407	32044	10363	39198	29558	9640	42298	32152	10146	37420	28372	9048
<i>of which 1st grade</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	3673	3673	–	4521	4250	271	4211	4211	–	5084	4865	219
<i>sports and athletic</i>												
filialne	800	213	587	411	70	341	346	20	326	280	12	268
<i>branch</i>												
artystyczne ^a <i>art^a</i>	967	967	–	932	932	–	1008	1008	–	1064	1064	–

a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej. **b** W roku szkolnym 2005/06 „małe szkoły” (7 szkół i 95 uczniów ogółem i w tym na wsi).

a Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme. **b** In the 2005/06 school year “small schools” (7 schools and 95 pupils total and of which in rural areas),

TABL. 14 (149). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)
 PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECYFIKACJA	2005/06			2010/11			2011/12			2012/13		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Absolwenci Graduates	51765	39002	12763	41050	30823	10227	39526	29485	10041	.	.	.
w tym kobiety of which females	25442	19187	6255	19954	14999	4955	19305	14426	4879	.	.	.
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa spor- towego sports and athletic	657	657	–	788	788	–	1406	1363	43	.	.	.
filialne branch	31	–	31	30	–	30	25	–	25	.	.	.
artystyczne ^a art ^a	142	142	–	135	135	–	138	138	–	.	.	.
Liczba uczniów na: Number of pupils per:												
1 szkołę 1 school	240	324	133	205	272	118	205	271	118	202	266	116
1 pomiesz- czenie szkolne 1 classroom	18	20	15	14	15	11	14	15	11	14	15	11
1 oddział 1 section	21	23	18	20	21	16	20	21	16	20	21	16

^a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.
 Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15 (150). **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2011/12			2012/13		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Gimnazja <i>Lower secondary</i>	655	446	209	665	451	214	670	455	215	669	450	219
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego . <i>sports and athletic</i>	17	17	–	24	23	1	18	17	1	21	20	1
z oddziałami przy- sposabiającymi do pracy ^a <i>with job-training sections^a</i>	7	7	–	5	5	–	7	7	–	6	6	–
Pomieszczenia szkol- ne <i>Classrooms</i>	8568	6731	1837	9280	7205	2075	9275	7182	2093	9041	6935	2106
Oddziały <i>Sections</i>	7085	5433	1652	5848	4380	1468	5625	4208	1417	5401	4045	1356
Uczniowie <i>Pupils</i>	175930	137164	38766	134320	103082	31238	128894	99061	29833	123278	94484	28794
w tym kobiety ... <i>of which females</i>	85295	66481	18814	65144	49992	15152	62402	47975	14427	59583	45747	13836
w tym I klasa <i>of which 1st grade</i>	56858	44179	12679	44728	34521	10207	42469	32936	9533	40776	31300	9476
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego <i>sports and athletic</i>	2407	2407	–	5582	5546	36	3764	3731	33	4273	4237	36
z oddziałami przy- sposabiającymi do pracy ^a <i>with job-training sections^a</i>	2225	2225	–	1193	1193	–	1468	1468	–	1129	1129	–

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.

^a Based on 6th grade of primary school.

TABL. 15 (150). **GINNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2011/12			2012/13		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Absolwenci Graduates	58017	45130	12887	43780	33196	10584	41589	31493	10096	.	.	.
w tym kobiety ... of which females	28727	22375	6352	21685	16471	5214	20576	15588	4988	.	.	.
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego sports and athletic	713	705	8	1235	1215	20	1187	1175	12	.	.	.
z oddziałami przygotowującymi do pracy ^a with job-training sections ^a	583	583	–	381	381	–	301	301	–	.	.	.
Liczba uczniów na: Number of pupils per:												
1 szkołę 1 school	269	308	185	202	229	146	192	218	139	184	210	131
1 pomieszczenie szkolne 1 classroom	21	20	21	14	14	15	14	14	14	14	14	14
1 oddział 1 section	25	25	23	23	24	21	23	24	21	23	23	21

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Based on 6th grade of primary school.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 (151). **ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Szkoły	155	147	147	146	Schools
Oddziały	894	886	866	859	Sections
Uczniowie	23789	22055	21145	20035	Students
w tym kobiety	7265	7166	6971	6442	of which females
w tym I klasa	10115	9399	8563	8027	of which 1st grade
Absolwenci	7313	6805	6807	.	Graduates
w tym kobiety	2544	2323	2495	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17 (152). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH
(excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students				absolwenci graduates			
OGÓŁEM	23789	22055	21145	20035	7313	6805	6807	TOTAL
w tym:								of which:
Artystyczne	42	141	149	145	20	63	60	Arts
Ekonomiczne i administracyjne	2821	1911	1719	1405	1128	740	720	Business and administration
Inżynieryjno-techniczne	8721	7963	7534	7246	2397	2288	2195	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	4612	3176	3184	3336	1366	841	892	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	2024	2746	2530	2287	562	903	827	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa	272	81	98	93	107	24	39	Agriculture, forestry and fishery
Usługi dla ludności	5297	6037	5931	5523	1733	1946	2074	Personal services

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 18 – 20

W roku szkolnym 2012/13 nie odbył się nabór do klas I w uzupełniających liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych i technikach uzupełniających, patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 222.

Note to tables 18 – 20

In the 2012/13 school year a recruitment to 1st grade was not held in supplementary general secondary schools, specialized secondary schools and supplementary technical secondary schools, see general notes, item 7 on page 222.

TABL. 18 (153). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)**
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Szkoły	287	259	251	256	Schools
Oddziały	2750	2389	2278	2182	Sections
Uczniowie	81174	66772	63278	60083	Students
w tym kobiety	49414	41233	38935	37106	of which females
w tym I klasa	27622	22518	20213	19072	of which 1 st grade
Absolwenci	26309	21886	20824	.	Graduates
w tym kobiety	16236	13684	12927	.	of which females

^a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary general secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 (154). **LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Szkoły	173	48	32	24	Schools
Oddziały	874	123	85	45	Sections
Uczniowie	24499	3153	2131	1065	Students
w tym kobiety	13926	2309	1608	810	of which females
w tym I klasa	7504	724	499	–	of which 1st grade
Absolwenci	8275	1299	880	.	Graduates
w tym kobiety	4670	935	658	.	of which females

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20 (155). **TECHNIKA^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Szkoły	230	234	224	214	Schools
Oddziały	2362	2666	2591	2480	Sections
Uczniowie	65607	67214	64292	62419	Students
w tym kobiety	23507	25999	25219	24765	of which females
w tym I klasa	20837	18132	17501	17496	of which 1st grade
Absolwenci	12938	15510	14973	.	Graduates
w tym kobiety	4877	5949	5886	.	of which females

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi.
 Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
^a Including supplementary technical secondary schools.
 S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21 (156). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^b	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students				absolwenci graduates			
OGÓŁEM	65607	67214	64292	62419	12938	15510	14973	TOTAL
w tym:								of which:
Artystyczne	194	91	120	109	45	19	13	Arts
Społeczne	9420	6516	5804	5188	2317	1714	1580	Social and behavioural science
Ekonomiczne i admini- stracyjne	5285	6182	6452	6801	1069	1177	1203	Business and admini- stration
Fizyczne ^c	583	660	663	671	191	146	156	Physical sciences ^c

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi. ^b Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
^c Między innymi: fizyka, chemia, geologia.

^a Including supplementary technical secondary schools. ^b According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). ^c Among others: physics, chemistry, geology.

TABL. 21 (156). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students				absolwenci graduates			
Informatyczne	2494	10711	10473	9955	33	2444	2404	Computing
Inżynieryjno- -techniczne	23576	14499	13599	13380	5197	3613	3131	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	3092	2646	2667	2980	402	580	590	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	6101	7682	7240	6741	1121	1802	1896	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa	1160	980	910	793	213	236	252	Agriculture, forestry and fishery
Weterynaryjne	–	81	117	170	–	–	12	Veterinary
Usługi dla ludności	10711	15210	14537	13994	1823	3298	3333	Personal services
Usługi transportowe	727	899	841	942	163	174	167	Transport services
Ochrony środowiska	2264	1057	869	695	364	307	236	Environmental protection

a Łącznie z technikami uzupełniającymi. **b** Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
 Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including supplementary technical secondary schools. **b** According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 22 (157). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIEŃ ZAWODOWYCH ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	28	34	35	36	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	23	29	29	30	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	5447	4349	4509	4577	Pupils
w tym kobiety	3322	2757	2869	2933	of which females
Absolwenci	1007	538	629	.	Graduates
w tym kobiety	635	347	409	.	of which females
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	25	38	40	42	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	11	20	19	21	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	3490	3622	3610	3674	Students
w tym kobiety	2349	2578	2582	2638	of which females
Absolwenci	563	562	588	.	Graduates
w tym kobiety	395	416	410	.	of which females

TABL. 22 (157). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)**
ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE (dok.) ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION (cont.)					
w tym ogólnokształcące szkoły artystyczne of which general art schools					
Szkoły	14	18	21	21	Schools
Uczniowie	2373	2317	2358	2352	Students
w tym kobiety	1684	1739	1777	1811	of which females
Absolwenci	437	418	399	.	Graduates
w tym kobiety	373	314	294	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 23 (158). **SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Szkoły	463	393	386	379	Schools
Oddziały	1939	2036	2197	2141	Sections
Uczniowie	44321	42860	48789	50574	Pupils
w tym kobiety	25422	27227	31107	33648	of which females
Absolwenci	15350	11509	12779	.	Graduates
w tym kobiety	9569	7976	8736	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education

TABL. 24 (159). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych)**
WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students				absolwenci graduates			
OGÓŁEM	44321	42860	48789	50574	15350	11509	12779	TOTAL
w tym:								of which:
Pedagogiczne	5216	3461	3073	2688	1545	916	801	Education science and teacher train- ing
Artystyczne	602	445	479	1767	335	125	160	Arts
Humanistyczne	107	-	-	-	84	-	-	Social and be- havioural science
Społeczne	1870	466	368	250	916	184	95	Journalism and information
Dziennikarstwa i informacji	72	-	13	89	58	-	-	Business and administration
Ekonomiczne i admini- stracyjne	7161	10837	12823	11829	2174	1920	2257	Physical sciences
Fizyczne	45	-	-	-	26	-	-	

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

TABL. 24 (159). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

GRUPY KIERUNKÓW Kształcenia ^a	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students				absolwenci graduates			
Informatyczne	6387	1993	2144	2606	2068	376	344	Computing
Inżynieryjno- -techniczne	1313	1115	1283	936	427	393	409	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	120	2099	3211	3253	31	664	1119	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	798	805	1109	494	329	173	170	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa	38	165	147	75	–	75	80	Agriculture, forestry and fishery
Weterynaryjne	–	178	223	533	–	52	88	Veterinary
Medyczne	5001	6348	6848	7020	2004	2566	2813	Health
Opieka społeczna	1996	759	946	1974	662	231	323	Social services
Usługi dla ludności	8343	6610	7481	6497	2822	1679	1628	Personal services
Usługi transportowe	90	112	102	146	8	15	21	Transport services
Ochrony środowiska	243	10	16	–	105	–	8	Environmental protection
Ochrony i bezpieczeństwa	4795	6342	7120	8927	1756	1216	1446	Security services
Pozostałe	124	1115	1403	1490	–	924	1017	Other

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 25 (160). **SZKOŁY WYŻSZE**
TERTIARY EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły Schools	Nauczyciele akademicy ^a Academic teachers ^a	Studenci Students	Absolwenci ^b Graduates ^b	SPECIFICATION	
O G Ó Ł E M	2005/06	43	9275	197260	40596	TOTAL
	2010/11	45	9287	172084	48809	
	2011/12	45	9242	161547	46353	
	2012/13	45	8994	150414	.	
Uniwersytety	1	1818	29258	7395	Universities	
Wyższe szkoły techniczne	4	3051	48814	12686	Technical universities	
Wyższe szkoły ekonomiczne	14	1328	35223	13728	Academies of economics	
Wyższe szkoły pedagogiczne	2	474	7507	2957	Teacher education schools	
Uniwersytety medyczne	1	1205	8946	2050	Medical universities	
Akademie wychowania fizycznego	1	228	4861	1492	Physical academies	
Wyższe szkoły artystyczne	2	236	1535	436	Fine arts academies	
Wyższe szkoły teologiczne	1	12	25	5	Theological academies	
Pozostałe szkoły wyższe	19	642	14245	5604	Other tertiary education institutions	

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 224. ^b W podziale według typów szkół – z roku akademickiego 2011/12.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 224. ^b According to type of school – from the 2011/12 academic year.

TABL. 26 (161). **FILIE, ZAMIEJSCOWE PODSTAWOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE ORAZ ZAMIEJSCOWE OŚRODKI DYDAKTYCZNE SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG LOKALIZACJI W ROKU AKADEMICKIM 2012/13**
BRANCHES SECTIONS, BASIC ORGANIZATIONAL UNITS IN ANOTHER LOCATION AS WELL TEACHING CENTRES IN ANOTHER LOCATION OF TERTIARY EDUCATION INSTITUTIONS IN THE 2012/13 ACADEMIC YEAR BY PLACE OF RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Filie i zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne Branch sections and basic organizational units in another location	Zamiejscowe ośrodki dydaktyczne Teaching centres in another location	Studenci ^a Students ^a				Absolwenci ^{ab} Graduates ^{ab}			
			ogółem total	w tym kobiety of which females	z ogółem na studiach of total number on study forms		ogółem total	w tym kobiety of which females	z ogółem na studiach of total number on study forms	
					stacjonarnych full-time programmes	niestacjonarnych part-time programmes			stacjonarnych full-time programmes	niestacjonarnych part-time programmes
OGÓŁEM TOTAL	133	127	104732	66410	38380	66352	33119	23443	9849	23270
lokalizacja według województw: residence by voivodships:										
Dolnośląskie	8	16	8160	5027	3958	4202	2069	1500	681	1388
Kujawsko-pomorskie	7	3	9805	6668	4502	5303	2913	2065	1229	1684
Lubelskie	5	5	4330	2217	2990	1340	1518	795	995	523
Lubuskie	3	2	1875	1060	1379	496	674	391	330	344
Łódzkie	7	19	5529	3541	2246	3283	2405	1638	780	1625
Małopolskie	6	11	4306	2761	415	3891	1375	990	73	1302
Mazowieckie	18	8	9671	5420	2302	7369	2887	1899	528	2359
Opolskie	2	2	2373	1627	182	2191	560	436	98	462
Podkarpackie	7	7	10708	6866	3673	7035	3697	2681	913	2784
Podlaskie	7	2	1257	566	931	326	379	196	220	159
Pomorskie	11	3	4928	3118	991	3937	894	685	225	669
Śląskie ^c	18	26	25123	16017	11393	13730	7334	5321	2706	4628
Świętokrzyskie	1	2	463	180	–	463	142	56	–	142
Warmińsko-mazurskie	6	2	2478	1495	156	2322	1106	767	134	972
Wielkopolskie	13	12	8279	5900	2982	5297	2995	2357	735	2260
Zachodniopomorskie ...	14	7	5447	3947	280	5167	2171	1666	202	1969

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. **b** Z roku akademickiego 2011/12. **c** Do województwa śląskiego doliczeni zostali studenci Zamiejscowego Ośrodka Dydaktycznego w Wiedniu.

U w a g a. Ponadto na terenie województwa śląskiego funkcjonowało 10 zamiejscowych podstawowych jednostek organizacyjnych oraz 6 zamiejscowych ośrodków dydaktycznych (8604 studentów i 2334 absolwentów) uczelni mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem śląskim.

a Also shown in the other tables regarding students and graduates. **b** From the 2011/12 academic year. **c** Students of the Teaching Centre in Vienna were included in the number of students in the Śląskie Voivodship.

N o t e. Moreover, in the Śląskie Voivodship there were 10 branch sections and basic organizational units in another location as well as 6 teaching centres in another location (8604 students and 2334 graduates) which headquarters were located outside the territory of the Śląskie Voivodship.

TABL. 27 (162). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF TERTIARY EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND
TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem Grand total	W tym kobiety Of which females	Z liczby ogółem na studiach Of total number at study forms				TYPE OF SCHOOLS	
			stacjonarnych ^a full-time programmes ^a		niestacjonarnych ^b part-time programmes ^b			
			razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females		
OGÓŁEM	2005/06 2010/11 2011/12 2012/13	197260 172084 161547 150414	108052 101040 94381 87553	96388 85031 86595 86544	51520 48517 49470 50143	100872 87053 74952 63870	56532 52523 44911 37410	TOTAL
Uniwersytety		29258	20468	20406	14261	8852	6207	Universities
Wyższe szkoły techniczne		48814	18621	33968	14267	14846	4354	Technical universities
Wyższe szkoły ekonomiczne		35223	23560	11991	7639	23232	15921	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne ...		7507	5622	5388	3954	2119	1668	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne		8946	6951	7307	5666	1639	1285	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego		4861	2498	3406	1726	1455	772	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne		1535	911	1040	656	495	255	Fine arts academies
Wyższe szkoły teologiczne		25	14	25	14	–	–	Theological academies
Pozostałe szkoły wyższe		14245	8908	3013	1960	11232	6948	Other tertiary education institutions

a–b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: **a** – dziennych, **b** – wieczorowych, zaocznyc i eksternistycznych.

a–b Data for the 2005/06 academic year concern: **a** – day study system, **b** – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 28 (163). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF TERTIARY EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND
TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem Grand total	W tym kobiety Of which females	Z liczby ogółem na studiach Of total number at study forms				TYPE OF SCHOOLS	
			stacjonarnych ^a full-time programmes ^a		niestacjonarnych ^b part-time programmes ^b			
			razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females		
OGÓŁEM	2005/06 2010/11 2011/12 2011/12	40596 48809 46353	26183 32088 30060	18288 22358 22727	10981 13529 13770	22308 26451 23626	15202 18559 16290	TOTAL
Uniwersytety		7395	5695	4632	3465	2763	2230	Universities
Wyższe szkoły techniczne		12686	5427	8734	3871	3952	1556	Technical universities
Wyższe szkoły ekonomiczne		13728	9819	3869	2463	9859	7356	Academies of economics

a–b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: **a** – dziennych, **b** – wieczorowych, zaocznyc i eksternistycznych.

a–b Data for the 2005/06 academic year concern: **a** – day study system, **b** – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 28 (163). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ (dok.)**
GRADUATES OF TERTIARY EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS (cont.)

TYPY SZKÓŁ	Ogółem Grand total	W tym kobiety Of which females	Z liczby ogółem na studiach Of total number at study forms				TYPE OF SCHOOLS
			stacjonarnych ^a full-time programmes ^a		niestacjonarnych ^b part-time programmes ^b		
			razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	
Wyższe szkoły pedagogiczne ...	2957	2350	1718	1310	1239	1040	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne	2050	1635	1569	1227	481	408	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego	1492	819	928	504	564	315	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne	436	253	292	185	144	68	Fine arts academies
Wyższe szkoły teologiczne	5	4	5	4	–	–	Theological academies
Pozostałe szkoły wyższe	5604	4058	980	741	4624	3317	Others tertiary education institutions

a–b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: **a** – dziennych, **b** – wieczorowych, zaocznyc i eksternistycznych.

a–b Data for the 2005/06 academic year concern: **a** – day study system, **b** – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 29 (164). **NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCH**
ACADEMIC TEACHERS^a IN TERTIARY EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06 ^b	2010/11	2011/12	2012/13
	ogółem total				w tym kobiety of which females			
OGÓŁEM TOTAL	9275	9287	9242	8994	3894	4072	4116	4071
Profesorowie	1974	2030	2055	2049	388	492	517	534
Professors								
w tym z tytułem naukowym profesora	1804 ^c	2005	2033	2035	388 ^c	634	511	387
of which titled only								
Docenci	24	82	83	65	9	24	25	21
Assistant professors								
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	20	5	2	–	9	1	–	–
of which with scientific degree of habilitated doctor ^d (HD)								

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 224. **b** Pełnozatrudnieni. **c** Bez szkół wyższych zawodowych.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 224. **b** Full-time employed. **c** Excluding higher vocational schools. **d** The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and necessary for obtaining the of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 29 (164). **NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCH (dok.)**
ACADEMIC TEACHERS^a IN TERTIARY EDUCATION INSTITUTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06 ^b	2010/11	2011/12	2012/13
	ogółem total				w tym kobiety of which females			
Adiunkci Tutors	4029	4510	4422	4327	1666	2007	2004	1996
w tym ze stopniem nauko- wym doktora habilito- wanego of which with scientific de- gree of habilitated doc- tor ^d (HD)	340	420	407	480	122	150	163	174
Asystenci Assistant lecturers	1627	897	857	805	882	524	504	489
Pozostali Others	1621	1768	1825	1748	949	1025	1066	1031

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 224. **b** Pełnozatrudnieni. **c** Bez szkół wyższych zawodowych.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 224. **b** Full-time employed. **c** Excluding higher vocational schools. **d** The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and necessary for obtaining the of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 30 (165). **CUDZOZIEMCY^a – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW
I TYPÓW SZKÓŁ**
**FOREIGNERS^a – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS
AND TYPE OF SCHOOLS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	Studenci Students	Absolwenci ^b Graduates ^b		SPECIFICATION	
		ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total		w tym kobiety of which females
OGÓŁEM		583	267	77	40	TOTAL
	2010/11	676	299	100	46	
	2011/12	742	335	105	53	
	2012/13	1018	527	.	.	
studia: stacjonarne		881	444	90	44	full-time programmes
niestacjonarne		137	83	15	9	part-time programmes
Uniwersytety		200	140	15	12	Universities
Wyższe szkoły techniczne		83	29	15	6	Technical universities
Wyższe szkoły ekonomiczne		293	163	18	10	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne ..		10	6	2	2	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne		326	130	44	17	Medical universities
Akademie wychowania fizycz- nego		5	–	1	–	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne		53	29	6	4	Fine arts academies
Pozostałe szkoły wyższe.....		48	30	4	2	Other tertiary education institu- tions

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. **b** W podziale według form studiów i typów szkół – z roku akademickiego 2011/12.

a Also shown in the other tables regarding students and graduates. **b** According to study forms and type of school – for the 2011/12 academic year.

TABL. 31 (166). **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13
	sluchacze studiów podyplomowych ^a students of postgraduate studies ^a				wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych certificates issued to students of postgraduate studies			uczestnicy studiów doktoranckich students of doctoral studies			
OGÓŁEM TOTAL	10750	14128	12948	10680	6579	9856	9289	3453	3202	3433	3470
w tym kobiety of which females	7769	9962	9434	8076	4594	6833	6516	1777	1642	1805	1873
Uniwersytety Universities	2560	3108	2543	2195	1356	1627	1478	1823	1411	1558	1435
Wyższe szkoły techniczne Technical universities	1671	2314	2012	1570	1159	1696	1535	1113	1100	1089	1119
Wyższe szkoły ekonomiczne Academies of economics	2924	5466	5070	4127	2250	4513	4011	183	231	234	206
Wyższe szkoły pedagogiczne Teacher education schools	1914	1008	1261	917	1045	516	663	–	55	72	129
Uniwersytety medyczne Medical universities	–	77	95	59	–	48	79	216	266	307	368
Akademie wychowania fizycznego Physical academies	876	425	376	370	452	384	204	64	80	90	119
Wyższe szkoły artystyczne Fine arts academies	26	27	23	23	15	6	12	–	13	25	37
Pozostałe szkoły wyższe Others	722	1703	1543	1362	244	1066	1282	–	–	–	–
Instytuty naukowo-badawcze; placówki naukowe PAN oraz Główny Instytut Górnictwa Research institutes; scientific units of the Polish Academy of Sciences and the Central Mining Institute	57	–	25	57	58	–	25	54	46	58	57

^a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

^a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 32 (167). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW STUDIÓW**
POSTGRADUATE STUDIES BY FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW STUDIÓW ^a	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	2005/06	2010/11	2011/12	FIELDS OF EDU- CATION ^a
	słuchacze studiów podyplomowych ^b <i>students of postgraduate studies^b</i>				wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplo- mowych <i>certificates issued to students of postgraduate studies</i>			
O G Ó Ł E M	10750	14128	12948	10680	6579	9856	9289	TOTAL
w tym kobiety	7769	9962	9434	8076	4579	6833	6516	<i>of which fe- males</i>
Artystyczna	46	74	182	100	33	51	117	Arts
Humanistyczna ^c	707	782	930	844	442	382	552	Humanities ^c
Spoleczna	309	521	542	453	171	379	366	<i>Social and be- havioural science</i>
Ekonomiczna i admini- stracyjna	3549	4957	4031	3094	2507	4199	3724	<i>Business and administration</i>
Prawna	348	203	630	495	262	682	429	Law
Biologiczna ^d	–	15	32	42	–	–	32	<i>Life science^d</i>
Fizyczna ^e	60	60	55	14	53	19	41	<i>Physical science^e</i>
Matematyczna i staty- styczna	146	135	52	10	90	50	21	<i>Mathematics and statistics</i>
Inżynierijno- -techniczna	134	551	344	199	77	337	307	<i>Engineering and engineering trades</i>
Informatyczna	603	994	523	301	176	323	506	Computing
Architektury i budownictwa	34	262	82	41	25	133	92	<i>Architecture and building</i>
Dziennikarstwa i informacji	184	11	55	21	19	61	16	<i>Journalism and information</i>
Ochrony i bezpieczeń- stwa	187	1184	699	599	275	838	597	<i>Security services</i>
Ochrony środowiska ...	190	129	54	72	75	88	44	<i>Environmental protection</i>
Opieki społecznej	–	16	–	–	29	15	–	<i>Social services</i>
Pedagogiczna	4019	3726	4135	3923	2184	1947	1990	<i>Education science</i>
Produkcji i przetwór- stwa	6	40	48	57	13	40	19	<i>Manufacturing and processing</i>
Usług transportowych .	22	43	28	51	12	55	39	<i>Transport services</i>
Medyczna	133	267	325	283	136	170	212	Health
Usług dla ludności	73	158	201	81	–	87	185	<i>Personal services</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). ^b Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII. ^c Łącznie z teologią. ^{d-e} Między innymi: ^d – biologia (w tym specjalności: botanika, biochemia, toksykologia, genetyka, zoologia) i ochrona środowiska, ^e – astronomia, fizyka, chemia, geologia, geografia.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). ^b For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII. ^c Including theology. ^{d-e} Among others: ^d – biology (of which specialities: botany, biochemistry, toxicology, genetics, zoology) and environmental science, ^e – astronomy, physics, chemistry, geology, geography.

TABL. 33 (168). SZKOŁY DLA DOROSŁYCH
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools	Oddziały Sections	Uczniowie	Students	Absolwenci	Graduates	
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
Szkoły podstawowe Primary schools	2005/06	3	3	55	21	13	4
	2010/11	2	2	22	10	10	5
	2011/12	1	1	10	4	5	3
	2012/13	1	1	17	6	.	.
Gimnazja Lower secondary schools	2005/06	18	94	2662	773	557	189
	2010/11	24	128	2957	870	806	273
	2011/12	28	122	2747	827	783	251
	2012/13	36	131	2913	986	.	.
Zasadnicze szkoły zawodowe Basic vocational schools	2005/06	23	72	1655	470	399	107
	2010/11	21	57	983	320	228	91
	2011/12	20	54	840	293	174	69
	2012/13	18	43	543	212	.	.
Licea ogólnokształcące ^a General secondary schools ^a	2005/06	156	596	16437	7963	5168	2898
	2010/11	289	977	27730	13715	5792	3337
	2011/12	303	1023	27785	14071	6478	3759
	2012/13	306	979	28229	14260	.	.
Licea profilowane Specialized secondary schools	2005/06	3	17	579	262	62	40
	2010/11	6	21	487	251	99	56
	2011/12	5	21	337	188	86	53
	2012/13	5	14	186	108	.	.
Technika ^b Technical secondary schools ^b	2005/06	193	599	14445	4277	6513	1868
	2010/11	101	341	6079	1666	1243	372
	2011/12	103	338	6069	1445	1090	299
	2012/13	100	328	5862	1278	.	.

a-b Łącznie z: **a** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, **b** – technikami uzupełniającymi.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a-b Including: **a** – supplementary general secondary schools, **b** – supplementary technical secondary schools.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 34 (169). WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Placówki	1585	1711	1784	1832	Establishments
miasta	1042	1154	1211	1261	urban areas
wieś	543	557	573	571	rural areas
Przedszkola	1192	1255	1303	1339	Nursery schools
w tym specjalne	5	5	5	7	of which special
miasta	858	911	948	976	urban areas
wieś	334	344	355	363	rural areas

TABL. 34 (169). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE (dok.)**
PRE-PRIMARY EDUCATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	393	426	425	438	<i>Pre-primary sections of primary schools</i>
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	4	2	2	<i>Pre-primary education groups</i>
Punkty przedszkolne	x	26	54	53	<i>Pre-primary points</i>
Miejsca:					Places:
Przedszkola	104099	117700	123323	129329	<i>Nursery schools</i>
w tym specjalne	236	166	162	218	<i>of which special</i>
miasta	84156	94619	98633	103056	<i>Urban areas</i>
wieś	19943	23081	24690	26273	<i>Rural areas</i>
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	54	67	97	<i>Pre-primary education groups</i>
Punkty przedszkolne	x	573	1142	1194	<i>Pre-primary points</i>
Dzieci	107186	128257	136072	143415	Children
miasta	85277	100773	106223	111722	<i>urban areas</i>
wieś	21909	27484	29849	31693	<i>rural areas</i>
w tym w wieku: 6 lat	40724	34900	31594	34826	<i>of which: aged 6</i>
5 lat	27445	35242	40452	41865	<i>aged 5</i>
Przedszkola	98560	115798	121408	128039	<i>Nursery schools</i>
w tym specjalne	151	131	133	170	<i>of which special</i>
miasta	80331	93105	96954	102011	<i>urban areas</i>
wieś	18229	22693	24454	26028	<i>rural areas</i>
w tym w wieku: 6 lat	34142	28248	25653	28199	<i>of which: aged 6</i>
5 lat	26323	32287	35430	37288	<i>aged 5</i>
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	8626	11958	13748	14413	<i>Pre-primary sections of primary schools</i>
w tym w wieku 6 lat	6582	6652	5937	6600	<i>of which aged 6</i>
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	46	52	71	<i>Pre-primary education groups</i>
Punkty przedszkolne	x	455	864	892	<i>Pre-primary points</i>
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3 – 6 lat	640	746	751	761	<i>3 – 6</i>
3 – 5	525	705	744	744	<i>3 – 5</i>
6	972	880	777	816	<i>6</i>
5 lat	654	793	829	832	<i>5</i>
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					<i>1000 children aged:</i>
3 – 6 lat	588	673	671	680	<i>3 – 6</i>
3 – 5	510	661	683	685	<i>3 – 5</i>
1 przedszkole	83	92	93	96	<i>1 nursery school</i>
100 miejsc	95	98	98	99	<i>100 places</i>

U w a g a. Od roku szkolnego 2010/11 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do roku szkolnego 2011/12 określanych jako zakłady opieki zdrowotnej), z których w roku szkolnym 2005/06 nie były uwzględniane wyłącznie dzieci w podziale według wieku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

N o t e. Since the 2010/11 school year – excluding pre-primary education in units performing health care activities (until the 2011/12 school year defined as health care institutions), in which in the 2005/06 school year excluded only in position pertaining to children by age.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ XI

OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej i spraw wewnętrznych oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Podstawę prezentowanych w dziale danych o ochronie zdrowia stanowią:

- 1) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (tekst jednolity Dz. U. 2011 Nr 277, poz. 1634, z późniejszymi zmianami), która określa zasady i warunki wykonywania zawodów lekarza i lekarza dentystry,
- 2) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2008 Nr 164, poz. 1027, z późniejszymi zmianami), która reguluje zakres i warunki udzielania świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia – NFZ,
- 3) ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654, z późniejszymi zmianami), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej. Ustawa określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. – zakłady opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

- a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z: ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
- b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, sanatoria).

CHAPTER XI

HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. *Data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and the Internal Security Agency; excluding health care in prisons.*

2. *The basis of data on health care presented in this chapter are:*

- 1) *the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 XII 1996 (uniform text Journal of Laws 2011 No. 277, item 1634, with later amendments), defining rules and conditions of performing the occupation by doctors and dentists,*
- 2) *the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 VIII 2004 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 164, item 1027, with later amendments) with the scope and condition for providing health services, the rules and procedure of financing them and activity of the National Health Fund,*
- 3) *the Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (Journal of Laws No. 112, item 654, with later amendments), replacing the Law on Health Care Facilities. The law specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.*

Data presented in the chapter concern units (until 2011 – health care facilities) performing health care activities in the following areas:

- a) *out-patient health care (out-patient departments including: health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories,*
- b) *in-patient health care (hospitals – general, psychiatric and health resorts, detoxification centres: addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry, chronic medical care homes, nursing homes, hospices, and sanatoria).*

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarek lub położnych (do 2011 r. regulowane odrębnymi ustawami).

- 4) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039, z późniejszymi zmianami),
- 5) ustawa z dnia 28 VII 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tekst jednolity Dz. U. 2012, poz. 651 i 742),
- 6) ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410, z późniejszymi zmianami), która określa zasady organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego; dane za 2005 r. podano zgodnie z ustawą z dnia 25 VII 2001 r. (Dz. U. Nr 113, poz. 1207).

3. Dane o pracownikach medycznych dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach oraz domach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej, samorządu terytorialnego lub NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczających pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Dane o lekarzach specjalistach dotyczą lekarzy ze specjalizacją II stopnia oraz posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 X 2005 r. w sprawie specjalizacji lekarskich i lekarzy dentyistów (Dz. U. Nr 213, poz. 1779, z późniejszymi zmianami).

4. Porady z zakresu ambulatoryjnej opieki zdrowotnej obejmują również porady udzielone w ramach praktyk lekarzy i lekarzy dentyistów realizujących świadczenia zdrowotne finansowane ze środków publicznych (umowy z NFZ), porady lekarskie udzielone w izbach przyjęć szpitali ogólnych oraz orzeczenia wojskowych komisji lekarskich. Od 2009 r. porady ambulatoryjne nie uwzględniają działalności orzeczniczej lekarzy medycyny pracy.

Under the above mentioned law, health care activity can be carried out also by professional practices (individual or group) – doctors, dentists and nurses or midwives (until 2011 governed by separate laws).

- 4) *the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 15 VII 2011 (Journal of Laws No. 174, item 1039, with later amendments),*
- 5) *the Law on Health Resort Treatment, Health Resorts, the Areas of Health Resort Protection and Health Resort Gminas, dated 28 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012 items 651 and 742),*
- 6) *the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 IX 2006 (Journal of Laws No. 191, item 1410, with later amendments), specifying the organizational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services; data for 2005 were presented in concordance with the Law dated 25 VII 2001 (Journal of Laws No. 113, item 1207).*

3. Data regarding medical personnel concern persons employed in: units engaged in medical activities, professional practices, pharmacies, and social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local self-government administration and the National Health Fund.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships. These people regardless of their working hours are counted once.

Data on doctors specialists concerns doctors with grade II specialization and doctors with specialists title in proper medicine domain in accordance with the decree of the Minister of Health dated 20 X 2005 on Doctors and Dentists Specializations (Journal of Laws No. 213, item 1779, with later amendments).

4 Consultations within out-patient health care include also consultations provided within doctors and dentists medical practices realizing medical tasks financed from public means (agreements with the National Health Fund), consultations provided by doctors in admission rooms of general hospitals and activities of the military medical commissions. Since 2009 out-patient consultations do not include activities of the occupational medicine doctors.

5. Dane o łózkach w szpitalach ogólnych wykazano łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków, bez miejsc dziennego pobytu.

Dane o szpitalach ogólnych wykazano łącznie z filiami szpitali.

Do **oddziałów chirurgicznych** zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą, urazowo-ortopedyczną, szczękową, neurochirurgię, urologię, chirurgię szczękowo-twarzową, kardiochirurgię; do **oddziałów zakaźnych** – oddziały obserwacyjno-zakaźne; do **oddziałów gruźlicy i chorób płuc** – oddziały pulmonologiczne.

6. Dane o łózkach w szpitalach oraz pozostałych zakładach stacjonarnej opieki zdrowotnej dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla pacjentów (z pełnym wyposażeniem), zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

7. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i wyroby medyczne.

8. Lecznictwo uzdrowiskowe obejmuje szpitale i sanatoria wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim naturalne surowce i właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

9. Dane dotyczące ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz. U. Nr 237, poz. 1420); wcześniej, będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

10. Działalność aptek i punktów aptecznych unormowana jest ustawą z dnia 6 IX 2001 r. Prawo farmaceutyczne (tekst jednolity Dz. U. 2008 Nr 45, poz. 271, z późniejszymi zmianami).

Dane o **aptekach** dotyczą aptek ogólnodostępnych i nie obejmują aptek szpitalnych w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej, działających na potrzeby tych zakładów.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Powinny być one usytuowane na terenach wiejskich.

5. Data regarding beds in general hospitals include beds and incubators for newborns, excluding day places.

Data on general hospitals are presented including branches.

In **surgical wards** the following are included: general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, urology, maxillo-facial and cardiosurgery as well as other surgical wards; in **communicable diseases wards** – observation communicable diseases wards; in **tubercular and pulmonary wards** – pulmonology wards.

6. Data regarding beds in hospitals and other in-patient health care facilities concern permanent beds in patient wards (fully equipped), either occupied or prepared to receive patients.

7. Chronic medical care homes and nursing homes provide 24-hour health services in scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medicinal products and medical devices.

8. Health resort treatment includes services rendered by hospitals and sanatoria using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate where the facility is located.

9. Data concerning emergency medical services and first-aid include units covered by the State Emergency Medical Services System (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).

Hospital emergency wards since 8 XI 2011 have operated on the basis of decree of the Minister of Health, dated 3 XI 2011 (Journal of Laws No. 237, item 1420); earlier operated on the basis of the regulation on health care facilities.

10. The activity of pharmacies and pharmaceutical outlets is normalized by Pharmaceutical Law, dated 6 IX 2001 (uniform text Journal of Laws from 2008 No. 45, item 271, with later amendments).

Data on **pharmacies** concern generally available pharmacies and do not include hospital's pharmacies in in-patient health care facilities, which operate for the needs of these facilities.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined. They should be located in rural areas.

11. Dane o zachorowaniach podaje się zgodnie z „Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych” obowiązującą od dnia 1 I 1997 r. (X Rewizja).

12. Zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. Nr 45, poz. 235, z późniejszymi zmianami) opieka może być organizowana w formie żłobka, klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię. Przed wejściem w życie ww. ustawy, żłobki działały na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

13. Zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887, z późniejszymi zmianami), opieka oraz wychowanie dzieci i młodzieży pozbawionej całkowicie lub częściowo opieki i wsparcia ze strony rodziny naturalnej od 2012 r. realizowana jest nie jak dotychczas w ramach zadań pomocy społecznej, a przez system instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej.

14. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych,
- 3) interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspakajają jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne, religijne, a także gwarantują korzystanie z przysługujących na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenia.

Wyróżnia się placówki:

- 1) **socjalizacyjne** – zapewniające dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspakajające jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizujące przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwiające kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi; podejmujące działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewniające dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmujące dziecko działaniami terapeutycznymi; zapewniające korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,

11. Data regarding disease incidence are presented in accordance with the “International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems” valid since 1 I 1997 (ICD-10 Revision).

12. According to the Law on Childcare for Children Younger than 3 Years, dated 4 II 2011 (Journal of Laws No. 45, item 235, with later amendments) care can be organized in the form of nurseries, kids clubs, provided by day carer and nanny. Before the entry into force of this law nurseries operated basing on the Law on Health Care Facilities, dated 30 VIII 1991.

13. According to the Law on Family Support and Foster Care System dated 9 VI 2011 (Journal of Laws No. 149, item 887, with later amendments), care and education of children and youth deprived completely or partially of care and support of the natural family since 2012 is realized not as yet under the social assistance tasks, but by the system of institutional and family foster care.

14 Institutional foster care is exercised in the form of:

- 1) care and education centres,
- 2) regional care and therapy centres,
- 3) pre-adoptive intervention centres.

Care and education centres provide the child deprived completely or partially of care and support of the natural family with round-the-clock permanent or temporary care and also secure the necessary livelihood, developmental, particularly emotional, social and religious needs of the child, and secure the child's benefiting from services to which he/she is entitled on the basis of separate regulations on health care services and education.

There are following types of such centres:

- 1) **socialization centres** – providing 24-hour care and education as well as fulfilling the necessary needs of the child, in particular emotional, development, health, domestic, social and religious needs; realizing the prepared in co-operation with the family assistant plan to help the child; enabling the child to contact with parents or other close relatives; undertaking activities to help the child to return to the family; providing the child with access to education adjusted to its age and development skills; providing therapeutic actions and access to eligible health care services,

- 2) **interwencyjne** – zapewniające doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówki są obowiązane przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
- 3) **rodzinne** – wychowujące dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwiające wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu,
- 4) **specjalistyczno-terapeutyczne** – sprawujące opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych; placówki zapewniają zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne,
- 5) **łącznie zadania placówek** – zapewniające opiekę oraz wychowanie poprzez realizację zadań przewidzianych dla placówek typu: socjalizacyjnego, interwencyjnego i specjalistyczno-terapeutycznego.

Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne – umieszczane są w nich dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Interwencyjne ośrodki preadopcyjne – umieszcza się w nich dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.

Placówki wsparcia dziennego wspierające funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Mogą być prowadzone w formie:

- 1) opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych; zapewniają dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,

2) **intervention centres** – providing immediate care for the child during a crisis situation, in particular centres are obliged to place the child under immediate care,

3) **family centres** – taking care and educating children of various age groups adolescents and those becoming independent; allowing for a shared upbringing and care for numerous siblings,

4) **specialist therapy centres** – providing care to the child with individual needs, in particular: to the child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the use of special educational methods and a specialized therapy; requiring compensation for worse development and performance at school; these centres provide educational, sociotherapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating the lack of the family's care and preparing to live in the society and providing the disabled children with proper rehabilitation,

5) **combining tasks of the centres** – providing care and education through the realization of tasks foreseen for such centres: socialization, intervention and specialized therapy.

Regional care and therapy centres – within these centres are placed children ,who due to the state of health require specialized care and rehabilitation and who cannot be placed in a family foster care or a care and education centre.

Pre-adoptive intervention centres – within these centres are placed children until they complete the first year of their life. These children waiting for adoption need specialized care and cannot be placed in a family foster care.

Day support centres – support the family in its care and education functions. They can operate in the form of:

- 1) care centre, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, providing a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,

- 2) specjalistycznej – organizują zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizują indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprophylaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- 3) pracy podwórkowej – realizowanej przez wychowawcę, polegające na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- 4) w połączonych formach, tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

15. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub – gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb zdrowotnych, bytowych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodziny zastępcze,
- 2) rodzinne domy dziecka.

Rodziny zastępcze – zapewniają opiekę i wychowanie dzieciom pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej; mogą też być ustanowione dla dziecka niedostosowanego społecznie. Rodziny zastępcze dzielą się na: spokrewnione, niezawodowe, zawodowe, zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, zawodowe specjalistyczne, zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, wielodzietne (funkcjonują nie dłużej niż przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do 31 XII 2014 r.).

Rodzinne domy dziecka w tym samym czasie może w nich przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa).

16. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2009, Nr 175, poz. 1362, z późniejszymi zmianami).

- 2) *specialist centre – organizing sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implementing an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,*
- 3) *street work – carrying out motivating and sociotherapeutic activities,*
- 4) *in a combination of the forms i.a. combining tasks of care centres, specialist centres and street work.*

15. Family foster care is exercised in the case of children deprived of care and education provided by parents. It guarantees work with the family enabling the return of the child to its family or – if it is impossible – makes efforts aimed at adoption of the child, preparation of the child for independent and responsible life, satisfaction of children's emotional needs in particular the needs related to welfare, health care, education, culture and recreation.

Forms of family foster care are:

- 1) *foster families,*
- 2) *foster homes.*

Foster family provides care and upbringing of a child deprived in part or in full of parental care; it can be established for a child socially unadjusted. Foster families are divided into: related, non-professional, professional, professional that performs the function of a family emergency house, professional specialized, professional not related to the child, with many children (operates for not longer than 3 years from the date of entry into force of the Law, i.e. until 31 XII 2014).

Foster homes – not more than 8 children may be placed there at the same time (except of numerous siblings).

16. Data concerning social welfare homes and facilities are related to institutions for which the founding bodies are: local self-government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons.

Types of social welfare homes and facilities are presented according to the Law on Social Assistance dated 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2009, No. 175, item 1362, with later amendments).

17. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.

- **zasiłek stały** przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności,
- **zasiłek okresowy** przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego,
- **zasiłek celowy** przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakupu żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, która poniosła straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Począwszy od 2012 r. zmianie uległ zakres prezentowanych danych poprzez wyłączenie informacji na temat pomocy społecznej rodzin zastępczych oraz rodzinnych i socjalizacyjnych placówek opiekuńczo-wychowawczych, która jest od 2012 r. regulowana przez ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Świadczenia pomocy społecznej podaje się bez odpłatności gmin za pobyt w domach pomocy społecznej.

17. Data on **social benefits** are presented according to the the Law on Social Assistance dated 12 III 2004.

- **permanent benefit** is granted to a person completely unable to work because of age or disability,
- **temporary benefit** is granted to a person or a family because of long illness, disability, unemployment, prespective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security,
- **appropriated benefit** offered in order to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, purchase of foodstuffs, fuel, clothing, necessary household goods, slight modernization and repairs, covering burial costs. May be given to a person or a family which incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

Since 2012 the range of presented data has changed. Excluded is the information on social aid for foster families and family and socialization care and education centres, which starting from 2012 is regulated by the Law on Family Support and Foster Care System.

Social benefits are presented excluding payments made by gminas for the stay in social welfare homes.

TABL. 1 (170). **PRACOWNICY MEDYCZNI W 2012 R.^a**

Stan w dniu 31 XII

MEDICAL PERSONNEL IN 2012^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
Lekarze	10788	Doctors
w tym kobiety	6096	of which women
Lekarze dentyści	1370	Dentists
w tym kobiety	994	of which women
Farmaceuci	3166	Pharmacists
w tym kobiety	2692	of which women
Pielęgniarki	25927 ^b	Nurses
Położne	2699 ^c	Midwives
Fizjoterapeuci	2803 ^d	Physiotherapists and rehabilitants
Diagności laboratoryjni ^e	1039	Laboratory diagnosticians ^e

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 262; dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. ^{b-d} W tym magistrowie: **b** – pielęgniarstwa – 1062, **c** – położnictwa – 245, **d** – fizjoterapii i rehabilitacji – 1168. ^e Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a See general notes, item 3 on page 262; data concern working directly with a patient, i.e. excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state of local self-government administration and the National Health Fund. ^{b-d} Of which masters: **b** – of nursing – 1062, **c** – of midwifery – 245, **d** – of physiotherapy and rehabilitation – 1168. ^e Medical analysts and other employees with tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and in the case of pharmacists – only for the pharmacists employed in hospital's pharmacies.

TABL. 2 (171). **LEKARZE SPECJALIŚCI W 2012 R.^a**

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALISTS IN 2012^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
LEKARZE OGÓŁEM	7352	DOCTORS TOTAL
w tym specjaliści w zakresie:		of which specialists in the field of:
Anestezjologii i intensywnej terapii	463	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii ^b	1120	Surgery ^b
Chorób płuc	155	Respiratory diseases
Chorób wewnętrznych	1112	Internal diseases
Dermatologii ^c i wenerologii	113	Dermatology ^c and venereology
Kardiologii ^c	302	Cardiology ^c
Medycyny rodzinnej	545	General practitioners

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 262 oraz notka a do tabl. 1 na str. 268. ^b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, neurochirurgii i neurotraumatologii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowo-twarzowej, kardiochirurgii, chirurgii naczyniowej i urologii. ^c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi.

^a See general notes, item 3 on page 262 and footnote a to table 1 on page 268. ^b General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery, vascular surgery and urology. ^c Including children's specialists.

TABL. 2 (171). LEKARZE SPECJALIŚCI W 2012 R.^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALISTS IN 2012^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
LEKARZE OGÓŁEM (dok.)		DOCTORS TOTAL (cont.)
Neurologii ^{cd}	344	Neurology ^{cd}
Okulistyki	269	Ophthalmology
Onkologii ^e	58	Oncology ^e
Otolaryngologii ^{cf}	190	Otolaryngology ^{cf}
Pediatrici	373	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii	525	Obstetrics and gynaecology
Psychiatrii ^c	276	Psychiatry ^c
Radiologii i diagnostyki obrazowej ^g	292	Radiology and diagnostic imaging ^g
LEKARZE SPECJALIŚCI (w % ogółu lekarzy)	68,1	SPECIALISTS (in % of total doctors)
LEKARZE DENTYŚCI OGÓŁEM	188	DENTISTS TOTAL
w tym lekarze dentyści ze specjalizacją:		of which dentists with specialization:
Chirurgii stomatologicznej	29	Oral surgery
Chirurgii szczękowo-twarzowej	13	Maxillo-facial surgery
Ortodoncji	50	Orthodontics
Periodontologii (paradontologii)	14	Periodontology (paradontics)
Protetyki stomatologicznej	40	Dental prosthetics
Stomatologii dziecięcej	11	Children's dentistry
Stomatologii zachowawczej	29	Restorative dentistry
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ (w % ogółu lekarzy dentystów)	13,7	DENTAL SPECIALISTS (in % of total dentists)

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 262 oraz notka a do tabl. 1 na str. 268. ^c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. **d-g** Także: **d** – neuropatologii, **e** – patologii onkologicznej, onkologii i hematologii dziecięcej, **f** – otorynolaryngologii, **g** – radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes, item 3 on page 262 and footnote a to table 1 on page 268. ^c Including children's specialists. **d-g** Also: **d** – neuropathology, **e** – oncological pathology, children's oncology and haematology, **f** – otorynolaryngology, **g** – oncological radiotherapy and children's radiology.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 3 (172). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA W 2012 R.^a**
OUT-PATIENT HEALTH CARE IN 2012^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	2737	<i>Out-patient departments (as of 31 XII)</i>
miasta	2297	<i>urban areas</i>
wieś	440	<i>rural areas</i>
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	509	<i>Medical practices^b (as of 31 XII)</i>
miasta	382	<i>urban areas</i>
wieś	127	<i>rural areas</i>
Porady udzielone ^c w tys.	37766,4	<i>Consultations provided^c in thous.</i>
miasta	33374,2	<i>urban areas</i>
wieś	4392,2	<i>rural areas</i>
lekarskie	33795,7	<i>doctors</i>
w tym specjalistyczne	14218,2	<i>of which specialized</i>
stomatologiczne	3970,7	<i>dental</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 261. **b** Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. **c** Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

a See general notes, item 1 on page 261. **b** Data concern medical practices that have signed contract with the National Health Fund or with out-patient department. **c** Including consultations paid by patients (non-public funds).

TABL. 4 (173). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA W 2012 R.^a**
IN-PATIENT HEALTH CARE IN 2012^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
ZAKŁADY – stan w dniu 31 XII <i>FACILITIES – as of 31 XII</i>		
Szpitala ogólne ^b	134	<i>General hospitals^b</i>
Szpitala psychiatryczne	5	<i>Psychiatric hospitals</i>
Ośrodki leczenia odwykowego	3	<i>Detoxification centres</i>
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	8	<i>Addiction recovery centres</i>
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	–	<i>Regional centres of forensic psychiatry</i>
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	40	<i>Chronic medical care homes^c</i>
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	25	<i>Nursing homes^c</i>
Hospicja	6	<i>Hospices</i>
Lecznictwo uzdrowiskowe:		<i>Health resort treatment:</i>
sanatoria	13	<i>sanatoria</i>
szpitale	3	<i>hospitals</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 261. **b** Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 263. **c** Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego.

a See general notes, item 1 on page 261. **b** See general notes, item 5 on page 263. **c** Including psychiatric types facilities.

TABL. 4 (173). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA W 2012 R.^a (dok.)**
IN-PATIENT HEALTH CARE IN 2012^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH – stan w dniu 31 XII BEDS IN FACILITIES – as of 31 XII		
Szpitala ogólne ^{bd}	26001	General hospitals ^{bd}
Szpitala psychiatryczne	2219	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	266	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	261	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	-	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	2643	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	1207	Nursing homes ^c
Hospicja	94	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe:		Health resort treatment:
sanatoria	2507	sanatoria
szpitale	230	hospitals
LECZENI IN-PATIENTS		
Szpitala ogólne ^e	939908	General hospitals ^e
Szpitala psychiatryczne	19336	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	4066	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	958	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	-	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	5426	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	3136	Nursing homes ^c
Hospicja	1461	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze ^f :		Health resort treatment – patients ^f :
w sanatoriach	29528	in sanatoria
w szpitalach	2676	in hospitals

a Patrz uwagi ogólne, ust.1 na str. 261. **b** Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 263. **c** Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. **d** Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. **e** Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. **f** Ponadto 1223 kuracjuszy leczonych było w systemie ambulatoryjnym.

Ź r ó d ł o: w zakresie szpitali ogólnych – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

a See general notes, item 1 on page 261. **b** See general notes, item 5 on page 263. **c** Including psychiatric types facilities. **d** Including beds and incubators for newborns. **e** Excluding inter-ward patient transfer. **f** Moreover, 1223 health resort patients were treated as out-patient.

S o u r c e: in regard to general hospitals – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior, in regard to long-term facilities – data of the Ministry of Health; in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 (174). SZPITALA OGÓLNE W 2012 R.^a
GENERAL HOSPITALS IN 2012^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII)	134	Hospitals (as of 31 XII)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	26001	Beds (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności	56,3	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:		of which in specified wards:
chorób wewnętrznych	4945	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	1116	of which cardiological ^b
chirurgicznych	5749	surgical
pediatrycznych	994	paediatric
ginekologiczno-polożniczych	2167	gynaecological-obstetric
onkologicznych	776	oncological
intensywnej terapii	345	intensive therapy
zakaźnych	220	communicable
gruźlicy i chorób płuc	1189	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	436	dermathological
neurologicznych	1299	neurological
psychiatrycznych	594	psychiatric
Leczeni w tys.	939,9	In-patients in thous.
w tym na oddziałach:		of which in specified wards:
chorób wewnętrznych	213,5	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	69,7	of which cardiological ^b
chirurgicznych	220,9	surgical
pediatrycznych	38,6	paediatric
ginekologiczno-polożniczych	117,1	gynaecological-obstetric
onkologicznych	55,5	oncological
intensywnej terapii	8,2	intensive therapy
zakaźnych	7,1	communicable
gruźlicy i chorób płuc	25,9	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	8,1	dermathological
neurologicznych	43,0	neurological
psychiatrycznych	7,6	psychiatric
Wypisani w tys.	906,5	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	21,9	Deaths in thous.
Leczeni na: 10 tys. ludności	2034,2	In-patients per: 10 thous. population
1 łóżko ^c	37,7	bed ^c
Przeciętny pobyt chorego w dniach	6,4	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	233,4	Average bed use in days

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 i 6 na str. 263. ^b Łącznie z oddziałami intensywnej nadzoru kardiologicznego. ^c Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes, items 5 and 6 on page 263. ^b Including intensive cardiological care wards. ^c Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 6 (175). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA^a**
 Stan w dniu 31 XII
EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	92	159	163	154	Ambulance emergency rescue teams
podstawowe	x	83	81	79	basic
specjalistyczne	x	76	82	75	specialization
Szpitalne oddziały ratunkowe	1	9	9	9	Hospital emergency wards
Izby przyjęć ^b	10	7	6	8	Admission rooms ^b
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	1	1	1	1	Medical air rescue ^c
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d :					Calls to the occurrence places ^d :
w tysiącach	431,5	362,1	346,3	344,6	in thousands
na 1000 ludności	91,9	78,1	74,8	74,6	per 1000 population
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d :					Persons who received health care service in the place of occurrence ^d :
w tysiącach	433,4	364,1	347,6	345,4	in thousands
w tym:					of which:
dzieci i młodzież w wieku 0 – 18 lat	35,3	23,7	21,6	19,3	children and youth at the age of 0 – 18
w wieku 65 lat i więcej	135,9	127,0	129,7	aged 65 and more
na 1000 ludności	92,3	78,5	75,1	74,8	per 1000 population

a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 263. **b** Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. **c** Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. **d** W ciągu roku.

a See general notes, item 9 on page 263. **b** Organizational cells of hospitals applied to cooperate with emergency medical system. **c** Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. **d** During the year.

TABL. 7 (176). **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE^a**
 Stan w dniu 31 XII
GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Apteki	1148 ^a	1294	1344	1395	Pharmacies
w tym prywatne	1148 ^a	1293	1343	1393	of which private
w tym na wsi	152	171	181	186	of which in rural areas
Punkty apteczne	74	97	103	100	Pharmaceutical outlets
w tym na wsi	74	97	103	100	of which in rural areas
Liczba ludności na:					Population per:
1 aptekę i punkt apteczny	3835 ^a	3332	3197	3088	pharmacy and pharmaceutical outlet
w tym na wsi	4427	3834	3634	3622	of which in rural areas
1 aptekę	4082 ^a	3582	3442	3309	pharmacy
w tym na wsi	6582	6008	5702	5569	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	2415 ^a	2818	2992	3020	Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets

a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 263.

a See general notes, item 10 on page 263.

TABL. 8 (177). **KRWIODAWSTWO^a**
BLOOD DONATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	2	2	2	2	Regional centres (as of 31 XII)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	14	13	13	13	Local branches (as of 31 XII)
Krwiodawcy w tys.....	61,6	74,2	73,2	71,8	Blood donors in thous.
w tym honorowi	61,1	73,9	72,8	71,8	of which honorary blood donors
Liczba donacji ^b krwi pełnej w tys.	148,7	150,2	149,4	Number of collected donations ^b of whole blood in thous.
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^c w tys.	127,0 ^d	187,0	172,0	170,5	Number of prepared units of freshly frozen plasma (FFP) ^c in thous.

a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. **b** Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. **c** Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom. **d** Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP).

Ź r ó d ō : Dane Narodowego Centrum Krwi.

a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. **b** Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. **c** One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units. **d** Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP).

S o u r c e : Data of the National Blood Centre.

TABL. 9 (178). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Gruźlica	1244	1181	1300	1185	26,5	25,5	28,1	25,6	Tuberculosis
Tężec	4	1	2	4	0,1	0,0	0,0	0,1	Tetanus
Krztusiec	149	120	264	395	3,2	2,6	5,7	8,5	Whooping cough
Odra	6	1	2	23	0,1	0,0	0,0	0,5	Measles
Wirusowe zapalenie wątroby:									Viral hepatitis:
typ A	5	35	24	16	0,1	0,8	0,5	0,3	type A
typ B	214	135	124	160	4,6	2,9	2,7	3,5	type B
typ C	302	160	152	143	6,4	3,5	3,3	3,1	type C
Różyczka	1049	444 [*]	322	1005	22,4	9,6	7,0	21,8	Rubella
AIDS ^a	15	17	12	23	0,3	0,4	0,3	0,5	AIDS ^a
Salmonellozy	1259	856	633	534	26,8	18,5	13,7	11,6	Salmonella infections
Czerwonka bakteryjna.	3	1	7	2	0,1	0,0	0,2	0,0	Shigellosis
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	817	742	944	820	17,4	16,0	20,4	17,7	Other bacterial foodborne intoxications

a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby.

a Preliminary data because of specific features of the disease.

TABL. 9 (178). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA (dok.)**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS (cont.)

CHOROBY	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>				na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>				
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	1995	3465	3756	3626	250,3	360,6	401,9	401,2	<i>Acute diarrhoea in children under 2 years^b</i>
Szkarlatyna (płonica)	1245	2149	3148	4328	26,5	46,3	68,0	93,7	<i>Scarlet fever</i>
bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	131	104	117	127	2,8	2,2	2,5	2,7	<i>Bacterial meningitis and/or encephalitis</i>
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	63	65	44	67	1,3	1,4	1,0	1,5	<i>Viral meningitis</i>
Wirusowe zapalenie mózgu	19	16	22	22	0,4	0,3	0,5	0,5	<i>Viral encephalitis</i>
Świnka (zapalenie przyusznic nagminne)	9837	411	376	386	209,6	8,9	8,1	8,4	<i>Mumps</i>
Grypa ^c	124486	41862 ^c	100255 ^c	104732	2652,3	902,7 ^c	2165,3 ^c	2266,6	<i>Influenza^c</i>
Choroby weneryczne	181	145	124	116	3,9	3,1	2,7	2,5	<i>Veneral diseases</i>
Szczepieni przeciw wściekliznie	721	641	635	662	15,4	13,8	13,7	14,3	<i>Rabies vaccinations</i>

b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. **c** Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2. **c** Including influenza-like illness.

S o u r c e: data of the National Institute of Public Health – NIPH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 10 (179). **ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE**

Stan w dniu 31 XII

NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Żłobki	54	58	50	74	<i>Nurseries</i>
w tym publiczne	51	53	40	46	<i>of which public</i>
Oddziały żłobkowe przy przedszkolach ..	8	4	13	14	<i>Nursery wards of nursery schools</i>
Kluby dziecięce	-	-	8	12	<i>Children's clubs</i>
w tym publiczne	-	-	1	3	<i>of which public</i>
Miejsca w tys.:					<i>Places in thous.:</i>
w żłobkach	2,5	3,4	3,5	4,7	<i>in nurseries</i>
w klubach dziecięcych	-	-	0,2	0,3	<i>in children's clubs</i>

a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

a In 2005 including weekly nurseries; places and children – including nursery wards.

TABL. 10 (179). **ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE (dok.)**

Stan w dniu 31 XII
NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Dzieci przebywające (w ciągu roku) w tys.:					<i>Children staying (during the year) in thous.</i>
w żłobkach	4,1	5,6	5,8	7,1	<i>in nurseries</i>
w klubach dziecięcych	-	-	0,3	0,3	<i>in children's clubs</i>
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	35	48	<i>Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in urban areas</i>
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych:					<i>Children staying in nurseries and children's clubs:</i>
na 1000 dzieci w wieku do lat 3	25	34	<i>per 1000 children up to the age of 3</i>
na 100 miejsc	96	93	<i>per 100 places</i>

a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

U w a g a. Obok żłobków i klubów dziecięcych w 2012 r. (stan w dniu 31 XII) działało także 12 placówek prowadzących działalność gospodarczą w zakresie sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3, nie wpisanych do rejestru żłobków i klubów dziecięcych, w których były 222 miejsca i przebywało w ciągu roku 292 dzieci.

a In 2005 including weekly nurseries; places and children – including nursery wards.

N o t e. Besides nurseries and children's clubs in 2012 (as of 31 XII) there were 12 institutions which provided private childcare services for children younger than 3 years, not recorded in the nurseries and children's clubs register, in which there were 222 places and 292 children were staying during the year.

TABL. 11 (180). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**
DAY-SUPPORT CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	placówki (stan w dniu 31 XII) centres (as of 31 XII)				wychowankowie w tys. residents in thous.				
O G Ó Ł E M	301	281	273	279	17,4	14,2	13,0	12,7	T O T A L
Opiekuńcze	261	220	212	192	15,4	10,8	9,7	8,4	Care
Specjalistyczne	40	61	61	67	2,0	3,4	3,3	3,4	Specialized
W połączonych formach	-	-	-	20	-	-	-	0,8	In a combination of the forms

TABL. 12 (181). RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Stan w dniu 31 XII

FAMILY FOSTER CARE

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012 ^a	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	5053	5286	5420	5591	Foster families
Spokrewnione z dzieckiem	4065	4218	4315	3580	Related foster families
dzieci ^b	5150	5386	5485	4507	children ^b
Niezawodowe	899	884	904	1790	Non-professional foster families
dzieci ^b	1436	1403	1406	2483	children ^b
Zawodowe ^c	89	184	201	221	Professional foster families ^c
dzieci ^b	339	783	843	847	children ^b
Rodzinne domy dziecka	-	-	-	26	Foster homes
dzieci ^d	-	-	-	164	children ^d

a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. **b** Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, w 2012 r. – w wieku do 25 lat. **c** Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. **d** W wieku do 25 lat.

a Some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. **b** Until 2011 up to the age of 18, in 2012 up to the age of 25. **c** Until 2011 professional, not related to the child foster families. **d** Up to the age of 25.

TABL. 13 (182). INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA^aINSTITUTIONAL FOSTER CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012
	placówki centres				wychowankowie residents				wolontariusze volunteers			
	stan w dniu 31 XII				as of 31 XII							
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	79	78	87	88	2472	2316	2457	2517 ^b	388	248	220	285
Care and education centres												
interwencyjne ... intervention	6	3	2	2	214	50	31	30	40	3	1	1
rodzinne	25	25	25	24	190	199	186	193	26	6	9	6
family												
socjalizacyjne ... socialization	29	24	32	48	1199	959	1106	1625	203	75	68	182
łączące zadania placówek ^c combining tasks of the centres	19	26	28	14	869	1108	1134	669	119	164	142	96

a Patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 264. **b** W tym 202 wychowanków w wieku 0–3 lata i 222 w wieku 4–6 lat oraz 63 sieroty i 180 niepełnosprawnych. **c** Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne.

a See general notes, item 14 on page 264. **b** Of which 202 residents at age 0–3 and 222 residents at age 4–6, as well as 63 orphans and 180 disabled. **c** Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

TABL. 14 (183). **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA^a**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	122	181	189	193	<i>Homes and facilities (excluding branches)</i>
Miejsca ^b :					<i>Places^b:</i>
ogółem	9647	11470	11846	12309	<i>total</i>
na 10 tys. ludności	20,6	24,7	25,6	26,7	<i>per 10 thous. population</i>
Mieszkańcy ^b :					<i>Residents^b:</i>
ogółem	9550	11183	11581	11905	<i>total</i>
w tym kobiety	5060	5024	5187	5585	<i>of which women</i>
w tym do 18 lat	344	486	560	567	<i>of which up to age 18</i>
w tym umieszczeni w ciągu roku ...	3315	3707	3095	4173	<i>of which placed within during the year</i>
na 10 tys. ludności	20,4	24,1	25,0	25,8	<i>per 10 thous. population</i>
Osoby oczekujące na umieszczenie ...	1171	1633	2069	1949	<i>Persons awaiting a place</i>

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. **b** Łącznie z filiami.**a** Including community self-help homes. **b** Including branches.TABL. 15 (184). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)^b	122	181	189	193	<i>Homes and facilities (excluding branches)^b</i>
w których mogą przebywać:					<i>in which may stay:</i>
osoby w podeszłym wieku	40	55	57	60	<i>aged persons</i>
przewlekłe somatycznie chorzy	13	16	16	17	<i>chronically ill with somatic disorders</i>
dorośli niepełnosprawni intelektualnie	12	16	18	18	<i>adults mentally retarded</i>
dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	15	12	13	13	<i>children and young mentally retarded</i>
przewlekłe psychicznie chorzy	23	23	22	20	<i>chronically mentally ill</i>
niepełnosprawni fizycznie	3	5	6	8	<i>physically handicapped</i>
matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	5	8	9	9	<i>mothers with dependent children and pregnant women</i>
bezdomni	10	45	51	52	<i>homeless</i>
inne osoby	1	8	10	11	<i>other persons</i>
Mieszkańcy w domach i zakładach^c	9550	11183	11581	11905	<i>Residents in homes and facilities^c</i>
dla:					<i>for:</i>
osób w podeszłym wieku	2760	3076	3171	3207	<i>aged persons</i>
przewlekłe somatycznie chorych	1204	1316	1269	1285	<i>chronically ill with somatic disorders</i>

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. **b** W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. **c** Łącznie z filiami.**a** Including community self-help homes. **b** In the further division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents. **c** Including branches.

TABL. 15 (184). **PLACÓWKI STACJONARNE POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Mieszkańcy w domach i zakładach^c (dok.)					Residents in homes and facilities^c (cont.)
dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	803	1278	1351	1385	adults mentally retarded
dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	1176	631	613	581	children and young mentally retarded
przewlekłe psychicznie chorych	2410	2167	2186	2131	chronically mentally ill
niepełnosprawnych fizycznie	360	414	444	464	physically handicapped
matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	228	132	152	187	mothers with dependent children and pregnant women
bezdomnych	578	1925	2183	2419	homeless
innych osób	31	244	212	246	other persons

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. **b** W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. **c** Łącznie z filiami.

a Including community self-help homes. **b** In the further division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents. **c** Including branches.

TABL. 16 (185). **ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a**
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^b Beneficiaries ^b	Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thous. zł	SPECIFICATION	
O G Ó Ł E M	2005 2010 2011 2012	235266 185627 181249 172637	334013,6 367413,9 359979,7 290429,6	T O T A L
Pomoc pieniężna	168904	217777,7	Monetary assistance	
w tym:			of which:	
Zasiłek stały	18169	60048,4	Permanent benefit	
Zasiłek okresowy	50054	70414,3	Temporary benefit	
Zasiłek celowy	100188	85627,1	Appropriated benefit	
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	323	1154,2	Assistance to reach self-dependence and to continue education	
Pomoc niepieniężna	80903	72651,9	Non-monetary assistance	
w tym:			of which:	
Schronienie	3730	9787,7	Shelter	
Posiłek	65999	35875,3	Meals	
Ubranie	139	26,8	Clothing	
Sprawienie pogrzebu	940	1710,5	Burial	
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	9771	25086,0	Attendance services and specialized attendance services	
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	75	164,5	Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household	

a Patrz uwagi ogólne, ust. 17 na str. 267. **b** W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Ź r ó d ł o: dane Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

a See general notes, item 17 on page 267. **b** Under the item benefits, recipients may be shown several times.

S o u r c e: data of the Silesian Voivodship Office.

DZIAŁ XII

KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia.

4. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

5. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych oraz przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**,
- działalność sceniczną **zespołów pieśni i tańca**,
- działalność **rozrywkową estradową**.

CHAPTER XII

CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. **A book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while **a pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered to be non-periodic publications.

2. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

A **borrower** is a person who in the course of a reporting year was registered at a library and checked out at least one item.

4. Information concerning **art galleries** includes entities, in which exhibiting is the basic type of activity.

5. Information regarding **theatres and music institutions as well as entertainment enterprises** concerns professional artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, independent in regard to their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

- the activity of **dramatic and puppet theatres**,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances (ballet and musical performances are presented together with operettas),
- the concert activity of **philharmonic halls, orchestras and choirs**,
- the performing activity of **song and dance ensembles**,
- **entertainment** activities.

6. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo lub nośniki cyfrowe). Wśród kin stałych wyróżnia się: **minipleksy** – posiadające od 3 do 7 sal i **multipleksy** – posiadające 8 sal i więcej.

7. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. **Termin turystyka** – zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r., oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróżnych, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka” są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się:

- turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania,
- odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

2. **Baza noclegowa turystyki** dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych).

W ramach:

- obiektów hotelowych do grupy „inne obiekty hotelowe” zalicza się te, które nie spełniają wymagań dla hoteli, moteli i pensjonatów, ale świadczą usługi hotelarskie (np. zajazdy, gościńce) oraz obiekty w trakcie kategoryzacji,
- pozostałych obiektów do grupy „inne obiekty” zalicza się te, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla poszczególnych rodzajów obiektów oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty,

6. *Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive and magnetic tape exploited in video-technique, or digital media). Among fixed cinemas one can distinguish **miniplexes** – equipped with 3 to 7 screens and **multiplexes** – equipped with 8 screens and more.*

7. *Data regarding **radio and television subscribers** concern persons and institutions, which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).*

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in vehicles.

Tourism

1. **Tourism**, in accordance with the Regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

All categories of travellers which fall within the term “tourism” are defined as visitors. This group comprises:

- *tourists, i.e. persons who spent at least one night away from their place of permanent residence,*
- *one-day visitors, i.e. persons who do not spend the night at the place visited.*

2. **Tourist accommodation facilities** include tourist accommodation establishments, i.e. hotels and similar establishments and other facilities (until 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).

Within:

- *hotels and similar facilities, the group “other hotel facilities” has covered facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but which provide hotel services (e.g. road houses, inns) as well as other hotel facilities during categorization,*
- *other facilities, the group “miscellaneous facilities” includes facilities which do not correspond to conditions expected in particular facilities, and other facilities used for tourism (e.g. student dormitories, boarding schools, hostels, weekend*

hostele, ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, ośrodki sportowo-rekreacyjne, ośrodki kolonijne, zakłady uzdrowiskowe).

3. W informacjach o obiektach i miejscach noclegowych turystyki nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. Turystyci zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych (tabl. 12 i 13) rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazywany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych obejmują wszystkie zakłady i punkty gastronomiczne zlokalizowane na terenie danego obiektu. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pialnie, lodziarnie, bufety itp.

Sport

1. Dane o organizacjach kultury fizycznej obejmują wybrane organizacje o ogólnopolskim zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”, uczniowskie kluby sportowe UKS i wyznaniowe kluby sportowe) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku PZSN „Start” – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

2. W kategorii ćwiczących jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia kilka rodzajów sportu. W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

3. W kategorii trenerów i instruktorów sportowych, jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

and holiday accommodation establishments, sport and recreational centres, holiday youth centres as well as health establishments.

3. Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding facilities and the number of bed places for tourists.

4. Occupancy rate of bed places or rooms is a relation of the number of bed places or rooms in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

5. Foreign tourists using tourist accommodation establishments (tables 12 and 13) are registered according to the country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.

6. Catering establishments in tourist accommodation establishments include all catering facilities and outlets located on the premises of a given tourist accommodation establishment. Catering facilities also include cafes, wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice cream parlours and snack-bars.

Sport

1. Data regarding physical education organizations include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of "Rural Sports Clubs", student sports clubs UKS and religious sports clubs) and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" – rehabilitation activity for persons with disabilities.

2. In the category persons practising sports, one person may be indicated more than once depending on the number of disciplines practised. Persons practising sports are classified as either juniors or seniors, depending on the age; various age groups are applied for individual kinds of sports.

3. In the categories coaches and sports instructors, one person may be indicated several times, if this person conducts training in several sport disciplines.

Kultura Culture

TABL. 1 (186). **KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE^a**
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Grand total</i>	Wydawnictwa naukowe <i>Scientific publications</i>	Podręczniki dla szkół wyższych <i>University textbooks</i>	Wydawnictwa zawodowe <i>Professional publications</i>	Podręczniki szkolne <i>School-text books</i>	Wydawnictwa popularne <i>Popular science</i>	Literatura piękna <i>Belles-lettres</i>	
								razem <i>total</i>	w tym dla dzieci i młodzieży <i>of which for children and youth</i>
Tytuły <i>Titles</i>	2005	1356	571	134	47	17	350	237	55
	2010	2462	1003	147	89	16	805	402	59
	2011	2355	961	138	120	9	783	344	47
	2012	2609	1074	122	62	5	828	518	73
Nakład w tys. egz. <i>Number of copies in thous.</i>	2005	2231,3	408,2	61,7	58,2	50,0	815,1	838,1	275,0
	2010	3303,3	578,6	53,6	96,6	72,0	1672,4	830,1	237,0
	2011	3213,0	696,6	55,6	156,4	29,0	1520,5	754,9	124,4
	2012	2848,0	366,1	42,5	58,6	24,5	1534,7	821,6	205,0

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Zakładu Statystyki Wydawnictw Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the Department of Publication Statistics of the National Library.

TABL. 2 (187). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE^a**
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Ukazujące się <i>Published as specified</i>								nieregularnie <i>irregularly</i>
			w tygodniu <i>weekly</i>		w miesiącu <i>monthly</i>		1 raz <i>once</i>				
			6–2 razy <i>times</i>	1 raz <i>once</i>	3–2 razy <i>times</i>	1 raz <i>once</i>	na 2 miesiące <i>bimonthly</i>	w kwartale <i>quarterly</i>	w półroczu <i>half-yearly</i>	w roku <i>yearly</i>	
Tytuły <i>Titles</i>	2005	608	2	38	23	181	57	123	21	51	112
	2010	639	2	44	21	188	54	152	23	65	90
	2011	653	2	41	23	175	65	163	30	74	80
	2012	641	2	44	23	167	64	172	37	76	56
Nakład w tys. egz. <i>Number of copies in thous.</i>	2005	101316,2	29415,7	51056,0	2325,2	15542,2	1263,5	833,0	31,5	73,6	775,5
	2010	110054,1	29268,9	58993,3	3789,6	14652,1	1558,9	1117,5	31,5	73,7	568,6
	2011	110436,9	27998,4	61604,4	4152,4	13539,4	1390,1	1320,0	64,4	72,4	295,4
	2012	97800,9	24850,4	53233,1	3620,3	12765,0	1284,3	1711,9	76,6	60,0	199,3

^a Według miejsca wydania.

Źródło: dane Zakładu Statystyki Wydawnictw Biblioteki Narodowej.

^a According to published place.

Source: data of the Department of Publication Statistics of the National Library.

TABL. 3 (188). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	840	814	815	804	<i>Libraries (as of 31 XII)</i>
w tym na wsi	354	340	342	336	<i>of which in rural areas</i>
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	45	34	33	24	<i>Library service points (as of 31 XII)</i>
w tym na wsi	24	18	19	13	<i>of which in rural areas</i>
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	16944,0	16733,4	16723,8	16616,8	<i>Collection (as of 31 XII) in thous. vol.</i>
w tym na wsi	3822,7	3783,6	3816,7	3787,9	<i>of which in rural areas</i>
Czytelnicy ^a w tys.	1053,9	882,2	877,3	867,9	<i>Borrowers^a in thous.</i>
w tym na wsi	154,8	140,6	141,7	142,2	<i>of which in rural areas</i>
Wypożyczenia ^{ab} :					<i>Loans^{ab}:</i>
w tysiącach wol.	21586,1	17363,9	17340,7	17083,8	<i>in thousand vol.</i>
w tym na wsi	3246,1	2863,2	2898,6	2871,8	<i>of which in rural areas</i>
na 1 czytelnika w wol.	20,5	19,7	19,8	19,7	<i>per borrower in vol.</i>
w tym na wsi	21,0	20,4	20,5	20,2	<i>of which in rural areas</i>

a Łącznie z punktami bibliotecznymi. **b** Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

a Including library service points. **b** Excluding interlibrary lending.

TABL. 4 (189). **MUZEA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	47	55	57	56	<i>Museums with branches^a</i>
Muzealia ^a w tys.	961,4	1155,2	1158,4	1696,1	<i>Museum exhibits^a in thous.</i>
Wystawy czasowe					<i>Temporary exhibitions</i>
własne ^b	273	318	356	362	<i>own^b</i>
obce ^c	131	149	200	208	<i>exterior^c</i>
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	721,8	1108,7	1153,0	1159,9	<i>Museum and exhibition visitors in thous.</i>
w tym młodzież szkolna ^d	307,5	274,6	265,3	187,1	<i>of which primary and second- ary school students^d</i>

a Stan w dniu 31 XII. **b** W kraju. **c** Krajowe i z zagranicy. **d** Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

a As of 31 XII. **b** In Poland. **c** Domestic and foreign. **d** Visiting museums in organized groups.

TABL. 5 (190). **INSTYTUCJE PARAMUZEALNE**
MUSEUM-RELATED INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Instytucje (stan w dniu 31 XII) ...	6	8	10	11	<i>Institutions (as of 31 XII)</i>
Ogród zoologiczny	1	1	1	1	<i>Zoological Garden</i>
Ogród botaniczny ^a	2	3	3	3	<i>Botanical Garden^a</i>
Inne	3	4	6	7	<i>Others</i>

a Łącznie z oddziałem.

a Including branch.

TABL. 5 (190). **INSTYTUCJE PARAMUZEALNE (dok.)**
MUSEUM-RELATED INSTITUTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Zwiedzający w tys.	512,7	818,1	1058,3	928,9	Visitors in thous.
w tym młodzież szkolna w zorganizowanych grupach ..	78,2	301,9	317,5	346,2	of which primary and secondary schools students visiting in groups
Ogród zoologiczny	334,5	280,6	402,2	316,5	Zoological Garden
Ogród botaniczny ^a	45,1	59,9	101,9	99,4	Botanical Garden ^a
Inne	133,1	477,6	554,3	513,0	Others

^a Łącznie z oddziałem.

^a Including branch.

TABL. 6 (191). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION
				ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector	
Galerie (stan w dniu 31 XII)	28	41	42	39	29	10	Galleries (as of 31 XII)
Wystawy ^a	291	421	418	400	348	52	Exhibitions ^a
w tym z zagranicy ...	26	26	34	21	15	6	of which foreign
Ekspozycje ^a	332	444	451	435	361	74	Expositions ^a
Zwiedzający w tys.	216,0	336,9	358,8	364,4	292,5	71,9	Visitors in thous.

^a W kraju.

^a In Poland.

TABL. 7 (192). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje ^a Institutions ^a	Miejsca na widowni w stałej sali ^a Seating in fixed halls ^a	Przedsta- wienia i koncerty ^b Perform- ances and concerts ^b	Widzowie i słuchacze ^b w tys. Audience ^b in thous.	SPECIFICATION
TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE					THEATRES AND MUSIC INSTITUTIONS
2005	24	9995	4849	1281,7	
2010	20	8804	6582	1415,9	
2011	21	8742	6662	1386,8	
2012	19	9159	6813	1335,5	
Teatry	9	3878	2758	561,5	Theatres
dramatyczne	6	3241	1791	416,3	dramatic
lalkowe	3	637	967	145,1	puppet
Teatry muzyczne	4	2146	618	254,8	Music theatres
Filharmonie	3	1757	1517	236,1	Philharmonic halls

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

^a As of 31 XII. ^b Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 7 (192). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE (dok.)**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje ^a <i>Institutions^a</i>	Miejsca na widowni w stałej sali ^a <i>Seating in fixed halls^a</i>	Przedsta- wienia i koncerty ^b <i>Perform- ances and concerts^b</i>	Widzowie i słuchacze ^b w tys. <i>Audience^b in thous.</i>	<i>SPECIFICATION</i>
Orkiestry symfoniczne i kameralne	2	1228	1806	199,7	<i>Symphonic and chamber orchestras</i>
Zespoły pieśni i tańca	1	150	114	83,4	<i>Song and dance ensem- bles</i>
PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE					<i>ENTERTAINMENT ENTERPRISES</i>
2005	3	–	1943	457,5	
2010	2	–	405	132,6	
2011	2	–	224	127,2	
2012	2	–	460	149,5	

a Stan w dniu 31 XII. **b** Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organi-
zowanymi w plenerze.

a As of 31 XII. **b** Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 8 (193). **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**

Stan w dniu 31 XII

CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS, COMMUNITY

CENTRES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2011	2012			<i>SPECIFICATION</i>
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Instytucje	371	387	350	362	226	136	<i>Institutions</i>
domy kultury	90	106	78	74	60	14	<i>cultural establishments</i>
ośrodki kultury	130	133	145	156	64	92	<i>cultural centres</i>
kluby	64	69	67	67	67	–	<i>clubs</i>
światlice	87	79	60	65	35	30	<i>community centres</i>
Pracownie specjalistyczne	455	534	640	721	493	228	<i>Specialized workshops</i>
Imprezy (w ciągu roku)	18569	22284	19422	20051	15885	4166	<i>Events (during the year)</i>
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	3460,3	3692,3	3157,6	3393,3	2718,7	674,6	<i>Event participants (during the year) in thous.</i>
Kursy (w ciągu roku)	514	791	731	792	509	283	<i>Courses (during the year)</i>
Absolwenci kursów (w ciągu roku)	8136	14399	11952	12368	7901	4467	<i>Course graduates (during the year)</i>
w tym dzieci i młodzież ^a ..	3966	5245	4901	6521	3881	2640	<i>of which children and youth^a</i>
Zespoły artystyczne	1959	2099	1560	1690	1142	548	<i>Artistic ensembles</i>
Członkowie zespołów artystycznych	34251	38253	27811	32222	20431	11791	<i>Members of artistic ensem- bles</i>
w tym dzieci i młodzież ^a ..	18097	20512	14352	16294	11251	5043	<i>of which children and youth^a</i>
Koła (kluby)	1363	1444	1677	1873	1339	534	<i>Groups (clubs)</i>
Członkowie kół (klubów)	29292	31320	42217	45936	31461	14475	<i>Members of groups (clubs)</i>
w tym dzieci i młodzież ^a ..	11625	13186	14171	15648	11435	4213	<i>of which children and youth^a</i>

a W wieku poniżej 15 lat.

U w a g a. Do 2011 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 2 lata.

a Below the age of 15.

N o t e. Until 2011 data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 9 (194). **KINA STAŁE**
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	61	56	53	51 ^a	Cinemas (as of 31 XII)
w tym miasta	58	54	52	50	of which in urban areas
w tym multiplexy	6	10	11	11	of which multiplexes
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII)	130	182	185	188	Screens (as of 31 XII)
w tym miasta	127	180	184	187	of which in urban areas
w tym multiplexy	64	103	111	112	of which multiplexes
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	32945	39385	38255	39024	Seats (as of 31 XII) in thous.
w tym miasta	32555	38988	38047	38811	of which in urban areas
w tym multiplexy	13746	20483	22118	22222	of which multiplexes
Seanse	134788	308569	301080	294667	Screenings
w tym miasta	134693	308517	301037	294623	of which in urban areas
w tym multiplexy	94912	225157	214593	202177	of which multiplexes
na 1 kino	2210	5510	5681	5778	per cinema
Widzowie	3120463	5460594	5644274	5338734	Audience
w tym miasta	3116986	5458153	5642070	5336504	of which in urban areas
w tym multiplexy	2073458	3658149	3635514	3335861	of which multiplexes
na 1 kino	51155	97511	106496	104681	per cinema
na 1 seans	23	18	19	18	per screening

^a W tym 7 minipleksów.

^a W tym 7 miniplekses.

TABL. 10 (195). **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**

Stan w dniu 31 XII

CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	485217	625109	636376	638409	T O T A L
Na 1000 ludności	104	135	138	138	Per 1000 population

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

S o u r c e: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 11 (196). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**

Stan w dniu 31 XII

RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS

As of 31 XII

WYSZCZE- GÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICA- TION
	w tys. in thous.				na 1000 ludności per 1000 population				
Abonenci radiowi	1196,8	1005,6	999,9	1005,3	255	217	216	218	Radio subscribers
miasta	995,7	849,5	844,5	848,8	270	235	235	237	urban areas
wieś	201,1	156,0	155,4	156,5	201	152	151	151	rural areas
Abonenci telewizyjni	1164,0	975,5	969,5	972,8	248	210	210	211	Television subscribers
miasta	967,7	823,4	818,0	820,5	263	228	228	229	urban areas
wieś	196,2	152,1	151,4	152,3	196	148	147	147	rural areas

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.

S o u r c e: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka

Tourism

TABL. 12 (197). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011 ^a	2012 ^a	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	441^b	511^b	624	617	Facilities (as of 31 VII)
w tym całoroczne	399	470	569	566	of which open all year
Obiekty hotelowe	186	268	273	267	Hotels and similar facilities
hotele	112	156	172	169	hotels
motele	3	3	4	4	motels
pensjonaty	9	13	12	11	boarding houses
inne obiekty hotelowe	62	96	85	83	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	255 ^b	243 ^b	351	350	Other facilities
domy wycieczkowe	5	3	4	4	excursion hostels
schroniska	9	12	12	12	shelters
schroniska młodzieżowe	22	23	24	21	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	21	21	21	19	of which school youth hostels
kempingi	7	5	7	7	camping sites
pola biwakowe	3	13	13	13	tent camp sites
ośrodki wczasowe	66	50	47	49	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	41	44	41	42	training-recreational centres
domy pracy twórczej	1	1	1	1	creative arts centres
zespoły domków turystycznych	9	14	16	12	complexes of tourist cottages
hostele	3	2	2	hostels
pokoje gościnne	90	86	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	26	37	agrotourism lodgings
inne obiekty	92	75	68	64	miscellaneous facilities
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	35341^b	40989^b	44803	44155	Bed places (as of 31 VII)
w tym całoroczne	31926	38327	41307	40651	of which open all year
Obiekty hotelowe	15926	22831	23881	23535	Hotels and similar facilities
hotele	12085	16340	17829	17664	hotels
motele	72	115	137	137	motels
pensjonaty	384	590	468	433	boarding houses
inne obiekty hotelowe	3385	5786	5447	5301	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	19415 ^b	18158 ^b	20922	20620	Other facilities
domy wycieczkowe	189	134	170	170	excursion hostels
schroniska	356	434	480	495	shelters
schroniska młodzieżowe	1314	1351	1447	1278	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1144	1149	1185	1048	of which school youth hostels
kempingi	1238	768	850	950	camping sites
pola biwakowe	489	570	810	810	tent camp sites
ośrodki wczasowe	4795	4122	3793	4067	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	3846	3835	3406	3422	training-recreational centres
domy pracy twórczej	21	19	19	19	creative arts centres
zespoły domków turystycznych	432	552	1094	585	complexes of tourist cottages ^c
hostele	190	141	150	hostels
pokoje gościnne	2310	2306	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	440	709	agrotourism lodgings
inne obiekty	6735	6183	5962	5659	miscellaneous facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 12 (197). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011 ^a	2012 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	1530951^b	1769019^b	1877397	1852825	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni	263149	252591	275617	286849	<i>of which foreign tourists</i>
Obiekty hotelowe	922083	1246710	1306822	1293583	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	744420	998994	1074998	1084076	<i>hotels</i>
motele	6926	15881	14818	9233	<i>motels</i>
pensjonaty	12959	17370	14962	13243	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	157778	214465	202044	187031	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	608868 ^b	522309 ^b	570575	559242	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	2693	5023	4827	4538	<i>excursion hostels</i>
schroniska	12130	12399	16505	16721	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	39414	48882	47708	44356	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	35146	44549	42920	40321	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	11416	9830	11144	8920	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	2875	1409	1681	2160	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	134353	103479	100535	96874	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	150809	138155	103206	108554	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	302	416	502	393	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	3610	9014	11155	11504	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
hostele	8749	7089	6664	<i>hostels</i>
pokoje gościnne	67281	66213	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	5096	10411	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	251266	184953	193846	181934	<i>miscellaneous facilities</i>
Udzielone noclegi	3811710^b	4585385^b	4752371	4631977	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym	629051	597579	588221	564598	<i>of which foreign tourists</i>
Obiekty hotelowe	1869703	2441711	2525393	2487650	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	1394657	1770204	1930320	1907757	<i>hotels</i>
motele	13159	18586	18561	14478	<i>motels</i>
pensjonaty	32474	50919	45568	43333	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	429413	602002	530944	522082	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	1942007 ^b	2143674 ^b	2226978	2144327	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	10455	13593	12135	10824	<i>excursion hostels</i>
schroniska	23663	18528	29747	25961	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	91091	117683	110447	104160	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	76606	107215	100390	94353	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	25141	16474	20784	17494	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	3932	2639	2593	3484	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	482212	425120	368395	380233	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	500264	389927	318565	341660	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	1876	2679	2579	2467	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	15117	29413	42301	32421	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
hostele	23983	19008	18404	<i>hostels</i>
pokoje gościnne	145756	132212	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	22543	35124	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	788256	1103635	1132125	1039883	<i>miscellaneous facilities</i>

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwatery agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13 (198). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011 ^a	2012 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	263149^b	252591^b	275617	286849	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	222570	227410	251587	261736	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	207816	210131	234683	246971	<i>hotels</i>
motele	661	402	382	397	<i>motels</i>
pensjonaty	238	736	646	632	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	13855	16141	15876	13736	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	40579 ^b	25181 ^b	24030	25113	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	165	254	404	195	<i>excursion hostels</i>
schroniska	96	77	44	128	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	1566	1401	1741	1863	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1434	1364	1592	1794	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	5095	3091	4075	3439	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	–	–	–	11	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	4775	984	661	1361	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	8897	7108	3857	4311	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	–	–	–	–	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	30	133	160	191	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
hostele	984	839	601	<i>hostels</i>
pokoje gościnne	1422	1945	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	44	131	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	19955	11149	10783	10937	<i>miscellaneous facilities</i>
Udzielone noclegi	629051^b	597579^b	588221	564598	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	500610	517157	516547	497351	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	457276	418411	460927	456527	<i>hotels</i>
motele	1138	676	790	718	<i>motels</i>
pensjonaty	880	3729	1488	1124	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	41316	94341	53342	38982	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	128441 ^b	80422 ^b	71674	67247	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	406	1004	1299	708	<i>excursion hostels</i>
schroniska	121	77	44	132	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	3587	4360	5233	6193	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	2809	4192	4893	6114	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	7664	4790	6490	5470	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	–	–	–	77	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	23596	4048	2878	4718	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	45212	22662	14744	15439	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	–	–	–	–	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	107	1575	2419	1445	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
hostele	1804	1323	1267	<i>hostels</i>
pokoje gościnne	2564	4638	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	267	422	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	47748	40102	34413	26738	<i>miscellaneous facilities</i>

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. **b** Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. **c** Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. **b** Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. **c** Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 14 (199). WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a
 OCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych occupancy rate of bed places				stopień wykorzystania pokoi occupancy rate of rooms				
	w %				in %				
Obiekty hotelowe	32,9	29,7	29,2	28,8	38,7	36,9	37,2	36,1	Hotels and similar facilities
hotele	33,7	29,9	30,1	29,3	41,1	38,2	39,1	37,6	hotels
motele	44,5	43,3	40,3	28,9	54,0	55,1	44,1	28,8	motels
pensjonaty	24,1	24,2	24,6	24,2	18,5	31,8	30,7	28,5	boarding houses
inne obiekty hotelowe	31,1	29,5	26,6	27,4	31,7	32,7	30,6	31,0	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	32,1	37,7	34,1	33,8	x	x	x	x	Other facilities

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 282.

^a See general notes, item 4 on page 282.

TABL. 15 (200). PŁACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI

Stan w dniu 31 VII

CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION
 ESTABLISHMENTS
 As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restauracje Restaurants	Bary Bars	Stołówki Canteens	Punkty gastronomiczne Food stands	SPECIFICATION	
OGÓŁEM^a	2005	169	194	89	45	TOTAL^a
	2010	247	203	117	49	
	2011	239	225	113	63	
	2012	239	190	114	44	
Obiekty hotelowe	207	129	17	11	Hotels and similar facilities:	
hotele	165	103	3	4	hotels	
motele	2	–	–	1	motels	
pensjonaty	5	4	2	1	boarding houses	
inne obiekty hotelowe	35	22	12	5	other hotel facilities	
Pozostałe obiekty	32	61	97	33	Other facilities	
domy wycieczkowe	1	–	1	–	excursion hostels	
schroniska	–	2	2	7	shelters	
schroniska młodzieżowe	–	–	2	–	youth hostels	
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	–	–	1	–	of which school youth hostels	
kempingi	–	1	1	–	camping sites	
ośrodki wczasowe	3	16	35	4	holiday centres	
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	10	20	23	3	training-recreational centres	
domy pracy twórczej	–	–	–	–	creative arts centres	
zespoły domków turystycznych	2	–	1	7	complexes of tourist cottages	
hostele	–	–	–	–	hostels	
pokoje gościnne	6	8	7	4	rooms for rent	
kwatery agroturystyczne	–	–	2	6	agrotourism lodgings	
inne obiekty	10	14	23	2	miscellaneous facilities	

^a W latach 2005-2011 bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli.

^a In 2005-2011 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 – hostels.

TABL. 16 (201). HOTELE WEDŁUG KATEGORII
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Kategorie Categories					w trakcie kate- goryzacji in the process of the catego- rization
			*****	****	***	**	*	
OGÓŁEM^a	2005	112	2	8	37	34	12	19
TOTAL^a	2010	156	3	18	68	40	13	14
	2011	172	3	21	75	43	14	16
	2012	169	3	24	75	42	13	12
Pokoje ^a	2005	6116	162	722	1840	1818	449	1125
Rooms ^a	2010	8216	269	2246	3019	1806	444	432
	2011	8993	269	2560	3286	1929	483	466
	2012	8893	269	2806	3185	1864	391	378
Miejsca noclegowe ^a	2005	12085	304	1146	3481	3408	967	2779
Bed places ^a	2010	16340	513	4722	5838	3466	872	929
	2011	17829	513	5292	6358	3691	975	1000
	2012	17664	512	5826	6236	3539	802	749
Korzystający z noclegów w tys.	2005	744,4	13,4	75,2	241,6	219,0	56,7	138,5
Tourists accommodated in thous.	2010	999,0	23,3	270,5	349,9	223,5	89,3	42,6
	2011	1075,0	22,2	305,1	392,9	230,1	80,2	44,5
	2012	1084,1	22,6	323,5	398,6	237,9	62,7	38,9
w tym turyści zagraniczni of which foreign tourists	2005	207,8	1,8	35,0	83,3	57,3	7,4	23,0
	2010	210,1	6,4	48,3	85,9	45,6	17,7	6,2
	2011	234,7	6,4	60,3	98,8	49,3	14,0	5,8
	2012	247,0	5,7	68,8	102,1	55,5	8,2	6,7
Stopień wykorzystania w %: Occupancy rate in %:								
miejsc noclegowych	2005	33,7	22,8	34,4	33,8	34,8	29,5	34,8
bed places	2010	29,9	22,2	31,2	27,8	32,7	37,5	23,2
	2011	30,1	21,0	29,4	29,0	34,6	33,7	26,7
	2012	29,3	22,9	26,9	29,5	32,7	36,2	28,1
pokoji	2005	41,1	26,7	46,9	42,7	38,5	32,2	45,3
rooms	2010	38,2	30,7	39,8	38,7	39,7	39,3	25,8
	2011	39,1	29,1	39,3	40,0	42,0	36,4	30,3
	2012	37,6	29,2	36,7	39,4	38,2	38,1	31,5

a Stan w dniu 31 VII.

a As of 31 VII.

Sport

Sport

TABL. 17 (202). **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE**
 Stan w dniu 31 XII
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2012	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ^a PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS^a				
Jednostki organizacyjne	735	728	735	Organizational entities
Członkowie	72014	67371	67207	Members
Ćwiczący ^b	71328	72494	72936	Persons practising sports ^b
KLUBY SPORTOWE^c SPORTS CLUBS^c				
Jednostki organizacyjne	1088	1308	1351	Organizational entities
Członkowie	99962	97921	102891	Members
Ćwiczący	92137	98924	104524	Persons practising sports
mężczyźni	70612	76253	80392	males
kobiety	21525	22671	24132	females
w tym juniorzy ^d	68941	68018	74989	of which juniors ^d
Sekcje sportowe	2142	2241	2201	Sports sections
Trenerzy	1142	1406	1809	Coaches
klasy M (mistrzowskiej)	56	90	143	M class (champion)
klasy I	145	202	317	I class
klasy II	941	1114	1349	II class
Instruktorzy sportowi	2394	2705	2752	Sports instructors
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	1270	1117	1082	Other persons conducting sports activities

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 282. **b** Dane szacunkowe. **c** Łącznie z uczniowskimi klubami sportowymi UKS i wyznaniowymi klubami sportowymi. **d** Dane obejmują: młodzieżowców, juniorów i juniorów młodszych.

a See general notes, item 1 on page 282. **b** Estimated data. **c** Including Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. **d** Data include: youths, juniors and younger juniors.

TABL. 18 (203). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2012 R.**

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2012

As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU ^b	Sekcje Sections	Ćwiczący <i>Persons practising sports</i>			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS ^b
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Akrobatyka ^c	7	453	392	445	11	9	Acrobatics ^c
Badminton	15	323	138	267	1	17	Badminton
Biathlon ^c	10	514	191	457	13	21	Biathlon ^c
Boks	18	747	110	552	6	28	Boxing
Brydż sportowy	8	425	143	176	4	4	Bridge Rhythmic gymnastics
Gimnastyka artystyczna	5	144	144	143	1	6	Artistic gymnastics
Gimnastyka sportowa ...	9	387	193	384	19	15	Artistic gymnastics
Hokej na lodzie	19	966	44	582	31	20	Ice hockey
Hokej na trawie	12	512	188	457	12	9	Field hockey
Jeździectwo ^c	39	501	346	220	5	67	Equestrian sport ^c
Judo	33	2598	749	2310	37	45	Judo
Kajakarstwo górskie.....	3	63	28	40	4	3	Mountain canoeing
Kajakarstwo klasyczne	6	219	82	210	4	14	Classic canoeing
Karate ^c	39	2693	775	1983	17	91	Karate ^c
Karate tradycyjne ^c	14	1131	281	892	6	30	Traditional karate ^c
Kolarstwo szosowe.....	12	217	68	168	3	16	Road cycling
Kolarstwo torowe.....	5	84	24	79	2	9	Track cycling
Koszykówka	105	4783	1296	4132	111	70	Basketball
Lekkoatletyka	82	3110	1397	2494	97	57	Athletics
Łucznictwo	10	245	86	157	2	12	Archery
Łyżwiarstwo figurowe....	4	150	109	145	5	4	Figure skating
Narciarstwo alpejskie ...	19	1051	486	430	13	31	Alpine skiing
Narciarstwo klasyczne	22	512	207	359	15	36	Classic skiing
Pięciobój nowoczesny .	4	364	36	278	3	9	Modern pentathlon
Piłka nożna	704	41549	1195	29253	809	851	Football
Piłka ręczna	45	2448	1324	2174	49	66	Handball
Piłka siatkowa.....	250	8740	4754	6900	174	205	Volleyball
Pływanie	62	5053	2315	4792	85	77	Swimming
Podnoszenie ciężarów	5	186	40	87	4	4	Weight lifting
Rugby	6	233	18	139	2	10	Rugby
Sport motorowy ^c	15	225	16	72	2	8	Motorsport ^c
Sport lotniczy ^c	18	729	72	318	1	50	Air sport ^c
Strzelectwo sportowe ^c ..	17	741	98	111	3	52	Sport shooting ^c
Szachy	42	1714	462	1252	9	56	Chess

a Łącznie z uczniowskimi klubami sportowymi UKS i wyznaniowymi klubami sportowymi. **b** Do 2009 r. określane jako dyscypliny sportu. **c** Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

a Including Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. **b** Until 2009 defined as disciplines. **c** A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 18 (203). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2012 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2012 (cont.)

As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU ^b	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS ^b
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Szermierka	22	1044	504	964	39	17	Fencing
Taekwon-do ITF	14	963	253	751	8	23	Taekwon-do ITF
Tenis	34	1375	495	985	17	47	Tennis
Tenis stołowy	118	2996	5838	2144	29	116	Table tennis
Zapasy w stylu klasycznym	6	247	42	213	4	6	Greco-Roman wrestling
Zapasy w stylu wolnym	5	343	85	312	10	8	Free style wrestling
Zeglarstwo ^c	22	569	149	190	5	62	Sailing ^c

a Łącznie z uczniowskimi klubami sportowymi UKS i wyznaniowymi klubami sportowymi. **b** Do 2009 r. określane jako dyscypliny sportu. **c** Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

a Including Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. **b** Until 2009 defined as disciplines. **c** A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 19 (204). **WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE^a W 2010 R.**

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS^a FACILITIES IN 2010

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym dostosowane do osób niepełno- sprawnych Of which adapted for the disabled	SPECIFICATION
Stadiony	170	63	Stadiums
w tym piłkarskie	120	42	of which football
Boiska do gier wielkich	546	170	Fields for big games
w tym piłkarskie	541	168	of which football
Boiska do gier małych	127	30	Fields for small games
koszykówki	45	11	basketball
piłki ręcznej	20	3	handball
piłki siatkowej	62	16	volleyball
Boiska uniwersalne-wielozadaniowe	133	80	Universal and multipurpose sports fields
Korty tenisowe	156	47	Tennis courts
Hale sportowe	86	62	Sports halls
Sale gimnastyczne ^b	99	44	Gyms ^b
Pływalnie	104	61	Swimming pools
Tory sportowe	6	2	Sports tracks
Lodowiska sztuczne	30	10	Artificial skating rinks
Ścieżki rowerowe w km	1213,0	128,5	Bicycle paths – length in km

a Bez obiektów przyszkolnych. **b** Łącznie z salami pomocniczymi.

a Excluding schools facilities. **b** Including auxiliary gym.

DZIAŁ XIII

NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

1. Działalność badawcza i rozwojowa (badania naukowe i prace rozwojowe, w skrócie B+R) są to systematycznie prowadzone prace twórcze, podjęte dla zwiększenia zasobu wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy.

Obejmuje ona **badania naukowe** (badania podstawowe, badania stosowane i badania przemysłowe) oraz **prace rozwojowe**.

Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek prowadzących tę działalność:

- 1) **jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe**, tj. jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych:
 - a) instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk; w danych statystycznych do 2009 r. ujmowano również samodzielne zakłady naukowe, które zgodnie z ustawą z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 619) zostały przekształcone w instytuty naukowe bądź przez nie wchłonięte,
 - b) instytuty badawcze działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 618); do 2009 r. określane jako jednostki badawczo-rozwojowe, które działały na podstawie ustawy z dnia 25 VII 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (jednolity tekst Dz. U. 2001 Nr 33, poz. 388, z późniejszymi zmianami),
 - c) inne, tj. pozostałe jednostki zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”;
- 2) **pomocnicze jednostki naukowe**, tj. biblioteki naukowe, archiwa naukowe, muzea, pomocnicze jednostki naukowe PAN oraz stowarzyszenia naukowe i fundacje wspierające działalność badawczą i prace rozwojowe; określane do 2009 r. jako jednostki obsługi nauki;

CHAPTER XIII

SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

1. Research and development (scientific research and experimental development – R&D) includes systematically conducted creative work, undertaken in order to increase knowledge, including knowledge of man, culture and society as well as for discovering new uses for this knowledge.

Research and development includes **scientific research** (basic research, applied research, industrial research) and **experimental development**.

Information regarding research and development includes the following groups of entities conducting research and development:

- 1) **scientific and research-development units**, i.e. units involved mainly in carrying out scientific research and experimental development:
 - a) scientific institutes of the Polish Academy of Sciences; until 2009 statistical data included independent research departments which were transformed or incorporated into scientific institutes according to the Law on the Polish Academy of Sciences, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws 2010 No. 96, item 619),
 - b) research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws 2010 No. 96, item 618); until 2009 defined as branch research-development units which operated on the basis of the Law on the Research and Development Units dated 25 VII 1985 (uniform text, Journal of Laws 2001 No. 33, item 388, with later amendments),
 - c) other units classified into PKD 2007 division 72 “Scientific research and development”;
- 2) **auxiliary scientific units**, i.e. scientific libraries, scientific archives, museums, auxiliary scientific units of the Polish Academy of Sciences, associations and foundations supporting research and development; until 2009 defined as science support units;

- 3) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”), obejmujące przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, które obok swojej podstawowej działalności, prowadzą działalność badawczą i rozwojową; do 2009 r. określane jako jednostki rozwojowe;
- 4) **szkoły wyższe**;
- 5) **pozostałe jednostki** – instytucje prowadzące działalność badawczą i rozwojową obok swojej podstawowej działalności, nieujęte w ww. pozycjach, np. szpitale, parki narodowe i ogrody botaniczne, agencje i instytucje rządowe.

2. Nakłady na działalność badawczo-rozwojową obejmują:

- 1) **nakłady wewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania; do nakładów wewnętrznych zalicza się nakłady bieżące poniesione na badania podstawowe, stosowane, przemysłowe i prace rozwojowe oraz nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R;
- 2) **nakłady zewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych w danej jednostce nabytych od innych jednostek (krajowych i zagranicznych).

Nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R podaje się łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R i spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych.

3. Dane dotyczące **zatrudnienia** w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia faktycznego zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczo-rozwojową.

4. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (tabl. 5) opracowano zgodnie z metodologią stosowaną przez EUROSTAT i obejmują następujące **sektory finansujące**, z których pochodzą środki na finansowanie działalności badawczej i rozwojowej:

- 3) **economic entities** (not classified into PKD 2007 division 72 „Scientific research and development”) including mainly industrial enterprises conducting research and development besides their main principal activity; until 2009 defined as development units;
- 4) **tertiary education institutions**;
- 5) **other units** – institutions conducting R&D besides their main principal activity, not included in the above positions, e.g., hospitals, national parks, botanic gardens, state agencies and institutions.

2. Expenditures on research and development include:

- 1) **internal expenditures**, including the value of research and development works of a given entity carried out by their own research facilities, regardless of their sources of financing; internal expenditures include current expenditures borne on basic research, applied research, industrial research and experimental development as well as capital expenditures on fixed assets connected with R&D;
- 2) **external expenditures**, including the value of research and development works of a given entity purchased from other (national and foreign) entities.

Capital expenditures on fixed assets connected with R&D comprise expenditures on purchase or manufacture of research equipment, necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in fixed assets until completion of the project.

3. Data regarding **employment** in R&D include exclusively persons employed directly on this activity (or providing direct services for R&D) and spending at least 10 percent of their nominal working time on R&D.

Full-time equivalents (FTE) are calculating units used to establish the actual time spent on research and development work. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

4. Data regarding expenditures on research and development by source of funds (table 5) were compiled in accordance with the methodology applied by EUROSTAT covering the following **sectors of funding**, from which the funding for research and development comes:

- 1) **sektor rządowy** – krajowe jednostki rządowe (m.in. ministerstwa) i samorządowe, (w tym jednostki samorządu terytorialnego), jednostki naukowe PAN i instytuty badawcze podlegające ministerstwu, powołane na podstawie ustawy o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 618),
- 2) **sektor przedsiębiorstw** – krajowe podmioty gospodarcze,
- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** – krajowe szkoły wyższe oraz podległe im instytuty badawcze, stacje doświadczalne i kliniki,
- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** – krajowe: fundacje, partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystw i stowarzyszeń (zawodowych, naukowych, religijnych itp.) oraz osoby fizyczne,
- 5) **zagranica** – organizacje międzynarodowe, instytucje i przedsiębiorstwa zagraniczne oraz osoby fizyczne.

5. Działalność innowacyjna obejmuje całość działań naukowych, technicznych, organizacyjnych, finansowych i komercyjnych, które rzeczywiście prowadzą lub mają w zamierzeniu prowadzić do wdrażania innowacji. Niektóre z tych działań same z siebie mają charakter innowacyjny, natomiast inne nie są nowością, lecz są konieczne do wdrażania innowacji. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczo-rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

6. Nakłady na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych obejmują nakłady na: prace badawcze i rozwojowe (B+R) wykonane przez własne zaplecze badawcze przedsiębiorstw, jak również nabyte od innych jednostek, zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia know-how, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe nakłady poniesione na wprowadzenie innowacji produktowych i procesowych.

7. Innowacja produktowa to wprowadzenie na rynek wyrobu lub usługi, które są nowe lub istotnie ulepszone w zakresie swoich cech lub zastosowań. Zalicza się tu znaczące udoskonalenia pod względem specyfikacji technicznych, komponentów i materiałów, wbudowanego oprogramowania, łatwości obsługi lub innych cech funkcjonalnych.

- 1) **government sector** – national government entities (among others, ministries) and local government entities (including local self-government entities), the scientific units of the Polish Academy of Sciences and research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes (Journal of Laws 2010 No. 96, item 618) subject to the ministries,
- 2) **business enterprise sector** – national economic entities,
- 3) **higher education sector** – national tertiary education institutions and subordinated to them research institutes, experiment stations and clinics,
- 4) **private non-profit sector** – national: foundations, political parties, trade unions, consumer associations, societies and associations (professional, scientific, religious, etc.) and natural persons,
- 5) **abroad** – international organizations, foreign institutions and companies and natural persons.

5. Innovation activities comprises all scientific, technological, organisational, financial and commercial actions which actually, or are intended to, lead to the implementation of innovations. Some innovation activities are themselves innovative, others are not novel activities but are necessary for the implementation of innovations. Innovation activities also include R&D that is not directly related to the development of a specific innovation.

6. Expenditures on product and process innovations include expenditures on R&D (intramural and extramural), acquisition of knowledge from external sources (patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of product and process innovations (machinery, technical equipment, tools, transport equipment, buildings constructions and land), personnel training connected with innovation activity, marketing connected with new or significantly improved products and other preparations for the implementation of product and process innovations.

7. A product innovation is the market introduction of a good or service that is new or significantly improved with respect to its characteristics or intended uses. This includes significant improvements in technical specifications, components and materials, incorporated software, user friendliness or other functional characteristics.

8. Innowacja procesowa to wdrożenie nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, dystrybucji i wspierania działalności w zakresie wyrobów i usług.

8. A process innovation is the implementation of new or significantly improved production or delivery methods and supporting methods in range of goods and services.

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

1. The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.

2. Dane o przedsiębiorstwach dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) do wybranych sekcji: Przetwórstwo przemysłowe, Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, Budownictwo, Handel; naprawa pojazdów samochodowych, Transport i gospodarka magazynowa, Zakwaterowanie i gastronomia, Informacja i komunikacja, Obsługa rynku nieruchomości, Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), Administrowanie i działalność wspierająca, Pozostała działalność usługowa – naprawa i konserwacja komputerów i sprzętu komunikacyjnego.

2. Data on enterprises concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the Polish Classification of Activities PKD 2007: Manufacturing; Electricity, gas, steam and air conditioning supply; Water supply, sewerage and waste management and remediation activities; Construction; Wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles; Transportation and storage; Accommodation and food service activities; Information and communication; Real estate activities; Professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities); Administrative and support service activities; Other service activities (repair of computers and communication equipment).

3. Pojęcie **administracja publiczna** odnosi się do organów świadczących usługi publiczne, jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

3. **Public authorities** refer to organs performing both public services and typical administration activities, e.g. tax, customs, business registration, social security, public health, environment protection and other public organs. Public authorities can be at local, regional or national level.

4. Pojęcie **handel elektroniczny** (e-handel) odnosi się do sprzedaży i zakupów produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów dokonywanych poprzez sieci komputerowe za pomocą metod zaprojektowanych specjalnie do otrzymywania lub składania zamówień. Podczas, gdy zamówienia powinny być dokonywane za pośrednictwem ww. metod, płatności i dostawy nie muszą być przeprowadzane on-line. Transakcje e-handlu wykluczają zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail) lub faksem.

4. **An e-Commerce transaction** is the sale or purchase of goods or services conducted over computer networks by methods specifically designed for the purpose of receiving or placing of orders. The goods or services are ordered by those methods, but the payment and the ultimate delivery of the goods or services do not have to be conducted online. E-Commerce transactions exclude orders made by manually typed e-mail messages or messages sent using a fax.

Nauka i technika

Science and technology

TABL. 1 (205). **JEDNOSTKI ORAZ ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
UNITS AND EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

A. JEDNOSTKI

UNITS

Stan w dniu 31 XII

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	132	234	286	335	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	33	45	43	49	Scientific and research-development units
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	6	5	4	4	<i>scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>
instytuty badawcze	24	15	13	13	<i>research institutes</i>
inne	3	25	26	32	<i>others</i>
Podmioty gospodarcze	77	149	204	249	Economic entities
Szkoły wyższe	17	#	24	25	Tertiary education institutions

B. ZATRUDNIENI^a

EMPLOYMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION	
	ogółem <i>total</i>			pracownicy naukowo-badawczy <i>researchers</i>	technicy i pracownicy równorzędni <i>technicians and equivalent staff</i>	pozostały personel <i>other supporting staff</i>		
OGÓŁEM	7071,8	7241,7	7757,8	7801,0	6012,2	1236,6	552,2	TOTAL
w tym:								<i>of which:</i>
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	1897,9	1742,8	1899,1	2226,7	1513,3	474,1	239,3	Scientific and research-development units
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	198,5	215,1	177,9	211,5	138,6	13,7	59,2	<i>scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>
instytuty badawcze	1665,3	1125,6	1327,8	1544,2	1093,3	367,8	83,1	<i>research institutes</i>
inne	34,1	402,1	393,4	471,0	281,4	92,6	97,0	<i>others</i>
Podmioty gospodarcze	569,8	1403,2	2095,1	1831,7	1049,9	548,9	232,9	Economic entities
Szkoły wyższe	4583,3	#	#	3675,7	3405,1	208,1	62,5	Tertiary education institutions

^a W tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy.

^a In full-time equivalents.

TABL. 2 (206). ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Stan w dniu 31 XII

EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z wykształceniem Education					
			wyższym tertiary				z tytułem zawodowym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata with tertiary degrees below the PhD level (Master's degree, Bachelor's degree and equivalent)	pozostałym other
			z tytułem naukowym profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with scientific degree of		doktora doctor (PhD)		
				doktora habilitowanego habilitated doctor ^a (HD)				
OGÓŁEM	2005	11551	820	968	4562	3544	1657	
TOTAL	2010	11699	794	1137	4449	3751	1568	
	2011	12853	871	1198	4489	4709	1586	
	2012	12835	941	1277	4557	4690	1370	
w tym: of which:								
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	2005	2410	76	38	396	1094	806	
Scientific and research-development units	2010	2319	66	48	414	1192	599	
	2011	2241	49	41	420	1221	510	
	2012	2691	65	64	501	1466	595	
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk		230	#	#	65	99	36	
<i>scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>								
instytuty badawcze		1847	45	50	402	979	371	
<i>research institutes</i>								
inne		614	#	#	34	388	188	
<i>others</i>								
Podmioty gospodarcze	2005	797	-	-	12	543	242	
Economic entities	2010	1879	#	#	48	1245	568	
	2011	2900	#	2	57	2165	#	
	2012	2563	5	3	78	2060	417	
Szkoły wyższe	2005	8312	744	930	4150	1886	602	
Tertiary education institutions	2010	#	#	#	#	#	#	
	2011	7543	815	1155	3999	1225	349	
	2012	7485	869	1209	3957	1109	341	

^a The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 3 (207). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES ON RESEARCH AND DEVELOPMENT
ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012				
	ogółem grand total				nakłady ^a expenditures ^a			
					bieżące current		inwestycyjne na środki trwałe capital on fixed assets	
	razem total	w tym osobo- we of which labour costs	razem total	w tym maszyny, urządze- nia tech- niczne i narzę- dzia oraz środki trans- portu of which machine- ry, tech- nical equip- ment as well as transport equip- ment				
w mln zł in mln zł								
OGÓŁEM	438,5	848,8	1033,7	1298,5	846,0	426,5	452,5	335,7
TOTAL								
w tym: of which:								
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe	207,5	383,8	396,6	467,8	363,2	172,0	104,6	47,9
Scientific and research- -development units								
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	19,4	44,6	32,4	31,5	27,9	13,5	3,5	3,5
<i>scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>								
instytuty badawcze	185,4	275,1	278,8	319,8	230,6	128,2	89,2	32,8
<i>research institutes</i>								
inne	2,7	64,1	85,5	116,5	104,7	30,2	11,9	11,6
<i>others</i>								
Podmioty gospodarcze Economic entities	62,4	184,1	312,1	582,7	287,1	152,7	295,6	251,4
Szkoły wyższe	167,0	#	#	236,1	185,8	97,5	50,3	35,9
Tertiary education institutions								

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 4 (208). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG DZIEDZIN NAUK (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY FIELD OF SCIENCE (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	848,8	1033,7	1298,5	T O T A L
Przyrodniczych	83,5	65,4	120,5	Natural sciences
Inżynieryjnych i technicznych	641,4	821,7	1076,1	Engineering and technology
Medycznych i nauk o zdrowiu	40,0	58,5	56,0	Medical and health sciences
Rolniczych	3,5	0,5	3,9	Agricultural sciences
Społecznych	59,1	#	26,3	Social sciences
Humanistycznych	21,3	#	15,7	Humanities

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5 (209). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2010	2012	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	848,8	1033,7	1298,5	100,0	100,0	T O T A L
sektor:						sector:
Rządowy	507,0	541,2	573,7	59,8	44,2	Government
Przedsiębiorstw	234,4	316,4	578,6	27,6	44,6	Business enterprise
Szkolnictwa wyższego	17,0	#	28,7	2,0	2,2	Tertiary education
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	3,8	#	#	0,4	#	Private non-profit
Zagranica	86,7	154,3	#	10,2	#	Abroad

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 (210). **NAKLADY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)**
CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Badania <i>Research</i>		Prace rozwojowe <i>Experimental development</i>	SPECIFICATION
		podstawowe <i>basic</i>	stosowane ^b <i>applied^b</i>		
		w mln zł <i>in mln zł</i>			
O G Ó Ł E M	2005 351,0	80,1	87,8	183,1	T O T A L
	2010 609,7	162,0	149,2	298,6	
	2011 710,3	137,1	171,4	401,8	
	2012 846,0	192,4	207,0	446,6	
w tym:					<i>of which:</i>
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	363,2	47,6	129,5	186,0	Scientific and research-development units
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	27,9	22,6	#	#	<i>scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>
instytuty badawcze	230,6	22,0	106,5	102,0	<i>research institutes</i>
inne	104,7	3,0	#	#	<i>others</i>
Podmioty gospodarcze	287,1	17,2	47,9	221,9	Economic entities
Szkoły wyższe	185,8	125,8	27,2	32,8	Tertiary education institutions

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. **b** Łącznie z nakładami na badania przemysłowe włączone w 2011 r.
a Internal, excluding depreciation of fixed assets. **b** Including expenditures on industrial research included in 2011.

TABL. 7 (211). **STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	stopień zużycia w % <i>degree of consumption in %</i>				
O G Ó Ł E M	84,2	73,1	72,4	71,7	T O T A L
w tym:					<i>of which:</i>
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	85,2	68,1	69,4	75,0	Scientific and research-development units
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	89,1	76,1	83,8	84,0	<i>scientific institutes of the Polish Academy of Sciences</i>
instytuty badawcze	84,4	#	72,0	74,8	<i>research institutes</i>
inne	96,0	#	20,8	50,8	<i>others</i>
Podmioty gospodarcze	92,9	56,6	45,3	33,4	Economic entities
Szkoły wyższe	80,8	77,8	78,5	75,7	Tertiary education institutions
Pozostałe jednostki	x	48,2	69,0	76,6	Other units

TABL. 8 (212). **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYŚLE^a W 2012 R.**
SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2010-2012 Products – in % – introduced into the market during 2010-2012			
	Ogółem Total	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone of which new or significantly improved products		w tym eksport ogółem of which export total
		dla rynku to the market	tylko dla przedsiębiorstwa only to the enterprise	
OGÓŁEM	9,6	4,6	5,0	6,2
TOTAL				
sektor publiczny	0,7	0,4	0,4	0,1
public sector				
sektor prywatny	11,6	5,5	6,0	7,6
private sector				
W tym przetwórstwo przemysłowe	13,4	6,5	6,9	8,7
Of which manufacturing				
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych	3,8	2,3	1,5	1,5
Manufacture of food products				
Produkcja napojów	9,4	1,2	8,3	0,0
Manufacture of beverages				
Produkcja odzieży	11,3	x	11,3	5,8
Manufacture of wearing apparel				
Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych ..	14,9	14,1	0,8	8,8
Manufacture of leather and related products				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych ...	6,8	5,0	1,8	1,8
Manufacture of chemicals and chemical products				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	3,5	0,9	2,6	1,5
Manufacture of rubber and plastic products				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	14,1	0,3	13,8	11,5
Manufacture of other non-metallic mineral products				
Produkcja metali	4,9	0,7	4,2	1,8
Manufacture of basic metals				
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	40,8	38,2	2,6	31,6
Manufacture of computer, electronic and optical products				
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	13,2	11,3	1,8	3,1
Manufacture of machinery and equipment n.e.c.				
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	28,4	13,7	14,7	22,1
Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2010-2012.

^a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices applies to products introduced into the market during 2010-2012.

TABL. 9 (213). **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2010-2012**
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2010-2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2010-2012 <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2010-2012</i>			
	ogółem <i>grand total</i>	nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved products</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>
		razem <i>total</i>	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>	
OGÓŁEM	34,7	24,5	14,4	27,3
TOTAL				
sektor publiczny	46,1	23,5	10,4	40,0
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	33,4	24,6	14,8	25,9
<i>private sector</i>				
W tym przetwórstwo przemysłowe	35,6	27,6	16,4	27,1
Of which manufacturing				
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych	24,8	14,0	5,0	19,8
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja napojów	57,1	57,1	14,3	57,1
<i>Manufacture of beverages</i>				
Produkcja odzieży	10,5	10,5	x	10,5
<i>Manufacture of wearing apparell</i>				
Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych ..	20,0	20,0	13,3	13,3
<i>Manufacture of leather and related products</i>				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych ...	58,6	51,7	31,0	37,9
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	27,7	24,5	11,7	17,0
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	33,3	23,8	16,7	23,8
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	29,4	22,5	16,3	23,1
<i>Manufacture of metal products</i> ^Δ				
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	60,0	60,0	46,7	53,3
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>				
Produkcja urządzeń elektrycznych	63,8	50,0	32,8	50,0
<i>Manufacture of electrical equipment</i>				
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	50,0	39,2	25,7	40,5
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>				
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	41,2	35,3	14,7	39,7
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>				

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a For product and process innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10 (214). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSLE^a** (ceny bieżące)
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures					
		na działalność badawczą i rozwojową ^b on research and development activity ^b	na zakup on the acquisition		inwestycyjne na maszyny i urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment ^c	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów on the marketing for new or significantly improved products
			wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)	oprogramowania of the software			
w tys. zł in thous. zł							
OGÓŁEM 2005	2542260	179499	25591	57797	1780168	4615	11728
TOTAL 2010	3871815	1175091	20206	65876	2101602	25772	21913
..... 2011	3838188	542394	10109	67750	2590361	6289	11379
..... 2012	2744440	553327	19892	50813	1781418	4256	14310
w tym: of which:							
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	64078	12709	219	#	#	#	#
Przetwórstwo przemysłowe ... Manufacturing	2106099	519123	19198	24856	1345575	3857	14018
w tym: of which:							
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	92368	1551	#	#	79453	#	#
Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych Manufacture of leather and related products	4476	#	#	88	#	–	#
Produkcja papieru i wyrobów z papieru Manufacture of paper and paper products	4822	#	#	97	#	45	#

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. **b** Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. **c** Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. **b** Internal and external expenditures. **c** Including instruments, movables and endowments.

TABL. 10 (214). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSLE^a (cd.)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures					
		na działalność badawczą i rozwój ^b on research and development activity ^b	na zakup on the acquisition		inwestycyjne na maszyny i urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment ^c	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów on the marketing for new or significantly improved products
			wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)	oprogramowania of the software			
		w tys. zł in thous. zł					
Przetwórstwo przemysłowe (cd.) Manufacturing (cont.)							
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych Manufacture of chemicals and chemical products	107100	19297	–	–	76016	34	80
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych Manufacture of rubber and plastic products	117021	16193	#	1946	95829	47	196
Produkcja metali Manufacture of basic metals	225915	7830	679	#	#	1023	434
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	149434	40762	#	3882	76824	777	1878
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych Manufacture of computer, electronic and optical products	7966	2680	#	243	#	39	860
Produkcja urządzeń elektrycznych Manufacture of electrical equipment	137969	78062	376	2578	41380	#	651
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c ^Δ	143564	33358	216	3655	99363	167	2694

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. ^c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b Internal and external expenditures. ^c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 10 (214). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSLE^a (dok.)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures						
		na działalność badawczą i rozwój ^b on research and development activity ^b	na zakup on the acquisition		oprogramowania of the software	inwestycyjne na maszyny i urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment ^c	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów on the marketing for new or significantly improved products
			wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)					
w tys. zł in thous. zł								
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)								
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	908184	263831	#	#	579773	841	#	
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers^Δ</i>								
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	39446	28712	#	873	8175	382	911	
<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>								
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ Electricity, gas, steam and air conditioning supply	457592	#	#	20797	364357	#	-	

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. **b** Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. **c** Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. **b** Internal and external expenditures. **c** Including instruments, movables and endowments.

TABL. 11 (215). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z tego środki Of which funds				
		własne own	pozyskane z zagranicy (bez- zwrotne) received from abroad (not repayable)	kredyty bankowe bank credits	pozostałe ^b others ^b	
tys. zł thous. zł						
OGÓŁEM	2005	2542260	1527135	5350	201398	808377
TOTAL	2010	3871815	3446181	129324	209933	86377
	2011	3838188	3057573	211899	495389	73327
	2012	2744440	2289078	200174	138291	116897
Górnictwo i wydobywanie		64078	#	#	-	-
Mining and quarrying						
Przetwórstwo przemysłowe		2106099	1777957	131360	121208	75574
Manufacturing						
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych		92368	88001	#	#	#
Manufacture of food products						
Produkcja napojów		54799	#	#	#	-
Manufacture of beverages						
Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych		4476	2855	#	#	-
Manufacture of leather and related products						
Produkcja papieru i wyrobów z papieru		4822	3776	#	-	#
Manufacture of paper and paper products						
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji		4782	#	#	#	#
Printing and reproduction of recorded media						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych		107100	61137	#	-	#
Manufacture of chemicals and chemical products						
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych		117021	94439	#	15796	#
Manufacture of rubber and plastic products						
Produkcja metali		225915	#	4175	9458	#
Manufacture of basic metals						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ		149434	105576	25899	#	#
Manufacture of metal products ^Δ						
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych		7966	7745	-	-	#
Manufacture of computer, electronic and optical products						
Produkcja urządzeń elektrycznych		137969	117973	4458	#	#
Manufacture of electrical equipment						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ		143564	130850	6156	#	#
Manufacture of machinery and equipment n.e.c ^Δ						

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. **b** Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. **b** The others consist budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 11 (215). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (dok.)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z tego środki Of which funds			
		własne own	pozyskane z zagranicy (bez- zwrotne) received from abroad (not repayable)	kredyty bankowe bank credits	pozostałe ^b others ^b
tys. zł thous. zł					
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)					
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	908184	820987	60735	#	#
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers^Δ</i>					
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	12697	#	-	-	#
<i>Manufacture of other transport equipment</i>					
Produkcja mebli	2875	2875	-	-	-
<i>Manufacture of furniture</i>					
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	39446	30876	#	#	5785
<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	457592	410935	#	-	#
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	116671	#	46060	17084	#
<i>Water supply; sewerage, waste management</i>					

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. ^b The others consist budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 12 (216). **WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE^a**
RESIDENT INVENTIONS AND UTILITY MODELS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Wynalazki:					<i>Inventions:</i>
zgłoszone	351	436	539	578	<i>patent applications</i>
udzielone patenty	186	233	321	213	<i>patents granted</i>
Wzory użytkowe:					<i>Utility models:</i>
zgłoszone	114	170	168	157	<i>utility model applications</i>
udzielone prawa ochronne	149	90	83	96	<i>rights of protection granted</i>

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
 Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Społeczeństwo informacyjne

Information society

TABL. 13 (217). **PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO – TELEKOMUNIKACYJNE**

Stan w styczniu

ENTERPRISES^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Komputery^b	94,0	97,2	95,7	96,5	Computers^b
Dostęp do Internetu	87,2	95,8	93,9	94,9	Internet access
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe ^c	45,5	72,6	71,3	83,0	Internet access via broadband connection ^c
w tym mobilne łącze szerokopasmowe	21,8	23,0	41,3	of which mobile broadband
Własna strona internetowa	49,8	67,7	67,3	73,7	Own Website

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. **b** Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); w latach 2011 i 2012 również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. – urządzeń podręcznych (np. palmtopów, PDA). **c** Od 2010 r. obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; **b** Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); in 2011 and 2012 including smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 – handheld computers (palmtops, PDAs); **c** Since 2010 includes mobile connection via 3G technology.

TABL. 14 (218). **CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**

PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną	61,9	90,4	94,0	93,4	Enterprises using the Internet in their contacts with public administration
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	9,5	10,5	10,5	10,9	Enterprises which received orders via computer networks
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	22,8	18,2	19,8	22,3	Enterprises which sent orders via computer networks

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concerns enterprises with more than 9 persons employed.

DZIAŁ XIV CENY

Uwagi ogólne

1. Informacje o **cenach detalicznych** są wynikiem badania cen prowadzonego w zakresie:

- towarów i usług konsumpcyjnych,
- towarów i usług niekonsumpcyjnych nabywanych przez ludność na cele produkcyjno-inwestycyjne związane głównie z rolnictwem.

Źródłem informacji o cenach detalicznych towarów i usług są notowania cen dokonywane przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem cen niektórych artykułów, które obliczono jako średnie ważone współczynnikami wyrażającymi udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach.

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

2. Dane o **cenach skupu** dotyczą przeciętnych rocznych cen (obliczonych jako iloraz wartości i ilości poszczególnych produktów) płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od producentów rolnych.

3. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** od 1 I 2005 r. są notowania cen wybranych produktów prowadzonych przez sieć stałych ankietatorów Głównego Urzędu Statystycznego (do 31 XII 2004 r. informacje o cenach na targowiskach uzyskiwane były od korespondentów rolnych). Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV PRICES

General notes

1. Information on **retail prices** is obtained from the following price surveys:

- consumer goods and services,
- non-consumer goods and services purchased by the population for production and investment purposes, connected mainly with agriculture.

Quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions are the sources of information on retail prices of goods and services.

Annual prices have been calculated as the arithmetic means of the average monthly prices, excluding annual prices of selected goods which have been calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months.

Price indices of consumer goods and services have been calculated applying the system of weights from the year preceeding the surveyed year.

2. Data on **procurement prices** concern average annual prices (calculated as a quotient of value and quantity of each product) paid by economic entities purchasing agricultural products directly from agricultural producers.

3. Since 1 I 2005 price quotations of chosen products conducted by a network of regular interviewers of the Central Statistical Office constitute the source of information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on market-places** (till 31 XII 2004 information on marketplace prices was obtained from agricultural correspondents). Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

TABL. 1 (219). **WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH**
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
O G Ó Ł E M	101,7	102,4	103,7	103,3	T O T A L
w tym:					<i>of which:</i>
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,7	102,6	105,1	104,2	<i>Food and non-alcoholic beverages</i>
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,5	104,8	103,2	103,0	<i>Alcoholic beverages and tobacco</i>
Odzież i obuwie	92,9	92,4	96,5	92,0	<i>Clothing and footwear</i>
Mieszkanie	102,2	103,2	104,6	104,7	<i>Dwelling</i>
Zdrowie	103,0	102,8	104,6	103,5	<i>Health</i>
Transport	106,1	106,3	108,2	107,3	<i>Transport</i>
Rekreacja i kultura	100,3	100,1	99,3	101,1	<i>Recreation and culture</i>
Edukacja	103,9	102,6	102,7	103,4	<i>Education</i>

TABL. 2 (220). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ryż – za 1 kg	2,48	3,52	3,66	3,91	<i>Rice – per kg</i>
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,57	2,22	2,47	2,55	<i>Wheat-rye bread – per 0,5 kg</i>
Makaron jajeczny – za 400 g	3,91	3,15	3,14	3,61	<i>Egg pasta – per 400 g</i>
Mąka pszenna – za 1 kg	1,57	1,95	2,27	2,36	<i>Wheat flour – per kg</i>
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	16,86	19,99	20,97	24,37	<i>Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg</i>
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,55	13,91	14,29	15,60	<i>Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg</i>
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,66	6,48	7,15	7,52	<i>Disembowelled chicken – per kg</i>
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	19,72	22,04	21,31	22,23	<i>Pork ham, boiled – per kg</i>
Kiełbasa wędzona – za 1 kg	11,86	12,37	13,45	14,41	<i>Smoked sausage – per kg</i>
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg	12,07	16,95	17,41	19,26	<i>Fillets of hake, frozen – per kg</i>
Karp świeży – za 1 kg	10,96	13,27	14,46	14,94	<i>Fresh carp – per kg</i>

TABL. 2 (220). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (cd.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Śledź solony odgłówny – za 1 kg	8,16	9,20	10,11	12,77	Salted herring, headless – per kg
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,34	2,55	2,71	2,86	Cows' milk, fat content 3–3,5%, sterilized – per l
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg ...	9,46	12,84	13,84	14,17	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający – za 1 kg	16,11	17,18	17,96	19,91	Ripening cheese – per kg
Jaja kurze świeże – za 1 szt.	0,32	0,44	0,43	0,61	Hen eggs, fresh – per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	2,99	4,22	4,64	4,33	Fresh butter, fat content about 82,5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l.....	4,39	5,63	6,55	6,93	Rape-oil, domestic production – per l
Pomarańcze – za 1 kg	4,73	5,24	4,83	5,16	Oranges – per kg
Jabłka ^a – za 1 kg	2,23	2,63	3,56	2,96	Apples ^a – per kg
Buraki ^a – za 1 kg	1,21	1,63	1,72	1,37	Beetroots ^a – per kg
Marchew ^a – za 1 kg	1,56	1,90	2,01	2,07	Carrots ^a – per kg
Ziemniaki ^a – za 1 kg	0,79	1,41	1,32	0,77	Potatoes ^a – per kg
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,03	2,65	4,02	3,89	White sugar, crystallized - per kg
Kawa naturalna, mielona – za 250 g	4,47	6,11	6,93	7,63	Natural coffee, ground – per 250 g
Herbata czarna, liściasta – za 100 g	2,12	3,18	3,24	3,32	Black tea, leaf – per 100 g
Wódka czysta 40% – za 0,5 l	18,80	18,88	19,81	20,07	Pure vodka 40% – per 0,5 l
Papierosy – za 20 szt.	5,18	9,21	10,23	11,24	Cigarettes – per 20 pcs
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowelny – za 1 kpl.	431,86	477,41	486,00	506,14	Men's suit, polyester staple fibres and wool – per set
Półbuty męskie skórzane, na podszwie nieskórzanej – za 1 parę	134,41	140,03	150,35	160,51	Men's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Półbuty damskie skórzane, na podszwie nieskórzanej – za 1 parę	123,57	153,45	162,79	167,19	Women's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	26,64	34,18	36,12	36,59	Resoling men's shoes – per pair
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m ³	3,46	4,27	4,46	4,60	Cold water by municipal water supply system – per 1 m ³
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) ^b – za 1 kWh	0,42	0,59	0,61	0,65	Electricity for households (all-day tariff) ^b – per kWh
Gaz ziemny wysokometanowy, z sieci, dla gospodarstw domowych ^c – za 1 m ³	1,49	2,51	2,66	2,92	Natural net-gas, high-methanated for households ^c – per m ³

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku. ^{b,c} Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi przy zużyciu miesięcznym: ^b – 100 kWh energii elektrycznej, ^c – 18,25 m³ gazu.

^a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year. ^{b,c} Including standing and variable charges with the monthly use: ^b – of 100 kWh of electricity, ^c – of 18,25 m³ of gas.

TABL. 2 (220). CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)
 RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Węgiel kamienny – za 1 t	414,18	633,48	678,51	720,17	Hard coal – per t
Ciepła woda – za 1 m ³	12,21	15,75	16,03	17,30	Hot water – per 1 m ³
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych – za 1 m ² p u	2,90	3,44	3,71	3,82	Heating of dwellings – per m ² of usable floor space
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 300 l	1481 ^a	1303	1104	1086	Fridge-freezer, capacity about 300 l
Pralka automatyczna typu domowego, na 5 kg suchej bielizny	1323	1190	1111	1109	Automatic washing machine, dry-linen, capacity not exceeding 5 kg
Odkurzacz typu domowego	289,99	354,11	362,61	342,33	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem	166,88	207,19	191,64	179,30	Iron with duschsystem
Proszek do prania – za 400 g	4,39	4,63	4,60	4,57	Washing powder – per 400 g
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l	3,99	4,53	5,13	5,70	Unleaded 95 octane motor petrol – per l
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,24	2,52	2,63	2,86	Regular ticket for travelling by intra-urban bus
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna – za 5 km	14,21	15,73	16,62	16,18	Taxi daily fare – for 5 km distance
Bilet normalny do kina	14,38	16,40	17,15	18,08	Regular cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów damskich	57,27	63,22	65,84	67,94	Women's cold wave
Ciągnik rolniczy	60934	78675	110871	149568	Farm tractor
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa, zawieszana	9938	14345	15199	15867	Mounted tractor potato digger
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	25,66	32,68	38,46	42,44	Urea, nutritive content 46% N – per 25 kg
Przemiał pszenicy – za 1 dt	20,00	23,96	28,39	32,61	Grinding of wheat – per dt

^a Pojemność ok. 320 l.

^a Capacity about 320 l.

TABL. 3 (221). **PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					<i>Cereal grain consumer and for feeds – per dt:</i>
pszenicy	36,08	59,95	77,82	88,09	<i>wheat</i>
żyta	28,05	41,72	77,93	77,41	<i>rye</i>
jęczmienia	35,10	45,20	72,22	78,41	<i>barley</i>
owsa i mieszanek zbożowych	28,35	40,74	57,81	56,79	<i>oats and mixed cereal</i>
pszenżyta	29,15	45,49	68,27	76,03	<i>triticale</i>
Ziemniaki ^a – za 1 dt	40,06	80,37	44,40	35,95	<i>Potatoes^a – per dt</i>
w tym jadalne ^a (bez wczesnych)	38,62	78,79	58,29	36,43	<i>of which edible^a (excluding early kinds)</i>
Buraki cukrowe – za 1 dt	14,01	11,56	14,11	11,48	<i>Sugar beets – per dt</i>
Rzepak i rzepak przemysłowy – za 1 dt	74,87	127,54	184,18	207,58	<i>Industrial rape and agrimony – per dt</i>
Liście tytoniu – za 1 dt	153,19	615,47	669,43	587,41	<i>Raw tobacco – per dt</i>
Chmiel surowy – za 1 dt	814,75	–	–	–	<i>Raw hop – per dt</i>
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					<i>Animals for slaughter – per kg:</i>
bydło (bez cieląt)	3,85	4,45	5,23	6,24	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	6,87	5,77	6,00	7,06	<i>calves</i>
trzoda chlewna	3,87	3,78	4,50	5,05	<i>pigs</i>
Mleko krowie – za 1 l	0,89	1,02	1,16	1,18	<i>Cows' milk – per l</i>
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt.	0,19	0,25	0,22	0,30	<i>Consumer hens eggs – per piece</i>

^a W 2010 r. – łącznie z ziemniakami przeznaczonymi na frytki i chipsy.

^a In 2010 – including potatoes for fries and chips.

TABL. 4 (222). **PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH**
AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż – za 1 dt					<i>Cereal grain – per dt:</i>
pszenicy	53,53	72,02	99,91	98,53	<i>wheat</i>
żyta	46,98	61,01	89,16	91,79	<i>rye</i>
jęczmienia	48,53	64,90	84,06	91,16	<i>barley</i>
owsa	45,48	60,85	86,39	83,89	<i>oats</i>
pszenżyta	46,75	61,18	89,89	89,83	<i>triticale</i>
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych) – za 1 dt	55,75	111,45	126,86	64,15	<i>Potatoes (excluding edible early kinds) – per dt</i>
Zwierzęta gospodarskie – za 1 szt.:					<i>Livestock – per head:</i>
krowa dojna	2041,21	.	.	.	<i>dairy cow</i>
jałówka 1-rocza	1360,42	.	.	.	<i>one-year heifer</i>
prosię na chów	135,30	166,27	155,35	217,88	<i>piglet</i>
koń roboczy	3233,33	4011,11	4666,67	.	<i>farm horse</i>
Żywiec rzeźny – za 1 kg					<i>Animals for slaughter – per kg</i>
cielęta	7,22	8,67	.	.	<i>calves</i>
trzoda chlewna	3,81	.	.	.	<i>pigs</i>
Jaja kurze – za 1 szt.	0,37	0,49	0,52	0,67	<i>Hens' eggs – per piece</i>

DZIAŁ XV

ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007, do której są zaliczane.

2. Gospodarstwo rolne to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną. Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące działy specjalne produkcji rolnej lub produkcję o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali: drzew owocowych, krzewów owocowych, szkółek sadowniczych i ozdobnych, warzyw i truskawek gruntowych, chmielu, tytoniu, kóz oraz dzikich zwierząt (np. dziki, sarny, daniela) utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, świń, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniela) i pszczół, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2, prezentowane dane za 2012 r. o liczbie gospodarstw rolnych i powierzchni użytków rolnych nie obejmują posia-

CHAPTER XV

AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. The presented information has been compiled using the **kind-of-activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the PKD 2007 sections in which they are included.

2. An agricultural holding is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

A natural person's agricultural holding is understood as an agricultural holding used by a natural person. Natural person's agricultural holdings include:

- 1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting special branches of agricultural activities or the production of significant (determined by the appropriate thresholds) scale: fruit trees plantations, fruit shrubs plantations, ornamental plants and orchard nurseries, field vegetables and strawberries, hops, tobacco, goats and wild animals (such as wild boars, roe deer, fallow deer) kept for slaughter.

An agricultural activity includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boars, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

3. According to the definitions in item 2, the presented data for 2012 on the number of agricultural holdings and the area of agricultural land do not include owners of agricultural land who do not

dadcy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

Dane za lata 2010 i 2011 zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika i podano w warunkach porównywalnych z danymi za 2012 r.

4. Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej to grunty (użytki) utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 III 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 39, poz. 211, z późniejszymi zmianami) – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczonych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkótek (sady), szkótek drzew i krzewów ozdobnych, szkótek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Do sadów zaliczono grunty zasadzone drzewami i krzewami owocowymi oraz szkółki drzew i krzewów owocowych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaspłatwienie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).

Data for the years 2010 and 2011 were changed in comparison to the ones published in the previous edition of the Yearbook and were provided in conditions comparable with the data for 2012.

4. The agricultural land area includes the area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in a good agricultural condition maintained in accordance with norms defined in the decree of the Minister of Agriculture and Rural Development, dated 11 III 2010 regarding minimal norms (Journal of Laws No. 39, item 211, with later amendments) – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which in 2010 were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Orchards are understood as land planted with fruit-bearing trees, bushes and tree nurseries not smaller than 0,1 ha.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

6. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2011 r. – z lat 2010 i 2011.

7. Dane o produkcji, plonach i skupie: zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna, tytoniu – liści tytoniu, chmielu – chmielu surowego. Dane dotyczące zbóż podstawowych, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych. Kukurydzę na ziarno zaliczono do zbóż.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. peluszką, mieszanki strączkowe).

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

5. Gross agricultural output includes:

- 1) **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (production for a given year);
- 2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock - the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces.

6. When calculating agricultural output the average national current prices for the year preceding the surveyed year were assumed (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2011 – the prices from 2010 and 2011 were assumed.

7. Data regarding the production, yields and procurement of: cereals, pulses and oilseeds plants concern grain, tobacco – tobacco leaves, hop – raw hop. Data regarding basic cereals, i.e., wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise indicated, do not include cereal mixed. Maize designated for grain was included among cereals.

Pulses for grain include: consumer pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g. field peas, pulses mixed).

Do upraw **przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i od 2003 r. len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorę).

Uprawy **pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na pasze.

Dane o produkcji **żywca rzeźnego** obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

8. Dane o ciągnikach rolniczych dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

9. Skup produktów rolnych dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów rolnych.

10. Lata gospodarcze obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2011/12 oznacza okres od 1 VII 2011 r. do 30 VI 2012 r.).

11. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto – jeśli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu.

12. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

13. Dane za 2010 r. w zakresie użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników i zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych opracowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego. Powszechny Spis Rolny przeprowadzony został we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 VI.

14. Dane o **atestowanych gospodarstwach ekologicznych** zostały opracowane na podstawie wykazów producentów przekazanych przez upoważnione jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zgodnie z ustawą z dnia 25 VI 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975).

Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and since 2003 oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory).

Feed plants include: pulses, small-seed legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for feeds.

Data regarding production of animals for slaughter concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

8. Data regarding agricultural tractors concern 4-wheeled and tracked tractors.

9. Procurement of agricultural products includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.

10. Farming years cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2011/12 farming year covers the period from 1 VI/2011 to 30 V/2012).

11. Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown area, and livestock as of June, unless otherwise indicated.

12. Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.

13. Data for 2010 in terms of land use, sown area, livestock, tractors, consumption or mineral or chemical and lime fertilizers were compiled on the basis of results of the Agricultural Census. The Agricultural Census was conducted in September 2010 – as of 30 VI.

14. Data on certified organic farms have been elaborated on the basis of producers registers delivered by authorized certifying bodies to the Main Inspector of Agricultural and Food Quality according to Article 9 point 2 of the Act of 25 June 2009 on organic farming (Journal of Laws No. 116, item 975).

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:

- a) Skarbu Państwa, – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wieczystie przez:
- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”), nadzorowane przez Ministra Środowiska,
 - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
 - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych (do 15 VII 2003 r. – Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa),

b) gmin (w tym gmin mających od 1999 r. również status miasta na prawach powiatu);

2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

- a) osób fizycznych,
- b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
- c) spółdzielni produkcji rolniczej,
- d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do powierzchni lasów zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat (do 2008 r. – 2 lat) i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:

1) **public forests** owned by:

a) the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:

- the State Forests National Forest Holding (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of the Environment,
- nature protection units (national parks),
- organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency (until 15 VII 2003 the Agricultural Property Agency of the State Treasury),

b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status since 1999);

2) **private forests** owned by:

- a) natural persons,
- b) land held in common by all or part of the residents of a village,
- e) agricultural production cooperatives,
- d) other legal persons.

2. Forest land includes forest areas of as well as land connected with silviculture.

Forest areas include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

- covered by forest vegetation (wooded area),
- temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purposes of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years (until 2008 – 2 years) and designated for renewal in coming years.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 2 lata oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1-20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21-40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszłorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych, z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszłorębne użytkowane rębniami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkótek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni komunalnej w miastach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 2 years as well as crops and greenwoods in age category (1-20 years), with plantings at less than 0,5 (full plantings at 1,0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in age category II (21-40 years) with plantings of up to 0,3 inclusive or planted with trees in category III or higher (41 years or more) with planting of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the renewal and to be renewed classes.

Tree stands in class are tree stands which have reached or passed felling maturity being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested fellings of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands to be renewed include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilized through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

Tree stands with throughfell construction are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilization, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

- 1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
- 2) natural renewals are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and off-shoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. Wskaźnik lesistości (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni kraju.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej kraju obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej kraju pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące morskie wody wewnętrzne, powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454) – do powierzchni lądowej kraju zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Zgodnie z ustawą z dnia 7 VI 2001 r. o leśnym materiale rozmnożeniowym (Dz. U. Nr 73, poz. 761) leśne zasoby genetyczne obejmują: drzewa mateczne, drzewostany nasienne oraz plantacje nasienne. Podlegają one rejestracji w Krajowym Rejestrze Leśnego Materiału Podstawowego (KRLMP).

Drzewa mateczne (do 2004 r. określane jako drzewa doborowe) – drzewa wybrane w drzewostanach nasiennych spośród drzew najlepszej jakości. Z drzew matecznych pozyskuje się pędy do szczepień, które wykorzystuje się do produkcji wegetatywnego materiału sadzeniowego (szczepów) wysadzanego na plantacjach nasiennych klonowych oraz nasiona do produkcji sadzonek używanych do zakładania plantacji nasiennych rodowych.

Drzewostany nasienne rejestrowane w II części KRLMP (do 2004 r. określane jako wyłączone drzewostany nasienne) są to wybrane i uznane drzewostany o wysokiej produktywności, jakości hodowlanej i zdrowotności, tworzące bazę pozyskiwania nasion do zakładania rejestrowanych upraw pochodnych. Uprawy te po osiągnięciu dojrzałości będą stanowić podstawę pozyskiwania nasion jako drzewostany o ulepszonej jakości genetycznej. W okresie spełniania przez drzewostany roli nasiennej są one wyłączone od wycięcia i innego użytkowania, a ich zagospodarowanie zmierza do wzmocnienia obradzania drzew o największej wartości genetycznej i hodowlanej.

Drzewostany nasienne rejestrowane w I części KRLMP (do 2004 r. określane jako gospodarcze drzewostany nasienne) są to drzewostany korzystnie wyróżniające się swoją jakością hodowlaną i użytkowane rębnie w latach dobrego urodzaju nasion danego gatunku. W drzewostanach tej kategorii dokonuje się zbioru szyszek i nasion, które są wykorzystywane do zakładania upraw gospodarczych.

3. The forest cover indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the country.

Share of forest land in land area of the country is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the country without lands under waters (i.e. internal marine water, surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the Registration of Land and Buildings (Journal of Laws No. 38, item 454) – since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.

4. According to the Law dated 7 VI 2001 on Forest Reproductive Material (Journal of Laws No. 73, item 761) forest genetic resources include: parents of family, seed tree stands as well as seed orchards. They are registered in the National Register of the Forest Basic Material (KRLMP).

Parents of family (until 2004 defined as select trees) are trees chosen from among the best quality trees in seed stands. Graft saplings, used in the production of vegetative planting material (grafts) planted on clonal seed orchards as well as seeds for the production of seedlings used in establishing ancestral seed orchards are obtained from select trees.

Seed tree stands registered in KRLMP part II (until 2004 defined as excluded seed tree stands) are selected and acknowledged, highly productive tree stands of high silvicultural value and healthiness, forming the base for obtaining seeds used in establishing registered secondary crops. These crops, upon reaching maturity, form the basis for obtaining seeds as tree stands of improved genetic quality. During the period of the stands serving their seeding purpose, they are excluded from felling and other utilization, and their management is aimed at increasing crops of trees with the highest genetic and silvicultural value.

Seed tree stands registered in KRLMP part I (until 2004 defined as economic seed tree stands) are tree stands favourably distinguished by their silvicultural value and utilized for felling in years with high seed yields of a given species. Cones and seeds, which are used in establishing economic crops are collected in stands of this category.

Plantacje nasienne są obiektami hodowlanymi służącymi do produkcji nasion. Nasiona pozyskiwane z plantacji są wykorzystywane do produkcji materiału sadzeniowego przeznaczonego do zakładania upraw pochodnych oraz plantacji gatunków drzew szybko rosnących.

5. Stan zdrowotny lasu jest pojęciem biologicznym, określającym stopień sprawności fizjologicznej i naturalnej odporności drzew, będący wypadkową czynników wewnętrznych (genetycznych) oraz zewnętrznych (środowiskowych). O stanie zdrowotnym lasu decyduje udział drzew żywych o różnym stopniu (klasie) uszkodzenia ustalonym na podstawie szacunku defoliacji (ubytku) i odbarwienia aparatu asymilacyjnego.

Seed orchards are breeding areas used for the production of seeds. Seeds obtained from orchards are used in the production of planting material intended for establishing secondary crops and orchards of fast-growing tree species.

5. Forest condition is a biological term which refers to the level of physiological efficiency and natural resistance of the trees that is the result of internal (genetic) and external (environmental) factors. A forest's state of health is determined by the share of living trees with a varied degree (class) of damage, established on the basis of defoliation (loss) and discolouration of the needles and leaves.

Rolnictwo Agriculture

TABL. 1 (223). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE
W ROLNICTWIE**
*TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS
IN AGRICULTURE*

A. OGÓŁEM
TOTAL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006– –2010 ^a	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) ^b w %:					Share in total sown area (as of June) ^b in %:
zbóż podstawowych	60,9	64,5	65,2	64,0	basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	61,5	65,5	65,8	64,7	of which private farms
ziemniaków	5,3	4,4	4,5	3,2	potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	5,7	4,8	4,9	3,5	of which private farms
roślin przemysłowych	7,4	8,7	6,8	8,3	industrial plants
w tym gospodarstwa indywidualne	6,0	7,2	5,6	7,1	of which private farms
Plony z 1 ha w dt:					Yields per 1 ha in dt:
zbóż podstawowych	31,5	30,6	36,1	35,7	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	30,4	29,6	34,7	34,5	of which private farms
ziemniaków	189	172	226	219	of potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	190	172	226	219	of which private farms
rzepaku i rzepiku	24,6	18,0	25,2	26,7	of rape and turnip rape
w tym gospodarstwa indywidualne	23,9	18,0	24,2	24,3	of which private farms
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bc} w tys. sztuk	170,8	165,3	148,2	147,6	Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^{bc} in thous. heads
w tym gospodarstwa indywidualne	156,6	150,7	134,4	134,2	of which private farms
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^b w %	44,5	42,0	42,9	42,0	Share of cows in cattle stocks (as of June) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne	44,5	41,8	42,8	41,8	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w końcu lipca) ^b w %	9,8	9,6	8,7	9,9	Share of sows in pig stocks (as of the end of July) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne	10,0	10,0	9,1	10,5	of which private farms
Produkcja mleka krowiego na 1 krowę w l	4371	4425	4317	5065	Production of cows' milk per cow in l
w tym gospodarstwa indywidualne	4224	4255	4161	4889	of which private farms

a Przeciętne roczne. **b** W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. **c** Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 336; trzoda chlewna – stan w końcu lipca.

a Annual averages. **b** In 2010 data of the Agricultural Census. **c** See note to tabl. 11 on page 336; pigs – as of the end of July.

TABL. 1 (223). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE (dok.)**

 TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS
 IN AGRICULTURE (cont.)

 B. W PRZELICZENIU NA UŻYTKI ROLNE^a
 IN TERMS OF AGRICULTURAL LAND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010		2011	2012	SPECIFICATION
		A	B			
Gospodarstwa rolne (stan w czerwcu) ^b w tys.	226,7	163,3	64,7	.	64,8	Agricultural holdings (as of June) ^b in thous.
w tym gospodarstwa indywidualne	226,6	163,1	64,6	.	64,7	of which private farms
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	485,9	454,6	391,2	408,4	377,4	Agricultural land area (as of June) ^b in thous. ha
w tym gospodarstwa indywidualne	451,0	425,8	362,9	380,7	350,5	of which private farms
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bc} na 100 ha użytków rolnych	36,5	36,4	42,3	36,3	39,1	Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^{bc} per 100 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	36,1	35,4	41,5	35,3	38,3	of which private farms
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^d na 1 ha użytków rolnych w kg	234,5	294,1	341,8	365,7	388,2	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^d per 1 ha of agricultural land in kg
Produkcja mleka krowiego na 1 ha użytków rolnych w l ...	552,0	502,6	584,1	518,0	640,2	Production of cows' milk per 1 ha of agricultural land in l
w tym gospodarstwa indywidualne	543,7	486,0	570,1	503,5	623,8	of which private farms
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) ^b na 100 ha użytków rolnych w szt.	11,5	11,3	13,2	.	.	Agricultural tractors (as of June) ^b per 100 ha of agricultural land in units
w tym gospodarstwa indywidualne	12,2	11,9	14,0	.	.	of which private farms
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik ^{be} na 1 ha użytków rolnych w kg	101,5	97,8	113,7	130,0	125,7	Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed) in terms of pure ingredient ^{be} per 1 ha of agricultural land in kg
w tym gospodarstwa indywidualne	94,1	93,1	109,0	125,3	119,6	of which private farms

a Dane dla 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. porównywalnie z 2005 r. (wariant A) i porównywalnie z latami 2011 i 2012 (wariant B); patrz uwagi ogólne ust. 3 na str. 318. **b** W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. **c** Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 336; trzoda chlewna – stan w końcu lipca. **d** Dotyczy mięsa (łącznie z tłuszczami i podrobami): wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej. **e** Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2004/05, 2009/10, 2010/2011, 2011/12.

a Data for 2010 are given in two approaches, i.e. according to 2005 (Variant A) and according to 2011 and 2012 (Variant B); see general notes, item 3 on page 318. **b** In 2010 data of the Agricultural Census. **c** See note to table 11 on page 336; pigs – as of the end of July. **d** Concerns meat (including fats and pluck): beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. **e** Concerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2010/11 and 2011/12 farming years.

TABL. 4 (226). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT
 (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	2011	2005	2009	2010	2011	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>				w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>				
	rok poprzedni = 100				<i>previous year = 100</i>				
Produkcja globalna	99,4	94,5	91,4	109,4	100,3	103,2	91,1	107,6	<i>Gross output</i>
roślinna	99,9	89,5	77,5	114,4	100,1	90,6	77,0	112,0	<i>crop</i>
zwierzęca	98,8	99,6	104,2	105,3	100,5	118,8	104,4	104,1	<i>animal</i>
Produkcja końcowa	99,3	92,8	96,6	109,5	100,3	104,5	96,9	107,7	<i>Final output</i>
roślinna	99,0	81,7	81,9	116,7	98,7	83,5	81,8	113,2	<i>crop</i>
zwierzęca	99,4	99,9	104,4	105,9	101,4	120,1	104,6	105,1	<i>animal</i>
Produkcja towarowa	101,2	100,5	94,1	112,1	102,0	109,7	94,6	110,0	<i>Market output</i>
roślinna	102,7	96,3	80,8	107,4	101,0	95,6	82,4	102,0	<i>crop</i>
zwierzęca	100,3	103,0	101,8	114,7	102,6	119,3	101,3	114,2	<i>animal</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust 6 na str. 320.

^a See general notes item 6 on page 320.

 TABL. 5 (227). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	2011	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA GROSS OUTPUT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	51,5	48,1	40,8	47,1	Crop output
Zboża	16,9	19,5	13,1	16,9	<i>Cereals</i>
w tym zboża podstawowe	13,0	15,6	10,1	12,9	<i>of which basic cereals</i>
w tym: pszenica	5,6	7,0	5,2	6,8	<i>of which: wheat</i>
żyto	1,5	1,8	1,0	1,2	<i>rye</i>
jęczmień	3,0	3,2	1,6	2,0	<i>barley</i>
Ziemniaki	6,8	4,8	4,2	5,8	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	2,7	3,3	2,4	2,7	<i>Industrial</i>
w tym buraki cukrowe	1,1	0,4	0,4	0,5	<i>of which sugar beets</i>
Warzywa	9,2	6,2	7,0	6,8	<i>Vegetables</i>
Owoce	4,7	4,0	2,0	3,0	<i>Fruit</i>
Siano łąkowe	2,6	2,9	3,0	2,8	<i>Meadow hay</i>
Pozostałe	8,6	7,4	9,2	9,1	<i>Others</i>

^a Patrz uwagi ogólne ust. 6 na str. 320.

^a See general notes item 6 on page 320.

TABL. 5 (227). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
[dok.]
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)
[cont.]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010	2011	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.) <i>GROSS OUTPUT (cont.)</i>					
Produkcja zwierzęca	48,5	51,9	59,2	52,9	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	27,9	30,8	34,5	30,9	<i>Animals for slaughter^b</i>
w tym:					<i>of which:</i>
bydło (bez cieląt)	3,0	5,4	5,8	4,9	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	0,2	0,3	0,1	0,3	<i>calves</i>
trzoda chlewna	15,8	11,2	12,3	10,4	<i>pigs</i>
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	<i>sheep</i>
drób	8,6	12,8	15,4	14,5	<i>poultry</i>
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	-0,2	-1,0	0,6	-1,8	<i>Increase in herd (basic and working)</i>
Mleko krowie	11,5	11,3	9,7	9,2	<i>Cows' milk</i>
Jaja kurze	7,5	9,3	12,5	13,2	<i>Hens' eggs</i>
Obornik	1,2	1,1	1,0	1,0	<i>Manure</i>
Pozostałe	0,6	0,5	0,8	0,4	<i>Other</i>
PRODUKCJA TOWAROWA <i>MARKET OUTPUT</i>					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Produkcja roślinna	40,0	36,6	31,4	33,6	Crop output
Zboża	11,1	12,7	7,6	9,0	<i>Cereals</i>
w tym zboża podstawowe	8,8	10,1	5,5	5,9	<i>of which basic cereals</i>
w tym: pszenica	5,5	6,4	4,0	4,4	<i>of which: wheat</i>
żyto	0,6	0,5	0,3	0,2	<i>rye</i>
jęczmień	1,8	2,1	0,7	0,8	<i>barley</i>
Ziemniaki	3,4	2,9	2,9	4,4	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	3,5	4,5	3,5	3,1	<i>Industrial</i>
w tym buraki cukrowe	1,6	0,5	0,6	0,6	<i>of which sugar beets</i>
Warzywa	11,6	7,4	8,4	8,0	<i>Vegetables</i>
Owoce	5,3	4,7	2,1	3,3	<i>Fruit</i>
Pozostałe	5,1	4,3	6,9	5,8	<i>Other</i>
Produkcja zwierzęca	60,0	63,4	68,6	66,4	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	38,3	40,1	44,4	38,9	<i>Animals for slaughter^b</i>
w tym:					<i>of which:</i>
bydło (bez cieląt)	4,3	7,3	7,6	6,4	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	0,2	0,3	0,2	0,3	<i>calves</i>
trzoda chlewna	21,4	14,3	15,1	13,3	<i>pigs</i>
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	<i>sheep</i>
drób	11,9	16,8	20,4	18,0	<i>poultry</i>
Mleko krowie	13,1	13,0	11,3	11,3	<i>Cows' milk</i>
Jaja kurze	8,2	10,0	12,5	15,9	<i>Hens' eggs</i>
Pozostałe	0,4	0,4	0,4	0,4	<i>Other</i>

a Patrz uwagi ogólne ust. 6 na str. 320. **b** Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

a See general notes item 6 on page 320. **b** Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6 (228). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW^a**

Stan w czerwcu
SOWN AREA^a
As of June

ZIEMIOPŁODY	2005	2010	2011	2012		CROPS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
w ha in ha						
OGÓŁEM	309149	272296	279668	254562	232994	TOTAL
Zboża	228813	216239	225813	203286	188210	Cereals
zboża podstawowe	179216	175523	182468	162834	150837	<i>basic cereals</i>
pszenica	62982	66245	69781	59824	52332	<i>wheat</i>
żyto	29893	30093	28239	24065	23211	<i>rye</i>
jęczmień	38797	31804	31225	33292	30284	<i>barley</i>
owies	14250	14277	17445	13921	13706	<i>oats</i>
pszenżyto	33294	33104	35778	31732	31304	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe	34334	22641	26779	21889	21780	<i>cereal mixed</i>
gryka, proso i pozostałe zbożowe	841	3175	2491	2121	2020	<i>buckwheat, millet and other cereals</i>
kukurydza na ziarno	14423	14901	14075	16442	13573	<i>maize for grain</i>
Strączkowe	1808	2177	2695	1864	1815	Pulses
konsumpcyjne	205	564	491	235	202	<i>edible</i>
pastewne ^b	1604	1613	2204	1629	1613	<i>feed^b</i>
Ziemniaki	23711	12063	12547	8066	8059	Potatoes
Przemysłowe	17444	23589	19073	21153	16493	Industrial
w tym:						<i>of which:</i>
buraki cukrowe	3018	1687	2162	1664	1370	<i>sugar beets</i>
oleiste	14367	21882	16893	19458	15092	<i>oilseeds</i>
w tym rzepak i rzepik....	13803	20715	16001	18958	14595	<i>of which rape and turnip rape</i>
Pastewne	22473	14047	16526	16496	15032	Feed
w tym:						<i>of which:</i>
okopowe	2059	569	454	252	241	<i>root plants</i>
kukurydza na pasze	6830	7800	10060	9647	8615	<i>maize for feeds</i>
Pozostałe uprawy ^c	14900	4181	3015	3717	3405	Other crops ^c

^a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. ^c Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

^a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census. ^b Including cereal and pulse mixed for grain. ^c Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABL. 7 (229). ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPŁODY	2006– –2010 ^a	2010	2011	2012		CROPS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
Zboża	731288	694538	860724	783945	697195	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	553619	537875	658385	581656	519809	basic cereals
pszenica	230016	236229	294316	241902	199121	wheat
żyto	74229	70640	76085	67802	64295	rye
jęczmień	113973	90333	109993	118117	105320	barley
owies	35674	37607	53409	44377	43722	oats
pszenżyto	99726	103066	124583	109459	107351	triticale
mieszanki zbożowe	83646	61388	86335	71869	71444	cereal mixed
Ziemniaki	287940	207497	283564	176659	176492	Potatoes
Buraki cukrowe	93361	76293	115663	97835	78573	Sugar beets
Rzepak i rzepik	45598	37193	40292	50566	35531	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	388858	392386	382348	316323	313829	Meadow hay
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Zboża	33,2	32,1	38,1	38,6	37,0	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	31,6	30,6	36,1	35,7	34,5	basic cereals
pszenica	36,7	35,7	42,2	40,4	38,0	wheat
żyto	25,0	23,5	26,9	28,2	27,7	rye
jęczmień	29,9	28,4	35,2	35,5	34,8	barley
owies	27,4	26,3	30,6	31,9	31,9	oats
pszenżyto	31,2	31,1	34,8	34,5	34,3	triticale
mieszanki zbożowe	28,4	27,1	32,2	32,8	32,8	cereal mixed
Ziemniaki	189	172	226	219	219	Potatoes
Buraki cukrowe	540	452	535	588	574	Sugar beets
Rzepak i rzepik	24,4	18,0	25,2	26,7	24,3	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	47,1	49,0	47,8	44,6	45,2	Meadow hay

a Przeciętne roczne.

a Annual averages.

TABL. 8 (230). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a

WARZYWA	2006– –2010 ^b	2010	2011	2012		VEGETABLES
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	

POWIERZCHNIA^c w ha – stan w czerwcu
 AREA^c in ha – as of June

OGÓŁEM	3674	2259	2599	2673	2478	TOTAL
Kapusta	711	338	349	366	366	Cabbages
Kalafior	69	33	35	45	45	Cauliflowers
Cebula	268	119	122	159	147	Onions
Marchew jadalna	884	657	830	835	748	Carrots
Buraki ćwikłowe	475	235	277	320	290	Beetroots
Ogórki	304	171	170	158	158	Cucumbers
Pomidory	133	90	90	87	87	Tomatoes
Pozostałe ^d	832	618	727	705	639	Others ^d

ZBIORY w t
 PRODUCTION in t

OGÓŁEM	108116	73256	85121	86997	76612	TOTAL
Kapusta	35533	17221	18471	18657	18656	Cabbages
Kalafior	1160	715	778	843	843	Cauliflowers
Cebula	4879	2909	3145	3097	2508	Onions
Marchew jadalna	30352	25296	32052	35211	29165	Carrots
Buraki ćwikłowe	12756	8525	10041	11513	10009	Beetroots
Ogórki	5017	3302	3448	2492	2491	Cucumbers
Pomidory	2236	1812	1864	1353	1353	Tomatoes
Pozostałe ^d	16183	13478	15321	13832	11589	Others ^d

PLONY z 1 ha w dt
 YIELDS per 1 ha in dt

Kapusta	500	510	529	510	510	Cabbages
Kalafior	168	217	221	189	189	Cauliflowers
Cebula	182	245	258	195	171	Onions
Marchew jadalna	343	385	386	422	390	Carrots
Buraki ćwikłowe	269	364	363	359	345	Beetroots
Ogórki	165	194	203	158	158	Cucumbers
Pomidory	168	202	208	156	156	Tomatoes
Pozostałe ^d	195	218	211	196	181	Others ^d

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. **b** Przeciętne roczne. **c** W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. **d** Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

a Including kitchen gardens. **b** Annual averages. **c** In 2010 data of the Agricultural Census. **d** Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 9 (231). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY OWOCÓW Z DRZEW^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF TREE FRUIT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006– –2010 ^b	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	
POWIERZCHNIA^c w ha – stan w czerwcu AREA^c in ha – as of June						
OGÓŁEM	4331	3308	3163	1861	1560	TOTAL
Jabłonie	2025	1510	1431	1014	796	Apples
Grusze	431	201	187	131	124	Pears
Śliwy	567	301	284	194	186	Plums
Wiśnie	399	168	157	100	96	Cherries
Czereśnie	289	165	153	113	108	Sweet cherries
Pozostałe ^d	619	964	950	309	249	Others ^d
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
OGÓŁEM	35712	22564	27788	18666	14435	TOTAL
Jabłka	24484	16673	21785	14537	10479	Apples
Gruszki	2381	1164	1193	988	937	Pears
Śliwki	3619	2093	1847	1230	1145	Plums
Wiśnie	2518	996	1411	621	590	Cherries
Czereśnie	1553	926	863	729	722	Sweet cherries
Pozostałe ^d	1157	713	689	562	562	Others ^d
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Jabłka	121	111	152	143	132	Apples
Gruszki	55	58	64	75	75	Pears
Śliwki	64	70	65	63	62	Plums
Wiśnie	63	59	90	62	61	Cherries
Czereśnie	54	56	57	65	67	Sweet cherries
Pozostałe ^d	19	7	7	18	23	Others ^d

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. **b** Przeciętne roczne. **c** W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. **d** Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie itp.

a Including kitchen gardens. **b** Annual averages. **c** In 2010 data of the Agricultural Census. **d** Peaches, apricots, walnuts etc.

TABL. 10 (232). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS FROM FRUIT BUSHES AND BERRY FRUIT PLANTATIONS^a

O W O C E	2006– –2010 ^b	2010	2011	2012		F R U I T
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
POWIERZCHNIA ^c w ha – stan w czerwcu AREA ^c in ha – as of June						
O G Ó Ł E M	1479	1093	1113	854	846	T O T A L
Truskawki ^d	683	437	403	451	446	Strawberries ^d
Maliny ^e	140	137	150	78	78	Raspberries ^e
Porzeczki	346	333	362	202	200	Currants
Agrest	118	59	61	42	42	Gooseberries
Pozostałe ^f	192	127	136	81	80	Others ^f
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
O G Ó Ł E M	6901	4826	5551	4791	4764	T O T A L
Truskawki ^d	3617	1954	2212	2336	2320	Strawberries ^d
Maliny ^e	635	530	649	285	285	Raspberries ^e
Porzeczki	1439	1434	1664	1448	1443	Currants
Agrest	648	335	396	253	253	Gooseberries
Pozostałe ^f	562	574	632	469	463	Others ^f
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Truskawki ^d	53	45	55	52	52	Strawberries ^d
Maliny ^e	45	39	43	37	37	Raspberries ^e
Porzeczki	42	43	46	72	72	Currants
Agrest	55	57	65	60	60	Gooseberries
Pozostałe ^f	29	45	46	58	58	Others ^f

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. **b** Przeciętne roczne. **c** W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. **d** Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe”. **e** Łącznie z jeżyną bezkolcówką. **f** Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne.

a Including kitchen gardens. **b** Annual averages. **c** In 2010 data of the Agricultural Census. **d** Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries were included in item „others”. **e** Including thornless blackberry. **f** Chokeberry, northern highbush blueberry, vine, filbert and others.

TABL. 11 (233). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE**

Stan w czerwcu
CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a	2011	2012	2005	2010 ^a	2011	2012	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				

W SZTUKACH
IN HEADS

Bydło	129801	128570	119917	121648	121282	121274	113353	114898	Cattle
w tym krowy	64050	53936	51455	51090	60091	50703	48471	48061	of which cows
Trzoda chlewna ^b ...	423440	350392	294034	274687	373293	293900	239107	222039	Pigs ^b
w tym lochy	39979	33718	25631	27255	35214	29334	21700	23211	of which sows
Owce	20910	14625	12351	13704	19721	13864	11599	13170	Sheep
w tym maciorki ...	11381	8590	6555	7540	10514	8198	6225	7263	of which ewes
Konie ^c	8359	8708	7123	7979	8100	8499	6939	7961	Horses ^c
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	177389	165293	148150	147597	162698	150712	134415	134239	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)

NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^d w szt.
 PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND^d in heads

Bydło	32,9	29,4	32,2	.	33,4	29,8	32,8	Cattle
w tym krowy	13,8	12,6	13,5	.	14,0	12,7	13,7	of which cows
Trzoda chlewna ^b	89,6	72,0	72,8	.	81,0	62,8	63,4	Pigs ^b
w tym lochy	8,6	6,3	7,2	.	8,1	5,7	6,6	of which sows
Owce	3,7	3,0	3,6	.	3,8	3,0	3,8	Sheep
w tym maciorki	2,2	1,6	2,0	.	2,3	1,6	2,1	of which ewes
Konie ^c	2,2	1,7	2,1	.	2,3	1,8	2,3	Horses ^c
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	42,3	36,3	39,1	.	41,5	35,3	38,3	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. **b, c** W latach 2005, 2011 i 2012: **b** – stan w końcu lipca, **c** – dane szacunkowe. **d** Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 318.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

a Data of the Agricultural Census. **b, c** In years 2005, 2011 and 2012: **b** – as of the end of July, **c** – estimated data. **d** See general notes, item 3 on page 318.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 12 (234). **DRÓB^a**
 Stan w końcu roku
POULTRY^a
 End of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
Kury w tys. szt.	6577,4	8556,4	8066,8	8344,0	7250,0	<i>Hens in thous. heads</i>
w tym nioski	2700,2	3965,9	3931,3	4228,1	3650,0	<i>of which laying hens</i>
Gęsi w tys. szt.	17,0	16,7	17,6	16,2	16,2	<i>Geese in thous. heads</i>
Indyki w tys. szt.	45,8	32,1	97,5	91,3	91,3	<i>Turkeys in thous. heads</i>
Kaczki ^b w tys. szt.	87,1	82,2	67,4	97,4	97,4	<i>Ducks^b in thous. heads</i>
Kury na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	2187,2	1975,4	2211,0	2068,6	<i>Hens per 100 ha of agricultural land^c in heads</i>
w tym nioski	1013,8	962,7	1120,4	1041,4	<i>of which laying hens</i>

a W wieku powyżej 2 tygodni. **b** Łącznie z drobiem pozostałym. **c** Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 318.

a More than 2 weeks old. **b** Including other poultry. **c** See general notes, item 3 on page 318.

TABL. 13 (235). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŹNEGO^a**
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

W TYSIĄCACH SZTUK
 IN THOUSAND HEADS

Bydło (bez cieląt)	33,3	50,0	49,0	48,3	46,9	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	8,7	3,6	9,7	7,3	6,6	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	706,2	478,6	556,0	423,1	321,1	<i>Pigs</i>
Owce	7,2	7,4	4,6	7,9	7,8	<i>Sheep</i>
Konie	2,2	4,9	4,1	4,1	4,1	<i>Horses</i>

a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales as well as slaughter intended for own consumption.

TABL. 13 (235). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŻNEGO^a (dok.)**
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
W TYSIĄCACH TON WAGI ŻYWEJ IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT						
Bydło (bez cieląt)	18,0	27,5	26,7	27,2	26,5	Cattle (excluding calves)
Cielęta	0,8	0,4	1,0	1,0	0,9	Calves
Trzoda chlewna	77,7	58,2	66,3	54,6	43,8	Pigs
Owce	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	Sheep
Konie	1,1	2,9	2,7	2,7	2,7	Horses
Drób	52,0	91,3	104,0	112,6	104,1	Poultry
Kozy i króliki	0,4	0,5	0,4	0,3	0,3	Goats and rabbits

^a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

^a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales as well as slaughter intended for own consumption.

TABL. 14 (236). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	114,0	133,7	149,3	146,5	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze	108,3	126,3	141,2	138,3	meat and fats
wołowe	9,4	14,4	13,6	13,9	beef
cielęce	0,5	0,2	0,6	0,6	veal
wieprzowe	60,6	45,4	51,7	42,6	pork
baranie	0,1	0,1	0,0	0,1	mutton
końskie	0,6	1,5	1,5	1,4	horseflesh
drobiowe	36,4	63,9	72,8	78,8	poultry
kozie i królicze ^b	0,7	0,8	1,0	0,8	goat and rabbit ^b
podroby	5,7	7,4	8,1	8,2	pluck

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^c w kg
 PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND^c in kg

OGÓŁEM | . | **341,8** | **365,7** | **388,2** | **TOTAL**

^a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. ^b Łącznie z dziczyzną. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 318.

^a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales as well as slaughter intended for own consumption. ^b Including game. ^c See general notes, item 3 on page 318.

TABL. 15 (237). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH**
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HENS' EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Produkcja mleka:						<i>Milk production:</i>
w milionach litrów	268,2	228,5	211,5	241,6	218,6	<i>in million litres</i>
na 100 ha użytków rolnych ^a w tys. l	58,4	51,8	64,0	62,4	<i>per 100 ha of agricultural land^a in thous. l</i>
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	4150	4425	4317	5065	4889	<i>Average annual quantity of milk per cow in l</i>
Produkcja jaj w mln szt.	538,6	704,5	797,9	653,9	574,0	<i>Egg production in mln units</i>
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury noski w szt.	211	177	203	166	178	<i>Average annual number of eggs per laying hen in units</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 318.

a See general notes, item 3 on page 318.

 TABL. 16 (238). **CIĄGNIKI ROLNICZE**
 Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem Total	W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms	SPECIFICATION
W sztukach	2005	55930	55181	<i>In units</i>
	2010^a	51566	50844	
Powierzchnia użytków rolnych ^b na 1 ciągnik w ha	2005	.	.	<i>Agricultural land area^b per tractor in ha</i>
	2010^a	7,6	7,1	

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. **b** Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 318.

U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

a Data of the Agricultural Census. **b** See general notes, item 3 on page 318.

N o t e. Since 2010 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 17 (239). **ZUŻYCIENIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS IN TERMS OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10 ^a	2010/11	2011/12		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	

W TONACH
IN TONNES

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	49325	44466	53104	47428	41925	Mineral or chemical fertilizers ^b
azotowe	22171	25128	29148	27324	23906	nitrogenous
fosforowe	11568	9287	10421	9544	8627	phosphatic
potasowe	15586	10051	13534	10561	9392	potassic
Nawozy wapniowe ^c	39108	16467	13073	14139	8947	Lime fertilizers ^c

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^d w kg
PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND^d in kg

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	113,7	130,0	125,7	119,6	Mineral or chemical fertilizers ^b
azotowe	64,2	71,4	72,4	68,2	nitrogenous
fosforowe	23,7	25,5	25,3	24,6	phosphatic
potasowe	25,7	33,1	28,0	26,8	potassic
Nawozy wapniowe ^c	42,1	32,0	37,5	25,5	Lime fertilizers ^c

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. **b** Łącznie z wieloskładnikowymi. **c** Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. **d** Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 318.

a Data of the Agricultural Census 2010. **b** Including mixed fertilizers. **c** Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime. **d** See general notes, item 3 on page 318.

TABL. 18 (240). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	

W TYSIĄCACH ZŁOTYCH
IN THOUS. ZŁOTYS

O G Ó Ł E M	736607,3	1014122,6	1284385,5	1314517,6	1111022,5	T O T A L
Produkty roślinne	128521,1	223089,7	321583,7	355610,7	271308,2	Crop products
w tym:						of which:
Zboża	53937,4	81450,8	140429,5	157452,2	127426,7	Cereals

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT.

a Paid to suppliers; excluding VAT.

TABL. 18 (240). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a) [dok.]**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a) [cont.]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN THOUS. ZLOTYS						
Zboża (dok.)						Cereals (cont.)
w tym zboża podstawowe						of which basic cereals
pszenica	41140,1	66318,0	102862,3	108340,9	86630,9	wheat
żyto	33503,2	54469,3	81979,7	84717,3	66003,7	rye
jęczmień	2531,9	3202,0	4424,2	5072,6	4273,6	barley
owies i mieszanki zbożowe	3516,7	4844,5	10638,2	10419,2	8787,6	oats and cereal mixed
pszenżyto	25,5	131,0	712,5	564,0	494,5	triticale
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	1562,7	3671,1	5107,7	7567,8	7071,5	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe	53890,2	80987,7	139695,0	156308,8	126830,4	of which basic cereals
pszenica	41092,9	65854,9	102326,1	107311,0	86034,7	wheat
żyto	33486,2	54273,2	81812,6	84294,3	65910,3	rye
jęczmień	2531,9	3202,0	4424,2	5072,6	4273,6	barley
owies i mieszanki zbożowe	3488,3	4640,9	10441,7	10189,1	8557,6	oats and cereal mixed
pszenżyto	25,5	67,6	540,0	333,9	333,9	triticale
pszenżyto	1561,0	3671,1	5107,7	7421,0	6959,2	
Strączkowe konsumpcyjne ^b	25,6	42,2	71,9	82,3	82,3	Edible pulses ^b
Ziemniaki	434,3	1356,7	1948,9	2377,7	2373,9	Potatoes
Buraki cukrowe	16488,2	8815,6	13716,1	10932,9	8839,5	Sugar beets
Rzepak i rzepik	20725,4	54379,0	65315,4	88173,5	56350,8	Rape and turnip rape
Warzywa	7515,7	16207,3	22517,2	16684,6	14325,4	Vegetables
Owoce	1525,0	12432,5	18074,7	16736,5	14804,4	Fruit
Produkty zwierzęce	608086,2	791032,8	962801,7	958906,9	839714,3	Animal products
w tym:						of which:
Żywiec rzeźny ^c	425347,4	576023,6	729799,0	709188,5	622238,2	Animals for slaughter ^c
bydło (bez cieląt)	58716,6	104677,8	108823,6	118024,6	113637,9	cattle (excluding calves)
cielęta	1263,5	484,9	377,8	226,0	207,9	calves
trzoda chlewna	233665,0	188855,9	271150,2	229167,0	177760,6	pigs
owce	295,9	31,3	48,3	51,2	51,2	sheep
konie	3869,3	6900,0	6135,3	7285,7	7285,7	horses
drób	127537,0	275073,7	343263,7	354434,1	323294,8	poultry
Mleko krowie	167483,4	183411,6	209805,4	228971,9	203467,1	Cows' milk
Jaja kurze konsumpcyjne	2640,1	7320,9	3805,6	3310,4	3074,6	Consumer hens' eggs

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^d w zł
PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND^d in zł

O G Ó Ł E M	2592	3145	3483	3170	TOTAL
Produkty: roślinne	570	787	942	774	Products: crop
zwierzęce	2022	2358	2541	2396	animal

^a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. ^b Bez materiału siewnego. ^c W wadze żywej. ^d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 318.

^a Paid to suppliers; excluding VAT. ^b Excluding sowing. ^c In live weight. ^d See general notes, item 3 on page 318.

TABL. 19 (241). **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2011	2012		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Zboża w t	154901	143069	185053	193092	157152	<i>Cereals in t</i>
w tym zboża podstawowe	117349	117266	134204	126512	101747	<i>of which basic cereals</i>
pszenica	92844	90709	105242	96081	75076	<i>wheat</i>
żyto	9028	7676	5677	6553	5582	<i>rye</i>
jęczmień	10030	10526	14669	13160	11096	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	90	284	1134	828	749	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	5357	8071	7482	9890	9244	<i>triticale</i>
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	154785	142510	184516	192159	156660	<i>of which consumer and for feeds cereals</i>
w tym zboża podstawowe	117233	116707	133689	125585	101255	<i>of which basic cereals</i>
pszenica	92822	90526	105137	95689	75007	<i>wheat</i>
żyto	9028	7676	5677	6553	5582	<i>rye</i>
jęczmień	9938	10268	14459	12994	10930	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	90	166	934	588	588	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	5355	8071	7482	9761	9148	<i>triticale</i>
Strączkowe konsumpcyjne ^a w t	12	13	20	24	24	<i>Edible pulses^a in t</i>
Ziemniaki w t	1084	1688	4389	6614	6602	<i>Potatoes in t</i>
Buraki cukrowe w t	117655	76292	97224	95273	76011	<i>Sugar beets in t</i>
Rzepak i rzepik w t	27684	42575	35437	42474	27463	<i>Rape and turnip rape in t</i>
Warzywa w t	10989	9205	15465	11301	9548	<i>Vegetables in t</i>
Owoce w t	2590	8157	8681	16956	12827	<i>Fruit in t</i>
Żywiec rzeźny ^b w t	120211	160404	174742	157594	138528	<i>Animals for slaughter^b in t</i>
bydło (bez cieląt)	15239	23504	20820	18920	18238	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	184	84	63	32	28	<i>calves</i>
trzoda chlewna	60331	49916	60317	45343	35371	<i>pigs</i>
owce	44	5	7	6	6	<i>sheep</i>
konie	646	1362	1330	1370	1370	<i>horses</i>
drób	43767	85533	92205	91923	83515	<i>poultry</i>
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w t	86160	111921	122942	110157	96146	<i>Animals for slaughter in terms of meat (including fats)^c in t</i>
Mleko krowie w tys. l	188415	179312	181400	193720	173498	<i>Cows' milk in thous. l</i>
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.	13562	29803	17433	10966	10370	<i>Consumer hens' eggs in thous. units</i>

^a Bez materiału siewnego. ^b W wadze żywej. ^c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej cieplej.

^a Excluding sowing. ^b In live weight. ^c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 20 (242). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

LATA YEARS	Z certyfikatem <i>Certified</i>		W okresie przestawiania <i>Under conversion</i>	
	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>
2005	23	138	70	1702
2010	153	3451	75	2288
2011	173	4252	65	2535
2012	192	5537	44	1588

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.
Source: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Łowiectwo Hunting

TABL. 21 (243). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a**

Stan w dniu 10 III
MAJOR GAME SPECIES^a
As of 10 III

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005	2010	2011	2012	GAME SPECIES
W SZTUKACH IN HEADS					
Łosie	38	68	59	68	Moose
Daniele	640	1184	1374	1379	Fallow deer
Mufłony	1	11	16	17	Mouflons
W TYSIĄCACH SZTUK IN THOUSAND HEADS					
Jelenie	5,9	7,8	8,5	10,1	Deer
Sarny	28,7	33,4	34,2	35,2	Roe deer
Dziki	5,2	8,1	8,6	8,2	Wild boars
Lisy	7,3	8,0	8,2	8,8	Foxes
Zające	15,6	17,5	17,4	18,4	Hares
Bażanty	26,8	33,4	32,9	33,1	Pheasants
Kuropatwy	11,7	15,1	11,3	9,6	Partridges

^a Dane szacunkowe; do 2011 r. nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Estimated data; until 2011 excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Agricultural Property Agency, the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22 (244). **ODSTRZAŁ^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**
SHOOT^o OF MAIN GAME SPECIES

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2011/12	2012/13	GAME SPECIES
Łosie	-	-	-	-	Moose
Jelenie	1670	2437	3240	3603	Deer
Daniele	208	465	489	474	Fallow deer
Sarny	6047	6821	7733	7893	Roe deer
Dziki	3427	7127	5672	8181	Wild boars
Lisy	5787	5285	5710	6723	Foxes
Zająca	1449	977	618	1189	Hares
Bażanty	8731	8109	8884	11317	Pheasants
Kuropatwy	822	62	68	64	Partridges

a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. **b** Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych (do roku łowieckiego 2011/12), Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. **b** Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

S o u r c e: data of the Agricultural Property Agency (until the hunting year 2011/12), the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23 (245). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**

Stan w dniu 10 III

CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS

As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Koła łowieckie:					Hunting clubs:
liczba ^a	224	210	210 ^b	177	number ^a
członkowie ^c	6994	6907	6512	6471	members ^c
Obwody łowieckie:					Hunting districts:
liczba	217	218	218	218	number
powierzchnia w tys. ha	945,1	949,1	950,2	956,8	area in thous. ha
w tym na gruntach leśnych	355,6	360,9	357,1	363,3	of which on forest land

a Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. **b** 2010 r. **c** Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.

Ź r ó d ł o: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data grouped according to the seat of hunting club. **b** 2010. **c** Data grouped according to the seat of member of the hunting club.

S o u r c e: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo
Forestry

 TABL. 24 (246). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**

Stan w dniu 31 XII

FOREST LAND AREA
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w ha	400310	401862	401953	402151	TOTAL in ha
Lasy w ha	391130	392085	392089	392195	Forests in ha
Publiczne	321900	323332	323185	323367	Public
zalesione	309283	308315	308465	308433	wooded
niezalesione	3438	5240	4957	5077	non-wooded
własność Skarbu Państwa	318090	319331	319415	319593	owned by the State Treasury
zalesione	305675	304478	304830	304788	wooded
niezalesione	3366	5158	4879	5004	non-wooded
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwowych	310776	312015	312126	312658	managed by the State Forests
zalesione	298622	297320	297703	298009	wooded
niezalesione	3111	5033	4748	4880	non-wooded
własność gmin ^a	3810	4001	3770	3774	gmina ^a owned
zalesione	3608	3837	3635	3645	wooded
niezalesione	72	82	78	73	non-wooded
Prywatne	78409	78530	78768	78784	Private
zalesione	76691	76741	76372	76425	wooded
niezalesione	1718	1786	2295	2259	non-wooded
Grunty związane z gospodarką leśną	9180	9781	9864	9957	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %	31,7	31,8	31,8	31,8	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI LĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA W %	33,0	33,0	33,1	33,1	SHARE OF FORESTS LAND AREA IN LAND AREA OF THE VOIVODSHIP IN %

^a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Concerns also gminas which are cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25 i 26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2008–2012 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej; dane nie są w pełni porównywalne z danymi publikowanymi w poprzednich edycjach rocznika.

Note to tables 25 and 26

Data were elaborated basing on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2008–2012 by the Bureau for Forest Management and Geodesy; data are not strictly comparable with the data published in previous editions of the Yearbook.

TABL. 25 (247). POWIERZCHNIA LASÓW
FOREST AREAS
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w ha Grand total in ha	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona Of which wooded area in % of grand total area							
		razem total	drzewostany tree stands						w klasie odnowienia ^a i o budowie przerębowej in renewal class ^a with a troughfell construction
			w klasie wieku in age group						
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej (101 years and older)	
OGÓŁEM TOTAL	392089	93,4	14,3	16,1	20,6	19,4	12,9	8,2	1,9
w tym: of which: w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	302451	94,8	15,6	16,0	18,7	19,1	13,5	9,8	2,1
las prywatne private forests	78667	88,9	10,1	17,0	25,9	20,3	11,1	3,1	1,4

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEWEK	Ogółem Total		W tym Of which		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwo- wych managed by the State Forests	las prywatne private forests	
	w ha in ha	w odsetkach in percent	w ha in ha	w odsetkach in percent	
OGÓŁEM TOTAL	392089	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste w tym:	264815	67,6	68,3	64,2	Coniferous trees of which:
sosna	197203	50,3	52,4	41,5	pine
świerk	52116	13,3	11,7	20,0	spruce
jodła	7417	1,9	1,9	1,9	fir
Drzewa liściaste w tym:	127274	32,4	31,7	35,8	Broadleaved trees of which:
buk	37248	9,5	8,6	13,9	beech
dąb	29524	7,5	7,9	5,8	oak
grab	2363	0,6	0,7	–	hornbeam
brzoza	31089	7,9	7,2	9,4	birch
olsza	16755	4,3	5,0	2,2	alder
osika	3804	1,0	0,2	4,1	aspen

^a Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Including regeneration class.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26 (248). **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU**
GROWING STOCK OF STANDING WOOD
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECYFIKACIJA	Ogółem grubizna brutto ^a w tys. m ³ Gross ^a grand total timber in thous. m ³	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej Of which wooded area in % of grand total area									
		razem total	drzewostany tree stands							w klasie odnowienia ^c i o budowie przerebowej in renewal class ^c with a trough-fell construction	prze-stoje ^b hold-over trees ^b
			w klasie wieku in age group								
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej (101 years and older)			
OGÓŁEM .. TOTAL	102537,0	99,2	1,1	10,7	23,4	25,9	19,2	13,7	3,1	2,1	
w tym: of which:											
w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	81676,0	99,4	1,3	10,5	21,3	25,3	20,0	16,0	3,1	1,9	
las prywatne private forests	18394,4	98,1	0,7	12,1	30,0	27,8	17,0	4,5	3,3	2,7	

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a Gross ^a total timber		W tym Of which		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	las prywatne private forests	
	w tys. m ³ in thous. m ³	w odsetkach in percent			
OGÓŁEM	102537,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	71570,7	69,6	70,9	64,9	Coniferous trees
w tym: of which:					
sosna	52868,6	51,3	53,6	42,3	pine
świerk	14442,5	14,1	13,4	18,2	spruce
jodla	2619,6	2,6	2,5	3,2	fir
Drzewa liściaste	30966,3	30,4	29,1	35,1	Broadleaved trees
w tym: of which:					
buk	11136,9	10,9	9,4	18,4	beech
dąb	6725,7	6,6	7,1	3,7	oak
grab	574,5	0,6	0,7	–	hornbeam
brzoza	6343,8	6,2	5,6	7,7	birch
olsza	4082,2	4,0	4,5	2,3	alder
osika	733,7	0,7	0,2	3,0	aspen

a W korze. **b** Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębnością. **c** Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Overbark. **b** Trees not felled in the assumed throughfell order. **c** Including regeneration class.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27 (249). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	lasy publiczne <i>public forests</i>		lasy prywatne ^a <i>private forests^a</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII)	125	105	101	92	92	92	–	<i>Production area of forest nurseries (as of 31 XII)</i>
Odnowienia i zalesienia	2512	3178	3321	3213	2989	2972	225	<i>Renewals and afforestations</i>
odnowienia:								<i>renewals:</i>
sztuczne	2261	2809	2944	2771	2628	2611	143	<i>artificial</i>
zrębów ^b	2079	2701	2791	2605	2538	2523	67	<i>fellings sites^b</i>
halizn i płazowizn	90	58	78	106	85	84	21	<i>blanks and irregularly stocked open stands</i>
naturalne	251	369	376	443	361	361	82	<i>natural</i>
zalesienia ^c	92	50	76	60	5	4	55	<i>afforestations^c</i>
Poprawki i uzupełnienia ^d	258	270	316	376	356	354	20	<i>Corrections and supplements^d</i>
Pielęgnowanie ^e	15970	16020	18354	17801	17306	17163	495	<i>Tending^e</i>
w tym:								<i>of which:</i>
upraw	10639	10795	12694	13060	12565	12473	495	<i>crops</i>
młodników	5269	5156	5598	4673	4673	4673	–	<i>greenwoods</i>
wprowadzanie podszytów ^f	38	–	6	–	–	–	–	<i>introduction of undergrowth^f</i>
Melioracje	2334	6428	6566	4577	4577	4577	–	<i>Drainage</i>

a Dane szacunkowe. **b** Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. **c** Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. **d** Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. **e** Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. **f** Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

a Estimated data. **b** Including renewals protected by tree stands. **c** Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. **d** Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. **e** Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. **f** Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28 (250). **POZYSKANIE DREWNA^a**
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012			SPECIFICATION	
				ogółem <i>grand total</i>	lasy publiczne <i>public forests</i>			lasy prywatne <i>private forests</i>
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
O G Ó Ł E M w dam³	1571,7	2078,6	1950,8	1744,2	1630,9	1626,6	113,3	TOTAL in dam³
Grubizna	1534,8	2035,1	1882,4	1687,4	1574,0	1569,7	113,3	Timber
Grubizna iglasta	1329,8	1721,7	1506,9	1279,9	1188,0	1184,8	91,9	<i>Coniferous</i>
w tym drewno:								<i>of which:</i>
wielkowymiarowe ...	788,5	914,4	742,4	734,3	667,1	665,1	67,1	<i>large-size wood</i>
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	453,6	670,8	658,5	442,6	428,0	427,3	14,7	<i>medium-size wood for industrial uses</i>
Grubizna liściasta	205,0	313,4	375,5	407,5	386,0	384,9	21,5	<i>Non-coniferous</i>
w tym drewno:								<i>of which:</i>
wielkowymiarowe ...	66,4	85,6	115,2	124,2	113,4	112,8	10,8	<i>large-size wood</i>
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	99,0	151,6	177,1	188,8	184,1	183,9	4,6	<i>medium-size wood for industrial uses</i>
Drewno małowymiarowe^b	36,8	43,5	68,5	56,9	56,9	56,9	-	Slash^b
Do przerobu przemysłowego	7,9	1,8	4,3	2,4	2,4	2,4	-	<i>Slash for industrial uses</i>
Opałowe	29,0	41,7	64,1	54,5	54,5	54,5	-	<i>Slash for fuel</i>
Karpina^b w m³	5	1	5	1	1	1	-	Stump wood^b in m³
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m³	392,4	519,0	480,1	430,2	502,1	506,7	144,0	TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREAS in m³

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. **b** Wyłącznie w lasach publicznych.

a Excluding logging (large timber) from plantings. **b** Exclusively in public forests.

DZIAŁ XVI

PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

W tabl. 3 dane o produkcji wyrobów dotyczą podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności sklasyfikowanej według PKD 2007. Ponadto uwzględniono jednostki i zakłady budżetowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych (zaliczonych do wyżej wymienionych sekcji).

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano zaliczając do odpowiednich województw jednostki składowe podmiotów gospodarki narodowej zgodnie z miejscem prowadzenia działalności. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6 na str. 26.

3. Przedstawione w tabl. 3 wyroby klasyfikowane są według Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU 2008).

W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych grupowań, stanowiących:

- sumę niektórych pozycji PKWiU lub ich części,
- pozycję zbiorczą utworzoną w oparciu o inne, niż występujące w PKWiU, kryteria.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano również skrócone nazwy.

Wprowadzenie tej klasyfikacji, w miejsce PKWiU obowiązującej do 31 XII 2008 r., nie wpływa na dotąd prezentowane dane.

4. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

CHAPTER XVI

INDUSTRY AND CONSTRUCTION

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with the Polish Classification of Activities (PKD 2007), in the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities".

In table 3 data on production of selected products concern entities producing industrial products independently of the conducted activity classified according to PKD 2007. Moreover, budgetary entities and establishments and till 2010 auxiliary units of budgetary entities (classified to the above mentioned sections) are also included.

2. Data were compiled using the **enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled including parts of entities of the national economy according to the place of conducted activity to respective voivodships. The definition of the enterprise method is presented in general notes to the Yearbook, item 6 on page 26.

3. Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Products and Services (PKWiU 2008).

In some cases the so-called inconsistent with PKWiU codes items were introduced. They comprise however:

- the sum of some PKWiU positions or the sum of their parts,
- collective item based on other criteria than the ones which are in PKWiU.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

Introduction of this classification in place of PKWiU obligatory till 31 XII 2008 does not influence data presented up to now.

4. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 10 na str. 28.

Jako **cenę stałą** od 2011 r. przyjęto cenę stałą 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończaniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane dotyczące **zatrudnienia w przemyśle** obejmują zatrudnionych na podstawie stosunku pracy.

Do zatrudnionych w przemyśle nie zaliczono:

- 1) uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego,
- 2) agentów,
- 3) osób wykonujących pracę nakładczą.

Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych wynagrodzeń wykazano w przeliczeniu niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych.

Sold production of industry includes:

- 1) *the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;*
- 2) *the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;*
- 3) *lump sum agent fees in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent fees in the case of concluding an agency agreement;*
- 4) *the value of products in the form of settlements in kind;*
- 5) *products designated for increasing the value of own fixed assets.*

*Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in general notes to the Yearbook, item 10 on page 28.*

*As **constant prices** since 2011, 2010 constant prices (2010 average current prices) have been adopted.*

5. Data concerning production include the value of outwork.

***Outwork** in industry is the paid execution, by natural persons – on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers) – of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.*

*6. Data concerning **employment in industry** include employees hired on the basis of employment contracts.*

Employed in industry do not include:

- 1) *apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training,*
- 2) *agents,*
- 3) *persons engaged in outwork.*

Data concerning average paid employment and average wages and salaries are presented after converting part-time paid employees into full-time paid employees.

Budownictwo

1. Informacje dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji „Budownictwo”.

2. Dane według działów PKD opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 6 na str. 26.

3. **Produkcja budowlano-montażowa** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleceń przez podmioty budowlane na rzecz obcych zlecających.

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Dane o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:

- w zakresie liczby budynków – budynków nowo wybudowanych,
- w zakresie kubatury budynków – budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane dotyczące **zatrudnienia w budownictwie** obejmują zatrudnionych na podstawie stosunku pracy.

Do zatrudnionych w budownictwie nie zaliczono:

- 1) uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego,
- 2) agentów,
- 3) osób wykonujących pracę nakładczą.

Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych wynagrodzeń wykazano w przeliczeniu niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych.

Construction

1. *Information concerns activities of economic entities included in accordance with the Polish Classification of Activities (PKD 2007) in the section “Construction”.*

2. *Data according to PKD divisions were compiled using the **enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in general notes to the Yearbook, item 6 on page 26.*

3. **Construction and assembly production** concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration-conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contracts system for outside clients.

4. *The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Construction Objects (PKOB).*

5. *Data on **buildings completed** (by all investors) concern:*

- *within the scope of the number of buildings – newly built buildings,*
- *within the scope of the cubic volume of buildings – newly built and expanded buildings (the expanded part only).*

6. *Data concerning **employment in construction** include employees hired on the basis of employment contracts.*

Employed in industry do not include:

- 1) *apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training,*
- 2) *agents,*
- 3) *persons engaged in outwork.*

Data concerning average paid employment and average wages and salaries are given after converting of part-time paid employees into full-time paid employees.

Przemysł Industry

TABL. 1 (253). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012		
	w mln zł <i>in mln zł</i>			w odset- kach <i>in percent</i>	2011= = 100 (ceny stałe) <i>(constant prices)</i>	
	ceny bieżące <i>current prices</i>					
OGÓŁEM	119896,4	173623,3	198454,6	192874,5	100,0	96,0
TOTAL						
sektor publiczny	32410,9	37833,0	42175,8	36236,3	18,8	x
<i>public sector</i>						
sektor prywatny	87485,5	135790,3	156278,7	156638,2	81,2	x
<i>private sector</i>						
Górnictwo i wydobywanie	18611,2	23162,7	27280,6	26582,4	13,8	100,3
Mining and quarrying						
w tym: <i>of which:</i>						
Wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)	18325,1	22462,1	26276,2	25431,6	13,2	99,8
<i>Mining of coal and lignite</i>						
Przetwórstwo przemysłowe	90386,3	133106,4	152926,4	149283,9	77,4	96,1
Manufacturing						
w tym: <i>of which:</i>						
Produkcja artykułów spożywczych	6681,4	9582,0	10661,9	11702,2	6,1	106,5
<i>Manufacture of food products</i>						
Produkcja napojów	#	#	3793,5	3958,3	2,1	101,0
<i>Manufacture of beverages</i>						
Produkcja wyrobów tekstylnych	747,8	608,6	686,6	680,8	0,4	97,1
<i>Manufacture of textiles</i>						
Produkcja odzieży	623,0	407,3	448,7	448,8	0,2	98,2
<i>Manufacture of wearing apparel</i>						
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	368,0	400,0	396,4	420,7	0,2	104,9
<i>Manufacture of leather and related products</i>						
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	635,7	921,7	1062,3	1070,8	0,6	99,3
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>						
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	399,8	741,4	809,1	791,8	0,4	102,5
<i>Manufacture of paper and paper products</i>						
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	284,3	376,9	492,9	487,8	0,3	101,4
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>						

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (253). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (cd.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012		
	w mln zł in mln zł			w odset- kach in percent	2011= = 100 (ceny stałe)	
	ceny bieżące current prices			(constant prices)		
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ	3571,9	4542,4	5405,7	4158,3	2,2	89,9
<i>Manufacture of coke, refined petroleum products</i>						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	1350,7	3102,3	3950,1	4051,3	2,1	98,0
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>						
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ <i>Manufacture of pharmaceutical products^d</i>	#	#	25,9	15,7	0,0	60,4
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	4582,5	7262,4	7396,2	8181,3	4,2	109,8
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>						
Produkcja wyrobów z pozostałych mine- ralnych surowców niemetalicznych	3348,5	5432,7	6074,4	6094,3	3,2	100,2
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>						
Produkcja metali	17976,9	22119,4	28623,9	27599,1	14,3	96,0
<i>Manufacture of basic metals</i>						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	6960,3	11464,7	14974,8	15854,9	8,2	104,4
<i>Manufacture of metal products^d</i>						
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	540,0	1143,2	719,9	891,5	0,5	124,0
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>						
Produkcja urządzeń elektrycznych	3128,9	4904,7	6365,2	6427,4	3,3	99,4
<i>Manufacture of electrical equipment</i>						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	5738,1	5176,2	4948,0	5939,3	3,1	117,4
<i>Manufacture of machinery and equip- ment n.e.c.</i>						
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	27078,0	44651,9	49258,5	42861,3	22,2	83,3
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>						
Produkcja pozostałego sprzętu transpor- towego	414,2	2047,3	2090,8	2391,3	1,2	111,8
<i>Manufacture of other transport equip- ment</i>						
Produkcja mebli	634,3	702,7	743,1	925,9	0,5	121,6
<i>Manufacture of furniture</i>						
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	7871,4	12424,8	12905,6	11826,9	6,1	87,6
<i>Electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>						

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (253). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012		
	w mln zł in mln zł				w odset- kach in percent	2011= = 100 (ceny stałe) (constant prices)
	ceny bieżące current prices					
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	3027,6	4929,3	5341,9	5181,3	2,7	92,8
w tym: of which:						
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody Water collection, treatment and supply	1258,0	1622,2	1693,2	1843,0	1,0	101,9
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	1458,2	2817,7	3134,3	2794,3	1,4	85,8
Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery						

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (254). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				
O G Ó Ł E M	119896,4	173623,3	198454,6	192874,5	T O T A L
podmioty o liczbie zatrudnionych:					entities with following number of paid employees:
49 osób i mniej	8969,8	13008,3	15429,0	15683,2	49 persons and less
50 – 249	20308,7	29363,3	38912,2	34188,2	50 – 249
250 – 499	17784,3	21608,9	26807,3	26235,7	250 – 499
500 – 999	13607,6	26149,9	23918,5	25519,7	500 – 999
1000 osób i więcej	59226,1	83492,8	93387,5	91247,7	1000 persons and more

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (255). **PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW^a**
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS^a

WYROBY	2005	2010	2011	2012		PRODUCTS
				ogółem total	udział w kraju w % share in country in %	
Węgiel kamienny ^b w mln t	87,9	66,9	66,9	67,7	84,8	Hard coal ^b in mln t
Produkty uboju ^c wliczane do wydajności poubojowej w tys. t:						Slaughter products ^c included in slaughter capacity in thous. t:
bydła i cieląt	1,8	7,1	7,4	7,5	3,2	cattle and calves
trzody chlewnej	16,4	5,0	3,8	3,6	0,4	pigs
Mięso drobiowe w tys. t	58,7	109,7	108,3	103,6	5,4	Poultry meat in thous. t
Soki z owoców i warzyw w tys. hl	2271,8	1665,0	1374,0	1306,5	17,3	Fruit and vegetable juice in thous. hl
Mleko płynne przetworzone ^d w tys. hl	643,8	415,8	457,7	425,5	1,6	Processed liquid milk ^d in thous. hl
Sery i twarogi w tys. t	26,1	29,1	28,6	22,3	2,8	Cheese and curd in thous. t
Mąka pszenna w tys. t	24,1	32,3	20,9	14,6	0,7	Wheat flour in thous. t
Makaron w tys. t	33,9	48,2	52,1	54,8	31,2	Pasta in thous. t
Piwo otrzymywane ze słodu ^e w mln hl	15,4	11,0	11,0	11,3	28,5	Beer from malt ^e in mln hl
Okrycia i ubiory z tkanin w tys. szt:						Clothes and garments in thous. units:
garsonki i zestawy odzie- żowe damskie lub dziew- częce	181	48	48	29	3,6	women's or girls' suits and ensembles
garnitury i zestawy odzie- żowe męskie lub chłopię- ce	359	186	199	170	12,2	men's or boys' suits and ensembles
Blezery, pulowery, swetry, kamizelki i podobne wyroby dziane w tys. szt.	1593	645	429	537	11,1	Jerseys, pullovers, cardigans, waistcoats and similar arti- cles, knitted or crocheted in thous. units
Obuwie z wierzchami wyko- nanymi ze skóry w tys. par	2275	1160	1191	1331	11,6	Footwear with leather uppers ^f in thous. pairs
Tarcica w dam ³	111,8	217,9	180,4	194,1	4,5	Sawnwood in dam ³ of which coniferous sawn- wood
w tym iglasta	104,5	212,4	176,9	190,1	5,0	
Okna i drzwi, ościeżnice i progi z drewna w tys. szt.	345	1160	1292	1397	14,4	Wooden windows and their frames, doors and their frames and thresholds in thous. units
Papier i tektura w tys. t	143,8	106,8	113,5	108,5	2,8	Paper and paperboard in thous. t
Koks i półkoks z węgla kamiennego i brunatnego (lignitu) lub torfu; węgiel retortowy w tys. t	3756,0	4841,6	8348,0	7767,4	87,4	Coke and semi-coke obta- ined from coal, lignite or peat, retort carbon in thous. t
Cegła w mln cegieł	122,9	51,5	42,2	14,8	3,1	Bricks in mln bricks

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Z wyłączeniem brykietów i podobnych paliw stałych. ^c Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpadki); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej ciepłej. ^d Łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji. ^e O objętościowej mocy alkoholu powyżej 0,5%. ^f Bez obuwia sportowego, obuwia z metalowym noskiem ochronnym oraz obuwia specjalnego różnego typu; łącznie z obuwem ze spodem z drewna.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Excluding coal briquettes and similar solid fuels. ^c Including meat, fats, offal and animal parts unfit for human consumption; industrial slaughter; in post-slaughter warm weight. ^d Including milk for further processing. ^e Of an alcoholic strength of more than 0,5%. ^f Excluding footwear with uppers of leather, other than sports footwear incorporating a protective metal toe-cap and miscellaneous special footwear; including footwear with wooden outer soles.

TABL. 4 (256). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012
OGÓŁEM	425616	440604	446385	446244
TOTAL				
sektor publiczny	176339	145387	139193	138840
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	249277	295218	307191	307404
<i>private sector</i>				
Górnictwo i wydobywanie	124652	119006	117320	118876
Mining and quarrying				
Przetwórstwo przemysłowe	261316	283315	290012	289701
Manufacturing				
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych	31191	33983	33273	32471
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja napojów	3407	2946	3006	2922
<i>Manufacture of beverages</i>				
Produkcja wyrobów tekstylnych	7193	4411	4266	3819
<i>Manufacture of textiles</i>				
Produkcja odzieży	10593	6392	5787	5683
<i>Manufacture of wearing apparel</i>				
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	4118	2969	2837	2766
<i>Manufacture of leather and related products</i>				
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	4628	5793	5678	5516
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>				
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	2180	2980	2855	2957
<i>Manufacture of paper and paper products</i>				
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1657	1894	2238	2145
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	5181	6363	6728	6141
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	104	98	146	86
<i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucz- nych	18306	22909	21578	23378
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	12356	14352	14692	14151
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>				
Produkcja metali	31967	28225	30574	30037
<i>Manufacture of basic metals</i>				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	29275	34913	38870	39738
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>				
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicz- nych i optycznych	1920	2613	2600	2655
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>				
Produkcja urządzeń elektrycznych	12966	15168	15492	15763
<i>Manufacture of electrical equipment</i>				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 4 (256). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a (dok.)**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	25074	18966	17279	16788
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>				
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	28616	45454	49920	49082
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>				
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	2335	3875	3903	4076
<i>Manufacture of other transport equipment</i>				
Produkcja mebli	4981	5337	4953	5224
<i>Manufacture of furniture</i>				
Pozostała produkcja wyrobów	4578	4137	3898	3986
<i>Other manufacturing</i>				
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	14751	16179	16136	17052
<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>				
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	21738	18205	18594	17307
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>				
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	17910	20078	20459	20361
<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>				
w tym: of which:				
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	8420	8380	8416	8489
<i>Water collection, treatment and supply</i>				
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	7176	9220	9594	9381
<i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (257). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012
	w zł in zł			
O G Ó Ł E M	2970,21	4026,04	4448,52	4418,83
TOTAL				
sektor publiczny	3905,43	5435,62	6404,59	6017,62
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	2308,64	3331,85	3562,21	3696,73
<i>private sector</i>				
Górnictwo i wydobywanie	4302,47	5792,43	6844,53	6332,58
<i>Mining and quarrying</i>				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (257). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a (cd.)**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012
	w zł in zł			
Przetwórstwo przemysłowe	2303,29	3240,24	3450,04	3582,97
Manufacturing				
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych	1560,05	2264,61	2313,22	2403,41
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja napojów	4845,22	6258,09	6560,72	6979,02
<i>Manufacture of beverages</i>				
Produkcja wyrobów tekstylnych	1732,83	2354,44	2400,36	2496,94
<i>Manufacture of textiles</i>				
Produkcja odzieży	1201,24	1695,11	1782,86	1806,79
<i>Manufacture of wearing apparel</i>				
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	1314,17	1867,13	2003,75	2117,20
<i>Manufacture of leather and related products</i>				
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	1362,32	2015,40	2056,02	2179,74
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>				
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	1879,90	2667,44	2728,66	2838,26
<i>Manufacture of paper and paper products</i>				
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1966,14	2719,69	2991,69	3041,76
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	2737,08	3790,18	4088,67	4287,28
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	1858,33	2697,53	2774,49	4690,79
<i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucz- nych	2099,18	2949,29	3002,24	3157,71
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2477,16	3625,04	3826,20	3998,27
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>				
Produkcja metali	2917,53	3978,57	4367,27	4518,02
<i>Manufacture of basic metals</i>				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	2209,87	3129,90	3465,87	3570,07
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>				
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicz- nych i optycznych	2512,43	3342,51	3551,79	3722,53
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>				
Produkcja urządzeń elektrycznych	2394,77	3424,80	3558,03	3795,12
<i>Manufacture of electrical equipment</i>				
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	2510,81	3622,92	3854,46	4042,86
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>				
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	2765,18	3702,84	3811,47	3867,82
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (257). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a (dok.)**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012
	w zł in zł			
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>Manufacture of other transport equipment</i>	1947,38	3012,82	3433,37	3834,14
Produkcja mebli <i>Manufacture of furniture</i>	1430,62	2035,10	2190,88	2360,90
Pozostała produkcja wyrobów <i>Other manufacturing</i>	1747,87	2194,36	2388,19	2544,39
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	2644,92	3689,02	3822,15	4023,28
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	3731,24	5322,46	5816,18	6150,11
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	2504,85	3469,05	3619,59	3666,51
w tym: of which:				
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody <i>Water collection, treatment and supply</i>	2658,45	3654,16	3834,23	3973,99
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ <i>Waste collection, treatment and disposal activi- ties; materials recovery</i>	2243,82	3207,89	3329,83	3267,22

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez wynagrodzeń zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding wages and salaries of persons employed abroad.

Budownictwo Construction

TABL. 6 (258). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	w odsetkach in percent	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł					
O G Ó Ł E M	11430,4	16439,1	24823,4	21308,5	100,0	T O T A L
w tym:						<i>of which:</i>
Podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób	5754,5	9673,0	11562,9	11389,9	53,5	<i>Entities employing more than 9 persons</i>
Budowa budynków ^Δ	2072,8	3210,3	3368,8	3047,9	14,3	<i>Construction of buildings</i>
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	2330,5	3789,6	4891,7	4766,9	22,4	<i>Civil engineering works</i>
Roboty budowlane specjalistyczne	1351,2	2673,1	3302,5	3575,1	16,8	<i>Specialized construction activities</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa śląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Śląskie Voivodship, without subcontractors participation.

TABL. 7 (259). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANÝCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPES OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Roboty o charakterze inwestycyjnym <i>Works with an investment character</i>	Roboty o charakterze remontowym <i>Works with a renovation (restoration) character</i>	SPECIFICATION	
		w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	2005	5754,5	3242,6	2511,9	T O T A L
	2010	9673,0	5435,6	4237,5	
	2011	11562,9	6593,1	4969,8	
	2012	11389,9	6717,3	4672,6	
Budynki	4288,1	2520,0	1768,2	Buildings	
Budynki mieszkalne	1071,7	531,8	539,9	<i>Residential buildings</i>	
budynki mieszkalne jednorodzinne ...	251,0	136,0	115,1	<i>one-dwelling buildings</i>	
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	652,4	338,6	313,8	<i>two- and more dwelling buildings</i>	
budynki zbiorowego zamieszkania ...	168,3	57,2	111,1	<i>residences for communities</i>	

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa śląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Śląskie Voivodship, without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7 (259). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPES
OF CONSTRUCTION OBJECTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION
	<i>Total</i>	<i>Works with an investment character</i>	<i>Works with a renovation (restoration) character</i>	
	w mln zł	in mln zł		
Budynki (dok.)				Buildings (cont.)
Budynki niemieszkalne	3216,4	1988,1	1228,3	<i>Non-residential buildings</i>
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	56,9	35,5	21,4	<i>hotels and similar buildings</i>
budynki biurowe	378,5	182,9	195,6	<i>office buildings</i>
budynki handlowo-usługowe	801,6	573,8	227,8	<i>wholesale and retail trade buildings</i>
budynki transportu i łączności	44,0	34,6	9,4	<i>traffic and communication buildings</i>
budynki przemysłowe i magazynowe	1103,7	646,5	457,2	<i>industrial buildings and warehouses</i>
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	765,7	491,6	274,1	<i>public entertainment, education, hospital or institutional care buildings and sports halls</i>
pozostałe budynki niemieszkalne	66,1	23,3	42,8	<i>other non-residential buildings</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	7101,7	4197,3	2904,4	Civil engineering works
Infrastruktura transportu	3557,2	1866,4	1690,7	<i>Transport infrastructures</i>
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	2243,7	1237,7	1005,9	<i>motorways (highways), expressways, streets and roads</i>
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	348,1	130,2	217,9	<i>railways, suspension and elevated railways</i>
drogi lotniskowe	4,6	#	#	<i>airfield runways</i>
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	787,4	406,4	380,9	<i>bridges, elevated highways, tunnels and subways</i>
budowle wodne	173,4	#	#	<i>harbours, waterways, dams and other waterworks</i>
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	1481,8	946,9	534,9	<i>Pipelines, communication and electricity lines</i>
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	501,2	279,7	221,5	<i>long-distance pipelines, communication and electricity power lines</i>
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	980,6	667,2	313,3	<i>local pipelines and cables</i>
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	1938,5	1278,3	660,1	<i>Complex constructions on industrial sites</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	5,6	4,2	1,5	<i>Other civil engineering works</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa śląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Śląskie Voivodship, without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8 (260). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a**
BUILDINGS COMPLETED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Budynki^b	8702	9202	9114	9250	Buildings^b
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkania i wielomiesz- kaniowe ^c	6202	7004	6690	7059	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
miasta	5417	5407	5311	5455	<i>urban areas</i>
wieś	3285	3795	3803	3795	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^d	8023	8154	8142	8309	<i>Of which private buildings^d</i>
miasta	4795	4472	4435	4602	<i>urban areas</i>
wieś	3228	3682	3707	3707	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniami i wielomieszkania ^c	5964	6589	6374	6660	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
niemieszkalne	1971	1478	1656	1564	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych	286	151	162	144	<i>of which farm buildings</i>
Kubatura^e w dam³	12608,4	13954,3	12018,6	14252,5	Cubic volume^e in dam³
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkania i wielomiesz- kaniowe ^c	5061,7	5588,4	5369,4	5592,1	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
miasta	9604,0	10711,2	8481,4	10546,1	<i>urban areas</i>
wieś	3004,4	3243,1	3537,2	3706,5	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^d	7006,1	6498,5	6511,6	6877,5	<i>Of which private buildings^d</i>
miasta	4553,2	3845,5	3450,9	3912,2	<i>urban areas</i>
wieś	2452,9	2653,0	3060,7	2965,3	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniami i wielomieszkania ^c	4535,7	4700,5	4624,0	4873,8	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
niemieszkalne	2429,9	1777,1	1849,9	1974,5	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych	173,2	138,4	117,4	201,8	<i>of which farm buildings</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 353. **b** Nowo wybudowane. **c** Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). **d** Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. **e** Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 5 on page 353. **b** Newly built. **c** Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). **d** Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. **e** Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (261). BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPES OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
BUDYNKI ^b BUILDINGS ^b					
Budynki mieszkalne	6293	7095	6807	7149	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	6202	7004	6690	7059	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^c
w tym jednorodzinne	6035	6776	6459	6821	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	6	5	7	9	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	2409	2107	2307	2101	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	51	52	32	60	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	69	83	97	78	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	447	467	405	352	Wholesale and retail trade build- ings
Budynki łączności, dworców i terminali	1	6	4	8	Communication buildings, sta- tions, terminals and associated buildings
Budynki garaży	1193	839	1123	1032	Garage buildings
Budynki przemysłowe	132	157	123	100	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	143	191	247	214	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	9	23	16	13	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	7	13	15	17	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	18	32	21	11	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	16	46	37	22	Sports halls
Budynki gospodarstw rolnych	294	162	162	150	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	9	16	11	12	Buildings used as places of worship and for religious activi- ties

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 353. **b** Nowo wybudowane. **c** Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych).

a See general notes, item 5 on page 353. **b** Newly built. **c** Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings).

TABL. 9 (261). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPES OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
KUBATURA ^d w dam ³ CUBIC VOLUME ^d in dam ³					
Budynki mieszkalne	5108,5	5635,6	5413,9	5659,1	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkania ^c	5061,7	5588,4	5369,4	5592,1	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^c
w tym jednorodzinne	4507,6	4703,6	4556,6	4816,6	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	22,2	26,8	17,1	48,0	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	7499,9	8318,7	6604,6	8593,4	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	342,6	151,7	127,1	187,1	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	329,5	505,4	308,9	361,6	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	2408,7	2185,3	1667,4	1414,8	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	0,0	7,3	5,6	199,8	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	123,6	213,5	143,4	165,8	Garage buildings
Budynki przemysłowe	2509,6	2418,3	1265,1	1637,6	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	863,1	1791,0	2127,4	2790,8	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	81,2	57,5	123,5	41,9	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	92,8	173,4	183,0	378,7	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	49,7	164,9	229,5	72,1	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	260,0	392,8	243,1	421,8	Sports halls
Budynki gospodarstw rolnych	381,4	171,0	142,0	817,5	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	40,0	71,4	23,1	78,5	Buildings used as places of worship and for religious activities

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str.353. **b** Nowo wybudowane. **c** Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). **d** Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 5 on page 353. **b** Newly built. **c** Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). **d** Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 10 (262). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	55850	64288	68128	68279	Average paid employment
Sektor publiczny	4049	2272	2201	1545	Public sector
Sektor prywatny	51801	62016	65928	66734	Private sector
Budowa budynków ^Δ	18690	22391	21451	19839	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	20752	20776	23882	24676	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	16408	21122	22796	23764	Specialized construction activities
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	2067,93	2919,04	3052,50	3194,22	Average monthly gross wages and salaries in zł
Sektor publiczny	2688,23	4056,04	4337,51	4900,75	Public sector
Sektor prywatny	2019,45	2877,39	3009,56	3154,71	Private sector
Budowa budynków ^Δ	1728,18	2554,81	2646,90	2688,63	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	2283,55	3182,17	3327,37	3449,67	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	2182,24	3046,22	3146,08	3351,06	Specialized construction activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVII

TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. **Linia kolejowa** jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. **Drogi publiczne**, na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 III 1985 r. o drogach publicznych (jednolity tekst Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115, z późniejszymi zmianami), dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Do **dróg krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i towarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnic dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

Do **dróg o nawierzchni twardej** zalicza się drogi o nawierzchni twardej ulepszonej (z kostki kamiennej, klinkieru, betonu, z płyt kamienno-betonowych, bitumu) oraz drogi o nawierzchni nieulepszonej (tuczniowej i brukowej).

CHAPTER XVII

TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

General notes

Transport

1. Data concerning the total length of **railway lines operated** on 31 XII was established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and broad gauge railway lines (data concerning the length of these lines is given in terms of standard gauge lines) operating on that day. **The railway line** is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. **Public roads**, on the basis of the Law on Public Roads dated 21 III 1985 (uniform text, Journal of Laws from 2007, No. 19, item 115, with later amendments) are divided into the following categories: national roads, regional roads, district roads and communal roads.

National roads include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network,
- approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Regional roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among national roads.

District roads include roads other than those mentioned above, which link powiat capital cities with gmina capital cities and gmina capital cities with other such cities.

Communal roads include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Urban roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-urban roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

Hard surface roads include roads with improved surface (cobble stone, clinker, concrete, stone concrete slabs, bitumen) and roads with unimproved surface (with macadam or cobbled surface).

3. Od 2009 r. dane o pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych według stanu w dniu 31 XII pochodzą z Centralnej Ewidencji Pojazdów (CEPiK) prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i nie obejmują pojazdów wyrejestrowanych. Do roku 2010 dane nie obejmują również pojazdów posiadających pozwolenie czasowe wydawane w końcu danego roku. Pozwolenie czasowe wydawane jest na okres do około 30 dni w celu załatwienia wszystkich formalności związanych z rejestracją pojazdu i niezbędnych do otrzymania docelowego dowodu rejestracyjnego.

W latach 2002-2008 dane dotyczące pojazdów samochodowych i ciągników pozyskiwane były z ewidencji prowadzonych przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, przy czym w latach 2004-2008 – z systemu „POJAZD” służącego do rejestracji pojazdów w organach rejestrujących pojazdy. Do 2001 r. dane o pojazdach samochodowych i ciągnikach pochodziły z ewidencji prowadzonych przez wojewodów.

4. Dane o liniach regularnej komunikacji autobusowej obejmują:

- linie miejskie, tj. linie w obrębie miast z ewentualnym przekroczeniem granic miasta do najbliższej strefy ciężenia o długości od 5 do 10 km,
- linie podmiejskie, tj. linie w granicach 50-60 km łączące osiedla wiejskie z ośrodkami gminnymi, powiatowymi i wojewódzkimi,
- linie regionalne, tj. linie w granicach powyżej 50-60 km do 160 km obejmujące obszar kilku stycznych województw, łączące ośrodki gminne i mniejsze miasta z ważniejszymi ośrodkami miejsko-przemysłowymi regionu,
- linie dalekobieżne, tj. linie powyżej 160 km obejmujące swym zasięgiem obszar dwóch lub więcej regionów, łączące miasta wojewódzkie oraz ważniejsze ośrodki przemysłowe, kulturalne i turystyczno-uzdrowiskowe z dużymi aglomeracjami miejsko-przemysłowymi kraju,
- linie międzynarodowe, tj. linie wybiegające poza granice państwa.

Linia autobusowa jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od ilości kursów autobusów odbywających się na tej linii.

5. Transport samochodowy zarobkowy obejmuje usługi przewozowe za opłatą. Do 2003 r. za transport samochodowy zarobkowy uważano transport, w którym usługi transportu stanowiły podstawową działalność gospodarczą.

6. Dane o wypadkach drogowych obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

3. Since 2009 data on road motor vehicles and tractors registered as of 31 December are obtained from the Central Vehicle Register maintained by the Ministry of Interior and do not include vehicles being devoid of car registration. Till 2010 data do not include also vehicles having temporary permission given by the end of reference year. Temporary permission is passed by about 30 daily period with the aim of taking care of formalities connected with vehicle registration and receiving ordinary registration book.

In years 2002-2008 data on road motor vehicles and tractors were obtained from databases maintained by starosts, presidents of cities and mayors, but in years 2004–2008 from the system “POJAZD” being designed for vehicle registration in bodies registering vehicles. Until 2001 data on road motor vehicles and tractors were obtained from registers maintained by voivodes.

4. Data concerning line of scheduled bus communication includes:

- urban lines, i.e. lines within cities, possibly with crossing the boundaries of the town into the nearest gravitation area, of the length of 5 to 10 km,
- suburban lines, i.e. lines of the length of 50 to 60 km, which connect villages with commune, powiat or voivodship centres,
- regional lines, i.e. lines of the length of more than 50 – 60 km up to 160 km, going through several adjacent voivodships, connecting gmina centres and smaller towns with more important urban and industrial centres of the region,
- long-distance lines, i.e. lines of the length of more than 160 km, going through two or more regions, connecting voivodship capital cities and more important industrial, cultural and tourist centres with large urban and industrial agglomerations of the country,
- international lines, i.e. lines reaching outside national borders.

A bus line is a permanent road link between two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses travelling between these locations on a regular basis according to a defined schedule.

The length of a bus line is the length of the route in km between the two terminal locations regardless of the number of trips made by buses on that line.

5. Hire or reward road transport includes services for remuneration. Till 2003 hire or reward transport included entities for which road transport services were the basic economic activity.

6. Data regarding road traffic accidents cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

7. Dane o przewozach ładunków i pasażerów **transportem lotniczym** obejmują ładunki i pasażerów przewiezionych w lotach rozkładowych, dodatkowych i wynajętych (czarterowych) samolotami polskich przewoźników transportu lotniczego rozkładowego (transport pasażerów lub ładunków na stałych trasach i według stałych rozkładów lotów) oraz innych polskich przewoźników świadczących zarobkowo tego rodzaju usługi w komunikacji międzynarodowej i w komunikacji krajowej. Wielkość przewozów ładunków ustala się jako sumę wagi brutto przesyłek towarowych, pocztowych i bagażu płatnego.

Łączność

1. Informacje o łączności w ujęciu rzeczowym dotyczą poczty publicznej oraz operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, tj. sieci służącej do świadczenia usług telekomunikacyjnych (z wyłączeniem sieci wewnętrznej – sieci eksploatowanej przez podmioty wyłącznie na własne potrzeby lub założonej w budynkach niemieszkalnych usytuowanych na terenie jednej nieruchomości gruntowej).

2. **Placówki dla usług pocztowych** obejmują: placówki pocztowe, agencje, pośrednictwa, oddziały i kioski (obsługiwane przez pracowników poczty polskiej).

3. Usługi łączności obejmują usługi opłacone, wolne od opłat i służbowe.

Dane dotyczące przesyłek listowych obejmują: listy, kartki pocztowe, druki, druki bezadresowe, ankiety i pakietki nadawane jako przesyłki listowe w rozumieniu cenników za usługi pocztowe (w ruchu krajowym i zagranicznym).

4. **Telefoniczne łącza główne** obejmują standardowe łącza główne oraz łącza w dostęпах ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

A road traffic accident fatality is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A road traffic accident injury is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

7. Data concerning air transport of goods and passengers includes freight and passengers carried on scheduled flights, additional and rented (chartered), by aircrafts owned by Polish operators in scheduled air transport (transport of passengers or goods on permanent routes and according to permanent flight schedules) as well as other Polish operators providing such services against payment in international and national transport. Volume of goods transport is the total gross weight of all goods and postal parcels as well as paid luggage.

Communications

1. Information regarding communications, in tangible terms, concerns the public post office as well as operators of the public telecommunication network, i.e., the network used for rendering telecommunications services (excluding internal networks – networks used by entities exclusively for their own needs or installed in non-residential buildings located on a single piece of real estate).

2. **Postal service offices** include: post offices, agencies, intermediaries, branches and kiosks (served by Polish post-office employees).

3. Communication services include services paid for, free of charge and official.

Data concerning letters include: letters, post cards, forms, bulk mailings, questionnaires and small packets sent as letters in terms of the price rate for postal services (domestic and foreign mail).

4. **Telephone main line** includes standard main line and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e., a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.

Transport

Transport

TABL. 1 (263). **LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE^a**

Stan w dniu 31 XII

RAILWAY LINES OPERATED^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w km		in km		
OGÓŁEM^b	2127	2155	2140	2076	TOTAL^b
Normalnotorowe	2127	2155	2140	2076	Standard gauge
w tym zelektryfikowane	1711	1744	1746	1708	of which electrified
jednotorowe	971	1043	1043	996	single track
dwu- i więcej torowe	1156	1112	1097	1080	double and more tracks
Na 100 km² powierzchni ogólnej	17,2	17,5	17,4	16,8	Per 100 km² of total area

a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej. **b** Nie wystąpiły linie kolejowe szerokotorowe i wąskotorowe.

a Data concern PKP network and other entities managing railway network. **b** Broad and narrow gauge lines have not existed.

TABL. 2 (264). **DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI**

Stan w dniu 31 XII

HARD SURFACE PUBLIC ROADS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym o na- wierzchni ulepszonej of which improved	
				w km in km		
OGÓŁEM	20183	21264	22147	21362	19774	TOTAL
miejskie	9205	9543	9675	9540	9239	urban
zamiejskie	10978	11721	12472	11822	10535	non-urban
Krajowe	1116	1133	1168	1206	1206	National
miejskie	586	581	605	617	616	urban
zamiejskie	530	552	563	589	589	non-urban
Wojewódzkie	1419	1424	1422	1430	1429	Regional
miejskie	533	539	538	545	545	urban
zamiejskie	886	885	884	884	884	non-urban
Powiatowe	6071	6062	6084	6077	6023	District
miejskie	2562	2518	2711	2538	2521	urban
zamiejskie	3509	3543	3374	3539	3502	non-urban
Gminne	11577	12645	13473	12650	11116	Communal
miejskie	5524	5905	5822	5840	5556	urban
zamiejskie	6053	6740	7651	6810	5559	non-urban

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

TABL. 3 (265). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M^b	1884136	2521513	2648063	2715973	T O T A L^b
w tym:					of which:
Samochody osobowe	1511441	2041565	2144926	2206940	Passenger cars
Autobusy	8841	10193	10526	10215	Buses
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^c	242763	305749	319642	322399	Lorries and road tractors ^c
Ciągniki balastowe i rolnicze	45998	56536	58212	57237	Balast and agricultural tractors
Motocykle	63350	91277	97437	102155	Motorcycles

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 369. **b** Bez trolejbusów. **c** Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

a See general notes, item 3 on page 369. **b** Excluding trolleybuses. **c** Including vans.

TABL. 4 (266). **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a**
Stan w dniu 31 XII
REGULAR BUS COMMUNICATION LINES^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	1375	1163	1114	820	National: number
długość w km	59701	50479	48426	38988	length in km
dalekobieżne: liczba	41	29	26	22	long distance: number
długość w km	10765	11773	10772	10837	length in km
regionalne: liczba	250	156	142	106	regional: number
długość w km	19972	12089	11224	8317	length in km
podmiejskie: liczba	948	955	926	692	suburban: number
długość w km	26678	26217	26095	19834	length in km
miejskie: liczba	136	23	20	–	urban: number
długość w km	2286	400	335	–	length in km
Międzynarodowe: liczba	53	18	16	13	International: number
długość w km	77740	33321	30380	23888	length in km

a Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzące regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

a Enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international communication activity; excluding urban transport enterprises.

TABL. 5 (267). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a**
HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					
Przewozy ładunków w tys. t	17286,1	12852,7	15320,1	12931,0	<i>National communication</i> <i>Transport of goods in thous. t</i>
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	105,2	177,3	154,9	157,3	<i>Average transport distance per 1 t in km</i>
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób ..	77315,0	52531,9	40862,5	36600,5	<i>Transport of passengers^b in thous.</i>
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	27,2	30,6	32,3	32,8	<i>Average transport distance per passenger in km</i>
Komunikacja międzynarodowa					
Przewozy ładunków w tys. t	3078,3	7840,0	9570,0	10086,2	<i>International communication</i> <i>Transport of goods in thous. t</i>
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	977,5	1153,0	1024,6	1064,5	<i>Average transport distance per 1 t in km</i>
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób ..	517,0	254,2	273,5	292,7	<i>Transport of passengers^b in thous.</i>
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	1546,4	2184,7	2137,6	2158,0	<i>Average transport distance per passenger in km</i>

a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. **b** Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. **b** Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).

TABL. 6 (268). **RUCH PASAŻERÓW^a W PORTACH LOTNICZYCH**
PASSENGER TRAFFIC^a AT AIRPORTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Pasażerowie przybyli^b z portów w tys.:					
krajowych	16,1	60,1	34,3	38,7	<i>Passenger arrivals^b from airports in thous.:</i> <i>domestic</i>
zagranicznych	512,8	1123,4	1216,1	1218,4	<i>foreign</i>
Pasażerowie odprawieni^c do portów w tys.:					
krajowych	15,7	48,7	29,7	39,1	<i>Passenger departures^c to airports in thous.:</i> <i>domestic</i>
zagranicznych	538,7	1149,3	1231,2	1230,2	<i>foreign</i>

a Dane nie obejmują dzieci w wieku do 2 lat. **b, c** Pasażerowie, dla których Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach jest: **b** – portem zakończenia podróży rozpoczętej w porcie krajowym lub zagranicznym, **c** – portem rozpoczęcia podróży kończącej się w porcie krajowym lub zagranicznym.

a Data not include children below the age of 2. **b, c** Passengers for whom the indicated domestic International Airport Katowice in Pyrzowice is: **b** – the final destination of a journey begun at a domestic or foreign airport, **c** – the point of departure for a journey terminating at a domestic or foreign airport.

TABL. 7 (269). **PRZEŁADUNEK^a ŁADUNKÓW W PORTACH LOTNICZYCH**
FREIGHT LOADED AND UNLOADED^a AT AIRPORTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w tonach		in tonnes		
Ładunki przybyłe z portów krajowych	228	702	636	596	<i>Freight arrivals from airports domestic</i>
w tym poczta	–	481	432	424	<i>of which by post</i>
zagranicznych	3130	5661	6397	6075	<i>foreign</i>
Ładunki odprawione do portów krajowych	2	564	577	593	<i>Freight deapartures to airports domestic</i>
w tym poczta	–	534	537	515	<i>of which by post</i>
zagranicznych	2276	4268	4528	3282	<i>foreign</i>

a W lotach komunikacyjnych.

a In transport flights.

TABL. 8 (270). **WYPADKI DROGOWE^a I ICH OFIARY**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Wypadki	6355	5015	5041*	4683	Accidents
na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	34	20	19	17	<i>per 10 thous. registered motor vehicles and tractors^b</i>
Ofiary wypadków					Road traffic casualties
Śmiertelne	439	352	347	336	<i>Fatalities</i>
na 100 tys. ludności	9,4	7,6	7,5	7,3	<i>per 100 thous. population</i>
Ranni	7894	6132	6129*	5717	<i>Injured</i>
na 100 tys. ludności	168,2	132,2	132,4	123,7	<i>per 100 thous. population</i>

a Zarejestrowane przez Policję. **b** Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the Police. **b** Vehicles as of 31 XII; since 2011 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 9 (271). **WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYŃ I RODZAJÓW POJAZDÓW**
ROAD ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	SPECIFICATION
Wypadki	5041*	4683	Accidents
Z winy kierujących pojazdami	4125	3828	<i>Guilt of drivers</i>
w tym:			<i>of which:</i>
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	1035	984	<i>inappropriate speed for road conditions</i>
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	1198	1109	<i>non-compliance with vehicle right of way</i>
nieprawidłowe wyprzedzanie	229	205	<i>incorrect overtaking</i>
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	650	618	<i>incorrect behaviour towards the pedestrian</i>
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	329	281	<i>not keeping a safe distance between vehicles</i>

a Zarejestrowane przez Policję.

a Registered by the Police.

TABL. 9 (271). **WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYŃ I RODZAJÓW POJAZDÓW (dok.)**
ROAD ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES
(cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	SPECIFICATION
Z winy pieszych	656	537	<i>Guilt of pedestrians</i>
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	407	337	<i>of which careless entrance to the roadway</i>
Pozostałe ^b	260	318	<i>Others^b</i>
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków	4125	3828	<i>Vehicles of drivers being accident culprits</i>
Samochody osobowe	3098	2962	<i>Passenger cars</i>
Motocykle	147	150	<i>Motorcycles</i>
Rowery	252	193	<i>Bicycles</i>
Motorowery	167	145	<i>Mopeds</i>
Samochody ciężarowe	319	253	<i>Lorries</i>
Inne pojazdy ^c	142	125	<i>Other vehicles^c</i>
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	663	609	<i>Accidents involving intoxicated road users</i>
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:			<i>of which caused by intoxicated:</i>
Kierujących	358	330	<i>Drivers</i>
samochodami osobowymi	262	238	<i>of passenger cars</i>
motocyklami	12	15	<i>of motorcycles</i>
rowerami	36	30	<i>of bicycles</i>
motorowerami	39	32	<i>of motor-bicycles</i>
samochodami ciężarowymi	4	6	<i>of lorries</i>
innymi pojazdami	5	9	<i>of other vehicles</i>
Piesznych	165	151	<i>Pedestrians</i>

a Zarejestrowane przez Policję. **b** Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny.

c Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the Police. **b** Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons.

c Including unidentified vehicles.

Source: data of the National Police Headquarters.

Łączność

Communications

TABL. 10 (272). **PODSTAWOWE USŁUGI POCZTOWE^a**
BASIC POSTAL SERVICES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Płacówki dla usług pocztowych (stan w dniu 31 XII)	839	794	827	837	<i>Postal service offices (as of 31 XII)</i>
miasta	582	560	597	612	<i>urban areas</i>
wieś	257	234	230	225	<i>rural areas</i>
Nadane (w ciągu roku):					<i>Mailed (during the year):</i>
przesyłki listowe polecone ^{bc} w tys.	39015,1	49750,6	50948,4	52271,7	<i>registered letters^{bc} in thous.</i>
paczki ^b w tys.	2915,4	2468,5	2462,5	2366,9	<i>packages^b in thous.</i>
Przekazy pocztowe zrealizowane ^b w tys.	9983,6	5325,2	1522,2	6643,5	<i>Postal transfers paid^b in thous.</i>
Wpłaty na rachunki bankowe w tys.	34610,9	23985,7	21603,0	19863,7	<i>Payments to bank accounts in thous.</i>

a Dane dotyczą poczty publicznej (operator publiczny). **b** W obrocie krajowym oraz z Polski za granicę; przesyłki listowe i paczki nie obejmują przesyłek zrealizowanych w systemie EMS-POCZTEX. **c** W latach 2010-2012 łącznie z przesyłkami z zadeklarowaną wartością.

a Data concern the public post office (public operator). **b** In overturn within Poland and from Poland abroad; registered letters and packages do not include mailing through EMS-POCZTEX system. **c** In 2010-2002 including insured letters.

TABL. 11 (273). **ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE^a**
Stan w dniu 31 XII
TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne w tys.	1479,3	929,3	765,3	686,7	<i>Telephone main line in thous.</i>
w tym abonenci prywatni ^b	1071,2	658,2	521,9	460,9	<i>of which private subscribers^b</i>
miasta	1287,8	814,8	665,3	601,2	<i>urban areas</i>
w tym abonenci prywatni ^b	907,8	566,0	442,4	394,6	<i>of which private subscribers^b</i>
wieś	191,4	114,4	100,0	85,5	<i>rural areas</i>
w tym abonenci prywatni ^b	163,3	92,2	79,5	66,3	<i>of which private subscribers^b</i>
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)	1309,6	796,0	643,3	575,0	<i>of which standard main line (fixed line telephone subscribers)</i>
miasta	1135,8	690,4	551,2	496,9	<i>urban areas</i>
wieś	173,7	105,6	92,1	78,1	<i>rural areas</i>
Aparaty telefoniczne publiczne samoinkasujące	8919	5160	4115	2568	<i>Public pay telephones</i>
miasta	7460	4056	3264	2085	<i>urban areas</i>
wieś	1459	1104	851	483	<i>rural areas</i>

a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. **b** Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

a Data concern operators of public telecommunication network. **b** Possessing telephones installed in private dwellings.

DZIAŁ XVIII

HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których podstawowym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
 - punktach sprzedaży detalicznej,
 - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
- 2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj.: urzędowi, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaż na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy sztuczne), materiały budowlane itp.

CHAPTER XVIII

TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the basic activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with the Polish Classification of Activities – PKD 2007 in the section “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motor-cycles”.

2. Data regarding the **retail sales** include:

- 1) the sale of consumer and non-consumer goods at:
 - retail sales outlets,
 - wholesale stores as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual needs of the purchaser;
- 2) the sale of commercial consumer goods as well as catering products in catering establishments.

The sale of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e., government offices, institutions, nurseries, nursery schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP).

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods has been done on the following basis: non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g., agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feeding-stuffs, plant protection chemicals, artificial fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje alkoholowe i towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

4. Dane o sprzedaży hurtowej towarów obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału sklepów według form organizacyjnych dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do innych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

Liczbę sklepów podano według ich faktycznej lokalizacji.

The division of consumer goods into food, alcoholic beverages and non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Data regarding the wholesale of commodities include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sale realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sale realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. The division of stores by organizational form was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores divided into separate departments, each selling a broad and universal assortment, particularly non-foodstuff goods, with a sales area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales area from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hypermarkets are stores with a sales area of 2500 m² and more, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales area from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales area up to 119 m².

The number of shops is given according to their actual location.

6. Do placówek gastronomicznych zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowywanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

7. Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. Magazyny handlowe (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

9. Dane o działalności handlowej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek. Dane o sprzedaży hurtowej, działalności gastronomicznej i magazynach handlowych dotyczą wyłącznie jednostek o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

10. Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest powtarzana w kolejnych sezonach.

6. Catering establishments include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and takeout consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

7. Mobile retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

8. Trade warehouses (wholesale and retail distribution) are organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing up commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering the amount and the changes in stocks

9. Data regarding trade activity, including information about shops and petrol stations are compiled based on reporting. For entities employing up to 9 persons, the data have been generalized on the basis of the results of sample survey conducted on a 5% sample of these entities. Data regarding wholesale, catering activity and trade warehouses concern exclusively entities employing more than 9 persons.

10. Marketplaces are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (274). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**
RETAIL SALES OF GOODS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM w mln zł	40097,5	45333,3	46431,1	45502,6	TOTAL in mln zł
W tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					Of which in trade enterprises ^a :
w milionach złotych	5188,7	8372,7	8411,8	8857,0	in million zlotys
w %	12,9	18,5	18,1	19,5	in %
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	8543	9775	10028	9848	PER CAPITA in zł

^a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 (275). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP^a (ceny bieżące)**
RETAIL SALES BY GROUPS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
OGÓŁEM	15989,0	21267,7	22124,4	20883,4	TOTAL
W ODSETKACH IN PERCENT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Towary konsumpcyjne	75,2	78,8	75,0	81,6	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe	24,9	24,0	25,2	20,9	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	4,0	3,5	4,1	4,2	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe	46,3	51,3	45,7	56,5	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne	24,8	21,2	25,0	18,4	Non-consumer goods

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern enterprises conducting trade activities (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 (276). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH^a**
(ceny bieżące)
WHOLESALE OF GOODS IN TRADE ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
OGÓŁEM	46753,6	71475,0	63992,1	67967,7	TOTAL
W ODSETKACH IN PERCENT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Żywność i napoje bezalkoholowe	7,4	7,7	9,4	9,9	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	3,0	2,1	2,3	1,3	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	89,6	90,2	88,3	88,8	Non-foodstuffs goods ^b

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (277). **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW^{ab}**
Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS^{ab}
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Sklepy	48314	43089	40773	41832	Shops
Domy towarowe	8	6	7	7	Department stores
Domy handlowe	54	31	28	24	Trade stores
Supermarkety	381	564	617	671	Supermarkets
Hipermarkety	66	102	96	96	Hypermarkets
Sklepy powszechne	960	858	827	822	General shops
Sklepy wyspecjalizowane	2736	3642	3747	3879	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^c	44109	37886	35451	36333	Other shops ^c
Stacje paliw	1006	918	860	941	Petrol stations

a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 379. **b** Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. **c** Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

a See general notes, item 9 on page 379. **b** According to location of shop/petrol station. **c** Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5 (278). **GASTRONOMIA^a**
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	1630	1581	1532	1557	Number of catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje	419	570	548	594	of which restaurants
Przychody z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł ...	697517	1095994	1163391	1204602	Revenues from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
z produkcji gastronomicznej	454899	848474	906127	986473	from catering production
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych	117737	140220	144234	130512	from the sale of alcoholic beverages and tobacco

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (279). **MAGAZYNY HANDLOWE^a**
Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:				<i>Secured warehouses:</i>
liczba	4390	2878	3175	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	1833,1	1715,5	2287,9	<i>storage area in thous. m²</i>
Magazyny zadaszone:				<i>Roofed warehouses:</i>
liczba	455	370	483	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	213,7	170,8	293,7	<i>storage area in thous. m²</i>
Place składowe:				<i>Storage sites:</i>
liczba	805	565	667	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	4000,6	2385,5	2685,5	<i>storage area in thous. m²</i>
Silosi i zbiorniki:				<i>Silos and reservoirs:</i>
liczba	411	302	410	<i>number</i>
pojemność w dam ³	55,5	147,8	185,0	<i>capacity in dam³</i>

^a Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

^a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons.

N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7 (280). **TARGOWISKA**
Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					<i>Permanent marketplaces:</i>
liczba	216	183	190	186	<i>number</i>
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	198	171	178	184	<i>of which with predominance of small-retail sales</i>
powierzchnia w tys. m ²	1211,2	1149,4	1185,1	1080,8	<i>area in thous. m²</i>
w tym sprzedażowa	586,5	641,8	661,6	561,3	<i>of which sales area</i>
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	15650	13944	13789	12562	<i>permanent small-retail sales outlets</i>
w tym na targowiskach czynnych codziennie	8625	7861	7583	7285	<i>of which at marketplaces opened daily</i>
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	259	349	349	318	<i>Seasonal marketplaces^a (during the year)</i>
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	33551,7	29014,4	30606,9	30611,0	<i>Annual receipts from marketplace fees in thous. zł</i>

^a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

^a Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.

DZIAŁ XIX FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2009, Nr 152, poz. 1223, z późniejszymi zmianami).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny, aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności społecznej, przychody z wynajmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;

CHAPTER XIX FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. Financial results of enterprises are presented according to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2009, No. 152, item 1223, with later amendments).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, insurance companies, brokerage houses and brokerage offices, investment and pension societies, national investment funds, tertiary education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) net revenues from sale of products (goods and services), including subsidies on products;
- 2) net revenues from sale of goods and materials including sums due from the sale of re-use packages;
- 3) other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, revenues from social activities, revenues from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;

- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

3. Koszty uzyskania przychodów z całości działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzycelności w związku z postępowaniem upadłościowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

- 4) *financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on time deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.*

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) *the cost of products sold (goods and services), i.e., the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;*
- 2) *the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;*
- 3) *other operating costs, to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future legal liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;*
- 4) *financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment the surplus of foreign exchange losses over gains.*

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży: produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów w postaci rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Zyski i straty nadzwyczajne to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanymi z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia. Do zdarzeń nadzwyczajnych nie są kwalifikowane zdarzenia, takie jak: zmiana metod produkcji, sprzedaż zorganizowanej części jednostki, zaniechania lub zawieszenia części działalności, postępowanie układowe.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik finansowy na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczoną tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego. Przy czym rezerwę tworzy się niezależnie od tego czy jednostka osiągnie zysk, czy poniesie stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of: products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices taking into account discounts in the form of rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Extraordinary profits and losses are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity and not connected with general risk of activity. Such events as change in the methods of production, the sale of an organised part of an entity, ceased or suspended activity as well as negotiations are not qualified as extraordinary events.

7. The gross financial result (profit or loss) is the financial result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.

8. Obligatory encumbrances on gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as other payments resulting from separate regulations.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. It includes:

- the current part, i.e. the tax presented in the tax declarations for a given reporting period,
- the deferred part, i.e. the difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax in the end and in the beginning of the reporting period. The reserve is created irrespective of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymujemy po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu:**
 - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) **wskaźnik płynności finansowej:**
 - **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i krótkoterminowych należności do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, krótkoterminowych należności, inwestycji krótkoterminowych, krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, krótkoterminowe należności, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał (fundusz) rezerwy z aktualizacji

10. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

11. Economic relations presented in table 4 were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate:**
 - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
 - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;
- 3) **financial liquidity ratio of the:**
 - **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,
 - **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities excluding special funds,
 - **third degree** as the relation of current assets (stocks, short-term dues, short-term investments and short-term inter-period settlements) to short-term liabilities excluding special funds.

12. Current assets include: stocks, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of its due date).

13. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistrib-

wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych oraz wynik finansowy netto roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach akcyjnych – kapitał akcyjny,
- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.) – kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
- w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, cywilnych – kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów bankowych i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

uted (unsettled) financial result from previous years as well as net financial result of the turnover year. Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- *share capital – in joint stock companies,*
- *initial capital – in limited liability companies,*
- *founders' capital – in state owned enterprises,*
- *participation fund – in cooperatives,*
- *owners' capital – in limited partnership, unlimited partnership and civil law partnership companies.*

Share capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in cooperatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from bank credits and loans and are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of its due date).

15. *Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.*

TABL 1 (281). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012
	w mln zł		in mln zł	
Przychody z całokształtu działalności	217884,7	314914,3	357301,2	356002,0
Revenues from total activity				
sektor publiczny	54753,1	58695,7	55991,2	47697,8
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	163131,6	256218,6	301310,0	308304,2
<i>private sector</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	141319,7	210094,9	238514,8	231884,1
<i>Net revenues from sale of products (goods and services)</i>				
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	66168,5	94482,1	106059,1	110163,9
<i>Net revenues from sale of goods and materials</i>				
Przychody finansowe	4504,5	4425,1	6630,2	7069,7
<i>Financial revenues</i>				
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	207073,9	299820,5	338136,2	342982,2
Costs of obtaining revenues from total activity				
sektor publiczny	51135,9	54609,2	50343,0	45585,9
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	155938,0	245211,2	287793,2	297396,3
<i>private sector</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	138695,4	206178,1	232800,8	231457,6
<i>Cost of products sold (goods and services)</i>				
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	58472,4	83486,4	94160,9	98148,7
<i>Value of goods and materials sold</i>				
Koszty finansowe	3380,0	4897,5	6216,3	6693,6
<i>Financial costs</i>				
Wynik finansowy na działalności gospodarczej	10810,8	15093,8	19164,9	13019,8
Financial result on economic activity				
sektor publiczny	3617,2	4086,4	5648,2	2111,9
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	7193,5	11007,3	13516,7	10907,9
<i>private sector</i>				
Zyski nadzwyczajne	110,9	68,2	124,6	55,9
Extraordinary profits				
sektor publiczny	42,3	41,5	37,7	38,2
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	68,5	26,7	86,9	17,7
<i>private sector</i>				

TABL 1 (281). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI (dok.)**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012
	w mln zł		in mln zł	
Straty nadzwyczajne	54,5	54,6	151,5	30,4
<i>Extraordinary losses</i>				
sektor publiczny	31,3	32,0	16,0	11,0
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	23,2	22,6	135,5	19,3
<i>private sector</i>				
Wynik finansowy brutto	10867,1	15107,4	19138,0	13045,3
<i>Gross financial result</i>				
sektor publiczny	3628,3	4095,9	5669,9	2139,1
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	7238,9	11011,5	13468,1	10906,2
<i>private sector</i>				
Zysk brutto	12953,7	17654,9	21623,2	17849,6
<i>Gross profit</i>				
Strata brutto	2086,6	2547,6	2485,2	4804,4
<i>Gross loss</i>				
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowe- go brutto	2155,7	2219,2	2981,1	2240,3
<i>Obligatory encumbrances on gross financial result</i>				
sektor publiczny	873,6	845,0	1298,0	457,9
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	1282,1	1374,1	1683,1	1782,4
<i>private sector</i>				
Wynik finansowy netto	8711,4	12888,2	16157,0	10805,0
<i>Net financial result</i>				
sektor publiczny	2754,7	3250,8	4372,0	1681,2
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	5956,7	9637,4	11785,0	9123,8
<i>private sector</i>				
Zysk netto	10790,1	15325,4	18595,5	15638,0
<i>Net profit</i>				
Strata netto	2078,7	2437,2	2438,5	4833,0
<i>Net loss</i>				

TABL. 2 (282). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychody z całokształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto <i>Obligatory encumbrances on gross financial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
OGÓŁEM 2005	217884,7	207073,9	10867,1	2155,7	8711,4
TOTAL 2010	314914,3	299820,5	15107,4	2219,2	12888,2
..... 2011	357301,2	338136,2	19138,0	2981,1	16157,0
..... 2012	356002,0	342982,2	13045,3	2240,3	10805,0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	663,5	560,8	102,8	7,6	95,2
Przemysł <i>Industry</i>	232048,1	221784,2	10289,9	1594,6	8695,3
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	28389,9	26821,0	1596,6	332,9	1263,7
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	164336,9	158425,8	5908,2	900,9	5007,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	33037,0	30506,0	2531,0	298,2	2232,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	6284,3	6031,4	254,2	62,6	191,6
Budownictwo <i>Construction</i>	16755,9	17283,6	-528,3	127,8	-656,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>	75174,4	73494,0	1681,2	231,5	1449,7
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	9328,4	9225,1	102,0	34,2	67,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering ^Δ</i>	785,4	761,3	24,1	4,0	20,1
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	2470,2	2206,2	264,0	50,3	213,8
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	3694,1	3626,3	67,8	27,5	40,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	4724,4	4369,2	355,1	45,3	309,7

TABL. 2 (282). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI (dok.)**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychody z całokształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto <i>Obligatory encumbrances on gross financial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
	w mln zł		in mln zł		
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	4206,1	3893,6	312,5	44,8	267,7
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	2727,9	2513,3	215,2	42,5	172,7
Edukacja <i>Education</i>	172,3	160,5	11,8	1,3	10,5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	2311,6	2174,9	136,5	24,6	111,9
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	852,3	851,5	0,8	3,4	-2,6
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	87,4	77,6	9,8	0,9	8,9

TABL. 3 (283). **PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH**
ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba przedsiębiorstw <i>Number of enterprises</i>	Z wynikiem finansowym brutto <i>With gross financial result</i>			Z wynikiem finansowym netto <i>With net financial result</i>		
		dodatnim (zysk) <i>positive (profit)</i>	ujemnym (strata) <i>negative (loss)</i>	zerowym (0) <i>zero (0)</i>	dodatnim (zysk) <i>positive (profit)</i>	ujemnym (strata) <i>negative (loss)</i>	zerowym (0) <i>zero (0)</i>
		w % ogółu przedsiębiorstw			in % of total of enterprises		
OGÓŁEM 2005	6150	79,5	19,2	1,3	77,7	20,2	2,1
TOTAL 2010	6751	80,0	19,7	0,2	79,3	20,2	0,4
..... 2011	6944	79,9	19,9	0,2	79,2	20,4	0,4
..... 2012	7108	78,6	21,2	0,2	78,0	21,6	0,4
sektor publiczny <i>public sector</i>	321	71,7	28,0	0,3	71,7	28,0	0,3
sektor prywatny <i>private sector</i>	6787	78,9	20,8	0,2	78,3	21,3	0,4
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	57	84,2	15,8	-	84,2	15,8	-

TABL. 3 (283). PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH (dok.)
 ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba przedsiębiorstw Number of enterprises	Z wynikiem finansowym brutto With gross financial result			Z wynikiem finansowym netto With net financial result		
		dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)	dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)
		w % ogółu przedsiębiorstw			in % of total of enterprises		
Przemysł Industry	2332	79,6	20,3	0,1	79,2	20,6	0,1
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	71	76,1	23,9	–	76,1	23,9	–
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	2012	79,8	20,1	0,1	79,3	20,5	0,1
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	63	82,5	17,5	–	84,1	15,9	–
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	186	77,4	22,6	–	78,0	22,0	–
Budownictwo Construction	848	74,4	25,5	0,1	73,8	26,1	0,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	1910	81,7	18,3	0,1	81,3	18,4	0,3
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	374	74,9	25,1	–	74,1	25,9	–
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	112	58,0	39,3	2,7	57,1	40,2	2,7
Informacja i komunikacja Information and communication	190	78,9	21,1	–	78,4	21,6	–
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	67	76,1	22,4	1,5	76,1	22,4	1,5
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	260	88,5	10,0	1,5	85,4	11,2	3,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	325	75,7	23,7	0,6	75,1	24,3	0,6
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	235	71,9	28,1	–	70,6	29,4	–
Edukacja Education	29	75,9	24,1	–	75,9	24,1	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	318	78,3	21,1	0,6	77,4	22,0	0,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	30	53,3	46,7	–	50,0	50,0	–
Pozostała działalność usługowa Other service activities	21	66,7	33,3	–	66,7	33,3	–

TABL. 4 (284). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Wskaźnik poziomu kosztów <i>Cost level indicator</i>	Wskaźnik rentowności obrotu <i>Turnover profitability rate</i>		Wskaźnik płynności finansowej <i>Financial liquidity ratio of the</i>		
			brutto <i>gross</i>	netto <i>net</i>	I stopnia <i>first degree</i>	II stopnia <i>second degree</i>	III stopnia <i>third degree</i>
OGÓŁEM	2005	95,0	5,0	4,0	31,1	99,4	132,4
TOTAL	2010	95,2	4,8	4,1	40,1	106,8	145,4
	2011	94,6	5,4	4,5	35,1	102,4	140,9
	2012	96,3	3,7	3,0	31,3	96,9	138,8
sektor publiczny		95,6	4,5	3,5	57,5	105,0	150,4
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		96,5	3,5	3,0	27,2	95,6	136,9
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		84,5	15,5	14,3	52,2	124,7	225,3
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		95,6	4,4	3,7	29,2	93,6	134,6
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie		94,5	5,6	4,5	41,1	79,3	125,4
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe		96,4	3,6	3,0	24,7	93,0	136,0
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		92,3	7,7	6,8	33,0	102,0	126,5
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		96,0	4,0	3,0	79,4	161,9	187,7
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>							
Budownictwo		103,1	-3,2	-3,9	24,2	86,9	126,9
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		97,8	2,2	1,9	22,7	88,4	145,2
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		98,9	1,1	0,7	26,6	93,2	101,5
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		96,9	3,1	2,6	84,3	124,8	137,2
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		89,3	10,7	8,7	53,4	159,8	189,4
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		98,2	1,8	1,1	207,7	320,5	327,1
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		92,5	7,5	6,6	138,2	193,6	230,2
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		92,6	7,4	6,4	83,9	176,0	204,4
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		92,1	7,9	6,3	58,7	151,9	170,0
<i>Administrative and support service activities</i>							
Edukacja		93,1	6,9	6,1	104,4	201,2	246,1
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		94,1	5,9	4,8	40,6	116,3	127,8
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		99,9	0,1	-0,3	58,3	81,9	89,0
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa		88,7	11,3	10,2	194,7	385,9	441,1
<i>Other service activities</i>							

TABL 5 (285). **AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES
As of 31 XII

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Zapasy			
			razem <i>total</i>	w tym		
				materiały <i>materials</i>	półprodukty i produkty w toku <i>semi-finished products and work in progress</i>	
w mln zł						
1	OGÓŁEM	2005	66057,7	15054,8	5579,3	1933,3
2	TOTAL	2010	106833,0	24536,8	8793,8	3432,3
3		2011	118180,9	28507,9	10399,6	4274,2
4		2012	114521,4	30428,0	10071,2	4271,3
5	sektor publiczny		16963,6	3618,5	809,5	241,0
	<i>public sector</i>					
6	sektor prywatny		97557,8	26809,5	9261,7	4030,3
	<i>private sector</i>					
7	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		263,6	110,4	31,9	17,6
	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
8	Przemysł		73809,0	19937,8	9206,3	3169,7
	<i>Industry</i>					
9	górnictwo i wydobywanie		9842,8	2200,3	257,8	23,0
	<i>mining and quarrying</i>					
10	przetwórstwo przemysłowe		53974,6	16116,3	7945,7	3088,9
	<i>manufacturing</i>					
11	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		7629,6	1355,9	865,6	4,8
	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
12	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		2362,1	265,3	137,1	53,1
	<i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>					
13	Budownictwo		7749,5	1581,8	253,2	827,7
	<i>Construction</i>					
14	Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles</i> ^Δ		21235,5	8076,2	410,8	66,5
15	Transport i gospodarka magazynowa		2466,6	123,3	47,5	2,3
	<i>Transportation and storage</i>					
16	Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		233,6	15,0	7,1	0,6
	<i>Accommodation and catering</i> ^Δ					
17	Informacja i komunikacja		1135,6	130,4	14,7	40,8
	<i>Information and communication</i>					
18	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		1562,9	18,9	2,1	0,1
	<i>Financial and insurance activities</i>					
19	Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2483,4	160,0	10,0	16,4
	<i>Real estate activities</i>					
20	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		1812,4	157,6	38,3	95,1
	<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
21	Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>		944,5	69,2	22,9	24,6
22	Edukacja		62,8	10,4	0,2	8,6
	<i>Education</i>					
23	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		587,5	28,3	23,0	1,2
	<i>Human health and social work activities</i>					
24	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		132,8	3,7	2,7	-
	<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
25	Pozostała działalność usługowa		41,7	4,9	0,6	-
	<i>Other service activities</i>					

Stocks		Należności krótkoterminowe Short-term dues		Inwestycje krótkoterminowe Short-term investments	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe Short-term inter-period settlements	Lp. No.
of which		razem total	w tym z tytułu dostaw i usług of which from deliveries and services			
produkty gotowe finished products	towary goods					
<i>in mln zł</i>						
2610,9	4725,9	34069,2	29645,5	15540,5	1393,3	1
4157,9	7731,6	49021,7	41662,7	29456,3	3818,1	2
4536,2	8773,4	56435,8	46998,8	29396,5	3840,7	3
6122,4	9425,6	54083,8	44791,9	25857,8	4151,8	4
2110,1	398,7	5356,3	4031,9	6487,6	1501,3	5
4012,3	9026,9	48727,6	40760,0	19370,2	2650,5	6
56,2	4,1	84,9	45,1	61,1	7,2	7
5669,1	1638,6	35330,1	28869,2	16020,2	2520,9	8
1881,1	35,2	2994,5	2349,1	3229,2	1418,8	9
3595,8	1256,9	27133,4	22800,1	9801,1	923,7	10
167,7	309,8	4164,0	2987,4	1990,7	119,1	11
24,5	36,7	1038,2	732,5	999,2	59,4	12
216,0	221,7	3829,4	3435,4	1476,7	861,6	13
130,0	7274,7	9617,1	8468,1	3317,5	224,6	14
1,5	65,5	1618,9	1354,0	646,2	78,2	15
0,7	5,1	69,1	41,6	143,6	6,0	16
29,3	44,3	637,6	501,5	320,2	47,4	17
–	16,5	538,9	205,4	992,6	12,5	18
2,1	124,9	597,3	438,7	1490,7	235,4	19
12,1	9,0	816,6	668,7	744,1	94,2	20
4,7	12,6	518,0	407,1	326,2	31,1	21
–	1,3	24,7	15,4	26,6	1,1	22
0,6	2,5	348,0	306,0	186,8	24,5	23
0,2	0,9	35,3	22,8	87,0	6,7	24
–	4,1	18,1	12,8	18,4	0,3	25

TABL. 6 (286). **KAPITAŁY (fundusze) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW**

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (funds) OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym		Of which	
		kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplemen- tary capital (fund)	niepodzie- lony (nierozliczo- ny) wynik finansowy z lat ubie- głych undistributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year
		w mln zł	in mln zł		
OGÓŁEM 2005	76837,4	42008,9	24310,4	-7783,8	8723,6
TOTAL 2010	137872,6	66475,3	45469,4	-7960,9	12817,2
..... 2011	148936,3	62936,2	55190,3	-4827,1	16115,0
2012	146429,9	62340,9	58092,9	-6858,6	10747,2
sektor publiczny public sector	29856,9	16511,0	4555,7	-1638,7	1677,1
sektor prywatny private sector	116573,0	45829,8	53537,2	-5219,9	9070,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	442,4	109,5	144,2	-1,1	64,8
Przemysł Industry	107144,1	43372,4	42426,0	-4402,1	8688,1
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	12790,2	4832,0	1806,1	-569,7	1259,9
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	57106,9	18559,6	26633,9	-3422,4	5003,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorą- cą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air condi- tioning supply	29701,5	14832,9	12108,4	-309,6	2233,2
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities	7545,5	5147,8	1877,7	-100,5	191,5
Budownictwo Construction	3676,2	1827,7	2842,1	-598,5	-661,0
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	16086,2	5386,5	7125,1	-428,3	1438,2
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	2166,0	1533,7	628,7	-292,0	67,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	720,7	918,9	99,7	-406,1	19,1
Informacja i komunikacja Information and communication	1206,9	385,5	599,2	-147,4	212,6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	1202,5	731,4	213,2	-106,1	40,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	9758,3	6270,2	2423,4	-37,8	309,9

TABL. 6 (286). **KAPITAŁY (fundusze) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
SHARE EQUITY (funds) OF ENTERPRISES (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym		Of which	
		kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplementary capital (fund)	niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych undistributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	2209,5	827,0	871,1	-162,7	267,7
Administrowanie i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>	806,0	279,0	346,9	-37,7	174,1
Edukacja <i>Education</i>	61,0	23,0	22,1	-1,1	11,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	756,3	347,6	284,4	-22,2	111,4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	138,4	301,5	47,1	-215,5	-5,7
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	55,5	27,1	19,8	0,1	8,9

TABL. 7 (287). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK^a**
 Stan w dniu 31 XII
SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie		Of which estate	
		Skarbu Państwa of the State Treasury	państwowych osób prawnych of state legal persons	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagranicznych of foreign persons
OGÓŁEM 2005	30771,6	8036,6	4660,5	3170,8	8523,2
TOTAL 2010	58853,7	11814,2	2949,6	4185,6	12865,6
..... 2011	55449,5	7984,2	2665,4	4339,6	13501,4
..... 2012	54888,8	7451,7	3081,5	4802,2	14359,7
sektor publiczny <i>public sector</i>	16149,6	4793,2	3066,8	170,9	131,2
sektor prywatny <i>private sector</i>	38739,2	2658,6	14,7	4631,3	14228,6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	83,4	-	-	78,9	4,4

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 7 (287). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓLEK^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie		Of which estate	
		Skarbu Państwa of the State Treasury	państwowych osób praw- nych of state legal persons	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagra- nicznych of foreign persons
Przemysł	42433,9	6544,2	2176,7	1907,7	11956,8
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie	4824,7	3485,6	189,3	47,2	360,3
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe	17673,0	268,6	1310,6	1672,4	10825,0
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorą- cą wodę ^Δ	14829,4	2759,7	600,5	22,6	557,9
<i>electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ	5106,8	30,3	76,3	165,5	213,6
<i>water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities</i>					
Budownictwo	1622,0	0,8	23,5	527,1	233,3
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	4178,5	49,5	104,2	1395,8	1823,7
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	1328,8	176,3	9,1	103,8	111,2
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	902,9	414,3	130,0	146,9	20,3
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	365,0	20,1	0,2	201,5	93,8
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	712,8	0,1	498,9	18,1	10,9
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1855,7	202,0	75,3	107,5	19,3
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	478,1	34,4	29,0	84,7	44,2
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierają- ca ^Δ	255,6	9,5	8,4	97,7	30,3
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja	21,4	0,0	10,4	6,4	0,6
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	338,7	0,1	15,2	78,1	3,4
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	301,5	0,6	0,5	39,3	6,8
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	10,5	–	–	8,8	0,9
<i>Other service activities</i>					

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and other companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8 (288). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

LIABILITIES OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Długoterminowe <i>Long-term</i>		Krótkoterminowe <i>Short-term</i>			
		razem <i>total</i>	w tym kredyty i pożyczki <i>of which credits and loans</i>	razem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>		
					kredyty i pożyczki <i>credits and loans</i>	z tytułu dostaw i usług <i>from deli- veries and services</i>	
		w mln zł		in mln zł			
OGÓŁEM	2005	64295,8	13462,0	7355,5	50833,8	5756,4	29916,5
TOTAL	2010	94813,0	20211,8	9082,9	74601,2	10507,0	41477,9
	2011	109933,5	25160,4	15348,5	84773,2	15250,4	46517,2
	2012	110645,7	27205,0	15635,6	83440,7	17083,4	43515,2
sektor publiczny		15433,3	3747,2	1757,0	11686,1	667,4	4542,0
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		95212,4	23457,9	13878,6	71754,5	16416,0	38973,2
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		208,6	82,5	80,8	126,1	41,8	49,0
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		73948,3	18628,5	9428,4	55319,7	10468,7	28202,2
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie		10294,6	2172,1	590,1	8122,5	211,3	2923,5
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe		47644,0	7781,4	6378,0	39862,6	8090,9	22356,3
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		13481,8	7422,8	1398,6	6059,0	1814,1	2478,2
<i>electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ		2527,8	1252,2	1061,7	1275,6	352,5	444,1
<i>water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities</i>							
Budownictwo		7528,8	1400,3	772,4	6128,5	1348,3	3354,9
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		16933,7	2267,6	1851,6	14666,1	3782,9	9078,5
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		3587,6	1143,9	772,2	2443,7	516,5	988,8
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		594,1	422,7	382,5	171,4	58,7	58,0
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>							

TABL. 8 (288). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)

Stan w dniu 31 XII

LIABILITIES OF ENTERPRISES (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term		
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which	
					kredyty i pożyczki and loans	z tytułu dostaw i usług from deli- veries and services
		w mln zł		in mln zł		
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	756,4	153,0	88,3	603,4	73,9	274,5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	887,2	340,1	30,8	547,1	88,0	140,5
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	3244,5	1972,1	1654,9	1272,4	218,1	561,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	1161,4	219,4	145,7	942,0	197,9	366,5
Administrowanie i działalność wspierają- ca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	666,3	99,7	55,6	566,7	84,6	200,9
Edukacja <i>Education</i>	44,1	18,1	17,8	26,0	6,4	8,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	818,4	350,7	296,2	467,8	146,3	182,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	252,5	102,6	54,3	149,8	49,2	44,9
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	14,1	4,1	4,1	10,0	2,0	4,2

DZIAŁ XX

FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego, zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).

3. Podstawę prawną określającą procesy związane z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych stanowi ustawa o finansach publicznych:

- do 2009 r. z dnia 30 VI 2005 r. (Dz. U. 2005 Nr 249, poz. 2104, z późniejszymi zmianami),
- od 2010 r. z dnia 27 VIII 2009 r. (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1240 i 1241, z późniejszymi zmianami).

Podstawę prawną gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego stanowią również:

- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2010 Nr 80, poz. 526, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 594),
- ustawy z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym i o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 595 i 596),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 II 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. 2010 Nr 20, poz. 103).

4. Dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa uchwalane są przez właściwe rady na okres roku kalendarzowego, w terminach i na zasadach określonych w ustawach o samorządzie terytorialnym.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mają-

CHAPTER XX

PUBLIC FINANCE

General notes

1. Public finance cover the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and particularly: the collection and accumulation of revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the local self-government entities budgets, incurring liabilities involving public funds and public debt, as well as settlements with the European Union budget.

2. The presented data include information concerning the local self-government entities budgets (i.e., of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship).

3. The legal basis defining the processes connected with the accumulation and allocation of public funds is the Law on Public Finances:

- till 2009 dated 30 VI 2005 (Journal of Laws 2005 No. 249, item 2104, with later amendments),
- since 2010 dated 27 VIII 2009 (Journal of Laws 2009 No 157, items 1240 and 1241, with later amendments).

Moreover, legal bases for the financial management of local self-government entities are:

- the Law on Incomes of Local Self-government Entities, dated 13 XI 2003 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 80, item 526, with later amendments),
- the Law on Gmina Self-government, dated 8 III 1990 (uniform text Journal of Laws 2013, item 594),
- the Law on Powiat Self-government, and the Law on Voivodship Self-government, dated 5 VI 1998 (uniform text Journal of Laws 2013, items 595 and 596),
- the regulation of the Minister of Finance on Budgetary Reporting dated 3 II 2010 (Journal of Laws 2010 No. 20, item 103).

4. Revenue and expenditure of budgets of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship are passed by the appropriate councils for a period of one calendar year, within periods and on the basis of principles defined in acts on local self-government.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore, in tables concerning revenue and expenditure of gminas, data are presented excluding revenue

cych również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

5. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się na podstawie klasyfikacji budżetowej, którą ustala Minister Finansów w drodze rozporządzenia. Prezentowane dane w podziale według działów i paragrafów opracowano zgodnie z klasyfikacją dochodów i wydatków budżetowych, obowiązującą na mocy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. 2010 Nr 38, poz. 207, z późniejszymi zmianami).

6. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływy z podatków ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, tj.: podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, wpływy z karty podatkowej, podatek od spadków i darowizn, podatek leśny, podatek od czynności cywilnoprawnych,
 - c) wpływy z opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, m.in.: z opłaty skarbowej, eksploatacyjnej, targowej,
 - d) dochody z majątku jednostek samorządu terytorialnego,
 - e) pozostałe dochody, w tym środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł oraz m.in. spadki, zapisy i darowizny, dochody z kar pieniężnych i grzywien, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych, odsetki od nieterminowo wnoszonych należności stanowiących dochody gminy.
- 2) dotacje:
 - a) dotacje celowe z budżetu państwa na zadania:
 - z zakresu administracji rządowej,
 - własne,
 - realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego,
 - c) dotacje otrzymane z funduszy celowych,
 - d) dotacje celowe z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań,
 - e) dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środ-

and expenditure of gminas which are also cities with powiat status, while revenue and expenditure of cities with powiat status include revenue and expenditure of both gmina and powiat jointly.

5. Revenue and expenditure of local self-government entities budgets are grouped on the basis of budget classification, introduced by the decree of the Minister of Finance. The presented data divided into divisions and paragraphs were compiled in accordance with the classification of budget revenue and expenditure, obligatory on the basis of the decree of the Minister of Finance dated 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (Journal of Laws 2010 No. 38, item 207, with later amendments).

6. Budget revenues of local self-government entities comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) revenues from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
 - b) receipts from taxes established and collected on the basis of separate acts (i.e., tax on real estate, agricultural tax, tax on means of transport, receipts from lump-sum taxation, inheritance and endowment tax, forest tax, tax on civil law transactions),
 - c) receipts from fees established and collected on the basis of separate acts (i.e., from treasury, service, marketplace fees),
 - d) revenue from property of local self-government entities,
 - e) other revenues of local self-government entities i.e., inheritances, entries and donations, income from monetary penalties, interest on funds deposited in bank accounts, interest on late payments constituting the revenue of a gmina.
- 2) allocations:
 - a) appropriated allocations from the state budget for:
 - government administration-related tasks,
 - own tasks,
 - tasks realized on the basis of agreements with bodies of the government administration,
 - b) appropriated allocations for tasks realized on the basis of self-government agreements,
 - c) allocations received from appropriated funds,
 - d) appropriated allocations on account of financial aid provided among territorial self-government units for financing own tasks,
 - e) appropriated allocations provided under the

ków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności w ramach budżetu środków europejskich, (paragrafy 200 i 620 według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych).

- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa przekazywana jednostkom samorządu terytorialnego dla uzupełnienia ich własnych dochodów składająca się z części wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej, regionalnej oraz uzupełnienia subwencji ogólnej.

7. Na wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) wydatki majątkowe (w tym inwestycyjne),
- 2) wydatki bieżące, do których zalicza się:
 - dotacje (w tym dotacje dla samorządowych zakładów budżetowych),
 - świadczenia na rzecz osób fizycznych,
 - wydatki bieżące jednostek budżetowych, w tym wydatki na wynagrodzenia (w tym osobowe), pochodne od wynagrodzeń, zakup materiałów i usług,
 - wydatki na obsługę długu,
 - wydatki z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji.

8. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

programmes financed with European funds and other foreign funds that are not reimbursable, and payments from the European funds budget (paragraphs 200 and 620 of the detailed classification of income, expenses, revenues and expenditures, and from foreign sources).

- 3) *general subsidies from the state budget transferred to all local self-government budgets for supplementing their own revenue, comprising equalization, educational, compensating, balancing, regional parts and supplement to the general subsidy.*

7. Expenditure of local self-government budgets include:

- 1) *property expenditure (of which investment),*
- 2) *current expenditure, of which:*
 - *allocations (of which for local self-government budgetary establishments),*
 - *benefits for natural persons,*
 - *current expenditure of budgetary entities, of which wages and salaries (of which personal), derivatives of wages and salaries, purchase of materials and services,*
 - *expenditure for debt servicing,*
 - *expenditure on account of provision of warranties and guarantees.*

8. Information concerning local self-government entities budgets was compiled in the Central Statistical Office on the basis of reports of the Ministry of Finance.

TABL. 1 (289). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiats</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
		w tys. zł		<i>in thous. zł</i>		
OGÓŁEM	2005	12165575,4	3526593,8	6756722,8	961466,6	920792,2
TOTAL	2010	18073187,5	5382334,9	9827352,6	1524509,0	1338991,0
	2011	18842608,7	5650851,2	10187104,4	1659388,0	1345265,1
	2012	19414129,0	5739053,8	10653248,6	1623517,7	1398309,0
Dochody własne		10771928,2	3185384,9	6313713,1	558924,5	713905,7
Own revenue						
w tym: of which:						
Udziały w podatku dochodowym		4870151,9	1256761,7	2697169,9	342058,2	574162,1
<i>Share in income tax</i>						
od osób prawnych		677802,2	53805,2	175289,1	11132,2	437575,7
<i>corporate income tax</i>						
od osób fizycznych		4192349,7	1202956,5	2521880,8	330926,0	136586,4
<i>personal income tax</i>						
Podatek od nieruchomości		2479841,9	933264,2	1546577,7	–	–
<i>Tax on real estate</i>						
Podatek rolny		61872,3	54632,0	7240,2	–	–
<i>Agricultural tax</i>						
Podatek od środków transportowych		100469,0	44131,1	56337,9	–	–
<i>Tax on means of transport</i>						
Podatek od czynności cywilnoprawnych		162241,8	56521,7	105720,1	–	–
<i>Tax on civil law transactions</i>						
Oplata skarbową		46005,2	14709,9	31295,3	–	–
<i>Treasury fee</i>						
Dochody z majątku		893665,1	201209,2	631552,4	24604,1	36299,4
<i>Revenue from property</i>						
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze		435673,4	109118,1	304410,1	12889,0	9256,3
<i>of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar charac- ter</i>						

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 (289). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS
BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
Dochody własne (dok.) Own revenue (cont.)					
Środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł	299715,4	112664,3	142607,6	19992,8	24450,7
<i>Funds for additional financing of own tasks from other sources</i>					
Dotacje ogółem	3722581,8	1035096,4	1722736,7	470800,1	493948,6
Total allocations					
Dotacje celowe	2419697,7	683432,8	1137355,2	368240,3	230669,3
<i>Appropriated allocations</i>					
z budżetu państwa	2064934,8	613447,2	1060532,5	271914,0	119041,2
<i>from the state budget</i>					
na zadania: for tasks:					
z zakresu administracji rządowej	1405106,7	421221,3	759395,8	151955,6	72534,0
<i>for government administration tasks</i>					
własne	653305,5	189699,4	298926,3	118232,1	46447,8
<i>for own tasks</i>					
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	6522,7	2526,6	2210,4	1726,3	59,4
<i>realized on the basis of agreements with government administration bodies</i>					
na zadania realizowane na podstawie porozu- mień między jednostkami samorządu teryto- rialnego	237351,9	41441,3	63841,3	47828,9	84240,5
<i>for tasks realized on the basis of agreements between local self-government entities</i>					
otrzymane z państwowych funduszy celowych	44693,2	18801,1	11666,2	14203,9	22,0
<i>received from state appropriated funds</i>					
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań	72717,7	9743,2	1315,3	34293,6	27365,7
<i>for financial assistance between local self- government entities for additional financing of own tasks</i>					
Dotacje z paragrafów 200 i 620 ^b	1302884,1	351663,6	585381,5	102559,7	263279,3
<i>Allocations from paragraphs 200 and 620^b</i>					
Subwencja ogólna z budżetu państwa	4919619,1	1518572,5	2616798,7	593793,2	190454,7
General subsidy from the state budget					
W tym część oświatowa	4307156,3	1293323,8	2360444,6	531241,1	122146,7
<i>Of which educational part</i>					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. **b** Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. **b** Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2 (290). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG DZIAŁÓW W 2012 R.
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS
BY DIVISIONS IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
OGÓŁEM	19414129,0	5739053,8	10653248,6	1623517,7	1398309,0
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	221052,2	152635,1	596,4	17238,6	50582,1
<i>Agriculture and hunting</i>					
Przetwórstwo przemysłowe	2871,0	64,0	2801,4	–	5,6
<i>Manufacturing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	22634,3	22409,3	225,1	–	–
<i>Electricity, gas and water supply</i>					
Transport i łączność	925526,1	149571,5	400429,3	187046,2	188479,0
<i>Transport and communication</i>					
Gospodarka mieszkaniowa	1141265,6	235469,9	852105,2	43911,2	9779,2
<i>Dwelling economy</i>					
Działalność usługowa	112512,2	3915,7	59847,8	24289,1	24459,6
<i>Service activity</i>					
Administracja publiczna	212874,3	53425,6	89012,1	48446,8	21989,9
<i>Public administration</i>					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	238676,6	9697,0	155158,2	73821,3	–
<i>Public safety and fire care</i>					
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobo- wości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	8127931,1	2508861,8	4673375,3	358886,3	586807,7
<i>Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal personality and expenses associated with their intake</i>					
Różne rozliczenia	5291078,2	1553868,2	2692237,4	595397,8	449574,8
<i>Miscellaneous settlements</i>					
Oświata i wychowanie	422640,5	185885,7	208992,1	25349,1	2413,6
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia	165124,6	2944,0	95342,5	48074,6	18763,6
<i>Health care</i>					
Pomoc społeczna	1451790,8	512583,0	789071,3	145807,0	4329,6
<i>Social assistance</i>					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	91959,0	11845,6	51462,8	19699,8	8950,8
Edukacyjna opieka wychowawcza	53763,0	18131,4	30564,8	3293,4	1773,4
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	626420,3	195687,9	410077,4	20162,0	493,1
<i>Municipal economy and environmental protection</i>					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	91551,9	31193,6	38299,2	4382,2	17676,9
<i>Culture and national heritage</i>					
Kultura fizyczna	172177,1	76194,2	91931,3	2408,9	1642,7
<i>Physical education</i>					

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (291). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Wojewódz-
		Total	Gminas ^a	Cities with powiat status	Powiatas	Voivodship
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	2005	12126504,8	3499928,8	6743281,3	951875,8	931418,9
TOTAL	2010	18947046,4	5769063,3	10147953,1	1619996,1	1410034,0
	2011	19339736,7	5846806,1	10392145,8	1644480,1	1456304,7
	2012	19675284,1	5791988,9	10809868,9	1604136,4	1469290,0
Wydatki bieżące		15859588,6	4738224,8	8823579,6	1369016,5	928767,8
Current expenditure						
w tym:						
of which:						
Dotacje		1688355,8	325648,8	801679,0	115304,5	445723,6
Allocations						
w tym dla samorządowych zakładów						
budżetowych		86468,1	37394,8	48885,7	187,6	–
of which for self-government budgetary						
establishments						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych		1551884,6	601777,3	880332,5	60603,4	9171,5
Benefits for natural persons						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych		5399576,6	3651663,5	6626019,0	1164606,6	439227,4
Current expenditure of budgetary entities						
w tym:						
of which:						
wynagrodzenia		6430600,8	2029712,3	3523458,4	670248,8	207181,2
wages and salaries						
w tym osobowe		5832811,1	1830901,1	3209324,5	602967,8	189617,7
of which personal						
pochodne od wynagrodzeń ^b		1149346,5	378779,5	621727,9	111424,8	37414,4
derivatives from wages and salaries ^b						
zakup materiałów i usług		3480311,7	1021290,7	2011500,9	288396,6	159123,5
purchase of materials and services						
Wydatki na obsługę długu		250976,0	74883,1	137277,9	18634,4	20180,6
Expenditures on debt servicing						
Wyплаты z tytułu gwarancji i poręczeń		11462,3	20,0	6801,1	3543,9	1097,2
Payments related to granting guarantees and						
endorsements						
Wydatki majątkowe		3815695,5	1053764,1	1986289,3	235119,9	540522,2
Property expenditure						
W tym inwestycyjne ^c		3657377,5	1035376,4	1850055,0	233969,9	537976,2
Of which investment expenditure ^c						

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. **b** Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. **c** Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. **b** Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. **c** Including allocations for financing investment tasks of self-government budgetary establishments.

TABL. 4 (292). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2012 R.**
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISIONS IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiats</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
	w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	19675284,1	5791988,9	10809868,9	1604136,4	1469290,0
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	265968,6	190123,0	1121,9	17518,4	57205,2
<i>Agriculture and hunting</i>					
Przetwórstwo przemysłowe	33481,9	99,2	2404,7	–	30978,0
<i>Manufacturing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	27140,5	24339,8	2800,7	–	–
<i>Electricity, gas and water supply</i>					
Transport i łączność	2950572,4	503820,3	1588086,5	284598,1	574067,5
<i>Transport and communication</i>					
Gospodarka mieszkaniowa	920664,1	218968,7	672853,5	22935,8	5906,1
<i>Dwelling economy</i>					
Działalność usługowa	155610,5	21136,1	97813,9	21938,1	14722,4
<i>Service activity</i>					
Administracja publiczna	1719205,0	623182,7	781141,7	188734,7	126146,1
<i>Public administration</i>					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	397366,4	72988,1	245121,1	76251,4	3005,8
<i>Public safety and fire care</i>					
Obsługa długu publicznego ^b	262672,7	74978,3	144230,8	22185,7	21277,9
<i>Public debt servicing^b</i>					
Różne rozliczenia	87457,4	7628,2	74601,1	5228,2	–
<i>Miscellaneous settlements</i>					
Oświata i wychowanie	6483819,7	2247615,6	3641054,5	469974,9	125174,6
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia	459686,5	46929,6	214515,2	74969,1	123272,7
<i>Health care</i>					
Pomoc społeczna	2353231,1	712038,4	1403029,1	227213,8	10949,8
<i>Social assistance</i>					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	257595,3	23764,2	136880,9	49156,7	47793,6
<i>Other tasks in sphere of social policy</i>					
Edukacyjna opieka wychowawcza	526968,3	76645,5	312131,3	104177,6	34013,9
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska ..	1189731,3	503005,0	668341,3	14411,6	3973,4
<i>Municipal economy and environmental protection</i>					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	807301,4	210924,0	390382,7	11905,6	194089,0
<i>Culture and national heritage</i>					
Kultura fizyczna	669777,3	216600,1	396618,0	5934,8	50624,4
<i>Physical education</i>					

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. **b** Obejmuje wydatki na obsługę długu publicznego oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych związane z tą obsługą.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. **b** Includes public debt servicing and current expenditure of budgetary entities connected with this servicing.

TABL. 5 (293). **PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH**
REVENUE AND COSTS OF SELF-GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiats</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
		w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
Przychody	2011	735302,3	252322,4	482334,0	645,9	–
Revenue	2012	816440,0	294448,2	521203,0	788,8	–
w tym: <i>of which:</i>						
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług		419946,3	195702,7	224088,7	154,9	–
<i>Revenue from sale of products, asset components and services</i>						
Dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego ^b		86254,3	36399,3	49667,3	187,6	–
<i>Allocations from local self-government entities budgets^b</i>						
Koszty	2011	775841,1	285947,4	489248,0	645,6	–
Costs	2012	816239,9	301275,3	514162,7	801,8	–
w tym: <i>of which:</i>						
Materiały i usługi		413751,5	131238,1	282296,3	217,7	–
<i>Materials and services</i>						
Podatek dochodowy od osób prawnych		5610,9	1664,0	3946,8	–	–
<i>Corporate income tax</i>						
Wpłata nadwyżek do budżetów jednostek samorządu terytorialnego		1920,7	828,4	1092,4	–	–
<i>Surplus payments to local self-government entities budgets</i>						

a Bez przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. **b** Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

a Excluding revenue and costs of self-government budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. **b** Including allocations from the state budget as well as payments within the European funds budget.

DZIAŁ XXI

INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Informacje o nakładach inwestycyjnych opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995)”.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji, z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne – jeśli nie zaznaczono inaczej – zaliczono do odpowiednich sekcji PKD 2007 zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

CHAPTER XXI

INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

1. Information regarding investment outlays was compiled according to the principles of the system of national accounts, in accordance with recommendations of the “European System of National and Regional Accounts (ESA 1995)”.

Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as civil engineering works), of which, i.a., construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e., detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets as well as livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization, excluding interests not included in the value of outlays on fixed assets by entities applying International Accounting Standards (IAS), implemented since 1 I 2005.

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays, unless otherwise indicated, are included into the appropriate sections of the PKD 2007 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and dwellings, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytku. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytku w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonego w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do środków trwałych zalicza się kompletne i nadające się do użytku składniki majątkowe o przewidywanym okresie użytkowania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łączące z pobocznymi i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty i inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkownika wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. 2009 Nr 152, poz. 1223, z późniejszymi zmianami).

2. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

3. The value of investment outlays incurred by:

- *legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,*
- *legal persons and organizational entities without legal personality, natural persons conducting economic activity employing not more than 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private construction: residential, recreational (not adapted for permanent residence) as well as sacral was estimated.*

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., not including the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. Fixed assets include asset components and other objects completed and ready for usage, with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 co-operative ownership right to residential-premise and cooperative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as a fixed asset, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land, regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2009 No. 152, item 1223, with later amendments).

2. The gross value of fixed assets is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

Przez **wartość brutto** środków trwałych w **bieżących cenach ewidencyjnych** według stanu w dniu 31 XII należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia;
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. – również wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

3. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych – ustalono szacunkowo.

4. Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

*The **gross value of fixed assets at current book-keeping prices** as of 31 XII is understood:*

- *within the scope of fixed assets designated for exploitation:*
 - *before 1 I 1995 – the value at replacement prices of September 1994,*
 - *after 1 I 1995 – the purchase or manufacturing value at current prices;*
- *in entities that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 – also revaluation according to fair value.*

*The **gross value at replacement prices** was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Minister of Finance, dated 20 I 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).*

3. The gross value of fixed assets:

- *of legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) employing more than 9 persons – was compiled on the basis of statistical reports,*
- *of legal persons and organizational entities without legal personality, natural persons conducting economic activity employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational buildings not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations and water structures – was estimated.*

4. Division of fixed assets by PKD 2007 sections was made according to the seat of the local kind of activity unit.

Inwestycje

Investments

TABL. 1 (294). **NAKLADY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł in mln zł		
OGÓŁEM	26304,5	30122,6	27667,4
TOTAL			
sektor publiczny	12451,9	13471,5	11639,7
public sector			
sektor prywatny	13852,6	16651,1	16027,8
private sector			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	192,6	194,2	194,4
Agriculture, forestry and fishing			
Przemysł	10487,4	13499,5	13507,7
Industry			
górnictwo i wydobywanie	1959,3	2869,0	3886,4
mining and quarrying			
przetwórstwo przemysłowe	5221,4	7125,1	5504,6
manufacturing			
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	1741,6	2025,8	2633,9
electricity, gas, steam and air conditioning supply			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	1565,2	1479,6	1482,9
water supply; sewerage, waste management and re- mediation activities			
Budownictwo	736,8	730,2	581,9
Construction			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1798,9	1829,2	1983,1
Trade; repair of motor vehicles ^Δ			
Transport i gospodarka magazynowa ^b	5899,8	5862,7	3669,0
Transportation and storage ^b			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	302,1	231,9	219,0
Accommodation and catering ^Δ			
Informacja i komunikacja	192,2	377,7	374,6
Information and communication			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	334,1	374,8	343,6
Financial and insurance activities			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2532,8	3328,5	2947,4
Real estate activities			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	790,6	330,5	379,0
Professional, scientific and technical activities			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	164,4	276,4	231,1
Administrative and support service activities			
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	372,0	714,2	533,8
Public administration and defence; compulsory social security			
Edukacja	648,3	818,5	766,7
Education			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	722,8	691,6	757,4
Human health and social work activities			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1025,5	763,1	1073,6
Arts, entertainment and recreation			
Pozostała działalność usługowa	104,2	99,6	105,0
Other service activities			

a Według lokalizacji inwestycji. **b** Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.
a According to investment location. **b** Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2 (295). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	14067,5	17443,4	17812,4
TOTAL			
sektor publiczny	4438,0	5447,7	6248,0
<i>public sector</i>			
sektor prywatny	9629,5	11995,7	11564,4
<i>private sector</i>			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	49,7	91,3	80,1
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>			
Przemysł	9597,5	12506,7	12700,3
<i>Industry</i>			
górnictwo i wydobywanie	1950,8	2867,9	3883,6
<i>mining and quarrying</i>			
przetwórstwo przemysłowe	5019,5	6893,5	5242,5
<i>manufacturing</i>			
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	1719,7	1995,2	2619,1
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	907,5	750,1	955,1
<i>water supply; sewerage, waste management and reme- diation activities</i>			
Budownictwo	539,2	452,5	367,8
<i>Construction</i>			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1422,0	1514,1	1630,3
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>			
Transport i gospodarka magazynowa	669,0	750,0	838,7
<i>Transportation and storage</i>			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	239,1	144,6	141,8
<i>Accommodation and catering^Δ</i>			
Informacja i komunikacja	128,6	314,3	320,4
<i>Information and communication</i>			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	191,3	256,4	242,7
<i>Financial and insurance activities</i>			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	291,3	364,4	317,8
<i>Real estate activities</i>			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	244,8	260,1	249,9
<i>Professional, scientific and technical activities</i>			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	86,8	128,8	153,4
<i>Administrative and support service activities</i>			
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0,3	0,3	0,1
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>			
Edukacja	30,6	52,1	27,5
<i>Education</i>			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	489,5	509,6	565,5
<i>Human health and social work activities</i>			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	69,0	83,5	160,2
<i>Arts, entertainment and recreation</i>			
Pozostała działalność usługowa	18,9	14,8	15,9
<i>Other service activities</i>			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 3 (296). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		budynki i budowle <i>buildings and structures</i>	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia <i>machinery, technical equipment and tools</i>	środki transportu <i>transport equipment</i>	
		w mln zł	in mln zł		
OGÓŁEM	2010	12567,0	4776,3	6765,4	992,8
TOTAL	2011	16468,6	5532,6	9711,8	1128,2
	2012	16739,6	6582,5	8935,7	1091,5
w tym: of which:					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		102,1	73,5	18,8	8,6
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł		12444,3	4429,3	7554,5	369,0
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie		4037,8	1890,2	2057,0	88,9
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe		5329,5	1175,2	3940,4	215,2
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		2119,3	604,8	1416,7	10,0
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		957,8	759,1	140,5	55,0
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
Budownictwo		570,6	305,5	201,4	58,0
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1150,4	589,7	354,6	203,1
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa		623,4	179,6	74,3	368,3
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		69,3	40,5	26,4	2,0
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja		189,4	31,3	144,0	13,6
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		192,7	69,6	102,9	15,7
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		311,9	252,9	35,1	4,2
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		243,4	117,3	105,6	20,0
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		139,8	37,2	89,0	12,9
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja		27,0	17,0	6,5	3,5
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		514,9	312,3	191,9	9,7
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>		154,9	123,2	29,4	2,3

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to the seat of the investor.

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 4 (297). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (bieżące ceny ewidencyjne)**
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM TOTAL	304668,1	329793,0	355427,5
sektor publiczny <i>public sector</i>	126266,1	133813,5	135419,7
sektor prywatny <i>private sector</i>	178402,0	195979,4	220007,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	5440,6	5603,8	5765,0
Przemysł <i>Industry</i>	145490,6	154490,5	165772,8
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	26537,9	27887,3	31388,4
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	71782,8	76745,7	82152,9
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	31410,7	32357,7	33849,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	15759,2	17499,7	18382,1
Budownictwo <i>Construction</i>	6386,2	7014,9	6844,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	14449,9	17256,2	17475,7
Transport i gospodarka magazynowa ^b <i>Transportation and storage^b</i>	30484,6	37779,2	44807,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	2584,8	3058,9	3309,3
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	5378,8	5396,5	6824,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	3334,6	3624,5	3687,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	55243,2	58822,5	61569,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	3277,8	3452,8	3627,6
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	2279,2	2498,7	2439,9

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. ^b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

^a The division of fixed assets by PKD 2007 sections was made according to the seat of the local kind-of-activity unit.
^b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 4 (297). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł		in mln zł
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10160,7	8596,2	8704,8
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>			
Edukacja	8674,7	9454,7	10106,1
<i>Education</i>			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6689,9	7300,3	7996,5
<i>Human health and social work activities</i>			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4010,2	4549,7	5494,9
<i>Arts, entertainment and recreation</i>			
Pozostała działalność usługowa	782,3	893,6	1002,0
<i>Other service activities</i>			

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a The division of fixed assets by PKD 2007 sections was made according to the seat of the local kind-of-activity unit.

TABL. 5 (298). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a
(bieżące ceny ewidencyjne)**

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a*(current book-keeping prices)*

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	193316,6	205999,3	219219,8
TOTAL			
sektor publiczny	72954,7	71972,8	65567,7
<i>public sector</i>			
sektor prywatny	120361,9	134026,5	153652,2
<i>private sector</i>			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1050,6	1176,1	1263,9
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>			
Przemysł	138642,1	146221,8	156906,8
<i>Industry</i>			
górnictwo i wydobywanie	26452,8	27743,5	31229,7
<i>mining and quarrying</i>			
przetwórstwo przemysłowe	69472,8	74259,1	79590,6
<i>manufacturing</i>			
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	30494,4	31335,1	32628,9
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by PKD 2007 sections was made according to the seat of the local kind-of-activity unit.

TABL. 5 (298). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012
	w mln zł		in mln zł
Przemysł (dok.) <i>Industry (cont.)</i>			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	12222,2	12884,1	13457,6
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>			
Budownictwo	4187,3	4410,6	3990,5
<i>Construction</i>			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	9965,3	12502,1	12240,6
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>			
Transport i gospodarka magazynowa	5351,9	6026,7	7234,3
<i>Transportation and storage</i>			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1752,5	2111,8	2191,1
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>			
Informacja i komunikacja	4789,6	4744,3	6123,9
<i>Information and communication</i>			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2660,4	2887,8	2938,0
<i>Financial and insurance activities</i>			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	14065,2	14271,9	14306,6
<i>Real estate activities</i>			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2057,2	2186,8	2258,2
<i>Professional, scientific and technical activities</i>			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1633,8	1587,0	1356,5
<i>Administrative and support service activities</i>			
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1,9	2,3	2,4
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>			
Edukacja	435,2	466,6	473,2
<i>Education</i>			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5209,5	5760,9	6141,4
<i>Human health and social work activities</i>			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1370,6	1496,8	1643,3
<i>Arts, entertainment and recreation</i>			
Pozostała działalność usługowa	143,4	145,7	149,1
<i>Other service activities</i>			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by PKD 2007 sections was made according to the seat of the local kind-of-activity unit.

DZIAŁ XXII

RACHUNKI REGIONALNE

Uwagi ogólne

1. Rachunki regionalne opracowano zgodnie z zasadami Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995). W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

2. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

3. Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

4. Produkcja globalna obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

5. Zużycie pośrednie obejmuje wartość wyrobów i usług zużytych jako nakłady w procesie produkcji, z wyjątkiem środków trwałych, których zużycie jest rejestrowane jako amortyzacja środków trwałych. Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

6. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

CHAPTER XXII

REGIONAL ACCOUNTS

General notes

1. Regional accounts were compiled according to the principles of the European System of National and Regional Accounts (ESA 1995). The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

2. Gross domestic product (GDP) presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

In calculations of gross domestic product volume indices current prices from the year preceding reference year were adopted as constant prices.

3. Gross value added (GVA) measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

4. Gross output includes the value of goods and services produced by all national institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.

5. Intermediate consumption includes the value of goods and services consumed as outlays in the production process, excluding fixed assets, the consumption of which is registered as depreciation of fixed assets. Intermediate consumption is presented at purchasers' prices.

6. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.

7. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z dochodu mieszanego brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem ponoszone przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

8. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

9. Grupowanie danych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

10. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego sektora instytucjonalnego są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe),
- 2) sektor instytucji finansowych i ubezpieczeniowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz działalnością ubezpieczeniową,

7. Gross primary income in the households sector is comprised of gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees borne by all national institutional units, i.e. wages and salaries jointly with contributions to compulsory social security and health security paid by employees, contributions to compulsory social security paid by employers and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

8. Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by current taxes on income, wealth, etc., social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, social assistance benefits in cash) and other current transfers.

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

9. Data grouping by voivodships and subregions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.

10. Criteria of rating a given unit of the national economy among institutional sectors are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:

- 1) *non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services),*
- 2) *financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as in insurance activity,*

- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa oraz przedsiębiorstwa publiczne, które zgodnie z metodologią ESA 1995 spełniają kryteria zaliczania do sektora,
- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł,
- 5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

11. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek „szarej gospodarki” w zakresie produkcji ukrytej dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od szczególnej formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób w sektorze prywatnym (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej (głównie w działalności usługowej).

12. Dane z rachunków regionalnych za lata 2009-2010 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych z tytułu zastosowania w obliczeniach liczby ludności opracowanej na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

Ponadto zrewidowane zostały dane dotyczące dochodów w sektorze gospodarstw domowych za 2010 rok ze względu na zmiany wprowadzone przez Narodowy Bank Polski w bilansie płatniczym w zakresie wynagrodzeń i dochodów z tytułu własności.

13. Dane na 1 mieszkańca za lata 2009-2011 obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

14. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwagi metodyczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2011 r.”

3) *general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance as well as entities for which the financial system was defined in special regulations, and the main source of financing of which are subsidies from the state budget, as well as public enterprises which accordingly to the ESA 1995 methodology fulfill criteria of including in the sector,*

4) *households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources,*

5) *non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.*

11. *The estimation of the “hidden economy” is included in the regional accounts in the field of the concealed production for registered economic entities employing up to 9 persons (irrespective of the specific legal form), employing from 10 to 49 persons in private sector (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work (primarily within the service activity).*

12. *Data from the regional accounts for the years 2009-2010 were changed in relation to previously published data on account of applying in calculations number of population which was compiled on the basis of the National Population and Housing Census 2011 results.*

Moreover, data concerning income in the households sector for 2010 were revised due to changes introduced by the National Bank of Poland in the balance of payments in the range of wages and salaries as well as property income.

13. *Data per capita for the years 2009-2011 were calculated on the basis of the number of population which included the results of the National Population and Housing Census 2011.*

14. *Explanations concerning regional accounts (methodological notes and basic concepts) are placed in the publication “Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2011”.*

TABL. 1 (299). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009	2010	2011	2009	2010	2011
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M TOTAL	175442	183973	198301	x	x	x
W tym wartość dodana brutto	155911	162034	174198	100,0	100,0	100,0
Of which gross value added						
w tym sektor: of which sector:						
przedsiębiorstw	85436	89489	98467	54,8	55,2	56,5
<i>non-financial corporations</i>						
instytucji rządowych i samorządowych	18763	19441	19918	12,0	12,0	11,4
<i>general government</i>						
gospodarstw domowych	46222	46888	49518	29,6	28,9	28,4
<i>households</i>						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1481	1477	1760	0,9	0,9	1,0
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Przemysł	52351	55096	61493	33,6	34,0	35,3
<i>Industry</i>						
w tym przetwórstwo przemysłowe	32300	33782	36459	20,7	20,8	20,9
<i>of which manufacturing</i>						
Budownictwo	11871	12517	13562	7,6	7,7	7,8
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; trans- port i gospodarka magazy- nowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	42754	43305	45200	27,4	26,7	25,9
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ; transportation and storage; accommoda- tion and catering^Δ; infor- mation and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsłu- ga rynku nieruchomości ^Δ	14884	15935	16894	9,5	9,8	9,7
<i>Financial and insurance activities; real estate activi- ties</i>						
Pozostałe usługi	32572	33703	35289	20,9	20,8	20,3
<i>Other services</i>						
NA 1 MIESZKAŃCA^a PER CAPITA^a	37789	39671	42830	x	x	x

^a W złotych; patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 421.

^a In zlotys; see general notes, item 13 on page 421.

TABL. 2 (300). **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł	
Produkcja globalna	370252	390839	430044	Gross output
Zużycie pośrednie	214341	228805	255846	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	155911	162034	174198	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	68304	71310	76274	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	85218	88169	95218	Gross operating surplus

TABL. 3 (301). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w milionach złotych	116517	119667	126898	in million zlotys
na 1 mieszkańca ^a w zł	25097	25804	27408	per capita ^a in zł
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w milionach złotych	116826	121723	127965	in million zlotys
na 1 mieszkańca ^a w zł	25163	26248	27638	per capita ^a in zł

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 421.

^a See general notes, item 13 on page 421.

DZIAŁ XXIII

PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

Prywatyzacja

1. Proces prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych – z wyjątkiem byłych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej – prowadzony jest na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (tekst jednolity Dz. U. 2002 Nr 171, poz. 1397, z późniejszymi zmianami, która zastąpiła ustawę z dnia 13 VII 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych) oraz:

- ustawy z dnia 25 IX 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (tekst jednolity Dz. U. 2002 Nr 112, poz. 981),
- ustawy z dnia 30 IV 1993 r. o narodowych funduszach inwestycyjnych i ich prywatyzacji (Dz. U. Nr 44, poz. 202, z późniejszymi zmianami).

Na podstawie wymienionych aktów prawnych stosuje się trzy zasadnicze metody postępowania z przedsiębiorstwami państwowymi:

1) **komercjalizację**, tj. przekształcenie przedsiębiorstwa:

a) w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa w celu:

- prywatyzacji pośredniej (kapitałowej) poprzez sprzedaż akcji lub udziałów,
- prywatyzacji poprzez obejmowanie akcji o podwyższonym kapitale zakładowym (od 2004 r.),
- wniesienia akcji lub udziałów do narodowych funduszy inwestycyjnych (NFI),
- innym,

b) do 30 IV 2004 r. w spółkę z udziałem wierzycieli powstałą w wyniku konwersji wierzytelności na udziały;

2) **prywatyzację bezpośrednią** polegającą na rozporządzeniu przez organ założycielski wszystkimi składnikami materialnymi i niematerialnymi majątku przedsiębiorstwa (sprzedaż, wniesienie do spółki, oddanie do odpłatnego korzystania);

3) **likwidację** przedsiębiorstwa ze względów ekonomicznych.

CHAPTER XXIII

PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

Privatization

1. The process of privatizing state owned enterprises – except of former state farms – is conducted on the basis of the Law on the Commercialization and Privatization, dated 30 VIII 1996 (uniform text Journal of Laws from 2002 No. 171, item 1397, with later amendments, which replaced the Law on the Privatizing of State Owned Enterprises, dated 13 VII 1990) as well as:

- the Law on State Owned Enterprises, dated 25 IX 1981 (uniform text Journal of Laws 2002 No. 112, item 981),
- the Law on National Investment Funds and Their Privatization, dated 30 IV 1993 (Journal of Laws No. 44, item 202, with later amendments).

On the basis of the legal acts mentioned above three basic methods are used relative to state owned enterprises:

1) **commercialization**, i.e. the transformation of an enterprise:

a) into a sole-shareholder company of the State Treasury for the purpose of:

- indirect (capital) privatization through the sale of shares or holdings,
- privatization by the taking up shares in higher founder's capital (since 2004),
- the transfer of shares or holdings to the National Investment Funds (NIF),
- other,

b) until 30 IV 2004 into a company with creditors' participation established as a result of debt conversion on holdings;

2) **direct privatization** based on the disposition, by the founding body, of all tangible and intangible asset components of an enterprise (sale, transfer to a company, leasing);

3) **the liquidation** of an enterprise due to economic reasons.

2. Informacje o stanie prawno-organizacyjnym przedsiębiorstw państwowych i jego zmianach przygotowujących do prywatyzacji pozyskiwane są z państwowych jednostek organizacyjnych pełniących funkcje założycielskie dla tych przedsiębiorstw.

3. Odrębnym procesom – w myśl ustawy z dnia 19 X 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (jednolity tekst Dz. U. 2007 Nr 231, poz. 1700) – podlega majątek byłych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej włączony do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (ZWRSP), którym dysponuje Agencja Nieruchomości Rolnych w celu restrukturyzacji i prywatyzacji.

Podmioty gospodarki narodowej

1. Prezentowane dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON woj. śląskiego i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej REGON jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jednolity Dz. U. 2012 poz. 591, z późniejszymi zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 VII 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późniejszymi zmianami).

2. *Information on the legal and organizational status of state owned enterprises and its changes preparing for privatization are obtained for state organizational entities acting as founding bodies for these enterprises.*

3. *Processes based on the Law on the Management of Agricultural Real Estate of the State Treasury, dated 19 X 1991 as well as changes in some laws (uniform text Journal of Laws 2007 No. 231, item 1700) – consist in the assets of former state farms being incorporated into the Agricultural Property Stock of the State Treasury (APSST), which is administered by the Agricultural Property Agency for the purpose of restructuring and privatization.*

Entities of the national economy

1. *Presented data concern entities of the national economy recorded in the REGON register in the Śląskie Voivodship and include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular PKD 2007 sections according to the predominant kind of activity.*

The National Official Business Register REGON is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Regulation of the Council of Ministers dated 29 June 1995 on Official Statistics (uniform text Journal of Laws 2012 item 591, with later amendments) and the provisions of the Regulation of the Council of Ministers dated 27 July 1999 on the Mode and methodology of running and updating the business register, including application questionnaires and certificate specimens, as well as detailed conditions and mode of cooperation of official statistics services with other bodies running official registers and information systems in public administration (Journal of Laws No. 69, item 763, with later amendments).

Prywatyzacja Privatization

TABL. 1 (302). **PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE OBJĘTE PROCESEM PRYWATYZACJI W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2012 R.**
STATE OWNED ENTERPRISES INCLUDED IN THE PRIVATIZATION PROCESS FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In %</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM	824	100,0	TOTAL
Skomercjalizowane	361	43,8	<i>Commercialized</i>
Objęte prywatyzacją bezpośrednią	193	23,4	<i>Included in direct privatization</i>
w tym sprywatyzowane	184	22,3	<i>of which privatized</i>
Poddane likwidacji	270	32,8	<i>Subject to liquidation</i>
w tym zlikwidowane	195	23,7	<i>of which liquidated</i>

Źródło: dane Ministerstwa Skarbu Państwa.

Source: data of the Ministry of Treasury.

TABL. 2 (303). **PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE SPRYWATYZOWANE METODĄ BEZPOŚREDNIĄ I ZLIKWIDOWANE W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2012 R.**
STATE OWNED ENTERPRISES PRIVATIZED BY THE DIRECT METHOD AND LIQUIDATED FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Sprywatyzowane <i>Privatized</i>					Zlikwidowane <i>Liquidated</i>
	ogółem <i>total</i>	w wyniku <i>as a result of</i>				
		sprzedaży majątku <i>sale of assets</i>	wniesienia majątku do spółki Skarbu Państwa <i>transfer of assets to a company of the State Treasury</i>	oddania majątku do odpłatnego korzystania <i>leasing</i>	zastosowania mieszanych sposobów zbycia majątku <i>use of combined methods for disposal of assets</i>	
OGÓŁEM	184	41	14	127	2	195
TOTAL						
w tym: <i>of which:</i>						
Przetwórstwo przemysłowe <i>Manufacturing</i>	58	11	10	37	–	71
Budownictwo	47	11	.	34	2	47
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	30	8	1	21	–	21
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa	12	8	2	2	–	17
<i>Transportation and storage</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	26	1	.	25	–	25
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						

Źródło: dane Ministerstwa Skarbu Państwa.

Source: data of the Ministry of Treasury.

TABL. 3 (304). **SPÓŁKI POWSTAŁE W WYNIKU KOMERCJALIZACJI PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH I ICH PRYWATYZACJA W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2012 R.**
COMPANIES ESTABLISHED AS A RESULT OF THE COMMERCIALIZATION OF STATE OWNED ENTERPRISES AND THEIR PRIVATIZATION FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Spółki Companies	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	306	T O T A L
powstałe w celu:		<i>established for the purpose of:</i>
prywatyzacji ^a	279	<i>privatization^a</i>
innym	27	<i>other</i>
W tym sprywatyzowane pośrednio (kapitałowo)	89	<i>Of which indirectly (capital) privatized</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	15	<i>of which with foreign capital participation</i>

^a Pośredniej (kapitałowej), poprzez obejmowanie akcji oraz wniesienia do NFI.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Skarbu Państwa.

^a *Indirect (capital) privatization, by the taking up shares and transfer to NIF.*

S o u r c e: data of the Ministry of Treasury.

TABL. 4 (305). **SPÓŁKI POWSTAŁE NA BAZIE MAJĄTKU SPRYWATYZOWANYCH BEZPOŚREDNIO I ZLIKWIDOWANYCH PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2012 R.**
COMPANIES ESTABLISHED ON THE BASIS OF THE ASSETS OF DIRECTLY PRIVATIZED AND LIQUIDATED STATE OWNED ENTERPRISES FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Spółki Companies	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	147	T O T A L
Spółki z udziałem Skarbu Państwa powstałe z wniesienia majątku przedsiębiorstw państwowych	9	<i>Companies with State Treasury participation established from the transfer of assets of state owned enterprises</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	1	<i>of which with foreign capital participation</i>
Spółki pracownicze ^a	138	<i>Employee companies^a</i>

^a Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub akcyjne użytkujące odpłatnie majątek sprywatyzowanych bezpośrednio i zlikwidowanych przedsiębiorstw państwowych, do których przystąpiła większość pracowników tych przedsiębiorstw.

^a *Limited liability and joint stock companies leasing the assets of directly privatized and liquidated state owned enterprises in which the majority of employees of those state owned enterprises participated.*

TABL. 5 (306). PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE WEDŁUG STANU PRAWNO-ORGANIZACYJNEGO^a W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

STATE OWNED ENTERPRISES BY LEGAL AND ORGANIZATIONAL STATUS^a
IN 2012

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which					bez zmian prawno- organiza- cyjnych without legal and organiza- tional changes
		w prywa- tyzacji bezpo- średniej in direct privati- zation	w likwida- cji in liqui- dation	w upadło- ści in bank- ruptcy	w postę- powaniu na- prawczym in sani- tation procedure	pod zarządem under mana- gement	
O G Ó Ł E M	10	-	5	3	-	-	1
TOTAL							
Przetwórstwo przemysłowe	7	-	3	2	-	-	1
<i>Manufacturing</i>							
Budownictwo	1	-	-	1	-	-	-
<i>Construction</i>							
Transport i gospodarka magazynowa	1	-	1	-	-	-	-
<i>Transportation and storage</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ...	1	-	1	-	-	-	-
<i>Real estate activities</i>							

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 425.

a See general notes, item 2 on page 425.

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

TABL. 6 (307). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	426266	451635	443420	453496	TOTAL
sektor publiczny	18297	16551	16397	16359	public sector
sektor prywatny	407969	435084	427023	437137	private sector
w tym:					of which:
Przedsiębiorstwa państwowe	128	19	13	11	State owned enterprises
Spółki	64544	68139	70660	73823	Companies
w tym:					of which:
handlowe	25674	32809	34738	37467	commercial
cywilne	38741	35189	35778	36209	civil law
Spółdzielnie	1249	1162	1147	1142	Cooperatives
Fundacje	629	884	954	1085	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	6673	8395	8706	9062	Associations and social organizations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	326898	342941	331726	335721	Natural persons conducting economic activity

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 7 (308). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej <i>Legal persons and organizational entities without legal personality</i>							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>Natural persons conducting economic activity</i>	
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe <i>state owned enterprises</i>	w tym of which						spółdzielnie <i>cooperatives</i>
				razem total	spółki handlowe <i>commercial companies</i>		spółki cywilne <i>civil law partnerships</i>			
					razem total	w tym of which		z udziałem kapitału zagranicznego <i>with foreign capital participation</i>		
				jednoosobowe Skarbu Państwa <i>sole-shareholder companies of the State Treasury</i>						
OGÓŁEM	2005	426266	99368	128	25674	92	4511	38741	1249	326898
TOTAL	2010	451635	108694	19	32809	87	5629	35189	1162	342941
	2011	443420	111694	13	34738	69	5868	35778	1147	331726
	2012	453496	117775	11	37467	56	6159	36209	1142	335721
w tym: of which:										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		5198	851	–	211	–	38	162	149	4347
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>										
Przemysł		45396	12005	7	7475	28	1562	4239	123	33391
<i>Industry</i>										
w tym przetwórstwo przemysłowe		42780	10573	7	6369	18	1415	4032	117	32207
<i>of which manufacturing</i>										
Budownictwo		51874	8864	1	4841	–	524	3819	148	43010
<i>Construction</i>										
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		132836	26721	–	11764	3	2414	14662	193	106115
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>										
Transport i gospodarka magazynowa		29362	2914	1	1520	12	282	1344	4	26448
<i>Transportation and storage</i>										
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		14767	3478	–	774	3	152	2638	13	11289
<i>Accommodation and catering^Δ</i>										
Informacja i komunikacja		11222	2630	–	1676	3	173	923	13	8592
<i>Information and communication</i>										

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 7 (308). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej <i>Legal persons and organizational entities without legal personality</i>							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>Natural persons conducting economic activity</i>	
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe <i>state owned enterprises</i>	w tym of which						spółdzielnie <i>cooperatives</i>
				razem total	spółki handlowe <i>commercial companies</i>		spółki cywilne <i>civil law partnerships</i>			
					jednoosobowe Skarbu Państwa <i>sole-shareholder companies of the State Treasury</i>	z udziałem kapitału zagranicznego <i>with foreign capital participation</i>				
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	16353	2048	–	1100	–	76	790	94	14305	
Obsługa rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>	23758	19830	2	1427	3	186	677	320	3928	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	37326	6667	–	3467	2	362	2931	43	30659	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	11253	2377	–	1319	1	228	993	17	8876	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	1790	1778	–	11	–	1	3	–	12	
Edukacja <i>Education</i>	15804	8235	–	315	–	27	507	3	7569	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	21942	2743	–	975	1	55	1095	5	19199	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	7933	4203	–	337	–	54	539	6	3730	
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	26676	12425	–	255	–	25	887	11	14251	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 8 (309). **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe Partnerships		
		razem total	akcyjne joint- -stock	z ogra- niczoną odpo- wiedzial- nością with limited liability	razem total	w tym of which	
						jawne unlimi- ted partner- ships	komandytowe limited partner- ships
OGÓŁEM	2005 25674	22344	1018	21326	3330	3137	92
TOTAL	2010 32809	27988	1077	26911	4821	4047	556
	2011 34738	29667	1137	28530	5071	4092	715
	2012 37467	31985	1174	30811	5482^a	4154	950
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	211	197	2	195	14	9	5
Przemysł	7475	6567	388	6179	908	748	143
w tym przetwórstwo przemysłowe	6369	5537	300	5237	832	704	113
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo	4841	4371	148	4223	470	320	121
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	11764	9513	222	9291	2251	1917	301
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa	1520	1262	29	1233	258	232	24
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	774	670	9	661	104	88	15
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	1676	1524	62	1462	152	112	36
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	1100	938	103	835	162	103	24
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1427	1191	60	1131	236	124	83
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3467	3009	81	2928	458	212	125
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support services activities</i>	1319	1165	20	1145	154	113	34
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11	11	–	11	–	–	–
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	315	269	5	264	46	40	4
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	975	756	10	746	219	98	24
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	337	308	31	277	29	22	6
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	255	234	4	230	21	16	5
<i>Other service activities</i>							

^a W tym 203 spółki partnerskie i 175 spółek komandytowo-akcyjnych.

^a Of which 203 professional partnerships and 175 limited joint-stock partnerships.

Tabl. 9 (310). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a WEDŁUG
WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

*ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED
LEGAL FORMS AND SECTIONS*

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		spółki companies						spółdzielnie co-operatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		razem total	w tym of which				cywilne civil law partnerships		
			handlowe companies						
			razem total	w tym of which					
akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability								
OGÓŁEM	2005	28674	2942	1207	17	1027	1731	10	23992
TOTAL	2010	46390	3753	2303	39	1957	1447	13	40681
	2011	36998	3884	2326	53	1921	1554	8	31843
	2012	38320	4319	2966	37	2470	1348	9	30758
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		325	27	23	–	20	4	–	298
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>									
Przemysł		3204	646	514	8	438	129	1	2552
<i>Industry</i>									
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		2910	487	372	3	318	115	1	2420
Budownictwo		4428	476	345	3	286	130	1	3945
<i>Construction</i>									
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		10740	1230	753	4	639	477	1	9501
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>									
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>		1776	140	97	–	85	43	–	1635
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1370	130	60	–	55	70	2	1226
<i>Accommodation and catering^Δ</i>									
Informacja i komunikacja		1354	244	209	4	180	35	–	1107
<i>Information and communication</i>									

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 9 (310). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		spółki companies					cywilne civil law partnerships	spół- dzielnie co- operatives	osoby fizycz- ne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą natural pers- ons con- ducting eco- nomic activity
		w tym of which			razem total	z ograniczoną odpowie- dzialno- ścią with limited liability			
		handlowe companies		akcyjne joint stock					
		razem total	w tym of which						
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa <i>Financial and insurance activities</i>	1607	194	135	8	104	59	1	1409	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	1005	199	156	2	122	43	1	384	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	3277	445	328	3	267	117	-	2828	
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ <i>Administrative and support services activities</i>	1481	245	170	-	146	74	-	1233	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	5	-	-	-	-	-	-	2	
Edukacja <i>Education</i>	3052	75	40	1	30	35	-	924	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activi- ties</i>	1779	130	85	1	52	45	2	1592	
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	568	49	32	2	29	17	-	413	
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	2349	89	19	1	17	70	-	1709	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 10 (311). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>		Ogółem <i>Grand total</i>	W tym <i>Of which</i>							
			spółki <i>companies</i>						spółdzielnie <i>co-operatives</i>	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>natural persons conducting economic activity</i>
			w tym <i>of which</i>					cywilne <i>civil law partnerships</i>		
			handlowe <i>companies</i>				akcyjne <i>joint stock</i>			
			razem <i>total</i>	razem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>	z ograniczoną odpowiedzialnością <i>with limited liability</i>				
O G Ó Ł E M	2005	30881	1964	260	23	200	1703	17	28528	
TOTAL	2010	25473	1324	370	26	261	952	12	23838	
	2011	44894	1454	540	28	361	913	25	42638	
	2012	28060	1230	379	28	228	849	12	26510	
w tym: <i>of which</i>										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		186	7	3	–	2	3	1	178	
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>										
Przemysł		2386	166	93	17	62	72	5	2210	
<i>Industry</i>										
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>		2288	148	79	14	52	69	5	2133	
Budownictwo		3711	114	42	–	31	72	–	3596	
<i>Construction</i>										
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		10000	407	108	1	57	299	1	9592	
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>										
Transport i gospodarka magazynowa		1849	45	20	3	13	25	1	1802	
<i>Transportation and storage</i>										
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1308	84	10	–	5	74	–	1223	
<i>Accommodation and catering^Δ</i>										
Informacja i komunikacja		713	62	12	–	7	50	1	650	
<i>Information and communication</i>										

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 10 (311). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a WEDŁUG
 WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
**ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a BY SELECTED LEGAL
 FORMS AND SECTIONS (cont.)**
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		spółki companies					cywilne civil law partnerships	spół- dzielnie co- operatives	osoby fizycz- ne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą natural per- sons con- ducting eco- nomic activity
		w tym of which			razem total	z ograniczoną odpowie- dzialno- ścią with limited liability			
		handlowe companies		akcyjne joint stock					
		razem total	w tym of which						
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa <i>Financial and insurance activities</i>	1491	51	14	3	7	37	1	1439	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	304	28	10	1	7	18	2	254	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	1841	126	32	1	15	94	–	1711	
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ <i>Administrative and support services activities</i>	876	45	20	1	12	25	–	830	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	6	–	–	–	–	–	–	–	
Edukacja <i>Education</i>	768	27	4	–	2	23	–	631	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activi- ties</i>	657	30	7	1	5	23	–	610	
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	488	10	2	–	1	8	–	455	
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	1475	28	2	–	2	26	–	1328	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

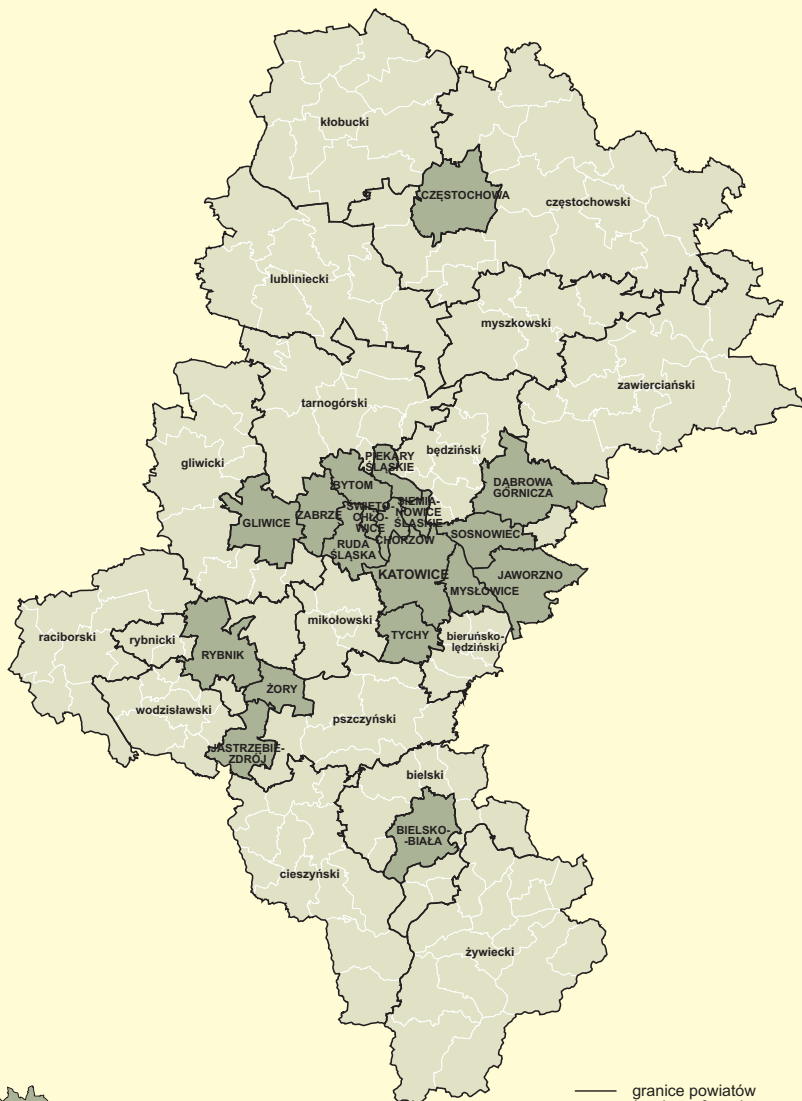
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE DIVISION OF THE ŚLĄSKIE THE VOIVODSHIP IN 2012

As of 31 XII

KATOWICE

stolica województwa
capital city of the voivodship

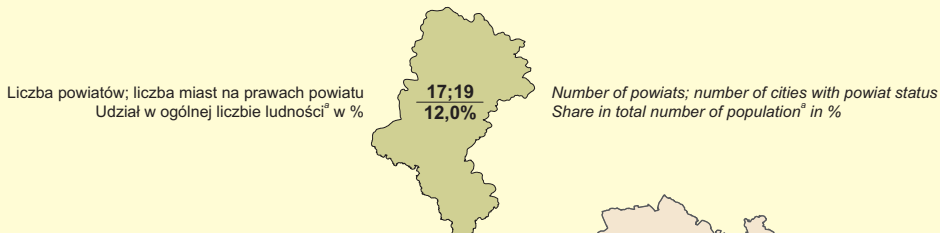
BIELSKO-BIAŁA

miasta na prawach powiatu
cities with powiat status

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)

Stan w dniu 31 XII 2012 r.

DIVISION OF THE ŚLĄSKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO THE NOMENCLATURE OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS) As of 31 XII 2012

PODREGIONY (NTS 3): SUBREGIONS (NTS 3):

44 bielski

Powiaty Powiats (NTS 4):
 bielski (10)
 cieszyński (12)
 żywiecki (15)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):
 City with powiat status (NTS 4):
 Bielsko-Biała (1)

45 bytomski

Powiaty Powiats (NTS 4):
 lubliński (8)
 tarnogórski (9)

Miasta na prawach powiatu (NTS 4):
 Cities with powiat status (NTS 4):
 Bytom (1)
 Piekary Śląskie (1)

46 częstochowski

Powiaty Powiats (NTS 4):
 częstochowski (16)
 kłobucki (9)
 myszkowski (5)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):
 City with powiat status (NTS 4):
 Częstochowa (1)

47 gliwicki

Powiat Powiat (NTS 4):
 gliwicki (8)

Miasta na prawach powiatu (NTS 4):
 Cities with powiat status (NTS 4):
 Gliwice (1)
 Zabrze (1)

48 katowicki

Miasta na prawach powiatu (NTS 4):
 Cities with powiat status (NTS 4):
 Chorzów (1)
 Katowice (1)
 Mysłowice (1)
 Ruda Śląska (1)
 Siemianowice Śląskie (1)
 Świętochłowice (1)

49 rybnicki

Powiaty Powiats (NTS 4):
 raciborski (8)
 rybnicki (5)
 wodzisławski (9)

Miasta na prawach powiatu (NTS 4):
 Cities with powiat status (NTS 4):
 Jastrzębie-Zdrój (1)
 Rybnik (1)
 Żory (1)

50 sosnowiecki

Powiaty Powiats (NTS 4):
 będziński (8)
 zawierciański (10)

Miasta na prawach powiatu (NTS 4):
 Cities with powiat status (NTS 4):
 Dąbrowa Górnicza (1)
 Jaworzno (1)
 Sosnowiec (1)

51 tyski

Powiaty Powiats (NTS 4):
 bieruńsko-lędziński (5)
 mikołowski (5)
 pszczyński (6)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):
 City with powiat status (NTS 4):
 Tychy (1)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).
 Number of gminas (NTS 5) is given in parentheses.

a Odpowiednio: dla województwa – udział w kraju, dla podregionów – udział w województwie.
 a Respectively: for the voivodeship – share in Poland, for subregions – share in the voivodeship.

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2012 R.

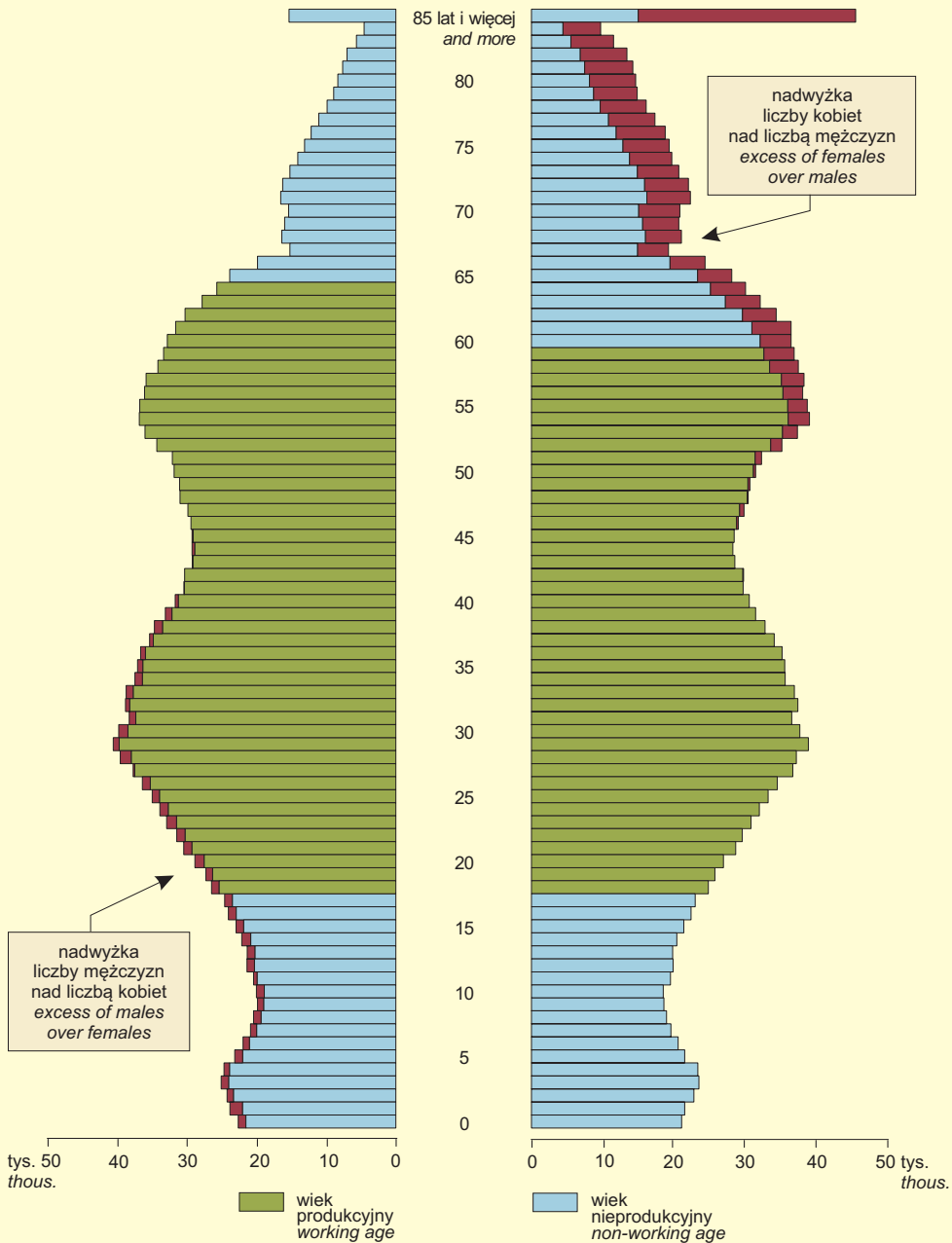
Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX AND AGE IN 2012

As of 31 XII

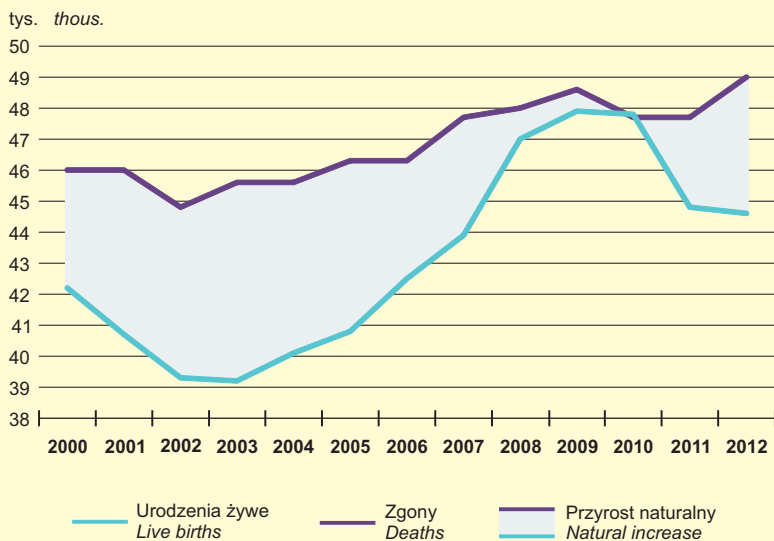
MĘŻCZYŹNI
MALES

KOBIETY
FEMALES

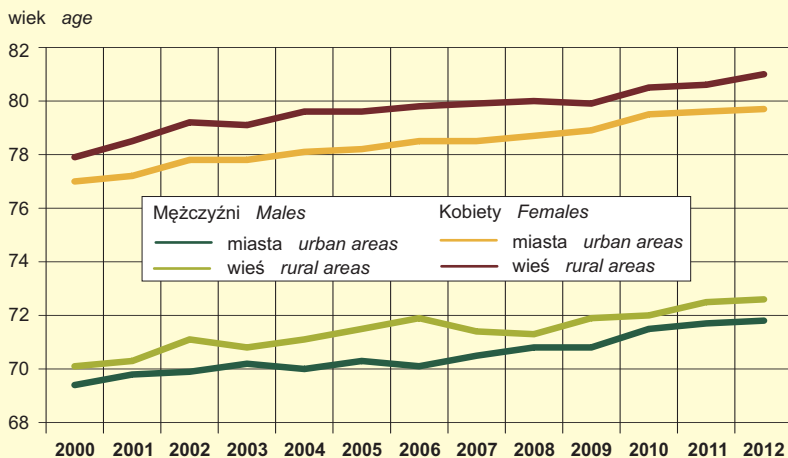
RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

VITAL STATISTICS

PRZECIĘTNA LICZBA LAT DALSZEGO TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT

LIFE EXPECTANCY AT 0 AGE

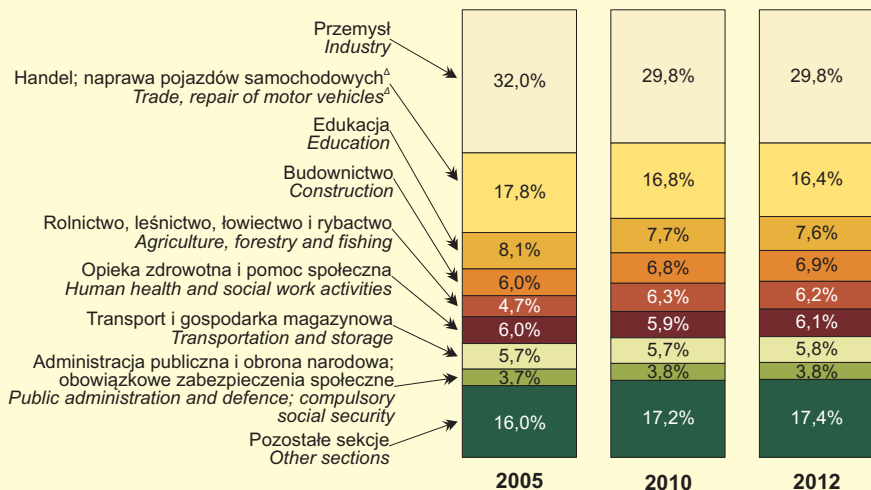

STRUKTURA PRACUJĄCYCH WEDŁUG SEKCJI

Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS BY SECTIONS

As of 31 XII

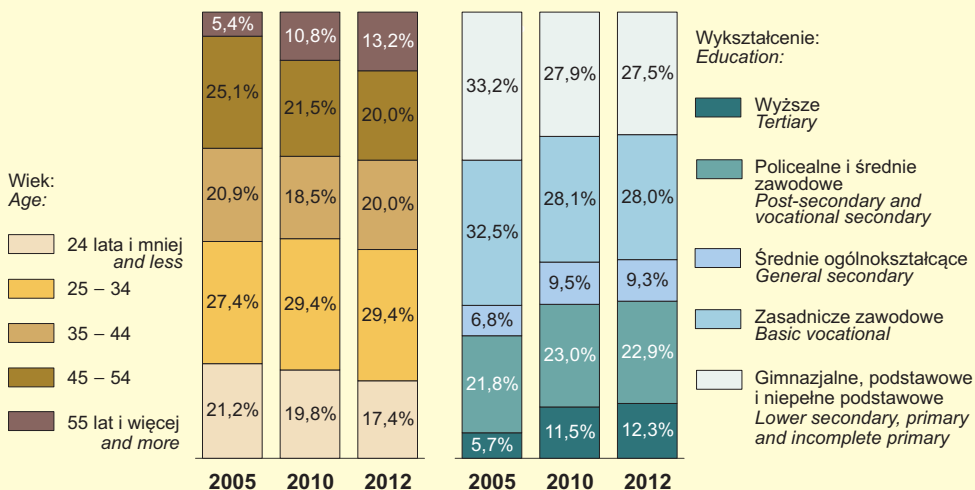

STRUKTURA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH WEDŁUG WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Stan w dniu 31 XII

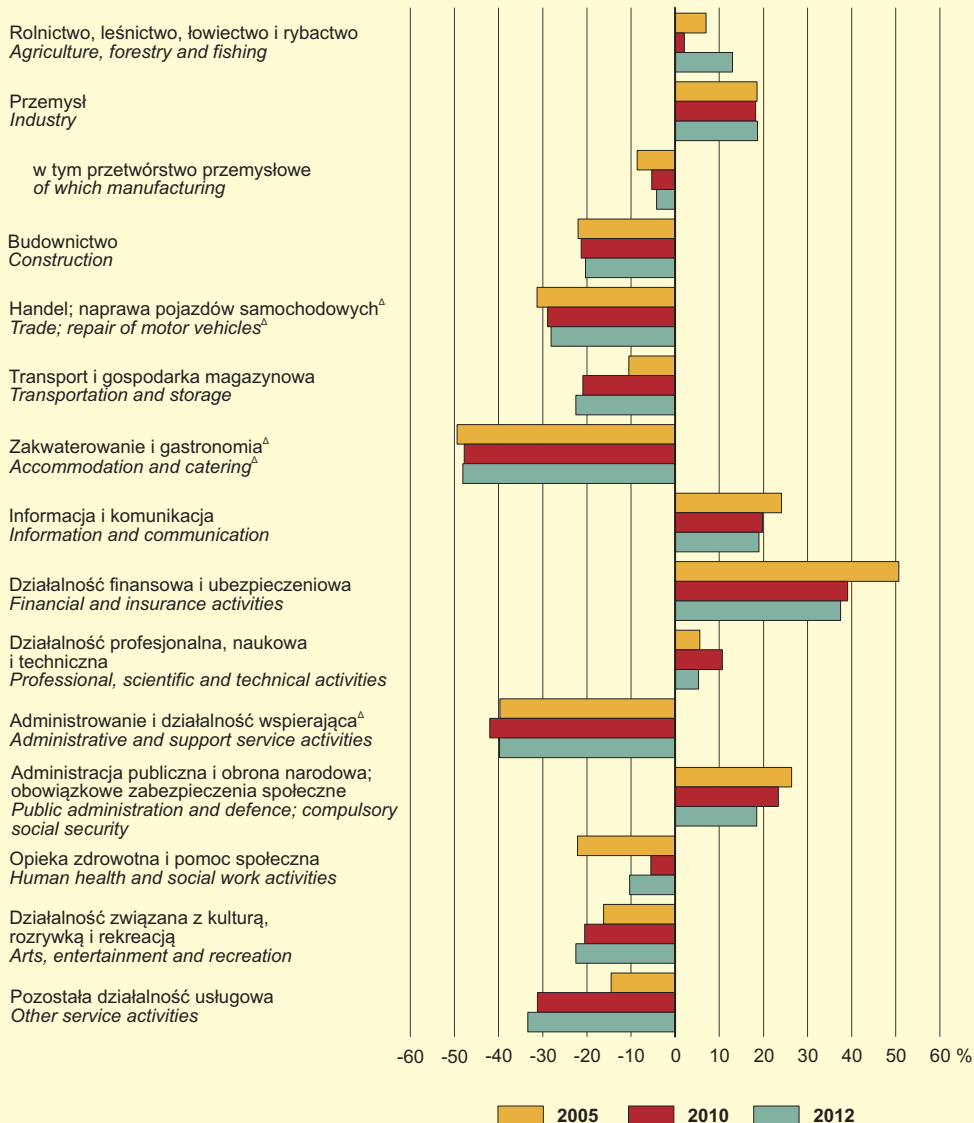
STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL

As of 31 XII

ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ W WYBRANYCH SEKCJACH OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA^a W WOJEWÓDZTWIE

RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE WAGES AND SALARIES IN SELECTED SECTIONS FROM THE AVERAGE WAGES AND SALARIES^a IN THE VOIVODSHIP

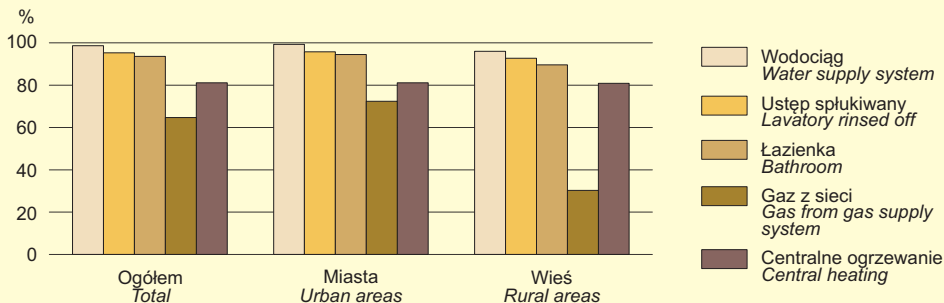
^a Dotyczy miesięcznych wynagrodzeń brutto.
^a Concern monthly gross wages and salaries.

UDZIAŁ MIESZKAŃ WYPOSAŻONYCH W INSTALACJE W MIESZKANIACH OGÓLEM W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

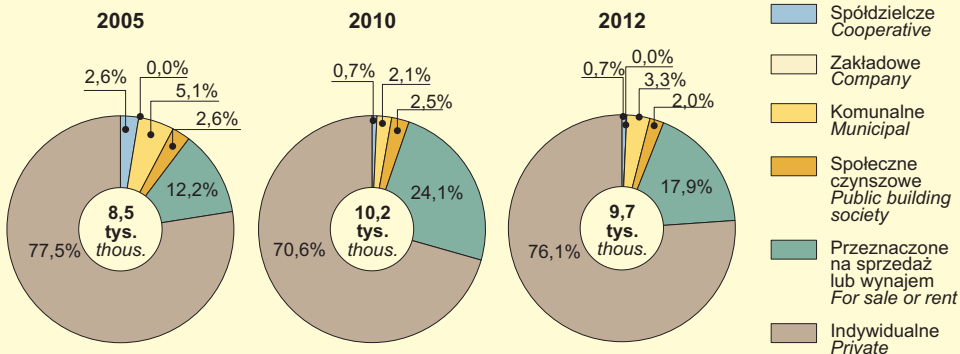
SHARE OF DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS IN TOTAL DWELLINGS IN 2012

As of 31 XII

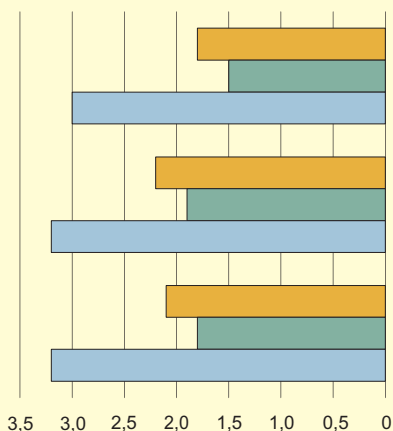

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

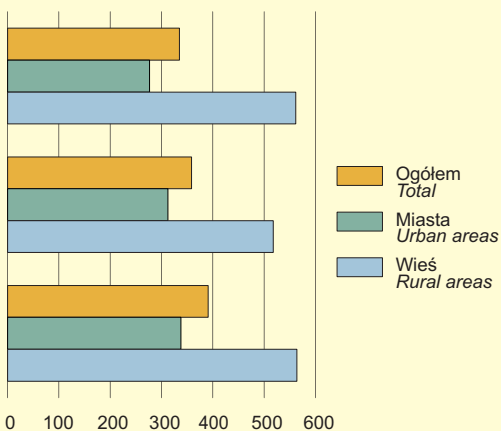
DWELLINGS COMPLETED

NA 1000 LUDNOŚCI
PER 1000 POPULATION

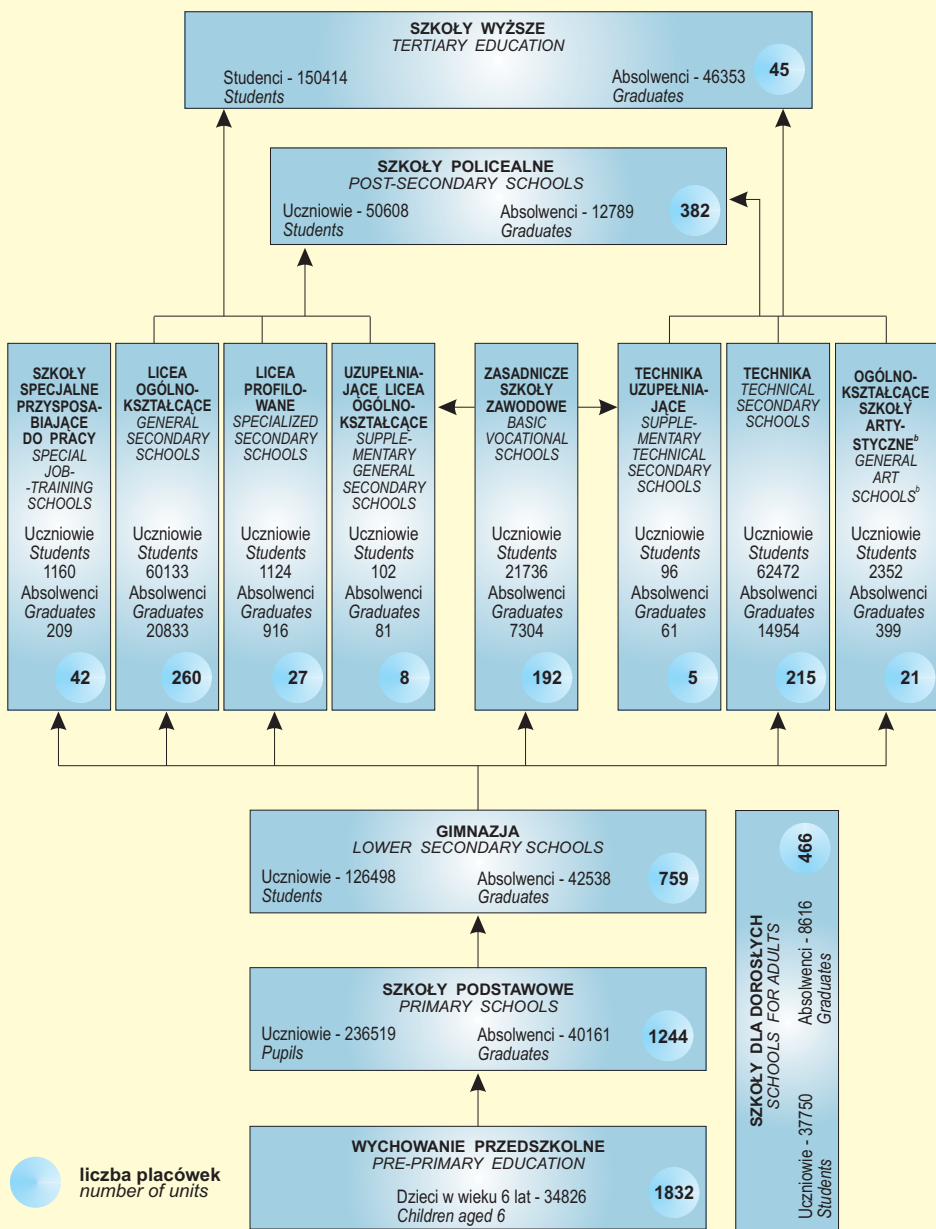

NA 1000 ZAWARTYCH MAŁŻEŃSTW
PER 1000 MARRIAGES CONTRACTED

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2012/13^a

EDUCATION BY EDUCATIONAL LEVEL IN THE 2012/13 SCHOOL YEAR^b

a Stan na początku roku szkolnego; łącznie ze szkołami specjalnymi. Absolwenci z roku szkolnego 2011/2012.
b Dające uprawnienia zawodowe.

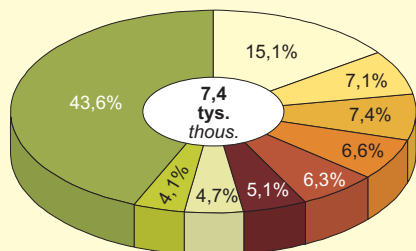
a As of beginning of the school year; including special schools. Graduates from the 2011/2012 school year.
b Leading to professional certification.

LEKARZE SPECJALIŚCI^a W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

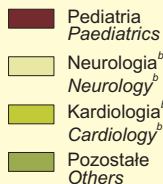
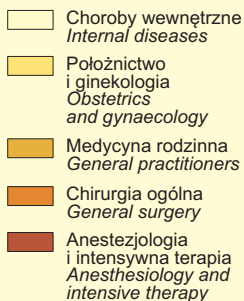
DOCTORS SPECIALISTS^a IN 2012

As of 31 XII

Specjalizacje:

Specialization:

^a Lekarze ze specjalizacją II stopnia i z tytułem specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny.

^b Łącznie ze specjalistami dziecięcymi.

^a Doctors with II degree specialization and with the title of specialist in a given field of medicine.

^b Including childrens specialists.

STRUKTURA MIESZKAŃCÓW PLACÓWEK STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW

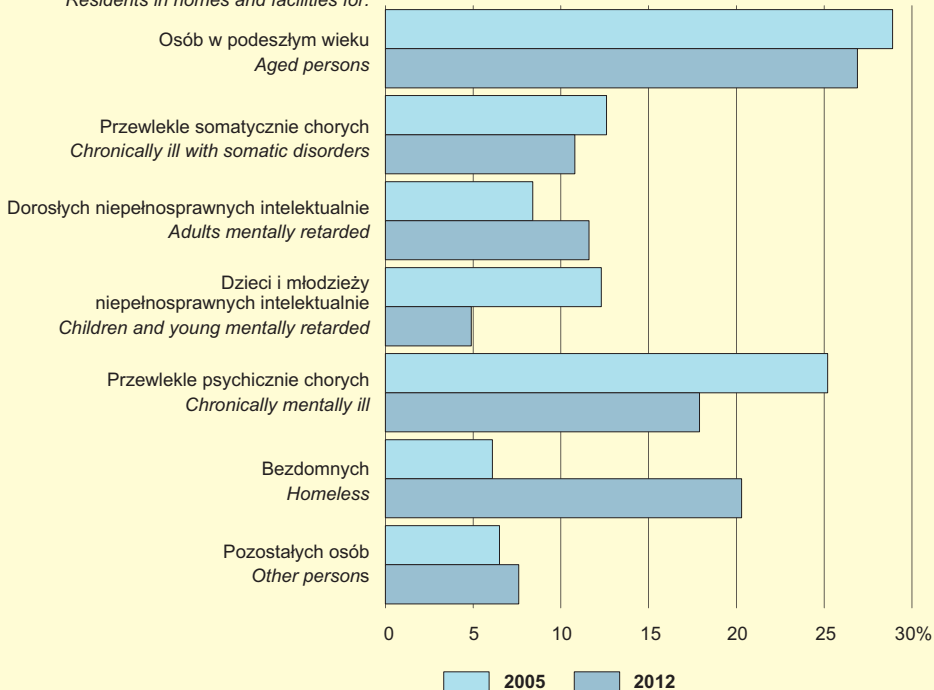
Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF RESIDENTS OF STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES BY GROUPS OF RESIDENTS

As of 31 XII

Mieszkańcy w domach i zakładach dla:

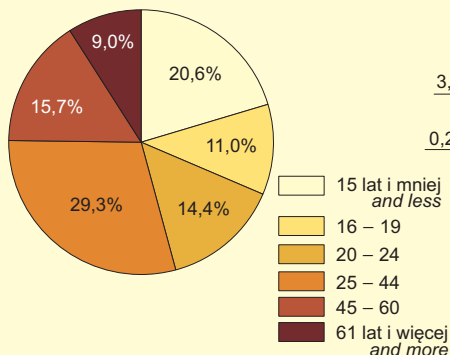
Residents in homes and facilities for:

STRUKTURA CZYTELNIKÓW BIBLIOTEK PUBLICZNYCH^a WEDŁUG WIEKU ORAZ ZAJĘCIA W 2012 R.

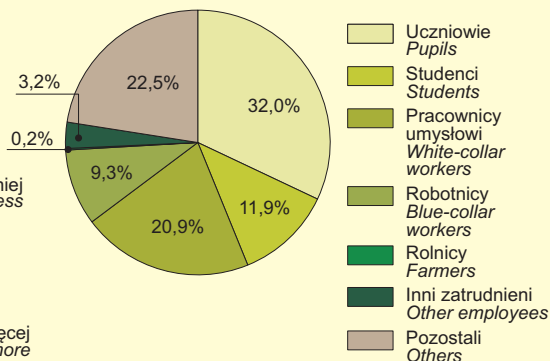
STRUCTURE OF BORROWERS OF PUBLIC LIBRARIES^a BY AGE AND OCCUPATION IN 2012

WEDŁUG WIEKU
BY AGE

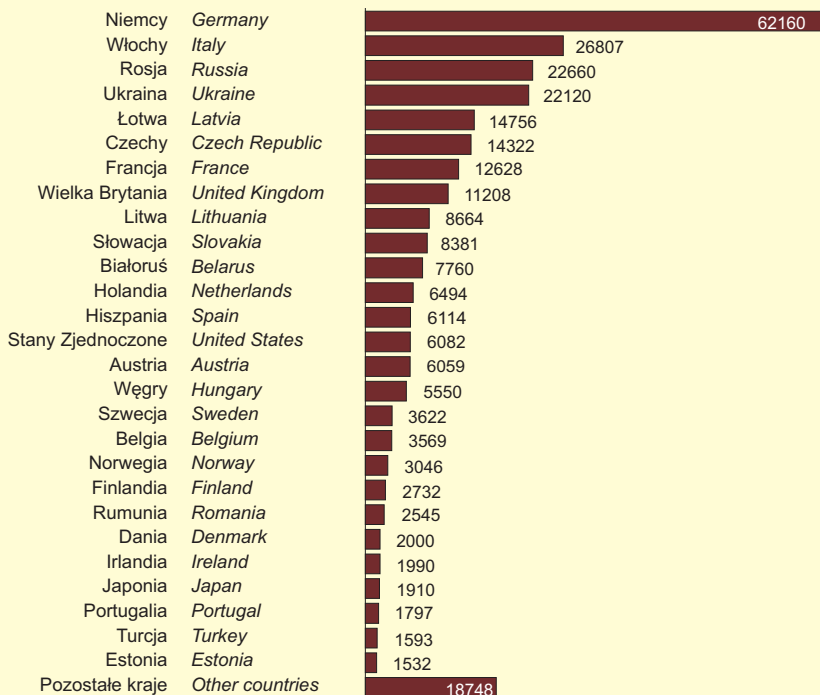
a Łącznie z punktami bibliotecznymi.
a Including library service points.

WEDŁUG ZAJĘCIA
BY OCCUPATION

TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW WEDŁUG KRAJU STAŁEGO ZAMIESZKANIA W 2012 R.

FOREIGN TOURISTS USING TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS BY COUNTRY OF THEIR PERMANENT RESIDENCE IN 2012

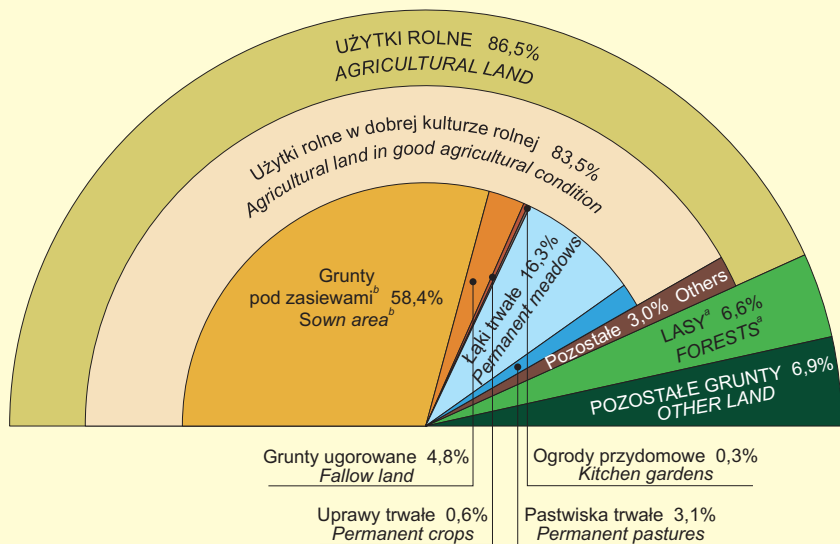

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW OGÓŁEM W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2012 R.

Stan w czerwcu

LAND USE IN AGRICULTURAL FARMS IN 2012

As of June

^a Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.

^b Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone).

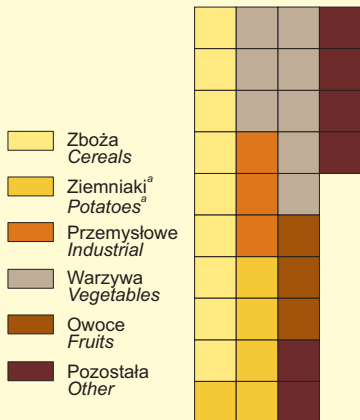
^a Including land connected with silviculture.

^b Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers).

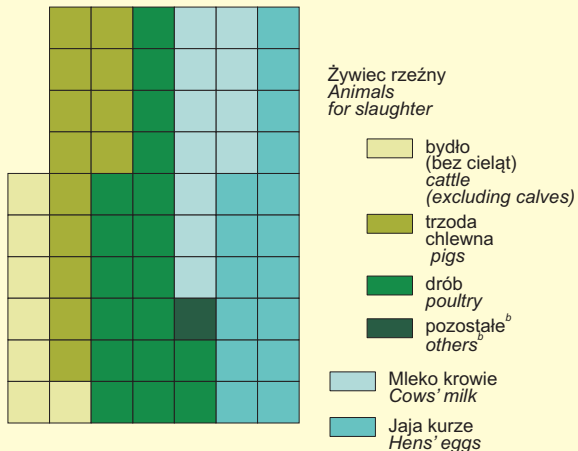
STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2011 R. (ceny stałe 2010)

STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2011 (constant prices 2010)

PRODUKCJA ROŚLINNA 34%
CROP PRODUCTION

PRODUKCJA ZWIERZĘCA 66%
ANIMAL PRODUCTION

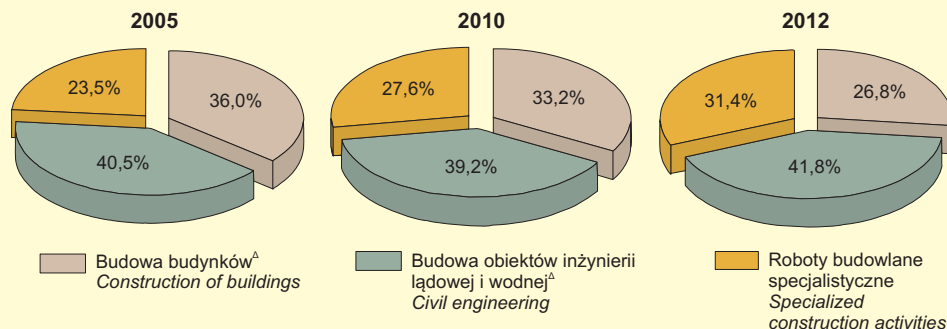
^a Łącznie z produkcją w ogrodach przydomowych. ^b Cielęta, owce, konie, kozy i króliki.

^a Including kitchen gardens production. ^b Calves, sheep, horses, goats and rabbits.

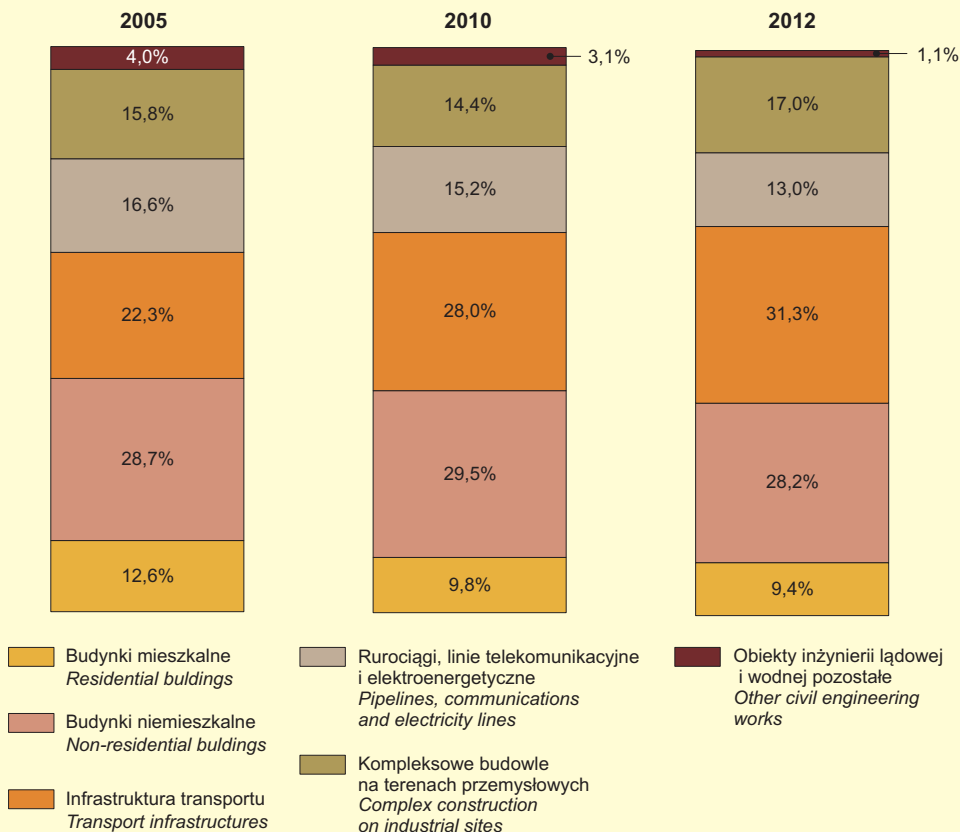
STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ* (ceny bieżące)

STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION* (current prices)

WEDŁUG DZIAŁÓW BY DIVISION

WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH BY TYPE OF CONSTRUCTION

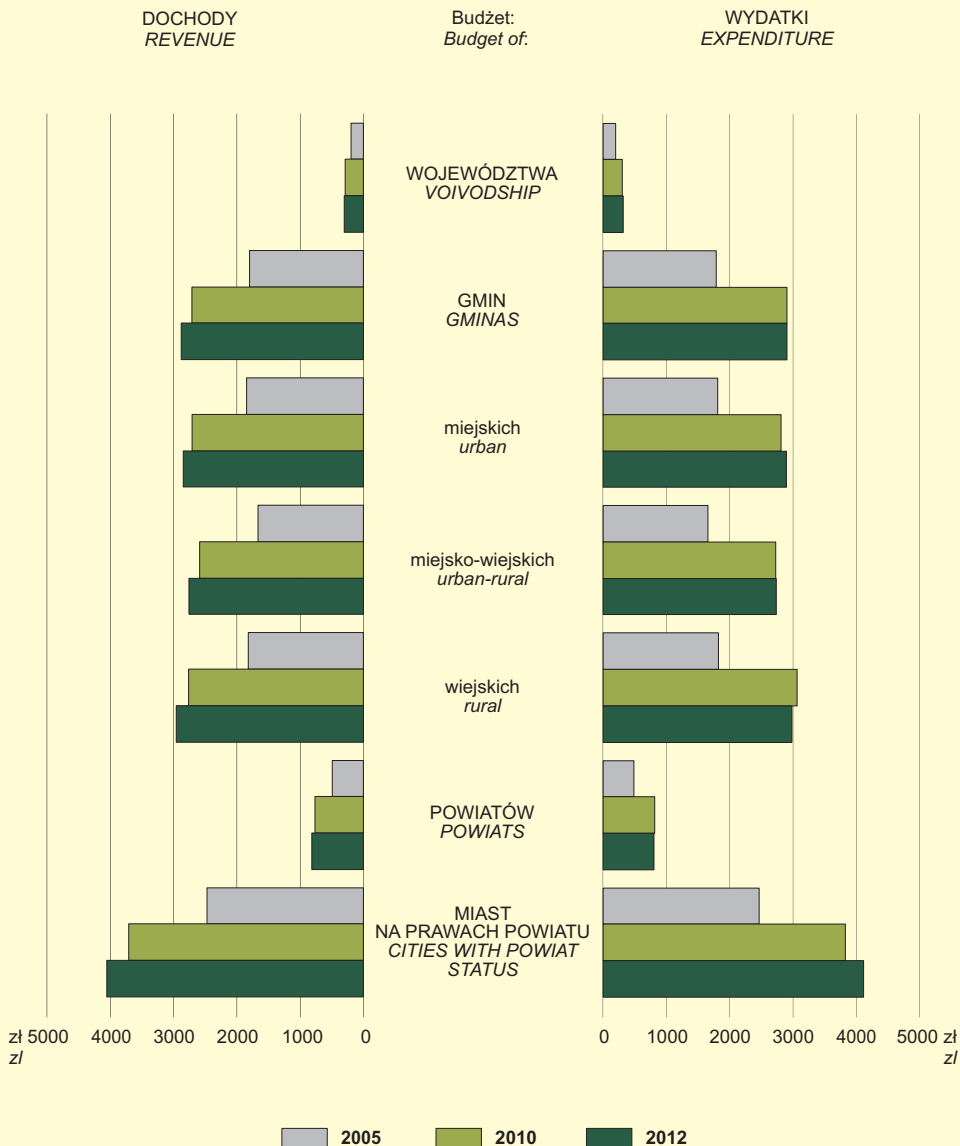

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa śląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Śląskie Voivodship, without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA

REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS PER CAPITA

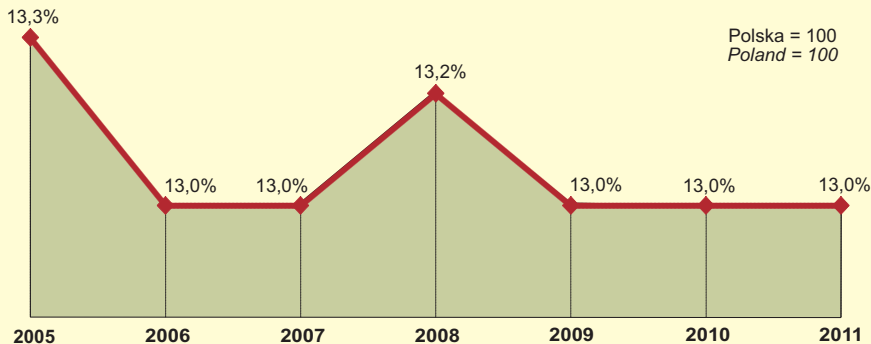

UDZIAŁ W TWORZENIU PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO

(ceny bieżące)

SHARE IN THE GENERATION OF GROSS DOMESTIC PRODUCT

(current prices)

PRODUKT KRAJOWY BRUTTO

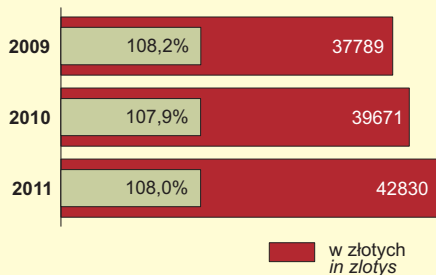
NA 1 MIESZKAŃCA

(ceny bieżące)

GROSS DOMESTIC PRODUCT

PER CAPITA

(current prices)

NOMINALNE DOCHODY DO DYSPOZYCJI

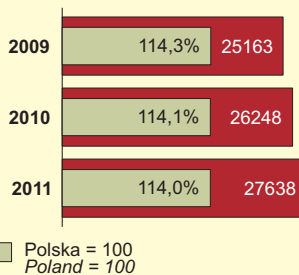
BRUTTO W SEKTORZE GOSPODARSTW

DOMOWYCH NA 1 MIESZKAŃCA

GROSS NOMINAL DISPOSABLE INCOME

IN THE HOUSEHOLDS SECTOR PER CAPITA

(current prices)

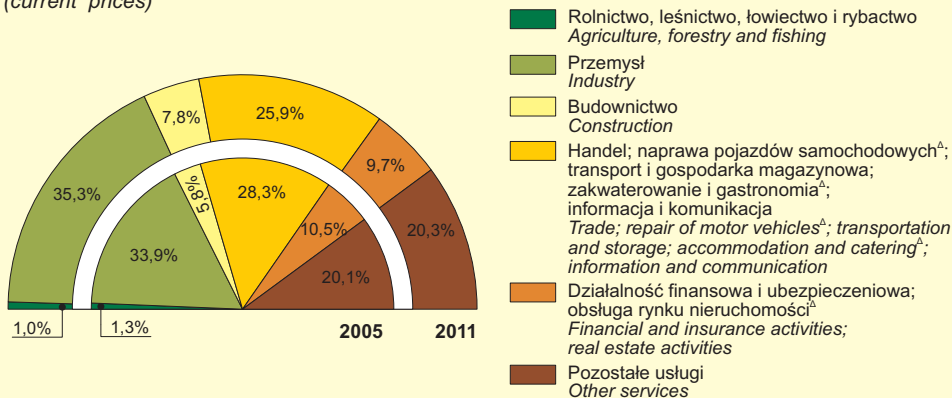

STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI

(ceny bieżące)

STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KIND OF ACTIVITY

(current prices)

Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
Agriculture, forestry and fishing

Przemysł
Industry

Budownictwo
Construction

Handel; naprawa pojazdów samochodowych^a;
transport i gospodarka magazynowa;
zakwaterowanie i gastronomia^a;
informacja i komunikacja
Trade; repair of motor vehicles^a; transportation
and storage; accommodation and catering^a;
information and communication

Działalność finansowa i ubezpieczeniowa;
obsługa rynku nieruchomości^a
Financial and insurance activities;
real estate activities

Pozostałe usługi
Other services

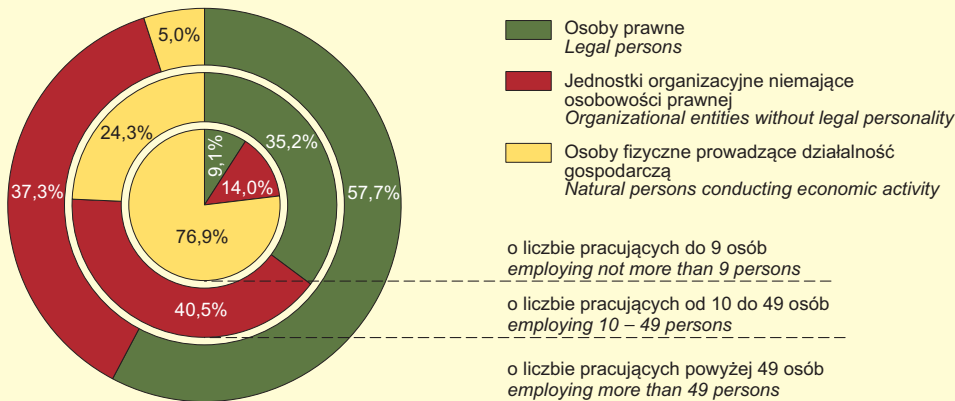
STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

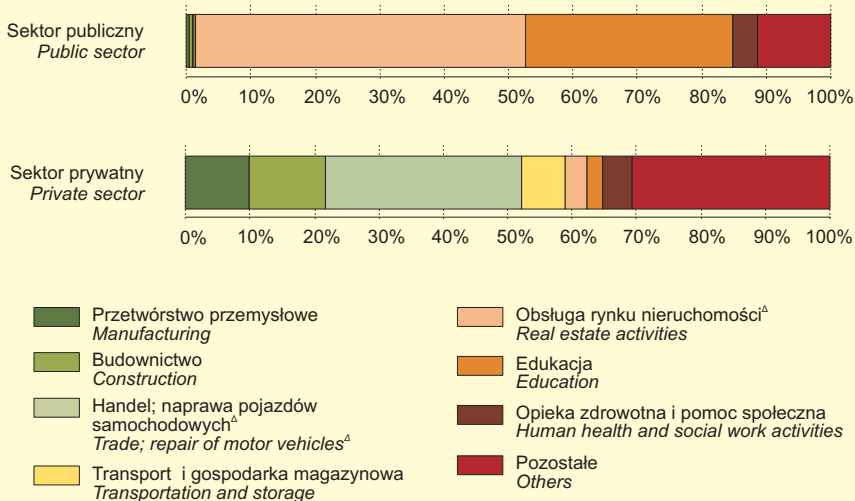
STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN 2012

As of 31 XII

WEDŁUG LICZBY PRACUJĄCYCH I FORM PRAWNYCH BY THE NUMBER OF EMPLOYED PERSONS AND LEGAL FORMS

WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI ORAZ PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI BY OWNERSHIP SECTORS AND KIND OF CONDUCTED ACTIVITY

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

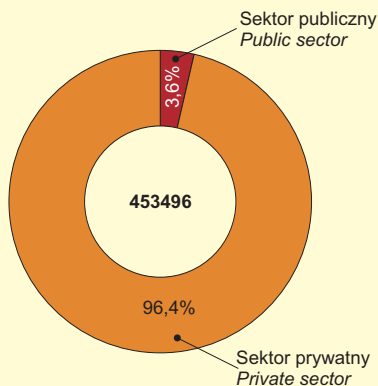
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

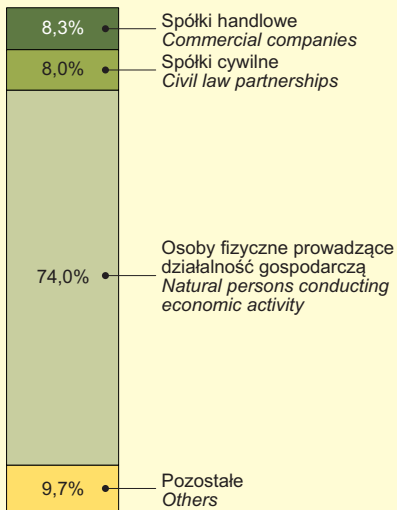
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN 2012

As of 31 XII

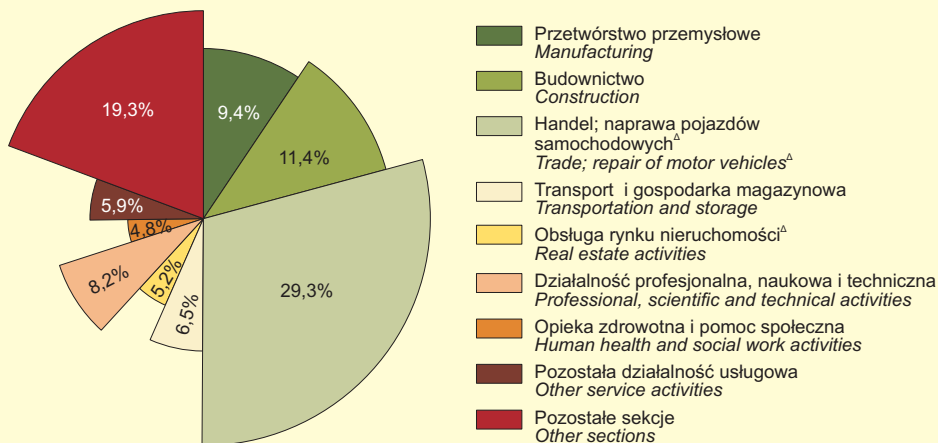
WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
BY OWNERSHIP SECTORS

WEDŁUG FORM PRAWNYCH
BY LEGAL STATUS

WEDŁUG SEKCJI
BY SECTIONS

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.